POÈMES PRODROMIQUES

EN GREC VULGAIRE

ÉDITÉS PAR

D.-C. HESSELING ET H. PERNOT

DOCTEURS ÈS LETTRES

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam

AFDEELING LETTERKUNDE

NIEUWE REEKS

DEEL XI, N°. 1

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

FEBRUARI 1910

INTRODUCTION.

Les poèmes dont nous donnons aujourd'hui une nouvelle édition ont été connus longtemps avant d'avoir été imprimés; Léon Allatius par exemple [1]) en mentionne quelques vers, presque certainement tirés d'un manuscrit conservé à la Bibliothèque vaticane, et Du Cange en cite fréquemment des passages, d'après d'autres manuscrits appartenant à la Bibliothèque nationale de Paris [2]). Deux de ces poèmes ont été publiés pour la première fois par Coray, au tome I de ses *Ἄτακτα* [3]), d'où ils ont passé tels quels chez Mavrophrydis [4]); deux autres ont été édités par Miller et Legrand, qui ont donné en même temps une nouvelle version du premier poème de Coray [5]). Le contenu de ces divers manuscrits avait paru assez intéressant à Miller pour qu'il fît à leur sujet une lecture académique intitulée *Un poète de la cour des Comnènes* [6]); Legrand à son tour a jugé bon de reproduire, dans sa *Bibliothèque grecque vulgaire* [7]), le texte de toutes les rédactions alors connues, celles de Coray y comprises. C'est d'après cette édition de Legrand qu'on cite actuellement les poèmes en grec vulgaire dits de Théodore Prodrome. Ils sont au nombre de six, car l'éditeur a séparé deux versions qu'avait combinées Coray.

---

[1]) Voy. Migne, *Patrol. gr.*, CXXXIII, 1013.

[2]) *Glossarium ad script. med. et infim. graecitatis*, index auctorum et passim.

[3]) Coray, *Ἄτακτα*, 6 tomes en 5 vol., Paris, 1828—1835. Les poèmes de Prodrome (I, 1—37) sont pourvus d'un riche commentaire (I, 39—339) auquel, comme on le verra, nous avons fait de nombreux emprunts.

[4]) Mavrophrydis, *Ἐκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης*, Athènes, 1866, 17—72.

[5]) *Trois poèmes en grec vulgaire de Théodore Prodrome, publiés pour la première fois avec une traduction française*, par E. Miller et E. Legrand (*Collection de monuments*, nouvelle série, n°. 7), Paris, 1875. Cette publication, d'abord parue dans la *Revue archéologique*, se retrouve aussi dans les *Mélanges de philologie et d'épigraphie* de E. Miller, Paris, 1876, 129—171.

[6]) Séance publique annuelle des cinq Académies, 28 Octobre 1874. *Le Monde pittoresque* lui-même a consacré quelques lignes à Prodrome (année 1875, 167—168).

[7]) Tome premier, Paris, 1880, 38—124.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
50487

Seuls les trois poèmes de Miller ont été traduits en français et dans des recueils qui sont, soit totalement épuisés, soit d'un accès relativement peu facile. Pour permettre au lecteur de mieux saisir l'exposé qui va suivre, nous allons donc analyser brièvement le contenu des six poèmes tels qu'ils ont été édités par Legrand, sans nous attacher pour l'instant à en faire ressortir les non-sens, les contradictions ou les obscurités.

A. (ms. Grec 396) [1]. De Prodrome à l'empereur Maurojean. — L'auteur n'a que quelques vers badins à offrir à l'empereur. Malgré son badinage, il souffre d'un violent mal: il a une femme acariâtre et il ne se passe pas de jour qu'il ne doive supporter sa méchanceté et ses railleries (1—43) [2]. Elle oppose sans cesse sa haute naissance à la basse extraction de son mari et lui reproche de n'apporter aucun argent à la maison (44—112). Un jour que Prodrome rentre chez lui, les mains vides, elle l'accueille avec ses récriminations habituelles et s'enferme dans sa chambre. Pour ouvrir, Prodrome s'aide du manche à balai; sa femme s'en empare elle aussi et, au milieu de la lutte, l'abandonne subitement, de sorte que Prodrome roule à terre (113—197). Il court à sa chambre, attendant le dîner. Lorsque la faim le tenaille, il constate avec tristesse que l'armoire est fermée. Au coucher du soleil, grand tumulte: un des enfants vient de faire une chute grave; l'affamé profite de l'émotion générale pour saisir la clé de l'armoire et se rassasier (198—222). Le lendemain, après une vaine tentative pour rentrer en grâce auprès de sa femme, qui persiste à rester dans sa chambre, le mari se déguise en mendiant. Les enfants, qui ne le reconnaissent pas, s'arment de bâtons et de pierres, mais la mère les arrête. C'est un pauvre pèlerin, dit-elle, laissez-le. On l'invite à s'asseoir et son cœur se réjouit, à l'aspect d'une assiette pleine de bouillon et de bons morceaux de viande (223—267). Tels sont les mauvais traitements que lui a infligés la mégère. Si l'empereur n'apaise pas par ses dons cette femme insatiable, il perdra son Prodome (268—274).

B. (ms. Grec 396). Du même au Sébastocrator. — Entrée en matière, où l'écrivain parle de sa misère. Son but, dit-il, en composant de semblables poèmes, est d'exciter la compassion; bien qu'il plaisante, il a l'âme triste et mélancolique (1—23). Il est vrai que son bienfaiteur lui donne déjà beaucoup, mais c'est encore insuffisant.

[1] Pour ces divers manuscrits voir p. 11 et suiv.
[2] Ces chiffres renvoient naturellement à l'édition de Legrand; voir la concordance, p. 25 et suiv.

Suit une énumération détaillée des multiples besoins de son ménage (24—72). Les pauvres affamés comme lui, dont l'indigence est le lot, en sont vite réduits aux pires extrémités. Qu'on ne se méprenne pas sur sa ptochoprodromerie et qu'on ne s'attende pas à le voir se nourrir d'herbes et de sauterelles (comme S. Jean-Baptiste Prodrome); ce qu'il aime, ce sont les bons morceaux. Qu'on ne craigne pas non plus qu'il fasse un mauvais emploi de l'argent qu'il pourra recevoir, et puisse la bienveillance du prince se manifester avant qu'il soit trop tard. Le Christ saura l'en récompenser (73—117).

C. (ms. Grec 1310). De Prodrome, deuxième livre, contre les higoumènes. — Que l'empereur daigne exaucer une requête et tourner ses regards vers une pauvre fourmi, un jeune moine parmi les plus humbles, qui va lui rapporter des faits d'ailleurs connus de tous les cénobites (1—31). Quand il pense aux deux higoumènes, le père et le fils, qui gouvernent le monastère, contrairement à la règle, il est aussitôt hors de lui. Qu'il lui arrive de quitter momentanément l'église et de manquer à laudes, les remontrances et les punitions pleuvent sur lui; on lui rappelle qu'il est un nouveau venu, ignorant et misérable, et on l'invite à ne pas se comparer à certains autres, anciens, lettrés et riches; il n'est pas là pour manger de bons morceaux, mais pour faire les courses et servir ses supérieurs. Les avanies qu'on lui inflige sont nombreuses et intolérables (32—152). Que dire des victuailles qui passent sur la table des deux higoumènes? Ce ne sont que plats fins, gigantesques poissons, mets recherchés, relevés de multiples ingrédients. Quant à la boisson, c'est quelque chose d'obscur et d'insondable (153—218). Les simples moines, eux, s'abreuvent d'amertume et se nourrissent de thon gâté, qu'on leur coupe menu, ou de mauvaises pélamides. (Suit un passage détestable, relatif à ces pélamides). (219—276). Si l'un d'entre eux s'oublie jusqu'à soupirer ou gémir, on le sort aussitôt, les coups pleuvent sur lui, et les flatteurs louent à l'envi la haute sagesse de leur pasteur (276—294). N'est-il pas révoltant de voir ainsi violer la règle, mépriser les décisions synodales et fouler au pied les décrets royaux? Si l'empereur ordonnait une enquête, l'audace de ces barbares s'en irait en poussière (295—311).

Parlons donc des higoumènes et dépeignons leur conduite. C'est sans doute pour l'expiation de ses péchés que l'auteur meurt de faim, pendant que ces gens se rassasient, qu'il ne boit que du vinaigre, pendant qu'eux se délectent d'excellent vin de Chio. Ils vont à cheval par la ville, suivis d'un nombreux cortège, et c'est lui qui garde la porte. S'il lui arrive de sortir un instant et de manquer à l'épître, ils le laissent à jeun tout le jour. En temps de

maigre, leur menu, il est vrai, ne comporte pas de poisson, mais d'excellents crustacés, des mollusques de toute sorte, des légumes de choix et des friandises variées; comme boisson, ils prennent du vin de Mytilène. Les vulgaires moines s'alimentent de fèves trempées et s'abreuvent d'eau de cumin (312—359). Qu'un pauvre diable s'avise de constater l'aigreur du vin, aussitôt on apporte la règle, on la lit à haute voix et le bavard est immédiatement chassé du monastère. Eux en revanche ont beau la violer sans cesse, on les trouve toujours innocents. Quelle n'est pas la bonté de l'empereur! (360—376).

Les moines en sont réduits à se nourrir d'ayozoumin. En voici la recette. On emplit d'eau une grande chaudière, on y jette quelques oignons, quelques brins odorants, on asperge trois fois d'huile et on verse le tout sur des miettes de pain. La famine a raison des répugnances les plus fortes et les moines absorbent l'ayozoumin, pendant que les higoumènes savourent les grenouilles. Aux uns, le vin de Chio en abondance, aux autres, celui de Varna, coupé d'eau; aux uns le bon pain blanc, aux autres le pain grossier, souillé de cendre; aux uns les douceurs, aux autres les amertumes; ici la richesse, là les leçons sur l'avarice; ici les bons poissons, là ce mélange satanique qu'on appelle ayozoumin (377—439).

Les consolations sont rares. La porte par exemple reste désespérément fermée et, pour la faire ouvrir, rien ne sert de dire vrai, il faut au contraire un mensonge bien sonnant. „Mon père, je n'ai plus ni cuir ni encre; le temps d'en aller chercher, et je suis de retour. Mon père, j'ai laissé un bout d'étoffe au teinturier; le temps de le réclamer, et je suis de retour" (440—467). Mais pour les quelques sorties ainsi obtenues, que d'injures et que de machinations! „Qui es-tu, que veux-tu, comment oses-tu lever la tête? N'oublie pas que tu n'as rien d'un noble, que tu n'as fait aucune donation, pour commander ici; tu n'es qu'un petit moinillon pouilleux, à qui l'on donne jusqu'à son froc. Baisse la voix, si tu désires qu'on te garde" (468—490). Quand par hasard quelqu'un, plus vaillant que les autres, entre dans la lice et s'écrie: „Cela va mal ici, mon père; ce monastère n'est pas votre patrimoine et nous pourrions en appeler à l'empereur et au patriarche!" il n'est pas de fourberie dont l'higoumène n'use envers lui: on lui donne du vin aigre, les portions les plus petites et les plus mauvaises, on le reçoit à coups de bâton, quand il vient s'asseoir sous le porche; et si, malgré tout, l'homme tient bon, on l'envoie dans un petit bien, hors de la ville, où Dieu seul est témoin de ce qu'il doit endurer (491—543). (Les idées exprimées dans les vers 544—561 sont incohérentes ou incompréhensibles).

Voici maintenant ce qui concerne les malades. Lorsqu'un higoumène est souffrant, il appelle en hâte les médecins, qui lui prennent le pouls, examinent ses excréments à la loupe et rédigent leur ordonnance; on court aux quatre coins de la ville chercher des mets choisis, chacun s'empresse autour du patient et les docteurs ne le quittent que chargés de présents. Quand c'est un moine qui souffre, c'est l'higoumène qui devient médecin, et telles sont ses prescriptions: „Faites le jeûner trois jours; après quoi, échaudez quelques miettes, faites cuire un petit oignon, parfumez d'un peu d'huile et de pouliot; en cas de soif, donnez un peu d'eau; et laissez-le trois jours encore." Ah! quel habile artiste, quel excellent praticien! Foin d'Aétius et d'Hippocrate! Avec lui, on ne craint ni les noyades dans les rivières à sec, ni les morsures des chiens crevés (562—601).

Bref, l'auteur souffre de la faim, il a les reins brisés, les os rompus, les jambes affaiblies par les génuflexions, les yeux desséchés par les veilles. Qui donc aura pitié de lui? En désespoir de cause, il abandonne le couvent de Philothéos et prie l'empereur de tourner ses regards vers son humble serviteur, Hilarion, qui ne demande qu'un peu de pain, dans le monastère que le prince voudra bien lui assigner. Telle est sa modeste requête. Il priera Dieu d'accorder à son maître l'éternelle et suprême royauté (602—655).

D. (ms. Coislin 382). Autres vers du moine Hilarion Ptochoprodrome au très pieux empereur Comnène Porphyrogénète. — Ce poème, qui se termine au vers 645, n'est qu'une autre version de celui qu'on vient d'analyser. Legrand a conservé dans ce morceau la numérotation de C, ce qui rend la comparaison facile. Les divergences sont relativement légères: on trouve, dans cette seconde version, quelques vers qui manquent dans la précédente, et ces vers ont été indiqués par Legrand de la manière suivante: 61*a*, 61*b*, etc.; d'autres en revanche font ici défaut, par exemple 235—276.

E. (ms. Grec 396). Du même à l'empereur [1]. — Quand l'auteur était petit, son père lui conseillait de s'instruire et lui montrait un tel et un tel, enrichi par le savoir. Il a suivi ces avis et maintenant il maudit le jour où il est entré à l'école. Que n'a-t-on fait de lui un artiste brodeur! Son armoire contiendrait d'abondantes victuailles, au lieu d'inutiles papiers (1—39). Le savetier, son voisin, travaille et se régale, pendant que lui cherche à jeun les iambes, les spondées et les pyrrhiques. Ayant pris une alène, pour l'imiter, il l'a maniée si maladroitement qu'il s'est transpercé la main et a dû passer un

[1]) Du même, c'est à dire de Théodore Prodrome. Voir les poèmes A et B, dont l'ordre, dans le manuscrit Grec 396, est le même que dans l'édition de Legrand.

mois à l'hôpital (40—88). Que n'est-il tailleur ou mitron! Tout récemment, une boulangère, dans sa boutique, croquait un bon pain blanc; laissant là toute honte, il lui en a demandé un peu, mais elle n'a même pas répondu et il a dû s'en aller tristement (89—110). Que n'est-il marchand de lait caillé, portefaix ou l'un de ces colporteurs qui vendent joyeusement leurs marchandises dans les rues! Il a pour voisin un fabricant de cribles, dont il voit flamboyer l'âtre; une forte odeur de viande s'en exhale et l'on aperçoit sur ce brasier des poissons en abondance; lui, pauvre hère, demande du pain et ne recueille que des insultes; on lui dit: „Mange ta littérature, pope; ôte ton habit ecclésiastique et fais-toi manœuvre!" (111—142). Que lui conseille l'empereur? Puisse-t-il lui tendre une main secourable, le débarrasser de ses dettes, et puisse sa domination s'étendre sur terre et sur mer (143—148).

La pauvreté le fait quelquefois blasphémer et on l'engage à se taire, de façon à éviter après sa mort le ver qui ne dort pas, le tartare, les ténèbres. Mais cette triple damnation il l'endure déjà ici bas. Le ver qui ne dort pas, c'est la pauvreté qui le dévore; le tartare, c'est son grelottement; quant aux ténèbres, c'est le vertige qui le prend lorsqu'il a faim. Puisse le Christ, sauveur des hommes, l'arracher à ces misères par l'entremise de l'empereur (149—167).

F. (ms. Grec 1310 et Coislin 382). Ptochoprodrome (Gr. 1310). Vers de Théodore Prodrome à l'empereur Manuel Comnène (Coisl. 382) [1]. — Le poète se met sous la protection de l'empereur et le supplie de l'écouter (1—5) [2]. Délivré des amers soucis qui l'assiégeaient, il s'est tourné vers son protecteur, qu'il loue de diverses façons. La puissance de ce prince est sans bornes; d'un geste il anéantit ses ennemis, comme l'ont vu récemment Dantonis et Mélias, Nur-eddin et l'apostat Nééman (6—38). Pour en revenir au sujet, le poète, à peine libéré des tourments qui l'assaillaient, s'adresse à l'empereur, dont la charité est connue; il va lui exposer le dommage que lui cause l'instruction qu'on lui a donnée (39—55).

Les vers 56—267 n'étant qu'une nouvelle version du poème E, analysé précédemment, nous nous bornerons à indiquer d'une manière succincte sur quels points les manuscrits 1310 et 382 (poème F) divergent du manuscrit 396 (poème E). De 66 à 161 (12 à 90 de E, par suite de la différence de numérotation), F donne quelques vers

[1] Legrand ici n'a pas jugé bon de publier séparément chacune des versions; il a établi le texte, en indiquant dans l'apparat critique les leçons et les divergences des deux manuscrits.

[2] Les vers 6—55 ne se trouvent que dans le Coislin 382; à leur place, le Grec 1310 donne trois vers qui correspondent aux vers 44—46 du 382.

qui manquent dans E. Les vers 162—165 de F (ms. 1310 seulement) ne sont que la répétition presque littérale des vers 116—119 de E (= 192—195 de F, de sorte qu'ils existent deux fois, avec de légères variantes, dans le poème F). Entre les vers 194 et 195 et au beau milieu d'une phrase, le manuscrit 382 ajoute: „Hier, nous n'avons pas pétri, car il n'y avait pas de farine et, croyez-moi, nous n'avions pas un sou pour en acheter. Bien souvent j'ai dit à ma faim: quitte-moi un instant, autrement ma vue se trouble; mais elle n'a obéi que lorsque je l'ai eu apaisée". Après le vers 207 de F (= 132 de E), le manuscrit 1310 présente, en un langage souvent décousu, une addition dans laquelle le scribe regrette de n'être ni jardinier, ni marchand de friandises, ni marin. A la suite du vers 239 de F (= 142 de E, ôte ton habit ecclésiastique et fais-toi manœuvre), la version F ajoute: „Prends l'oiseau du maçon et porte le mortier, pour avoir ton salaire et te rassasier du pain dont tu dis que tu manques. Mais, comme je suis lettré et grand faiseur de vers, il m'est pénible de devenir manœuvre; je préfère me faire vendeur de cribles, car porter le mortier est une besogne trop dure". Enfin, les trois derniers vers de E (164—167) manquent dans F, dont le texte se continue de la manière que voici.

Épisode du chat. Dans la cellule du père spirituel de l'auteur on a préparé un morceau d'aloyau. Lui-même veut prendre à table sa place habituelle, mais on le chasse en disant: „Tu es un pope lettré, nourris-toi toi-même". Sur ces entrefaites, un bruit se produit dans la cave et chacun s'enfuit, effrayé. Lui, profite de l'aubaine, se rassasie amplement, met le chat sur la table, puis va rejoindre les autres, qui cherchent la cause du bruit. En remontant et en apercevant la bête, les convives lui lancent des pierres, mais ils ne tardent pas à comprendre la ruse et disent en souriant: „Le voilà, le pope qui a mangé ce magnifique aloyau, et nous qui accusions ce pauvre chat!" (267—303) [1])

Vient ensuite un passage décousu, dont les principales idées sont celles-ci. Nous n'avions plus de pain et que voulez-vous? quand le pain fait défaut, on ne songe pas au fricot; le souci du fricot avec l'absence de pain sont un sérieux obstacle aux nombreuses réflexions (304—309). O ma faim, ma faim, que j'écris pour la seconde fois, quitte-moi un moment, car je suis sans pain, attends que j'en aie emprunté! Mais ceci ne la calme en rien. Aujourd'hui, les philosophes, les rhéteurs et les calligraphes, ce sont ceux qui ont du pain et de l'argent. Libanius, Homère, Oppien ne m'empêchent pas de mourir de faim. Que ne suis-je fournier ou mitron! (310—330).

[1] Les vers 304—318 ne se trouvent que dans le manuscrit 1310.

Épisode de la bouchère. Notre homme passait un jour dans la rue, affamé et assoiffé. Un doux fumet le mène vers une boucherie où l'on rôtit une forte brochée. Ignorant des fourberies féminines, il commence à cajoler la bouchère. Elle le fait asseoir à table et, quand il est à manger, elle lui jette à la figure une panse fétide, en l'accablant de railleries (331—361).

„O ma cape, cape de misère, tu me sers à la fois de matelas, de pardessus et de chemise... Quand je m'endors, je m'enroule dans ma cape, et voyez ce qui m'arrive. Les poux grouillent de haut en bas; j'y mets la main et je la retire, rouge comme celle d'un teinturier. Ma cape, t'achète qui pourra; ma cape, je n'en puis plus; ma cape, je vous rends grâces" (362—378) [1].

„Rejeton des Comnènes, puissant empereur, écoutez ma prière; tendez-moi une main secourable, qui me sorte de mon extrême indigence. Votre pitié est sans bornes; sauvez-moi du dénûment, délivrez-moi de mes créanciers. J'invoque comme intercesseurs les quatre martyrs, Georges, Démétrius, Tyron et Stratélate. Puissent-ils suivre partout votre suprême puissance!" (379—397).

* * *

Coray, le premier éditeur des poèmes C et F, a admis sans conteste l'identité de Ptochoprodrome et du célèbre polygraphe Théodore Prodrome [2]; cet auteur se serait servi de la langue vulgaire pour amuser le souverain dont il implorait l'assistance, et ainsi s'expliquerait le nom de *Πτωχοπρόδρομος*, „pauvre Prodrome", qu'il se donne lui-même. Karl Ottfried Müller, dans son compte-rendu du livre de Coray [3]), partage cette manière de voir; les fautes contre la grammaire ancienne commises par l'auteur, dans les parties rédigées en grec savant, proviennent à son avis de ce que ces poèmes sont probablement une œuvre de jeunesse de Prodrome, des essais

[1]) Ici reprend le Coislin 382.

[2]) Sur Théodore Prodrome, voir Krumbacher, *Byz. Litt.*, 2ème édit., p. 749 sqq. et *Theodori Prodromi commentarios in carmina sacra melodorum Cosmae Hierosolymitani et Ioannis Damasceni*... edid. H. M. Stevenson senior, praefatus est I. B. Pitra, Rome, 1888, in 4°., où l'on trouvera une liste des très nombreux écrits, édités ou inédits, attribués à cet auteur. A la page XXII de ce dernier ouvrage, parmi les dubia et aliena, on lit la mention suivante: „XCV. *Glossarium graecobarbarum in versibus politicis.* Paris. supplem. 845 saec. XIV." Cette dernière date est probablement le résultat d'une faute d'impression, il faut lire: saec. XIX. Le manuscrit en question est extrait des papiers de La Porte du Theil. C'est une copie textuelle, souvent écourtée par un *etc.*, des passages du glossaire grec de Du Cange où sont cités des vers de Prodrome. Une note insérée au début en avertit d'ailleurs le lecteur. Nous n'avions à tenir aucun compte du manuscrit en question dans la présente édition.

[3]) *Götting. gel. Anzeig.*, 4 Septembre 1830.

auxquels manque la solide érudition dont cet écrivain devait plus tard donner des preuves. Miller et Legrand admettent également la même identité et, là où nous possédons deux rédactions différentes d'une seule pièce, ces savants imputent, d'un commun accord, au poète lui-même le remaniement du texte original. „Les additions et les retouches, dit Legrand, sont trop dans le goût de cet écrivain pour qu'on puisse les attribuer à la fantaisie d'un scribe quelconque" [1]). M. Krumbacher, aux pages 804—806 de sa *Geschichte der Byzantinischen Literatur,* s'est rangé à l'opinion courante, mais après avoir mentionné comme digne d'attention (p. 760) l'avis de M. Neumann ci-dessous rapporté.

D'après M. Neumann, les poèmes CD et EF ne sauraient être l'œuvre d'un même personnage. Dans CD notamment, le moine Hilarion se qualifie d'ignorant, en s'opposant aux rhéteurs et aux philosophes, habiles à composer, à versifier et à célébrer les victoires; il ne peut donc être ici question du célèbre écrivain [2]). Cette manière de voir est également, dans une certaine mesure, celle de M. Hatzidakis [3]). Ce savant se sépare, il est vrai, de M. Neumann en ce qu'il attribuerait volontiers à un même auteur les poèmes CD et EF, mais le fond de sa théorie reste cependant pareil, puisque, en comparant attentivement les poèmes CDEF avec les poèmes A et B, sur lesquels M. Neumann ne s'était pas prononcé, M. Hatzidakis arrive, lui aussi, à séparer ce qu'on avait tout d'abord réuni. A et B appartiennent, selon lui, à Théodore Prodrome; la satire contre les higoumènes et problablement aussi les plaintes du littérateur pauvre seraient au contraire d'Hilarion. Et ceci ressort, tant des renseignements donnés par ledit Hilarion sur son âge, sa naissance et ses connaissances, que de la langue même dont il s'est servi: le texte des poèmes CD et EF renferme en effet des formes vulgaires qu'on ne trouve ni dans A, ni dans B. CD et EF ne sont qu'une imitation du genre inauguré par Théodore Prodrome.

[1]) *Biblioth. gr. vulg.*, tome I, p. XXII. Pour l'opinion de Miller, voir *Collection de monuments,* nouvelle série, n°. 7, p. 3 et suiv.

[2]) C. Neumann, *Griechische Geschichtschreiber* und *Geschichtsquellen im zwölften Jahrhundert,* Leipzig, 1888, 52—53. Avant M. Neumann déjà, le Père Lazeri, dans la préface de ses *Miscellanea ex mss. libris Bibliothecae Collegii Romani societatis Jesu,* Rome, 1754, avait émis des doutes sur l'identité de Théodore Prodrome et de l'auteur du poème contre les higoumènes, qu'il connaissait par notre manuscrit V. En 1827 également, Iken avait écrit (*Eunomia,* I, 248) qu'il convient de ne pas confondre Ptochoprodrome et Prodrome, l'auteur du roman de Rhodanthe et Dosiclès. C'est à dessein qu'en rapportant ici l'opinion de M. Neumann, nous ne faisons pas entrer en ligne de compte la question du Marcianus XI, 22 (Neumann, p. 46 et suiv.); voir Papadimitriou *Ὁ Πρόδρομος τοῦ Μαρκιανοῦ κώδικος* XI, 22, *Vizantiyskiy Vremennik,* 1903, 103—163.

[3]) *Vizantiyskiy Vremennik,* 1897, 100—127.

Après le travail de M. Hatzidakis, l'unité de source de ces divers poèmes a encore été défendue par M. Papadopoulos Kérameus, dans un court article, qui contient plus d'une judicieuse remarque [1]). Pour ce dernier, les différences de langue signalées par le savant athénien n'ont que peu d'importance, étant donné la date récente des manuscrits dont nous disposons et les remaniements indubitables qu'ont fait subir les copistes au texte primitif. Un manuscrit du XIVe siècle, trouvé à Jérusalem par M. Papadopoulos Kérameus, offre du poème CD une rédaction plus courte que celles précédemment connues; le nom d'Hilarion ne s'y lit qu'une seule fois, tout à fait incidemment et sans que rien nous autorise à voir dans ce personnage l'auteur du poème en question. Il est probable que nous avons affaire en tout ceci à un fond authentique, considérablement modifié, mais émanant de Théodore Prodrome, qui s'est lui-même donné le nom de Ptochoprodrome, en manière de plaisanterie [2]).

Enfin, toute la question a été reprise et longuement discutée par M. Papadimitriou, dans son livre intitulé: *Théodore Prodrome, étude d'histoire littéraire* [3]). Nous n'avons pas à examiner ici cet ouvrage dans son ensemble; il nous suffira de dire pour l'instant que, comme M. Hatzidakis, M. Papadimitriou attribue à Théodore Prodrome les poèmes A et B et au moine Hilarion les poèmes plus récents CD et EF. Hilarion, pour lui, est fils de Théodore Prodrome, un fils de ses vieux jours [4]).

* * *

Le lecteur a pu, par l'analyse que nous avons donnée précédemment, se faire une idée approximative de ces poèmes prodromiques. A notre avis, leur mérite littéraire a été considérablement surfait et la traduction française insérée par Legrand dans sa *Collection de monuments* nous en présente une image trop flattée. En réalité, ces poèmes sont intraduisibles; les longueurs, les redites, les platitudes, les non-sens y abondent, et bien clairsemés sont les passages qui se lisent agréablement.

[1]) *Εἷς καὶ μόνος Θεόδωρος Πρόδρομος*, *Annales de la Société historique et philologique d'Odessa*. t. VII, 1899, 585—402.

[2]) Dans un compte-rendu du livre de M. Papadimitriou (voir ci-dessous) M. Chestakof arrive à une conclusion analogue (*Viz. Vrem.*, 1906, 419—429).

[3]) Odessa, 1905, en russe. L'auteur avait précédemment publié plusieurs études sur Prodrome: *Jean II, métropolite d'Odessa et Théodore Prodrome* (Odessa, 1902, en russe); *Οἱ Πρόδρομοι* (*Viz. Vrem.*, 1895, 91—130); *Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὰ μαγγάνεια* (*Annales de la Soc. hist. et philol. d'Odessa*, 1898, 1—48); *Ὁ Πρόδρομος τοῦ Μαρκιανοῦ κώδικος* XI, 22 (*Viz. Vrem.*, 1903, 103—163). Le Père Petit a publié dans la *Viz. Vrem.* de 1902 une monodie composée par Eugénianos sur la mort de son révéré maître Théodore Prodrome, mais cette monodie ne contient en réalité aucune allusion à nos poèmes en grec vulgaire; le mot *φιλοπτωχία* faisant uniquement allusion, croyons-nous, au fait que Théodore Prodrome a trouvé un modeste refuge dans un établissement de l'État.

[4]) Lire aussi actuellement Diehl, *Figures byzantines*, deuxième série, Paris, 1908, 134—163. C'est par erreur que M. Diehl attribue à Miller la traduction citée dans son article; elle est de la main de Legrand.

Il n'en va heureusement pas de même au point de vue linguistique. Aux environs du douzième siècle, nos textes en grec vulgaire, ou soi-disant tels, sont extrêmement rares. Pour compléter les données nécessairement imparfaites que nous fournissent aujourd'hui les papyrus sur les origines du grec moderne, nous ne possédons, avant le XIVe siècle, qu'un très petit nombre de documents, de provenance et de valeur diverses. Des écrits comme les poèmes prodromiques, relativement étendus, particulièrement riches en ce qui concerne la lexicologie et composés, selon toute vraisemblance, dans la capitale de l'empire byzantin, ne pouvaient donc manquer de prendre une des premières places parmi les sources de nos connaissances néo-helléniques. C'est ce qu'a fort bien compris Coray et c'est ce qu'ont senti, depuis, tous ceux qui se sont occupés de l'histoire du grec moderne; ce sont des considérations du même genre qui nous ont personnellement déterminés à nous occuper spécialement des poèmes en question et qui nous amènent aujourd'hui à tenter d'en donner une édition critique.

Les manuscrits utilisés par les précédents éditeurs étaient au nombre de trois. Nous en connaissons aujourd' hui sept, que nous allons caractériser brièvement.

G. Bibliothèque nationale de Paris, grec 396; XIIIe siècle d'après le catalogue, fin du XIIIe ou commencement du XIVe, suivant M. Omont [1]). Il contient nos poèmes I, II, IV [2]). C'est notre source unique pour I. Pour II, nous n'avons à côté de lui que le manuscrit *H*, dont nous parlerons tout à l'heure. Dans ces deux cas, la tradition qu'il représente est défectueuse sur bien des points. Pour IV au contraire, les leçons de *G* sont en général préférables à celles des autres manuscrits; il semble que le copiste ait puisé ici à une meilleure source. *G* se distingue des autres manuscrits par la brièveté relative des rédactions qu'il nous a transmises.

H. Bibliothèque patriarcale de Jérusalem, Sab. 415 [3]). Du XIVe siècle, d'après M. Papadopoulos Kérameus, qui en a le premier signalé l'existence et qui en possède une copie. Les photographies de l'orginal que nous avons sous les yeux nous font considérer cette date

[1]) Psichari, *Essais de gramm. histor. néo-gr.*, I, 19.

[2]) Les versions C et D, E et F, ci-dessus analysées, ne formant que deux poèmes, il s'ensuit naturellement que le nombre des poèmes de notre édition se trouve réduit à quatre: I = A, II = B, III = CD, IV = EF.

[3]) Papadopoulos Kérameus, *Ἱεροσολυμητικὴ Βιβλιοθήκη*, II, 532—533.

comme la plus reculée qu'on puissse assigner à ce manuscrit. Il contient une partie du poème II et le poème III. Ses leçons sont bonnes à certains passages, et à d'autres exécrables. Le dernier ou l'un des derniers copistes de la tradition qu'il représente s'est acquitté de sa tâche sans se soucier du sens ni du mètre; voir notamment la fin de II et III 23, 25, etc. A II 54 *b*, la leçon *ἀπολεῖ*, pour *ἀπειλεῖ*, repose très probablement sur *ἀπωλεῖ*, par confusion de *ει* et de *ω*, et ceci suppose au moins deux ancêtres de *H*, l'un ayant *ἀπειλεῖ*, bonne leçon, l'autre portant *ἀπωλεῖ*. Malgré de graves défauts, *H* reste toutefois pour nous une source précieuse. Son orthographe est ordinairement correcte; il a une prédilection marquée pour les formes anciennes et il lui arrive même de sacrifier le rythme à la grammaire; ainsi, III 244, *καταπεφρονημένα* au lieu de *καταφρονημένα* fausse le vers; cependant nous ne croyons pas que cette pureté de langue et d'orthographe soit l'œuvre exclusive du copiste; elle provient plutôt, à notre avis, de ce que ce manuscrit, dans ses bonnes parties, nous rapproche du texte original, et cette opinion se trouve confirmée par la rareté relative de chevilles et de mots de remplissage du genre de *τε* et *γε*, qui abondent au contraire dans d'autres versions. Nous notons dans *H* une particularité phonétique digne d'attention: *ἀπεδάρτησαν*, pour *ἀπεδάρθησαν*, II 57 [1]).

C. Bibliothèque nationale de Paris, Coislin 382. Du XVe siècle d'après le catalogue; au plus tôt de la première moitié du XVe siècle, suivant M. Omont [2]). Contient les poèmes III et IV (D et F de Legrand). La tradition qu'il représente est loin d'être négligeable, mais par endroits il est interpolé de la pire façon. Il offre une lacune au début de III, par suite de la disparition ancienne d'un feuillet.

S. Bibliothèque nationale de Paris, supplément grec 1034; copié en 1364 [3]). Ce manuscrit est très étroitement apparenté au précédent [4]), dont il comble la lacune initiale. Certaines de ses leçons, en outre de sa date, empêchent de la rattacher directement à *C*, qui n'en saurait être non plus une simple copie, car il manque à *S* des vers qui se retrouvent dans *C*, et *C* donne par endroits des leçons différentes de *S*. Ces deux manuscrits proviennent donc d'un archétype commun, qui a souvent été transcrit servilement: ainsi,

[1]) Pernot, *Études de linguist. néo-hellén.*, I, 376.

[2]) Psichari, *Essais*, I, 19.

[3]) F⁰ 164 v⁰: *ἐπληρώθη κατὰ ἰούνιον γ'. ἰνδ. β' τοῦ ὠβ^{ου} ἔτους.* Ce manuscrit comprend deux écritures, l'une de 1364, qui est la seule dont nous ayons à nous occuper, l'autre plus récente et sur un papier différent.

[4]) Contenu de *C*: chronique de Constantin Manassès, ff. 1—138; liste des empereurs et patriarches de Constantinople, ff. 139—142; vers prodromiques, ff. 142—161. Contenu de *S*: chronique de Constantin Manassès, ff. 1—164; liste des empereurs et patriarches de Constantinople, ff. 165—168; vers prodromiques, ff. 161—191.

une erreur aussi facile à corriger que *μῶς* pour *πῶς* (III 400 *p*) est reproduite par *C* comme par *S*. La langue de *S* offre quelques curieuses particularités: changement de *ου* en *ω*, *λέγωσιν* pour *λέγουσιν* (III 128, 132), *τυγχάνωσιν* pour *τυγχάνουσιν* (III, 195), *γεμίζωσιν* pour *γεμίζουσιν* (III 293), cf. dans le manuscrit *g* *σπουδάζωσι* pour *σπουδάζουσι*, *συνάγωσιν* pour *συνάγουσιν*; *χορυταίνω* pour *χορταίνω* (III 121), *ἀνταμοῦ* pour *ἀντάμα* (III 219).

A. Bibliothèque du gymnase grec d'Andrinople, n⁰ 1237. Petit volume de 82 feuillets, couvert d'une reliure brune fatiguée, dont l'existence et le contenu ont été signalés pour la première fois par M. B. E. Stéphanidis, *Byz. Zeitschr.*, XIV, 596 sq. Nous l'avons eu entre les mains, grâce à l'obligeante entremise de M. l'archimandrite Germanos Vasilakis et de Mgr. Cyrillé, métropolitain d'Andrinople, auxquels nous exprimons ici nos sentiments de vive gratitude. L'écriture de ce manuscrit est du XVIe siècle, et l'on peut affirmer avec certitude qu'il procède de *S*. En effet, le supplément grec 1034 porte au feuillet 191 r⁰ et v⁰ une tache ancienne, qui a rendu illisibles certains mots ou parties de mots. Or, exactement aux mêmes endroits du texte et non ailleurs, le manuscrit d'Andrinople offrait originairement des blancs, qui ont été ensuite comblés tant bien que mal par une deuxième main; voir notre apparat critique. Au vers III 319, *λαλάτζια* de *A* est une mauvaise lecture, qui provient de la forme particulière du double *γ* dans *λαλάγγια* de *S*; au vers IV 195, *τί θαυμαστὸν* de *A* est dû à ce que l'*ο* de *τὸ* est à demi effacé dans *S*; etc. Il est de toute évidence que *A* n'est qu'une copie, probablement directe, du manuscrit *S*. Les divergences, d'ailleurs très minimes, qui séparent *A* de *S*, n'ont pour nous aucun intérêt.

g. Bibliothèque nationale de Paris, grec 1310. Du XVe siècle d'après le catalogue; fin XVe, peut-être commencement XVIe, suivant M. Omont [1]). Renferme les poèmes III et IV (= C et F de Legrand). La tradition dont ce manuscrit est le représentant a traité le texte primitif de façon très cavalière. De nombreux vers, des développements importants ont été ajoutés à la rédaction originale. Les passages obscurs pour le scribe ont été modifiés de parti pris; d'autres, qui n'étaient pas conformes à ses goûts, ont été retouchés, presque tous avec une extrême maladresse. La langue elle-même a été rajeunie. Cependant, malgré toutes ces transformations, on s'aperçoit encore que le manuscrit ainsi défiguré avait à plus d'un passage d'excellentes leçons.

V. Bibliothèque du Vatican, grec 375. Du XVe siècle avancé. Ne

[1]) Psichari, *Essais*, I, 19.

nous offre que le texte de III (= C de Legrand). Ce manuscrit est étroitement apparenté à *g*, qui est plus complet que lui. Ils ne dérivent pas l'un de l'autre, mais remontent à une source commune. Etant donnée l'existence de *g*, les leçons de *V* n'ont pour nous qu'un minime intérêt.

Mentionnons enfin dans différents manuscrits l'existence de quelques vers identiques pour le fond à certains vers de notre troisième et de notre quatrième poème; voir l'apparat critique de III et suiv. et les notes aux vers IV 116*a* et suivants.

Les manuscrits dont nous nous sommes servis se répartissent par conséquent en quatre groupes: 1° *G*, 2° *H*, 3° *CSA*, 4° *gV*. Dans le troisième groupe, *A* n'est qu'une copie de *S*, et *S* est proche parent de *C*. Dans le quatrième, *V* est presque identique à *g*. Ces quatre traditions offrent entre elles des divergences considérables: elles ne nous transmettent pas tous les poèmes et, dans les poèmes que certaines d'entre elles ont en commun, elles s'écartent beaucoup les unes des autres. Leurs variantes sont si nombreuses et les modifications voulues apportées au texte par les copistes successifs introduisent dans la question un élément si subjectif, que nous n'essayons pas d'établir une classification plus précise. La figure représentant les rapports respectifs de nos différents manuscrits se composerait surtout de lignes pointillées, marquant des intermédiaires perdus; de plus, elle serait en maints endroits d'une complexité désespérante; enfin, elle n'aurait, à notre avis, qu'une utilité problématique.

* * *

Examinons maintenant séparément les quatre poèmes qui deviennent le fond de la présente édition.

Pour le premier, nous n'avons qu'un seul manuscrit, *G*, et si ce manuscrit présentait un texte acceptable, authentique ou non, il ne nous resterait qu'à nous incliner devant lui. C'est ce qu'on a fait jusqu'ici, mais beaucoup trop vite et peut-être surtout par ce que *G* est le plus ancien de tous nos manuscrits. Aujourd'hui, les données de *H*, au poème II, viennent jeter des doutes sur l'autorité de la tradition *G*, et au reste, même sans elles, au seul examen du poème I, on peut s'apercevoir, croyons-nous, que *G* n'est pas la reproduction exacte de l'original. Si le lecteur veut bien se reporter aux notes que nous avons consacrées à cette pièce, il y verra que le texte renferme des interpolations et des non-sens indiscutables. Nous nous bornerons ici à faire remarquer que le poème I se compose en réalité de deux parties primitivement indépendantes. La première finit au vers 112; elle est reliée à la seconde par un passage incertain (v. 113—154), et cette seconde partie, qui commence au plus tard v. 155, va jusqu'à la fin du poème. Dans la première partie, il est question du ménage de Prodrome, de la pauvreté qui y règne et des reproches que lui adresse sa femme à ce sujet; la seconde comprend les épisodes du balai, de l'enfant et du mendiant, qui sont eux-mêmes mal reliés entre eux. Plus nous relisons cet écrit, dans l'état où il nous est parvenu, plus nous sommes frappés de son absurdité. C'est uniquement pour ne pas paraître tomber dans l'arbitraire, et non par conviction, que nous avons reproduit telles quelles les données de *G*, en signalant dans les notes nos doutes et nos principales objections.

Dans le deuxième poème, pas plus que dans le premier, *G* ne reproduit pas le texte de l'auteur. Ce manuscrit renferme des obscurités, des erreurs, des lacunes et probablement aussi des interpolations. Malheureusement la version *H* est moins satisfaisante encore. Ce qui frappe surtout en elle, c'est son aspect décousu. Le copiste, qui nous donne pour le poème III une tradition souvent excellente, a dû se trouver ici en présence d'un manuscrit en piteux état et le copier tant bien que mal. Cette version est par endroits sensiblement plus étendue que la version *G*; comme celle-ci et plus que celle-ci encore, elle contient des vers qui sont à rejeter; cependant nous croyons qu'elle renferme aussi de bons éléments et qu'elle peut servir à compléter et à corriger la première sur plus d'un point. Avec ces deux manuscrits seulement, il nous a semblé impossible d'établir un texte suffisamment approché, la nature énumérative du poème ajoutant encore aux difficultés. Nous avons donc simplement placé les deux versions en regard l'une de l'autre, de manière à faciliter la comparaison et pour bien montrer, par la divergence de ces rédactions, combien ces poèmes prodromiques sont loin de nous être parvenus dans leur état primitif.

Le troisième poème est représenté par une tradition particulièrement riche; nous avons en effet six manuscrits: *H*, *CSA* et *gV*. Aucun d'entre eux, à notre sens, ne mérite une entière créance et la supériorité générale de *g*, défendue par M. Papadimitriou [1]), ne nous semble rien moins que prouvée; cette version peut fournir d'utiles indications, mais elle est loin d'être homogène. Contrairement aux données de tous les manuscrits, nous distinguons ici deux parties, ou mieux deux rédactions, mal soudées l'une à l'autre. La première va jusqu'au vers 250 environ (= 312 de l'éd. de Legrand).

[1]) Papadimitriou, *Théodore Prodrome, étude d'histoire littéraire*, Odessa, 1905, 63—67.

Le plan en est clair et net: après un préambule assez long, l'auteur expose à l'empereur les avanies que lui infligent les higoumènes (1—139); il énumère les mets et les boissons dont ceux-ci ornent leur table (140—200), leur oppose le régime frugal des simples moines (201—216), constate l'impossibilité pour les mécontents de faire la moindre observation (217—235) et supplie le souverain de mettre un terme à cet état de choses (234—250). La seconde, qui va du vers 251 à la fin, roule sur les mêmes questions; le plan en est vague, flottant, les redites et les interpolations y sont particulièrement nombreuses. Si, dans la première partie, plus d'un passage encore est mauvais ou douteux, l'ensemble cependant mérite d'être retenu. Dans la seconde au contraire, c'est l'ensemble qu'il faudrait rejeter, au risque d'éliminer peut-être quelques vers authentiques, perdus sous cet amoncellement.

Parmi les six manuscrits en question, deux nous abandonnent à notre quatrième et dernier poème, mais *G* en revanche vient se joindre à ceux qui restent, de sorte que nous nous trouvons en présence du triple groupement *G*, *CSA* et *g*. M. Papadimitriou, qui se prononce ici en faveur de la tradition *CSA*, insiste particulièrement sur la façon dont ces divers manuscrits se comportent par rapport au début du poème. Cette question de prologue, sur laquelle nous reviendrons tout à l'heure, n'a pas pour nous la même importance que pour M. Papadimitriou et, même s'il était démontré que le groupe *CSA* nous donne le commencement véritable, ce que nous ne croyons pas, nous n'oserions pas encore en conclure que la tradition représentée par lui est la meilleure, pour le poème tout entier. En réalité, ce poème ne nous a pas été transmis avec plus de fidélité que les précédents. Toute question de prologue mise à part, le noyau, qui déjà ne se dégage pas avec une parfaite netteté, en est constitué par les vers 1—144 de notre édition, qui forment la majeure partie de la version E de Legrand. Autour de ce noyau sont venus se grouper dans les divers manuscrits, d'abord l'un au moins des deux prologues entre lesquels nous avons à choisir, puis diverses interpolations qui ont plus que doublé l'étendue du texte primitif. A notre avis, le manuscrit *G* a ici des défauts, mais beaucoup moins qu'ailleurs; *CSA* s'écartent plus que lui de la bonne tradition; *g* enfin en est très éloigné.

Sans insister davantage sur ces quelques remarques, qui sont uniquement destinées à servir de résumé, et en renvoyant encore, pour plus de détails, aux observations insérées dans nos *Notes*, nous croyons pouvoir dire qu'une première conclusion s'impose. Ces textes prodromiques ont été défigurés à plaisir par la plupart de ceux qui ont entrepris de les transcrire. Leur contenu était de nature

à tenter la verve poétique du moindre copiste; la langue vulgaire, dans laquelle ils étaient en majeure partie rédigés, constituait une facilité de plus, et l'on ne s'est pas fait faute d'en user, voire même d'en abuser. On a corrigé plus d'une fois; les interpolations se sont ajoutées aux interpolations; quelques vers aussi maladroits que peu variés, et à ce double titre aisément reconnaissables, ont servi à joindre ces divers rapiècements, et il en est résulté l'ensemble disparate que nous avons aujourd'hui sous les yeux. Il n'y a lieu de s'étonner ni des obscurités, ni des contradictions dont il fourmille.

* * *

Cet état de choses une fois constaté, il devient très difficile de discuter utilement sur ces poèmes prodromiques. Les conclusions qu'on en peut tirer dépendent en effet de la manière dont chacun constitue le texte, objet de la discussion. Ainsi, M. Papadimitriou assigne une date assez précise à notre poème IV, en se basant sur les vers 37—39 de Legrand (= 1 jj—1 ll de notre édition, ms. *CSA*). La coalition dont il est question dans ce passage ayant eu lieu en 1172, d'après les recherches de M. Papadimitriou, et l'auteur en parlant comme d'un fait récent (*ὡς πρὸ μικροῦ πεπόνθασι*), il s'ensuivrait que cet écrit remonte à l'année 1173 environ [1]). Selon nous au contraire, ces vers sont entachés de suspicion, comme faisant partie d'un passage que diverses raisons nous ont amenés à rejeter; une interpolation nous paraît infiniment probable (le vers qui suit immédiatement, *ἀλλὰ πρὸς τὸ προκείμενον καὶ πάλιν ἐπανέλθω*, trahit déjà le rapiècement) et l'ancienneté des éléments qui forment cette interpolation ne nous fournit aucune indication sur la date à laquelle fut composé notre poème. Il y a plus encore. Même si l'on part d'un texte identique, les déductions peuvent être sensiblement différentes, suivant qu'on prend ces productions au pied de la lettre ou qu'on les considère, avec M. Papadopoulos Kérameus par exemple, comme de simples jeux d'esprit destinés à l'amusement d'un souverain. Nous n'entreprendrons donc pas de discuter en détail l'argumentation de nos devanciers; nous nous contenterons d'examiner, à notre propre point de vue, les questions d'attribution que soulèvent ces quatre poèmes.

Si l'on envisage séparément les poèmes III et IV, rien de précis ne permet de les ranger parmi les œuvres du célèbre rhéteur Théodore Prodrome, car pour IV nous n'attachons qu'une minime importance

[1]) Remarquons dès maintenant que M. Papadimitriou se sert précisément de ces données historiques pour prouver que notre poème IV ne peut pas être de la main de Théodore Prodrome (Papadimitriou, *Théodore Prodrome*, Odessa, 1905, 57—58).

au titre du manuscrit *G*, τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, qui nous reporte à τοῦ Προδρόμου κυροῦ Θεοδώρου πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Μαυροϊωάννην. Il y a lieu de penser au contraire qu'ils ont une tout autre origine et il nous suffira de renvoyer ici aux études de MM. Hatzidakis et Papadimitriou. Cependant, tout en admettant la thèse générale de ces deux savants, nous nous séparons d'eux sur deux points au moins. M. Papadimitriou attribue ces poèmes à Hilarion, fils de Théodore Prodrome, mais le raisonnement sur lequel il appuie cette filiation nous semble des plus aventureux et nous doutons que cette opinion rallie beaucoup de partisans [1]). En second lieu, la personnalité d'Hilarion lui-même, en tant qu'auteur des écrits qui nous occupent, nous paraît sujette à caution, comme elle l'a déjà été à M. Papadopoulos Kérameus. Voici sur quoi nous nous basons.

Le nom d'Hilarion se rencontre à trois passages de notre troisième poème: dans le titre, au vers 387 et au vers 431 *a*.

Titre: Στίχοι τοῦ γραμματικοῦ κυρίου Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου *H*, Πτωχοπροδρόμου βιβλίον δεύτερον κατὰ ἡγουμένων *g*, Τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν βασιλέα κύριον Μανουὴλ Κομνηνὸν τὸν Πορφυρογέννητον *V*, Ἕτεροι στίχοι Ἱλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸ εὐσεβέστατον βασιλέα κύριον μεγαλοπορφυρογέννητον τὸν Κομνηνόν *C*, Ἕτεροι στίχοι Ἱλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα κύριον Μανουὴλ Πορφυρογέννητον τὸν Κομνηνόν *S*, Στίχοι Ἱλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν βασιλέα Μανουὴλ τὸν Πορφυρογέννητον *A*. Ainsi la tradition *CSA* fait seule mention d'Hilarion. Encore cette donnée n'est-elle pas satisfaisante, à cause des mots ἕτεροι στίχοι; le titre du poème IV qui, dans ces trois manuscrits, précède le poème III, ne disant rien d'Hilarion, il est vraisemblable que ce nom a été surajouté. *A*, qui copie *S*, a vu la contradiction et l'a évitée en supprimant le mot ἕτεροι. Tout concourt donc ici à nous faire considérer les mots Ἱλαρίωνος μοναχοῦ comme une addition postérieure.

III 387, ὄξυνον δότε ἀπὸ τοῦ νῦν κρασὶν τὸν Ἱλαριῶνα. (Ἱλαρίων *H*, Ἱλαρίωνα *VSA*, Μητροφάνην *g*). Comme *g* n'en est pas à une innovation près et que *V*, son proche parent, donne Ἱλαρίωνα, on peut rejeter Μητροφάνην et rétablir Ἱλαρίωνα dans l'ancêtre de *Vg*. Un accusatif Ἱλάριον, basé sur *H* et correspondant à un nominatif Ἱλάριος, analogue à Σίμος, Χάρος, ἄρχος, γέρος, est possible, mais reste toutefois assez incertain et d'autre part, les leçons Ἱλαρίωνα ou Ἱλαριῶνα soulèvent une petite difficulté, à cause de la synizèse. Mais quelle qu'ait été la leçon primitive, rien dans le contexte ne nous permet d'identifier cet Hilarion et l'auteur du poème. Voici en effet ce contexte: „Si par hasard quelqu'un, plus vaillant que les autres, entre dans la

[1]) Cf. l'article de M. Kurtz, *Byz. Zeitschr.* 1907 (XVI), 289—300.

lice et s'écrie: „Cela va mal ici, mon père!", voici les fourberies dont l'higoumène use envers lui. Au sommelier il prescrit: „Désormais, tu donneras du vin aigre à Hilarion" . . . (370—387). Et il s'agit si bien d'un moine quelconque que plus loin (v. 400 *k*) nos manuscrits continuent de la sorte: εἰ δὲ πολλάκις στερεὸς ὁ μοναχὸς τυγχάνει, si le moine en question résiste . . .

Après le vers 431, ἄρτι δὲ πρόσσχες καὶ εἰς ἐμέ, στενούμενον, πεινῶντα, on trouve τὸν Ἱλαρίωνα τὸν σόν, δοῦλον οἰκτρὸν καὶ πένην. Cette fois il n'y a plus de doute, Hilarion est bien donné comme l'auteur du morceau; mais sous une seule autorité, celle de *g*; cet épilogue fait défaut dans *HV*, qui s'arrêtent respectivement à 419 et à 419 *p*, et le vers est inconnu à la tradition *CSA*, qui pourtant possède aussi ce passage.

Le manuscrit *H* donnant le nom d'Hilarion au vers 387, et là seulement, on peut se demander si ce vers n'a pas été mal interprété par certains copistes et si le nom en question n'a pas passé de là dans le titre de *CS* et au vers 431 *a* de *g*. Si l'on rejette cette explication ou toute autre du même genre et qu'on sorte Hilarion du domaine hypothétique où il nous paraît être, pour interpréter dans le sens le plus favorable à la thèse de MM. Hatzidakis et Papadimitriou les faits qui viennent d'être mentionnés, on ne peut guère, croyons-nous, dépasser la limite que voici: un certain Hilarion a pris part aux remaniements du texte primitif; son œuvre se confond avec celle d'autres remanieurs anonymes; on ne saurait le considérer comme le véritable auteur ni du poème IV, ni du poème III.

Passons maintenant aux poèmes I et II. Il semble à première vue qu' aucune hésitation ne soit ici possible, puisque Prodrome se nomme lui-même. Dans le premier poème, le mari outragé a envie de battre sa femme, mais il réfléchit et se dit (v. 158):

Διὰ τὴν ψυχήν σου, Πρόδρομε, καθίζου σιγηρός σου

et, au dernier vers de ce même morceau, il avertit l'empereur que, s'il ne lui vient pas en aide, il perdra son fidèle Prodrome:

καὶ χάσῃς σου τὸν Πρόδρομον, τὸν κάλλιστον εὐχέτην.

Dans le poème II, v. 101 et suiv., l'auteur écrit également: „Ne vous méprenez pas, sire, sur ma ptochoprodromerie [1]) et ne croyez pas que je me nourrisse d'herbes des montagnes; je ne mange pas de sauterelles et les herbes ne sont pas mon affaire":

Μὴ σὲ πλανᾷ, πανσέβαστε, τὸ πτωχοπροδρομᾶτον
καὶ προσδοκᾷς νὰ τρέφωμαι βοτάνας ὀρειτρόφους·
ἀκρίδας οὐ σιτεύομαι, οὐδ' ἀγαπῶ βοτάνας.

Les deux premiers passages au moins paraissent des plus probants.

[1]) M. Papadimitriou (*Viz. Vrem.*, 1898, 115—116) suppose à tort, selon nous, que le mot πτωχοπροδρομᾶτον marque une fonction exercée par l'auteur.

Ils le sont en effet, mais à une condition, c'est que nous ne puissions considérer nos poèmes ni comme des imitations, ni comme des parodies. Ne peuvent-ils être l'un ou l'autre?

Entre nos poèmes I—II et l'œuvre de Prodrome le rhéteur certaines comparaisons sont possibles. Nous avons par exemple rapproché dans nos notes I 11 et un passage de la satire contre Barys. Les derniers vers que nous venons de citer rappellent également ceux d'une poésie qu'a publiée Mai [1]):

μισῶ γὰρ τὰς ἀκρίδας,
μισῶ τὸ μέλι τὸ πικρόν.

Il y a aussi une certaine analogie entre la fin de notre poème II, ou mieux encore de notre poème I:

Ἂν οὖν μὴ φθάσῃ με τὸ σὸν φιλεύσπλαγχνον, αὐτάναξ,
καὶ δώροις καὶ χαρίσμασι τὴν ἄπληστον ἐμπλήσῃς,
τρέμω, πτοοῦμαι, δέδοικα μὴ φονευθῶ πρὸ ὥρας,
καὶ χάσῃς σου τὸν Πρόδρομον, τὸν κάλλιστον εὐχέτην

et la fin de l'épître en vers adressée à Théodore Stypiotes et reproduite par Migne, *Patr. gr.*, t. 133, col. 1370—1373:

Ταῦτα καὶ μόνα πέποιθα, πρός τοῦτον ἀποβλέπω.
Ἂν οὗτος δώσῃ μοι φαγεῖν, ἔχω τὸ ζῆν καὶ πάλιν,
ἂν δὲ μὴ δώσῃ, φθείρομαι, πρὸς ᾄδην καταβαίνω . . .
εἶτα φθαρείσης, ἄνθρωπε, τῆς γλώττης τοῦ Προδρόμου,
ἑτέραν εὕροι τις ἐν γῇ ταύτῃ παρισουμένην,
καὶ σχετικῶς κηρύσσοντα τὸν αὐτοκράτορά μου;

D'ailleurs, les analogies de ce genre ne sont pas spéciales à I—II, on les constate aussi pour III—IV. Théodore Prodrome a écrit, en s'adressant à l'empereur Manuel:

σὺ δ' ἦς, Μανουήλ, χριστομίμητος φύσις
χριστωνυμοῦσα παρὰ συλλαβὴν μίαν [2]),

c'est-à-dire: votre nature même vous fait marcher sur les traces du Christ, puisqu'il ne manque qu'une syllabe, pour que vous ayez le même nom que lui (Emmanuel).

Notre poème III, aux vers 289*n*—289*q*, dit de même, en renchérissant:

Ὦ τῆς χριστομιμήτου σου πολλῆς φιλανθρωπίας·
ὄντως τυγχάνεις, Μανουήλ, θεὸς ἐπίγειός τε,
Ἐμμανουὴλ παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε,
καὶ γὰρ ἡ κλῆσις ἄνωθεν ἐδόθη φερωνύμως.

M. Papadimitriou a publié, d'après le Vaticanus 305, une épître

---

1) *Nova Patrum Bibl.* VI, 407.
2) Miller, *Hist. grecs* (*Hist. des Croisades*) II, 221, Neumann, *Griech. Geschichtschr.*, 61, Hatzidakis, *Viz. Vrem.*, 1897, 113.

en hexamètres adressée par Théodore Prodome à Anne Ducas [1]). L'auteur y déclare que son père lui a conseillé de cultiver les lettres, puisque sa faiblesse lui interdit la carrière des armes. On y lit:

Τέκνον ἐμόν, βιβλίοισιν ὅλην ἐπίθου μελεδῶνα
καὶ σοφίην ἀγάπαζε καὶ ἄμφι λόγοις μέγα μόχθει,
οἵ σε καλὸν τελέσουσι καὶ ὄλβιον ἐν μερόπεσσι
καὶ μέγαν ἐν κτεάνεσσι καὶ οἷς ἑτάροισιν ὄνειαρ.
Ταῦθ' ὁ πατὴρ ἐπέτελλεν, ἐγὼ δὲ κλύων ἐγεγήθειν,
ἐλπόμενος κατὰ θυμὸν ἃ μὴ τελέεσθαι ἔμελλεν·
ἔκτοτε γὰρ πονέεσκον ὅσον σθένος ἤματα πάντα [2]).

Or, c'est précisément sur le même thème que roule notre quatrième poème:

Παιδίν μου, μάθε γράμματα, καὶ ὡσὰν ἐσέναν ἔχει·
βλέπεις τὸν δεῖνα, τέκνον μου, πεζὸς περιεπάτει,
καὶ τώρα διπλοεντέλημος καὶ παχυμουλαρᾶτος . . .
καὶ ἔμαθον τὰ γραμματικὰ μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου.

Dans les deux cas, les fils ont suivi les conseils de leur père, et mal leur en a pris. Ils n'ont pas de quoi vivre et ils envient le sort des simples ouvriers. Théodore Prodrome s'écrie (v. 68 sqq.):

ὡς ὄφελον γάρ, ἄνασσα, βαναυσίδος ἔμμεν' ἀγωγῆς,
ὥς κεν ἅλις βιότοιο πορίσματα ἔνθεν ἀγείρω·
ὡς ὄφελον σκυτέεσσιν ἀνὰ ξυνὰ νάκεα τέμνειν,
ὥς κεν ἑοῖσι πόδεσσιν ὑπ' ἄρβυλα καλὰ τιταίνω·
ὡς ὄφελον ποίμνης μέγα πίονος ἔμμεναι ἄρχων,
ἢ πλατὺ βουκόλιον καταμελγέμεν, ἢ γὰρ ἂν οὕτως
ἔν τε μέθυσα γάλακτι, καλὸν δὲ κρέας ἐσιτήθην, etc.

Et notre poème IV dit à son tour, en un style différent et d'une manière beaucoup plus diffuse:

Ἔδαρε τότ' ἂν μ' ἔποικαν τεχνίτην χρυσορράπτην (v. 15 sqq.)
Ἂν ἔμαθον τὴν ῥαπτικὴν ἐντέχνως ἐπιστήμην (v. 90 sqq.)
Ἂν ἤμην ὀξυγαλατᾶς, τὸ ὀξύγαλον νὰ ἐπώλουν (v. 109 sqq.)
Καταβλαττᾶς ἂν ἔμαθον καὶ σηκωτὴς ἄν ἤμουν (v. 114 sqq.), etc.

On pourrait multiplier ces rapprochements. L'imitation est évidente et il nous semble difficile de séparer à ce point de vue le groupe I—II du groupe III—IV. Si les comparaisons se présentent en plus grand nombre dans IV, c'est uniquement parce que le sujet traité est un des thèmes favoris de Prodrome. Voici le refrain de ces plaintes éternelles: *ἔρρετ' ἐμοῦ βιότοιο ἀπόπροθεν, ἔρρετε βίβλοι* [3]), ou bien, en vers politiques: *ἀνάθεμαν τὰ γράμματα, Χριστέ, καὶ ὁποῦ τὰ θέλει* [4]).

---

1) Cette pièce a été publiée par M. Papadimitriou aux pages 89—92 de son livre sur Prodrome.
2) Papadimitriou, *Théodore Prodrome*, 89—92, vers 41 et suivants.
3) Migne, *Patrol. gr.*, t. 133, col. 1419—1422.
4) Voir notre poème IV, vers 19.

Si l'on admet, avec M. Hatzidakis par exemple, qu'il y a eu imitation, et imitation maladroite, dans III—IV, il nous paraît impossible de ne pas adopter la même explication pour I—II. Entre les parties anciennes de ces deux groupes nous ne voyons, pour notre part, aucune différence de style. Dans les deux cas, la même objection se présente: Comment Prodrome, qui ne manque pas de finesse, a-t-il pu faire preuve d'un tel manque de goût? Pourquoi aurait-il préféré ces bouffonneries aux dialogues humoristiques dans le genre de Lucien, genre où il excellait? Enfin, les poèmes I—II, dont la tradition n'est pas meilleure que celle de III—IV, renferment, tout aussi bien que ces derniers, des contradictions manifestes entre ce que nous apprend notre auteur de lui-même et ce que nous savons par ailleurs de la personnalité de Théodore Prodrome. L'homme que sa femme méprise et auquel elle reproche longuement sa basse extraction ne saurait être celui qui, à ses propres dires, était d'une naissance relevée et dont l'éducation avait éte confiée aux meilleurs maîtres [1]).

Théodore Prodrome a-t-il jamais écrit en grec vulgaire? Y a-t-il, dans ces quatre poèmes, un léger fond, quelques passages émanant directement de lui? Nous ne saurions le nier expressément, mais cependant nous ne le croyons pas. A notre avis, ces poésies ne sont qu'un vague écho. Prodrome a brillé au premier rang parmi les courtisans quémandeurs, les poètes soi-disant faméliques de la cour de Byzance; ce genre a plu à certains esprits, et ils l'ont cultivé. Ce qui, chez Prodrome, était l'expression de besoins réels est devenu chez ses imitateurs un simple thème, sur lequel ils ont peu à peu renchéri, sans souci de la vraisemblance. Le Prodrome qui nous est parvenu de la sorte est un Prodrome travesti. Tout ainsi nous devient plus clair: l'emploi de la langue vulgaire, les remaniements incessants, les vers empruntés à l'œuvre de Théodore Prodrome, les fautes de goût, les nombreuses exagérations, les contradictions et le nom même de Ptochoprodrome, par lequel on a désigné cette caricature du Prodrome officiel [2]).

---

[1]) Migne, *Patrol. gr.*, t. 133, col. 1048—1049, 1297—1298.

[2]) Une opinion analogue, relativement aux poèmes en langue savante de Théodore Prodrome, a été exprimée par M. Bruno Keil: „Es gibt genug Anzeichen dafür dass Prodromos' Name generell für alle Verse à la Prodromos geworden war, und somit auch nicht ihm eigenes Gut unter seinem Namen läuft" (*Wiener Studien* II, 1889, 105—106).

On trouve quelquefois le nom de Ptochoprodrome dans le titre de différentes pièces en langue savante attribuées à Théodore Prodrome, mais, comme le fait justement observer M. Papadimitriou (op. cit., 71 et suiv.), c'est seulement dans des manuscrits récents que s'est produite cette substitution et il y a tout lieu de croire qu'elle est due à l'existence des poèmes en grec vulgaire.

Ce nom même de *Πτωχοπρόδρομος* fait songer à celui de *Πτωχολέων*, qui sans doute

Il est impossible, croyons-nous, d'assigner une date précise à ces compositions anonymes. Cependant il est probable que les premières d'entre elles, celles qui ont servi de modèles aux autres, furent écrites, sinon du vivant de Théodore Prodrome, du moins peu de temps après sa mort, alors que sa réputation de poète courtisan était encore très répandue. Vraisemblablement le poème contre les higoumènes est postérieur au reste; c'est comme un développement ultérieur du genre. L'état linguistique du texte que nous avons essayé d'établir ne s'oppose pas, semble-t-il, à une telle évaluation, qui nous reporterait par conséquent, pour les plus anciens morceaux, à la seconde moitié du XIIe siècle; mais il n'est pas inutile de faire observer que notre chronologie linguistique repose, pour cette époque, sur des données bien peu précises encore: les poèmes prodromiques en constituaient précisément le principal élément.

* * *

Notre tâche d'éditeurs, déjà singulièrement ardue, fût devenue irréalisable, si nous n'avions cru discerner par endroits, au milieu des additions, des interpolations et des fautes de copie, les vestiges d'un texte, nous ne dirons pas excellent, mais relativement bon. A certains passages, nous nous sommes trouvés en présence d'idées bien coordonnées et clairement exprimées, qui ont eté l'un de nos critériums pour juger de l'ensemble. Ce premier fait une fois constaté, nous pouvions nous placer à deux points de vue: envisager le contenu même du texte et rejeter de prime abord les répétitions trop marquées, les développements saugrenus, les passages peu satisfaisants, amenés par des transitions maladroites ou linguistiquement suspects; ou bien encore nous en tenir aux données des manuscrits, en écartant les unes et en corrigeant les autres, d'après les procédés habituels des éditions critiques. Les écrits prodromiques sont susceptibles de prendre deux aspects bien différents, suivant qu'on donne la préférence à l'une ou à l'autre méthode. Convaincus qu'aucun de nos manuscrits ne nous a transmis un texte authentique et que leur unanimité même n'est pas toujours un argument sans réplique, mais désireux aussi de ne pas introduire dans la constitution de ce texte un élément trop subjectif, nous avons pris un moyen terme. Il nous est arrivé de rejeter dans l'apparat critique certains passages donnés par tous les manuscrits et que nous considérons néanmoins comme manifestement surajoutés; en revanche,

---

contient une allusion à Léon le Sage, l'empereur bien connu. Cf. *Les Oracles de Léon le Sage* etc. publiés par E. Legrand, Paris, 1875, II, 37, et la remarque faite par Gidel dans son *Histoire de Ptocholéon* (*Nouvelles Études* etc. Paris, 1878, 394).

nous en avons reçu d'autres dont la tradition est moins solidement établie et dont cependant il est plus difficile de prouver l'inauthenticité; en pareil cas, nous avons donné notre opinion dans les Notes. Des nécessités typographiques nous ont aussi fait mettre à la suite de notre texte diverses interpolations, trop longues pour être insérées au bas des pages. Le lecteur ne s'y méprendra pas. Il est d'ailleurs dans la nature d'une édition comme celle-ci de prêter aisément aux critiques; nous accueillerons avec sérénité celles qu'on ne manquera sans doute pas de lui adresser. Si nous devions exprimer un regret à cette place, ce serait celui d'avoir été trop modérés et de n'avoir pas supprimé encore une bonne partie de ce que nous avons laissé subsister.

Le côté linguistique de ces poèmes a été de notre part l'objet d'une attention particulière. On est maintenant d'accord pour n'accepter que sous réserves les renseignements qui, dans cet ordre d'idées, nous sont fournis par *g* [1]; en effet, ce manuscrit nous donne à la fois un remaniement et un rajeunissement du texte original, rajeunissement qui ne paraît pas antérieur au XIVe siècle et qui date peut-être du XVe. Mais il nous semble que nous devons aller plus loin encore. Il convient tout d'abord de renoncer à placer ces écrits sous le vocable de Théodore Prodrome, pour les mettre sous celui de Ptochoprodrome. Il faut ensuite ne pas nous laisser abuser par cette nouvelle appellation. Elle ne nous invite nullement à rapporter au XIIe siècle tout ce qu'elle couvre. Il se peut que, dans cet ensemble disparate, certains éléments datent de là, mais nous sommes dans l'impossibilité de les isoler avec certitude et les seules précisions chronologiques que nous puissions avoir nous sont données par l'âge de nos manuscrits.

Même restreint à ces proportions, le sujet offre encore un assez grand intérêt. Aussi n'avons-nous pas hésité à publier ici-même un index très étendu, basé non pas uniquement sur notre édition, mais sur les leçons des divers manuscrits. Fait autrefois d'après l'édition de Legrand, avec l'active collaboration de Melle Marthe Pernot, ce long travail a dû, avant de prendre place ici, être l'objet d'une refonte qui a sensiblement augmenté les chances d'erreurs; nous espérons toutefois que ces erreurs seront en petit nombre. L'index en question renferme aussi certaines observations lexicologiques; nous y avons laissé sans commentaire les mots déjà expliqués par les lexiques courants et nous y avons fait suivre d'un point d'interrogation les assez nombreux termes que nous ne comprenons pas.

Leiden—Paris, Février 1909.

[1]) Psichari, *Essais*, I, 66 et suiv., 103 et suiv.; Pernot, *Verbe être* (*Mém. Soc. Ling.* IX), 182—183; Hatzidakis, *Viz. Vrem.* IV, 117 et suiv.

TABLEAU DE CONCORDANCE.

ENTRE L'ÉDITION DE LEGRAND ET LA PRÉSENTE.

N.B. — Les numéros en caractères gras sont ceux de notre édition. Pour les poèmes A et B = I et II les deux numérotations sont identiques.

Poèmes C et D. — D 1 = **1***a*, D 2 = **1***b*, D 3 = **1***c*, D 4 = **1***d*, D 5 = **1***e*, D 6 = **1***f*. *(Les numéros* C **1** *à* C **21** *sont identiques).* 22 = **21***a*, 23 = **22**, 24 = **23**, 25 = **24**, 26 = **25**, 27 = **26**, 28 = **27**, 29 = **29**, 30 = **30**, 31 = **31**, 32 = **32**, 33 = **33**, 34 = **34**, 35 = **35**, 36 = **36**, 37 = **37**, 38 = **37***a*, 39 = **38**, 40 = **39**, 41 = **40**, 42 = **42**, 43 = **41**, 44 = **43**, 45 = **44**, 46 = **45**, 47 = **45***a*, 48 = **47**, C 49 = **45***b*, D 49 = **47**, 50 = **48**, 51 = **49**, 52 = **50**, 52a = **51**, 53 = **52**, 54 = **53**, 55 = **54**, 56 = **55**, 57 = **56**, 58 = **57**, 59 = **59**, 60 = **60**, 61 = **62**, 61a *et* b = **63**, 62 = **63**, 63 = **64**, 64 = **65**, 65 = **66**, 66 = **67**, 67 = **68**, 68 = **69**, C 69 = **70**, D 69 = **68**, 70 = **70***a*, 71 = **70***b*, 72 = **71**, 73 = **72**, 74 = **73**, 75 = **74**, 76 = **74***a*, 77 = **74***b*, 78 = **74***c*, 79 = **74***d*, 80 = **75**, 81 = **76**, 82 = **77**, 83 = **78**, 84 = **79**, 85 = **80**, 86 = **81**, 87 = **82**, 88 = **83**, 89 = **84**, 89a = **84***a*, 90 = **85**, 90a = **86**, 91 = **87**, 92 = **88**, 93 = **89**, 94 = **90**, 95 = **91**, 96 = **92**, 97 = **93**, 98 = **94**, 99 = **95**.

100 = **96**, 101 = **97**, 102 = **99**, 103 = **98**, 104 = **100**, 105 = **101**, 106 = **102**, 107 = **103**, 108 = **104**, 109 = **105**, 110 = **106**, 111 = **107**, 112 = **108**, 113 = **108***a*, 114 = **109**, 115 = **110**, 116 = **111**, 117 = **112**, 117a = **113**, 118 = **114**, 119 = **115**, 120 = **116**, 121 = **116***a*, 122 = **117**, 123 = **118**, 124 = **119**, 125 = **120**, 126 = **121**, 127 = **122**, 128 = **123**, 129 = **124**, 130 = **125**, 131 = **126**, 132 = **127**, 133 = **128**, 134 = **129**, 135 = **130**, 136 = **131**, 137 = **132**, 138 = **132***a*, 139 = **132***b*, 140 = **132***c*, 141 = **132***d*, 142 = **132***e*, 143 = **132***f*, 144 = **132***g*, 145 = **132***h*, 146 = **132***i*, 147 = **133**, 148 = **134**, 149 = **135**, 150 = **136**, 151 = **137**, 152 = **138**, 153 = **138***a*, 154 = **138***b*, 155 = **138***c*, 156 = **138***d*, 157 = **139**, 158 = **140**, 159 = **141**, 160 = **142**, 161 = **143**, 162 = **144**, 162a = **145**, 162b = **146**, 163 = **147**, 164 = **148**, 165 = **149**, 166 = **150**, 167 = **151**, 168 = **152**, 169 = **153**, 170 = **154**, 171 = **155**, 172 = **156**, 173 = **157**, 174 = **158**, 175 = **159**, 176 = **160**, 177 = **161**, 178 = **162**, 179 = **163**, 180 = **164**, 181 = **165**, 182 = **165***a*, 183 = **166**, 184 = **167**, 185 = **168**, 186 = **169**, 187 = **170**, 188 = **171**, 189 = **172**, 190 = **173**, 190a = **173***a*, 191 = **174**,

192 = **175**, 193 = **176**, 194 = **177**, 195 = **178**, 195a = **178a**, 196 = **179**, 196a = **179a**, 197 = **180**, 198 = **181**, 199 = **182**.

200 = **183**, 201 = **184**, 201a = **184a**, 202 = **185**, 203 = **186**, 204 = **187**, 205 = **188**, 206 = **189**, 207 = **190**, 208 = **191**, 209 = **192**, 210 = **192a**, 211 = **193**, 212 = **194**, 213 = **195**, 214 = **196**, 215 = **197**, 216 = **198**, 217 = **199**, 218 = **200**, 218a = **200a**, 219 = **201**, 220 = **202**, 221 = **203**, 222 = **204**, 223 = **205**, 224 = **206**, 225 = **207**, 226 = **208**, 227 = **209**, 228 = **210**, 229 = **211**, 230 = **212**, 231 = **213**, 232 = **214**, 233 = **215**, 234 = **216**, 235 = **216a**, 236 = **216b**, 237 = **216c**, 238 = **216d**, 239 = **216e**, 240 = **216f**, 241 = **216g**, 242 = **216h**, 243 = **216i**, 244 = **216j**, 245 = **216k**, 246 = **216l**, 247 = **216m**, 248 = **216n**, 249 = **216o**, 250 = **216p**, 251 = **216q**, 252 = **216r**, 253 = **216s**, 254 = **216t**, 255 = **216u**, 256 = **216v**, 257 = **216w**, 258 = **216x**, 259 = **216y**, 260 = **216z**, 261 = **216aa**, 262 = **216bb**, 263 = **216cc**, 264 = **216dd**, 265 = **216ee**, 266 = **216ff**, 267 = **216gg**, 268 = **216hh**, 269 = **216ii**, 270 = **216jj**, 271 = **216kk**, 272 = **216ll**, 273 = **216mm**, 274 = **216nn**, 275 = **216oo**, 276 = **216pp**, 277 = **217**, 278 = **218**, 279 = **219**, 280 = **220**, 281 = **221**, 282 = **222**, 282a = **223**, 283 = **224**, 283a = **224a**, 283b = **224b**, 284 = **223**, 285 = **225**, 286 = **225a**, 287 = **226**, 288 = **227**, 289 = **228**, 290 = **229**, 291 = **230**, 292 = **231**, 293 = **232**, 294 = **233**, 295 = **234**, 296 = **235**, 297 = **236**, 298 = **237**, 299 = **238**.

300 = **239**, 301 = **240**, 302 = **241**, 303 = **242**, 304 = **243**, 305 = **244**, 306 = **245**, 307 = **246**, 308 = **247**, 309 = **248**, 310 = **249**, 311 = **250**, 312 = **251**, 313 = **252**, 314 = **253**, 315 = **254**, 315a = **254a**, 315b = **254b**, 316 = **255**, 317 = **256**, 318 = **257**, 319 = **257a**, 320 = **258**, 321 = **259**, 321a = **259a**, 322 = **260**, 323 = **261**, 324 = **262**, 325 = **263**, 325a = **263a**, 325b = **263b**, 326 = **264**, 327 = **265**, 328 = **266**, 329 = **267**, 330 = **268**, 331 = **269**, 331a = **269a**, 332 = **270**, 332a = **270a**, 333 = **271**, 334 = **272**, 334a = **272a**, 334b = **272b**, 335 = **272c**, 336 = **272d**, 337 = **272e**, 338 = **272f**, 339 = **272g**, 340 = **273**, 341 = **274**, 342 = **275**, 342a = **275a**, 343 = **276**, 344 = **277**, 345 = **278**, 346 = **279**, 347 = **280**, 348 = **281**, 349 = **282**, 350 = **283**, 350a = **283a**, 350b = **283b**, 351 = **283c**, 352 = **283d**, 353 = **283e**, 354 = **284**, 355 = **285**, 356 = **286**, 357 = **287**, 357a = **287a**, 357b = **287b**, 358 = **288**, 358a = **388a**, 359 = **389**, 360 = **389a**, 361 = **389b**, 362 = **289c**, 362a = **289d**, 363 = **289e**, 364 = **289f**, 365 = **289g**, 366 = **289h**, 367 = **289i**, 368 = **289j**, 369 = **289k**, 370 = **289l**, 371 = **289m**, 372 = **289n**, 373 = **289o**, 374 = **289p**, 375 = **289q**, 376 = **289r**, 377 = **290**, 378 = **291**, 378a = **291a**, 379 = **292**, 380 = **293**, 381 = **295**, 382 = **294**, 383 = **295a**, 384 = **295c**, 385 = **295d**, 386 = **295e**, 387 = **295f**, 388 = **296**, 289 = **297**, 390 = **298**, 391 = **299**, 392 = **300**, 393 = **301**, 394 = **301a**, 395 = **301b**, 396 = **301c**, 397 = **301d**, 397a = **301f**, 398 = **301g**, 399 = **301h**.

400 = **302**, 401 = **303**, 402 = **304**, 403 = **305**, 404 = **306**, 405 = **307**, 406 = **308**, 407 = **309**, 408 = **310**, 408a = **310a**, 408b = **310b**, 409 = **311**, 410 = **312**, 411 = **313**, 412 = **314**, 413 = **315**, 414 = **316**, 415 = **317**, 416 = **318**, 417 = **319**, 418 = **320**, 419 = **321**, 420 = **322**, 421 = **323**, 422 = **324**, 423 = **325**, 424 = **325a**, 425 = **325b**, 426 = **325c**, 427 = **325d**, C 428 = **325e**, D 428 = **325n**, C 429 = **325f**, D 429 = **325j**, C 430 = **325h**,

D 430 = **325k**, C 431 = **325i**, D 431 = **325l**, 431a = **325m**, C 432 = **325j**, D 432 = **325e**, C 433 = **325k**, D 433 = **325f**, 433a = **325g**, C 434 = **325l**, D 434 = **325h**, C 435 = **325n**, D 435 = **325i**, 436 = **325o**, 437 = **325p**, 438 = **325q**, 439 = **325r**, 440 = **325s**, 441 = **325t**, 442 = **325u**, 443 = **325v**, 444 = **326**, 445 = **327**, 446 = **328**, 447 = **329**, 448 = **330**, 449 = **331**, 450 = **332**, 451 = **332a**, 452 = **332b**, 453 = **332c**, 454 = **333**, 455 = **334**, 455a = **334a**, 455b = **334b**, C 456 = **337**, D 456 = **335**, C 457 = **338**, D 457 = **336**, C 458 = **335**, D 458 = **337**, C 459 = **336**, D 459 = **338**, 460 = **339**, 461 = **340**, 461a = **340a**, 461b = **340b**, 462 = **340c**, 463 = **340d**, C 464 = **343**, D 464 = **341**, C 465 = **344**, D 465 = **342**, C 466 = **341**, D 466 = **343**, C 467 = **342**, D 467 = **344**, 467a = **344a**, 467b = **344b**, 467c = **344c**, 467d = **344d**, 468 = **345**, 469 = **346**, 470 = **347**, 471 = **348**, 472 = **349**, 473 = **350**, 474 = **351**, 475 = **352**, 476 = **353**, 477 = **354**, 478 = **355**, 479 = **356**, 480 = **357**, 481 = **358**, C 482 = **359**, D 482 = **360**, C 483 = **360**, D 483 = **359**, 483a = **360a**, 484 = **362**, 485 = **363**, 486 = **361**, 487 = **364**, 488 = **365**, 489 = **366**, 490 = **367**, 491 = **368**, 492 = **369**, 493 = **370**, 494 = **371**, 495 = **372**, 496 = **373**, 497 = **374**, 498 = **375**, 499 = **376**.

500 = **377**, 501 = **378**, 502 = **379**, 503 = **380**, 504 = **381**, 505 = **382**, 505a = **382a**, 506 = **382b**, 507 = **383**, 508 = **384**, 508a = **384a**, 509 = **385**, 510 = **386**, 511 = **387**, 512 = **388**, 513 = **389**, 514 = **390**, 515 = **391**, 516 = **392**, 517 = **393**, 518 = **394**, 519 = **395**, 520 = **395a**, 521 = **396**, 522 = **397**, 523 = **398**, 524 = **399**, 525 = **400**, 526 = **400a**, 527 = **400b**, 528 = **400c**, 529 = **400d**, 530 = **400e**, 531 = **400f**, 532 = **400g**, 533 = **400h**, 534 = **400i**, 535 = **400j**, 536 = **400k**, 537 = **400l**, 538 = **400m**, 539 = **400n**, 540 = **400o**, 541 = **400p**, 542 = **400q**, 543 = **400r**, 544 = **400s**, 545 = **400t**, 545a = **400u**, 546 = **400v**, 546a = **400y**, 547 = **400z**, 547a = **400aa**, 548 = **400bb**, 549 = **400cc**, 550 = **400dd**, 551 = **400ee**, 552 = **400ff**, 553 = **400gg**, 554 = **400hh**, 555 = **400ii**, 556 = **400jj**, 557 = **400kk**, 558 = **400ll**, 559 = **400mm**, 560 = **400nn**, 561 = **400oo**, 562 = **400pp**, 563 = **400qq**, 564 = **401**, 565 = **402**, 566 = **403**, 567 = **403a**, 568 = **404**, 569 = **404a**, 570 = **404b**, 571 = **404c**, 572 = **404d**, 572a = **404e**, 573 = **404f**, 574 = **404g**, 575 = **404h**, 576 = **404i**, 577 = **404j**, 578 = **404k**, 578a = **404l**, 579 = **404m**, 580 = **405a**, 581 = **406a**, 581a = **406b**, 582 = **407**, 583 = **408**, 584 = **408a**, 584a = **408b**, 585 = **409**, 586 = **410**, 587 = **411**, 587a = **411a**, 587b = **411b**, 588 = **412a**, 589 = **412b**, 590 = **412c**, 591 = **412d**, 592 = **412e**, 592a = **412f**, 593 = **412g**, 594 = **412h**, 595 = **412i**, 595a = **412k**, 595b = **412l**, 596 = **414**, 597 = **415**, 598 = **416**, 599 = **417**.

600 = **418**, 601 = **419**, 602 = **419a**, 602a = **419b**, 603 = **419c**, 603a = **419d**, 603b = **419e**, 604 = **419h**, 604a = **419i**, 605 = **419j**, 605a = **419k**, 606 = **419l**, 607 = **419m**, 608 = **419n**, 609 = **419o**, 610 = **419p**, 611 = **419q**, 612 = **419r**, 612a = **419s**, 613 = **419t**, 613a = **419u**, 614 = **419v**, 614a = **419w**, 615 = **419x**, 616 = **419y**, 617 = **419z**, 617a = **419aa**, 618 = **419bb**, 619 = **419cc**, 620 = **420**, 621 = **421**, 622 = **422**, 623 = **423**, 624 = **424**, 625 = **425**, 626 = **426**, 627 = **427**, 628 = **428**, 629 = **429**, 630 = **430**, 631 = **431**, C 632 = **431a**, D 632 = **431b**, 633 = **432**, 634 = **433**, 635 = **434**, 636 = **435**, 637 = **436**, 638 = **437**, 639 = **438**, 640 = **439**, 641 = **440**,

642 = 441, 643 = 441a, 644 = 442, 645 = 443, 646 = 444, 647 = 445, 648 = 446, 649 = 447, 650 = 447a, 651 = 447b, 652 = 447c, 653 = 447d, 654 = 447e, 655 = 447f.

Poème E. — *Les numéros* 1 *à* 56 *sont identiques.* 57 = 58, 58 = 59, 59 = 60, 60 = 61, 61 = 62, 62 = 63, 63 = 64, 64 = 65, 65 = 66, 66 = 67, 67 = 68, 68 = 69, 69 = 70, 70 = 71, 71 = 72, 72 = 73, 73 = 74, 74 = 75, 75 = 76, 76 = 77, 77 = 78, 78 = 79, 79 = 80, 80 = 81, 81 = 82, 82 = 83, 83 = 84, 84 = 85, 85 = 86, 86 = 87, 87 = 88, 88 = 89, 89 = 89a, 90 = 89b, 91 = 90, 92 = 91, 93 = 92, 94 = 93, 95 = 94, 96 = 95, 97 = 96, 98 = 97, 99 = 98.

100 = 99, 101 = 100, 102 = 101, 103 = 102, 104 = 102a, 105 = 103, 106 = 104, 107 = 105, 106 = 106, 109 = 107, 110 = 108, 111 = 109, 112 = 110, 113 = 111, 114 = 112, 115 = 113, 116 = 114, 117 = 115, 118 = 116, 119 = 117, 120 = 118, 121 = 119, 122 = 120, 123 = 121, 124 = 122, 125 = 123, 126 = 124, 127 = 125, 128 = 126, 129 = 127, 130 = 127a, 131 = 128, 132 = 129, 133 = 130, 134 = 131, 135 = 132, 136 = 133, 137 = 134, 138 = 135, 139 = 136, 140 = 137, 141 = 138, 142 = 140, 143 = 141, 144 = 141a, 145 = 142, 146 = 142a, 147 = 143, 148 = 144, 149 = 145, 150 = 146, 151 = 147, 152 = 148, 153 = 149, 154 = 150, 155 = 151, 156 = 152, 157 = 153, 158 = 154, 159 = 155, 160 = 156, 161 = 157, 162 = 158, 163 = 158a, 164 = 159, 165 = 160, 166 = 161, 167 = 162.

Poème F. — 1 = 1a, 2 = 1b, 3 = 1c, 4 = 1d, 5 = 1e, 5a = 1f*, 5b = 1g*, 5c = 1h*, 6 = 1f, 7 = 1g, 8 = 1h, 9 = 1i, 10 = 1j, 11 = 1k, 12 = 1l, 13 = 1m, 14 = 1n, 15 = 1o, 16 = 1p, 17 = 1q, 18 = 1r, 19 = 1s, 20 = 1t, 21 = 1u, 22 = 1v, 23 = 1w, 24 = 1x, 25 = 1y, 26 = 1z, 27 = 1aa, 28 = 1bb, 29 = 1cc, 30 = 1dd, 31 = 1ee, 32 = 1ff, 33 = 1gg, 34 = 1hh, 35 = 1ii, 36 = 1jj, 37 = 1hh, 38 = 1ll, 39 = 1mm, 40 = 1nn, 41 = 1oo, 42 = 1pp, 43 = 1qq, 44 = 1rr, 45 = 1ss, 46 = 1tt, 47 = 1uu, 48 = 1vv, 49 = 1ww, 50 = 1xx, 51 = 1yy, 52 = 1zz, 53 = 1aaa, 54 = 1bbb, 55 = 1ccc, 56 = 1, 57 = 2, 58 = 3, 59 = 4, 60 = 4, 61 = 5, 62 = 6, 63 = 9, 64 = 10, 65 = 11, 66 = 12, 67 = 12a, 68 = 12b, 69 = 12c, 70 = 12d, 71 = 7, 72 = 8, 73 = 13, 74 = 14, 75 = 14a, 76 = 14b, 77 = 14c, 78 = 14d, 79 = 14e, 80 = 14f, 81 = 15, 82 = 16, 83 = 17, 84 = 17a, 85 = 18, 86 = 19, 87 = 20, 88 = 21, 89 = 22, 90 = 23, 91 = 24, 92 = 25, 93 = 25a, 94 = 26, 95 = 27, 96 = 28, 97 = 29, 98 = 30, 99 = 31.

100 = 32, 101 = 32a, 102 = 32b, 103 = 33, 104 = 34, 105 = 35, 106 = 36, 107 = 37, 108 = 38, 109 = 39, 110 = 40, 111 = 41, 112 = 42, 113 = 44, 114 = 43, 115 = 47, 116 = 48, 117 = 49, 118 = 49a, 119 = 50, 120 = 51, 121 = 52, 122 = 53, 123 = 54, 124 = 55, 125 = 56, 126 = 57, 127 = 58, 127a = 60, 128 = 59, 129 = 61, 130 = 62, 131 = 62a, 132 = 63, 133 = 64, 134 = 64a, 135 = 65, 136 = 66, 137 = 67, 138 = 69, 138a = 70, 139 = 71, 140 = 72, 141 = 73, 142 = 73a, 143 = 73b, 144 = 74, 145 = 75, 146 = 76, 147 = 77, 148 = 78, 149 = 79, 150 = 80, 151 = 81, 152 = 82, 153 = 83, 154 = 84, 155 = 85, 156 = 86, 157 = 87, 158 = 88, 159 = 89, 160 = 89a, 161 = 89b, 162 = 89c, 163 = 89d, 164 = 89e, 165 = 89f, 166 = 90, 167 = 91, 168 = 92, 169 = 93, 170 = 94, 171 = 95, 172 = 96, 173 = 96a, 174 = 97,

175 = 98, 176 = 99, 177 = 100, 178 = 101, 179 = 102, 180 = 102a, 181 = 103, 182 = 104, 183 = 105, 184 = 107, 185 = 107a, 186 = 108, 187 = 109, 188 = 110, 189 = 111, 190 = 112, 191 = 113, 192 = 114, 193 = 115, 194 = 116, 194a = 116a, 194b = 116b, 194c = 116c, 194d = 116d, 194e = 116e, 195 = 117, 196 = 118, 197 = 119, 198 = 120, 199 = 121.

200 = 122, 201 = 123, 202 = 124, 203 = 125, 204 = 126, 205 = 127, 206 = 127a, 207 = 128, 208 = 129a, 209 = 129b, 210 = 129c, 211 = 129d, 212 = 129e, 213 = 129f, 214 = 129g, 215 = 129h, 216 = 129i, 217 = 129j, 218 = 129k, 219 = 129l, 220 = 129m, 221 = 129n, 222 = 129o, 223 = 129p, 224 = 129q, 225 = 129r, 226 = 130, 227 = 130a, 228 = 130b, 229 = 131, 230 = 132, 231 = 133, 232 = 134, 233 = 134a, 234 = 135, 235 = 136, 236 = 137, 237 = 138, 238 = 139, 239 = 140, 240 = 140a, 241 = 140b, 242 = 140c, 243 = 140d, 244 = 140e, 245 = 140f, 246 = 140g, 247 = 141, 248 = 142, 249 = 142a, 250 = 143, 251 = 144, 252 = 145, 253 = 146, 254 = 147, 255 = 148, 256 = 149, 257 = 150, 258 = 151, 259 = 152, 260 = 153, 261 = 154, 262 = 155, 263 = 156, 264 = 157, 265 = 158, 266 = 159, 267 = 163, 268 = 164, 269 = 165, 270 = 166, 271 = 167, 272 = 168, 273 = 169, 274 = 170, 275 = 171, 276 = 172, 277 = 173, 278 = 174, 279 = 175, 280 = 176, 281 = 177, 282 = 178, 283 = 179, 284 = 180, 285 = 181, 286 = 182, 287 = 183, 288 = 184, 289 = 185, 290 = 186, 291 = 187, 292 = 188, 293 = 189, 294 = 190, 295 = 191, 296 = 192, 297 = 193, 298 = 194, 299 = 195.

300 = 196, 301 = 197, 302 = 198, 303 = 199, 304 = 200, 305 = 201, 306 = 202, 307 = 203, 308 = 204, 309 = 205, 310 = 206, 311 = 207, 312 = 208, 313 = 209, 314 = 210, 315 = 211, 316 = 212, 317 = 213, 318 = 214, 319 = 215, 320 = 216, 321 = 217, 322 = 218, 323 = 219, 324 = 220, 325 = 221, 326 = 222, 327 = 223, 328 = 224, 329 = 225, 330 = 226, 331 = 227, 332 = 228, 333 = 229, 334 = 230, 335 = 231, 336 = 232, 337 = 233, 338 = 234, 339 = 235, 340 = 236, 341 = 237, 342 = 238, 343 = 239, 344 = 240, 345 = 241, 346 = 242, 347 = 243, 348 = 244, 349 = 245, 350 = 246, 351 = 247, 352 = 248, 353 = 249, 354 = 250, 355 = 251, 356 = 252, 357 = 253, 358 = 254, 359 = 255, 360 = 256, 361 = 257, 362 = 258, 363 = 259, 364 = 260, 365 = 261, 366 = 262, 367 = 263, 368 = 264, 369 = 265, 370 = 266, 371 = 267, 372 = 268, 373 = 269, 374 = 270, 375 = 271, 376 = 272, 377 = 273, 378 = 274, 379 = 275, 380 = 276, 381 = 277, 382 = 278, 383 = 279, 384 = 280, 385 = 281, 386 = 282, 387 = 283, 388 = 284, 389 = 284a, 390 = 285, 391 = 286, 392 = 287, 393 = 288, 394 = 289, 395 = 290, 396 = 291, 397 = 292.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

I.

Τοῦ Προδρόμου κυροῦ Θεοδώρου πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Μαυροϊωάννην.

Τί σοὶ προσοίσω, δέσποτα, δέσποτα στεφηφόρε,
ἀνταμοιβὴν ὁποίανδε ἢ χάριν προσενέγκω
ἐξισωμένην πρὸς τὰς σὰς λαμπρὰς εὐεργεσίας,
τὰς γινομένας εἰς ἐμὲ τοῦ κράτους σου παντοίας;
Πρό τινος ἤδη πρὸ καιροῦ καὶ πρὸ βραχέος χρόνου,
οὐκ εἶχον οὖν, ὁ δύστηνος, τὸ τί προσαγαγεῖν σοι
κατάλληλον τῷ κράτει σου καὶ τῇ χρηστότητί σου,
καὶ τῇ περιφανείᾳ σου καὶ χαριτότητί σου,
εἰ μὴ τινὰς πολιτικοὺς ἀμέτρους πάλιν στίχους,
συνεσταλμένους, παίζοντας, ἀλλ' οὐκ ἀναισχυντῶντας,
παίζουσι γὰρ καὶ γέροντες, ἀλλὰ σωφρονεστέρως.
  Μὴ οὖν ἀποχωρίσῃς τους, μηδ' ἀποπέμψῃς, μᾶλλον
ὡς κοδιμέντα δέξου τους ποσῶς ἂν οὐ μυρίζουν,
καὶ φιλευσπλάγχνως ἄκουσον ἅπερ ὁ τάλας γράφω.
Κἂν φαίνωμαι γάρ, δέσποτα, γελῶν ὁμοῦ καὶ παίζων,
ἀλλ' ἔχω πόνον ἄπειρον καὶ θλίψιν βαρυτάτην,
καὶ χαλεπὸν ἀρρώστημα, καὶ πάθος, ἀλλὰ πάθος!
Πάθος ἀκούσας τοιγαροῦν μὴ κήλην ὑπολάβῃς,
μηδ' ἄλλο τι χειρότερον ἐκ τῶν μυστικωτέρων,
μὴ κερατᾶν τὸ φανερόν, μὴ ταντανοτραγάτην,
μὴ νόσημα καρδιακόν, μὴ περιφλεγμονίαν,
μὴ σκορδαψόν, μηδ' ὕδερον, μὴ παραπνευμονίαν,
ἀλλὰ μαχίμου γυναικὸς πολλὴν εὐτραπελίαν,
προβλήματα προβάλλουσα καὶ πιθανολογίας
καὶ τὸ δοκεῖν εὐλόγως μοι προφέρεται πλουτάρχως.

N.B. — *Comme les variantes purement orthographiques de nos manuscrits (fautes d'itacisme etc.) auraient considérablement compliqué, et à peu près inutilement, le présent apparat critique, il n' a été tenu aucun compte, dans cette édition, de l'orthographe de ces manuscrits.*
Manuscrit unique: G = Parisinus Grec 396, fol. 684—694.

  Καὶ θέλω δεῖξαι προφανῶς τὴν ταύτης μοχθηρίαν,
ἀλλὰ φοβοῦμαι, δέσποτα, τοὺς ἰταμωδεστέρους,
μήπως ἐμὲ ἀκούσωσι, καὶ ὑπάγουν εἰς τὸ ὁσπίτιν
καὶ νὰ μὲ πιττακώσωσιν ἐκ τῶν ἀπροσδοκήτων·
καὶ κρεῖσσον εἶχον, δέσποτα, τὸ νὰ μὲ θάψουν ζῶντα,
καὶ νὰ μὲ βάλουν εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ μὲ περιχώσουν,
παρὰ νὰ μάθῃ τίποτε τῶν ἄρτι γραφομένων.
Φοβοῦμαι γὰρ τὸ στόμαν της, φοβοῦμαι τὴν ὀργήν της,
τὰς ἀπειλάς της δέδοικα καὶ τὴν ἀποστροφήν της.
Εἰ δὲ πολλάκις δόξει την καὶ φθάσει ὁ καρκατζᾶς της,
καὶ ὁρίσει τὰ ψυχάρια της καὶ τὴν πρωτοβαβᾶν της,
καὶ πιάσουν καὶ ταυρίσουν με καὶ σύρουν με εἰς τὴν μέσην,
καὶ δώσουν μὲ τὰ τρίκωλα καὶ τὰ χαρακτικά μου,
τίς ἔλθῃ καὶ ἐκδικήσῃ με καὶ ἐκβάλῃ με ἀπ' ἐκείνης;
Ὅμως κἂν οὕτως γένηται, κἂν οὕτως κἂν ἀλλοίως,
καιρὸς λοιπὸν τὰ κατ' ἐμὲ πάντα σοι σαφηνίσαι·
οὐ φέρω γάρ, ὦ δέσποτα, τὴν ταύτης μοχθηρίαν,
τοὺς καθ' ἡμέραν χλευασμοὺς καὶ τὰς ὀνειδισίας·
„τό, κύρι, οὐκ ἔχεις προσοχήν· τό, κύρι, πῶς τὸ λέγεις;
τό, κύρι, τί προσέθηκας; τό, κύρι, τί ἐπεκτήσω;
ποῖον ἱμάτιον μὲ ἔρραψας; ποιὸν δίμιτον μὲ ἐποῖκες;
καὶ ποιὸν γυρὶν μὲ ἐφόρεσας; οὐκ οἶδα Πασχαλίαν·
ἔχεις με χρόνους δώδεκα ψυχροὺς καὶ ἀσβολωμένους,
οὐκ ἔβαλα ἀπὸ κόπου σου τατίκιν εἰς ποδάριν,
οὐκ ἔβαλα εἰς τὴν ῥάχιν μου μεταξωτὸν ἱμάτιν,
οὐκ εἶδα εἰς τὸ δακτύλιν μου κρικέλιν δακτυλίδιν,
οὐδὲ βραχιόλιν με ἔφερες ποτὲ νὰ τὸ φορέσω.
Οἱ ξένοι κατακόπτουσι τὰ γονικά μου ῥοῦχα,
καὶ ἐγὼ καθέζομαι γυμνὴ καὶ παραπονεμένη.
Ποτὲ οὐκ ἐλούθην εἰς λουτρὸν νὰ μὴ στραφῶ θλιμμένη,
ἡμέραν οὐκ ἐχόρτασα, νὰ μὴ πεινάσω δύο,
στενάζω πάντοτε, θρηνῶ καὶ κόπτομαι καὶ κλαίω.
Τὴν θάλασσαν τὴν μὲ ἔφερες, γνωρίζεις, ἔπαρέ την·
τὸ διβλαντάριν τὸ κουτνίν, καὶ τὸ ὑψηλὸν διβίκιν,
καὶ τὸ μεγαλογράμματον ἱμάτιν τὸ κυνηκᾶτον,
ἢ χάρισον, ἢ πώλησον, ἢ δὸς ὁποῦ κελεύεις·
τὰ λουτρικὰ τὰ μὲ ἔποικες καὶ τὸ κραββατοστρῶσιν
εἰς κλῆρον νὰ τὰ δέξωνται οἱ παῖδές σου πατρῷον·
τὰ γονικά σου πράγματα καὶ ἡ οἰκοσκευή σου
ἀρκοῦν τὰς θυγατέρας σου νὰ τὰς ἐξωπροικίσῃς·
καὶ σὺ ἂς εἶσαι σιγηρὸς καὶ ἀπομεριμνημένος.

Vers 46. δόμιτον. La correction δίμιτον est de Legrand.

’Επεντρανίζεις, ἄνθρωπε, κἂν ὅλως θεωρεῖς με;
ἐγὼ ἤμην ὑποληπτικὴ καὶ σὺ ἤσουν ματζουκᾶτος·
ἐγὼ ἤμην εὐγενικὴ καὶ σὺ πτωχὸς πολίτης,
σὺ εἶσαι Πτωχοπρόδρομος καὶ ἐγὼ ἤμην Ματζουκίνη,
σὺ ἐκοιμῶ εἰς τὸ ψιαθὶν καὶ ἐγὼ εἰς τὸ κλινάριν·
ἐγὼ εἶχον προῖκα περισσήν, καὶ σὺ εἶχες ποδο . . .
ἐγὼ εἶχον ἀσημοχρύσαφον, καὶ σὺ εἶχες σκαφοδούγας,
καὶ σκάφην τοῦ ζυμώματος καὶ μέγαν πυροστάτην.
Καθέζεσαι εἰς τὸ ὁσπίτιν μου, καὶ ἐνοίκιον οὐ φροντίζεις,
τὰ μάρμαρα ἠφανίσθησαν, ὁ πάτος συνεπτώθη,
τὰ κεραμίδια ἐλύθησαν, τὸ στέγος ἐσαπρώθη,
οἱ τοῖχοι καταπίπτουσιν, ἐξεχερσώθη ὁ κῆπος,
κοσμήτης οὐκ ἀπέμεινεν, οὐ γύψος, οὐδὲ σπέτλον,
οὐδὲ ῥηγλὶν μαρμάρινον, οὐ συγκοπὴ μετρία,
αἱ θύραι συνεστράφησαν ἐξ ὁλοκλήρου πᾶσαι,
τὰ κάγκελλα ἐξηλώθησαν ἀπ’ ἄκρας ἕως ἄκραν,
καὶ τὰ στηθαῖα ἔπεσον τὰ πρὸς τὸ περιβόλιν,
Θύραν οὐκ ἤλλαξάς ποτε, σανίδιν οὐκ εὐψύχει,
ποτὲ οὐκ ἐξεκεράμωσας, οὐδὲ ἀνερράψω τοῖχον,
οὐ τέκτονα ἐκάλεσας ἵνα τὸν περιρράψῃ,
οὔτε καρφὶν ἠγόρασας νὰ ἐμπήξῃς εἰς σανίδιν.
Βλέπουν σε τὰ ψυχάρια μου καὶ ἔχουν σε ὡς αὐθέντην,
φοβοῦνται, παραστήκονται, δουλεύουν καὶ τιμῶσιν.
’Εγὼ κρατῶ τὸ ὁσπίτιν σου καὶ τὴν ὑποταγήν σου,
δουλεύω τὰ παιδία σου παρὰ βαβᾶν καλλίστην,
οἰκονομῶ τὰ κατὰ σέ, τρέχω, μοχθῶ, διώκω,
καὶ κάμνω λινοβάμβακον ἱμάτιν καὶ φορῶ το,
ἔχεις με κουρατόρισσαν, ἔχεις με ἀναπλαρέαν,
καὶ κάμνω καὶ τὰ μαλλωτά, κάμνω καὶ τὰ ναρθήκια·
ἔχεις με ψιλονήτριαν, καὶ κάμνω τὸ λινάριν,
κάμνω ὑποκαμισόβρακα, στιβάζω τὸ βαμβάκιν·
ἔχεις με προσμονάριον ὁμοῦ καὶ ἐκκλησιάρχην,
καὶ κανονάρχην σὺν αὐτοῖς, καὶ χωρικὸν νοτάρην,
καὶ σὺ καθέζεσαι ὡς πωλὶν χασμένον εἰς τὸ βρῶμα,
καὶ καθ’ ἡμέραν προσδοκᾷς τί νὰ σὲ παραβάλλω.
Τὸ τί σὲ θέλω ἐξαπορῶ, τὸ τί σὲ χρῄζω οὐκ οἶδα·
ἂν οὐκ ἐθάρρεις κολυμβᾶν, κολυμβητὴς μὴ ἐγένου,
ἀλλ’ ἂς ἐκάθου σιγηρὸς καὶ ἀπομεριμνημένος,
καὶ ἂς ἔκνηθες τὴν λέπραν σου, καὶ ἂς ἤφινες ἐμέναν.
Εἰ δὲ κομπώσειν ἤθελες καὶ λάβειν καὶ πλανήσειν,
ἂς ἔλαβες ὁμοίαν σου, καπήλου θυγατέραν,

68. ματσουμᾶτος. — 72. Sur la fin du vers voir les Notes. — 86. ἐχάλησας. La correction est de Legrand. — 104. ἀλλὰ.

κουτσοπαρδάλαν τίποτε γυμνήν, ἠπορημένην,
ἢ χορταρίναν τρίφυλλον ἀπὸ τὰ μανινέα.
Καὶ τί με παρωδήγησας τὴν ἀπωρφανισμένην
μὲ τὰ συχνογυρίσματα καὶ μὲ τὰς κομπωσίας,
καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας καὶ τὸ πολὺν ὀψίκιν;“

’Εν ἐπιτόμῳ τοιγαροῦν, δέσποτα, δέσποτά μου,
ἐκ τῶν πολλῶν ὁ δοῦλος σου τινὰ παρεστησάμην.
Εἰ γὰρ ἠθέλησά ποτε τὰ πάντα σοὶ συγγράψαι,
ἡρώων ἂν κατάλογον ἄλλον συνεγραψάμην·
ἀλλ’ ἔτι τὰ λεγόμενα ἀρκοῦσι φιλαλήθως
καὶ πρόδηλα τυγχάνουσι καὶ πεφανερωμένα·
καὶ κἂν ἀλήθειαν ἔχωσι καὶ πιθανολογίας,
ψευδῆ τὰ πάντα, δέσποτα, καὶ λῆρον ὀνομάζω,
καὶ μῦθον τὰ λεγόμενα καλῶ καὶ φληναφίας·
ἔχουσι γὰρ τινὰ ῥητὰ πικρίας πεπλησμένα.
῾Η δὲ τὰς ἀποκρίσεις μου μὴ καταδεχομένη,
στήκει, τριχομαδίζεται, δέρει τὰ μάγουλά της·
συνάγει τὰ παιδία της, ἀπαίρει καὶ τὴν ῥόκαν,
ἐμβαίνει εἰς τὸ κουβούκλιν της, κλείει σφικτὴν τὴν θύραν,
μουλλώνεται καὶ κρύπτεται, ἐμὲ δ’ ἀφίνει ἔξω,
ὡς τὸ ἐποῖκεν πρὸ πολλοῦ, δέσποτα στεφηφόρε,
ὅταν ἐστράφην σάβουρος ἀπ’ ὧδε παρ’ ἐλπίδα·
ἡνίκα γὰρ εἰσέβηκα τὴν θύραν καβαλλάρης,
ὡς εἶδεν ὅτι ἐπέζευσα, καὶ ἀνέβηκα καὶ ἐκάτσα
δίχα θορύβου καὶ βοῆς, χωρὶς ὀχλαγωγίας,
μή τινας ἐπαγόμενος μαχίμους στρατιώτας,
μὴ προπομπούς, μηδ’ ὀπαδοὺς ῥαβδούχους, σκηπτροφόρους,
μὴ χρυσοφόρων ὁπλιτῶν μαχίμων συνεργίαν,
μηδὲ πεζῶν ἐπιδρομὴν σφενδονητῶν ἀγούρων,
μικρολαλεῖν ἀπήρξατο καὶ συχνομουρμουρίζειν.
’Εγὼ δ’ ὧς ἤμην νηστικὸς ἀπὸ τὸ φιλοπότιν,
μὴ κρύψω τὴν αἰτίαν μου καὶ ἔχω πολλάκις κρίμα,
ὡσὰν ἐμελαγχόλησα καὶ ἠγριολάλησά την,
καὶ πάλιν τὰ συνήθη μοι συμφώνως ἐπεφώνει·
„τὸ τί θαρρεῖς; τὸ τίς εἶσαι; τὸ βλέπε τίνα δέρεις,
ποίαν ὑβρίζεις πρόσεχε καὶ ποίαν ἀτιμάζεις·
οὐκ εἶμαι σθλαβοποῦλα σου, οὐδὲ μισθάρνισσά σου.
Πῶς ἤπλωσας ἐπάνω μου; τὸ πῶς οὐκ ἐνετράπης;
τὰ βρώσιμα ἐπεκήρωσας καὶ τὰ ποτὰ ὡσαύτως,
τὰ πάντα ἐξεστράγγισας καὶ ἐποῖκες με ἐρημίτριαν.

111. συτνογυρίσματα. La correction est de Legrand. — 126. La fin du mot σφικτὴν est douteuse, peut-être y a-t-il σφικτά. — 147. ἐρημίτρι, le reste est effacé.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἂν ἴδωσι τὰ ὀμμάτια μου ποτὲ τοὺς ἀδελφούς μου,
καὶ οὐ πιάσουν καὶ ἀφιδώσουν σε καὶ δείξουν καὶ τελέσουν,
καὶ δήσω σου εἰς τὸν τράχηλον τὰ τέσσαρα παιδία,
καὶ βάλω εἰς τὴν καρδίαν μου τὰ γόνιμά μου κέρδη,
καὶ ἐκβάλω σε ἐκ τὸ ὀσπίτιν μου μετὰ πομπῆς μεγάλης,
νὰ ποίσω καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ὑπόληψίν σου,
νὰ ποίσω τὴν κουδοῦπαν σου αὐτὴν τὴν μαδισμένην!“

Τούτους τοὺς λόγους τοιγαροῦν ἀτίμως μοι λαλοῦσα,
εἶχον βουλήν, ὦ δέσποτα, νὰ τὴν περιρραπίσω,
πλὴν οὖν σκοπήσας ἑαυτόν, εἶπον εἰς νοῦν τοιάδε·
„Διὰ τὴν ψυχήν σου, Πρόδρομε, καθίζου σιγηρός σου,
ὅσα κἂν λέγῃ βάσταζε καὶ φέρε τα γενναίως·
ἂν πλήξῃς γὰρ καὶ δώσῃς την πολλάκις νὰ πονέσῃ,
ὡς εἶσαι γέρων καὶ κοντὸς καὶ ὡσὰν ἀδυνατίζεις,
ἴσως νὰ ἁπλώσῃ ἐπάνω σου καὶ νὰ σὲ σύρῃ ἐμπρός της,
καί, ἂν τύχῃ καὶ ἀποδείρῃ σε, νὰ σὲ ἐξεσφοντυλίσῃ.
Ὅμως εἰ βούλει μερικῶς νὰ τὴν περιτραλίσῃς,
πιάσε ῥαβδίν, βάλε φωνήν, ῥίψον τὸ καμελαύχιν,
κύλισον πέτραν κατ᾽ αὐτῆς, πλὴν βλέπε μὴ τὴν δώσῃς,
καὶ πήδησον, κατάδραμε τάχα νὰ τὴν κρατήσῃς·
ὡς ἐπιτρέχεις, σκόνταψον, κατάβα, δὸς ἀθρόως·
καταπεσὼν ἀνάστηθι, πάλιν κατάτρεχέ την,
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγρίωσον, δεῖξον λοξὸν τὸ βλέμμα,
τὸ καμελαύκιν στράβωσον, βρύξον καθάπερ λέων.“
Ὡς δ᾽ οὐδὲ ῥάβδον ἐφευρεῖν ὁ τάλας ἠδυνήθην,
ἀπαίρω τὸ σκουπόρραβδον γοργὸν ἀπὸ τὴν χρείαν,
παρακαλῶν, εὐχόμενος, καὶ δυσωπῶν καὶ λέγων·
„Πανάχραντέ μου, κράτει την, ἐμπόδιζε, Χριστέ μου,
μὴ παίξῃ κοντογύρισμα καὶ ἐπάρῃ τὸ ῥαβδίν μου,
καὶ δώσῃ καὶ ποιήσῃ με στραβὸν παρὰ διαβόλου.“
Ὡς δὴ αὐτή, θεόστεπτε, πρὸ τῶν λοιπῶν ἁπάντων,
καὶ τὸ ψωμὶν ἐκλείδωσε καὶ τὸ κρασὶν ἐντάμα,
φεύγει, λανθάνει, κρύπτεται, καὶ κλείσασα τὴν θύραν,
ἐκάθισεν ἀμέριμνος καὶ ἐμὲ ἀφῆκεν ἔξω.
Κρατῶν δὲ τὸ σκουπόρραβδον, τὴν θύραν ἀπηρξάμην·
ὡς δ᾽ ἠγανάκτησα λοιπὸν κρούων σφοδρῶς τὴν θύραν
εὑρὼν ὀπὴν ἐσέβασα τ᾽ ἄκρον τοῦ σκουπορράβδου·
ἐκείνη δὲ πηδήσασα καὶ τούτου δραξαμένη
ἐταύριζεν ἀπέσωθεν, ἐγὼ δὲ πάλιν ἔξω·
ὡς δ᾽ ἔγνω ὅτι δύναμαι καὶ στερεὰ τὴν σύρω,

166. ἀπόλυσον. Le vers est hypermètre et Legrand corrige en πόλυσον. — 167. πόδησον. — 181. Le feuillet contenant les vers 181—233 est en parchemin.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

χαυνίζει τὸ σκουπόρραβδον, τὴν θύραν παρανοίγει,
καὶ παρ᾽ ἐλπίδα κατὰ γῆς καταπεσὼν ἡπλώθην.
Ὡς δ᾽ εἶδεν ὅτι ἔπεσον, ἤρξατο τοῦ γελᾶν με,
ἐκβαίνει καὶ σηκώνει με γοργὸν ἀπὸ τοῦ πάτου,
καὶ τάχα κολακεύουσα τοιαῦτα προσεφώνει·
„Ἐντρέπου, κύρι, νὰ σωθῇς· ἐντρέπου κἂν ὀλίγον,
οὐκ εἶσαι χωρικούτσικον, οὐδὲ μικρὸν νινίτσιν·
κατάλειψον τὴν δύναμιν, τὴν περισσὴν ἀνδρείαν,
καὶ φρόνει, καλοκαίριν ἔν᾽, τίμα τοὺς κρείττονάς σου,
καὶ μὴ παλληκαρεύεσαι, μηδὲ λαξοφαρδεύῃς.“
Ἐν ἐπιτόμῳ τοιγαροῦν ταῦτα μοι προσειποῦσα,
πάλιν εἰσῆλθεν ἔνδοθεν, ἐκλείδωσεν, ἐκάτσεν.
Ἐγὼ δ᾽ ἀπάρας παρευθὺς τρέχω πρὸς τὸ κουβούκλιν
καὶ πίπτω εἰς τὴν κλίνην μου, τὸ γεῦμα περιμένων.
Παραπεινᾶν ἀρξάμενος ἀνῆλθον ἐκ τῆς κλίνης,
καὶ πρὸς τὸ ἁρμάριν ἐπελθὼν εὑρίσκω κλειδωμένον.
Στραφεὶς οὖν πάλιν ἔπεσον ἐπάνω ἐπὶ τὴν κλίνην,
συχνὰ περιστρεφόμενος καὶ βλέπων πρὸς τὴν θύραν.
Τοῦ γοῦν ἡλίου πρὸς δυσμὰς μέλλοντος ἤδη κλίναι,
βοή τις ἄφνω [γίνεται] καὶ ταραχὴ μεγάλη,
ἓν καὶ γὰρ ἐκ τῶν παίδων μου ἔπεσεν ἐκ τοῦ ὕψους,
καὶ κροῦσαν κάτω ἔκειτο ὥσπερ νεκρὸν αὐτίκα·
συνήχθησαν αἱ γείτονες ὡς πρὸς παρηγορίαν,
αἱ μανδραγοῦραι μάλιστα καὶ πρωτοκουρκουσοῦραι,
καὶ τότε ἂς εἶδες θόρυβον καὶ ταραχὴν μεγάλην.
Ἀσχολουμένων τοιγαροῦν τῶν γυναικῶν καὶ πάντων
τῶν συνελθόντων ἐπ᾽ αὐτῷ, ὡς φθάσας εἶπον ἄνω,
τοῦ βρέφους τῷ συμπτώματι καὶ τοῦ παιδὸς τῷ πάθει,
κρυπτῶς ἀπῆρα τὸ κλειδίν, καὶ ἤνοιξα τὸ ἁρμάριν·
φαγὼν εὐθύς τε καὶ πιὼν καὶ κορεσθεὶς ἐξαίφνης,
ἐξῆλθον ἔξωθεν κἀγὼ θρηνῶν σὺν τοῖς ἑτέροις.
Τοῦ πάθους καταπαύσαντος, τοῦ βρέφους δ᾽ ἀναστάντος,
ἀπεχαιρέτησαν εὐθὺς οἱ συνδεδραμηκότες·
παραλαβοῦσα δ᾽ ἡ γυνὴ τοὺς ταύτης παῖδας πάντας,
εἰσῆλθεν ἔνδον σὺν αὐτοῖς καὶ πάλιν ὑπεκρύβη·
ἐγὼ δὲ μόνος κοιμηθεὶς δίχα παραμυθίας,
χωρὶς δείπνου καὶ σκοτεινὰ καὶ παραπονεμένα,
ἠγέρθην ταχυνώτερον, ἦλθον ἐπὶ τὴν κλίνην,
καὶ δὴ πιάσας τῇ χειρὶ τὴν θύραν τῆς εἰσόδου,
καὶ τὸ κυρά μου, προσειπών, καὶ τὸ καλή σου ἡμέρα,

196. ἐνι. — 197. Legrand corrige en λαξοφαρδεύῃς. — 207. γίνεται est une conjecture de Legrand; dans le manuscrit il y a, après ἄφνω, quelques traces de lettres illisibles. — 211. Le manuscrit a peut-être πρωτοκαρκουσοῦραι. — 220. ἀπεχαιρέτιθαν.

καὶ τὸ ψυχή, οὐκ ἀνοίγεις μοι, καρδία, οὐ θεωρεῖς με,
καὶ στεναγμὸν ἀπὸ ψυχῆς ἐκπέμψας ἄχρι τρίτου.
Ὡς δ' οὐ φωνῆς ἀκήκοα οὐδέ τινος λαλίας,
οὐδὲ ψιλοῦ προσνεύματος, οὐ σμικροτάτου λόγου,
πάλιν ὠπισθαπόδησα καὶ ἐστράφην ἐξοπίσω,
καὶ σύνδακρυς γενόμενος ἐγύρισα καὶ ἐκάτσα,
καὶ πρὸς τὸ γεῦμα, δέσποτα, πεσὼν ἀπεκοιμήθην.
Καὶ μονοκύθρου μ' ἔδωκε καθ' ὕπνους μυρωδία,
καὶ παρευθὺς τὸν ὕπνον μου ῥίψας ἐκ τῶν βλεφάρων,
ἀναπηδῶ, σηκώνομαι μετὰ σπουδῆς μεγάλης,
παρὰ σκυλλὶν λαγωνικὸν κάλλια ῥινηλατήσας,
κυττάζω τὸ μονόκυθρον ἀπέσω εἰς τὸ κουβούκλιν.
Οἱ παῖδες ἐσυνήχθησαν, ἐκάθισαν νὰ φάγουν,
καὶ τὸ τραπέζιν ἔστησαν μὲ τὴν ἐξόπλισίν του·
ὡς δ' εἶδε ταῦτ' ὁ δοῦλος σου χαρᾶς πολλῆς ἐπλήσθην,
ἐλπίζων νὰ μὲ κράξουσι νὰ κάτσωμεν νὰ φᾶμεν·
ὡς δὲ παρέδραμε καιρὸς καὶ τίποτε οὐκ ἐφάνη,
εὐθὺς ἀνακαθέζομαι μετὰ σπουδῆς μεγάλης,
καὶ εὑρίσκω τὸ σκλαβώνικον καὶ βάλλω το ἐπάνω,
καὶ τῆς Τομπρίτσας τὸ μανδὶν ἐπάνω τὸ ἐντυλίχθην,
καὶ βάλλω καὶ σκαράνικον ἐπανωκαμελαύχιν,
μακρὺν καλάμιν ἥρπασα, κινῶ πρὸς τὸ κουβούκλιν,
καὶ σφαλισμένον τὸ εὕρηκα καὶ ἀπέξωθεν ἱστάμην·
ἠρξάμην κράζειν συνεχῶς τὸ „δέμνε κυριδᾶτον"
τὸ „σάμνε" καὶ τὸ „ντόμυρε" καὶ τὸ „στειροπορτέω".
Ἔδραμον οὖν οἱ παῖδες μου μηδὲν μεμαθηκότες,
ἀπῆραν ξύλα παρευθὺς καὶ ῥάβδους τε καὶ λίθους,
τὴν σκάλαν με ἐκατέβασαν μετὰ πολλοῦ τοῦ τάχους·
ἡ μάννα των γνωρίσασα ἐφώνησε τοὺς παῖδας·
„Ἀφῆτε τον, πτωχός ἐνι, καράνος, πελεγρῖνος."
Καὶ ὡς τὸ ἤκουσα ὁ δοῦλος σου χαρᾶς πολλῆς ἐπλήσθην,
ὅτι ἡ κοιλιά μου ηὐκαίρησεν ἀπὸ τὴν ἀφαγίαν.
Ἡμερωθέντων τοιγαροῦν τῶν παίδων πα[ραυτίκα],
ἀνέβηκα τὴν σκάλαν μου τῇ τούτων ὁδ[ηγίᾳ],
καὶ εὐθὺς πηδήσας καὶ εἰσελθών, καὶ προτραπεὶς [καθίσαι],
τὸ πότε νὰ μὲ κράξωσι νὰ φάγω προσεδόκουν,
καὶ μόλις εἶδον πίνακα ζωμὸν ἔχοντα πλεῖστον,
καὶ ὀλίγον ἀπὸ τὸ παστὸν καὶ θρύμματα μεγάλα,
καὶ δράξας εἰς τὰς χεῖρας μου, ηὔφρανε ἡ καρδιά μου,
ζωμὸν ἰδὼν τὸν περισσὸν καὶ τὰ χοντρὰ κομμάτια.

236. ῥίψας, et ων au-dessus de la seconde syllabe. — 260. πα.... — 261. ὁδ.... — 262. καθίσαι manque. Le mot est ajouté par Legrand, de même que les fins de mot dans les deux vers précédents.

Τοιαῦτα πέπονθα δεινά, κρατάρχα στεφηφόρε,
παρὰ μαχίμου γυναικὸς καὶ τρισαλιτηρίας,
ὡς εἶδε με κενώτατα ἐλθόντα πρὸς τὸν οἶκον.
Ἂν οὖν μὴ φθάσῃ με τὸ σὸν φιλεύσπλαγχνον, αὐτάναξ,
καὶ δώροις καὶ χαρίσμασι τὴν ἄπληστον ἐμπλήσῃς,
τρέμω, πτοοῦμαι, δέδοικα μὴ φονευθῶ πρὸ ὥρας,
καὶ χάσῃς σου τὸν Πρόδρομον, τὸν κάλλιστον εὐχέτην.

II.

Τοῦ αὐτοῦ ὅμοιοι.

ms. H. [1]

Αὐθέντα μου πανσέβαστε, δόξα, τιμὴ καὶ καύχημά μου,
ὁ πένης, ὁ παντάπορος, ὁ περιστατεμένος,
ὁ πάντοθεν κυκλούμενος μυρίαις δυστυχίαις
καὶ περιτειχιζόμενος κακῶν ἀναριθμήτων
βούλεται εἰπεῖν τὰ ἑαυτοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ δεσπότην·
ἂν ἔνι αὐθέντης οἷον ἐσὲ καὶ δοῦλος οἷον ἐμέ,
νὰ κάθηται νὰ ψηλαφᾷ, νὰ λέγῃ καὶ νά γράφῃ
πολιτικὰ μετριάσματα καὶ πο[λ]ιτογραφίας,
καὶ λαρυγγίσματα συχνὰ καὶ λέξεις αὐτοφθόγγους,
ἀλλ᾽ ἐξ ἀνάγκης κάτεισιν εἰς περι[ττο]λεξίαν,
εἶτα νὰ γράφῃ, νὰ λαλῇ ὅσ᾽ ἂν κινοῦν πρὸς οἶκτον,
ὅσ᾽ ἂν κινοῦν πρὸς ἔλεον καὶ πρὸς φιλανθρωπίαν·
ὁ γράφων γὰρ δημοτικῶς καὶ λέγων τσουρουχίας
φαίνεται ὅτι ἔνι ἁπλόψυχος καὶ ποιεῖ το ἀπὸ σπατάλης.
15 *᾽Εγὼ δὲ ὑπεξέκλινα μικρὸν τῆς εὐπαθείας·*
16 *ἀντ᾽ ὀδυρμοῦ καὶ κωχυτοῦ καὶ θρήνους καὶ δακρύων,*
17 *ῥήματα γράφω χαρμονῆς, ῥήματα εὐφροσύνης,*

19 *ὅτι, μὰ τὴν ἀγάπην σου καὶ μὰ τὴν κεφαλήν σου,*
a *ἔχω ψυχὴν πολύπονον, πολύθλιβον καρδίαν,*
b *ὀμμάτια πολυστένακτα καὶ σπλάγχνα φλογισμένα,*
c *καὶ γούργουρον κατάξηρον ἐκ τὴν ξηροφαγίαν.*
d *῎Αν δὲ κελεύῃς, ἄκουσον καὶ τὴν οἰκονομίαν,*
e *ἄκουσε λιβαδιώτικα καὶ πάλιν ἡ γυνή μου,*
f *μεγαλοψύχως δέξαι με καὶ μὴ μὲ ἀγανακτήσῃς.*
g *Τὰ κατ᾽ ἐμὲ πολλά εἰσι, τολμήσας ἀνεθέμην,*
h *συγκριτικὸν ὡς πρόβλημα, πρόφασίν τε καὶ λόγον·*
i *τὸ δίδειν τε καὶ ἐπαίρειν καὶ κρούει τε καὶ λαμβάνειν,*
j *καὶ ὅσα θέλεις κένωνε εἰς λίθον τρυπημένον.*
k *Τί οὖν εἴπω ἢ τί λαλήσω, τὸ στόμα πῶς ἀνοίξω μου, τὰ χείλη*
[πῶς λαλήσω,

[1] Hierosolymitanus 415, fol. 267—273.

II.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Σεβαστοκράτορα.

ms. G. [1]

Αὐθέντα μου πανσέβαστε, δόξα καὶ καύχημά μου,
ὁ πένης, ὁ παντάπορος, ὁ περιστατημένος,
ὁ πάντοθεν κυκλούμενος μυρίαις δυστυχίαις
καὶ περιστατιζόμενος κακοῖς ἀναριθμήτοις,
θέλω εἰπεῖν τὰ ἐμαυτοῦ πρὸς τὸν ἐμὸν δεσπότην·
καὶ ἂν ἔνι αὐθέντης οἷος σὺ καὶ ὁ λέγων οἷος ἐγώ τε,
νὰ κάθηται, νὰ ψηλαφᾷ, νὰ λέγῃ καὶ νὰ γράφῃ
πολιτικὰ μετριάσματα καὶ πολιτογραφίας,
καὶ λαρυγγίσματα πολλὰ καὶ λέξεις ἐπικρότους,
καὶ νὰ κατάγῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν πεζολεξίαν.
᾽Εκεῖνα γράφω καὶ λαλῶ ὅσα κινοῦν πρὸς οἶκτον,
ὅσα κινοῦν πρὸς ἔλεον καὶ πρὸς φιλανθρωπίαν·
ὁ γράφων γὰρ σπαταλικὰ καὶ λέγων σερφετίας
φαίνεται ὅτι ἔνι ἁπλόψυχος καὶ ποιεῖ το ἀπὸ σπατάλης.
᾽Εγὼ δὲ παρεξέκλινα μικρὸν ἐκ τῆς εὐθείας,
καὶ ἀεὶ μετ᾽ ὀδυρμῶν πολλῶν καὶ κωκυτῶν καὶ θρήνων
ῥημάτων γράφω χαρμονήν, γραμμάτων τερποσύνην,
καὶ οὐ ποιῶ τ᾽ ἀπὸ χαρᾶς, οὐδ᾽ ἐξ ἁπλοψυχίας·
ἀλλὰ μὰ τὴν ἐνοῦσαν μοι πολλὴν στενοχωρίαν,

[1] Parisinus Grec 396, fol. 694—698.

ms. H.
l καὶ βάλω κούκουμον τρανὸν καὶ σφίξω τὸν λαιμόν μου,
m καὶ καταστήσω γούργουρον φαρδὺν εἰς ὁμιλίαν.
n Τὰ καθ' ἡμῶν λεγόμενα πάντα ἐπικουρήσω.
o Ἂν δὲ ἄρξωμαι στομοκρατεῖν καὶ πάλιν λαρυγγίσειν,
p ὡς λύρα λογισθήσομαι καὶ πλήρης φληναφίας.

23 Πρόσεχε, μόνον πρόσεχε, πρόσεχε μὴ μὲ θάψῃς.
24 Ἀλήθεια, δίδεις με πολλά, πλὴν ἂν τὰ συμψηφίσῃς
a καὶ κατασχηματίσῃς τα, καὶ ἂν τὰ ἐξακριβιάσῃς,
25 τετράμηνον οὐ σώζουσιν, ὡς θέλεις ψήφισέ το·
a τρεισκαίδεκα γὰρ εἴμεθα ἡ πᾶσα φαμιλία,
b καὶ ἂν ἐξετάσῃς ἀκριβῶς ἔμπροσθεν καὶ τοῖς ἄνω,
c καὶ νὰ νοήσῃς καὶ τὰ πρόλοιπα τὸ πῶς μὲ ἀποσώνουν.
d Τοῦ ἀποσώνουν τὰ ἐμά, τὰ σὰ καὶ τῆς μητρός μου,
e διά τε τῆς ἀννόνας μου καὶ τοῦ μοναστηρίου.
26 Δώδεκα μόδια μηναιάζουν με, μικρὰ μὲ τῆς ἀννόνας,
a ἔστι καὶ ἀκοσκίνιστον, ἔξω τὸ σκύβαλόν του,
b καὶ ἐπάρουν καὶ ἀλέσουν το καὶ φέρουν το ἐκ τὸν μύλον,
c καὶ ἐπάρουν καὶ μυλωτικὸν καὶ λείψῃ ἀπὸ τὸ μέτρον,
d καὶ πάλιν κοσκινίσουν το καὶ βάλουν το εἰς τὴν σκάφην,
e καὶ ζυμωθῇ καὶ φουρνιστῇ, νὰ ἰδῇς τὸ τί ἀπομένει.
f Ἂν τύχῃ ποιοῦν καὶ προσφορὰν καὶ ποιοῦν καὶ δρομονάριν,
g προφρούνιν, λιπανάβατον, πίτταν εἰς τὸ τηγάνιν,
h καὶ κουλλουρίτσιν τὸ παιδὶν εἰς τὴν παριστίαν,
i καὶ ἂν θέλουν τρώγειν καὶ οἱ δεκατρεῖς τοὺς δώδεκα μοδίους,
j μεθ' ὑπεξαίρεσιν, βαβαί, τῶν ἀπαριθμημένων,
k τί τοὺς οὐ θάπτω ὡς ὅτε ζῶ καὶ φεύγω ἀπὸ τὴν πόλιν,
l καὶ βάλω ῥάσον καὶ μανδὶν καὶ μαῦρον καλαμαύχιν,
m καβαλλικεύω τὸ ῥαβδὶν καὶ παίζω τὸ βιτάλιν;
n Ὡς γὰρ ὁ σῖτος οὐκ ἀρκεῖ νὰ θρέψῃ φαμιλίαν,
o οὕτως καὶ ἐμὲν τὰ δίδονται πρὸς βρῶσιν τε καὶ πόσιν.
p Ἀπὸ δὲ κρέατος παστοῦ λίτρας εἴκοσι δύο,
q καὶ δέκα μέτρα οἰναρι . . ν, ἀννονικὸν καὶ τοῦτο,
27 οὐκ οἶδα πῶς χορτάσωσιν οἱ δεκατρεῖς τὸν μῆνα,
28 πάντως ἂν τὸ μυρίζονται, μόλις νὰ τοὺς ἱκανώσῃ.

30 Οὐ θέλουν ξύλα καύσιμον, οὐ θέλουν καρβουνίτσια,
a οὐ θέλομεν ὀσπριούτσικον, οὐ θέλομεν τυρίτσιν,

19*n*. Le manuscrit porte deux fois λεγόμενα — 26*q*. Entre ι et ν, une tache qui paraît cacher deux lettres. Cet espace de deux lettres et l'absence d'accent sur le reste du mot empêchent de lire οἰνάριον. Peut-être οἰναρικόν, faute de copiste pour οἰνάριον?

ms. G.

20 μὰ τὴν ἐξανεπήλπιστον πολλὴν πεζοπορίαν
βαβαὶ τὴν πρὸς παλάτιον μέχρι τῆς ἐκκλησίας,
ὡς ἔχει οὕτως νὰ τὸ εἰπῶ, οὕτως νὰ τὸ προσθήσω,
πρόσεχε, μόνον πρόσεχε, πρόσεχε μὴ μὲ θάψῃς.
Ἀλήθεια, δίδεις με πολλά, πλήν, ἂν τὰ συμψηφίσω,

25 τετράμηνον οὐ σώζουν με, ψυχοκρατοῦν οὐδόλως,

μεδίμνους σίτου δώδεκα, ψυχροὺς καὶ ἀσβολωμένους,

καὶ οὐκ οἶδα πῶς χορτάζουσιν οἱ δεκατρεῖς τὸν μῆνα,
πάντως ἂν τὸ μυρίζονται, μόλις νὰ τοὺς ἀρκέσῃ.
Χωρὶς τῶν διδομένων μοι τούτων τῶν τυπωμάτων,
30 οὐ θέλω ξύλον καύσιμον, οὐ θέλω καὶ καρβούνιν,

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ms. H. 31 οὐ θέλ' ὀψώνιν περισσὸν ἅπαξ τὴν ἑβδομάδα;

33 Οὐ θέλω ἐγὼ ὑποδήματα, οὐ θέλω καὶ καλίκια,
34 οὐ θέλω σφικτοσφίκτουρον, νὰ τὸ φορῶ εἰς τὴν ψῦξιν,
a οὐ θέλουν τὰ παιδίτσια μου χειμωνικὰς γουνίτσας,

47 οὐ θέλει καὶ ἡ γυναῖκα μου μανδὶν τὴν Πασχαλίαν,
a καὶ κοντοσφίκτουρον παχύν, τὴν νύκτα διὰ τὸ ξῦχος,
36 ῥαψίματα, ῥαψίματα, πετσώματα, πετσία,
37 ἀλεστικά, φουρνιάτικα, βαλανικά, σαπούνια,
38 τριψίδια γάρ, πιπέρια, κύμινον, καρναβάδιν,
40 σελινοπρασορέπανα καὶ ἀνηθοκουδιμέντα,
41 σπανάκιν, χρυσολάχανον, γογγύλια, βαζιζάνια,
42 τρυγοκράμβιν ἐκ τὸ γουλὶν καὶ ἀπὸ τὸ ξυλοκράμβιν,
39 μέλιν, ὀξείδιν, σύσγουδον, ἅλας, ἀμανιτάριν,
42a ἁγιόθρουμβον εἰς τὰ παστά, βλησκούνιν εἰς τὴν γροῦταν;
b Οὐ χρήζω γὰρ ὀψάρωγας, οὐ θέλω ἄλλην σάχναν,
c οὐ θέλει καὶ ἡ ἐκκλησία μου τὰ πρὸς φωταγωγίαν,
d οὐ θέλει ῥόγαν ὁ παπᾶς ὁ ψάλλων εἰς τὸ δσπίτιν,
e οὐ θέλομεν ἀνδρότουβον, οὐ θέλομεν καντήλαν,
f οὐ θέλει ἐλάδιν καὶ κερίν, καὶ προσφορὰ καὶ νᾶμαν,
g οὐ θέλει καὶ καπνίσματα, μόσχους τε καὶ κοντίτους,
43 οὐ θέλει γὰρ καὶ κόλλυβα τῶν προτελευτησάντων,
44 ἀμύγδαλα, ῥοΐδια, πιστάκια καὶ καρύδια,
45 καὶ καρναβάδιν καὶ φλακὶν καὶ στραμαλοσταπίδια,
a οὐ θέλει καὶ ἄλλα πλείονα τῶν ἀπαριθμημένων;

49 Καὶ ἂς ἀφῶ τὰ παχύτερα καὶ ἂς ἔλθω ἐπὶ τὴν λέφτην,
50 εἰς τὰ τσουκαλολάγηνα καὶ εἰς τὴν χουρδουβελίαν,
a εἰς τὰ σκουτελοπίνακα, καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν·
51 τὸ δὸς ἐδῶ, τὸ δὸς ἐκεῖ, τὸ δὸς εἰς κουκουμάριν,
a τὸ δὸς τὴν περιχύτριαν, τὸ δὸς τὸν περεχύτην,
52 τὸ δὸς εἰς κόσκινον ψιλόν, τὸ δὸς εἰς τὸ γαρβέλιν,
53 εἰς κουταλίστριαν καὶ εἰς βρουτσὶν καὶ εἰς λιπαρὸν ἐλάδιν·
54 τὸ λάλησε τὸν σικυαστήν, ἂς φθάσῃ ὁ φλεβοτόμος,
a ἐδῶ διαβαίνει ὁ μιλιαρᾶς καὶ καταπίασέ τον,
b ὁ γύψος πτώσεις ἀπολεῖ, κράξε τὸν γυψοπλάστην,
57 αἱ θύραι ἀπεδάρτησαν, ἂς ἔλθῃ ὁ ἀσκοθυριάρης,
a καὶ τὸ βικὶν ἐχάσαμεν, ἐκλάστη τὸ ποτήριν·
55 κύρι, τὸ πηγαδόσχοινον ἐκόπη καὶ ἂς τὸ ἀλλάξουν,
56 νερὸν ὁ κάδος οὐ κρατεῖ, δὸς νὰ ἀγοράσουν ἄλλον,

ms. G. οὐ θέλ' ὀψώνιν μερικὸν ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος,
οὐ θέλουσιν ὑπόδησιν τοὺς ἔχω μετ' ἐμέναν;
Οὐ θέλω ἐγὼ ὑποδήματα, χειμωνικὰ τουβία,
καὶ κοντοσφίκτουρον παχύν, νὰ τὸ φορῶ εἰς τὴν ψύχραν;

Οὐ θέλουν εἰς τὸ σπίτιν μου λινάριν καὶ βαμβάκιν,

βαψίματα, ῥαψίματα, πετσώματα, πετσία,
ἀλεστικόν, φουρνιατικόν, βαλανικόν, σαπώνιν,
τριψιδογαροπίπερον, κύμινον, καρναβάδιν,
μέλιν, ὀξείδιν, σύσγουδον, ἅλας, ἀμανιτάριν,
σέλινον, πρασομάρουλον, καὶ κάρδαμον καὶ ἰντίβιν,
σπανάκιν, χρυσολάχανον, γογγύλιν, μαντζιτζάνιν,
φρύγιον κράμβην καὶ γουλὶν καὶ ἀπὸ τὸ κουνουπίδιν;

Οὐ θέλουν εἰς τὰ κόλυμβα τῶν προτελευτησάντων
ἀμύγδαλα, ῥοΐδια, καρυδοκουκκουνάρια,
καὶ καναβούριν καὶ φακὴν καὶ στραγαλοσταφίδας;

Οὐ θέλουν ἀλειπτούτσικα μοσχᾶτα καὶ κροκᾶτα,
οὐ θέλει ἡ γυναῖκα μου γυρὶν τὴν Πασχαλίαν,
οὐ θέλει ἡ μάννα μου μανδίν, οὐ θέλει καὶ καλίγια;
Ἀφίημι τὰ τρανώτερα κ' ἐμβαίνω εἰς τὴν λέπτην,
εἰς τὰ τσουκαλολάγηνα καὶ εἰς τὴν χουρδουβελίαν·

τὸ δὸς ἐδῶ, τὸ δὸς ἐκεῖ, τὸ δὸς εἰς τὸ κουκούμιν,

δὸς εἰς καθαροκόσκινον, δὸς εἰς τὸν πωλοτρόφον,
εἰς κηροστούπιν καὶ δαδίν, ἐλάδιν καὶ λινέλιν·
τὸ λάλησε τὸν σικυαστήν, καὶ ἂς ἔλθῃ ὁ φλεβοτόμος·

κύρι, τὸ πηγαδόσχοινον ἐκόπην καὶ ἂς τὸ ἀλλάξουν,
νερὸν ὁ κάδος οὐ κρατεῖ καὶ ἂς ἀγοράσουν ἄλλον·

ms. H.

a καὶ τὸ σκαφίδιν ἔπεσε καὶ ἐγένετο εἰς δύο,
b καὶ δὸς ἵνα τὸ δήσουσι καὶ πάλιν νὰ δουλεύῃ·

58 ἐτραυματιάσε τὸ παιδίν, γοργὸν ἂς ἀγοράσουν
60 κηκίδιν, λυσσομάμμουδον, ὄξος ἀγριοσταπίδας,
59 ἐλάδιν, χαμαιμέλαιον, τράκτον, κερὶν καὶ ἀσβέστην,
61 καὶ ἂς ποιήσουν τραυματάλειμμα, πρὶν λυκοκεφαλιάσῃ.
62 Ἤκουσας, πάντα ἤκουσας τὴν ἔξοδον τοῦ οἴκου,

65 τὰ τυπικά, τὰ ἐξώτυπα, τὰ ἀπέξω καὶ τὰ ἔσω,
a καὶ διὰ τὸν ἀγαθὸν καιρὸν καὶ διὰ τὴν λιμπισίαν,
b ἀμύγδαλα χλωρούτσικα, κεράσια ἐκ τὸν Λευκάτην,
c τετράγγουρα πηγάτικα, πεπόνια ἐκ τὰς Πλάκας,
d ζίντζυφα, σουρβομέσφιλα καὶ κάστανα καὶ σῦκα,
e ἀνθόμηλα, γλυκόμηλα καὶ ἐκ τὰ στρουθομηλίτσια,
66 καὶ τότε μὲ λογάριασε καλῶς ὅσα μὲ δίδεις,

68 τότε μὲ καταδίκασε, τότε κατάγνωσέ με.
a Ἂν σὲ εἴπω, ἅγιε δέσποτα, θαῦμα φρικτὸν καὶ μέγα,
b καὶ ἂν οὐ γελάσῃς τραγανά, νὰ γένῃ τὸ γάλα μαῦρον·
c παπᾶς, δκάτι βούπαπας, παπᾶς ἀπὸ δριμάριν,
d ἠθέλησεν ὁ χοιρινὸς ἀγγέλοις ὁμιλῆσαι.

70 Ἴσως δὲ καταφλέγει με δίχως τινος ἐρεύνας.

82 Οἱ κατ' ἐμὲ δὲ πένητες καὶ λιμοκτονισμένοι,
83 καιρὸν ὡς ἅγιε πατρικὴν δέχονται τὴν πενίαν,
84 ἔξοδας ἔχουσι πολλάς, ὀλίγας τὰς εἰσόδους,
85 ὥστε ἐξηπορήσουσι καὶ δάσουσι καὶ λάβουν,
86 καὶ στρέφονται ἐπὶ τὰ ῥοῦχα τους, φεῖσαι, Χριστέ μου, τότε!

58. ἂς en fin de page, et γοράσουν au commencement de la page suivante. — 68c. δριμάριν, le μ douteux.

ms. G.

ἐπαρεκλάσθη ἡ θύρα μας, κλειδᾶς καὶ ἂς τὴν εὐθειάσῃ,
ἐτραυματιάσεν τὸ παιδίν, γοργὸν ἂς ἀγοράσουν
χαμωμηλέλαιον κάλλιστον, ὄξος, ἀγριοσταφίδαν,
κηκίδιν, λυσσομάμμουδον καὶ ἄλλα τινὰ τοιάδε,
καὶ ἂς ποιήσουν τραυματάλειμμα, πρὶν λυκοκαυκαλιάσῃ.
Ἤκουσας, πάντως ἤκουσας τὴν ἔξοδον τὴν ἔχω·
ἐδάρε, μίξον ὁμαδὸν ἅπαντα τὰ λαμβάνω,
τὴν ῥόγαν, τὸ μηναῖόν μου καὶ τὰς φιλοτιμίας μου,
τὰ ἐσώτυπα, τὰ ἐξώτυπα, τὰ ἀπέδω καὶ τὰ ἀπέκει,

καὶ τότε λογαριάσε με καλῶς καὶ εἰς τὰ μὲ δίδεις,
καὶ ἂν μ' εὕρῃς χρώμενον κακῶς εἰς ταῦτα τὰ μὲ δίδεις,
τότε καὶ κατονείδιζε, τότε κατάκρινόν μοι

ὥσπερ ἐλευθερόψυχον καὶ σπαταλοκρομμύδην.
Εἰ δ' οὕτως κατακρίνεις με δίχα τινὸς αἰτίας,
ἀπὸ ὀχλήσεώς τινων ἀνθρώπων χαιρεκάκων,
ἔνι καὶ κρῖμα καὶ κακόν, εἰκάζω καὶ ἁμαρτάνεις.
Ταῦτα δὲ πάντα χρήζουσι κατ' ἔτος εἰς τὸ ὁσπίτιν
καὶ πλούσιοι καὶ πένητες, καὶ δοῦλοι καὶ δεσπόται,
καὶ μοναχοὶ καὶ κοσμικοί, καὶ γέροντες καὶ νέοι,
κατὰ τὸ μέτρον ἕκαστος καὶ τὴν ἰδίαν τέχνην.
Οἱ οὖν λαβόντες ἐξ ἀρχῆς, ὡς πατρικόν τους κλῆρον,
τῶν πάντων τὴν εὐπάθειαν καὶ τὴν εὐημερίαν,
ἔχουσι πόρους πάντοθεν ἀφθόνως καὶ πλουσίως,
(δωροφορεῖ καὶ γὰρ ἡ γῆ, ἡ θάλασσα δὲ πλείω)
τὴν ἀφθονίαν τῶν καλῶν καὶ χορηγίαν πάντων·
οἱ κατ' ἐμὲ δὲ πένητες, οἱ λιμαγχονημένοι,
κλῆρον ὡς ἄλλον πατρικὸν ἔχοντες τὴν πενίαν,
ἐξόδους ἔχοντες πολλάς, εἰσόδους δὲ ὀλίγας,
ὅταν ἐξαπορήσωσι καὶ δώσουσι καὶ λάβουν,
στρέφονται πρὸς τὰ ῥοῦχα τους, φεῖσαι, Χριστέ μου, τότε!

ms. H. 87 καὶ δίδουσι καὶ τρώγουν τα, θεέ, τῆς ἀνοχῆς σου!
88 καὶ ἀφ' ὅτου τὰ χονεύσουσιν, ὡς χρυσοχοὸς τεχνίτης,

90 ἂν περιπατοῦν νυστάζουσιν, ἂν κάθονται κοιμῶνται,
91 τελάμενοι σχελίζουσι, νυστάζοντες καθ' ὥραν,
92 ἀκτῖνας βλέπουσι πολλάς, συχνὰς, ποικιλοχρόους,
93 ὁμοιάζουν τὸ χειρότερον ὅτι ἔνι δαιμονιάροι,
94 δοκοῦν ὁποῦ τοὺς βλέπουσιν ὅτι ἔνι μαγεμένοι.
95 Τὸ πάθος τούτῳ συσχεθὲν κἀγὼ τοῦτο συνδείσας,
17 ῥήματα γράφω χαρμονῆς, ῥήματα εὐφροσύνης,
18 οὐκ ἐποιεῖτο ἀπὸ χαρᾶς, οὐδ' ἐξ ἁπλοψυχίας,
96 τὰ πάντα τῆς οὐσίας μου κατεδαπάνησά τα.
a Οὐ σπαταλιῶ οὐδὲ τρέφομαι, μὴ ἐμπλέξῃ ὅπου σὲ τὸ εἶπε,
b καὶ ὅπου τὸ ἐτροπολόγησε μὴ ἴδῃ καλὴν ἡμέραν,
c ἀλλὰ δουλεύω σεβαστὴν δεσποίνης αὐταδέλφην,
d πανευκλεοῦς, πανευτυχοῦς, ὑπερδεδοξασμένης,
e συνέκλεισα ἀκίνητα πάντα μου τῆς οὐσίας,
f ἂν τύχῃ ὡς ὑπαγαίνομεν, ἂν οὐ κρατήσῃ εὐδία,
g ἂν οὐκ ἀλλάξουν οἱ ταροί, ... γαλήνη,

100 νὰ φάγω καὶ τὰ ἀκίνητα, καὶ ἔδε θανάτου χεῖρον.
101 Οὐκ εἶσαι, αὐθέντα σεβαστέ, πτωχὸς ὑποδρομίτης,

104 ἀλλὰ μονόκυθρον δασὺν καὶ μοστομαγερίαν,
105 νὰ ἔχῃ θρύμματα πολλὰ καὶ νὰ ἔνι φουσκωμένα.

96g. Devant γαλήνη, traces de lettres illisibles.

ms. G.

καὶ δίδουν τα καὶ τρώγουν τα, Χριστέ, τῆς ἀνοχῆς σου!
καὶ ἀφ' ὅτου τὰ χωνεύουσιν, ὡς χρυσοχοὶ τεχνῖται,
καὶ ἀμμοπλύνουν τα καλά, ὥσπερ οἱ ἀμμοπλύται,
ἂν περπατοῦν νυστάζουσιν, ἂν κάθηνται κοιμῶνται·
ἱστάμενοι σκελίζονται, τραλίζονται καθ' ὥραν,
ἐκεῖ καὶ ἀστέρας βλέπουσι, τροχοὺς πρασινομόρφους,
καὶ ὁμοιάζουν τὸ χειρότερον ὅτι εἶναι μεθυσμένοι,
καὶ μαγειωμένοι καὶ σαλοὶ καὶ παραβροντισμένοι.
Τῷ πάθει τοίνυν συσχεθεὶς κἀγὼ τῷ τῆς ἐνδείας,

ἅπασαν τὴν οὐσίαν μου κατέφαγον ὁ τάλας,

καὶ ἂν τύχῃ ὡς ὑπαγαίνομεν, ἂν οὐ κρατήσῃ εὐδία,
ἂν οὐκ ἀνοίξῃς θύραν μου πόθεν τῆς εὐσπλαγχνίας,
καὶ γένομαι ἐξωχείμαστος, φοβοῦμαι μὴ παρέμπω,
καὶ φάγω καὶ τὰ ἀκίνητα, κ' ἔδε θανάτου χεῖρον.
Μὴ σὲ πλανᾷ, πανσέβαστε, τὸ Πτωχοπροδρομᾶτον,
καὶ προσδοκᾷς νὰ τρέφωμαι βοτάνας ὀρειτρόφους·
ἀκρίδας οὐ σιτεύομαι, οὐδ' ἀγαπῶ βοτάνας,
ἀλλὰ μονόκυθρον παχὺν καὶ παστομαγειρίαν,
νὰ ἔχῃ θρύμματα πολλά, νὰ εἶναι φουσκωμένα,
καὶ λιπαρὸν προβατικὸν ἀπὸ τὸ μεσονέφριν.
Ἀνήλικον μὴ μὲ κρατῇς, μὴ προσδοκᾷς δὲ πάλιν
ὅτι, ἂν μὲ δώσῃς τίποτε, νὰ τὸ κακοδικήσω·
ὅμως ἐκ τῆς ἐξόδου μου καὶ σὺ νὰ καταλάβῃς
τὸ πῶς οἰκοκυρεύω μου τὴν ἅπασαν οἰκίαν.
Λοιπὸν ἡ σὴ προμήθεια συντόμως μοὶ φθασάτω,
πρὶν φάγω καὶ τὰ ἀκίνητα καὶ πέσω καὶ ἀποθάνω,
καὶ λάβῃς καὶ τὰ κρίματα καὶ πλημμελήματά μου,
καὶ τῶν ἐπαίνων στερηθῇς ὧν εἶχες καθ' ἑκάστην·
ἀλλ' ἵλεώς σοι γένοιτο Χριστός μοι, σέβαστέ μου,
καὶ δοίη σοι τὴν ἀμοιβὴν τῶν εἰς ἐμὲ χαρίτων
πλουσίαν καὶ αἰώνιον, ὡς οἶδεν, ὡς γινώσκει.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

III.

Στίχοι τοῦ γραμματικοῦ κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

. . . .

. . . .

Manuscrits. *H* = Hierosolymitanus 415, f⁰ 242 r⁰ à 267 v⁰. — *C* = Parisinus, Coislin 382, f⁰ 184 v⁰ à 161 v⁰. *S* = Parisinus, Suppl. gr. 1034, f⁰ 176 r⁰ à 191 v⁰. — *A* = manuscrit d' Andrinople 1237, f⁰ 7 v⁰ à 21 r⁰. — *g* = Parisinus Grec 1310, f⁰ 434 r⁰ à 441 v⁰. — *V* = Vaticanus Grec 375, f⁰ 366 r⁰ à 371 v⁰.

En outre, le commencement du poème (vv. 1—8) se lit dans un manuscrit de la bibliothèque Laurentienne à Florence (Conv. soppr. 2, f⁰. 216 r⁰). Ces huit vers ont été publiés par M. Lambros dans le Νεος Ἑλληνομνήμων (1908, p. 333); nous en désignerons les variantes par la lettre *L*.

Titre. Πτωχοπροδρόμου βιβλίον δεύτερον κατὰ ἡγουμένων *g*. Τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν βασιλέα κύριον Μανουὴλ Κομνηνόν, τὸν Πορφυρογέννητον *V*. Ἕτεροι στίχοι Ἱλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸ εὐσεβέστατον βασιλέα κύριον μεγαλοπορφυρογέννητον τὸν Κομνηνὸν *C*. Ἕτεροι στίχοι Ἱλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα κύριον Μανουὴλ Πορφυρογέννητον τὸν Κομνηνὸν *S*. Στίχοι Ἱλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν βασιλέα Μανουὴλ τὸν Πορφυρογέννητον *A*.

Vers 1. Τολμήσας ἀναφέρω σοι τῷ κραταιῷ δεσπότῃ *g*. τ. ἀ. σου τὸ κράτος, δέσποτά μου *V*. τολμήσαν *L*. — 2. τῷ μέγα καὶ νικοποιῷ κραταιῷ στεφηφόρῳ *g*. *L*. τὸ μέγα καὶ νικοποιὸν κράτος καὶ στεφηφόρον *V*. — A la place de ces vers, *H* donne:

1*a* Μόλις τὰς χεῖρας, δέσποτα, φυγὼν τῶν πολεμίων,
b ὡς πρὸς τὴν σκέπην ἦλθον γὰρ τῆς σῆς σκηπτροκρατίας
c καὶ γὰρ ἡ σάρπιγξ ἡ λαμπρὰ τῶν σῶν κατορθωμάτων
d οὐκ ἡσυχάζειν ἔπεισε, λοιπὸν ἐγκωμιάζειν,
e καὶ ἐφαλμάτων σμήχειν τε τὰ δάκρυα ἐκ στήθους,
f ἀλλ' ὅλον ἀνεζώωσεν ἄπνουν κείμενον νέκυν,
g καὶ πρὸς τὴν σὴν κατέφυγα μεγάλην βασιλείαν,
h τὴν πέτραν ἄνω στερεὰν τὴν τεθεμελιωμένην,
i ἥτις τυγχάνει, Μανουήλ, Χριστὸς ὁ στεφοδότης.
j Μὴ οὖν ἀπώσῃ με λοιπὸν ὡς κατευτελισμένον,
k τὸν πρὸς τὴν σὴν προστρέχοντα μετὰ δακρύων σκέπην,
l ἀλλ' ὥσπερ χριστομίμητος τυγχάνεις αὐτοκράτωρ.

C diffère de *H* sur les points suivants: 1*b*. ἤλυθα σῆς σκηπτροκρατορίας. — 1*c*. σάλπιξ. — 1*d*. εἰς τὸ τυχεῖν μὲ πέποικε. — 1*e*. καὶ τῶν σφαλμάτων σμήχειν τε τοῖς δάκρυσι τὰ στήθη. — 1*f*. καὶ γάρ, *puis une lacune qui va jusqu'au vers 46 de notre édition*. Cette lacune provient de la disparition d'un feuillet; l'accident a dû se produire à une époque où le manuscrit n'était pas encore paginé, car il n'existe actuellement aucune interruption dans la suite des folios. *S* diffère de *H* sur les points suivants: 1*b*. ἤλυθα τῆς. — 1*c*. καὶ de deuxième main, la première main avait écrit ἡ σάλπιγξ. — 1*d*. εἰς τὸ τυχεῖν ἐπέποικε. — 1*e*. comme *C*. — 1*f*. καὶ γάρ μὲ ἀνεζώωσεν κείμενον κάτω νέκυν. — 1*g*. παρέστησε μεγάλην. — 1*h*. manque. — 1*i*. ἐπιτυγχάνειν, δέσποτα. — 1*j*. μὴ γὰρ εὐπώσῃ με λοιπὸν τὸν κατηυτελισμένον. — 1*k*. ὑπὸ τὴν σήν. — 1*l*. τυγχάνων. *A* diffère de *S* sur les points suivants: 1*b*. καὶ πρός. — 1*c*. σάλπιξ. — 1*g*. παρέστησεν. — 1*j*. ἀπώσῃ

καὶ πρόσδεξαι καὶ λῦσον μου τὰς πολυπλόκους θλίψεις,
οὐδὲ γὰρ δέονται πολλῶν ἐξόδων καὶ φροντίδων,
ἐὰν ῥαθύμως πρὸς αὐτὰς καὶ ἀνειμένως βλέψῃς.
Δέον λοιπὸν ἀναμαθεῖν τοὺς πόνους τοῦ νοσοῦντος,
εἶθ' οὕτως καὶ τὴν ἴασιν ἐντέχνως ἀποδοῦναι.
Καὶ θαύμασον τοῦ μύρμηκος τὴν τηλικαύτην τόλμαν,
πῶς ὅλως ἔξω γέγονε τῆς τούτου μυωξίας
καὶ τρέχειν ἴσως ὥρμησε τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις,
ἀκολουθῶν τοῖς ἴχνεσιν ἀφόβως τῶν λεόντων,
τὴν τῶν ὀνύχων δύναμιν ποσῶς μὴ κεκτημένος.
Ἐμὲ γὰρ σκόπει μύρμηκα, δέσποτα στεφηφόρε,
κατὰ τῶν λόγων τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην,
λέοντας δὲ τοὺς ῥήτορας μετὰ τῶν φιλοσόφων,
οἵτινές εἰσι δόκιμοι στιχίζειν τε καὶ γράφειν
καὶ συγγραφὰς βασιλικάς, νικητικὰς ἐκπλάττειν·
ὅμως ἐκεῖνοι γράφουσι σοφῶς καὶ κατὰ λόγον,
ὥσπερ σοφοὶ καὶ ῥήτορες, ἐγὼ δ' οὐχ οὕτως γράφω,
(καὶ γὰρ ἀγράμματός εἰμι καὶ νέος ῥακενδύτης,
καὶ μοναχὸς τῶν εὐτελῶν, τῶν ἀποκαθισμένων)
ἀλλ' οὖν λιτῶς, μοναχικῶς, ἁπλῶς, εὐκολωτάτως.
Οὐδὲν γὰρ μύθους παλαιῶν ἱστοριῶν σοι γράφω,
τὸν νοῦν ἐχόντων ἀκριβῆ, δυσνόητον τὴν λύσιν,
εὔκολα μᾶλλον καὶ σαφῆ, καὶ γνώριμα τοῖς πᾶσι
τοῖς τὸν μονήρη τρέχουσιν ἐν κοινοβίῳ δρόμον
καὶ φέρουσιν ἅ, δέσποτα, πρῶτος ἐγὼ σοὶ γράφω·
τῇ γὰρ μονῇ προσγίνονται πάντα τοῦ Φιλοθέου
ἅτιν' ἐλέγξων ἔρχεται κατὰ μικρὸν ὁ λόγος.

3. πολυπλόκους λύσεις et δέ sur λύ *g*. δέσεις *VL*. — 4. ἢ φροντίδων *gL*. manque *SA*. — 5. ἂν ῥαθύμως εἰς αὐτὰς ἠμελημένως βλέψῃς, le ἂν en surcharge sur ἵνα *H*. ἵνα *gV*. ἤγαρ ἀραθύμως εἰς ἀ. κ. ἀνημέρως *L*. manque *SA*. — 6. ἀναμαθὼν τὰς νόσους τῶν νοσούντων *g*. οὐδὲν γὰρ δέονται λ. ἀ. τὰς πράξεις τῶν νοσυν... *L*. manque *SA*. — 7. ἐπιθεῖναι *g*. γεννᾶσθαι κ. τ. ἰ. ἐ. ἀ. *L*. — 8. θαύμαση... τόλμην *L*. — 9. οὕτως γέγονε τῆς ὅλης μυωπίας *g*. πῶς οὕτως γ. τ. ὅλης βιωτίας *V*. γέγονα *SA*. — 10. κ. τρ. οὕτως ὥ. τήν, le reste manque *H*. ὥρμησεν *gV*. ὥρμησα *SA*. — 11. ἀκολουθεῖν *V*. manque *SA*. — 12. κεκτημένον *V*. Le vers 12 précède le vers 10, *SA*. — 13. ἐμὲ δὲ *g*. ἐμὲ γοῦν *VSA*. — 14. τῶν πόνων *H*. τὴν ἀντιλογίαν *V*. τὴν ἀσχημοσύνην *SA*. — 16. εἰσιν et le δ du mot suivant en surcharge sur le ν final, *H*. ὦσιν δυνατοὶ τοῦ γράφειν καὶ στιχίζειν *g*. ὦσιν *V*. ὦσι *SA*. — 17. νικητικάς, ἡρωϊκὰς συμπλέκειν *g*. κ. συγραφὰς νικητικὰς ῥητρεύειν καὶ συμπλέκειν *V*. κ. συγραφὰς νικητικάς, βασιλικὰς ἐκφόρειν *S*. κ. συγγραφὰς ν. β. ἐκφέρειν *A*. — 18. ἐκ καταλόγων *H*. γράφουσιν *g*. γράφουσιν σ. κατὰ τὸν λόγον *SA*. — 19. οὔθ' *SA*.

20. εἰμί, cette accentuation dans tous les manuscrits. — 21 τῶν μηδὲν κεκτημένων *V*. κατηυτελισμένων *SA*. 21*a*. καὶ τὴν ἰσχὺν ἐπίσης τε μύρμηκος κεκτημένος *H*. κεκτημένων *g*. manque *V*. κ. τ. ἰ. τοῦ μύρμηκος ἐπ' ἴσης κεκτημένου *SA*. — 22. εἰ δ' οὖν λοιπὸν *H*. εὐκολεστάτως *V*. — 23. οὐδὲν γ. μαθημάτων π. *H*. οὐδὲ *g*. οὐδὲ γὰρ μύθους δυσχερεῖς ὅλως συμπλέκειν τρέχω *V*. οὐδὲ *SA*. — 24. ἐχόντων ἀληθῶς *V*. — 25. εὔκολα δὲ *H*. εὔληπτα *g*. εὐλύτως *V*. οὐ μὲν οὖν μάλιστα σαφῆ καὶ γνώριμον τοῖς πᾶσιν *SA*. — 26. manque *H*. κοινοβίοις *g*. — 27. πρῶτον *H*. καὶ ταῦτα μὲν ὧ δ. μόνος *g*. καὶ ταῦτ' ἃ δ. μόνος... συγγράφω *V*. — 28. manque *gV*. — 29. ἅτινα λέξων *H*. ἅπερ καὶ λέξων *g*. *V* comme *g*, mais un γ au-dessus de λέξων. ἅτινα λέγξων *S*. ἅτινα λέξω *A*.

Καὶ πρόσθες ἄρτι τὸ λοιπὸν ἐμοὶ τὰς ἀκοάς σου,
καὶ πάντα σαφηνίσω σοι κατὰ τὴν πρᾶξιν, ἄναξ.
Οπόταν εἰς ἐνθύμησιν ἔλθω τῶν ἡγουμένων
(δύο γὰρ ἄρχουσιν ἐκεῖ, δέσποτα, παρανόμως,
καὶ παρὰ τὴν διάταξιν πατρὸς τοῦ πανοσίου,
πατήρ, υἱός, τὸ κάκιστον ζεῦγος, ὢ θεία δίκη!)
καὶ καθαρῶς τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα σκοπήσω,
ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι καὶ τήκομαι τὰς φρένας.
Ὅταν ἐξέλθω γὰρ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας,
ἂν ῥαθυμήσω πώποτε καὶ λείψω ἀπὸ τὸν ὄρθρον,
οὐ φέρειν ὅλως δύναμαι τὰς προσταγὰς ἐκείνων·
„τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ θυμιατόν; ἂς βάλλη μετανοίας·
τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμα; ψωμὶν μηδὲν τὸν δώσουν·
ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἑξάψαλμον; κρασὶν μηδὲν τὸν δώσουν·
ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἑσπερινόν; ἂς τὸν ἐκβάλουν ἔξω·
τὸ στῆκε, ψάλλε ἀπὸ ψυχῆς καὶ φώναζε μεγάλως·
τί μουρμουρίζεις; πρόσεχε, μηδὲν ξηροχασμᾶσαι,
μὴ τρίβεσαι, μὴ κνήθεσαι, μὴ περισσοψωρίζῃς,
ἐξάφες τὰ συχνὰ λουτρά, καλόγερος τυγχάνεις,
βαθεὰ καλίγια ἀγόρασε καὶ φόρει τα εἰς τὴν μέσην,
καὶ μὴ φορῇς τὰ χαμηλὰ μετὰ μακρέας τὰς μύτας·
μὴ ζώνου χαμηλούτσικα καὶ μὴ συχνοκτενίζου,
ἀπέσω τὰ μανίκια σου, ἀπέσω ἡ τραχηλεά σου,
ἐξάφες τὸ νὰ κάθεσαι ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα,
ἐξάφες τὰ προγεύματα καὶ τὰ διπλὰ σφουγγᾶτα,
καὶ τὸ νὰ τρώγῃς σύντομα, νὰ πίνῃς εἰς τὸ μέγα,
καὶ σύναγε τὸ πλάτωμα καὶ θές το εἰς τὴν γωνίαν.
Μὴ βλέπῃς τὸ τρανώτερον τὸ μερτικὸν ἐκείνου

30. πρόσθησον *H*. πρόσθες λοιπόν, ὦ δέσποτα, κἀμοὶ τὰς ἀκοάς σου *SA*. — 31. manque *V*. — 32. δ. γὰρ εἰς ἔννοιαν *HgV*. — 33. παρανόμους *H*. ὅτι κἀκεῖνοι δ. ἄρχουσι *SA*. — 34. τὰ παρὰ *H*. — 35. τὸ κ. ὢ θ. δ. ζεῦγος *g*. ζεῦγος τοῦ διαβόλου, et en marge, ὢ θεία δίκη ζεῦγος *V*. — 36. γενόμενα *VSA*. — 37. ἐξίσταμαι τ. φρ. *H*. — 37a. manque *H*. καὶ πίπτω πρὸς ἀπόγνωσιν πάσης τῆς ἀθυμίας *g*. καὶ τρέχω πρ. ἀ. πεσεῖν. τ. ἀ. *V*. τρέχω ... πεσεῖν ἐξ ἀθυμίας *SA*. — 38. ἐὰν ἐξέλθω *H*. κἂν μικρόν *SA*. — 39. ῥαθυμήσω τίποτε *H*. ἢ ῥ. *V*. καὶ ῥ. πώσποτε *SA*.
40. προσταγὰς ἐκείνας *H*. φέρει *g*. ποῦ φ. ὅ. δ. τ. πρ. ἐκείνας *V*. — 41. τὸν θυμιατόν *H*. vient dans *g* et *V* après 43. ὅπου οὐκ ἦτον *V*. manque *SA*. — 42. κάθισμαν κρασὶν μ. τ. δ. *g*. ὅπου οὐκ ἦτον ... κρασὶν *V*. κάθισμαν *SA*. — 43. τὸ ἑ. *H*. τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἑξέψαλμον ψωμὶν *g*. τὸ ποῦ οὐκ ἦτον εἰς τὸν ἑ. ψωμὶν *V*. manque *SA*. — 44. τὸ ποῦ *g*. ὅπου οὐκ ἦτον *V*. καὶ ποῦ *SA*. — 45. τὸν στίχον βάλλε *g*. νὰ ἰστέκῃ καὶ ψάλλῃ ... φωνάζῃ *V*. — 45a. μὴ συντυχαίνῃς πρόσεχε κἂν ὅλως τὸν ὁδεῖνα *gVSA*; voir vers 58; *C*, *après une lacune de 40 vers, reprend par le second hémistiche de ce vers.* — 45b. μὴ ψουψουρίζῃς πρόσεχε κἂν ὅλως τὸν ὁδεῖνα *g*. manque *HVCSA*. — 46. ξεροχασμᾶσαι *H*. manque *g*. μὴ μορμουρίζῃς πρ. καὶ μὴ ξ. *VSA*. — 47. μὴ τρ. μ. κάθησαι *H*. μὴ κνήθεσαι, μὴ τρίβεσαι, μὴ παραμουρμουρίζῃς *gV*. μὴ περιψουψουρίσῃς *C*. μὴ περιψουψουρίζῃς *SA*. — 48. ὑπάρχεις *gC*. καλόγηρος *SA*. — 49. καλίγεα *H*. ἀγόρασον *CSA*. καλίκια ... ὡς τ. μ. *g*. — 50. μὲ τὰς μ. μ. *g*. μὲ τὰς μακρὰς τὰς μ. *C*. μὲ τὰς μακρέας τ. μ. *VSA*. — 51. manque *gV*. — 52. καὶ ἀπέσω τραχηλιά σου *g*. κ. ἀ. ἡ. τρ. σ. *V*. ἀπέσου τ. μ. *C*. — 54. διπλοσφουγγᾶτα *gCSA*. — 55. κ' εἰς τὸ μέγα *gV*. μὲ τὸ μέγα *C*. μὲ τὸ μέγαν *SA*. — 56. καὶ θέν το *H*. κ. σ. τ. πλάτυσμαν κ. θ. τ. εἰς γωνίαν *g*. καὶ σύνασσε τὸ βήσαλον *CSA* (*C* sans τὸ) manque *V*. — 57. καὶ βλέπεις *A*. μερδικὸν *g*. ἐκεῖνο *CSA*.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

μὴ συντυχαίνῃς πρόσεχε κἂν ὅλως τὸν ὁδεῖνα·
ἐκεῖνος ἔν' πρωτοπαπᾶς, σὺ δὲ παρεκκλησιάρχης,
ἐκεῖνος ἔν' δομέστικος, τεχνίτης χειρονόμος,
σὺ δὲ τυγχάνεις πάρηχος καὶ ψάλλειν οὐκ ἰσχύεις,
ἐκεῖνος ἔν' λογαριαστὴς καὶ σὺ εἶσαι θερμοδότης,
ἐκεῖνος δοχειάριος, σὺ δὲ κρομμυδοφύλαξ·
ἐκεῖνος ἔν' γραμματικός, τεχνίτης ἀναγνώστης,
σὺ δὲ οὐδὲ τὴν ἀλφάβητον ἐξεύρεις συλλαβίσαι·
ἐκεῖνος ἔχει εἰς τὴν μονὴν κἂν δεκαπέντε χρόνους,
καὶ σὺ ἀκμὴν οὐκ ἐπλήρωσες ἑξάμηνον ὅτι ἦλθες·
σὺ περιτρέχεις τὰς ὁδοὺς πεζὸς μετὰ τσαγγίων,
αὐτὸς δὲ καβαλλάριος διηνεκῶς ὁδεύει
καὶ βουτλωμένας τοῖς ποσὶν φέρει τὰς πτερνιστῆρας·
ἐκεῖνος διηκόνησεν εἰς τὴν μονὴν πολλάκις,
καὶ ἐσὺ ἔβοσκες τὰ πρόβατα καὶ ἐδίωκες τὰς κορώνας·
ἐκεῖνος πάντα ἐσέβαινε σειστὸς εἰς τὸ παλάτιν,
καὶ ἐσὺ ἐκαθέζου καὶ ἔβλεπες πῶς τρέχουν αἱ καροῦχαι.
Αὐτὸς ψηφίζει πέρπυρα καὶ γράφει καὶ στρογγύλα,
σὺ δὲ ψηφίζεις φάβατα καὶ γράφεις κονιδᾶτα·

58. correspond à 45*a*, voir supra. — 59. ἔνι *H*. καὶ σὺ 'σαι καλονάρχος *g*. ἔνι ... καὶ σὺ *CSA*. ἔναι π. καὶ ἐσὺ εἶσαι κανονάρχος *V*.
60. ἔνι δομέστιχος *H*. ἔν' δομέστιχος καὶ σὺ παρακκλησιάρχης *g*. ἔναι δ. σὺ δὲ παρεκκλησιάρχης *V*. ἐ. ἔνι δ. καὶ ἐσὺ εἶσαι κανονάρχος *CSA*. — 61. Dans tous les mss., sauf *H*, ce vers précède le vers 75 de notre texte. καὶ σὺ ... οὐκ ἐξεύρεις *V*. — 62. ἔνι *H*. ἔναι *V*. σὺ δὲ εἶσαι *gV*. ἔνι *C*. ἔνι ... καὶ ἐσὺ *SA*. — 63. δοχειάρης ἔνι, σὺ δὲ εἶσαι *H*. manque *C*, où il est remplacé par ces deux vers: ἐκεῖνος ἔνι παλατιανός, καὶ σὺ εἶσαι λεβατάρης, ἐκεῖνος ἔνι ὀρρειάριος, καὶ σὺ σκυβαλόφυλαξ. *g* a ces deux vers après le vers 70 de notre texte. *SA* sont d'accord avec *C*, sauf dans λεβετάρης. ἔνι δοχειάριος *V*. — 63a. ἐκεῖνος οἰκονόμος ἔνι καὶ σὺ εἶσαι κοπροξύστης *H*. εἶν' κ. σ. 'σαι *g*. ἔν' *CSA*. manque *V*. — 64. ἔνι *H*. χερονόμος *g*. ἔναι... χειρονόμος *V*. — 65. συλλαβίσειν *H*. καὶ σὺ ... τὸν ἀ. ἠξεύρεις *g*. καὶ σὺ ... τὸν ἀ. ἐξεύρεις *CVSA*. — 66. οὗτος γὰρ ἔχει *H*. πλέον ἢ δέκα χρόνους *V*. — 67. ἀκόμη *H*. ἀφ' οὗ ἦλθες *g*. ἀκόμη οὐκ ἐ. ἐξ. ὅταν ἦλθες *C*. κ. σ. ἀκόμη ἐξ. οὐκ ἔχεις ἀφ' οὗ ἦλθες *V*. κ. σ. ἀκομὴ οὐκ ἐ. ἐξ. ὅτι ἦλθες *SA*. — 68. γυμνὸς μ. τσαρούκιας *H*. καὶ σὺ ἀνατρέχεις τὰς ὁδοὺς πεζὸς μὲ τὰ τζακία *C*, où ce vers est précédé des vers 69 et 70 de notre texte. Même ordre dans les mss. *SA*, qui coïncident avec C, sauf en τζαγγία. παρατρέχεις τὴν ὁδὸν ... τζαγκίων *gV*. — 69. καβαλλάρης πάντοτε διηνεκῶς *H*. αὐτὸς καὶ *CSA*. διὰ παντὸς *V*. — μουνταλωμένας φέρει τε ποσὶ τὰς πτ. *H*. βουτουλωμένας τ. π. φέρων τ. φτερνιστῆρας *g*. καὶ μουτλουμένας δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτ. *C*. *SA* comme *C*, excepté μουτλωμένας et αὐτός. manque dans *V*. — 70a. ἐκεῖνος οἰκονόμος εἶν', καὶ σὺ 'σαι κοπροξύστης *g*. manque *HVCSA*. — 70b. ἐκεῖνος παλατῖνος εἶν', σὺ δὲ σκυβαλοφύλαξ *g*. manque *HVCSA*. — 71. ἐκεῖνος ἐδικόνησεν *g*. manque *V*. — 72. κ' ἔδιωχες τὲς κουροῦνες *g*. manque *V*. κουρούνας *CSA*. — 73. πάντοτε ... χυτὸς εἰς *H*. πάντ' ἐσέβαινεν *g*. manque *V*. — 74. καὶ σὺ ἐκαθέζουν κ' ἔβλεπες ... οἱ καροῦχοι *g*. manque *V*. — 74a. τίναν λαχαίνει τὸ δ' ἐμεῖς, ἐμεῖς δὲ πάλιν τίναν. — 74b. καὶ τίναν τὸ παραβατόν, καὶ τίναν τὸ τῆς πρόβας. — 74c. αὐτὸς ἔναιν καλόφωνος, τεχνίτης χερονόμος. — 74d. σὺ δὲ τυγχάνεις πάρηχος, καὶ ψάλλειν οὐκ ἰσχύεις *g*. Ces vers, qui manquent dans *H* et parmi lesquels 74*d* correspond au vers 61 de notre texte, présentent dans les autres mss. les variantes que voici: 74*a*. καὶ ποιὸν λαγχάνει τὸ δὲ μεῖς, τὸ μεῖς δὲ πάλιν ποῖον *CSA* (λαχάνει *SA*). manque *V*. 74*b*. καὶ τίνα τὸ βαράβατον καὶ τίνα τὸ τῆς πρόβας *CSA*. manque *V*. 74*c*. ἔνι ... χειρονόμος *VCSA*. 74*d*. voir les variantes supra, 61. — 75. ψηφίζει πάντοτε κ. γ. στρογγυλούτσικα *H*. στρογγύλεα *g*. *Ici commence dans V une lacune qui ne prend fin qu'au vers 251 de notre texte.* ψηφίζει πέττεται *CSA*. — 76. κουδιμέντα *H*. κουδουμέντα *CSA*.

αὐτὸς φορεῖ αἰγειομέταξα καὶ σὺ τὴν σακκολέβαν·
αὐτὸς ἔχει κἂν τέσσαρα λαμπρὰ κρεββατοστρώσια,
καὶ σὺ κοιμᾶσαι εἰς τὸ ψαθὶν καὶ γέμεις καὶ τὰς φθεῖρας·
αὐτὸς τὸν μῆνα τέταρτον εἰς τὸ λουτρὸν ὑπάγει,
σὺ δὲ ἀπὸ πάσχα εἰς ἕτερον πάσχα λουτρὸν οὐ βλέπεις·
αὐτὸς ψωνίζει πάντοτε λαβράκια, φιλομήλας,
σὺ δὲ ποτὲ οὐκ ἠγόρασας κἂν ταρτεροῦ χαβιάριν·
αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσὸν λογάριν,
σὺ δὲ οὐδὲ φόλιν κέκτησαι νὰ δώσῃς τὴν ψυχήν σου,
ἢ νὰ ἀγοράσῃς κἂν κηρὸν διὰ τὴν ἀποκαρήν σου.
Αὐτὸς τὸν βλέπεις ἔδωκεν εἰς τὴν μονὴν εἰκόνα
καὶ σαραντάσημον βλαττὶν καὶ δυὸ κυθροκαντήλας,
σὺ δὲ ἦλθες ἀνυπόδητος καὶ δίχα ἐπικαμίσου,
καὶ τὸ βρακίν σου ἐφαίνετο ἀπὸ τῆς φουδουλίας·
καὶ περιπάτει ἐμπύρετος, καὶ δούλευε τοὺς πάντας·
οὐκ εἶσαι σεβαστοῦ παιδίν, οὐδὲ κουροπαλάτου,
σαρδαμαρίου παιδὶν εἶσαι, χαβιαροκαταλύτου,
σκουμπροπαλαμιδόπαστος, ἐγγραυλοπαστοφάγος·
καὶ μὴ θεωρῇς τοὺς βαθρακούς, τὰς ὕσκας, τὰ ψησσία,
καὶ τρέχουσι τὰ σάλια σου καὶ συχνοκαταπίνῃς,
μαθὸν οὐ μὴ τὰ γεύσεσαι, ξηρὰ νὰ τὰ διαβάσῃς,
καὶ τὸ τυρὶν τὸ κρητικὸν νὰ ἐκδείρῃ τὸν λαιμόν σου
καὶ τὸ παλαμιδόκομμαν καὶ ἡ θύννα ἡ βρωμιαρέα.
Κατάβαινε εἰς τὴν τράπεζαν, βοήθει τὸν κελλάρην
καὶ κόπτε ξύλον καὶ νερόν, κουβάλε εἰς τὸ μιλιάριν,
καὶ δίδε καὶ θερμούτσικον, οὐκ εἶσαι τῶν ἐνδόξων.

77. αἰγιομέταξα Hg. αἰγαιομέταξα CSA. σαγολέβαν H. σαγολέβα g. σακολήβαν C. σακολέβαν SA. —
78. κραββατοστρώσια CS. — 79. στὸ g. ψιαθὴν SA. ψεῖρας gC.

80. μῆναν gCSA. δεύτερον CSA. — 81. σ. δ. ἀ. πάσχας εἰς πάσχα ἕτερον H. ὡς πάσχα λουτρὸν οὐδέναν g. ἕτερον λουτρὸν οὐδὲν ἐβλέπεις CSA. σὺ δ' SA. — 82. ψουνίζει gC. λαβράκια, συναγρίδας CSA. — 83. καὶ σύ... ἠγόρασες gCS. τορνεσιοῦ g. — 84. χρυσὰν H. χρυσᾶς gCSA. — 84a. καὶ εἰς τὴν κουρὰν του ἐξέβαλεν ἄλλην καμμίαν λίτραν C. κἂν μίαν SA. — 85. καὶ σὺ φόλαν οὐδὲν ἔχεις νὰ δώσ' διὰ τ. ψ. σ. g. — 86. manque g. ἵνα ἀγοράσῃς κ. κηροὺς εἰς τ. ἀπόκαρσίν σου CSA. — 87. αὐτὸν... εἰκόναν SA. — 88. σκυθοκαντήλας H. σαραντάπηχον g. — 89. σ' ἦλθες ἀνυπόδετος... ὑποκαμίσου g. σὺ δ' CSA. δίκα H. — 90. ἐφαίνετον ἀπὸ τὰς φουδουλίας H. φαίνετον ἀπὸ πενήντα τρύπας g. — 91. ἐμπύρετε g. — 92. κουραπελάτης C. κουροπαλάτης SA. — 93. ἀρδαμαρίου... χαβιαροκατελύτου g. σαρμαδαρίου C. σαμαρδαρίου SA. σαλγαμαριοῦ, Coray et Legrand. — 94. σκουμπροπαλαμιδόπαστου, ἐγγραυλοπαστοφάγου g. σκουμπροπαλαμιδόπλαστος, ἐγγραλοπαστοφάγος C. — 95. κ. μ. θωρῇς τ. βαθραχούς, τ. ὕσχας g. — 96. τρέχουσιν gSA. — 97. τὸ γεύσεσαι, ξηρὸν νὰ τὸ H. manque dans g, qui donne à cet endroit le vers οὐδὲν ἔνι διὰ λόγου σου τ' ἀδρὺν τὸ παξιμάδιν. — 98. νὰ γδάρῃ τὸν λαιμόν σου g. Dans g, ce vers vient après le vers 99 de notre texte. Au deuxième hémistiche, καὶ ἡ θύννα ἡ βρωμιάρεα CS. — 99. κ. τ. π. νὰ ἐκδάρῃ τὸν λαιμόν σου H. κ. τ. π. καὶ ἡ θύννα ἡ βρωμιαρέα g. Dans g, ce vers vient avant le vers 98 de notre texte. καὶ τὸ παλαμιδόκομμα νὰ ἐκδέρνῃ τὸν λαιμόν σου C. κ. τ. παλαμιδόκομμαν νὰ ἐγδείρῃ τὸν λαιμόν σου SA.

100. στὴν τράπεζαν καὶ βόθα g. — 101. κ. κ. ξ. βάλε νερὸν καὶ φέρε τὸ μιλιάριν H. καὶ κόφτε ξύλα καὶ νερὸν καὶ βάλλε στὸ κακκάβιν g. κ. κ. ξύλα κ. ν. κουβάλει εἰς τὸ χάλκωμαν C. κ. κ. ξύλα κ. ν. κουβάλει εἰς τὸ λεβέτιν SA. — 102. θερμότσικον H. εἶσ' ἐκ g. δίδου CSA.

Κομμάτιν, βλέπω, ἀπέδειρας τρανὸν καὶ γωνιδᾶτον
καὶ μαγειρίαν τριπίνακον καὶ τρία κομμάτια θύννας,
καὶ πλύσιμον οὐ δέχεται κἂν ὅλως τὸ πινάκιν,
καὶ ἄφες τρώγειν τὰ πολλά, ν' ἀλέθῃς πασπαλᾶτα·
ἄπελθε, εὐθείασε θερμὸν καὶ νίψον τοὺς πατέρας,
σπούδασον, φθάσον, πέτασον γοργὸν ἐπὶ τὸν μύλον·
ἐρώτησε εἰς τὸ διάβα σου ἐπὶ τοὺς Βενετίκους
τὸ πῶς πωλεῖται τὸ τυρίν, τί ἔχει τὸ κεντηνάριν·
ὕπαγε, λοῦσε σύντομον τὸν μέγαν οἰκονόμον,
λοῦσε καὶ τὸν ἡγούμενον, παράστα καὶ τοὺς δύο.
Ἐν μέρει κράζει ὁ ἡγούμενος, ἐν μέρει ὁ οἰκονόμος,
ὁ μὲν προστάττει· „τρίψε με καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα",
ὁ δ' ἄλλος πάλιν· „γέμισε, περίχυσέ με, ἂς ἔβγω",
καὶ σὺν ἐκείνοις ἔρχεται τρίτος ὁ ἐκκλησιάρχης.
Πῶς ὑπομείνω, δέσποτα, πῶς ἄνεσιν εὑρήσω,
καὶ πῶς νὰ ζήσω, λέξον μοι, σὺ γὰρ γινώσκεις πάντα.
Στιγμὴν ἂν λείψω ὁ ταπεινὸς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν,
τὸ κρασοβόλιν μου κρατοῦν τὸ νεροκοπημένον,
ἐγὼ δὲ τρέχω εἰς τὸ νερὸν καὶ πίνω καὶ χορταίνω,
καὶ παραυτίκα πιάνει με τὸ ῥῖγος καὶ ἀποθνήσκω.
Ἅπαξ τὸν χρόνον ἂν λουθῶ πολλάκις δι' ἀρρωστίαν,
καυκὶν κρασὶν οὐ δίδουν με τὸ λέγουν εὐλογίαν.
Ἐὰν ἔλθῃ φίλος μου ποτὲ τὸν χρόνον νὰ τὸν ἴδω,
τὴν πόρταν ῥωμανίζουσι καὶ ἀφίνουσίν τον ἔξω.
Ἂν δώσουν στάμενον ποτὲ δι' ἀνάγκην νὰ ψωνίσω,
λέγουν με· „σήμερον ἰχθὺς οὐ τρώγεται εἰς τὴν μέσην".
Εἰ δέ τις δώσῃ ψυχικὸν ἀπὸ τῶν φιλοχρίστων,
κανεὶς οὐ βλέπει ταρτερὸν ἀπὸ τοὺς καλογέρους.

103. γωνιαδᾶτον H. κομμάτια βλέπω ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδᾶτα g. καλὸν καὶ CSA. —
104. διπίνακον H. καὶ μαγεριὰν διπίνακον, οὐκ εἶσ' ἐκ τῶν ἐνδόξων g. — 105. καθόλου g. —
106. manque H. καὶ παῦσε τὸ νὰ τρώς πολλά, ν' ἀλέθῃς τόσα τόσα g. κ. ἄ. τοῦ τρώγειν SA. — 107. δὸς νίψιμον H. φτειάσε τὸ θ. δὸς νῖμαν τοῖς πατράσιν g. ἄπελθε τὸ θερμόν C. ἄπελθε ἐπίδος τ. θ. νίψιμον SA. — 108. σπόυδασε... πέτασε H. σπούδασε, φτειάσε σήμερον γοργὸν νὰ πὲς στὸν μύλον g. φθάσον σύντομα καὶ διάβα ὡς τὸ Πουλίτσιν C. φθάσον σύντομον γοργὸν ἐπὶ τὸ Μίλιν SA. — 108a. καὶ διάβα κ' εἰς τὸ Πέραμαν γοργὸν ὡς ἐξυφτέριν g. καὶ δράμε ἐπὶ τὸ Πέραμαν καὶ διάβα εἰς τὸ Πουλίτσιν SA. Manque HV; pour C, cf. la fin du vers 108. — 109. στὸ διάβα σου κ' εἰπὲ τοὺς g. manque C. διάβαν SA. — 110. κηντηνάριν SA. — πουλιέται g. πωλιέται SA. —
111. λοῦσε σήμερα g. σύντομα CSA. — 113. manque g. ἐν μέρει ὁ ἡγούμενος καὶ ἄλλου ὁ οἰκονόμος C. ἐν μέρει ὁρίζει ὁ ἡ. ἐν ἄλλῳ ὁ οἰκονόμος SA. — 114. τάραξ H. ἐμὲν παράστα, τρίψε με g. προστάσσει CSA. — 115. πάλιν λέγει με περίχυσε H. παράχυσε g. παρέχυσε C. περίχυσε SA. ἔκβω CSA. — 116. τρίτον H. καὶ μετὰ τούτοις ἔρχ. τρίτον g. τὸ τρίτον CSA. — 116a. πρὸς μὲ σταλεὶς τὸν ταπεινόν, τὸν κατηυτελισμένον g. προστάξει τοῦ ποιμένος C. manque dans les autres mss. — 118. λέξον με gC. λέγξον μοι SA. — 119 λείψω ταπεινός g. ἐὰν λείψω ὁ ἐλεεινός CSA.

120. πωλοῦν g. — 121. στὸ νερόν, καὶ σκύφτω g. χορνταίνω S. — 122. καὶ πάραυτα C. —
123. ἐὰν λουθῶ CSA. λουσθῶ g. — 124. καὶ κὶ au lieu de καυκίν C. — 125. ἂν g. ἐὰν CSA. —
126. ῥωμανίζουσιν g. σφαλιζορωμανίζουσι καὶ ἀφανίζουσίν τ. ἔ. C. — 127. δώσω H. τὸν χρόνον νὰ ψουνίσουν g. ψουνίσουν C. ἐάν... ψωνίσουν SA. — 128. λέγουσιν... ἤχθες (?)... στὴν g. λέγουσιν C. λέγωσιν SA. — 129. ἂν δώσῃ τις τὸ ψ. g. ἂν δ. τ. καὶ ψ. ἀ. τοὺς φιλοχρίστους C. ἐὰν δ. τ. καὶ ψ. ἀ. τοὺς φιλοχρίστους SA. — 130. βλέπει τὸ κουκκὶν g. στάμενον CSA. καλογήρους SA.

Ἂν εἴπω· „δότε μοι πετσὶν διὰ τὰ ὑποδήματά μου“,
λαλοῦσι με· „μὴ ἐξέρχεσαι ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα“.
Ζητῶ σαπούνιν νὰ λουθῶ, καὶ λέγουν με· „τὸ ζέμαν“.
Ἅπαξ τὸν χρόνον ἄλογον πολλάκις ἂν ζητήσω,
νὰ ὑπάγω νὰ ἴδω φίλον μου, μικρὸν νὰ τσατσαρίσω
καὶ νὰ φανῶ εἰς τοὺς γείτονας ὅτι εἶμαι καβαλλάρης,
τὴν πόρταν ῥωμανίζουσι καὶ οὐδὲ πεζὸν μὲ ἀφίνουν,
καὶ κἂν μὴ θέλω, δέσποτα, σουφρίζω καὶ ὑπομένω.
Τὰ δ᾽ ἄλλα πῶς διηγήσωμαι κατὰ λεπτὸν καὶ μέρος,
τὰ τῆς τραπέζης λέγω δή, τοῦ γεύματος τὴν ὥραν,
ὅταν τὰ τρία δώσουσι καὶ πάντες συναχθῶσι
καὶ ψάλουν τὸ ὑψώσω σε καὶ ἄρξωνται τοῦ τρώγειν;
καὶ τίς εἰπῇ σοι καθαρῶς τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων
τῶν ἡγουμένων ἔμπροσθεν προκείμενα συνήθως,
τὰ μὲν εἰς τὸν ἐγκλειστιανόν, εἰς τὸν πατέρα λέγω,
τὰ δ᾽ ἄλλα πάλιν ἀλλαχοῦ, πρὸς τὸν υἱὸν ἐκείνου;
Πρῶτον διαβαίνει τὸ ἐκζεστόν, ψησσόπουλον μπουρδᾶτον,
καὶ δεύτερον περίχυμα, μαζὸς βεβαρυμένος,
καὶ τρίτον ὀξυνόγλυκος κροκατομαγείρια,
ἔχουσα στάχος, σύσγουδα, καρυόφυλλα, τριψίδια,
ἀμανιτάρια, ὄξος τε καὶ μέλιν ἐκ τὸ ἀκάπνιν,

131. *μὲ H. ψωμὶν εἰς τὴν ὑποτροφὴν του g. ἐὰν SA.* — **132.** *λαλοῦσιν g. λέγουσί με. ἐκ τοῦ πυλῶνος C. λέγωσίν με μ. ἐ. π. ἐκ τὸν πυλῶνα SA.* — **132a.** *καὶ πάντοτ᾽ ἀνυπόδητον νὰ μὲ παραχωροῦσι H. κ. πάντως ἀνυπόδητον ἐὰν μὲ ἐπαρηχωροῦσαν SA.* — **132b.** *καὶ ἐξέβαινα καὶ οὐ μὴ τὸ εἶχα εἰς ἀτιμίαν κἂν ὅλως H. νὰ ξέβαινα, νὰ ἔβλεπα, καὶ οὐκ εἶχα το ἀτιμίαν g. νὰ ἐξήβαινα, καὶ οὐκ εἶχον το ποσῶς εἰς ἀτιμιάν μου CSA (SA ἐξέβαινα* et *εἶχα).* — **132c.** *καὶ μᾶλλον ὅταν τρέχουσιν σύνδυο οἱ καροῦχοι g. κ. μ. ὅ. τρέχωσιν αἱ δύο αἱ καροῦχαι CSA (SA τρέχουσιν),* Le vers manque dans *H.* — **132d.** *καὶ τὴν πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων H. τ. γὰρ π. ἀ. τ. ἡ. τῶν ἄλλων g. τ. γὰρ π. ἀ. τ. ἡ. ἐκείνων CSA.* — **132e.** *οὐκ ἔχω τόσην ἔννοιαν ὅσον τὰ νῦν φροντίζω H. οὐκ ἔστιν τόση μοι φροντὶς ὅση τότε τυγχάνει g. οὐ μόνον τότε ἡ φροντὶς ἀλλὰ καὶ νῦν τυγχάνει CSA.* — **132f.** *εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ κ᾽ εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν CSA (S καὶ εἰς).* manque dans *H.* — **132g.** *τοὺς πελεγρίνους τοὺς πτωχοὺς μεγάλως μακαρίζω g. τ. πτ. ἐκείνους μακαρίζω CSA.* manque dans *H.* — **132h.** *καὶ πολεμῶ μισήσασθαι ἐλευθερίαν τὴν τούτων H. καὶ θέλω τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλεύθερον ἐκείνων g. καὶ πολεμῶ μιμήσασθαι τούτων ἐλευθερίαν CSA.* — **132i.** *καὶ οὐκ ἠμπορῶ ὁ κακότυχος, καὶ πῶς νὰ ζήσω οὐκ οἶδα g.* manque dans *HCSA.* — **133.** *λουστῶ g.* — **134.** *ἂν ἐζήτουν C. ἐὰν ζ. SA.* — **135.** *νὰ ἔβγω νὰ ἴδω φίλον μου, μ. νὰ τσαντσαρίσω g.* — **136.** *στοὺς g.* — **137.** *ῥωμανίζουσιν. μ᾽ ἀφίνουν g. ῥωμανίζουσιν SA.* — **138.** *στανεό μου δὲν ἐβγαίνω g. μὴ θέλων CS. καὶ ἐὰν μὴ θέλω A. κομπάζων ἀπομένω CSA.* — **138a.** *ἄλλα δὲ πλεῖστα καὶ πολλὰ καὶ τίς νὰ τὰ συγγράψῃ HCSA. ἔχω καὶ πλ. κ. π. κ. τ. ν. τ. συγγράφῃ g.* — **138b.** *καταλιμπάνω γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν πολυγραφίαν H. διὰ τὴν πολυλεξίαν g. πολυλογίαν CSA.* — **138c.** *ἵνα μὴ φαίνωμαι βαρὺς τῷ κράτει σου καὶ λάλος gCSA.* manque dans *H.* — **138d.** *ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν g. καίπερ δὴ κέκτημαι τινὰν μ. π. CSA (SA τινά).* manque dans *H.* — **139.** *ὑποίσωμαι ὁ κατηυτελισμένος g. ὑποίσωμεν οἱ κατευτελισμένοι CSA (SA κατηυτελισμένοι).*

140. *δηλαδὴ . . . τ. γ. ἐκείνου g.* — **141.** *δώσουσιν g. δώσωμεν κ. ἀρξώμεθα τοῦ τρώγειν CSA.* — **142.** manque *H. κ. ψάλωμεν τ. ὑ. σ. κ. πάντες συναχθῶμεν CSA.* — **143.** *ἢ τίς εἴποι καθαρῶς H. κ. τ. ὑποίσει καθορᾷν g. ὢ τίς ὑποίσει καθορᾷν CSA.* — **144.** *τοῦ ἡγουμένου . . . τιθέμενα συχνάκις H. τοῖς ἡγουμένοις ἔμπροσθεν βαλλόμενα συχνάκις CSA.* — **145.** *πατέρα τούτου* H. manque *g. τὰ εἰς τὴν ἀγκλείστραν ἔμπροσθεν CSA (SA ἐγκλείστραν).* — **146.** manque *g.* — **147.** *ἔγζεστον . . . τουρδᾶτον g. τρουδᾶτον CSA.* — **148.** *κ. δ. ἀκρόβραστον μαζὶ μ᾽ ἀρβελισμένον g. κ. τότε τὸ παρέχυμα μ. βαβαλισμένος CSA (SA περέχυμαν).* — **149.** *κροκᾶτος μαγειρία H. κροκάτη μαγειρία gCSA.* — **150.** *σύσγουδον, καρυόφυλλον, τριψίδιν g. καρύφαλον C. καρυόφαλον SA. τριψίδιν CSA.* — **151.** *ἀμανιτάριν . . , τ᾽ ἀκάπνιν g. ἀμανιτάριν CSA. μέλι C.*

καὶ ἀπέσω κεῖται κόκκινη, μεγάγη φιλομῆλα,
καὶ κέφαλος τριπίθαμος αὐγᾶτος ἐκ τὸ Ῥήγιν
καὶ συναγρίδα πεπανή, ἐκ τὰς καλάς, τὰς πρώτας —
αἴ, νὰ ἔφαγα ἐκ τὰ θρύμματα, νὰ ἔπια ἐκ τὸ ζουμίν των,
καὶ χιώτικον νὰ ἐτσάκωσα κἂν τέσσαρα μουχρούτια,
καὶ νὰ ἐρευξάμην εὔνοστα καὶ νὰ ἐπαρηγορήθην! —
καὶ τέταρτον τὸ ὀπτούτσικον, καὶ πέμπτον τὸ τηγάνου,
κομμάτια μεσοκόμματα, τριγλία μουστακᾶτα,
καὶ διπλοτήγανον παχὺν μεγάλων ἀθερίνων,
καὶ κιθαργὸς ὀπτούτσικος, ἀκέραιος, μὲ τὸ γάρος,
τὸ καρναβάδιν ἄνωθεν ἕως κάτω πεπασμένος,
καὶ πάλιν ἀπολάκτισμα μεγάλου λαβρακίου.
Ὢ τις Ἀκρίτης ἕτερος ἐκεῖ νὰ εὑρέθη τότε,
καὶ τὰς ποδέας του νὰ ἔμπηξε, νὰ ἐπῆρε τὸ ῥαβδίν του,
καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσσους!
Πολλάκις μὲ παρώτρυνε ὁ λογισμὸς νὰ ποιήσω,
νὰ ἔμπω εἰς τὴν μέσην καὶ νὰ ἐβγῶ, νὰ δώσω καὶ νὰ ἐπάρω,
μήνα τσακώσω πίνακα κανένα εἰς τὰς χεῖρας,
καὶ πιάσω καὶ συντρίψω τον, καὶ σφίξω τοὺς ὀδόντας,
καὶ σύντσεφλον τσακίσω τον, καθάπερ ἄρνα λέων,
ἀλλ᾽ ὁ χορός, ὦ δέσποτα, τῶν σωματοφυλάκων
οὐδ᾽ ἀτενίσαι καθαρῶς ἐκείνους μὲ ἀφῆκεν.
Μετὰ γοῦν τὴν παράθεσιν ὧν εἴρηκα βρωμάτων
εἰσῆλθεν, ὢ τοῦ θαύματος, καὶ τὸ μονοκυθρίτσιν,
ὑπεραχλίζον ὀλιγὸν καὶ πέμπον εὐωδίαν.
Εἰ βούλει, πάλιν μάνθανε καὶ τὰ τοῦ μονοκύθρου
κραμβὶν καρδίας τέσσαρας, χοντρὰς καὶ χιονάτας,

152. *κ. ἀπέσου H. κ. μέσα g. κόκκινος gCSA.* — **153.** *τριοπίθαμος gC.* — **154.** *κ. ο. π. ὢ θεέ μου, μαγερία g. θεέ μου μαγειρία CSA.* — **155.** *ἐκ τοῦ H. νὰ ἔ. τὰ θρ. καὶ νάπια τὸ ζουμίτσιν g. καὶ νὰ ἔ. τὰ θρ. καὶ ἔπια τὸ ζωμίν τ. CSA (SA του).* — **156.** *κότσωσα g. ἐκότσωσα SA. τέσσερα CSA.* — **157.** *ἐξερεύθην εὔγνωστα* et par surcharge *εὔγνωμα* H. *ῥευξάμην ἔμνοστα . . . παρηγορήθην g. — ὑπεκοιμήθην CSA.* — **158.** *πέπτον H. ὀπτούτσικα καὶ ἀπέκει τὰ τηγάνου g. τὰ ὀπτούτσικα . . . τὰ τηγάνου CSA.* — **159.** *κ. συακοκόμματα g. συγκόμματα CSA.*

160. *μεγάλες ἀθερίνες g. μεγάλας ἀθερίνας C. μεγάλης ἀθερίνας SA.* — **161.** *κιθαργὸν ὀπτούτσικον ἀκέραιον H.* — **162.** *πασμένον H. ὡς κάτω g. πασμένος ἕως κάτω CSA.* — **163.** *ἀπολάκτισμαν gSA. καὶ πάλι ἀπογαλάκτισμα C.* — **164.** *ὅστις Ἀ. δεύτερος εὑρέθην H. καὶ τίς Ἀ. ἔ. ἐκεῖ νὰ βρέθῃ τότε g. εὑρέθην SA. τότες C.* — **165.** *ποδίας Ἀ. νἄμπηξεν νὰ πῆρεν g. νὰ ἔπηξεν, νὰ ἐπῆρεν CSA (SA ἔμπηξεν, ἠπῆρεν).* — **165a.** *καὶ μέσον νὰ ἐκατέβηκε ἐξαίφνης καὶ ἀνελπίστως H. κ. μ. ν. κατέβηκεν εὐθύς, ὡς ἀγουρίτσης g. κ. μέσα ν. ἐ. εὐθύς, ὡς ἀγουρίτσης CSA (SA ἐκατάβηκεν).* — **166.** *παναμναίους H. παλαμναῖος γίγας CSA.* — **167.** *ἐπαρώξυνε H. παρέτρυνεν . . . νἀγέρθω g. παρώργισεν . . . νὰ ἐγέρθω C. ἐπαρόργισεν . . . νὰ ἐγέρθω SA.* — **168.** *νὰ μπῶ στὴν μ. κ. ν. βγῶ . . . πάρω g. μέσην ὡς θρασὺς CSA.* — **169.** *τσακίσω πίνακα . . . εἰς τὴν μέσην H. πίνακαν κανέναν gSA. καὶ νὰ τσ. C. κοτσώσω A.* — **171.** *συντσεφλοτσακίσω τον καθώσπερ H. κ. σ. λαφύξω τον g. λέων ἄρνα CSA.* — **172.** *πάλιν H.* — **173.** *οὐδ᾽ ἂν . . . ἐπαφῆκεν H. καὶ ἰδεῖν κἂν ὅλως μὲ ἀφίνουν g. πολλάκις εἴασέ με CSA (SA ἔασέ με).* — **173a.** *καὶ φοβηθεὶς ἐλώφαξα μήπως μ᾽ ἐκβάλουν ἔξω CSA.* manque *Hg.* — **174.** *μετὰ δὲ g.* — **175.** *μονοκυθρίτσι C.* — **176.** *ὑπεραθνίζον g. ὑπεραθμίζον C. ὑπερατμίζον SA.* — **177.** *ὅμως εἰ βούλει μάνθανε gCSA.* — **178.** *καρδίαι δώδεκα χονδραὶ καὶ χιονᾶται g. κραδίαι τέσσαρες χοντραὶ καὶ χιονᾶται C. καρδίαι τέσσαρεις SA.* — **178a.** *μουρούνας μεσοϋπόκοιλον καὶ ἀπὸ τὸ σαχαλτίκιν C. μουρήνας SA.* manque *Hg.*

καὶ ξιφοτράχηλον παστόν, κυπριναρίου τὴν μέσην,
γλαύκους καλοὺς κἂν εἴκοσι, ἀπάκια βερζιτίκου,
ὠὰ κἂν δεκατέσσαρα καὶ κρητικὸν τυρίτσιν,
ἀπότυρα κἂν τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον,
καὶ λίτραν τὸ χριστέλαιον, πεπέριν φοῦκταν μίαν,
σκόρδα κεφάλια δώδεκα καὶ τσίρους δεκαπέντε,
καὶ ἀπαλαρέα μουχρούτινον γλυκὺν κρασὶν ἐπάνω,
καὶ ἀνακομπώματα τρανά, καὶ βλέπε τότε βούκκας!
Αἴ, τσοῦκκα ὁποῦ τὰ ἐβάστασεν! πῶς οὐκ ἐσχίσθη μέσα;
ἐκείνη βαπτιστῆρα ἦτον, ἐκείνη τσοῦκκα οὐκ ἦτον.
Ἐκίνησαν τὰ σάλια μου· Χριστέ, νὰ τὴν ἐπιάσα,
Χριστέ, νὰ τὴν ἐπέπεσα καθὰ ἦτον φουσκωμένη,
νὰ ἐκάθισα εἰς τὸ πλάγιν της, νὰ ἠρξάμην ῥουκανίζειν,
νὰ ἐχρίσθη τὸ μουστάκιν μου, νὰ ἐχόρτασα λιγδίτσαν,
καὶ τότε νὰ εἶδες, δέσποτα, πηδήματα νεωτέρου,
καὶ καλογέρου ταπεινοῦ γυρίσματα καὶ κρότους.
Καὶ ταῦτα μὲν τυγχάνουσι τὰ περὶ τῶν βρωμάτων,
τῶν δὲ πομάτων ἄδηλα καὶ ξένης ὀπτασίας,
γεύσεως γὰρ οὐδέποτε μετέλαβον ἐκείνων,
τῆς εὐωδίας μόνης τε καὶ θέας μαρτυρούσης·
ῥοδοβολεῖ γάρ, δέσποτα, τούτοις εὐθὺς ὁ πίνων
καὶ ἐρεύγεται συχνότερον ἀπὸ τῆς εὐποσίας.
Ἐγὼ δὲ νῦν καθέζομαι καὶ ἐρεύγομαι τὸν ψόφον,
καταπίνω πάντοτε χολόκουκκα πικρίας,
συχνὰ περιστρεφόμενος καὶ βλέπων τὸν κελλάρην,
καὶ πυκνογυριζόμενος μὴ νὰ εὕρω κἂν σαυρίδιν,
ἢ παλαμίδιν ἢ σκουμπρίν, ἢ θύνναν βρωμιαρέαν·

179. ξιφοτρόχηλον *H*. ξιφιοτράχηλον ... κυπρίνου ἀπαξιμάδιν *g*. ξιφιοτράχηλον ... κυπρίνου παξιμάδια *C*. ξιφοτρόχηλον ... κυπρίνου παξιμάδια *SA*. — 179a. ἀκρόπαστα κἂν τέσσαρα γομφάρια ἐκ τὰ μεγάλα *C*. γοφάρια *SA*. manque *Hg*.

180. βρεζιτίκου *H*. γλαύκους χλωροὺς κ. εἴ. ἀπάκιν βερζιτίκιν *g*. — 181. αὐγά *g*. κἀδεκατέσσερα *C*. δεκατέσσερα *S*. — 182. ἀθότυρα *g*. ὑπότυρα κἂν δώδεκα κ. β. τετάρτιν *CSA*. — 183. λίτραν μίαν ἔλαιον *g*. φοῦκταν *CA*. — 184. κρομμύδια δεκαπέντε *CSA*. — 184a. σκουπριὰ παστὰ κἂν εἴκοσι καὶ τσίρους δεκαέξη *C*. σκουμπριὰ *SA*. manque *Hg*. — 185. κ. ἀπαλαρέαν *H*. ἀπαλαρεὰ μουχρούτινος ... ἀπάνω *g*. καὶ ἀπαλαρεὰ μουχρούτινος *CSA*. — 186. αἲ ἀ. *HC*. ἀνακομπώματα commençant le vers ... τότε βλέπε *g*. κ. ἀ. πολλὰ ... τότε ἀγούρους *CSA*. — 187. καὶ τσ. *H*. χώρεσες καὶ πῶς οὐδὲν ἐσχίστης *g*. ἐχώρεσες καὶ πῶς οὐδὲν ἐσχίσθης *CSA* (*SA* ὅπου). — 188. ἦτον, οὐκ ἦτον τσουκκαλοῦδα *g*. — 189. τὰ χείλη *H*. — 190. Χριστέ μου νὰ τὴν ἔπιασα, σὰν ἦτον φουσκωμένη *g*. — 191. ῥοκανίτζειν *H*. νὰ κάθισα στὸ ... νἀρξάμην *g*. — 192. νὰ ἐσχίσθη *H*. νὰ χρίστην ... νὰ κράτησεν *g*. μουστάκι .., ἐκόλλησε λιγδίτσα *C*. νὰ ἐχρίσθην τὸ μουστάκιν μου, νὰ ἐκόλλησεν λιγδίτσα *SA*. — 192a. νἀγκώθην ἡ κοιλία μου, νἀπλώθην ἡ ψυχή μου *g*. νὰ ὠγκώθην ... νὰ ἡπλώθη *C*. νὰ ἡπλώθην *SA*. manque *H*. — 193. νᾶδες *g*. — 194. κτύπους *g*. ψόφους *CSA*. — 195. τυγχάνωσιν *SA*. — 196. τὰ δὲ π. *gCSA*. — 197. μεταλαβὼν *H*.

200. καὶ ὀρεύγεται *H*. καὶ ῥεύγεται σ. καὶ ὑποκοιμᾶται ἡδέως *g*. ἀποσίας *C*. — 200a. καὶ ῥογδαλίζει δυνατὰ καὶ ὑποκοιμᾶται ἡδέως *H*, correspondant au vers 200 de *g*. ῥοχαλίζει *CSA*. — 201. καὶ ὀρεύγομαι *H*. ῥεύγομαι *CSA*. — 202. χολόκοκκα *SA*. — 203. βλέπω *H*. — 204. μὴ σαυρίδιν ἕνα *H*. συχνογυριζόμενος μὴ νὰ ἰδῶ σαυρίδιν *CSA* (*SA* ἰδῶ κἂν σαυρίδιν). — 205. παλαμίδαν *g*. ἢ κἂν σκουπρὶν ἢ ἄλλο τι, ἢ θύνναν βρωμιαρέαν *CA* (*A* σκουμπρίν). manque *S*.

καὶ μόλις νὰ μᾶς φέρωσι θυννόκομμαν δαμάκιν,
ἄπαστον, ἄξυστον, σαχνόν, ἄπλυτον, καπνισμένον,
καὶ γὰρ λεπτοκοποῦσι το ὡς οἱ χαβιαροποῦλοι,
καὶ λέγουν μας· „σπαστρεύετε, πατέρες, μὴ βλαβῆτε“.
καὶ πρὶν τὸ πιάσω χάνεται καὶ φεύγει ἐκ τὸ σκουτέλλιν,
ἂν δὲ παγώσῃ, ἐκόλλησε καὶ ἀπέκει οὐκ ἀνασπᾶται,
καὶ ἀπὸ μανίας μου ῥίπτω το μετὰ τοῦ σκουτελλίου·
καὶ μὲ τὸν ἄρτον τὸν ξηρόν, τὸ δόλιον ἁγιοζούμιν,
διαβάζω τὴν ἡμέραν μου στενὴν καὶ τεθλιμμένην,
καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμα τὸ ὑδροκοπημένον,
καὶ πρήσκεται ἡ κοιλία μου, τὰ δ' ἄλλα μὴ τὰ λέγω!
Ἂν δὲ πολλάκις πλανηθῇ κανεὶς τῶν καλογέρων
καὶ μουρμουρίσῃ τίποτε καὶ ἀναστενάξῃ ὀλίγον,
καὶ λόγος ἐξεπέσῃ τον ἐκ τῆς ὀλιγωρίας,
οὐδὲ συμφθάνει ὁ ταπεινὸς εἰπεῖν τὸ κύριε ἐλέησον,
ἢ κἂν τὸ κρασοβόλιν του ὄξος νὰ τὸ πληρώσῃ,

206. manque *H*. φέρουσιν ... κομμάτιν *C*. μὲ φέρωσιν *SA*. — 207. manque *H*. ἄσπαστρον ... σαχλόν, ἀνάλατον, βρωμιάρην *g*. — 208. λεπτοκοποῦσιν *gCSA*. — 209. σπαστρεύεσθε *HCSA*. — 210. χάνεται, φεύγει ἐκ τοῦ σκουτελλίου *C*. — 211. εἰ δὲ π. ἐ. κ. πλέον οὐκ ἀνασπᾶται *H*. εἰ δὲ π. κόλλειται *g*. ἂν δὲ π. κόλλειται *CSA*. — 212. ἅμα μὲ τὸ σκουτέλλιν *C*. ἀνταμοῦ μ. τ. σκ. *SA*. — 213. κ. μ. ψωμὶν λιγούτσικον καὶ δόλιον ἁγιοζούμιν *g*. τὸ ἁγιοζούμιν *CSA*. — 214. τὰς ἡμέρας μου στενὰς καὶ τεθλιμμένας *g*. — 215. τ. γ. ἐκεῖνο τ. ὑ. *H*. τ. γάρισμαν αὐτὸ τὸ ὑδρωμένον *g*. αὐτὸ τὸ γαρισμένον *C*. τ. γάρισμαν αὐτὸ τὸ γαρισμένον *SA*. — 216. δὲν τὰ λέγω *g*. τί τὰ λέγω *CSA*.

216a.—216pp. Ces vers ne se trouvent que dans *g*. 216a. ἄλλον γὰρ τί χειρότερον παρὰ τὸ νὰ ψοφήσω; 216b. ἐκεῖνοι τρώγουν βατραχούς, ψησσία, φιλομήλας. 216c. καὶ μᾶς λέγουσιν. „τρώγετε ὅλον τὰς παλαμίδας“. 216d. Πρόπερσι γὰρ ἐπιάσθησαν πολλὲς οἱ παλαμίδες, 216e. καὶ πάντες ἀγαπῆσαν τες καὶ μαγείρευασίν τες. 216f. Ἀφ' οὗ πιασμὸς δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ στὰς κύρβας, 216g. καὶ πάντες τὲς ἐχόρτασαν, κανεὶς οὐκ ἔχρηζέν τας· 216h. εἰς πέντε τὰς ἐκόπτασιν κ' εἰς ἕξι ἀπὸ μανίας, 216i. καὶ χρόνον ἔχω, πίστευσον, ὁποῦ 'φυγον ἀπέκει, 216j. νοσηλευθεὶς παρὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς παλαμίδας, 216k. παρὰ μικρὸν δὲν ἔλειψεν ἵνα μὲ θανατώσουν· 216l. καὶ παλαμίδες ποταπές, σαχνὲς καὶ βρωμισμένες, 216m. ὅμως ἐτρώγαμεν αὐτὲς πεινῶντες καθ' ἑκάστην. 216n. Μακάρι νὰ τὲς (ms. μακάρι τὲς νὰ) εὕρισκα καὶ πάλε κ' ἔτρωγά τες! 216o. Τὸν ἔγκλειστον οὐκ εἶδα τον νὰ φάγῃ παλαμίδαν, 216p. καὶ πάντες τὰς ἠγάπησαν κ' ἔτρωγαν παλαμίδας, 216q. καὶ λέγουσιν· „καλὲς ἔναι, καὶ ἂς μᾶς φτειάσουν καὶ ἄλλας.“ 216r. Ἐγὼ δὲ μόνος ἀρρωστῶ καὶ οὐ θέλω νὰ τὰς ἴδω, 216s. φοβοῦμαι διὰ τὴν βλάβην των, φιλάσθενος ὑπάρχω. 216t. Ἂν ἀρρωστῶ καὶ κείτομαι, τὴν παλαμίδαν βλέπω· 216u. τὸ πῶς νὰ ζήσω ἐξαπορῶ μὲ ταύτας τὰς τσερδέλλας. 216v. Καθέζομαι στὴν τράπεζαν καὶ παλαμίδας βλέπω, 216w. μὴ ἔχων δ' ἄλλο τι φαγεῖν, τρώγω τὰς παλαμίδας, 216x. παραβιβάζω πάντοτε καὶ τρώγω την αὐτίκα, 216y. πρὸς τοῦ ἡγουμένου πάντοτε τοὺς μίσσους ἀποβλέπω· 216z. ἀφ' οὗ δὲ δῶ 'τι πάρουσιν σαβοῦρα τὰ σκουτέλλια, 216aa. πάλιν ἐξανεπιάνω την, μαλάσσω καὶ τσιμπῶ την, 216bb. μυρίζομαί την, βλέπω την, εἰς ὄρεξιν μὲ φέρνει, 216cc. σπουδάζω τάχα γλήγορα μὴ νὰ τὰς ἐξαλείψω, 216dd. νὰ μηδὲ χνοῦς εὑρίσκεται κἂν ὅλως παλαμίδας, 216ee. καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν αὔριον εὑρίσκω ἔμπροσθέν μου, 216ff. καί, κἂν μὴ θέλω, τρώγω την· καὶ πέ με, τί νὰ φάγω; 216gg. Ἐγὼ γὰρ ἠγανάκτησα τρώγειν τὰς παλαμίδας. 216hh. Τὴν νύκταν βλέπω ὁράματα καὶ μοιάζουν παλαμίδας. 216ii. Ἂς ἐγενόμην ἔπαρχος κἂν δεκαπέντε ἡμέρας, 216jj. νὰ ὥρισα νὰ τὰς ἔδωκαν μαγκλάβια στὸν Εὐγένην, 216kk. νὰ ἔκοψα τὰς σάρκας των, νὰ τὰς ἐμασσησάμην, 216ll. καὶ τότε ἂς ἐπουλοῦντασιν ὀκτὼ καὶ ἐννεὰ στὴν φόλιν. 216mm. Ἀλλ' ἵνα μήπως φορτικὸς δόξω τοῖς ἀδελφοῖς μου, 216nn. καὶ μέμφεταί με ὁ ἡγούμενος, καὶ πάρουν τὸ κρασίν μου, 216oo. ἄρχομαι τρώγειν τίποτε, μασσοῦμαι κἂν ὀλίγον, 216pp. καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγὸν συντρίβω τὰ ὀστᾶ μου.

217. εἰ δὲ *gCSA*. καλογήρων *SA*. — 218. ἂν μ. πώςποτε *CSA*. — 219. τινὸς ὀλιγωρίας *H*. ἢ ... ποσῶς ὁ. *g*. — 220. νὰ εἴπῃ *H*. συνφθάνει ... νὰ πῇ *g*. συνφθάνει *SA*. — 221. τὸ ξύδιν νὰ πλ. *g*. ὀξύδιν νὰ πλ. *C*. τὸ ὀξύδιν νὰ πλ. *SA*.

αὐτίκα γὰρ ἀνάρπαστον σηκώνουν τον ἐκεῖθεν,
καὶ ὡς οὗ νὰ τὸν ἐκβάλωσι συρόμενον ἀπέκει,
βιτσέας συνάσσει ὁ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους,
οἱ δ' ἄλλοι καταπίνουσιν ἀντὶ ψωμίου φαρμάκιν,
πίνουσιν ὄξος καὶ χολὴν ἀντὶ ὕδατος καὶ οἴνου·
κάθηνται γὰρ οἱ κόλακες πλησίον τοῦ ποιμένος,
τὰ παρ' αὐτοῦ γινόμενα μεγάλως ἐπαινοῦντες,
καὶ πρὸς ἡμᾶς φθεγγόμενοι μετὰ θυμοῦ τοιάδε·
„τοῦ μοναχοῦ, τοῦ στασιαστοῦ, τοῦ λάλου, τοῦ φλυάρου
φοβείτω τὸ παράδειγμα τοὺς ὁμοτρόπους πάντας,
ἵνα μὴ περιπέσητε κακοῖς τισὶ ὁμοίοις,
ἄρχοντα γὰρ οὐ δίδωσι ὁ νόμος καθυβρίζειν“.
Ὢ τῆς καλῆς σου, δέσποτα, σοφῆς μακροθυμίας
ἥνπερ ἐνδείκνυσαι σαφῶς εἰς τοὺς Φιλοθεΐτας!
Εἰ δὲ μικρὸν ἠθέλησας τὰ τούτων ἐρευνῆσαι,
ἐπέγνως κἂν ἐξ ἀκοῆς ψιλῆς καὶ μόνης πάντα,
καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, οἴμοι, τὰς ἀδικίας,
καὶ ταύτας ἐξεμίσησας καὶ τὰς παρανομίας.
Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλὴν κόνει καὶ τίλω τρίχας,
τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ὁρῶν ἠμελημένον
καὶ πᾶσαν τὴν συνήθειαν τὴν θείαν ἐξωσμένην,
βασιλικὰ προστάγματα συνοδικάς τε κρίσεις
εἰς μάτην προσγινόμενα καὶ καταφρονημένα,
καὶ μὴ διόρθωσίν τινα δυνάμενα ποιῆσαι;
Τάχατε προφητεύομαι, καὶ λέγω τα μεγάλως,
ὡσεὶ θελήσεις, δέσποτα, τὰ τούτων ἐρευνῆσαι,
καὶ δώσεις τὴν ἐκδίκησιν τοῖς ἀεὶ ἠδικημένοις,

222. ἀνάρπαστος H. ἀπέκει g. ἀθλίως CSA. — 223. ἐβγάλουσι σ. ἐκεῖθον H. — ὡς τοῦ νὰ τὸν ἐβγάλουσιν g (dans g, ce vers vient après le vers 224 de notre texte). καὶ ὡσεὶ νὰ τ. ἐ. τὴν πόρταν κἂν οὐ θέλει CSA. — 224. βιτσεὰς συνάγει dans g, ce vers précède le vers 223 de notre texte). βίτσαν συνάγει καὶ ἥμισυ ὁ κακοαδικημένος CSA (SA κακοδικημένος). — 224a. manque Hg. εἰ δὲ στραφῇ κἀνεὶς ποσῶς καὶ ἴδῃ τὸ μοναστήριν CSA. — 224b. manque Hg. ῥαβδεὰς καλὰς κατάρραχα στολίζουν τον καὶ ὑπάγει CSA (SA ῥαβδέας). — 225. ἄντις νερὸν φαρμάκιν g. ψωμιοῦ C. — 225a. ἀντὶς ψωμὶν τὸν δρόληκον, ἀντὶς φαγεῖν τὸν σφάχτην g. manque HCSA. — 226. τί δ' ὄξος ... τοῦ ὕ. H. ἀντ' ὕ. g. πίνοντες CSA. ὄξον C. — 227. κάθονται g. τοῦ ἡγουμένου CSA. — 228. παρ' αὐτῶν H. — 229. manque H. πρὸς αὐτόν CSA. — 230. τοῦ μοναχοῦ, τοῦ λάλου, τοῦ φλυάρου H. τοῦ μ. τοῦ στοματᾶ g. τοῦ μ. τοῦ μοναστασιοῦ C. τοῦ μ. τοῦ μοναστοῦ SA. — 231. φοβεῖ δὲ H. μονοτρόπους g. ὁμοφρόνους CSA. — 232. π. κακοῖς τοῖσι τοῖς ὁ. H. περιπέσῃ τις g. κακίστοις gCSA. — 233. δίδωσιν H. ἄρχοντας ... δίδωσιν gSA. ἄρχοντας ... δίδουσιν C. οἱ νόμοι CSA. — 234. σοφῆς ... πολλῆς μ. gCSA. — 235. ὥσπερ ἐδείκνυσο σαφῶς πρὸς g. ἥσπερ δεικνύεις, ἀγαθέ, πρὸς CSA. — 236. εἰ γὰρ μ. ... ἐξετάσαι g. εἰ γὰρ CSA. — 237. ἐπέγνως κἂν ... ἅπαξ g. κἂν ... ταῦτα CSA. — 238. κ. τ. υἱοῦ κ. τ. πατρὸς ἡμῖν H. τὰς τ. π. κ. τ. υἱ. εἰς ἡμᾶς ἀδικίας g. — 239. μεγάλως H. μεγάλως ἐξεμίσησα τὰς τούτων ἀνομίας g.

240. κ. π. νὰ π. κ. κόνιν νὰ H. κ. π. οὐ π. κ. καὶ πῶς οὐ πάσω κόνιν g. αἲ π. οὐ π. κεφαλῇ κόνιν CSA. — 241. τ. τυπικὸν ἠφέρασι τοῦ κτήτορος ὅλον ἠ. H. βλέπων g. — 243. τὰς ἠθικὰς τὰς κρίσεις H. — 244. προγινόμενα καὶ καταπεφρονημένα H. καὶ κατηυτελισμένα g. — 246. τάχα περιπροφητεύομαι H. το μεγάλως g. τα μεγάλα CSA. — 247. θέλεις H. — 248. ἀεὶ δικημένοις H. νῦν ἀδικουμένοις g. νῦν CSA.

ὡς ἀληθῶς φανήσεται θράσος βαρβάρων παύων,
τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος ὡς ἔθος συμμαχίαν.

Λοιπὸν εὐθυδρομήσωμεν ἐπὶ τὰς διοικήσεις,
ἵνα καὶ τούτων ἀκριβῶς τὰ πάντα καταμάθῃς.
Οὐκ ἔνι τοῦτο, δέσποτα, δαιμονικόν, εἰκάζω,
οὐκ ἔνι τοῦτο τῶν ἐμῶν ἁμαρτημάτων ἔργον,
ἐκεῖνοι νὰ λαμιώνουσιν καὶ ἐγὼ νὰ μὴ χορταίνω;
ἐκεῖνοι νὰ σταβλίζωνται εἰς τὸ φαγεῖν καθ' ὥραν,
καὶ ἐγὼ νὰ ὁμοιάζω πάντοτε τοὺς λιμοκοπημένους,
ἐκεῖνοι νὰ χορταίνουσι τὰ πρῶτα τῶν ἰχθύων
καὶ ἐμὲ νὰ μὴ μὲ δίδουσι κἂν θύνναν νὰ χορτάσω;
ἐκεῖνοι νὰ κοτσώνουσι τὸ χιωτικὸν εἰς κόρον,
καὶ ὁ ἐμὸς ὁ στόμαχος νὰ πάσχῃ ἀπὸ τὸ ὄξος;
(καὶ κἂν ἂς μὲ ἐγεμίζασι τὸ ἐμποτόπουλόν μου,
εἰμὴ ζητῶ καὶ λέγουν με· „περπάτει εἰς τὸ πηγάδιν“)
ἐκεῖνοι νὰ χορταίνουσι τὸν ὕπνον καθ' ἡμέραν,
ἐγὼ δὲ ἂν λείψω ἀντίφωνον αὐτίκα νὰ ἀποθνήσκω;
Ἐκεῖνοι καβαλλάριοι διαβαίνουσι τὴν πόλιν,
καὶ μετὰ ὀψικάτορας καὶ μετὰ ὑποταγάτους,
καὶ λόγῳ μου νὰ λέγουσι· „ῥωμάνισε τὴν πόρταν“,
νὰ μὴ μὲ ἀφίνουν κἂν πεζὸν ἐξέρχεσθαι τῆς πύλης·

249. φανήσεται H. ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος. g. τοῖς ἀλλοφύλοις καθαρῶς βαρβάροις θράσος παύσεις CSA (SA θράσον). — 250. καὶ τ. Χρ. μ. ἔθνος εἰς συμμαχίαν H. εὐθέως συμμαχίαν g. ἐκ τοῦ Χρ. πεπλουτηκὼς CSA. — 251. La lacune de V prend fin à ce vers. ἐπιδρομήσωμεν ἐπὶ τοῖς διηκόνοις H. ἐπὶ τῶν ἡγουμένων V. — 252. σοὶ γνωρίσω V. — 253. ἔναι g. οὐκ ἔ. τ. δαίμονος, οὐκ ἔνι τοῦτο θέσμα CSA. — 254. τοῦτο manque H. ἔναι g. le vers manque dans V. — 254a. οὐκ ἔνι λύπη ἀφόρητος καὶ συμφορὰ μεγάλη CSA. manque HgV. — 254b. οὐκ ἔνι παραπόνεσις εἰς τὸν ἠδικημένον CSA. manque HgV. — 255. λιμιώνουσι ... νὰ μηδὲ χορτάνω H. — χορταίνουσιν κ' ἐγὼ νὰ μὴν g. λαμνώνουσι ... μὴν V. λαμιώνωσιν κ' ἐγὼ C. — 256. καθ' ὥραν ἐκ τὸ φάγειν H. σταβλίζωνται ἐκ τὸ φαγεῖν g. καθ' ὥραν εἰς τὸ τρώγειν V. τρώγοντες τὸ καθ' ὥραν CSA. — 257. κ' ἐγὼ g. τὸν λιμοταγισμένον gCSA. πάντοτε λιμοταγισμένος V. — 257a. manque H. καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν ὁ σπαταλοκρομμύδης g. καὶ πάντες V. καὶ πάντες νὰ μὲ λέγωσιν ὦ σπαταλοκρομμύδη CSA (A λέγουσιν). — 258. χορταίνουσιν g. χορταίνωσι τοὺς πρώτους τῶν ἰχθύων CSA (SA χορταίνωσιν). — 259. θύννα H. ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύνναν τὴν βρωμισμένην g. ἐμὲ δὲ νὰ μὲ δίδουσιν ἀθύννα βρωμιαρέαν V. ἐμὲ δὲ CSA. δίδωσι SA. — 259a. καὶ τρυφηλὸν μὲ λέγουσιν, ἀδήφαγον, γουλάρην CSA. manque HgV.

260. νὰ χορταίνουσι H. κοτσώνουσιν gV. χιώτικον gCSA. — 261. ὁ δ' ἐδικός μου ὁ στόμαχος νὰ πάσχῃ ἀπὸ τὸ ξύδιν gV (V μου στόμαχος et ὀξύδιν). ὁ δὲ ἰδικός μου ... τ' ὀξύδιν CSA (SA τὸ). — 262. κ. κἂν ἂς ἐγεμίζασιν gV. τὸν ἐμποτόπουλον V. ἐγέμιζαν τὸ ποτηρόπουλόν μου C. κ. κ. ἂς μὲ ἐ. τὸ ἓν τὸ ποτόπουλόν μου SA. — 263. ἄγομε H. ἀμμὴ λαλῶ ... στὸ g. ἀμμὴ λαλῶ ... ἄγομε V. ἀμμὴ λαλῶ ... πηγάδι CSA (SA πηγάδιν). — 263a. καὶ φακρασὴν μὲ λέγουσι, κ' ἐγὼ οὐ μυρίζομαί το CSA. manque HgV. — 263b. καὶ μεθυστὴν τὸν ἐκ νεροῦ νῦν ὑδροπικιασμένον CSA. manque HgV. — 264. χορταίνουσιν gVSA. καθ' ἑκάστην gCSA. — 265. μὲ ἀποθνήκουν H. δ' ἂν gCSA. ν' ἀποθνήσκω gC. ἂν λείψω manque V. — 266. τῇ πόλει H. αὐτοὶ καβαλλικεύουσιν, διαβαίνουσιν τὴν πόλιν g. διαβαίνουσιν VSA. — 267. καὶ μὲ τοὺς ὀ. καὶ μὲ πολὺν ὀψίκιν g. κ. μὲ τοὺς ὀψικάριους καὶ τὸ πολὺν τ' ὀψίκιν V. καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας καὶ τὸ πολὺ τὸ ὀψίκιν CSA (SA πολύν). — 268. καί ὡς δὲ ἐμέναν λέγουσιν g. καὶ λόγου μας νὰ λέγουσιν VCSA (C λέγουσι). — 269. νὰ βγαίνω ν' ἀρκουδίζω gV. νὰ ἐκβαίνω τῶν ἐκεῖσε CSA. — 269a. ὅτι, φασί, τὸ τυπικὸν οὐ λέγει τὸ νὰ ἐκβαίνουν CSA. manque HgV.

εἰ δὲ ἀφήσουν με ποτὲ νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὴν πόρταν,
καὶ οὐ φθάσω εἰς τὸν ἀπόστολον, καὶ οὐκ εἶμαι εἰς τὸ εὐαγγέλιον,
ἀφίνουσί με νηστικὸν τὴν ἅπασαν ἡμέραν.
Τετράδα καὶ παρασκευὴν ξηροφαγοῦσιν ὅλως·
ἰχθὺν γὰρ οὐκ ἐσθίουσιν, ἄναξ, ποσῶς ἐν τούτοις,
εἰμὴ ψωμίτσιν, ἀστακοὺς καὶ ἀληθινὰ παγούρια,
καὶ καραβίδας ἐκζεστάς, τηγάνου καριδίτσας
καὶ λαχανίτσιν καὶ φακὴν μετὰ ὀστρειδομυδίτσια,
καὶ μετὰ .... δέσποτα, καὶ κτένια καὶ σωλῆνας,
καὶ φαβατίτσιν ἀλεστὸν καὶ ὀρύζιν μὲ τὸ μέλιν,
φασόλια ἐξοφθάλμιστα, ἐλαίτσας καὶ χαβιάριν,
καὶ πωρινὰ αὐγοτάραχα διὰ τὴν ἀνορεξίαν,
μηλίτσια τε καὶ φοίνικας, ἰσχάδας, καρυδίτσια,
καὶ σταφιδίτσας χιώτικας, καὶ ἀπὸ τὸ διὰ κίτρου.
...., νὰ χωνεύσουσιν ἐκ τῆς ξηροφαγίας,
κρασὶν γλυκὺν γανίτικον, καὶ κρητικὸν καὶ σάμιον,
ἵνα χυμοὺς ἐκβάλωσιν ἐκ τῆς γλυκοποσίας,
ἡμᾶς δὲ προτιθέασι κυάμους βεβρεγμένους,

270. εἰ δὲ καὶ ... νὰ ξέλθω πρὸς ὀλίγον *g*. νὰ ἐξέλθω πρὸς ὀλίγον *V*. εἰ δὲ καὶ ... νὰ ἐκβῶ πρὸς ὀλίγον *CSA*. — 270*a*. ὡς μυλωνᾶς ἐξέρχομαι καὶ παίζω τὴν πεζάλαν *CSA*. manque *HgV*. — 271. εἰς τὸ ἀντίφωνον καὶ οὐ φθάσω *H*. στὸ βαγγέλιον *g*. — 272. ἀφίνουσιν *g*. τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν *CSA*. — 272*a*. καὶ πόσα μιξοκλαιάματα καὶ παρακαλεσίας *CSA*. manque *HgV*. — 272*b*. ὁ ταπεινὸς παρακαλῶ νὰ πῶς μὲ βάνουν ἔσω *C*. νὰ μῶς μὲ βάλουν *SA*. manque *HgV*. — 272*c*. ἐκεῖνοι θεὸς καὶ κύριος ψάλλουσιν καθ' ἡμέραν *g*. θεὸς κύριος ψάλλουσι *V*. manque *HCSA*. — 272*d*. ἡμᾶς δὲ λέγουν· σήμερον ψάλλετε ἀλληλούϊα *g*. λέγουσιν *V*. manque *HCSA*. — 272*e*. εἰ δὲ καὶ κατακρίνομεν τοὺς νηστευτὰς πατέρας *g*. τί δὲ καὶ κ. *V*. manque *HCSA*. — 272*f*. εἰ γὰρ καὶ βρῶσιν τρέφονται διηνεκῶς ἐκεῖνοι *g*. διὰ παντὸς *V*. manque *HCSA*. — 272*g*. ἀλλ' οὖν τὰς δύο πάντοτε νηστεύουσιν ἡμέρας *gV*. manque *HCSA*. — 273. ὅλοι *H*. ὅλας *V*. παρασκευὴ ξηροφαγοῦντες *CSA*. — 274. ἐνταῦθα *g*. ἐν ταύταις *V*. ἐσθίομεν *CSA*. — 275. ψ. καὶ κρασίν, σταχοὺς καὶ ὡριὰ παγούρια *g*. καὶ ἀστακούς, ἀληθινὰ *V*. ἀμμὴ ψ. καὶ κρασίν, ἀ. π. *CSA*. — 275*a*. ὀκταποδίτσια καὶ σηπιὰς καὶ τὰ καλαμαρίτσια *CSA*. manque *HgV*. — 276. σταφίδας καὶ καρίδας *H*. καραβιδίτσας ἐκζεστάς *gV*. καὶ καριδίτσας ἐκζεστὰς ἢ καὶ τηγάνι ἐκ τούτων *CSA* (*SA* τηγάνου). — 277. μετὰ φακῆς καὶ *H*. κ. λ. ὡς φουκὴν *VCSA*. — 278. μετὰ νεύρων... σουλῆνας *H*. καὶ μισὸν γόμον, δέσποτα, τὰ κτένια, τὰς σουλῆνας *g*. καὶ μεστὸν εἶναι, δέσποτα, τὰ κτένια καὶ οἱ σουλῆνες *V*. μετὰ τῶν ἄλλων, δέσποτα, κτένια καὶ σωλῆνας *CSA* (*SA* τὰς σ.). — 279. ἀλεστὸν ὀρύζιν *gV*. ἀ. ὀ. μ. τ. μέλι *C*.

280. φασόλιν ἐξοφθάλμιστον, ἐλαιὰς καὶ χαβιαρίτσιν *g*. φασούλιν ἐξοφθάλμιστον, ἐλαίτσας, χαβιαρίτσιν *V*. φασούλιν *CSA*. ἐξοφθαλμωστὸν *C*. ἐξοφθαλμιστὸν *SA*. — 281. αὐοτάραχα *g*. αὐδοτάριχα *C*. αὐγοτάριχα *SA*. — 282. μηλίτσια τε ἰσχάδας, φοίνικας καὶ καρυδίτσια *H*. μ. κ. φοίνικας, σῦκα καὶ κ. *g*. μ. κ. φ. διὰ τὴν κακοχυμίαν *V*. κ. καρύδια *CSA*. — 283. δικιτραίου *H*. κ. ἀσταπίδας ὀλιγὰς καὶ τὸ διὰ κιτρίου *g*. ἰσχάδας, καρυδίτσια καὶ κίτρον μὲ τὸ μέλιν *V*. καὶ σταπιδίτσας *CSA*. — 283*a*. καὶ καρυδᾶτον ὀλιγὸν καὶ κυδωνᾶτον χύτραν *CSA*. manque *HgV*. — 283*b*. γρανᾶτα, σαχαρᾶτα τε καὶ τό τε ἀπιδᾶτον *C*. τότε ἀπαλωδᾶτον *SA*. manque *HgV*. — 283*c*. τὰς γὰρ ἡμέρας πάντοτε τὰς θείας τὰς ῥηθείσας *g*. τὰς γὰρ δύο ἡμέρας τὰς νηστίμους ἀεὶ γλυκοποτοῦσιν *V*. manque *HCSA*. — 283*d*. τοιαύτας ἐκδιδόασιν αὐτοὺς ξηροφαγίας *g*. manque *HVCSA*. — 283*e*. οὐδὲ γὰρ οἶνον πίνουσιν χιώτικον εἰς κόρον *gV*. manque *HCSA*. — 284. ἤγουν διὰ νὰ χωνεύσουσιν ἐκ τῆς ξηροφαγίας *H*. ἵνα καί τι χωνεύσουσιν ἀπὸ ξηροφαγίας *gV*. ἵνα καί τι χωνεύσωσιν ἐκ τῆς ξ. *CSA*. — 285. σάμαιον *H*. ἀλλὰ γλυκὺν μιτυληναιὸν καὶ κρητικὸν ἀθύριν *g*. ἀλλὰ γλυκὺν καὶ κρητικὸν *V* (le second hémistiche est remplacé par le vers 286). καὶ ἐκ Σάμου *CSA*. — 286. τοὺς τῆς ξηροφαγίας *g*. ἐκβάλωσι *V*. — 287. προτιθίασιν *gV*. — 287*a*. ἀκρόμους, ἀναλάτους τε καὶ μελανοὺς εἰς κόρον *CSA* manque *HgV*. — 287*b*. καὶ τὸν ἀτμὸν ἐκπέμπουσι δυσώδη τῇ ὀσφρήσει *CSA*. manque *HgV*.

ἢ καὶ τὴν δίψαν παύουσιν ἐν τῷ κυμινοθέρμῳ,
τὸ τυπικὸν φυλάττοντες καὶ νόμους τῶν πατέρων...
Ἡμεῖς δὲ νῦν ἐσθίομεν καθόλου τὸ ἁγιοζούμιν,
καὶ σκόπει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν ποικιλίαν·
κακκάβιν ἔνι δίωτον, ὡσεὶ μετρῶν τεσσάρων,
καὶ ἕως ἄνω οἱ μάγειροι γεμίζουσί το ὕδωρ,
καὶ πῦρ ἐξάπτουσι πολὺ κατὰ τοῦ κακκαβίου,
καὶ βάλλουσι κρομμύδια κἂν εἴκοσι κολέντας,
καὶ τότε βλέπε, δέσποτα, καλὴν φιλοτιμίαν·
εἰς κλῆσιν γὰρ βαπτίζονται τριάδος τῆς ἁγίας,
στάζει γὰρ τρεῖς τὸ ἔλαιον ὁ μάγειρος ἀπέσω,
καὶ βάλλει καὶ θρυμβόξυλα τινὰ πρὸς μυρωδίαν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

288. τὴν δέ γε δίψαν παύουσιν ἐκ τῶν κυμινοθέρμων *g*. τ. δ. γ. δ. παύοντες ἐκ τῶν κυμίνων θέρμων *V*. τ. δ. γ. δ. παύουσι μὲ τὸ κυμινοθέρμιν *CSA*. — 288*a*. οὕτως, φασί, τοὺς μοναχοὺς ἐνδέχεται ἐσθίειν *SCA*. manque *HgV*. — 289. τοὺς νόμους *H*. φυλάσσοντες *gV*.

289*a*. καλόγερος ἐλάλησε· τὸ τυπικὸν ἂς φθάσῃ *H*. ἐλάλησεν *gV*. καλόγηρος δ' ἐλάλησεν *SA*. νὰ φθάσῃ *C*. ἂς φθάσῃ *SA*. — 289*b*. γοργὸν ἂς τὸ ἀναγνώσωμεν μεγάλως εἰς τὴν μέσην *H*. τ' ἀναγνώσουσιν *g*. τὸ ἀναγνώσουσιν *V*. τὸ ἀναγνώσωσιν *CSA*. — 289*c*. κακόν, κακὸν ἐκραύγασαν, πατέρες, τὸ λελεγμένον *H*. κραυγάζουσιν, πάτερ *g*. κακὸν (une seule fois) κραυγάζοντες, πάτερ *V*. ἀλλὰ κακὸν ... πάτερ, τὸ λεγόμενον *C*. ἀλλὰ κακὸν ... πατέρες, τὸ λεγμένον *SA*. — 289*d*. οἱ κόλακες ἐβόων ἐνώπιον τοῦ ποιμένος *H*. οἱ κ. ἐνώπιον βοῶντες *CSA*. manque *gV*. — 289*e*. ἀπελαθήτω τῆς μονῆς ὁ φλύαρος ἐν τάχει *Hg*. ὁ φλ. ὁ λάλος *CSA*. manque *V*. — 289*f*. ἵνα μὴ βλάψῃ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν εὐλαβεστέρων *HCSA*. ἀφελεστέρων *g*. manque *V*. — 289*g*. ὢ τοῦ μεγίστου πιώματος, ὢ τῆς ἀπανθρωπίας *HgV*. μεγάλου *CSA*. θαύματος *C*. — 289*h*. ἄξιον γὰρ ἐκρίνασι τὸν μοναχὸν θανάτου *HC*. ἐκρίνασιν *gVSA*. — 289*i*. βούλει μαθεῖν, ὦ δέσποτα, καὶ τί τὸ πταῖσμα τούτου; *HgCSA*. πτῶμα τοῦτο *V*. — 289*j*. ὄξυνον ἔνι τὸ κρασὶν ὁ μοναχὸς εἰρήκει *HVCSA*. ἔναι *g*. — 289*k*. καὶ παρευθὺς κατάδικον ἐφάνη παρ' ἐκείνοις *H*. κατάδικος *gVSCA*. ἐκείνων *g*. — 289*l*. οἱ δέ γε καταλύοντες τοῦ τυπικοῦ τὸν τύπον *H*. τὸ τυπικὸν ἐκείνων *g*. τὸ τυπικὸν εἰς τέλος *V*. τὸν ὅρον *CSA*. — 289*m*. ἀναίτιοι καὶ δίκαιοι παρὰ πολλῶν ὁρώντων *H*. ἀναίτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὁρῶνται *gV*. ὁρῶνται *CSA*. — 289*n*. ὢ τῆς χριστομιμήτου σου πολλῆς μακροθυμίας *H*. φιλανθρωπίας *g*. μεγάλης βασιλείας *V*. σοφῆς μακροθυμίας *CSA*. — 289*o*. ἥπερ τυγχάνεις, Μανουήλ, θεὸς τοῖς ἐπιγείοις *H*. ὄντως τ. Μ. θ. ἐπίγειός τε *g*. ὄντως τ. *CSA*. manque *V*. — 289*p*. Ἐμμανουήλ, παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε *g*. ὦ Μανουήλ, παμβασιλεῦ καὶ γόνε τῆς πορφύρας *SCA* (*SA* πανβασιλεῦ). manque *HV*. — 289*q*. καὶ γὰρ ἡ κλῆσις ἄνωθεν ἐδόθη φερωνύμως *gCSA*. manque *HV*. — 289*r*. καὶ ταῦτα μὲν ὁ δοῦλος σου σου (sic) ὡς ἔχει σοὶ προλέγω *H*. κ. τ. μ. ὡς ἔφησεν ὁ δοῦλος σου προλέγει *g*. κ. τ. μ. ὁ δ. σ. τολμῶν σοὶ ἀναφέρει *V*. κ. τ. μ. ὁ δ. σ. ὡς ἔχουσι προλέγω *CSA*.

290. ἡμεῖς δὲ γοῦν *g*. ἡμεῖς δὲ κατεσθίομεν *V*. — 291. κ. σκ. τὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ προσηγορίαν *H*. ὀ. τὴν πολυποικιλίαν *V*. κ. σκ. τ. ὀ. αὐ. προσηγορίαν *CSA*. — 291*a*. καὶ μάνθανε τὴν ὄρεξιν ἣν ἔχει καὶ σπατάλην *CSA*. manque *HgV*. — 292. ἔνι, δέσποτα, δύπτιον *H*. ἔναι, δέσποτα, διπλὸν μ. τ. *g*. ἔναι, δέσποτα, ἕως μ. τ. *V*. δέσποτα δύοπτιν μ. τ. *CSA*. — 293. κ. τοῦτο ... μάγεροι *H*. μάγεροι γεμώζουσίν τ. *g*. καὶ ὡσὰν ἐτοῦτο οἱ μάγεροι *V*. γεμίζουσίν *C*. γεμίζωσίν *SA*. — 294. ἐξάπτουσιν *g*. κάτω *CSA*. — 295. κἂν εἴκοσι κρομμύδια καλολέοντας *H*. κ. βάνουσιν *g*. βάνουσι καὶ κἂν εἴκοσι κ. καλολέοντας *V*. κ. βάλλουσιν κρομμύδια εἴκοσι καλολέοντας *CSA*. Dans *gVCSA* l'ordre des vers est 295, 294. — 295*a*. καὶ βλέπε τότε πράγματα καὶ ξένας ὀπτασίας *gV*. καὶ τότε βλέπε *CSA*. manque *H*. — 295*b*. ἐκεῖ νὰ ἴδῃς παιζόμενον ἔνδον τὸ σφαιροδρόμιν *SA*. manque *HgVC*. — 295*c*. ἐκεῖ νὰ εἶδες τὸν Χονδρὸν μετὰ τοῦ Καλολέοντος *g*. τὸν χορὸν τῶν κρομμυδολεόντων *V*. νὰ ἴδῃς τὸν Χονδρὸν μετὰ τοῦ Παντολέοντος *CSA* (*SA* χορδόν). manque *H*. — 295*d*. πῶς κουρταλίζουν ἔμνοστα καὶ κρούσιν καὶ κλωστᾶτα *g*. κρουσταλίζουν ἔ. κ. κρούουσιν κλωτσᾶτα *V*. εὔνοστα καὶ παίζουν καὶ τοὺς πύξους *CSA*. manque *H*. — 295*e*. καὶ παίζουσιν τὸ λέγουσιν οἱ παῖδες „εἶπα, εἰπέτε“ *gSA*. κ. παίζουσιν κ. τραγουδοῦν ἐξαίρετα τραγούδια *V*. — παίζουσι *C*. manque *H*. — 295*f*. καὶ ἀφ' ὅτου κουρταλίζουσιν καὶ παίζουσιν, ὡς θέμις *g*. κ. ἀφ' οὗτου κρουταλίσουσιν κ. παίξουσιν *V*. κουρταλίσουσι καὶ παίξουν ὡς τὸ ἔθος *CSA* (*CA* παίξουσιν). manque *H*. — 296. λαμβάνουσιν, ὦ δέσποτα, καλὴν φιλοτιμίαν *gVCSA*. — 297. τῆς ἁγίας τριάδος *HgV*. — 298. στάσσει γὰρ τρὶς ὁ μ. τὸ ἔλαιον ἀπέσω *g*. τρὶς γὰρ στάζει ὁ μάγειρος τὸ ἔλαιον ἀπέσω *V*. ὡς στάσσων τρὶς ὁ μ. τὸ ἔλαιον ἀπέσω *CSA*. — 299. θρυπτόξυλα ... διὰ *g*. θρυμτόξυλα ... διὰ *V*. θρυβόξυλα *C*.

καὶ τὸν ζωμὸν ἐκχέει τον ἐπάνω τῶν ψωμίων,
καὶ δίδουν μας καὶ τρώγομεν καὶ λέγεται ἁγιοζούμιν.
Νεύω τὸν συψωμίτην μου, σύρω τον ἐκ τὸ ἱμάτιν,
λέγω τον· „τί ἔν' τὸ τρώγομεν;“ καὶ λέγει με· „ἰοζούμιν“,
καὶ πίστευσον, οὐ ψεύδεται, μᾶλλον εὐστόχως λέγει,
τῶν γὰρ κρομμύων δάκνει με συντόμως ἡ δριμύτης
καὶ ὁ ἰὸς τοῦ λέβητος ἐπάνω πρασινίζει.
Καὶ πίστευσον, ἐμάνην το, καὶ οὐ θέλω νὰ τὸ βλέπω,
πεινῶν δὲ πάλιν τρώγω το· εἰπέ με, τί νὰ φάγω;
πάντα πεινῶν ἀγανακτῶ, κινοῦμαι εἰς τὸ ἁγιοζούμιν,
διὰ νὰ εὕρω θρύμματα νὰ φάγω, νὰ χορτάσω.
Ἐκεῖνοι τρώγουν βαθρακούς, ἡμεῖς δὲ τὸ ἁγιοζούμιν,
ἐκεῖνοι πάντα πίνουσι τὸ χιώτικον εἰς κόρον,
ἡμεῖς δὲ τὸ βαρνιώτικον τὸ νεροκοπημένον·
ἐκεῖνοι πάντα τὸ γλυκὺν μετὰ τῶν κουτρουβίων,
ἡμεῖς δὲ τὸ νερούτσικον μετὰ τῶν πινακίων·
ἐκεῖνοι σεμιδάλινον, ἡμεῖς δὲ πιτεράτον·
ἐκεῖνοι τὸ ἀφρατόζεστον μετὰ τοῦ σησαμίου,
ἡμεῖς δὲ τὸ χονδρόχυλον τὸ στακτοκυλισμένον·
ἐκεῖνοι τὰ λαλάγγια συχνάκις μὲ τὸ μέλι,
ἡμεῖς δὲ τὸ ἀλλαλάϊ τους συχνὰ μὲ τὸ φαρμάκιν·

300. καὶ τὸ ζουμὶν ἐκχέει το ἐπάνω τῶν ψιχίων *g*. τὸν ζωμὸν ... τον ἐ. *V*. manque *CSA*. — **301.** δίδει ... ἁγιοζώμιν *H*. λέγουν το *g*. καὶ τρώγομέν το, δέσποτα, καλοῦντες ἁ. *CSA*. — **301a.** ἐγὼ λοιπὸν ἡγοῦμαι το τοῦτο θερμαλατέαν *H*. κάλει λοιπόν, ἡγούμενε, τοῦτο θ. *g*. ὁ δέ γε καθηγούμενος καλεῖ θ. *CSA*. — **301b.** καὶ μὴν καλῆς ἁγιόζουμον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν *g*. φήμης καλῆς ἁγιόζωμον διὰ τὴν εὐωνυμίαν *CSA* (*SA* φὴς μὴ). manque *HV*. — **301c.** τοῦτο δαμάζει πάντοτε τοὺς καλογεριτσίους *H*. τ. δ. π. τ. ταπεινοὺς ἀββάδας *g*. τ. δ. π. ἄναξ, τοὺς καλογέρους *CSA* (*SA* καλογήρους). manque *V*. — **301d.** τί μαγερεύουν σήμερον καὶ λέγουν με ἁγιοζούμιν *H*. τ. μαγειρεύουν σ. κ. λ. ἁγιοζούμιν *gCSA* (*SA*. λ. το ἁγιοζούμιν). manque *V*. — **301e.** καὶ οὐκ εἶπεν ὁ ταλαίπωρος ὅτι θερμαλατέα *H*. manque $g^{V}CSA$. — **301f.** καθέζομαι εἰς τὴν τράπεζαν καὶ θέτουν με ἁγιοζούμιν *CSA*. manque Hg^{V}. — **301g.** σηκώνω τὸ πινάκιν μου καὶ βλέπω τὸ σκουτέλλιν g^{V}. σηκώνω τὸ σκουτέλλιν μου κ. βλ. τὸ πινάκιν *CSA*. manque *H*. — **301h.** καὶ γέμει ὡς ἄνω θρύμματα καὶ λέγουν τ' ἁγιοζούμιν *g*. κ. γ. ἕως ἐπάνω θρύμματα καὶ ἀπὸ τὸ ἁγιοζούμιν *V*. κ. γ. ὡς ἄ. θρ. καὶ φαίνεται ἁ. *CSA*. manque *H*. — **302.** κουντῶ ... σύρνω ... μάτιν *g*. λαλῶ ... καὶ συχνοερωτῶ τον *V*. γνεύω *C*. συνψωμίτην *SA*. manque *H*. — **303.** καὶ λέγω ... λέγει ἁγιοζούμιν *g*. τί ἔναι *V*. ἁγιοζούμιν *VCSA*. manque *H*. — **304.** ψεύδομαι μεγάλως ἀληθεύω *g*. ψεύδομαι ... μᾶλλον εὐστόχως λέγω *CSA*. — **305.** τοῦ γὰρ κρομμυδίου δάκνει με εὐστόχως ἡ δρ. *H*. τ. γ. κρ. πάντοτε συντόμως ἡ δρ. *g*. κρομμύδων ... θριμύτης *V*. βλάπτει με εὐστόχως *C*. κρομμύδων ... συντόμως *SA*. — **307.** φάγω *g*. — **308.** κινῶ δὲ *H*. καὶ εἰπέ με *gCSA*. πεινῶ δὲ *V*. — **309.** π. πεινῶ καὶ ἀγανακτῶ *H*. πάντως π. g^{V}. πάντως ... ἀγανακτῶν *CSA*. — **310.** δι' οὗ *H*. καὶ λέγω· νὰ εὕρω θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χ. *g*. καὶ λεγω νὰ εὕρῃς θρύμματα ποσῶς καὶ νὰ χορτάσῃς *V*. καὶ κἂν ἂν ἦσαν περισσὰ θρύμματα νὰ χ. *CSA* (*SA* ἐὰν). — **310a.** ἀμμὴ καὶ ἐκεῖνα ὀλιγοστά, διὰ νὰ μηδὲν βλαβοῦμε *CSA* (*SA* βλαβοῦμεν). manque Hg^{V}. — **310b.** ἐγὼ ψοφῶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἐκεῖνοι μὲ σπαστρεύουν *CSA* (*A* παστρεύουν) manque Hg^{V}. — **311.** τ' ἁ. *g*. βαστραχοὺς *V*. βατραχοὺς *CSA*. ἐγὼ δὲ *C*. — **312.** πίνουσιν $g^{V}SA$. — **313.** βαρνεώτικον *CSA*. — **314.** ἐκεῖνοι πάλιν g^{V}. γλυκὺ *CSA*. — **315.** τοῦ πινακίου *g*. ἀεὶ μὲ τὸ πινάκιν *V*. μ. τοῦ πινακίου *CSA*. — **316.** ἐ. τὸ σιμιδάλινον *H*. ἐ. τὸ σεμίδαλιν ἡ. τὸν πιτυροῦντα g^{V}. ἐ. τὴν σεμίδαλαν ἡ. τὸν πιτυροῦντα *CSA* (*SA* τὴν π). — **317.** ἐκεῖνοι τ' ἀφρατούτσικον ἀεὶ μὲ τὸ σησάμιν g^{V} (*V* τὸ ἀ.). ἐκεῖνοι τὸ ἀφρατόδεστον ἀεὶ μὲ τὸ σησάμιν *CSA*. — **318.** χονδρόχυλον τὸ στακτοεγκυλισμένον *V*. χονδρόκοιλον καὶ σ. *C*. χονδρόγυλον καὶ *SA*. — **319.** λαλάτσια *A*. συχνάζουν *H*. μέλιν g^{V}.

320. τὸ λελέλεβε συχνῶς *g*. τὸ γιαλαλεῖ τὸ συχνὸν ἀεὶ μ. τ. φ. *V*. τὸ ἀλαλάϊν τους συχνῶς μ. τ. φ. *CSA*.

ἐκεῖνοι τὰ γλυκίσματα μὲ τὰς ἀπαλαρέας,
ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκκα μὲ τὰς πολλὰς πικρίας·
ἐκεῖνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως,
ἡμᾶς δὲ κατηχήζουσι περὶ φιλαργυρίας,
καὶ τοῦ μὴ κτᾶσθαι πώποτε χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.
Τίς δὲ καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόρτας ὑπομείνῃ;
οὐ γὰρ ἰσχύει τὸ λοιπὸν ἀλήθεια τοσοῦτον
ὥσπερ τὸ ψεῦδος δύναται πρὸς ἐκβολὴν τῆς πόρτας·
μυρίας γὰρ εἰ λέγει τις καθ' ὥραν ἀληθείας,
οὐκ ἂν μαλάξῃ πώποτε τὸν νοῦν τοῦ κυριεγκλείστου,
εἰ μήπως εἴπῃ ψεῦδός τι καλῶς πεποιημένον,

321. μ. τῶν δισκαρίων *g*. — **322.** καθ' ὥραν μὲ τὸ ὀξύδιν *H*. καθ' ὥραν μὲ τὸ μόδιν g^{V}. χολόκοκκα *SA*. — **324.** κατακρίνουσιν *V*. κατηχίζουσιν *SA*. — **325.** καὶ τὸ μὴ $g^{V}CSA$. χαλκοῦν g^{V}. τὰς ζώνας *C*. τὸ ποτὲ ... τὰς ζώνας *SA*.

L'ordre des vers **325a—325v** n'est pas le même dans les différents manuscrits. Dans *H* on trouve: **325a—325dd**, **325n**, **325j—325m**, **325e**, **325f**, **325h**, **325i**, **325o—325s**, **325u**; dans *g*: **325a—325f**, **325h—325l**, **325n—325v**; dans *V*: **325a—325f**, **325h—325l**, **325n**, **325m**, **325o**, **325p**, **325s—325v**; dans *CSA*: **325a**, **325b**, **325n**, **325j—325m**, **325e—325i**, **325o—325u**. Nous avons adopté l'ordre du manuscrit *g*, non qu'il donne un texte moins chaotique, mais parce qu'il est le plus complet; nous n'avons pas essayé d'établir un texte lisible sur ces vers absurdes.

325a. ἐκεῖνοι τὰ λαβράκια καὶ τοὺς τρανοὺς κεφάλους $Hg^{V}CSA$. — **325b.** ἡμεῖς δὲ τὸ βρωμόκαπνον ἐκεῖνο τὸ ἁγιοζούμιν *HVSA*. ἐκεῖνον *gC*. — **325c.** ἐκεῖνοι τὰ γοφάρια, τὰς ὕσκας, τὰ ψησσία *HSA*. λοφάρια *g*. ὕσχας *gC*. γουφάρια ... τὰς ψυχίας *V*. — **325d.** ἡμεῖς δὲ πάλιν τρώγομεν αὐτὸ τὸ πῶς τὸ λέγουν $Hg^{V}CSA$. — **325e.** ἔχει γὰρ ὄνομα σαλόν, παράξενον ὀκάτι *HVCSA*. ἔχει τὸ ὄνομα καλὸν *g*. — **325f.** καὶ τσιγαρίζεται κανεὶς ὡς οὗ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ *H*. ὡς τοῦ ν. τ. πιτύχῃ *g*. νὰ μῶς τὸ ἐπιτύχῃ *V*. ὡς ἵνα *C*. ὡσεὶ *SA*. — **325g.** ἔδε κεφάλιν, ἔδε νοῦς, μακάρι μὴ νοήσῃ *CSA* (*A* κεφάλι). manque Hg^{V}. — **325h.** ἔπνιξα, τώρα, ἀπέθανα, σκουλήκιν νὰ τὸ κόψῃ *H*. ἔπληξα ... σκωλήκιν *CSA*. ἔπληξα τώρ' ... σκουλήκια νὰ τὸ φᾶσιν g^{V} (*V* τώρα ... σκωλήκια). — **325i.** ἔδε τὸ λέγουν κάθισε τινὰ ὅταν σπουδάζεις *HVCSA* (*V* τινές, *CSA* τιὰ ... σπουδάζει). ἰδὲ τὸ λέγουσίν τινες, ἐὰν σπουδάζεις, κάτσε *g*. — **325j.** ἔδε κεφάλιν σκορδαψὸν σὲ δῶσιν, δοκῶ ὅτι ἐμαγεύθης *H*. ἔδε κεφάλιν σκορδαλοῦ, ὀκάτι ἐγὼ ἐμαγεύθην $g^{V}CSA$ (*V* σκορδαψός. *CSA* ὀκάτι ἐμαγεύθην). — **325k.** ἐδάρτε ἂν ἦσαν κέφαλοι, ψησσία, φιλομῆλες *H*. ἐδάρε *g*. ψ. καὶ καὶ φ. *V* ἐὰν ... φιλομῆλαι *CSA*. — **325l.** ἂν τύχῃ νὰ τὸ ἐπίτυχα καὶ ἔδε μυστήριον μέγα *HV* (*V* sans καὶ). τὸ πέτυχα ἔδε *g*. αὐτίκα νὰ τὸ ἐνέτυχα καὶ ἰδέτε θέαμα μέγα *CSA*. — **325m.** δέσποτα, νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν, μὴ οἶδες πῶς τὸ λέγουν; *H*. οἶδας τὸ πῶς *V*. ἂν οἶδες *CSA*. manque *g*. — **325n.** εἰς τὴν γλῶσσαν μου γυρίζεται, δαῖμον, ἀνάθεμά σε *H*. στὴν *g*. γυρίζει *V*. εἰς τὴν γλῶσσα μου περιπατεῖ *CSA*. — **325o.** χαρίσου τὸ ὑδρόληκον πλήρης ἐπέτυχά το *H*. συγχώρισε τὸν δρόληκον, μόλις ἐπέτυχά το *g*. τὸ ὑδρόληκον τὸ λέγουν τώρα ἐπίτυχά το *V*. συγχώρησον τὸ ὑδρόκηλον, μόλις ἐπέτυχά το *CSA* (*SA* ὑδρόληκον), — **325p.** ἰδὲ τὸν βρῶμον ποῦ ἔκειτο καὶ ἐγὼ ἐτσιγαριζόμην *H*. ἰδὲ g^{V}. γὼ *g*. ἔκειτον *V*. ἴδε ... ἐτσιγαριζόμουν *C*. κἀγὼ ἐτσιγαριζόμην *SA*. — **325q.** πεῖσμαν ἐθέκασιν αὐτοὶ νὰ μὲ τὸ παραβάλουν *Ug*. manque *V*. ἐθήκασιν *CSA*. — **325r.** ἀλλ' οὐδὲ ἐγὼ ἤμουν χωρικὸς νὰ μὴ τὸ κρού' νὰ ἐξάπτῃ *H*. γώ 'μαι ... μὴν τ. κρῶ κ. ξάπτῃ *g*. manque *V*. ἤμην ... κρουῶ *CSA*. — **325s.** αἲ θλίψιν, δέσποτα, πολλὴν τὴν ἔχω εἰς τὴν ψυχήν μου *H*. ἅγιε δέσποτα τὴν ἔχω g^{V}. θλίψιν πόσην δ. τ. ἔ. *CSA*. — **325t.** ἔδε καὶ παραπόνεσεν, ἔδε μυστήριον μέγα g^{V}. αἲ ἔδε παραπόνεσες, ἔδε καρβούνιν μέγα *CSA* (*SA* παραπόνεσοις). manque *H*. — **325u.** ἡμεῖς δὲ ταῦτα λέγομεν ἅπαντα τὰ λεχθέντα *H*. ἀλλὰ καὶ ταῦτα φέρομεν ἄκων πρὸς τὰ λεχθέντα g^{V} (*V* φ. εἰκότως τ.). ἁ. κ. τ. φ. ἄκοντες τὰ λ. *CSA*. (*SA* φέροντες). — **325v.** μικρόν τι παρηγόρημα κεκτημένοι σπανίως *g*. ὀκάτι π. κεκτήμεθα *V* manque *HCSA*.

326. ὑπομένει $g^{V}C$. — **327.** ἀλήθεια πολλάκις *g*. ἰσχύσει *CSA*. — **328.** θύρας *g*. ὅσον τὸ *V*. ἐκβαλεῖν *C*. παρεκβαλεῖν *SA*. — **329.** λέγω το *H*. μυριάκις ... ἂν λ ... τὰς ἁ. *V*. λέγοντί μοι *CSA*. συρίας *S*, le σ dû au rubricateur; *A* même leçon avec μ ajouté de première main, dans la marge. — **330.** οὐκ ἂν νὰ πείσω πώποτε *H*. ἡγουμένου *g*. οὐ μὴ ... ἡγουμένου *V*. μαλάξω *CSA*. — **331.** εἴπω ψεῦδος τε *H*. εἰ μή τι ψεῦδος τι κ. π. ὅλως *g*. εἴπω *CSA*.

βομβοκτυπίζον στερεῶς τὰ ὦτα τοῦ ποιμένος·
„Πάτερ, πετσὶν οὐδὲν ἔχω, νὰ ἀνάβω νὰ ἀγοράσω,
καὶ μελανίτσιν ὀλιγόν, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω.
Ἐκόπην τὸ ζωνάριν μου, νὰ ἀνάβω νὰ ἀρογάσω,
καὶ χρήζω καὶ καλίγια, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω.
Πάτερ, ῥογεύει ὁ βασιλεὺς ὅλα τὰ μοναστήρια,
ἂς δράμω, ἂς ἴδω ποῦ διδοῦν, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω.
Πάτερ, παννίτσιν ἔδωκα προχθὲς εἰς τὸν βαφέα,
νὰ ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω.
Πάτερ, διὰ δέκα στάμενα κρατοῦν με δλοκοτίνιν,
νὰ ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω.
Πάτερ, ὡς λέγουν, ἐκ παντὸς ψυχομαχεῖ ὁ ἀδελφός μου,
ἂς ἔβγω, ἂς δράμω νὰ ἰδῶ, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω.
Ταῦτα λαλοῦντες ἔχομεν μικρὰν παρηγορίαν,
καὶ ἐκ τῆς μονῆς ἐκβαίνοντες βλέπομεν καὶ τὸν κόσμον,
καὶ παρηγόρημα μικρὸν εὑρίσκομεν δαμάκιν.
Τὰ δ' ἄλλα τὰ λεγόμενα καὶ τὰς ὀνειδισίας,
τὰς ὕβρεις καὶ ἐπιβουλὰς πῶς ὅλως ὑπομείνω;

332. βομβροκτυπίζει … ἡ πόρτα τ. π. H. βομβοκτυπίσῃ γὰρ στερρῶς g. κομποκτυπίζων V. — 332a. καὶ ἐπεγγλιστρῶν ἐξέρχομαι γοργὸν ἐκ τοῦ πυλῶνος H. καὶ σύντομον ἐξέρχεται γοργὸν εἰς τὸν πυλῶνα gV (V ἐκ τοῦ πυλῶνος). καὶ ἐξεγλιστρῶν ἐξέρχομαι γοργὸν εἰς τὸν πυλῶνα CSA. — 332b. καὶ πρόσεχε τὴν δύναμιν τοῦ ψεύδους ἵνα μάθῃς H. κ. πρόσσχες καὶ τ. gVCSA. — 332c. καὶ νὰ γελάσῃς τῶν πολλῶν ἐκβεβρωμένων λόγους H. ἐφευρεμάτων λόγους gVCSA (C ἐφευρημάτων).

De 333 à 334d nous reproduisons l'ordre des vers de HCSA. Dans g, ces vers se suivent ainsi: 333, 334, 337, 338, 335, 336, 339, 340, 340c, 340d, 343, 344, 341, 342. Dans V on trouve: 333, 336, 339, 340, 340c, 340d, 340a, 340b, 343, 344, 344c, 344d. — 333. καὶ θέλω νὰ ἀνέβω H. νὰνήβω νἀγοράσω g. νὰνέβω νἀγοράσω V. — 334. ὅπου φθάνω H. ὅπου φθάνω CS. ποῦ φθ. A. γιὰ ποῦ g. manque V. — 334a. πάτερ, τὸν πόδα μου πονῶ, νὰ ἀνάβω εἰς τὸν ξενιῶναν H. ξενιῶνα C. ξενῶνα SA. manque gV. 334b. ἵνα τὸν δείξω τοὺς ἰατροὺς καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω H. ἵνα δείξω ἰατρὸν C. τ. δ. ἰατρὸν SA ὅπου CSA. et de même aux vers suivants. manque gV. — 335. ἐκόπη. νὰ ὑπάγω H. νὰνέβω νἀγοράσω g. manque V. — 336. καλίγια μου … ὅπου H. γιὰ ποῦ g. γιὰ ὅπου V. — 337. manque V. — 338. ἂς ἔβγω Hg. τί δ … γιὰ g. τί διδοῦν C. διδῶ SA manque V. — 339. βαφέαν Hg. τὸ βαφέαν V.

340. καὶ ζητήσω … ὅπου H. ὑπάγω … γιὰ g. ὑπάγω καὶ ζητήσω … γιὰ ὅπου V. ἂς δράμω νὰ τὸ ἀφέλωμαι CSA. — 340a. πάτερ, πυρέσσω δύσκολα, νὰ ἀνάβω ἐπὶ τὸν φόρον H. ἂς ἀνάβω εἰς τ. φ. V. νὰ διάβω ἀπὸ τ. φ. CSA. manque g. — 340b. τὰ ἐπάρω σάχαρ ταρταροῦ, καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω H. νὰ ἀγοράσω ζάχαριν κ. τ. γιὰ ποῦ φθ. V. νὰ … ταρτεροῦ CSA. manque g. — 340c. πάτερ, νὰνέβω στὸν Χριστὸν εἰς τὴν Χαλκῆν ἀπάνω g. νὰνέβω … ἐπάνω V. manque HCSA. — 340d. νὰπομυρίσω ὅτι ἐρυγῶ καὶ τώρα γιὰ ποῦ φθάνω g. νὰ ἀπομυρωθῶ V. manque HCSA. — 341. κρατοῦσιν μου H. λοκοτίνι g. manque V. — 342. ὑπάγω (sans νὰ) καὶ … ὅπου H. ὑπάγω (sans νὰ) g. καὶ νὰ ζ. C. καὶ ζ. SA. manque V. — 343. ψ. ἀδελφός μου g. πάτερ μου λ. CSA. — 344. ἂς ἔβγω ὑπάγω νὰ τὸν ἰδῶ … ὅπου H. ἂς δράμω ἂς ἴδω τί λαλοῦν … γιὰ gVCSA (V λέγουσιν. CSA εἶα). — 344a. πάτερ, ἐφλοβοτόμησα, νὰ ἀνέβω ἐπὶ τὸν φόρον H. πάτερ μου, ἐφλοβοτόμησα, ἂς διάβω ἀπὸ τ. φ. CSA. manque gV. — 344b. ἵνα ἀγοράσω κάππαριν καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω H. μὴ νἀγοράσω κ. C. νὰ ἀγοράσω SA. manque gV. — 344c. πάτερ, ὀκάτις κράζει με νὰ γράψω πιττακίτσιν HV. πάτερ μου CSA. manque g. — 344d. μὴ νὰ μὲ δώσῃ τίποτε καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω HCSA (C τίποτα). γιὰ ποῦ φθ. V. manque g. — 345. παραμυθίαν g. τινὰ π. V. — 346. καὶ τῆς μονῆς ἐβγαίνομεν καὶ βλ. g. καὶ τῆς μονῆς ἐκβαίνομεν V. ἐκ τῆς μονῆς (commencement du vers) … καὶ βλ. CSA. — 347. δουμάκιν H. παρηγόρημαν VSA. παρηγόρημαν λαπρὸν C. — 348. γινόμενα gCSA. γενόμενα V. — 349. καὶ τὰς πολλὰς ἐπιβουλὰς HgV. ὑπομεῖναι g. ὑπομένω V.

„Τὸ τίς εἶσαι καὶ τί θέλεις, καὶ τί ἔν' τὸ συντυχαίνεις;
τὸ πῶς λαλεῖς, πῶς στήκεσαι, πῶς ἀναβλεμματίζεις;
Οὐκ εἶσαι εὐγενικόπουλον, οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἐνδόξων,
οὐδὲ ἔφερες τὰ κτήματα εἰς τὴν μονὴν νὰ ὁρίζῃς·
καλογερίτσιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τὸ Μίλιν,
φθειριάρικον, κοντριάρικον, γυμνόν, ἀπωλεσμένον,
γαδούριν παλαιόπληγον, ὀρνιθοκορυτζιάριν,
καὶ τρώγεις ψυχικὸν ψωμὶν καὶ δίδουν σε καὶ ῥάσον.
Καὶ φράξε νῦν τὸν κοπετὸν καὶ παῦσε τὰς σαλίας,
καὶ τὸ νὰ λέγῃς ἀναιδῶς καὶ μετὰ παρρησίας·
ἐξάφες τὰ στιλβώματα καὶ τὰς ἀδρολαλίας,
ὑπάγαινε μὲ τὸ καλὸν καὶ μὲ τὸν λογισμόν σου,
μὴ πρὶν σὲ κοπανήσουσι καὶ δώσουν σε τὸ ὀγόν σου
καὶ τῆς μονῆς δλόγυμνον ἐκβάλουσί σε αὐτίκα·
εἰ δὲ καὶ θέλεις νὰ εἶσαι ἐδῶ, νὰ τρώγῃς τὸ ψωμίν μας,
σφίξον καλὰ τὰ ὀδόντια σου καὶ κράτει τὴν φωνήν σου,
καὶ κάμμυε τὰ ὀμμάτια σου καὶ μὴ πολυπραγμόνει".
Καὶ πάντες μὲν οὐ δύνανται ταῦτα γενναίως φέρειν,
ἀλλ' ἴσως καὶ λυπούμενοι πολλάκις ἂν λαλήσουν,
καὶ τραχυτέροις τάχατε νὰ χρήσωνται τοῖς λόγοις,

350. ἔνι H. τὸ τίς εἶσαι καὶ τίς εἶσαι (et au-dessus du dernier mot θέλεις) καὶ τί μὲ σ. g. τί θελεῖς κ. πῶς μὲ σ. V. τί εἶσαι CSA. — 351. πῶς (τὸ manque) H. στέκεσαι καὶ πῶς ἐμβλεμματίζεις g. καὶ πῶς ἰστέκεσαι V. καὶ π. λ. π. ἵστασαι C. καὶ π. λ. π. στήκεσαι SA. — 353. οὐδὲ ἤφερες H. νὰ ῥίζῃς g. τὸν βίον σου V. καὶ δ. CSA. — 354. καλὸν γεράκιν ταπεινὸν ὁμοιάζεις μουτεμένον CSA (SA μουτευμένον). — 355. ψωριάρικον H. ψειριάρικον g. ψωριάρικον … πτωχὸν V. Dans C, ce vers est mêlé au vers suivant: ἐκδούριν παλαιοκάλιγον, φθειριάρικον, κοντριάρικον, | πτωχόν, ἀπωλεσμένον, ὀρνίθιν κορυτζιάριν. SA ont l'ordre juste. φθ. κ. πτωχὸν ἀπωλεσμένον. — 356. ἐκδούριον παλαιοκάλιγον, γυμνόν, ἀπελπισμένον H. γαδούριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυντζάριν g. manque V. Pour C, voir supra. ἐκδούριν παλαιοκάλιγον, ὀρνίθιν κορυτζιάριν SA. — 357. ὀρνιθοκορυζιάρικον, ψυχικὸν ψωμὶν τρώγεις H. καὶ ψυχικὸν ψωμὶν τρώγεις g. ψυχικὸν (commencement du vers) ψ. τρῶς V. καὶ ψυχικὸν τρώγεις ψωμὶν CSA (SA οὐ ψυχικόν). — 357a. τὸ ῥάσον τὸ σὲ δίδουσι καὶ ἐκεῖνο ψυχικὸν ἔνι H. manque gVCSA. — 358. καὶ φρίξε, πιὲ τὸν μπυρετόν, παῦσε τὰς φλυαρίας H. καὶ φρίξε, πιὲ τὸν πυρετὸν καὶ ξάφες τ. σ. g. καὶ ἐξάφες τ. σ. (le premier hémistiche manquant) V. καὶ πέρασε τ. σ. CSA. — 359. manque V.

360. manque H. ἐξάφες τὰ στυλομαχία κ. τ. ἀνδρολαλίας g. ἀνδρολαλίας VCSA. Le mot ἀδρολαλίας que nous avons reçu dans notre texte est une correction de Coray. Dans CSA ce vers précède le vers 359. — 360a. μὴ δώσουν καὶ ξυλώσωσι τὸ στόμα σου τὸ μάγουλόν σου τώρα C. μ. δ. κ. ξυλώσωσιν τὸ μάγουλόν σου τώρα CA (l'α de τώρα peu net dans S, τώρη A). manque HgV. — 361. καὶ ὑπάγαινε V. — 362. τὸ ὀγού, avec un ν en surcharge sur l'υ, H. πρὶν ἂν σὲ κοπανίσουσιν καὶ μάθουν σε τὸ σπάσμα g. πρὶν ἂν σὲ κοπανίσουσι καὶ δώσουν σε τὸ ὀ. σ. V. καὶ πρ. σ. κοπανίσωσι κ. δώσωσι τὸ ὀγόῃ CSA (SA δώσουν. A ὄγου). — 363. σε ἔξω gV. ἐξωπορτίσωσί σε C. ἐξεπορτίσωσίν σε SA. Ces trois derniers vers se lisent dans gVCSA sous l'ordre suivant: 362, 363, 361. — 364. ἂν καὶ θ. H. νἆσαι δῶ g. εἰ δὲ θέλεις C. — 365. σφίξε σφικτὰ τὰ ὀδόντια σου, κράτησε H. σφίξε σφικτὰ τὰ δόντια σου g. σφ. σφ. τὰ δ. σ. καὶ κράτειε τ. V. σφίγξον SA. — 366. καὶ τὰ ὀ. H. κάμμυξε τὰ μάτια σου g. καὶ μὴ πολυπραγμόνει τὸ καθὲν' μηδ' ὅλως συντυχαίνῃς V. κάμμυσε τὰ ὀμμάτια σου κ. μ. πολυπραγμόνει CSA (C πολυπργμόνει). — 367. καὶ πάντα νῦν ὡς δύναμαι πάντα γενναίως φέρω H. καὶ ἂν σὲ δέρουσιν ταῦτα γενναίως φέρε g. πάντως … οὐν δύναται V. — 368. λυπούμενος … νὰ λαλήσω H. λυπούμενος π. ἂν λαλήσῃς g. ἀλλ' ἔνι ποτὲ καὶ λυπούμενος κ. π. ἐὰν λαλήσῃ V. νὰ CSA. — 369. καὶ τάχα τραχυτέρως τε … τοὺς λόγους H. καὶ τάχα τραχυτέροις τις ἂν χρήσεται g. καὶ ὡς τάχα τραχυτέροις τε V. καὶ τάχα τραχυτέροις τε νὰ χρ. CSA (C πε νὰ).

καὶ ἂν ἔνι τις καὶ δόκιμος καὶ ἔχῃ ψυχὴν θρασεῖαν,
καὶ θήσῃ τὰ τοῦ πλάσματος καὶ ἀποδειλιάσῃ πλήρης,
καὶ σφίξῃ τὰ μερία του καὶ τὴν καρδιὰν πονέσῃ,
καὶ ἀποκοτήσῃ ὡς ἄγουρος καὶ ἐπιλαλήσῃ εἰς μέσην,
καὶ σείσῃ τὸ κοντάριν του καὶ εἴπῃ . . . . . . ,
καὶ καταβῇ τὸ λέγουσι τινὲς εἰς τὸ πεδίον,
καὶ λέξῃ· „πράγματα κακὰ γίνονται, πάτερ, ὧδε,
καὶ ποίησον διόρθωσιν, οὐκ ἔνι πατρικά σου,
οὐδὲ διὰ σὲ τὸ ἐκτίσασι τοῦτο τὸ μοναστήριν,
τοῦ νὰ τὸ τρώγῃς μοναχὸς μετὰ τῶν συγγενῶν σου,
νὰ μᾶς διώκῃς τῆς μονῆς ὡς ξένους . . . . . .
εἰ δ' οὖν, νὰ τὸ ἐγκαλέσωμεν τὸν ἅγιον βασιλέα,
καὶ πάντες ἵνα δράμωμεν ἐπὶ τὸν πατριάρχην“,
κρεῖσσον ἦτον νὰ ἀπέθανεν ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος,
ἢ πάλιν, τὸ λεγόμενον, ποσῶς νὰ μὴ ἐγεννήθη.
Βλέπε ἀπὸ τότε μηχανὰς καὶ δόλους καὶ κακίας·
τὸν οἰνοχόον πρότερον συντόμως παραγγέλλει·
„ὄξυνον δότε ἀπὸ τοῦ νῦν κρασὶν τὸν Ἱλαριῶνα,
ἂς ἔνι καὶ ὀλιγούτσικον, νὰ μὴν ἀναισχυντίζῃ,
καὶ ἂν μουρμουρίσῃ τίποτε καὶ ὁρμήσῃ νὰ τὸ στρέψῃ,
καὶ τότε θέλω νὰ ἰδῶ τὸ πῶς τὸν θέλεις σύρειν
καὶ σπρώσεις καὶ λακτίσεις τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος“.
Καὶ τὸν κελλάρην ὅμοια τῷ πρώτῳ κατηχίζει·

370. αἲ καὶ νὰ ἦταν τις δόκιμος ἔχων ψυχὴν γενναίαν *H*. ἔναι κανεὶς δόκιμος κ' ἔχῃ *g*. καὶ ἐὰν τύχῃ κανεὶς . . . ἔχων ψ. θρασέαν *V*. καὶ νὰ ἔνι . . . κἂν . . . νὰ ἔχῃ *CSA* (*SA* πανδόκιμος). — 371. κ. θέσῃ . . . ὀλίγον *g*. κ. θέσῃ εἰς μέρος τὸν φόβον . . . ὀλίγον *V*. τὰ τοῦ κλαίματος C. τ. τ. κλάσματος *SA*. manque *H*. — 372. κ. του νεύσῃ *H*. πονέσῃ τὴν ψυχήν του *g*. μηρία του, πονέσῃ τὴν καρδίαν του *V*. σφίγξῃ *SA*. — 373. καὶ κατάβῃ εἰς τὴν μέσην *H*. πιλαλήσῃ *g*. εἰς ἄγουρος . . . πιλαλήσῃς εἰς μέσον *V*. ἐπιλαλήσῃ μέγα *CSA*. — 374. καὶ εἴπῃ τὸ ἀλλῆς ἀλέτσει *H*. καὶ πῇ τὸ ἀλλ' ἔτσι ἀλλ' ἔτσι *g*. τὸ ῥαβδίτσιν του καὶ εἰπῇ ἀλλ' ἔτσι ἀλλ' ἔτσι *V*. καὶ εἰ. τὸ ἀλλ' ἔτσι ἀλλ' ἔτσι *CSA*. — 375. ὥσπερ λέγουσι *CSA*. τὸ κόττου βόλον *g*. manque *V*. — 376. εἴπῃ *gV*. πράγματα πολλὰ ἃ γ. ὦ πάτερ *C*. λέγξῃ π. καλὰ *SA*. — 377. εἶναι γονικά σου *g*. ὅτι οὐκ εἶναι γονικά σου *V*. ποίησον καὶ *C*. ποίησε καὶ *SA*. — 378. διὰ σὲν *H*. δι' ἐσὲν τὸ ἔκτισαν *gV*. ἐκτίσασι τὸ μ. *C*. τὸ νὰ δι' ἐσὲ *S*. — 379. τὸ νὰ τὸ *H*. τὸ νὰ τὸ . . . καὶ μὲ τοὺς συγγενούς σου *gV* (*V* μετὰ τ.). τὸ . . . καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς σου *CSA*.

380. ξένους ὑπευθύνους *H*. καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς μοναχοὺς νὰ διώχῃς ὥσπερ ξένους *gV* (*V* μὲ διώκῃς). ξένους κατευθύτας *CSA*. — 381. ἰδοὺ νὰ . . . τὸν ἅ. τὸν β. *H*. ἡμεῖς νὰ σ' ἐγκαλέσωμεν στὸν *g*. ἰδοὺ τώρα ὑπάγωμεν γοργὸν εἰς τὸν ἅ. β. *V*. τὸν βασιλέα τοίνυν *CSA*. — 382. δράμωμωμεν *H*. νὰναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον *g*. εἰς τὸ πατριαρχεῖον *V*. ὡσαύτως ἵ. δρ. *CSA*. — 382*a*. τούτων λεχθέντων, δέσποτα, τί ἔχει παθεῖν ὁ λέγων; *C*. λεγχθέντων *SA*. manque *HgV*. — 382*b*. καὶ ἀπὸ τότε καὶ ἂν ζῇ καὶ φαίνεται εἰς τὸν κόσμον *H*. ἂς πῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ . . . στὸν κ. *g*. τί καὶ ζῇ *V*. ἀμμὴ ἀπὸ . . . καὶ ἂν *CSA* (*SA* ἐὰν . . . ἐὰν). — 383. κάλλιον *H*. κάλλιόν του νὰπ. *g*. κάλλιόν του ἦτον *V*. ὑπέθανεν *SA*. — 384. καὶ πάλιν *H*. — 384*a*. παρὰ ὅτι πάντοτε πάσχει ὡς ἀναίτιος ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος (en marge ὑπεύθυνος) *H*. παρὸ νὰ πάσχῃ πάντοτε, δέσποτα, διὰ ἕνα λόγον *CSA*. — 385. ἔκτοτε βλέπε . . . δ. ποῦ συρράπτουν *gV* (*V* τοὺς συρράπτει). δούλους *CSA*. — 386. εὐστόχως π. *H*. — 387. δίδε . . . τὸν Ἱλαρίων *H*. δίδε . . . Μητροφάνην *g*. Ἱλαρίωνα *VSA*. — 388. ὁ. καὶ νεροκοπημένον *H*. ἔναι *g*. καὶ ἂς ἔναι . . . μὴν νὰ σὲ ἀναισχυντίσῃ *V*. ὀλιγώτερον καὶ μὴ νὰ τὸν ψουψουρίσῃ *CSA* (*SA* sans τὸν). — 389. λαλήσῃ . . . καὶ θέλῃ *g*. νὰ λαλήσῃ *V*. καὶ μ . . . . ὁρμήσῃ *CSA*. τίποτα *C*. — 390. τότε θέλω νὰ σὲ ἰδῶ *gV* (*V* καὶ τότε). σὲ ἰδῶ *CSA*. — 391. καὶ ἄμπος τον καὶ ἔβγαλέ τον ἔξω *H*. καὶ πέμψῃς καὶ ἀπεμάλῃς τον *V*. καὶ ἐκ τοῦ πυλῶνος ἔξωθεν καὶ τοῦ μοναστηρίου *CSA*. — 392. ὅ. τοῦ πρώτου παραγγέλλει *H*. τὸν πρῶτον *g*. ὅμοιον τὸν κ. *V*.

„πάντα τὸν δεῖνα μερτικὸν μικρότερον τὸν δίδε,
ἂς ἔνι καὶ συνόστεον, ἂς ἔχῃ καὶ αἱματίδας,
καὶ ἂν οὐ τὸ ἐπάρῃ, ἔξάφες τον καὶ διάβαινε εἰς τοὺς ἄλλους“.
Τὸ τρίτον δὲ τὸν θυρωρὸν ὡσαύτως κατηχίζει·
„ἂν ἔλθῃ ὁ δεῖνα πώποτε νὰ κάτσῃ εἰς τὸν πυλῶνα,
ῥαβδέας καλάς, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, καὶ διῶξε τον ἀπέκει·
ἂν δὲ πολλάκις λάθῃ σε καὶ μόνον παρακύψῃ,
τὴν πόρταν σου ῥωμάνισε καὶ ἂς κάτσῃ εἰς τὸ πεζούλι“.

393. δεῖναν *g*. τρανώτερον *V*. — 394. ἂς ἔνι συνοστέατον *H*. ἂς ἔναι σύστεον, σύνωμον . . . κ' αἱματίτσιν *gV*. καὶ ἂς ἔνι σύστεον, σύνωμον *CSA*. — 395. ἂν τὸ οὐκ ἐπάρῃ *H*. πάρῃ . . . διάβα ἐπὶ *g*. καὶ ἐὰν *VSA*. οὐκ ἐπάρῃ το . . . διάβα ἐπὶ *V*. πάρῃ *CSA*. — 395*a*. καὶ κεῖνος ἂς καθέζεται καὶ ἂς γεύεται τὸν ψόφον *g*. ἂς καταπίνῃ στεναγμὸν καὶ τάνταινον καὶ σφάκτην *CSA*. manque *HV*. — 396. πάλιν τρίτον τ. θ. ὁ γέρων *H*. κρεῖττον δὲ νῦν . . . ὁ γέρων *g*. τρίτον δ' οὖν . . . ὁ γέρων *V*. — 397. ἂν ἔ. ἐδῶ ὁ καλόγερος ὁ δεῖνα *H*. στὸν πυλῶνα *g*. πῶς ποτὲ καὶ *V*. στὴν πόρταν νὰ καθίσῃ *C*. ἐὰν . . . ὁ ὁδεῖνα εἰς τὴν πόρταν νὰ καθίσῃ *SA*. — 398. ῥ. κ. τὸν δός . . . ἀπ' ὧδε *H*. νὰ μὲ ἀ. *V*. ῥ. κ. κατάρραχα *C*. ῥ. πολλὰς κατάρραχα *SA*. — 399. εἰ δὲ πολλάκις ἂν ἐβγῇ ἔξω μικρὸν νὰ ἴδῃ *g*. εἰ δὲ *VCSA*. πολλάκις κάθηται *CSA*.

400. τ. π. σὺ . . . κάθηται εἰς τὸν πυλῶνα *H*. ῥωμάνιζε . . . κεῖται στὸν πυλῶνα *g*. ῥωμάνιζε . . . κείτεται εἰς τὸν πυλῶνα *V*. στὸ *C*. — Les vers 400*a*—400*qq* manquent dans *H*. 400*a*. τὸν δέ γε δοχειάριον ἡσύχως παραγγέλλει *g*. τὸν δὲ δ τέταρτον ἡσύχως κράζει *V*. τὸν δὲ δοχειάρην τέταρτον εἶθ' οὕτως ψιθυρίζει *CSA*. — 400*b*. λέγει ὅτι· τὸν καλόγερον τὸν δεῖνα μὴν τὸν δώσῃς *g*. καὶ λέγει τ. *VCSA* (*CSA* καλόγηρον . . . μή). — 400*c*. ἀπ' ὅλα τὰ διδόμενα συνήθως εἰς τὴν μέσην *g*. ἢ πάλιν τ. *V*. ὡς πάλαι τ. δ. *CSA*. — 400*d*. ἀλλ' εἴπερ καὶ προστάξῃ σοι πολλάκις νὰ τὸν δώσῃς *g*. προστάξω *V*. προστάξωσι π. ὅτι δός τον *CSA*. — 400*e*. ὡς νουνεχὴς καὶ φρόνιμος συμπαραβίβαζέ τον *g*. συνεργὴς et au-dessus νουνεχὴς . . . σὺ παραβίαζε *V*. ἐνεργὴς . . . σὺ παραβίαζέ τον *CSA* (*SA* το). παραβίβαζε Legrand. — 400*f*. καὶ λέγε τον· οὐδὲν ἔχω, καρτέρησον ὀλίγον *g*. οὐδὲν ἔχω (commencement du vers) . . . καρτέρησε *V*. ἀποκριθεὶς καρτέρησον μικρὸν ὅτι οὐδὲν ἔχω *CSA* (*SA* καρτέρησε). — 400*g*. καὶ μὴ νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ στρόφος *g*. καὶ σφ. καὶ πιάσῃ τον ὁ πόνος *V*. καὶ πιάσῃ τον ὁ πόνος *C*. καὶ πλήξῃ . . . καὶ π. τ. ὁ ψόφος *SA*. — 400*h*. καὶ λυτρωθοῦμεν τον γοργὸν διὰ νὰ μὴν παραψάλλῃ *g*. νὰ μὴ μᾶς π. *V*. λυτρωθοῦμε . . . νὰ μὴ μᾶς παραβλέπῃ *CSA* (*SA* λυτρωθοῦμεν). — 400*i*. καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει *gV*. τοὺς κόλακας πάντας οὗτος διδάσκει *CSA*. — 400*j*. τοῦ πράττειν πάντα, δέσποτα, τὰ τῆς οἰκείας γνώμης *g*. πάντα manque *V*. καὶ πράττουν πάντες δ. τὰ τῆς κακίας ἔργα *CSA*. — 400*k*. εἰ δὲ πολλάκις στερεὸς ὁ μοναχὸς τυγχάνει *gVCSA*. — 400*l*. καὶ φέρει ταῦτα νουνεχῶς καὶ μετ' εὐχαριστίας *gV*. τ. στερεῶς κ. *CSA*. — 400*m*. πρόσσχες ποιμένος, δέσποτα, δευτέραν πανουργίαν *gV*. πονηρίαν *CSA*. — 400*n*. ὃ κέκτηται προάστειον μικρότερον τῶν ἄλλων *g*. εἰς ὃ κ. *V*. εἰς ὃ ἔχει πρ. μικρότερον τ. ἄ. *CSA*. — 400*o*. πρὸς ὀλιγούτσικον καιρὸν ἐκεῖ τὸν ἀποστέλλει *gSA*. εἰς ὀλ. *V*. ἀποστέλνει *C*. — 400*p*. καὶ τοῦτο δὲ μηχανικὸν ἵνα τὸν παρεκβάλῃ *g*. manque *V*. μηχανικῶς καὶ τοῦτο γὰρ νὰ μᾶς τ. π. *CSA*. — 400*q*. καὶ ἀπέκει τὰ τὸν πολεμεῖ καὶ ἀπέκει τὰ τὸν κάμνει *gV* (mais le premier hémistiche manque dans *V*). καὶ ἀπέκεινα τὸν πολεμεῖ καὶ ἀπέκεινα τὸν κ. *CSA*. 400*r*. μόνος θεὸς ἐπίσταται καὶ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος *gCSA*. ὁ θεὸς *V*. — 400*s*. εἰ δὲ πολλάκις συμβολὴν τῶν μοναχῶν οἱ πλείους *g*. εἰ δὲ πολλῶν καὶ συμβουλὴν τ. μ. τοὺς πλείους *V*. συμβουλὴν . . . πλεῖοι *CSA*. — 400*t*. ποιήσωσι καὶ δράμωσι πρὸς σὲ τὸν βασιλέα *gV*. ποιήσουσιν *C*. ποιήσωσιν . . . δράμωσιν *SA*. — 400*u*. πρὸς σὲ τὸν χριστομίμητον τὸν ἀληθῆ φωστῆρα *VCSA*. manque *g*. — 400*v*. τὸν Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν τὸν τῆς πορφύρας γόνον *gVCSA*. — 400*x*. τὸν νικητήν, τὸν εὐτυχῆ, τὸν μέγαν ἀριστέα *SA*. τὸν ν. τὸν ἄριστον *V*. manque *gC*. Dans *SA*, ce vers vient après 400*t*. — 400*y*. τὸν πολεμάρχον τὸν στερρόν, τὸν νέον τὸν Ἀκρίτην *VCSA* (*V* τὸν δεύτερον Ἀ.). manque *g*. — 400*z*. τὸν πύργον τῆς ἀνατολῆς, τῆς δύσεως τὸ δόρυ *gV* (*V* τὸ δόρυ manque). ἁπάσης τῆς ἀ. καὶ δ. τ. δ. *CSA*. — 400*aa*. ὑπέρφωτον ἀστέρα, ἑδραιωμένην πέτραν *V*. ἀστέρα φαεινότατον, ἡδραιωμένην π. *CSA*. manque *g*. — 400*bb*. τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν πατέρα καὶ προστάτην *gVCSA* (*V* καὶ προστάτην manque). — 400*cc*. καὶ κλῆσιν νῦν βασιλικὴν καλῶς ὀχυρωθῶσιν *g*. *V* ne donne de ce vers que νῦν καλῶς ὀχυρωθῶσι. καὶ πρόσταγμα βασιλικὸν κ. ὀχυρωθῶσι *CSA* (*SA* ὀχυρωθῶσιν). — 400*dd*. πόσα λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους *gV*. π. λ. τοῦ κράτους σου σ. κ. λ. *C*. π. λ. σ. τοῦ κράτους σου κ. λ. *SA*. — 400*ee*. τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ἰσχύσουσιν ἀνῦσαι *g*. ἢ . . . ἰσχύσωσιν ὠνῆσαι *V*. ἢ τυπικὰ τοῦ κτήτορος *CSA*. ἰσχύουσιν *ZA*. — 400*ff*. ὥσπερ αὐτὸς ὁ λογαρᾶς ἀτσαλοπεριπάτης *g*. λαγαρὸς ὁ τσαλοπερπατάρης *V*. λυγηρὸς ὁ τσαλοπεριπατάρης *CSA* (*SA* τσαλοπεριπάτης). — 400*gg*. ὁ πουλιτσίτσης, ὁ πτωχός, ὁ λερωμενοστόλης *g*. πολιτίτσης . . . λερωμενοτσόλης

Ἂν ἀρρωστήσῃ ὁ ἡγούμενος ἢ πόνος τὸν κρατήσῃ,
ὁρίζει· „φέρετε ἰατρούς, τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα“·
ἔρχονται, βλέπουσιν εὐθύς, κρατοῦσι τὸν σφυγμόν του,
λέγουσι· „ποίησε τὰ καὶ τά, καὶ ἂς γίνεται καὶ τάδε“.
Καὶ ὅταν καβαλλικεύσωσι καὶ θέλουσιν ὑπάγειν,
ἐγέρνεται ὁ ἡγούμενος καὶ τάδε παραγγέλλει·
„δότε τὸν δεῖνα τὸν ἰατρὸν κἂν δέκα μανοηλᾶτα,
τὸν δ' ἄλλον δότε τον κρασὶν κἂν δεκαπέντε μέτρα“.
Εἰ δ' ἀρρωστήσῃ μοναχὸς ἢ πόνος τὸν κρατήσῃ,

V. ὁ πουλιτσάκης ὁ χονδρός, ὁ λερωμενοτσόχος CSA (SA πουλιτσάτσης). — **400hh.** ποῦ μὲ φελοῦν ὅτι ἔμαθα καμπόσα γραμματίτσια g. ὁποῦ μὲ φαίνουν ὅτι ἔμαθον κ. γρ. V. π. μ. ὠφελοῦν ὅ. ἔμαθον κἂν πόσα γρ. CSA (SA ἔμαθα). — **400ii.** καὶ περπατῶ καὶ προσαιτῶ καὶ φόλιν οὐ λαμβάνω $gCSA$. περιπατῶ V. — **400jj.** καὶ φαίνονται καὶ οἱ σάρκες μου καὶ ὁμοιάζω νυκτοκλέπτης g. αἱ σ. V. φαίνουνται αἱ σ. CSA (SA σάρκαι ... νυκτοκλέπτην). — **400kk.** ξυραφιστὴς κακότυχος ἀπορρουχοσυνάκτης g. κύριε ἐλέησον καλόγερον ἐκ τοὺς ῥουχοσυνάκτας C. κύρι' ἐλέησαν καλόγηρον ἐκ τοὺς ῥ. SA. manque V. — **400ll.** καὶ τσαντσαλιαρουτσούριχος ἀπὸ τὸ δημοκήλλιν g. καὶ τσαντσαλιάρης τσούρουχος ... δημακέλλιν V. ἢ τσαντσαλιάρην τσούρουχον ἀπὸ τὸ δομακέλλιν CSA (S δημακέλλιν, A δημακέλλι). — **400mm.** καὶ πάντοτε κλονίζομαι καὶ θλίβομαι καὶ κλαίω $g^V CSA$. — **400nn.** γυμνοποδῶν, ῥακενδυτῶν, πεζοπορῶν, δουλεύων $gCSA$ (CSA δουλεύω). γυμνοποδῶ, ῥακενδυτῶ, πεζοπορῶν δουλεύω V. — **400oo.** καὶ φέρων ἅπερ εἴρηκα τῷ κράτει σου πολλάκις g. φέρειν ἅπερ (lacune) τῷ κρ. σ. π. V. μὴ φέρων CSA. — **400pp.** ἀλλ' ὦ μικρόν, θεόστεπτε, τὰς ἀκοάς σου πρόσσχες g. ἀλλ' οὖν V. πάλιν μικρόν ... πρόσθες CSA. — **400qq.** ὅπως νὰ μάθῃς ἀκριβῶς καὶ περὶ τῶν νοσούντων g^V. ἂν μ. CSA.

401. ἐὰν H. ἂν ἀ. ἡγούμενος g^V (V ἀρρωστῇ). ἐὰν ... πιάσῃ CSA. — **402.** κράζει γοργὸν τοὺς ἰατρούς g. Le second hémistiche manque V. κράζουν CSA. — **403.** ἄρχονται γάρ, κρατοῦσιν τον, βλέπουσι τὸν σφυμόν του H. Le premier hémistiche manque, καὶ πιάνουν τ. σφ. τ. V. ἔρχουνται C. βλέπωσιν ... κρατῶσιν SA. — **403a.** θωροῦσι καὶ τὰ σκύβαλα μετὰ τοῦ ὑελίου g. θεωροῦσι ... γυαλίου V. ὁρῶσι ... ὑαλίου CSA (SA ὁρῶσιν). manque H. — **404.** λέγουσιν ποίσε ... ἂς γένῃ τόδε τόδε g. λέγουν τον ... ἂς γένουν τὰ καὶ τάδε V. τὰ ποιήσατε καὶ ἂς γένωσι C. λέγοσιν τά ποιήσετε ... γένονται SA

Les vers **404a—404m** ne se trouvent pas dans H. — **404a.** καὶ ἂς φέρουσι συλίγουρδον καὶ ἂς βάλουσιν ἀπέσω g. συλίγουρδα ... βλησκούνιν V. ἂς φέρωσι συλίγουρδα ... βλησκούνιν CSA (SA φέρωσιν ... βάλωσιν). — **404b.** καὶ σύντομον ἂς γένεται τοιαύτη ἰατρεία g. σύντομα ... γένηται V. γένωνται τοιαῦται ἰατρεῖαι CSA. — **404c.** ἂν μὲν ὑπάγει 'ς ἀγορὰν ἰατρικῶν σπερμάτων g. ὁ μὲν ... εἰς V. ὁ μὲν ὑ. στὸν ἀγρὸν ἰατρικὰ γυρεύων CSA (SA εἰς τὸν). — **404d.** ἄλλος ὁρμᾶται εἰς Πέραμαν, ἄλλος εἰς ταὐγενίου g. ὁρμᾶται ... τὰ Εὐγενίου V. ὁρμᾷ εἰς τὸ Π. CSA. — **404e.** καὶ πάλιν ἄλλος ἕτοιμος καὶ τρέχει ἐπὶ τὸ Μίλιν C. ἀπὸ τὸ SA. manque g^V. — **404f.** σπουδάζωσι νὰ εὕρωσι βατόπουλα, ψησσία g. σπουδάζουσι νὰ εὕρουσι ματόπουλον V. σπουδάζουσιν νὰ εὕρωσι ψησσόπουλα ἢ βάτους CSA (SA εὕρουσιν). — **404g.** φιλομηλίτσας τρυφεράς, κωβίδια, γαλέας g. καὶ γ. V. φιλομηλίτσαν τρυφερὰν κ. καὶ γ. CSA. — **404h.** γοργὸν νὰ μαγειρεύουσιν σὺν πάσαις ἀρτυσίαις gSA. μαγειρεύσουσιν C. manque V. — **404i.** ὁ μὲν τὸ σαχαρόθερμον, ἄλλος δὲ τὸ δροσᾶτον g. ζαχαρόθερμον V. ὁ δ' ἄλλος $VCSA$. — **404j.** ἄλλος φροντίζει τὸ χυλὸν διὰ τὴν ἀθρεψίαν g. τ. ἐκλεκτὸν διὰ τὴν ἀνορεξίαν V. τὸ ἐκζεστὸν δ. τ. ἀνορεξίαν CSA. — **404k.** καὶ πάλιν ἄλλος ἕτοιμος κνήθει τὴν κεφαλήν του g^V. καὶ κνήθει τὴν κορυφήν του CSA. — **404l.** ἄλλος δὲ πάλιν ἕτοιμος προσφέρων ταῖς ῥιπίσιν CSA. manque g^V. — **404m.** ἕτεροι δὲ τοὺς πόδας του μεθ' ἡσυχίας τρίβουν g. ἕτερος ... τρίβει $VCSA$.

405. νὰ θέλουσιν H. Les vers 405 et 406 manquent dans CSA; dans g^V ils sont remplacés par les deux vers suivants: **405a.** προστάσσει δὲ καὶ δίδουσιν τοὺς ἰατροὺς πλουσίως g. δίδουσι V. — **406a.** διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ πάντοτε ἀόκνως ἂν νοσήσῃ g. ὡσὰν τούς ... εὐκόλως V. — **406b.** δότε κριθὴν τὸν ἰατρὸν κἂν δεκαπέντε μόδια CSA. manque HgV. — **407.** δότε τὸν ἰατρὸν κρασὶν κἂν δεκαπέντε ἀγγεῖα g. δὸς τὸν ἰατρὸν γλυκὺν κρασὶν δεκαπέντε ἀ. V. δ. κρασὶν τὸν ἕτερον CSA. μόδια SA. — **408.** κρίσιν H. τὸν δ' ἄλλον δὸς νομίσματα κἂν δέκα μανολᾶτα g. τὸν δ' ἄ. δὲ ν ... μανοηλᾶτα CSA. τὸν δ' ἄλλον δὸς ν. δεκαπέντε μανοηλᾶτα V. — **408a.** καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας μετ' ἐξουσίας δίδει g^V. μετὰ τῆς ἐξουσίας (fin du vers) CSA. manque H. — **408b.** προστάσσει ὁ ἡγούμενος ἵνα τοὺς ἀπεκβάλουν C. πρ. ὁ κὺρ ἡγούμενος SA. manque HgV. — **409.** εἰ δὲ V. ἂν δ' ἀ. τις ἡμῶν ἢ π. τ. πιάσῃ SA.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

γίνεται ὁ ἡγούμενος ἰατρὸς καὶ τάδε παραγγέλλει·
„ἡμέρας τρεῖς ἀφέτε τον καὶ νηστικὸς ἂς κεῖται,
ἂν δὲ ζητήσῃ βρώσιμον, ψωμίτσιν καὶ κρομμύδιν,
ἂν δὲ ζητήσῃ διὰ νὰ πίῃ, νερούτσικον ὀλίγον“.
Ἔδε ἰατρὸς πανάριστος, ἔδε λαμπρὸς τεχνίτης·
διέβη τὸν Ὀκτάριον, διέβη τὸν Κανίκλην,
διέβη τὸν Ἀέτιον, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην!
Τὰ συγχαρίκια, δέσποτα, νὰ σὲ τὸν ἑρμηνεύσω,
νὰ μὴ φοβῆσαι εἰς ποταμὸν ξηρὸν νὰ κινδυνεύσῃς,
ἢ σκύλος πώποτε νεκρὸς νὰ ἐγέρθῃ νὰ σὲ δάκῃ.

410. γίνεται H. ἰατός του γίνεται g. ὁ ἡγούμενος γίνεται V. γίνετ' C. κ. ταῦτα CSA. — **411.** ἀφῆτε g^V. ἂς κείτεται καὶ νηστικὸς ἂς διάβῃ CSA. — **411a.** μὴν ἀλαφρώσῃ ὁ στόμαχος ἐκ τῆς πολυφαγίας CSA. — **411b.** καὶ τότε νὰ ποιήσωμεν ἰατρειὰν ἐνδεχομένην CSA.

La pensée exprimée par les vers 412, 413, qui se trouvent tels quels dans H, a été développée dans les vers suivants, absents de H: **412a.** μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπον gSA. τῶν ἡ. τ. τρίων V. εἶπω C. — **412b.** ψιχίτσας ζεματίσετε μικρὰς εἰς τὸ πινάκιν g. ψ. ζεματιστὰς ψιλὰς V. τὸ γαβάθιν CSA. — **412c.** καὶ ψήσετε μικρούτσικον κεφάλιν κρομμυδίτσιν g. καὶ κόψετε ψιλούτσικον κ. κρομμυδίου CSA. manque V. — **412d.** καὶ βάλετε λιγούτσικον ἐλάδιν νὰ μυρίσῃ g. κ. β. καὶ ὀλιγούτσικον V. ὀλιγούτσικον ἔλαιον CSA. — **412e.** καὶ φλησκουνίτσιν ὀλιγὸν διὰ τὴν εὐωδίαν g, βλησκουνίτσι ... μυρωδίαν V. κ. βλησκουνίτσαν περισσὴν διὰ πλείονα μυρωδίαν CSA. — **412f.** καὶ θρέψετέ τον ὀλιγὸν καὶ μὴ ὀλιγοψυχήσῃ CSA. manque gV. — **412g.** εἰ δὲ διψήσῃ, δότε τον νερούτσικον ὀλίγον g^V. ἐὰν CSA. — **412h.** καὶ πάλιν ἐξαφῆτε τον ἄλλας καὶ τρεῖς ἡμέρας g. κἂν τρεῖς $VCSA$. — **412i.** σὰν νἄμαθεν ἐξέπαντος ἀπὸ τοῦ Ἱπποκράτους g. καὶ ὡς ἔμαθον ... τὸν Ἱπποκράτην CSA. manque V. — **412j.** τάχα νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ νὰ πέσῃ νὰ ἀποθάνῃ H. γοργὸν ... νὰ σφ. καὶ πιάσῃ τον ὁ στρόφος (πόνος raturé devant στρόφος) V. manque $gCSA$. — **412k.** καὶ λυτρωθοῦμεν τον γοργόν, νὰ μὴ μᾶς παραψάλλῃ HV. ἢ νὰ ἀποθάνῃ σύντομον καὶ νὰ τὸν λυτρωθῶμεν CSA (SA λυτρωθοῦμεν). manque g. — **412.l.** ἢ νὰ βιαστῇ γοργώτερον καὶ ἐγερθῇ καὶ δουλεύῃ V. ἢ ἐὰν ὑγιάνῃ καὶ ἐγερθῇ καὶ πάλιν νὰ δ. CSA. manque g.

414. εἶδες πανάριστον ἰατρόν, εἶδες λαμπρὸν τεχνίτην g^V. τεχνίτην μέγαν CSA. — **415.** ἐδιάβην ... ἐδιάβην H. Νεκτάριον g. ἢ καὶ τὸν Κανικλείου CSA. — **416.** ἐδιάβην τὸν Ἀναίτιον H. καὶ αὐτὸν V. τὸν Γαληνὸν καὶ τὸν Ἀριστοτέλην CSA. — **417.** συχαρίκια μου δ. H. νὰ σὲ ἰατρεύσῃ, δέσποτα, νὰ σὲ τὸν προξενήσω g. νὰ σὲ τὸν προξενήσω $VCSA$. — **418.** ἵνα H. νὰ μὴν φοβᾶσ' εἰς ποταμὸν ξερὸν g. φοβῆσαι ποταμὸν CSA. — **419.** νὰ μηδὲ σκύλον νὰ ἔν' νεκρὸς H (*dernier vers du poème dans le manuscrit* H). σκύλον ποτὲ ψοφιάρικον g. ἢ σκύλον πούποτε νεκρὸν νἀγέρθῃ V. ἢ ψοφισμένον πούποτε κύνα νὰ σὲ δαγκάσῃ CSA (SA πούπετε).

419a. εἰ δὲ καὶ γράφω περισσὰ καὶ τοὺς λόγους μηκύνω g. τί δὲ κ. γρ. π. τ. λόγους μου μηκύνω V. τί γὰρ κ. γρ. π. μηκύνω καὶ τὸν λόγον CSA. — **419b.** εἰ γὰρ λεπτῶς ἀπάρξομαι τὰ τούτων καταλέγειν CSA. καὶ γ. λ. ἀνάρξομαι V (après 419c). manque g. — **419c.** καὶ δῆλα πάντα καθιστῶ τῷ κράτει σου τῷ μέγᾳ g. κ. δ. ταῦτα τῷ κρ. σ. τ. μ. καθιστάνω V. κ. δ. ταῦτα καθιστῶν τῇ κραταιᾷ σου σκέπῃ SA. — **419d.** ὁ χρόνος ἐπιλείψει με φθεγγόμενον τὰ τούτων CSA manque g^V. — **419e.** γαστρίμαργον καὶ λαίμαργον καλούμενον πολλάκις CSA. manque g^V. — **419f.** ὁ λάρυξ ἐξηράνθη μου ἀπὸ τῆς ἀκρασίας V. manque $gCSA$. — **419h.** καὶ ἡ κοιλιά μου ἐξέρωσεν ἀπὸ τῆς ἀφαγίας g^V. νῦν ἡ κ ... τὴν ἀφαγίαν CSA. — **419i.** καὶ μεθυστὴς ῥδόμενος ἐκ πάντων καὶ οἰνοπότης CSA. manque g^V. — **419j.** ἀπὸ τὸ κυμινόθερμον ὅλως ὑδρωπικιάσα g. κ. δέσποτα ὑδρ. CSA. manque V. — **419k.** γηροκομεῖν καλούμενος καὶ τρίτον, δέσποτά μου CSA. manque g^V. — **419l.** ἐκ τὰς πολλὰς ἐβλάβησαν δουλείας τὰ νεφρά μου g. ἐπιάστησαν V. ἐθλάσθησαν ... τ. πλευρά μ. CSA. — **419m.** κουρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλάκις g. στλιβίτσης ὁ ταλαίπωρος καλούμενος CSA. manque V. — **419n.** ὀλόγυμνος ἀπέμεινα διὰ τὴν ὀνειδισίαν g^V. τὰς ὀνειδισίας CSA. — **419o.** ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα νὰ κοιμοῦμαι g^V. ἐξάφες ... στρ. καὶ πλατέα CSA. — **419p.** τὰ ὀστέα μου συνετρίβησαν ἀπὸ ξηροκοιτίας g. τὰ ὀστᾶ μ. σ. ἐκ τῆς ξ. CSA. καὶ τ. ὀστᾶ μ. ἐτρύπησαν ἐκ τῆς ξ. V. (*Dans V le poème finit par ce vers*). — **419q.** εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοβούμενος πολλάκις g. μὴ ψάλλοντα πληττόμενον π. CSA. — **419r.** ἐπόνεσα τὸν γούργουρον ἐκ τῆς πολυφωνίας g. ἐπόνησα CSA. — **419s.** ὀνειδιζόμενος συχνῶς, γόνυ μὴ κλίνων ὅλως CSA. manque g. — **419t.** τὰ γόνατά μου σθένησαν ἀπὸ τὰς μετανοίας g. ἠσθένησαν CSA. — **419u.** ὑπνιάρης δὲ καλούμενος καὶ πάλιν παρ' ἐκείνων CSA. manque g. — **419v.** τὰ μάτια μου

Ὦ τῆς πορφύρας βλάστημα, παντάναξ τροπαιοῦχε,
καὶ τοῖχος ἀπροσμάχητον τῆσδε τῆς Βυζαντίδος,
ταῦτα λοιπόν, ὡς εἴρηκα τῷ κράτει σου, μὴ φέρων,
ἑκὼν ἐξέρχομαι μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου,
δι' ἅσπερ εἶπον ἄνωθεν παμπλείστους τὰς αἰτίας,
καὶ πρὸς τὴν σὴν κατέφυγα μεγάλην βασιλείαν·
ἀφ' ὅτου γὰρ ἐκράτησας ταύτην θεοῦ βουλήσει,
οὐκ ἔστησας τὰς χεῖρας σου ποσῶς εἰς τὸ μὴ δοῦναι
καὶ μοναχοῖς καὶ κοσμικοῖς, καὶ γέρουσι καὶ νέοις,
καὶ πάντες ἐπαγάλλονται σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες,
τῶν σῶν ἐπαπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.
Ἄρτι δὲ πρόσσχες καὶ εἰς ἐμέ, στενούμενον, πεινῶντα·
οὐ γὰρ ὑπέρογκα ζητῶ, δέσποτα στεφηφόρε,
νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν εὐθὺς τῆς ἀθυμίας·
ψωμὶν ζητῶ τῷ κράτει σου ὀλίγον, κομματίτσιν,
εἰς ἣν ἡ βασιλεία σου μονὴν μὲ παραπέμψει.
Ἐπεὶ δὲ νῦν προβάλλομαι μεσίτην τε καὶ πρέσβυν
ὡς πρὸς τὴν βασιλείαν σου Γεώργιον τὸν μέγαν,
τὸν ἐν πολέμοις ὄντα σοι καλὸν συνοδοιπόρον,
ἐν τούτῳ τοίνυν ἐξαιτῶ, γοργὸν κατάνευσόν μοι.
Ὡς γὰρ Χριστὸς ἐρρύσατο τὸν Πέτρον ἐκ πελάγους,
καὶ Ἰωνᾶν διέσωσε τοῦ θαλαττίου κήτους,
οὕτως νῦν, δέσποτα, κἀμὲ τὸν ταπεινὸν καὶ ξένον

ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας *g*. τὰ ὀμμάτια μ. ἠγριώθησαν *CSA*. — **419w**. ἡ σάρξ μου ἐκεφαλίασεν ἀπὸ τῆς ἀλουσίας *CSA*. manque *g*. — **419x**. τὰ δόντια μου ἐσπαράχθησαν ἀπὸ ξηροφαγίας *g*. οἱ ὀδόντες μου . . . ἐκ τῆς ξ. *CSA*. — **419y**. καὶ τὰ μαλλίτσια μου ἔπεσαν ἀπὸ τὴν ἀλουτσίαν *g*. ἐκ τὰς ἀποτριχίας *CSA*. — **419z**. ἴδε καρβούνια, δέσποτα, καὶ θλίψεις τὰς βαστάζω *g*. καρβούνιν . . . θλίψιν τὴν β. *CSA*. — **419aa**. αἴ, πόση παραπόνεσις εἰς τὴν ψυχήν μου κεῖται *CSA*. manque *g*. — **419bb**. καὶ τίς οὐκ οἰκτειρήσει με τὸν κακοδικημένον *g*. καὶ ποῖος οὐκ οἰκτείρει με τὸν παραπονεμένον *CSA*. — **419cc**. οὐδ' ἅπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίαν δίδουν *g*. ἢ ὧνπερ εἶπον χαλεπῶν ἐλευθερίαν δώσει *CSA* (*A* εἰς ὧνπερ).

420. ἀλλ' ὦ π. *g*. τὸ τῆς π. *CSA*. — **422**. ἰδοὺ λοιπὸν τὰς μάστιγας ἃς εἴρηκα μ. φ. *CSA*. — **423**. αὐτὸς ἐξῆλθον τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Θεοφίλου *CSA*. — **424**. δι' ἃς ἐξεῖπον *g*. πολλὰς πανανομίας *C*. πολλὰς π[αρανομί]ας *S*. Dans *S*, la partie entre crochets est cachée par une tache (voir notre *introduction*, p. 13); le mot a été laissé en blanc par *A*; une seconde main a tracé dans l'espace blanc παρανομίας. — **425**. μετὰ δακρύων σκέπην *C*. μετὰ [δακρύων σ]κέπην *S*. Dans *S* et *A*, même situation qu'au vers précédent; dans *A*, δακρύων σκέπην laissé en blanc et ajouté de seconde main. — **426**. ἐκέρδισας *g*. — **427**. τὸ διδόναι *g*. — **428**. κ. μοναχοὺς κ. κοσμικοὺς κ. γέροντας κ. νέους *g*. — **429—430**. καὶ πάντες ἐπαγάλλονται μεγάλων δωρημάτων *CSA*; ce vers correspond aux deux vers 429—430 de *g*. — **430a**. ἐκ τῶν χαρίτων τῶν λαμπρῶν τοῦ σοῦ γενναίου κράτους *CSA*. — **431**. ἐμέν *g*. ἔπιδε, βλέψον ἐπ' ἐμοί, στερνοκτυπῶ καὶ κλαίω *CSA* (*S* στερνοκοπῶ κ. κλαίων). — **431a**. τὸν Ἱλαρίωνα τὸν σὸν δοῦλον οἰκτρὸν καὶ πένην *g*. manque *CSA*. — **431b**. παρακαλῶ λυθῆναι μου τὴν δέησιν ταχέως *CSA*. — **433**. ν. λ. σὺν τὴν ζήτησιν εὐ. κ. ἀτιμίαν *g*. — **434**. καλὸν κομματοπούλιν *g*. κρατῶ *S*, et de première main, dans la marge, ζητῶ, qui est aussi la forme de *A*. — **435**. παραπέμψεις *g*. βασιλεία μου *SA* et dans *A*, de seconde main, του au lieu de μου. — **436**. ἐπειδὴ καὶ πρ. *g*. προσβάλλομαι *A*. — **437**. Γεώργιον τὸν δοῦκαν *CSA*. — **439**. εἰς τούτου τὴν μονὴν ζητῶ ἐκεῖ κατατεθεῖναι *g*. — **440**. ἐ. Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης *g*. — **441**. ἀβυσσίου κ. *g*. — **441a**. καὶ τρεῖς παῖδας διέσωσε πυρὸς ἑπταπλασίου *g*. manque *CSA*. — **442**. οὕτω καὶ σύ μέ, δ., τὸν ἄθλιον καὶ πένην *g*.

τῶν δυσχερῶν ἀπάλλαξον σοφῶν μηχανημάτων,
ὧνπερ κατεῖπον ἄνωθεν λεπτομερῶς ὠδίνων,
καὶ δίδου μοι τὴν ἅπασαν αὐτῶν ἐλευθερίαν.
Πείθομαι γάρ, ὦ δέσποτα, τῷ κράτει σου θαρρήσας,
καὶ δοῦλος ὢν ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην.

443. δεινῶν μ. *g*. τῶν [δυσχερ]ῶν *S*. Pour *C* et *A*, même situation qu'au vers 424: dans *A*, le mot δυσχερῶν a été laissé en blanc; une seconde main a écrit συμφορῶν dans l'espace libre. — **444**. λεπτομερῶς ὁ τάλας *g*. ὧν[περ κατεῖπον] *C*. Pour *C* et *A*, même situation qu'au vers 424: dans *A*, ὧνπερ κατεῖπον laissé en blanc et remplacé, de seconde main, par εἰρημένων. — **445**. αὐτοῦ ἐ. *g*. καὶ δί[δου μ[οι τὴν ἅ. Même situation que précédemment: dans *A*, καὶ δίδου μοι τὴν a été laissé en blanc et remplacé, de seconde main par καὶ πάρεξόν μοι. — **446**. ποθῶ καὶ γάρ . . . προθύμως *g*. — **447**. ὡς δοῦλος σου *g*. ***Fin du poème dans*** *CSA*. — **447a**. μὴ ἀποτύχω, δέσποτα, τῆς ἱκετείας ὅλως *g*. — **447b**. ὡς ἂν καὶ ἐκτενέστερον ἐκ καρδίας ἐκπέμπω *g*. — **447c**. ὑπὲρ τοῦ κράτους σου εὐχὴν πρὸς τὸν ἄνακτα κτίστην *g*. — **447d**. ἵνα σοὶ καὶ ἀείζωον παρέξῃ βασιλείαν *g*. — **447e**. τὴν ἄληκτον, τὴν μένουσαν, τὴν μετὰ τῶν ἡδίστων *g*. — **447f**. Πατρί, Υἱῷ καὶ Πνεύματι δόξα καὶ πάλιν δόξα *g*.

IV.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα.

Ἀπὸ μικρόθεν μ' ἔλεγεν ὁ γέρων ὁ πατήρ μου·

Manuscrits. *G* = Parisinus Grec 396, f° 698 à 704. — *C* = Parisinus Coislin 382, f° 142 r° à 148 v°. — *S* = Parisinus Suppl. gr. 1034, f° 169 r° à 175 v°. — *A* = Manuscrit d'Andrinople 1237, f° 1 r° à 7 r°. — *g* = Parisinus Grec 1310, f° 429 r° à 434 r°.

Titre. *Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα* G. *Πτωχοπρόδρομος* g. *Στίχοι Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς τὸν βασιλέα κὺρ Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν* CSA (*A Μανουὴλ τὸν Πορφυρογέννητον*). Le début, tel que nous le donnons, est celui de *G*; le manuscrit *g* commence par les huit vers que voici:

1a Μόλις τολμήσας, βασιλεῦ, δέσποτα στεφηφόρε,
1b σκηπτοῦχε Κομνηνόβλαστε, κράτιστε κοσμοκράτορ,
1c ὑπὸ τὴν σκέπην σῶν χρυσῶν προσέρχομαι πτερύγων
1d καθικετεύων, ἐξαιτῶν, παρακαλῶν ὁ τάλας
1e τὰς ἀκοὰς προθεῖναι μου σῆς ἀνακρατορίας·
1f* ὅρμος σὺ γὰρ ὁ γαληνὸς πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις,
1g* καὶ μὴ μὲ κλείσῃς ἀκοὰς τὰς βασιλικωτάτας,
1h* μηδὲ σὸν ἀποστρέψῃς με δοῦλον κατησχυμένον.

Les vers 1*f**, 1*g**, 1*h** correspondent aux vers 1*rr*, 1*ss*, 1*tt* de la tradition suivante, qui est celle de *CSA*:

1a Τολμήσας μόλις, βασιλεῦ, δέσποτα στεφηφόρε,
1b σκηπτοῦχε Κομνηνόβλαστε, κράτιστε κοσμοκράτορ,
1c τῇ σκέπῃ τῶν χρυσέων σου προσέρχομαι πτερύγων
1d καθικετεύων, ἐξαιτῶν, παρακαλῶν ὁ τάλας (καθικετεύειν SA)
1e τὰς ἀκοὰς προσθεῖναι μοι τῆς σῆς ἀνακτορίας,
1f ὅπως λεπτομερέστερον τὰ κατ' ἐμὲ λαλήσω.
1g Μόλις ποτὲ παραδραμὼν τὴν θάλασσαν τοῦ βίου
1h τὴν οὕτω κατακλύζουσαν καὶ συνβυθίζουσάν με,
1i πρὸς τὸ κοσμοσωτήριον προσέδραμον λιμένα (πρὸς τὸν SA)
1j τὸν τῆς χριστομιμήτου σου μεγάλης βασιλείας·
1k σὺ γὰρ λιμὴν ἀκύμαντος τῶν σοὶ προσπεφευγότων.
1l Μόλις λιπὼν τὸ πέλαγος τῶν ἁλμυρῶν φροντίδων,
1m ἔφθασα πρὸς τὸ πέλαγος τῶν εὐεργετημάτων·
1n σὺ γὰρ ἐλέους ἡ πηγὴ καὶ τῶν χαρίτων χάρις,
1o καὶ πέλαγος χριστότητος καὶ τῆς φιλανθρωπίας,
1p σὺ κράτος τῶν ῥηγιναρχῶν, τῶν τοπαρχῶν αὐτάναξ·
1q ἐπὶ δὲ τῷ τετράνακτι τῷ τετραυγουστομόρφῳ
1r Ῥώμης τῆς νέας τῆς χρυσῆς, τῆς Κωνσταντίνου Ῥώμης,
1s τῷ γόνει τῷ τοῦ κράτους σου καὶ μὴν καὶ τῆς πορφύρας (γόνῳ ... νέμειν SA.)
1t μερῶν τεσσάρων τῶν τῆς γῆς καὶ κράτος κηρυχθήσει.
1u Αὐτὸς γὰρ τὸ τετραύγουστον ἐκ τῆς προσηγορίας (τετραύγοστον SA)
1v σταυροῦ τὴν τετραμέρειαν πάντως παρασημαίνει· (παρασημαίνων SA)

„Παιδίν μου, μάθε γράμματα, καὶ ὡσὰν ἐσέναν ἔχει.
Βλέπεις τὸν δεῖνα, τέκνον μου, πεζὸς περιεπάτει,
καὶ τώρα διπλοεντέλημος καὶ παχυμουλαρᾶτος.
Αὐτός, ὅταν ἐμάνθανε, ὑπόδησιν οὐκ εἶχεν,
καὶ τώρα, βλέπεις τον, φορεῖ τὰ μακρυμύτικά του.
Αὐτός, ὅταν ἐμάνθανε, ποτέ του οὐκ ἐκτενίσθη,
καὶ τώρα καλοκτένιστος καὶ καμαροτριχάρης.
Αὐτός, ὅταν ἐμάνθανε, λουτρόθυραν οὐκ εἶδε,
καὶ τώρα λουτρακίζεται τρίτον τὴν ἑβδομάδα.
Αὐτός, ὁ κόλπος του ἔγεμε φθεῖρας ἀμυγδαλάτας,

1w ὡς γοῦν ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ τετραμερὴς τυγχάνει,
1x οὕτω καὶ σὺ τετραμερῆ κατακρατήσας κόσμον
1y ἐπὶ τῷ τετραυγούστῳ μοι τῷ πορφυρογεννήτῳ.
1z Ὅμως δὲ σύ, τετραύγουστε, τοῦ τετραυγούστου δίχα,
1aa σκῆπτρα κρατύνεις κραταιῶς τῆς μονοκρατορίας,
1bb τριάδι συνεργούμενος τῇ θεαρχικωτάτῃ.
1cc Ἂν γάρ τινες τῶν ἐν ἀρχῇ τῶν μὴ καλῶς φρονούντων
1dd τὸ καθ' ἡμᾶς φρονήσωσι καὶ περιθραυθηνῶσι (περιθραυθηθῶσι SA, περιθρασυνθῶσι Hatzidakis),
1ee καὶ νεύσας μόνον κατ' αὐτῶν μόνῳ τῷ νεύματί σου (νεύσῃς Legrand),
1ff ὡσεὶ καπνὸς πορεύσονται πόρρω τοῦ σοῦ προσώπου,
1gg πτοούμενος τὴν σύγκαυσιν, μονάρχα μονοκράτορ (πτοούμενοι SA),
1hh τῇ λάμψει τοῦ προσώπου σου μήπως κατακαῶσι (κατακαῶσιν SA),
1ii καθώσπερ τήκεται κηρὸς ἀπὸ πυρὸς προσώπου·
1jj ὡς πρὸ μικροῦ πεπόνθασι Δαντόνης καὶ Μελίας (πεπόνθασιν SA)
1kk καὶ Νουραδῖνος σὺν αὐτοῖς, ἐξ ἄκρας τῆς ἀνοίας·
1ll ὥσπερ ἐκεῖνος Νεεμὰν ὁ πρὶν ἀποστατήσας.
1mm Ἀλλὰ πρὸς τὸ προκείμενον καὶ πάλιν ἐπανέλθω·
1nn μόλις ῥυσθεὶς τῶν δυσχερῶν βιωτικῶν φροντίδων
1oo τῶν καταποντιζόντων με καὶ καταβυθιζόντων,
1pp συντόμως ἦλθον, ὡς ὁρᾷς, ὡς ἀπὸ τῶν κυμάτων,
1qq πρὸς κράτος τὸ γαλήνιον τῆς αὐτοκρατορίας,
1rr πρὸς ὅρμον καὶ ἀνάπαυλαν πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.
1ss Ἀλλὰ μὴ κλείσῃς ἀκοάς, μηδὲ ἀποστραφῇς με (μοι SA),
1tt τὸν δοῦλον καὶ οἰκέτην σου τὸν κατηχρειωμένον·
1uu εἰ γὰρ καὶ λέξων ἤρχομην μυθοπλαστῶν τοὺς λόγους (ἤρχουμουν SA),
1vv εὐλύτως εἶχες, βασιλεῦ, πάντων ἐκ τούτων λύειν (λύσιν Coray et A),
1ww ἐν σοὶ γὰρ ἐγκατοίκησεν ἡ τοῦ θεοῦ προνοία (ἐκατοίκησεν SA),
1xx ἡ Σολομῶντος ἄρρητος θεόσοφος σοφία.
1yy Ἀλλ' ἄρχομαι τὰ κατ' ἐμὲ τῷ κράτει σου γνωρίσαι,
1zz καὶ πόσην ὁ τρισάθλιος ὑπέστην τὴν ζημίαν (ἐπέστην SA)
1aaa ἐκ τοῦ μαθεῖν με γράμματα καὶ βίβλους ἀναγνῶναι
1bbb καὶ τῶν ἀρχαίων μυθουργῶν τὰς ληρομυθουργίας.
1ccc Ἐνταῦθα τοίνυν ἐξ ἀρχῆς τὰ κατ' ἐμὲ γνωρίσω.

1. *ἀπὸ μικροῦ μὲ ἔλεγεν* CSA. — 2. *τέκνον μου* gCSA. *γράμματα ὡσὰν* C. *ἂν θέλεις νὰ φελέσῃς* g. — 3. *ἐπεριπάτει* g. — 4. *κ. τ. ἔνι δ.* CSA. *παχυμολαρᾶτος* C. Le manuscrit *g* donne ici les deux vers suivants: *καὶ τώρα, βλέπεις, γέγονεν χρυσοφτερνιστηρᾶτος, | ἀλογοτριπλοντέλημος καὶ παχυμουλαρᾶτος.* — 5. *ὅταν ἐμάνθανεν αὐτὸς* G. *ὀντὰν ἐμάθανεν* g. *ὑπόδεσιν* A. *εἶχε* C. — 6. *βλέπε τον ... μακρομύτικά του* CSA. — 7. *ποτέ τ' οὐκ ἐκτενίστη* G. *ὀντὰν ἐμάθανεν, ποτὲ δὲν ἐκτενίσθην* g. *ἐκτενίσθην* CSA. — 8. *καλοκαβαλλάρης* G. *καλοκτένιστος καὶ μαυροτριχαρᾶτος* g. *τώρα ἔνι* C. *καὶ τώρα ἔνι* SA. Dans *gCSA*, ce vers se trouve après le vers 12*d* (voir plus loin); l'ordre des vers, dans ces quatre manuscrits est celui-ci: 6, 9, 10, 11, 12, 12*a*, 12*b*, 12*c*, 12*d*, 7, 8, 13, 14. — 9. *λουτροῦ θύραν* G. *αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν εἶδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιν* g. *αὐ. μ. οὐ. εἶ. τὸ τοῦ λοετροῦ κατώφλιν* CSA (*S οἶδεν, A οἶδε*). — 10. *λουτρικίζεται* g. *ἑβδομάδαν* SA. — 11. *ὁ κόρφος του βουρβούριζεν ψεῖρας ἀμυγδαλάτας* g. *ὁ κόλπος του ἐβουρβούριζε ψεῖρας ἀ.* C. *ὁ κόλπος του ἐβουρβούριζεν* SA.

καὶ τώρα τὰ ὑπέρπυρα γέμει τὰ μανοηλᾶτα.
Καὶ πείσθητι γεροντικοῖς καὶ πατρικοῖς μου λόγοις,
καὶ μάθε τὰ γραμματικά, καὶ ὡσὰν ἐσέναν ἔχει.
Καὶ ἔμαθον τὰ γραμματικὰ μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου.
Ἀφ᾽ οὗ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψωμὶν καὶ τοῦ ψωμιοῦ τὴν μάνναν·
ὑβρίζω τὰ γραμματικά, λέγω μετὰ δακρύων·
„Ἀνάθεμαν τὰ γράμματα, Χριστέ, καὶ ὁπου τὰ θέλει!
ἀνάθεμαν καὶ τὸν καιρὸν καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν
καθ᾽ ἣν μὲ παρεδώκασιν εἰς τὸ διδασκαλεῖον,
πρὸς τὸ νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπ᾽ ἐκεῖνα!“
Ἐδάρε τότε ἂν μ᾽ ἔποικαν τεχνίτην χρυσορράπτην,
ἀπ᾽ αὐτοὺς ὁπου κάμνουσι τὰ κλαπωτὰ καὶ ζῶσι,
καὶ ἔμαθα τέχνην κλαπωτὴν τὴν περιφρονημένην,
οὐ μὴ ἤνοιγα τὸ ἀρμάριν μου καὶ ηὕρισκα ὅτι γέμει
ψωμίν, κρασὶν πληθυντικὸν καὶ θυννομαγειρίαν,
καὶ παλαμιδοκόμματα καὶ τσίρους καὶ σκουμπρία·
παρ᾽ οὗ ὅτι τώρα ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους,
καὶ βλέπω χαρτοσάκκουλα γεμᾶτα τὰ χαρτία.
Ἀνοίγω τὴν ἀρκλίτσαν μου, νὰ εὕρω ψωμὶν κομμάτιν,
καὶ εὑρίσκω χαρτοσάκκουλον ἄλλο μικροτερίτσιν.
Ἁπλώνω εἰς τὸ περσίκιν μου, γυρεύω τὸ πουγγίν μου,
διὰ στάμενον τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.

12. κ. τ. γέμει ὁ κόλπος του ὑπέρπυρα μανουλᾶτα *G*. μανολᾶτα *g*. κ. τ. τ. νομίσματα γ. τ. μαντιλιά του *CSA* (*SA* μανοηλᾶτα). — **12a—12d.** manquent dans *G*. **12a.** καβάδιν εἶχεν στούπινον τσαντσαλοφορεμένον *g*. τσάντσαλον εἶχε στούπινον καβάδιν λερωμένον *CSA* (*S* εἶχεν). — **12b.** καὶ φόρειν το μονάλλαγος χειμὸν καὶ καλοκαίριν *g*. καὶ ἐφόρει το *CSA*. χειμῶνα καλοκαίριν *SA*. — **12c.** καὶ τώρα, βλέπεις, γέγονεν λαμπροπουκαμισᾶτος *g*. γέγονε λαμπρὸς καὶ λουρικᾶτος *CSA*. — **12d.** παραγεμιστοτράχηλος κ᾽ ἐμορφοπροσωπᾶτος *g*. π. μεταξοσφικτουρᾶτος *CSA*. — **13.** σου tous les mss. — **14.** ἂν θέλεις νὰ φελέσῃς *g*. κ. μ. γράμματα καὶ σύ, καὶ ὡσὰν *CSA*. — **14a—14f.** manquent dans *G*. **14a.** ἂν γὰρ πεισθῇς ταῖς συμβουλαῖς καὶ τοῖς διδάγμασί μου *gSA*. δ. σου *C*. — **14b.** σὺ μὲν μεγάλως τιμηθῇς, μεγάλως εὐτυχήσεις *g*. σὺ μὲν μεγάλως τιμηθῇς, πολλὰ νὰ εὐτυχήσῃς *CSA*. — **14c.** ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα σου κἂν ἐν τοῖς τελευτοῖς μου *g*. ἐν τῇ τελευτῇ μ. *CSA*. — **14d.** νὰ θρέψῃς ὡς ἀδύνατον καὶ νὰ γεροβοσκήσῃς *g*. ὡς ταλαίπωρον καὶ νὰ γηροτροφήσῃς *CSA*. — **14e.** ὡς δ᾽ ἤκουσα τοῦ γέροντος, δέσποτα, τοῦ πατρός μου *gCSA*. — **14f.** τοῖς γὰρ γονεῦσι πείθεσθαι φησὶ τὸ θεῖον γράμμα *gCSA*. — **15.** ἔμαθα τὰ γρ. πλὴν μετὰ κόπου πόσου. — **16.** ἀφοῦ δὲ γέγονα κἀγὼ *CSA*. — **17.** καὶ κύταλον καὶ ψίχαν *g*. — **17a.** καὶ διὰ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν *gCSA*. manque *G*. — **18.** ὑ. τὴν γραμματικὴν καὶ κλαίγω καὶ φωνάζω *g*. — **19.** καὶ ποῦ τὰ θέλει *g*. ἀνάθεμα *CA*.

20. ἀνάθεμα *CA*. — **21.** ὁποῦ μὲ παρεδώκασιν εἰς τὸ σχολειὸν ἐμέναν *g*. — **22.** τάχα νὰ μάθω *g*. — **23.** ἂν μ᾽ ἔλειπαν τὰ γράμματα καὶ μάθανα τεχνίτης *g*. ἔδαρε καὶ τὰ γράμματα ἂν μὲ ἐποίησαν τεχνίτην *CSA* (*SA* ἔποισαν). — **24.** κάμνωσι *G*. καὶ ζοῦσιν *g*. ἀπαύστους *C*. ἀπ᾽ αὔτους... κάμνουσι... ζῶσιν *SA*. — **25.** νἄμαθα τέχνην κλαπωτὴν καὶ νάζουν μετ᾽ ἐκείνην *g*. νὰ ἔμαθα τ. κλ. κ. νὰ ἔζουν ἀπ᾽ ἐκείνην *CSA* (*A* τέχνη). — **25a.** μὲ ταύτην γὰρ τὴν κλαπωτὴν τὴν περισωρεμένην *g*. manque *GCSA*. — **26.** νὰ ἄνοιγα τὸ ἀρμάριν μου νὰ τοὔρισκα γεμᾶτον *g*. νὰ ἤνοιγα τ. ἀ. μ. ν. τὸ εὕρισκα γεμᾶτον *CSA* (*S* ηὕρισκα). — **27.** θυννομαγερίαν *g*. θύνναν μαγειρίαν *CSA*. — **28.** σκουπρία *C*. — **29.** παρ᾽ οὗ ὅτι ἀνοίγω *G*. τώρ᾽ *g*. παρ᾽ ὃ ὅτι *CSA*. — **31.** ἀ. καὶ τὴν ἄρκλαν μου ναὕρω *g*. καὶ ἀνοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νὰ εὕρω ψωμὶν νὰ φάγω *CSA*. — **32.** ἄλλον *G*. καὶ βρίσκω *g*. — **32a.** γυρεύω τοῦ κελλίου μου τὲς τέσσαρες γωνίες *g*. τὰς τέσσαρας γωνίας *CSA*. manque *G*. — **32b.** καὶ βρίσκω σαρακιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία *g*. καὶ εὑρίσκω ἐκεῖσε κείμενα π. π. χ. *CSA*. manque *G*. — **33.** ἀνοίγω τὸ π. *G*. στὸ π. *g*. — **34.** στάμενα *g*.

Ἀφ᾽ οὗ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφήσω,
ἵσταμαι τότε κατηφὴς καὶ ἀπομεριμνημένος,
λιποθυμῶ καὶ ὀλιγορῶ ἐκ τῆς πολλῆς μου πείνας·
καὶ ἀπὸ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν
γραμμάτων καὶ γραμματικῶν τὰ κλαπωτὰ προκρίνω.
Τὴν κεφαλήν σου, δέσποτα, εἰς τοῦτο τί μὲ λέγεις;
ἂν ἔχω γειτονά τινα καὶ ἔχει παιδὶν ἀγώριν,
νὰ τὸν εἴπω ὅτι· μάθε το γραμματικὰ νὰ ζήσῃ;
ἂν οὐ τὸν εἴπω· μάθε το τσαγγάρην τὸ παιδίν σου,
παρακρουνιαροκέφαλον πάντες νὰ μὲ ὀνομάσουν.
Καὶ ἄκουσον τὴν βιωτὴν τσαγγάρου, καὶ νὰ μάθῃς
τὴν βρῶσιν καὶ ἀνάπαυσιν τὴν ἔχει καθ᾽ ἑκάστην.
Γείτοναν ἔχω πετσωτήν, ψευδοτσαγγάρην τάχα,
πλὴν ἔνι καλοψωνιστής, ἔνι καὶ χαροκόπος.
Ὅταν γὰρ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην,
εὐθύς· „ἂς βράσῃ τὸ θερμόν, λέγει πρὸς τὸ παιδίν του,
καὶ νά, παιδίν μου, στάμενοι εἰς τὰ χορδοκοιλίτσια,
ἀγόρασε καὶ βλάχικον σταμεναρέαν τυρίτσιν,
καὶ δός με νὰ προγεύσωμαι, καὶ τότε νὰ πετσώνω.“
Ἀφ᾽ οὗ δὲ κλώσῃ τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτσια,
κἂν τέσσερα τὸν δίδωσι γεμᾶτα εἰς τὸ μουχρούτιν,
καὶ πίνει τα καὶ ἐρεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἕνα,
καὶ παρευθὺς ὑπόδημαν ἐπαίρνει καὶ πετσώνει.
Ὅταν δὲ πάλιν, δέσποτα, γεύματος ὥρα φθάσῃ,
ῥίπτει τὸ καλαπόδιν του, ῥίπτει καὶ τὸ σανίδιν,
καὶ τὸ σουγλὶν καὶ τὸ σφετλὶν καὶ τὰ σφηκώματά του,
καὶ λέγει τὴν γυναῖκαν του· „κυρά, καθὲς τραπέζιν·
καὶ πρῶτον μίσσον τὸ ἐκζεστόν, δεύτερον τὸ κρασᾶτον,

36. ἀπομεριμνισμένος *A*. — **37** λιγοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας *g*. λιποθυμῶ, λιποψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας *CSA*. — **38.** καὶ διὰ τ. π. *g*. — **39.** ἀρνοῦμαι τὰ γραμματικὰ *g*. γράμματα τῶν γραμματικῶν τοῖς κλαπωτοῖς προκρίνω *CSA*.

40. βασιλεῦ *gCSA*. πρὸς τοῦτο *CSA*. — **41.** γείτοναν τινὰν *g*. ἐὰν *CSA*. — **42.** εἴπω *G*. εἴπ᾽ ὅτι μ. τον γραμματικὸν *g*. καὶ εἴπω ὅτι μάθε το τὰ γράμματα *C*. κ. εἴπω ὅ. μ. το γραμματικὰ *SA*. — **43, 44** se trouvent en ordre inverse dans *gCSA*. — **43.** νὰ τὸν εἴπ᾽ ὅτι *g*. ἐὰν τὸν οὐκ εἴπω μάθε το τσακάρην et rien de plus *C*. ἐὰν τὸν οὐκ εἴπω *SA*. — **44.** παρακρανιαροκέφαλον πάντως νὰ μ᾽ *g*. σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νὰ μὲ ὀνειδίζῃ *CSA*. — **45, 46** manquent dans *gCSA*. — **47.** γείτονα *A*. ἔχω τσακωτὴν τάχα ψ. *SA*. manque *C*. — **48.** ἔναι... ἔναι *g*. καλοψουνιστὴς *gCSA*. — **49a.** λέγει· ἂς βράσῃ τὸ κρασὶν καὶ βάλε καὶ πιπέριν *g*. manque *GCSA*. — **50.** εὐθὺς τὸ βράσειν *g*. — **51.** χορδοκοιλίτσα *G*. νά, τὸ παιδίν μου, ἀγόρασε χορδόκοιλα δουκᾶτον *g*. χορδοκοιλίτσιν *CSA*. — **52.** φέρε καὶ βλάχικον τυρὶν ἄλλην σταμεναρέαν *g*. καὶ φέρε με καὶ βλάχικον τυρὶν σταμεναρέαν *CSA*. — **53.** κ. δός μοι... καὶ πάλιν νὰ *CSA* (*A* μου). — **54.** χορδοκοιλίτσα *G*. ἀφ᾽ οὗ δὲ φθάσῃ *g*. ἀφ᾽ οὗ δὲ φάγῃ τ. τ. κ. τ. χορδόκοιλά του *CSA*. — **55.** τὸν δίδουσιν εἰς τὸ τρανὸν μ. *g*. τὸν δίδουν μὲ τὸ τρ. μισούριν *C*. δίδωσιν *SA*. — **56.** κ᾽ ἐρεύγεται *gCSA*. κιρνοῦν *SA*. — **57.** manque dans *G*. ὑπόδημαν ἐγείρει *CSA*. — **58.** ὄνταν... βασιλεῦ... γέματος *g*.

60. manque dans *g*. καὶ τὸ σουβλὶν καὶ τὸ σμιλὶν καὶ τὰ σφηκώματά του *CSA*. — **61.** καὶ θὲς τ. *g*. κερά μου θὲς τ. *CSA*. — **62.** μίσσον ἐκζεστόν, δ. τ. σφουγγᾶτον *g*. πρῶτον θὲς τὸ ἐκζεστὸν καὶ τότε τὸ σφουγγᾶτον *CSA*. — **62a.** καὶ τρίτον τὸ ἀκριόπαστον ὀρτὸν ἀπὸ μερίου *g*. manque dans *CSA*.

καὶ τρίτον τὸ μονόκυθρον, πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ!“
Ἀφ᾽ οὗ δὲ παραθέσουσι καὶ νίψεται καὶ κάτσῃ,
ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, ὅταν στραφῶ καὶ ἰδῶ τον
τὸ πῶς ἀνακομπώνεται κατὰ τῆς μαγειρίας,
ἂν οὐ κινοῦν τὰ σάλια μου καὶ τρέχουν ὡς ποτάμιν.
Αὐτὸς γὰρ ἐμπουκκώνεται, κλώθει τὴν μαγειρίαν,
καὶ ἐγὼ ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν στίχων.
Αὐτὸς χορταίνει τὸ γλυκὺν εἰς τὸ τρανὸν μουχρούτιν,
καὶ ἐγὼ ζητῶ τὸν ἴαμβον, γυρεύω τὸν σπονδεῖον,
γυρεύω τὸν πυρρίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ μέτρα·
ἀλλὰ τὰ μέτρα ποῦ ὠφελοῦν τὴν ἄμετρόν μου πεῖναν;
Ἔδε τεχνίτης στιχιστὴς ἐκεῖνος ὁ τσαγγάρης·
εἶπε τὸ κύριε ἐλέησον, καὶ ἤρξατο ῥουκανίζειν.
Ἐγὼ δέ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω στίχους,
πόσους νὰ γράψω κάλλιστα, πόσους νὰ λαρυγγίσω,
νὰ τύχω μου τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας θεραπείας.
Ὥρμησα τάχατε κἀγὼ τὸ νὰ γενῶ τσαγγάρης,
μὴ νὰ χορτάσω τὸ ψωμὶν τὸ λέγουν ἀφρατίτσιν,
ἀλλὰ τὸ μεσοκάθαρον τὸ λέγουσι τῆς μέσης,
τὸ ἐπιθυμοῦν γραμματικοὶ καὶ καλοστιχοπλόκοι.
Καὶ τεῶς γυρεύων ηὗρηκα καὶ ταρτερὸν ὀκάπου,
καὶ ἐδῶκα το καὶ ἠγόρασα σουγλὶν ἀπὸ τσαγγάρην,
καὶ ὡς ἦσαν τὰ καλίγια μου πλήρης ἐξεσχισμένα,
ἐπιάσα τάχατε μικρὸν νὰ τὰ περισουφρώσω·
καὶ κρουῶ σουγλεὰν τὸ χέριν μου καὶ ἐδιέβην ἀπεκεῖθε,
καὶ ὡς πρῆσμαν ἐκ τοῦ κρούσματος γέγονε τῇ χειρί μου,
ὁλόκληρον ἐδιάβασα μῆναν εἰς τὸν ξενῶνα.

63. τέταρτον... μὴν *g*. ἀκρόπαστον *C*. *SA* donne: καὶ δεύτερον τὸ ἀκρόπαστον, πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ. — 64. παραθέσουσιν *g*. ἀφ᾽ οὗ δὲ φάγουν τὸ ἐκζεστὸν ἔκτοτε τὸ σκορδᾶτον *CSA*. — 64a. ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, καὶ τρὶς ἀνάθεμά με *g*. manque dans *CSA*. — 65. ὅταν στραφῶ καὶ ἴδω τον λοιπὸν τὸ πῶς καθίζει *g*. — 66. νὰ πιάσῃ τὸ κουτάλιν *g*. μαγερίας *C*. — 67. καὶ οὐδὲν τρέχουν τ. σ. μ. ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν *g*. manque dans *CSA*. — 68. manque dans *gCSA*. — 69. κ᾽ ἐγὼ... κ᾽ ἔρχομαι *g*. καὶ ἐγὼ ὑπομένω καὶ ἔρχομαι ποσῶς μετρῶν τοὺς τίχους *CSA* (*SA* ὑπηγαίνω... στίχους). — 70. αὐτὸς κοτσώνει *CSA*. μισούριν *C*. manque dans *g*. — 71. εὐθὺς *g*. — 72. μέτρη *g*. — 73. τὸ νὰ μὲ τήκῃ ἡ πεῖνα *G*. στὴν ἄ. μ. π. *g*. — 73a. πότε γὰρ ἐκ τὸν ἴαμβον νὰ φάγω, κοσμοκράτορ *gCSA*. — 73b. ἢ πῶς ἐκ τὸν πυρρίχιον ποτέ μου νὰ χορτάσω *gCSA*. — 74. σοφιστὴς *g*. στιχιτός *CSA*. τσακάρης *C*. — 75. εἶπεν τ. κ. ἐλέησον ἤρξατο ῥ. *gCSA* (*g*. κύριε λέησον). — 76. εἴπω *C*. — 77. νὰ πλέξω καὶ νὰ πῶ *g*. πόσα νὰ γράψω καὶ νὰ εἰπῶ πόσα νὰ λ. *CSA* (*S* ἢ νὰ εἴ.). — 78. καὶ τοῦ λ. τ. ἀ. βοηθείας *g*. — 79. τάχα καὶ ἐγὼ *gCSA*. τσακάρης *C*. τοῦ νὰ γ. τσ. *g*.

80. τὸ οὐ λέγουν *G*. ἵνα *g*. — 81. τὸ λέγουν κιβαρίτην *g*. ἢ ἀπὸ τὸ μεσοκάθαρτον τὸ λέγουν τῆς πωχείας *CSA* (*SA* μεσοκάθαρον... πτωχείας). — 82. τὸ πιθυμοῦν *g*. ἐπεθυμοῦν *SA*. — 83. κ. τ. ὀκάπου ηὗρηκα κἂν τορνεσάκιν κάπου *g*. κ. τ. ὀκάπου ηὗρηκα τὸ ταρτερὸν τὸ λέγουν *CSA* (*A* εὕρηκα). — 84. καὶ δίδω το καὶ ἀγόρασα σουβλὶν *g*. κ. δίδω το... σουβλὶν *CSA*. τσακάρην *C*. ἀπὸ τὸν *A*. — 86. ἐ. τάχα καὶ ἐγὼ ν. τ. π. *CSA*. — 87. σουβλεὰν... καὶ διέβην *g*. σουβλέαν... ἐδιέβη ἀπ᾽ ἐκεῖθεν *CSA*. κρούω *SA*. — 88. ἐκ τοῦ πρήσματος *G*. καὶ πρῆσμαν *g*. καὶ ὡς τύμπανον ἐγένετο καλλίστου τυμπανάρη *CSA*. — 89. καὶ ὁ. ἐδιέβασα μ. εἰς τὸ κρεββάτιν *g*. κ. ὁ. διεβίβασα *CSA*. ξενῶναν *SA* — 89a. ἀπὸ πτωχειᾶς μου πάλιν δέ, δέσποτα στεφηφόρε *G*. ἀνάθεμά με, βασιλεῦ· καὶ τρὶς ἀνάθεμά με *g*. νάθημά με, βαισιλεύς, κ. τρ. ἀ. μ. *C*. ἀνάθεμάν με, βασιλεῦ, ναὶ τρ. ἀνάθεμάν

Ἂν ἔμαθον τὴν ῥαπτικὴν ἐντέχως ἐπιστήμην,
μετὰ βελόνιν ταρτεροῦ καὶ ῥάμματα σταμένου,
καὶ ψαλιδόπουλον μικρόν, νὰ ἤμην οἰκοδεσπότης·
ἂν γὰρ οὐκ ἐγυρίζετο ῥάψιμον εἰς τὸν κόσμον,
ὀκάποιας τεῶς γειτόνισσας ῥοῦχον νὰ παρελύθην,
καὶ παρευθὺς νὰ μ᾽ ἔκραξεν· „δεῦρο, τεχνῖτα, δεῦρο,
νά, κέντησον τὸ ῥοῦχον μου καὶ ἔπαρ᾽ τὸ ῥαπτικόν σου.“
Ἂν ἤμην παραζυμωτὴς ἢ δουλευτὴς μαγκίπου,
προφούρνια κἂν νὰ ἐχόρταινα, καὶ ὡσὰν ἐμέναν εἶχεν.
Ὡς γὰρ ἐδιέβαινα προχθὲς ὀκάπου εἰς μαγκιπεῖον,
ηὗρηκα τὴν μαγκίπισσαν ἔσωθεν ἱσταμένην
καὶ ταῖς χερσὶ κατέχουσαν ἄσπρον σεμιδαλᾶτον,
ἀπόξυσμα τριπτούτσικον καὶ ἐρρουκάνιζέν το·
ἔνδον εἰσῆλθον παρευθὺς καὶ πρὸς ἐκείνην λέγω·
„κυρά, κυρὰ μαγκίπισσα, τὸ πῶς ἀκούεις οὐκ οἶδα,
εἶα δὸς καὶ ἐμὲ τριπτούτσικον δαμὶν νὰ ῥουκανίσω.“
Ἀπόκρισιν δ᾽ οὐκ ἔδωκεν ἡ τρισαθλία ὅλως,
καὶ ὡς εἶδα τὸ ἀσυνείδητον καὶ τὸ ἀνυπόληπτόν της,
στενάζων καὶ λυπούμενος ἄλλην διέβην ῥύμην.
Ἂν ἤμην ὀξυγαλατᾶς, τὸ ὀξύγαλαν νὰ ἐπώλουν,
τὴν τσοῦκκαν τοῦ ὀξυγάλακτος εἰς ὦμον μου νὰ ἐβάστουν,
ἀπὸ ψυχῆς νὰ ἐστρίγγιζα, περιπατῶν νὰ ἐλάλουν·
„ἐπάρετε δρουβανιστὸν ὀξύγαλαν, γυναῖκες!“

με *SA*. — 89b. ἄκων ζηλεύω πάντοτε τοὺς χειροτεχναρίους *G*. ἂν οὐ ζ. *g*. ἐὰν οὐ... χεροτεχναρίους *CSA*. — 89c. ἀνάθεμάν την (et au-dessus, la correction ἂν ἔμαθα) καπουλικὴν καὶ σηκωτὴς ἂν ἤμουν *g*. manque *GCSA*. — 89d. καὶ σηκωτὴς νὰ σήκωνα τὴν ἄπασάν μου μέραν *g*. manque *GCSA*. — 89e. καὶ τὸ βραδὺν νὰ μ᾽ ἔδιδαν μεγάλας κομματούκλας *g*. manque *GCSA*. — 89f. ἀλλὰ καὶ τὸ μποτόπουλον νὰ γέμιζα κρασίτσιν *g*. manque *GCSA*. — 90. ἂν οἶδα γοῦν τῆς ῥαπτικῆς δοκῶ τὴν ἐπιστήμην *G*. ἀναθεμάν την (et au-dessus la correction ἔμαθα) *g*. ἐὰν *CSA*. ῥαφτικὴν *C*. — 91. μ᾽ ἔναν βελόνιν τορνεσιοῦ *g*. βελόνης... ῥάμματος *CSA*. — 92. νάμουν κ᾽ ἐγὼ τεχνίτης *g*. ψ. καλὸν... ἤμουν *CSA*. — 93. ἐγυρεύετο ῥάφτης ποτὲ στὸν κόσμον *g*. ἠγυρεύετο *C*. ἐὰν... ἐγυρεύετο *SA*. — 94. ἐπαρελύθην *G*. ὁ. τεῶς γ... παρελύθη *g*. ὁ. κἂν γ. ῥ. ἐπαρελύθην *CSA*. (*SA* ῥ. νὰ ἐ.). — 95. ἔκραξεν μάστορην καὶ τεχνίτην *g*. μὲ ἔκραξαν *CSA*. — 96. κέντησε τ. ῥοῦχο μου καὶ περιμάζωξέ το *g*. κέντησε *CS*. κέντησεν *A*. καὶ manque *CSA*. ἔπαρε *C*. ῥάψιμόν σου *G*. — 96a. καὶ ῥάψε τὸ παράλυμαν ἔπαρ᾽ τὸ ῥάψιμόν σου *g*. manque dans *GCSA*. — 97. ἤμουν *gCSA*. ἐὰν *S*. καὶ ζυμωτὴς μ. *CSA*. — 98. προφούρνια νὰ χόρταινα καὶ νὰ καλοπαθούμην *g*. πρ. ἐχόρταινα κ. ὡσὰν ἐμένα (*C* ἐμεῖνα) νὰ εἶχεν *CSA*. ὡς ἂν ἐμέναν *G*. — 99. καὶ γὰρ διέβαινα προχθὲς πλησίον μαγκιπείου *g*. προχθὲς πλησίον τοῦ μαγκίπου *CSA* (*A* ἐδιέβηνα *SA* μαγκιπείου).

100. καὶ βλέπω *g*. μαγκίπισσαν *CSA*. — 101. χεροῖν *SA*. — 102. ἀπόξυσμαν *gS*. πλὴν ἐρρουκάνιζέν το *CSA*. — 102a. ἐγὼ δ᾽ ἐκ πείνας ῥίψας μου τὴν ἐντροπὴν μακρόθεν *G*. ἐγὼ δὲ ῥίψας, βασιλεῦ, τ. ἐ. παρέκει *g*. manque dans *CSA*. — 103. ἐσέβηκα στὸ σπίτιν της καὶ προσεκύνησά την *g*. εἰσῆλθα τοίνυν παρευθὺς κ. πρ. ἐ. εἶπα *CSA*. — 104. λέγω· κ μ τ. π. ἀκούς *g*. κερά, κερὰ μ. *CSA*. ἀκούς *G*. — 105. δὸς καὶ μέναν τριφτούτσικον (εἶα manque) *g*. δός μοι δαμὶν τριπτούτσικον ὅπως τὸ ῥουκανίσω *CSA* (τριπούτσικον *C*). — 106. manque dans *gCSA*. — 107. ὡς δ᾽ εἶδα τἀνυπόληφτον καὶ τἀδιάκριτόν της *g*. ὡς δ᾽ εἶδα τὸ ἀνυπόληπτον καὶ τὸ ἀσυνειδητόν της *CSA* (*SA* ὡς γ᾽ εἶδα). — 107a. ἁρπάζω το ᾽κ τὸ χέριν της καὶ ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα *g*. manque dans *GCSA*. — 108. στενάζω κ. λ. ἔκατσα κ᾽ ἔφαγά το *g*. στενάζω κ. λ. ἄλλην ἔδωκα ῥύμην *CSA*. — 109. ἂν ἤμουν ὀ. ὀξύγαλα νὰ πούλουν *g*. ἐὰν ἤμουν ὀ. ὀξύγαλον *CSA*. — 110. ξυγάλατος στὸν νῶμον μου νὰ βάστουν *g*. τ. τσ. δὲ τ. ὀξύγαλου εἰς τὸν νῶμον μου νὰ ἐκράτουν *CSA* (*SA* ὦμον). — 111. καὶ ἀ. ψ. *gCSA*. στρίγγιζα *g*. περιπατῶν τὰς ῥύμας *gCSA* (*CSA* ῥύμας). — 112. ὀξύγαλον *gCSA*. κυράδες *g*. γυναῖκαι *SA*.

καὶ ἐκεῖναι ὡς τὸ χρῄζουσι συντόμως νὰ ἐξεπώλουν.
Καταβλαττᾶς ἂν ἔμαθον καὶ σηκωτὴς ἂν ἤμην,
ὡς σηκωτὴς νὰ ἐδούλευα τὴν ἅπασαν ἡμέραν,
καὶ τὸ βραδὺ νὰ μ' ἔδιδαν μεγάλην κομματοῦραν,
τὸ ἄσπρον ἐμποτόπουλον γεμᾶτον κρασοβόλιν
καὶ μονοκύθρου μερτικὸν ἐκ τὰ λαπαριμαῖα·
καὶ κἂν μετὰ τὸ σχόλασμαν νὰ ἐπιάνα τὴν λαπάραν,
καὶ νὰ τὴν ἔκρουα κοπετόν, ὡς καὶ τὸ δίκαιον εἶχε.
Κεντήκλας κἂν ἂν ἔμαθα καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας,
ὁδοιπορῶν νὰ ἐστρίγγιζα περιπατῶν τὰς ῥύμας·
„κυράδες, χειρομάχισσες, καλοοικοδέσποινές μου,
προκύψατε, βηλαρικὰς ἐπάρετε κεντήκλας,
καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας μου, νὰ τρίβετε πιπέριν!“
Καὶ ὡς εἶν' καλοοικοδέσποινες ὁκάποσες γυναῖκες,
καὶ τὰς κεντήκλας νὰ ἔπαιρναν καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας.
Ἀλλ' ὡς θεωρῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχω,
καὶ τὰς κεντήκλας νὰ ἔμαθα, καὶ τὸ ψωμὶν νὰ ἐζήτουν.
Γείτοναν ἔχω κοσκινᾶν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει,

113. *καὶ κεῖνες ὡς τὸ χρῄζουσιν σύντομα νὰ τὸ πούλουν g. χρῄζουσιν σύντομον CSA (SA ἐξεπούλουν). κἀκεῖναι G.* — 114. *κ. ἂν ἤμουνε. ἤμουν g. σ. ἂν ἤμουν CSA.* — 115. *νὰ δούλευα ἅπασαν τὴν ἡμέραν g. νὰ ἐδούλευσα C.* — 116. *βραδὺν g.* — Les vers 116a—116e manquent dans *Gg* et se retrouvent en revanche dans un manuscrit d'Athènes; voir nos *Notes*. — 116a. *τὴν χθὲς οὐκ ἐζυμώσαμεν, ἀλεύριν οὐκ ἦτον C. ἀλεύριον SA.* — 116b. *καὶ ὁλοκοτίνιν πίστευσον οὐκ εἶχα νὰ ἀγοράσω CSA.* — 116c. *πολλὰ τὴν εἶπα· πεῖνα μου, ἄφες μοι τρίτην ὥραν CSA.* — 116d. *καὶ μόνον ἔασον μικρὸν μὴ τραλισθῇ τὸ φῶς μου CSA.* — 116e. *ἀλλ' ὅμως οὐχ ὑπήκουσεν ὅσον νὰ τὴν κοτσώσω C. ὅσει S. ὅσω A.* — 117. *τὸν ἄ. ἐμποτόπουλον ... κρασίν μου G. καὶ τὸ ἄ. τὸ ἐμ. γ. τὸ κρασίον CSA.* — 118. *μονόκυθρον μερικὸν G. ἐκ τὰ λιπαρωμένα g. μονοκύθρου C.* — 119. *ἐπὶ τὸ σκόλασμα νάπιανα g. καὶ γὰρ ἐπὶ τὸ σκόλασμα CSA (SA σχόλασμαν). ἐπίανα C.*

120. *ἔκρουγα βουκκιές ... εἶχεν g. ἔχει CSA.* — 121. *ἂν ἐμάθανα ... πιπεροτρίφτας g. κεντούκλεαν ἐμάθανα καὶ τοὺς πετροτρίπτας C. κεντούκλας ἐὰν ἐμάνθανα καὶ τοὺς πεπεροτρίπτας SA.* — 122. *νὰ στρίγγιζα π. νὰ λάλουν g. π. νὰ ἐλάλουν CSA.* — 123. *κεράδες CSA. καλοκοδέσποινες g.* — 124. *προκύψατε g. κεντούκλας CSA.* — 125. *πιπεροτρίφτας g. πεπεροτρίπτας CSA πεπέριν SA.* — 126. *εἶναι καλοκοδέσποινες ... κυράδες g. καὶ ὡς καλοικοδέσποινες ὁκάποσαι κεράδες CSA (SA καλοοικοδέσποινες).* — 127. *νὰ ἤπαιρναν G. νάπαιρναν ... πιπεροτρίφτας g. κ. τ. κεντούκλας CSA.* — 127a. *καὶ νὰ ἐξεπώλουν σύντομα καὶ χαίρων νὰ ἐστρεφόμην G.* A la place de ce vers on trouve, dans *gCSA*: *ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παινῶ τοὺς χεροτεχναρίους g. ἀλλὰ τί τοῦτο ὅτι ἐπαινῶ τοὺς χειροτεχναρίους CSA.* — 128. *ὡς γὰρ θωρῶ τὰ πρ. τὴν εὐ. τὴν ἔχουν g. πρὸς ὃ θεωρῶ εἰς τὰ γράμματα τὴν εὐ. ἣν ἔχω CSA.* — 129. *κεντούκλας νὰ ἔπαιρον SA.* manque dans *gC*.

Les vers 129a—129r manquent dans *GCSA*. — 129a. *κηπουρικὴν πολύκαρπον νάργάζουμουν τὴν τέχνην.* — 129b. *συκίτσια καὶ ῥοδάκινα, ῥοδίτσια, μυγδαλίτσια.* — 129c. *δαμασκηναπιδόμηλα, δαμάσκηνα κροκᾶτα.* — 129d. *τὰ λέγουν ἀνατολικά, τὰ λέγουν λαγηνᾶτα.* — 129e. *καὶ ἄλλα τὰ τῶν κηπουρῶν, σκόρδα καὶ κρομμυδίτσια.* — 129f. *ματζέρας, λαχανόγουλα, κραμβία καὶ σευκλογοῦλια.* — 129g. *καὶ κἂν ψωμὶν ὁ κηπουρὸς νὰ χόρταινα καὶ γούλας.* — 129h. *καὶ μουχτερὸν ὁ κηπουρὸς ἔχει καὶ θρέφει τοῦτο.* — 129i. *καὶ θρέφει καὶ τὸν κηπουρὸν καὶ μουχτερὸν ὁ κῆπος* — 129j. *παστελλοπούλης, καρυδᾶς, κανναβοσησαμᾶτος.* — 129k. *καὶ δαυκοψίστης, ῥεπανᾶς, σευκλογουλᾶς ἂν ἤμουν.* — 129l. *„τὰ καρυδᾶτ', ἀρχόντισσες, ἐδῶ τὰ σησαμᾶτα!“.* — 129m. *καὶ οἱ ἀρχόντισσες νὰ τἄπαιρναν, νὰ μ' ἔδιδαν κομμάτας.* — 129n. *καὶ νἄχασιν τὰ χείλη μου κἂν γλυκασμὸν ὀλίγον.* — 129o. *τὴν ναυτικὴν πολύκοπον νάργάζουμουν τὴν τέχνην.* — 129p. *νὰ μετερχόμην πέραμαν, νaὕρισκα ὀκάτι κέρδος.* — 129q. *ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης.* — 129r. *νὰ γένουμουν καὶ ναύκλερος καὶ νἆχα μέγαν κέρδος.*

130. *φάρσωμαν G. φάλσωμα CSA.* — 130a. *ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ μπήγουσιν κατὰ κάμπου ματσοῦκαν g. ἀπ' αὔτους SA. σπήγωσι CA. σπήγωσιν S. κάμπον CSA.* manque dans *G*. — 130b. *ὄνταν ἐβγοῦν καὶ τρέχουσιν σύνδυο αἱ καρροῦχαι g. ἐκβοῦν κ. τρέχωσιν αἱ δύο ἐλ CSA (SA τρέχουσιν)* manque dans *G*.

καὶ βλέπω τὴν ἱστίαν του πῶς συχνοφλακαρίζει,
καὶ πῶς πολλάκις τῶν κρεῶν τὴν τσίκναν ἀπολύει·
πῶς δ' αὖ εἰς τὴν ἀνθρακιὰν τὴν φοβερὰν ἐκείνην
κείμενα βλέπω, βασιλεῦ, τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων·
καὶ ἐγὼ τσικνώνω διὰ ψωμίν, ζητῶ καὶ οὐδὲν μὲ δίδουν,
ἀλλ' ὀνειδίζουν ἅπαντες καὶ καθυβρίζουσί με,
λέγοντες· „φάγε γράμματα καὶ χόρτασε, παπᾶ μου,
καὶ τρῶγε, μυριεμπύρετος, ἐκ τὰ γραμματικά σου·
ἂν δὲ πολλάκις ἀτυχῇς ἐκ τὰ γραμματικά σου,
ἔκβαλε τὰ παπαδικὰ καὶ γένου προσχεράρης.“
Σοὶ δὲ συμβούλῳ χρώμενος, δέσποτα, τί μοὶ λέγεις;
ἐλπίζω τὸ σὸν ἔλεος νὰ μὲ χειραγωγήσῃ,
καὶ νὰ εὔχωμαι τὰ σκῆπτρα σου μέσης ἀπὸ καρδίας,
σκῆπτρα κρατήσῃς, κράτιστε, γῆς πάσης καὶ θαλάσσης.

Ἀπὸ γὰρ τῆς πτωχείας μου καὶ βλασφημῶ πολλάκις,
καὶ λέγουσί με· „πρόσεχε, πολλὰ μὴ συντυχαίνῃς,
μήπως καὶ μετὰ θάνατον καταδικάσουσί σε
εἰς σκώληκα ἀκοίμητον, εἰς τάρταρον, εἰς σκότος.“
Ἐγὼ δέ, κοσμοκράτορ μου, τὰς τρεῖς κολάσεις ταύτας
ἐνταῦθα τὰς κολάζομαι, καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς μου·
σκώληκα γὰρ ἀκοίμητον ἡγοῦμαι τὴν πενίαν,

131. *συχνοφακλαρίζει G. ἱ. των π. συχνοφακλαρίζει g. νιστίαν τ. π. συχοχλοφλακαρίζει C.* — 132. *τῶν κρεῶν ἀποτελεῖ τ. τσ. G. κ. π. ἀπὸ τὰ κρέατα μοσχομυρίζει τσίκνα g. κ. π. π. τῶν νεκρῶν ἀπολυέντα τσίκναν C. κ. π. π. τῶν κρεῶν ἀπολυόντων τσίκναν SA.* — 133. *πότε δὲ τ. ἀν. gCSA.* — 134. *κειμένην βλ. β. μετὰ τῶν ὀψαρίων gCSA (A κειμένη).* — 134a. *καὶ τσίκναν φέρουσι πολλὴν ὡς ἀπὸ τῶν βρωμάτων g. φέρουσαν πολλὴν μετὰ καὶ τ. βρ. CSA.* manque *G*. — 135. *κ' ἐγὼ g. καὶ οὐκ ἔχω τί νὰ φάγω gCSA (SA τὸ ν. φ).* — 136. *ζητῶ καὶ οὐδὲν μὲ δίδουσιν, λέγουν με· περιπάτει gCSA (A δὲν. C δίδουσι. SA δίδωσιν).* — 137. *γραμματικὸν σὲ βλέπομεν τετρακαλαμαρᾶτον gCSA.* — 138. *καὶ φάγε, μυριοεμπύρετε g. μυριοεμπύρετος καὶ ἀπὸ τὰ γράμματά σου CSA.* — 139. manque dans *GCSA*.

140. *προχεράρης g. ἐκκλησιαστικὰ CSA. προσχεριάρης SA.* — Les vers 140a—140g manquent dans *G*. — 140a. *φόρει καὶ τὸ προσώπιν σου καὶ τὸν πηλὸν κουβάνει g. καὶ φόρει τὸ προσώπιν σου κ. τ. π. κουβάλει C. καὶ φόρειε τὸ πρωσώμιν σου κ. τ. π. κουβάλειε SA.* — 140b. *καὶ τὰ χαλίκια σύνασσε, νὰ παίρνῃς τὸν μισθόν σου g. σύναξε νὰ ἐπάρῃς CSA (SA σύνασσε).* — 140c. *καὶ νὰ χορτάσῃς τὸ ψωμὶν τὸ πεθυμᾷς ὡς λέγεις g. κ. ν. χορταίνῃς ... τὸ ἐπιθυμεῖς CSA.* — 140d. *ἐπεὶ γραμματικὸς εἶσαι καὶ μέγας στιχοπλόκος g.* manque *CSA*. — 140e. *καὶ πίστευσον βαροῦμαι το νὰ γένω προχεράρης g. βαροῦμαι τον A. προσχεάρης C. προσχεριάρης SA.* — 140f. *μπηγοματσούκης, κοσκινᾶς, κάλλιον τὄχω νὰ γένω g. σπηγοματσούκης ... τὸ ἔχω CSA.* — 140g. *τὸ κουβαλεῖν γὰρ τὸν πηλὸν ὡς φορτικὸν ἡγοῦμαι gCSA (SA τοῦ κουβαλεῖν).* — 141. *σὺ δὲ πρὸς τοῦτο, βασιλεῦ, τί μὲ λέγεις νὰ ποίσω g. σ. δ. πρ. τ. β. τί μὲ διακελεύεις CSA (SA μοι).* — 141a. *νὰ ἐκβάλω τὰ παπαδικά, νὰ γένω προσχεράρης; G.* manque dans *gCSA*. — 142. *ἐλπίζω ὅτι τὸ G. ἐλπίζω 'τι τὸ κράτος σου g. ἐλπίζω εἰς τὸ κράτος σου ἵνα μὲ ἐλεήσῃς CSA.* — 142a. *νὰ ἐκβάλω καὶ τὰ χρέη μου καὶ ἐμὲ νὰ μὲ ἀπομείνουν G. καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς νὰ γένω νἀπογράφω g. καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς διάκονος νὰ γένω CSA.* — 143. *νὰ εὔχωμαι τὰ σκῆπτρα σου μέσον ἀ. κ. g. νὰ εὔ. τ. σκ. σ. μέσης CSA.* — 144. *σκηπτροκρατῆσαι κραταιῶς γῆς πάσης κ. θ. gC. σκῆπτρα κρατῆσαι κραταιῶς γ. π. κ. θ. SA.* — 145. *βλασφημῶ καὶ λέγω CSA.* — 146. *κ. λέγουσίν με· σώπασε, σαλέ, μὴ συντυχαίνῃς g. κ. λέγουν με· σίγα, σαλέ, καὶ μὴ πολλὰ φωνάζῃς CSA.* — 147. *καταδικάσουσίν σε g. καταδικάσωσί σε C. καταδικάσωσίν σε SA.* — 148. *σκώληκαν gA. τάρταρον τοῦ σκότους CSA.* — 149. *ταύτας τ. τρ. κ. gCSA.* — 151. *τὸν ἀ. μιμοῦμαι τ. π. g. τὸν ἀ. κέκτημαι τ. π. CSA.*

ἥτις μὲ τρώγει πάντοτε καὶ καταδαπανᾷ με·
τάρταρον τὸν τουρτουρισμὸν τὸν τουρτουρίζω τώρα,
ὡς ἐκ χειμῶνος παγετοῦ, καὶ τί φορεῖν οὐκ ἔχω,
ἂν γὰρ οὐκ ἔχω τί φορεῖν μεγάλως τουρτουρίζω·
σκότος δὲ πάλιν, δέσποτα, τὸν σκοτασμόν μου κρίνω,
τὸν ἔχω πάντα, βασιλεῦ, ὅταν ψωμὶν οὐκ ἔχω,
ἂν γὰρ οὐκ ἔχω τί φαγεῖν, σκοτίζομαι καὶ πίπτω·
ἔδε καὶ σκότος ἀφεγγὲς καὶ τάρταρος καὶ σκώληξ.
Ἀλλὰ παντάναξ κραταιός, Χριστός μου βροτοσώστης
τούτων τανῦν μὲ ῥύσηται τῇ σῇ πλουτοδοσίᾳ,
ἐκεῖθεν κατὰ χάριν δὲ λυτρώσηταί με πάλιν.

Ἀλλά, κρατάρχα βασιλεῦ τεσσάρων γῆς κλιμάτων,
χάρισόν μοι τῷ δούλῳ σου μικρὸν τὰς ἀκοάς σου,
ὡς ἵνα καὶ τὸ πρὸ μικροῦ συμβάν μοι σαφηνίσω.
Εἰς τοῦ πατρός μου τὸ κελλὶν ἀκρόπαστον ἀπάκιν
σύμπλευρον ἐμαγείρευον, σύλλαρδον, ἐκ τὰ ἐξεύρεις,
καὶ θέντες καὶ τὴν τράπεζαν ἐκάθισαν νὰ φάγουν.
Τούτους ἰδὼν ὁ δοῦλός σου γύρωθεν καθημένους,
ὡς εἶχον ἔθος, σὺν αὐτοῖς ἔδραμον συγκαθίσαι,
ἐκεῖνοι δ' ἐξεπήδησαν, λέγοντες ὁμοφώνως·
„μαθὸν μηδ' ἄρτι βιάζεσαι ἐλθεῖν ἵνα καθίσῃς,
παπᾶς γραμματικός εἶσαι, τρέφε τὸν ἑαυτόν σου,
μὴ βλέπῃς τὸ ἀπάκιν μας, οὐκ ἔν' τοῦ λάρυγγός σου,
ἂν δὲ πεινᾷς, γραμματικέ, ἀγόρασον καὶ φάγε."
Τούτων δὲ πρός με, βασιλεῦ, ἁπάντων λεγομένων,
ὁκάτι πως ἐγένετο κτύπος εἰς τὸ κατώγαιον,
καὶ πάντες ἐσηκώθησαν, ἐφύγασιν αὐτίκα,
νομίσαντες ὅτι χαλᾷ τοῦτο νὰ τοὺς πλακώσῃ,
ἔνι γὰρ πλεῖστα καὶ πολλὰ πάνυ σεσαθρωμένον.

153. le mot *τώρα* manque dans *C*. — 154. *ἐν χειμῶνι παγετῷ G. σκότος δὲ πάλιν παγετός C. ὡς ἐν χειμῶνι παγετός SA.* — 155. *καὶ γὰρ οὐκ ἔχων τὸ g. καὶ γὰρ μὴ ἔχων CSA.* — 156. *πάλιν ἀφεγγές gCSA.* — 157. *τ. ἔ. τότε g. ὃν ἔχω τότε CSA.* — 158. *σκοτίζομαι τῆς πείνας g. καὶ γὰρ μὴ ἔχων τ. φ. σκ. τῇ πείνῃ CSA.* — 158a. *καὶ ὡς εἶπον, αὐτοκράτορ μου, δέσποτα στεφηφόρε G.* manque dans *gCSA*. — 159. *ἰδοὺ νῦν σκώληξ, τάρταρος καὶ ἀφεγγὲς τὸ σκότος CSA (SA ἰδοὺ γοῦν).*

Les vers 160—162 forment la fin de la rédaction *G*. Dans *gCSA* on trouve, à leur place, les vers 163—165, qui ont servi de soudure entre deux développements. — 163. *κατάργα SA.* — 166. *πατρὸς* deux fois *C*. — 167. *ἐμαγέρευσαν. ξεύρεις g. ἐμαγέρευον C. ἠξεύρεις A.* — 168. *καὶ τὸ τραπέζιν ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φάσιν g.* — 170. *ὡς ἔθος εἶχα σ. αὐ. ὥρμησα g. ἦθος... ἔδραμα SA.* — 172. *μ. καὶ ποῦ ἀργαβιάζεσαι; τἄδω δὲν ἔχεις τόπον g. ἐλθὲ καὶ νὰ κ. CSA.* — 174. *τὴν βλ.* (avec un *μ* au-dessus du *τ*)... *δὲν εἶσαι σὺ διὰ τοῦτο g. μηδὲν βλ. CSA. τὰ ἀπάκιν C. ἔνι CSA.* — 175. *ἀγόρασε, γραμματικέ g.* — 176. *βασιλεύς g. τούτων δή SA.* — 177. *ἐγίνετον. κατώγιν g.* — 178. *ἔφυγον παραυτίκα g.* — 179. *ἐλπίζοντες ὅ. χ. τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ g.*

180. *πολλὰ γὰρ ἦτον παλαιόν g.*

Ἐγὼ δ' ὡς ηὗρα κείμενον σύμπλευρον τὸ ἀπάκιν,
ἠρξάμην συλλογίζεσθαι καθ' ἑαυτὸν καὶ λέγειν·
„οὐκ εἶμαι αὐτὸς ὃν ἔλεγον οὐκ ἔν' τοῦ λάρυγγός σου,
ἀλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον τοῦ θεανθρώπου κρίσιν,
πῶς εὐσυγκρίτως ἔφερε τὸ ἀπάκιν εἰς ἐμέναν!"
Ταῦτα δὲ λέγων, βασιλεῦ, τὴν μάχαιραν κρατήσας,
ἠρξάμην ἐμβουκκώνεσθαι μέχρι τοῦ κορεσθῆναι.
Μετὰ δὲ ταῦτα, βασιλεῦ, κάτω κἀγὼ κατῆλθον,
τάχα γυρεύειν σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἦτον,
πρότερον τὸ κατούδιν μας στήσας εἰς τὸ τραπέζιν,
διὰ τὸ νὰ εἰποῦν ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖνο τὴν ζημίαν.
Ἅπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κέλλῃ προσελθόντες
τὸ δὲ κατούδιν βλέψαντες ἄνωθεν τῆς τραπέζης,
ἔρριψαν λίθον κατ' αὐτοῦ, λέγοντες· „σκοτωθήτω,
ὅτι ἔφαγε τὸ θαυμαστὸν ἀκρόπαστον ἀπάκιν."
Ὕστερον δὲ τὴν μηχανὴν εὐστόχως ἐπιγνόντες,
ὀλίγον μειδιάσαντες ἐξεῖπον ὁμοφώνως·
„ἴδε ὁ παπᾶς ὁποῦ ἔφαγεν τὸ ἀκρόπαστον ἀπάκιν,
καὶ ἡμεῖς ἐγκατεπλέκαμεν τὸ ταπεινὸν κατούδιν."
Καὶ ηὗραν τὰ σκουτέλλια τους πλήρης καθαιρισμένα,
πλύσιμον οὐκ ἠθέλασιν καθόλου τὰ πινάκια.

Ἡμεῖς ψωμὶν οὐκ εἴχαμεν, καὶ τί ἄλλον γυρεύεις;
ὅπου γὰρ λείπει τὸ ψωμὶν προσφὰν οὐκ ἐνθυμοῦνται·
τοῦ προσφαγίου ἡ μέριμνα κ' ἡ λεῖψις τοῦ ψωμίου
τὰς ἐνθυμήσεις τὰς πολλὰς πολλὰ τὰς περικόπτουν.

Πεῖνα μου, πάλιν πεῖνα μου, καὶ δεύτερον σὲ γράφω,
καὶ τώρα μόνον ἄφες με, ὅτι ψωμὶν οὐκ ἔχω,
παῦ' ὡς νὰ πάρω δανεικόν· ποσῶς οὐκ ἡμερώθη.
Εἴ τις ἂν ἔχει σήμερον ψωμὶν καὶ λοκοτίνιν,
ἐκεῖνος καὶ φιλόσοφος, ῥήτωρ καὶ καλλιγράφος.
Τί δὲ λοιπόν, ἂν ἔμαθα τοῦ κόσμου τὰ βιβλία,
καὶ τὸ ψωμὶν ἐπιθυμῶ, πότε νὰ τὸ χορτάσω.
Καλὸς ἔν' ὁ Λιβάνιος, ἂν ἔχει καὶ χρυσάφιν.

181. *εὗρον κ. τὸ σ. ἀ. g. ηὕρηκα C.* — 182. *συββουκκίζεσθαι καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω g.* — 183. *οὐκ εἶμ' ἐγὼ τὸν ἔλεγαν· οὐ διαβῇ εἰς λάρυγγά σου g. ἔλεγες C. ἔνι CSA.* — 184. *θεοῦ φιλανθρωπίαν g.* — 185. *πῶς ὑπὲρ λόγον ἔφερες τἀπάκιν g. ἀσυγκρίτως A. ἐμένα SA.* — 187. *μέχρις εἰς κόρον ἦλθον g. κορεστῆναι C. τοῦ ἐλθεῖν εἰς κόρον SA.* — 188. *βασιλεύς g.* — 189. *γυρεύων... ἦλθεν g.* — 191. *διὰ νὰ ποῦν ὅτι ἔποικεν ἡ κάτα g. ἐκεῖνον C.* — 192. *συνελθόντες g.* — 193. *καὶ τὸ κατούδιν ἄνωθεν ἰδόντες τῆς τραπέζης g.* — 194. *λίθους... φονευθήτω g.* — 195. *ἔφαγεν gA. τὶ θ. A.* — 196. *ἐγνωκότες g.* — 198. *ἔδ' ὁ π. ὁποῦφαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀ. g.* — 199. *ἀδικούσαμεν g. ἐκατεμπλέκαμεν z. τ. πονηρὸν κ. CSA.*

Les vers 200—274 ne se trouvent que dans *g*. — 208. *παλλ' ὡς g.*

Τὸν Ὅμηρον μὲ δίδασιν καὶ ψόφουν ἐκ τὴν πεῖναν,
εἶπαν με· „μάθε Ὀππιανόν, πεῖναν οὐδὲν φοβεῖσαι.“
Ὡς ἔμαθα τὸν Ὀππιανόν, τάχα κ' ἐγὼ καυχίσθην·
„φεῦγε, πτωχειὰ στοὺς χωρικούς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους·
ἐγὼ πλουσίαν ἔμαθα τὴν τέχνην τῶν γραμμάτων,
Ὀππιανὸν ἐκτήθησα, πεῖναν οὐδὲν φοβοῦμαι.“
Καὶ ἐκείνη ὑπομουγκρίζουσα μικρὸν μὲ ἐπεστράφην.
Ὡς ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου ἡ πεῖνα,
οὐδὲ λαπάραν ὥμοιαζεν τὴν καταζαρωμένην.
Ἂν μ' ἔλειπεν Ὀππιανὸς κ' ἔπιανα φουρνητάρης,
πολὺν καλὸν μ' ἐξέβαινεν καὶ διαφορωτερίτσιν.
Ἂν ἤμουν παραζυμωτὴς ἢ ζυμωτὴς μαγκίπου,
προφούρνια νὰ χόρταινα, νἆχα καλὴν ἡμέραν.

Τὴν στράταν ἤρχουμουν ποτὲ μὲ πεῖναν καὶ μὲ δίψαν,
καὶ τσίκναν γέμισαν πολλὴν τ' ἀρθούνια μου στὴν στράταν,
κ' εἰς τ' ἄντερά μου σέβηκεν καὶ τάραξεν τὴν πεῖναν·
τὴν τσίκναν ἠκολούθησα κ' εἰς μακελλειὸν μὲ πάγει,
ἐκ' ηὗρα κρεὰς καὶ ψήνασιν σουγλιταρεὰν μεγάλην.
Τοῦ μακελλάρη τὴν γυνὴν ἠρξάμην κολακεύειν·
„κυρά, κυρὰ μαστόρισσα, κυρὰ χορδοκοιλίστρα,
καὶ μουτλογατανόσκουφε γυνὴ τοῦ μακελλάρη,
δός με ὀλίγον ἔντερον, δός με δαμὶν μαστάριν,
λαπάραν ἐκ τὴν λαπάραν σου, ἐξ αὐτὴν τὴν βαστάζεις,
λαπάραν τραγανόδεχτον τὴν ἄντικρυς νευρώδη,
τὴν ἐκδαρμένην πάντοτε καὶ μὴ παχαινευμένην,
τὴν οὖσαν σταφιδόχνοτον, τὴν ἀκροσαχνισμένην.“
Εἶδα καλὴν προαίρεσιν, εἶδα καλὴν γυναῖκα,
οὐκ ἐπιστάμην ἄτυχος τὴν συσκευὴν καὶ πρᾶξιν,
τρόπον τὸν κακομήχανον τῆς γυναικὸς ὁ τάλας.
Ἐκ τῆς χειρὸς λαβούσης με καὶ θρόνον ἐκτεθείσης,
καὶ τὸ τραπέζιν μ' ἔθηκεν τοιαῦτα λέγων πρός με·
„κάθισ', ἀφέντη, κάθισε, γραμματικὲ νοτάρη,
γραμματικὲ φιλόσοφε, διπλοκαλαμαρᾶτε.“
Καὶ τὸ τραπέζιν μ' ἔθηκεν, καὶ σύρνει με μαντίλιν,
καὶ σκουτελλίτσιν μ' ἔθηκεν γεμᾶτον τὴν λαπάραν.
Καὶ πρώτην βοῦκκαν ἔβαλα, καὶ δεύτερην καὶ τρίτην·
τέταρτον, ὡς τὸ σύνηθες, ἔσκυψα νὰ τὴν κόψω·
εὐθὺς (καὶ ποῦ τὴν ἔκρυβεν τὴν σύσκατον ἐκείνην,
τὴν κοπροπαραγέμιστον καὶ τὴν δυσωδεστάτην;)
καὶ κρού' με καταπρόσωπα μὲ τὴν κοιλιὰν καὶ λέγει·
„φάγε, καλὲ γραμματικέ, γραμματικὲ νοτάρη,
γραμματικὲ φιλόσοφε, ἐντεροχορδοπλύτα.

217. χωριχούς *g*. — 220. ὑπομουγκρίζωσα *g*.

Κάλλιον ἦτον νἄτρωγες αὐτοῦνον τὸ μελάνιν,
παρὰ τὴν τυμπανόκρουστην τὴν σκατωτὴν λαπάραν.“

Κάππα μου, πάλιν κάππα μου, παλαιοχαρβαλωμένη,
κάππα μου, ὅνταν σ' ἔθεκεν ἡ Βλάχα νὰ σὲ φάνῃ,
πολλὰ δάκρυα σὲ γέμισεν καὶ στεναγμοὺς μεγάλους.
Ἐσέν' ἔχω καὶ πάπλωμαν, κάππα, καὶ ἀπανωφόριν,
ἐσέναν καὶ ποκάμισον, ἐσέν καὶ ἐπιβαλτάριν.
Καὶ τὴν λαμπρὴν τὴν κυριακὴν στὴν ἐκκλησιὰν ἂν πάγω,
ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησιὰ καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει,
καὶ ἀπὸ τὸ σεῖσμαν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺ τὸ διῶμαν,
ἐπαίρνω, πάγω, βασιλεῦ, στὸ σπίτιν ὑπαγαίνω,
τὸ σπίτιν, τὸ παλαιόσπιτον, τὸ καινουριοχαλασμένον.
Νυστάζω, πέφτω τάχατε, τυλίγομαι τὴν κάππαν,
κοιμοῦμαι ὡς τὸ μεσάνυκτον, καὶ ἄκου τί παθάνω·
ἐμπλέκουνται μ' οἱ ψεῖρες μου ἄνωθεν ἕως κάτω,
καὶ βάνω τὸ χερίτσιν μου, συντρίβω καὶ τσακίζω,
ἐβγάνω τ' ὁλοκόκκινον, νἄπες βαφέαν ὁμοιάζω.
Κάππα μου, ὁποῦ δύναται, κάππα μου, ἂς σὲ ἀγοράσῃ,
κάππα μου, ἠγανάκτησα, κάππα, τὰς χάριτάς σου.

Ἀλλ' ὦ κομνηνοβλάστητον ἀπὸ πορφύρας ῥόδον,
βασιλευόντων βασιλεῦ, καὶ τῶν ἀνάκτων ἄναξ,
καὶ κράτος τὸ τρισκράτιστον μητρόθεν καὶ πατρόθεν,
εἰσάκουσόν μου τῆς φωνῆς καὶ τῆς δεήσεώς μου,
θύραν ἐλέους ἄνοιξον καὶ χεῖρα πάρασχέ με,
ἀνάγουσαν ἐκ βόθρου με, λάκκου τοῦ τῆς πενίας.
Σὺ γὰρ ἐλέους οἰκτιρμῶν μετὰ θεὸν ἡ θύρα,
σὺ μόνος ὑπερασπιστὴς τῶν ἐν ἀνάγκαις βίου,
σὺ καὶ τὸ καταφύγιον πάντων τῶν χριστωνύμων,
σὺ βασιλέων βασιλεὺς καὶ πάντων σὺ δεσπότης,
ῥῦσαι με τῆς στερήσεως, ῥῦσαι με τῆς πενίας,
τῶν δανειστῶν μου, βασιλεῦ, λῦσον τὰς ἀπαιτήσεις,
οὐδὲ γὰρ φέρειν δύναμαι τὰς τούτων κατακρίσεις.
Τοὺς τέσσαρας προβάλλομαι, θεόστεπτε μεσίτας,
τοὺς μαρτυρήσαντας στερρῶς ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ λόγου,
Γεώργιον, Δημήτριον, Τύρωνα, Στρατηλάτην,
οἳ καὶ συνταξειδεύσωσιν ἐν πᾶσι ταξειδίοις
καὶ συνοδοιπορήσουσιν τῇ σῇ θεοστεφίᾳ.

261. σέν *g*. — 276. ὦ βασιλέων βασιλεῦ *g*. — 277. τρικράτιστον ἀπὸ παπποτερόθεν *g*. — 279. χεῖραν *SA*. — 280. ἀ. ἐκ λάκκου με καὶ βόθρου τ. π. *g*. — 283. καὶ σὺ *CSA*. — 284. σ. β. β., σὺ ἐκ τῶν προπατόρων *g*. σὺ β. βασιλεῦ *SA*. — 284a. φιλεύσπλαγχος, φιλότεκνος, φιλοίκτωρ, φιλοικτίρμων *g*. manque dans *CSA*. — 285. ὑστερήσεως *g*. — 286. λῦσον τὰς ἐπιθέσεις *g*. — 287. τούτων τὰς κατακρίσεις *g*. — 289. Χριστοῦ σωτῆρος *g*. — 291. οἵ τε καὶ ταξειδεύοιεν *g*. συνταξειδεύσουσιν *A*. — 292. καὶ συνοδοιποροῦσι σου τῷ τρισκρατίστῳ κράτει *g*.

NOTES.

Poème I.

Titre. L'empereur dont il est fait ici mention est Jean Comnène (1118—1143). Guillaume de Tyr (XV, 23) nous dit de lui: „fuit... statura mediocris, carne et capillo niger; unde et cognomento dicitur etiam hodie Maurus; facie despicabili, sed moribus conspicuus" etc. Comparer le portrait qu'a donné de lui sa soeur Anne Comnène (XV, 9, éd. Reifferscheid, p. 204—205). Il est peu probable qu'un quémandeur ait choisi une appellation qui devait être désagréable à l'empereur. Si le titre provient de l'auteur du poème, il y a là une nouvelle preuve que nous n'avons pas affaire à une lettre sérieuse.

Vers 1—2. *Τί σοὶ προσοίσω, δέσποτα, δέσποτα στεφηφόρε, ἀνταμοιβὴν ὁποίανδε ἢ χάριν προσενέγκω;* Deux fois le même verbe. Ce début est bien gauche.

Vers 5—12. *Πρό τινος ἤδη πρὸ καιροῦ καὶ πρὸ βραχέος χρόνου.* Nous ne savons rien du poème auquel fait allusion ce vers maladroit, et il nous est impossible de dire s'il s'agit d'un de ceux que nous connaissons ou d'un autre, qui ne serait pas arrivé jusqu'à nous. Le vers 11, *παίζουσι γὰρ καὶ γέροντες, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,* rappelle le passage suivant du poème de Théodore Prodrome contre Barys, qui l'avait traité d'hérétique (Migne, *Patrol. gr.*, vol. 133, col. 1414):

Ναί, φησιν, ἀλλ' ἔπαιζον, οὐκ ἐλοιδόρουν,
παίζει δὲ καὶ γέρων τις· οὐδείς τις φθόνος.
Μόγις μέν, ὦ βέλτιστε, καὶ μακρῷ χρόνῳ,
πλὴν ἀλλ' ἀρίστως καὶ καλῶς ἀπεκρίνω·
καὶ τίς σοφιστὴς ἀνταποκρίναιτό σοι
καὶ παττάλῳ πάτταλον ἐκκρούσοι λόγου;
Πλὴν ἀλλ' ἔδει σε τὴν ὅλην παροιμίαν
ἐν νῷ βάλεσθαι, μηδὲ θἄτερον μέρος·
παίζουσι γὰρ καὶ γέροντες, ἀλλὰ σωφρόνως.

„Oui, dit-il, mais je plaisantais, je n'insultais pas. Un vieillard aussi plaisante, il n'y a là nulle malveillance. — Tu as répondu, mon cher, avec peine et longtemps après, mais excellemment. Quel sophiste pourrait répliquer et te river ton clou? Mais tu aurais dû te mettre tout le proverbe dans l'esprit, et non l'une de ses parties seulement: Les vieillards plaisantent, mais avec mesure."

Vers 24—25. *Προβλήματα προβάλλουσα καὶ πιθανολογίας...* Le nominatif *προβάλλουσα* ne va pas avec le génitif *γυναικὸς* du vers 23. Nous ne pouvons faire la construction du vers 25, *καὶ τὸ δοκεῖν εὐλόγως μοι προφέρεται πλουτάρχως.*

Vers 40—41. *Ὅμως κἂν οὕτως γένηται, κἂν οὕτως κἂν ἀλλοίως, καιρὸς λοιπὸν τὰ κατ' ἐμὲ πάντα σοι σαφηνίσαι.* Ces deux vers, dont le premier est bien mauvais, ressemblent fort à des vers de soudure. Nous appelons ainsi des vers qui réunissent au texte, d'ordinaire peu adroitement, un passage surajouté. Pareille hypothèse est ici d'autant plus admissible que le deuxième hémistiche du vers 42, *τὴν ταύτης μοχθηρίαν*, se trouve déjà au vers 26.

Vers 45. *Τό, κύρι, τί προσέθηκας; τό, κύρι, τί ἐπεκτήσω; Προσέθηκας* a le sens de „Qu'as-tu ajouté au ménage?", bien que jusqu'ici il n'ait pas encore été question du ménage.

Vers 57. *Στενάζω πάντοτε, θρηνῶ καὶ κόπτομαι καὶ κλαίω.* Vers suspect qui interrompt mal à propos l'énumération commencée.

Vers 62—66. *Τὰ λουτρικὰ τὰ μ' ἔποικες καὶ τὸ κρεββατοστρῶσιν...* Tout ce passage est naturellement ironique. Le vers 66, *καὶ σὺ ἂς εἶσαι σιγηρὸς καὶ ἀπομεριμνημένος*, se retrouve I 104, avec un léger changement.

Vers 64. Le double hiatus pourrait être aisément corrigé, si on lisait *μὲ τὴν οἰκοσκευή σου.*

Vers 72. *Ἐγὼ εἶχον προῖκα περισσήν, καὶ σὺ εἶχες ποδο...* Legrand écrit *ποδονήπτριν* (l. *ποδονίπτριν*), qui n'est guère satisfaisant; mieux vaut la correction *ποδοκόπιν*, proposée par M. Papadimitriou (*Th. Prodrome*, 211). Le *ποδοκόπιν* (en grec mod. *pourboire*) était, d'après Du Cange (s. v.), le salaire que gagnait un simple fantassin.

Vers 80. *Οὐδὲ ῥηγλὶν μαρμάρινον, οὐ συγκοπὴ μετρία.* Pour *συγκοπή*, voir à l'Index. Nous ne comprenons pas l'adjectif *μετρία.*

Vers 84—86. *Θύραν οὐκ ἤλλαξάς ποτε, σανίδιν οὐκ εὐψύχει...* Une idée analogue à celle du premier hémistiche a déjà été exprimée au vers 81. *Σανίδιν οὐκ εὐψύχει* n'a pas de sens. Les verbes *ἀνερράψω* et *περιρράψω* ne vont pas avec *τοῖχον*, et la répétition de *ῥάπτω* dans deux vers qui se suivent augmente encore nos doutes sur l'authenticité du texte à cet endroit. Rapprocher de ce passage II 52 et suiv., surtout les leçons de *H*.

Vers 93. *Καὶ κάμνω λινοβάμβακον ἱμάτιν καὶ φορῶ το.* Probablement surajouté.

Vers 98—99. *Ἔχεις με προσμονάριον ὁμοῦ καὶ ἐκκλησιάρχην, καὶ κανονάρχην σὺν αὐτοῖς, καὶ χωρικὸν νοτάρην.* Les fonctions ecclésiastiques sont ici bien étonnantes, *χωρικὸν νοτάρην* ne l'est pas moins.

Vers 104—105. *Ἀλλ' ἂς ἐκάθου σιγηρὸς καὶ ἀπομεριμνημένος, καὶ ἂς ἔκνηθες τὴν λέτραν σου, καὶ ἂς ἤφινες ἐμέναν.* Le premier au moins de ces deux vers est interpolé; nous l'avons trouvé I 66, où, sans être encore bien à sa place, il est cependant mieux qu'ici.

Vers 106. *Εἰ δὲ κομπωσειν ἤθελες καὶ λάβειν καὶ πλανήσειν.* Le mot *πλανήσειν*, synonyme de *κομπώσειν*, va mal après *λάβειν*; ce n'est peut-être qu'une glose de *κομπώσειν*, ultérieurement introduite dans le texte; on attendrait ici quelque chose comme *λάβειν συντροφίαν*.

Vers 109. *Ἢ χορταρίναν τρίφυλλον ἀπὸ τὰ μανινέα.* Le sens de ce vers nous échappe.

Vers 112. *Καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας καὶ τὸ πολὺν ὀψίκιν.* Ce vers se retrouve III 267.

Vers 113—122. *Ἐν ἐπιτόμῳ τοιγαροῦν, δέσποτα, δέσποτά μου.* Ce vers, dont le premier hémistiche se retrouve plus loin, I 198, et dont le second n'est que piètre remplissage, n'appartient certainement pas au texte primitif. Les vers 119—122 sont incompréhensibles et nous dirions volontiers, avec l'auteur anonyme de ce mauvais passage: *Ψευδῆ τὰ πάντα, δέσποτα, καὶ λῆρον ὀνομάζω.* Le vers 123, *Ἡ δὲ τὰς ἀποκρίσεις μου μὴ καταδεχομένη*, ferait bien suite au vers 112, mais il y a entre ce qui précède et ce qui va suivre une différence assez sensible de ton et de style, de sorte qu'on se demande si l'on n'est pas, ici déjà, dans la seconde partie du poème, celle que nous considérons comme la plus mauvaise des deux.

Vers 126—127. *Ἐμβαίνει εἰς τὸ κουβούκλιν της, κλείει σφικτὴν τὴν θύραν, μουλλώνεται καὶ κρύπτεται, ἐμὲ δ' ἀφίνει ἔξω.* Cf. I 180—181.

Vers 129. *Ὅταν ἐστράφην σάβουρος ἀπ' ὧδε παρ' ἐλπίδα.* Si ce passage n'était pas tellement sujet à caution, on pourrait croire que la locution *ἀπ' ὧδε* signifie que l'auteur était au palais, au moment où il écrivait.

Vers 132—136. *Δίχα θορύβου καὶ βοῆς, χωρὶς ὀχλαγωγίας, μή τινας ἐπαγόμενος μαχίμους στρατιώτας...* Nous ne saisissons pas pourquoi il est fait ici allusion à cette suite de gens armés.

Vers 138—141. *Ἐγὼ δ' ὡς ἤμην νηστικὸς ἀπὸ τὸ φιλοπότιν... Ἀπὸ τὸ φιλοπότιν* joint à *νηστικὸς* rend le vers incompréhensible et il devient dès lors impossible de discuter avec fruit les quelques difficultés que présente la suite des vers.

Vers 142. *Τὸ τί θαρρεῖς; τὸ τίς εἶσαι; τὸ βλέπε τίνα δέρεις.* De *βλέπε τίνα δέρεις* rapprocher *πῶς ἤπλωσας ἀπάνω μου*, trois vers plus loin. Dans les vers antérieurs il n'a pas été question de coups donnés; c'est une raison de plus pour croire que le passage précédent est corrompu. De *εἶσαι* enclitique rapprocher *ἀφῆτε τον, πτωχός ἐνι* I 257, *καὶ σὺ φόλαν οὐδέν ἔχεις* III 85 (*g*), *σαρδαμαρίου παιδίν εἶσαι* III 93.

Vers 146—147. *Τὰ βρώσιμα ἐπεκήρωσας καὶ τὰ ποτὰ ὡσαύτως, τὰ πάντα ἐξεστράγγισας καὶ ἐποῖκές με ἐρημίτριαν.* Ces deux vers interrompent la suite des idées; ils iraient mieux dans la première partie du poème, après le vers 54 par exemple. Encore *ἐπεκήρωσας* ne convient-il pas dans cette phrase. Legrand corrige en *ἐπεκύρωσας*, qui n'est guère plus satisfaisant.

Vers 148—154. *Ἂν ἴδωσι τὰ ὀμμάτια μου ποτὲ τοὺς ἀδελφούς μου...* Si le texte n'est pas altéré, on peut à la rigueur traduire par: „Que j'aperçoive jamais mes frères et tu verras s'ils ne te saisissent pas...”; cf. une construction peut-être analogue, Pernot et Le Flem, *Mélodies populaires*, p. 64, note. Le vers 149, *καὶ οὐ πιάσουν καὶ ἀψιδώσουν σε καὶ δείξουν καὶ τελέσουν*, est obscur pour nous; *εἰς τὴν καρδίαν*, vers 151, n'est pas clair; *νὰ ποίσω*, vers 153 et 154, est embarrassant.

Vers 155 et suivants. C'est ici, au plus tard, que commence la seconde partie de ce poème. Il suffira au lecteur de la comparer aux bons passages des poèmes III et IV, pour se convaincre qu'elle n'est pas du même auteur que ceux-ci; celui qui a écrit ces passages ne se livre pas à des bouffonneries du genre de celles qui vont suivre et, dans les 112 premiers vers du poème I lui-même, nous n'avons nulle part rencontré un comique d'aussi mauvais aloi. — *Τούτους τοὺς λόγους τοιγαροῦν ἀτίμως μοι λαλοῦσα*, nominatif absolu; seul exemple dans Ptochoprodrome.

Vers 164—171. *Ὅμως εἰ βούλει μερικῶς νὰ τὴν περιτραλίσῃς, πιάσε ῥαβδίν, βάλε φωνήν, ῥίψον τὸ καμελαύχιν...* Les énumérations de ce genre, même lorsqu'elles sont déjà des additions ultérieures, prêtent encore aux interpolations; cf. *ῥίψον τὸ καμελαύχιν*, vers 163, et *τὸ καμελαύκιν στράβωσον*, vers 171.

Vers 177. *Καὶ δώσῃ καὶ ποιήσῃ με στραβὸν παρὰ διαβόλου.* Comparer *Glykas* (Legrand, *Bibl. gr. vulg.* I 26), 259: *παρὰ διαβόλου ἐπήδησεν ἐκ τὸ λυχνάριν τζῖον*, c'est à dire: „par un tour du diable”.

Vers 178—181. Si l'on envisage le passage en lui-même, on constate que le vers 178 n'a pas de sens et que les vers 180—181 ne sont pas rattachés au vers 179. Voici ces quatre vers:

178 *Ὡς δὴ αὐτή, θεόστεπτε, πρὸ τῶν λοιπῶν ἁπάντων,*
179 *καὶ τὸ ψωμὶν ἐκλείδωσε καὶ τὸ κρασὶν ἐντάμα,*
180 *φεύγει, λανθάνει, κρύπτεται, καὶ κλείσασα τὴν θύραν,*
181 *ἐκάθισεν ἀμέριμνος καὶ ἐμὲ ἀφῆκεν ἔξω.*

Ils rappellent d'une façon frappante des vers qui ont été vus précédemment (126—128):

126 *ἐμβαίνει εἰς τὸ κουβούκλιν της, κλείει σφικτὴν τὴν θύραν,*
127 *μουλλώνεται καὶ κρύπτεται, ἐμὲ δ' ἀφίνει ἔξω,*
128 *ὡς τὸ ἐποῖκεν πρὸ πολλοῦ, δέσποτα στεφηφόρε...*

Les vers 180—181 correspondent à 125—127; 178 paraît apparenté à 128, et 179 lui-même peut être rapproché du vers 146, *τὰ βρώσιμα ἐπεκήρωσας καὶ τὰ ποτὰ ὡσαύτως*. Le passage 126—128 a pour lui sa clarté relative (*πρὸ πολλοῦ*? cf. 178, *πρὸ τῶν λοιπῶν ἁπάντων*); on peut invoquer contre lui ce fait que, jusqu'au vers 178, il n'est plus question de la scène qu'il semble vouloir annoncer. Le passage 178—181 a contre lui l'état du texte, le manque de liaison entre ses diverses parties; mais les vers 180—181 sont indispensables dans ces parages, pour expliquer la présence de la ménagère de l'autre côté de la porte. Toutes ces difficultés montrent combien la tradition est ici flottante et défectueuse.

Vers 198. *Ἐν ἐπιτόμῳ τοιγαροῦν ταῦτα μοι προσειποῦσα.* Comparer I 113 et 155.

Vers 200. *Ἐγὼ δ' ἀπάρας παρευθὺς τρέχω πρὸς τὸ κουβούκλιν.* Ou bien il y a ici une contradiction avec le vers 126, ou bien le mari et la femme avaient chacun une chambre séparée.

Vers 205. *Συχνὰ περιστρεφόμενος καὶ βλέπων πρὸς τὴν θύραν.* Cf. III 203, *συχνὰ περιστρεφόμενος καὶ βλέπων τὸν κελλάρην.*

Vers 214. *Τῶν συνελθόντων ἐπ' αὐτῷ, ὡς φθάσας εἶπον ἄνω.* Cf. *Glykas* (Legrand, *Bibl. gr. vulg.* I 19) 49, *φοβεῖσθαι μὲν οὐκ ἤθελον, ὡς φθάσας εἶπον ἄνω* et Migne, *Patrol. gr.* t. 133, col. 1335 A, *οὐκ ἀγνοῶ οὖν, ὡς προείρηκα φθάσας.*

Vers 224. *Χωρὶς δείπνου καὶ σκοτεινὰ καὶ παραπονεμένα.* Contradictoire avec le vers 217, où l'auteur déclare qu'il s'est rassasié, *φαγὼν εὐθύς τε καὶ πιὼν καὶ κορεσθεὶς ἐξαίφνης.* Remarquer l'accentuation fautive du premier hémistiche, *χωρὶς δείπνου καὶ σκοτεινά.*

Vers 225—229. *Ἠγέρθην ταχυνώτερον, ἦλθον ἐπὶ τὴν κλίνην.* On attendrait ici quelque chose comme *ἦλθον πρὸς τὸ κουβούκλιν*; il manque en outre, aux vers 226—229, un verbe à un mode personnel. Le passage est corrompu.

Vers 231. *Οὐδὲ ψιλοῦ προσνεύματος, οὐ σμικροτάτου λόγου.* L'union de *προσνεύματος* et de *ἀκούω* n'a rien de particulièrement choquant, si l'on songe au sens assez large de *ἀκούω* en grec moderne; cf. *ἀκούω μίαν ἄσχημην μυρωδιάν* (Vlachos).

Vers 234. *Καὶ πρὸς τὸ γεῦμα, δέσποτα, πεσὼν ἀπεκοιμήθην.* Il est surprenant que, du grand matin (v. 225) au diner, il ne se passe aucun autre événement et que la femme soit ainsi restée enfermée durant vingt-quatre heures. Nous supprimerions volontiers l'épisode de l'enfant, pour rattacher le vers 234 au vers 201.

Vers 250. *Καὶ σφαλισμένον τὸ εὕρηκα καὶ ἀπέξωθεν ἱστάμην.* Après tout ce qui précède, ce premier hémistiche est bien superflu.

Vers 256—265. *Ἡ μάννα των γνωρίσασα ἐφώνησε τοὺς παῖδας.* Le participe *γνωρίσασα* paraît signifier „en connaissance de cause, ayant reconnu la ruse"; voir la note à IV 163—199. Le vers 258, *καὶ ὡς τὸ ἤκουσα ὁ δοῦλος σου χαρᾶς πολλῆς ἐπλήσθην*, est la répétition de 242, *ὡς δ' εἶδε ταῦτα ὁ δοῦλος σου χαρᾶς πολλῆς ἐπλήσθην.* Le vers 267, *ζωμὸν ἰδὼν τὸν περισσὸν καὶ τὰ χονδρὰ κομμάτια,* ne fait que reprendre le contenu des vers 264—265, *καὶ μόλις εἶδον πίνακα ζωμὸν ἔχοντα πλεῖστον, καὶ ὀλίγον ἀπὸ τὸ παστὸν καὶ θρύμματα μεγάλα.* La construction des vers 264—267 est mauvaise. On améliorerait ce passage en supprimant les vers 264—265, dont l'un contient une irrégularité métrique (*ἔχοντα*), et en plaçant 267 avant 266. L'épisode se termine bien brusquement et ne montre pas, en somme, l'humeur acariâtre de la femme de Ptochoprodrome.

Poème II.

Titre. *Εἰς τὸν Σεβαστοκράτορα* *G*. Le personnage ainsi désigné peut être un des fils de Jean Comnène; remarquer toutefois, v. 96 *b* et *c*, *ἀλλὰ δουλεύω σεβαστὴν δεσποίνης αὐταδέλφην, πανευκλεοῦς, πανευτυχοῦς, ὑπερδεδοξασμένης*. Le titre de *H*, *Τοῦ αὐτοῦ ὅμοιοι*, correspond à *Στίχοι τοῦ γραμματικοῦ κυρίου Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου*, titre du poème III, qui précède dans ce manuscrit notre poème II.

Vers 1. *Αὐθέντα μου πανσέβαστε, δόξα, τιμὴ καὶ καύχημά μου* *H*. Supprimer *τιμή*, qui rend le vers hypermètre.

Vers 4. *Καὶ περιστατιζόμενος κακοῖς ἀναριθμήτοις* *G*, *καὶ περιτειχιζόμενος κακῶν ἀναριθμήτων* *H*. On pourrait peut-être lire *περιστοιχιζόμενος*. Le datif est ici préférable au génitif.

Vers 6. *Καὶ ἂν ἔνι αὐθέντης οἷος σὺ καὶ ὁ λέγων οἷός ἐγώ τε* *G*. *Ἂν ἔνι αὐθέντης οἷον ἐσὲ καὶ δοῦλος οἷον ἐμὲ* *H*. *Ἐγώ τε* est mauvais, *οἷον ἐμέ* ne fait pas le vers; *οἷον ἐμένα*?

Vers 7. *Νὰ κάθηται, νὰ ψηλαφᾷ, νὰ λέγῃ καὶ νὰ γράφῃ*. Nous ne comprenons pas le sens de ce *νά*. Même difficulté au vers 11 (*H*).

Vers 8. *Πολιτικὰ μετριάσματα καὶ πολιτογραφίας*. Mauvaise formation pour *πολιτικογραφίας*? Faute de copiste pour *ποικιλογραφίας*?

Vers 1—17. Tout ce début, dans les deux manuscrits, est en partie corrompu; nous saisissons mal l'enchaînement des idées. Les cinq premiers vers sont relativement clairs: „Prince très vénérable, ma gloire et mon orgueil, le pauvre, le misérable (que je suis), celui qui est entouré, environné de mille infortunes, assailli de maux innombrables, veut conter à son Seigneur les faits qui le concernent". Mais le passage qui suit (6—14) est, en revanche, des plus obscurs. Aux vers 15—17, *ἐγὼ δὲ παρεξέκλινα μικρὸν ἐκ τῆς εὐθείας* . . ., le sens redevient plus net, grâce à *H*: „Pour moi, je me suis un peu écarté de la ligne directe; au lieu de me plaindre et de me lamenter, je me sers de mots joyeux et gais". On attendrait donc, entre 6 et 15, quelque chose indiquant que les écrits de ce genre sont ordinairement tristes; or ceci n'est qu'imparfaitement marqué par les vers 11—12, *ἐκεῖνα*

γράφω καὶ λαλῶ ὅσα κινοῦν πρὸς οἶκτον, ὅσα κινοῦν πρὸς ἔλεον καὶ πρὸς φιλανθρωπίαν.

Vers 18—23. Le vers 18, *καὶ οὐ ποιῶ τ' ἀπὸ χαρᾶς, οὐδ' ἐξ ἁπλοψυχίας*, qui manque dans *H*, est indispensable pour le sens, et l'on est d'autant plus autorisé à le rétablir que ce manuscrit le donne, en même temps que le vers 17, entre les vers 95 et 96. A partir de 19, *ἀλλὰ μὰ τὴν ἐνοῦσαν μοι πολλὴν στενοχωρίαν*, la version *G* est défectueuse; dans *H* au contraire, les vers 19, 19*a*, 19*b*, sont une bonne continuation de 18; toutefois, *ὅτι μὰ τὴν ἀγάπην σου καὶ μὰ τὴν κεφαλήν σου* pourrait bien n'être que du remplissage postérieur et recouvrir une meilleure rédaction. Il n'y a rien à tirer pour l'instant de 19*d* à 19*p*, même lorsqu'on a remis sur pied ceux de ces vers qui sont fautifs. Le vers 23, *Πρόσεχε, μόνον πρόσεχε, πρόσεχε μὴ μέ θάψῃς*, ne fait pas mieux suite à 19*p* qu'à 22; si ce vers, assez médiocre, est ici à sa place, il y a vraisemblablement à ce passage une lacune, par rapport au texte primitif.

Vers 24—28. *Ἀλήθεια, δίδεις με πολλά, πλήν, ἂν τὰ συμψηφίσω*. Nos deux manuscrits offrent ici des divergences considérables; *H* donne 27 vers, là où *G* n'en a que 6. Il est certain que *G* est incomplet: *συμψηφίσω*, du vers 24, semble préparer une énumération dont ne tient pas lieu le vers 26, *μεδίμνους σίτου δώδεκα ψυχροὺς καὶ ἀσβολωμένους*; *τὸ*, dans *πάντως ἂν τὸ μυρίζονται* (v. 28), ne se rapporte à rien de ce qui précède; enfin, *χωρὶς τῶν διδομένων μοι τούτων τῶν τυπωμάτων* (v. 29) paraît bien faire allusion à autre chose qu'aux douze médimnes de blé. En revanche, le manuscrit *H* est probablement trop complet; souvent aussi, ses leçons sont défectueuses, ses vers estropiés, incohérents, incompréhensibles; cependant nous croyons que, malgré ces défauts, ce manuscrit cache ici de bons éléments.

Au vers 24, *συμψηφίσῃς* va mieux que *συμψηφίσω*. Le vers 24*a*, *καὶ κατασχηματίσῃς τα, καὶ ἂν τὰ ἐξακριβιάσῃς*, peut être une interpolation. *Ψυχοκρατοῦν οὐδόλως* (v. 25, *G*) n'est guère satisfaisant; la variante de *H*, *ὡς θέλεις ψήφισέ το*, n'est probablement qu'un expédient suggéré par *συμψηφίσῃς* du vers 24 et destiné à rendre intelligible un passage obscur du prototype. Les vers 25*b*—25*e*, *καὶ ἂν ἐξετάσῃς ἀκριβῶς, ἔμπροσθεν καὶ τοῖς ἄνω* . . . sont corrompus; *ἔμπροσθεν καὶ τοῖς ἄνω* notamment est peut-être pour *καὶ πρόσθες καὶ τοῖς ἄνω*. Il y a une lacune entre 26*a*, *ἔστι καὶ ἀκοσκίνιστον, ἔξω τὸ σκύβαλόν του*, et 26*b*, *καὶ ἐπάρουν καὶ ἀλέσουν το καὶ φέρουν τὸ ἐκ τὸν μύλον*. Les vers 26*i* à 26*o*, *καὶ ἂν θέλουν τρώγειν καὶ οἱ δεκατρεῖς τοὺς δώδεκα μοδίους* . . ., nous laissent perplexes. Le vers 28, *πάντως ἂν τὸ μυρίζονται, μόλις νὰ τοὺς ἀρκέσῃ*, incompréhensible dans la version *G*, va bien au contraire avec *οἰνάριον* du vers 26*q* de la version *H*.

Vers 29—48. *Χωρὶς τῶν διδομένων μοι τούτων τῶν τυπωμάτων* . . . Ce vers 29, qui manque dans *H*, forme la transition nécessaire entre 28,

πάντως ἂν τὸ μυρίζονται, μόλις νὰ τοὺς ἀρκέσῃ, et 30, *οὐ θέλω ξύλον καύσιμον, οὐ θέλω καὶ καρβούνιν*. Pour tout ce passage, nous donnerions volontiers la préférence à *G*. Le manuscrit *H* a de mauvaises leçons: *σφικτοσφίκτουρον*, pour *κοντοσφίκτουρον*, 34; *ξῦχος*, pour *ψῦχος*, 47*a*; *ῥαψίματα, ῥαψίματα*, pour *ῥαψίματα, βαψίματα*, 36; *τριψίδια γὰρ πιπέρια*, pour *τριψιδογαροπίπερα*, 38; *τρυγοκράμβιν ἐκ τὸ γουλίν*, pour *φρύγιον κράμβιν καὶ γουλίν*, 42; *οὐ θέλει γὰρ*, pour *οὐ θέλουν εἰς*, 43. Les vers s'y suivent aussi moins naturellement que dans *G*; parmi ceux que *H* est seul à posséder, il n'en est aucun qui soit indispensable au sens; certains d'entre eux ne sont que du remplissage maladroit, par exemple 45*a*, *οὐ θέλει καὶ ἄλλα πλείονα τῶν ἀπαριθμημένων*, ou même la répétition d'autres vers, *καὶ κοντοσφίκτουρον παχύν, τὴν νύκτα διὰ τὸ ψῦχος* 47*a*, *οὐ θέλω σφικτοσφίκτουρον, νὰ τὸ φορῶ εἰς τὴν ψῦξιν*, 34. Toutefois *G* lui-même n'est pas impeccable; ainsi il est probable que les vers 47—48, *οὐ θέλει ἡ γυναῖκα μου γυρὶν τὴν Πασχαλίαν, οὐ θέλει ἡ μάννα μου μανδίν, οὐ θέλει καὶ καλίγια* (*G*, pour les leçons de *H* voir après 34*a*), ne sont pas ici à leur place; le premier d'entre eux rappelle de plus *καὶ ποιὸν γυρὶν μ' ἐφόρεσας; οὐκ οἶδα Πασχαλίαν*, I 47.

Vers 49—61. *Ἀφίημι τὰ τρανώτερα κ' ἐμβαίνω εἰς τὴν λέπτην*. Ici encore, la tradition de *G* est meilleure que celle de *H*. Parmi les vers appartenant en propre à *H*, il n'en est aucun qu'on ne puisse supprimer aisément. Du vers 57, *ἐπαρεκλάσθη ἡ θύρα μας, κλειδᾶς καὶ ἂς τὴν εὐθειάσῃ (G), αἱ θύραι ἀπεδάρτησαν, ἂς ἔλθῃ ὁ ἀσκοθυριάρης (H)*, il convient de rapprocher I 81, *αἱ θύραι συνεστράφησαν ἐξ ὁλοκλήρου πᾶσαι*. Le vers 54*b*, *ὁ γύψος πτώσεις ἀπειλεῖ* (ms. *ἀπολεῖ*), *κράξε τὸν γυψοπλάστην*, rappelle aussi I 79, *κοσμήτης οὐκ ἀπέμεινεν, οὐ γύψος, οὐδὲ σπέτλον·* Enfin, il est possible que les vers 58—61, *ἐτραυματιάσε τὸ παιδίν, γοργὸν ἂς ἀγοράσουν...*, aient quelque rapport avec l'épisode de l'enfant, que nous avons trouvé au poème I.

Vers 62—72. *Ἤκουσας, πάντως ἤκουσας τὴν ἔξοδον τὴν ἔχω..* Le texte de *G* est probablement corrompu de 66 à 69: le vers 69, *ὥσπερ ἐλευθερόψυχον καὶ σπαταλοκρομμύδην*, nous est suspect (cf. III, 257*a*) et, même si l'on corrige 66 en *καὶ τότε λογαρίασε καλῶς καὶ ὅσα μὲ δίδεις*, la similitude des deux hémistiches finaux, aux vers 66 et 67, laisse encore planer des doutes sur la bonne conservation du texte à cet endroit. De *H* il n'y a lieu de retenir que quelques indications: *ὅσα*, v. 66, *καταδίκασε* et *κατάγνωσέ με*, v. 68. Les vers 68*a*—68*d*, *ἂν σὲ εἴπω, ἅγιε δέσποτα, θαῦμα φρικτὸν καὶ μέγα...*, sont une interpolation évidente. Rapprocher de 68*c* et 68*d*, *παπᾶς, ὀκάτι βούπαπας, παπᾶς ἀπὸ δριμάριν ἠθέλησεν ὁ χοιρινὸς ἀγγέλοις ὁμιλῆσαι*, Politis, *Proverbes* I, 204: *Ἂν δὲν βλαστημοῦσε, θὰ μιλοῦσε μὲ τς ἀγγέλους* et *ἂν δὲν ἔτρωγε γουρούνι, θὰ μιλοῦσε μὲ τς ἀγγέλους* (*ἐπὶ ὑποκριτῶν*).

Vers 73—81. *Ταῦτα δὲ πάντα χρῄζουσι κατ' ἔτος εἰς τὸ ὀσπίτιν..*: Ce passage manque dans *H*, qui saute de 70 à 82; mais le vers 82, *οἱ κατ' ἐμὲ δὲ πένητες, οἱ λιμοκτονισμένοι*, nous autorise à l'y rétablir. Toutefois il se peut que *G* donne ici quelques vers superflus, *καὶ μοναχοὶ καὶ κοσμικοί, καὶ γέροντες καὶ νέοι* (cf. III 428, *καὶ μοναχοῖς καὶ κοσμικοῖς, καὶ γέρουσι καὶ νέοις*), *κατὰ τὸ μέτρον ἕκαστος καὶ τὴν ἰδίαν τέχνην* (76), *δωροφορεῖ καὶ γὰρ ἡ γῆ, ἡ θάλασσα δὲ πλείω, τὴν ἀφθονίαν τῶν καλῶν καὶ χορηγίαν πάντων* (80—81). On remarquera aussi que ces vers, ainsi que ceux qui vont suivre, se rattachent mal à 62—72.

Vers 82—87. *Οἱ κατ' ἐμὲ δὲ πένητες, οἱ λιμαγχονημένοι...* Les leçons de *H*, au vers 83, *καιρὸν ὡς ἅγιε πατρικὴν δέχονται τὴν πενίαν*, au lieu de *κλῆρον ὡς ἄλλον πατρικὸν δέχονται τὴν πενίαν*, prouvent bien que le manuscrit dont *H* dérive était ici en mauvais état. Nous ne comprenons pas le vers 85, *ὅταν ἐξαπορήσωσι καὶ δώσουσι καὶ λάβουν*.

Vers 88—89. *Καὶ ἀφότου τὰ χωνεύουσιν, ὡς χρυσοχοὶ τεχνῖται...* Digression dont nous jugeons inutile de souligner l'obscurité et l'étrangeté.

Vers 95 et suivants. *Τῷ πάθει τοίνυν συσχεθεὶς κἀγὼ τῷ τῆς ἐνδείας...* A partir d'ici, *H* ne donne plus que des vers sans lien entre eux, mais qui rappellent la tradition *G*, à l'exception de 96*c* et *d*, *ἀλλὰ δουλεύω σεβαστὴν δεσποίνης αὐταδέλφην, πανευκλεοῦς, πανευτυχοῦς, ὑπερδεδοξασμένης*. La suite des vers, dans *G* lui-même, ne nous satisfait pas et nous croirions volontiers que les trois paragraphes que nous avons faits, s'ils appartiennent au texte primitif, ne sont pas aujourd'hui à leurs places respectives. Au vers 97, les mots *καὶ ἂν τύχῃ*, en semblable contexte, ne sont pas clairs pour nous. Sur *Πτωχοπροδρομᾶτον*, v. 101, voir l'Introduction, p. 19. Le vers 110, *τὸ πῶς οἰκοκυρεύω μου τὴν ἅπασαν οἰκίαν*, semble plutôt destiné à préparer un développement qu'à former une conclusion.

Poème III.

Titre. Les mots *βιβλίον δεύτερον* de *g* proviennent de ce que, dans ce manuscrit, ce poème est précédé du poème IV. Il en est de même dans *CS*, ce qui explique aussi *ἕτεροι στίχοι*. Au sujet de Hilarion ici mentionné, voir notre Introduction, p. 18 et suiv.

Vers 1—2. Aucune des versions qui nous ont été transmises n'est satisfaisante. Dans *gV*, la répétition de *κραταιῷ* ou de *κράτος* rend le passage suspect et *μέγα* est un barbarisme que nous n'admettons pas dans le texte primitif. Dans *HCSA* bien que *H* donne par endroits de meilleures leçons que *CSA*, on rencontre encore de graves difficultés: *ἐγκωμιάζειν* ne répond pas au contenu du poème, dont l'auteur ne célèbre pas les louanges de l'empereur; les vers 1*d* et 1*e* sont obscurs et *σμήχειν τε* est étrange. Enfin ces quelques vers, aussi bien dans *gV* que dans *CSA*, offrent des analogies de mots et de sens avec le début de notre poème IV, tel qu'il est donné dans les manuscrits *g* et *CSA*. Il est vrai que nous serons amenés à ne pas adopter la tradition *gCSA* pour le poème IV, mais ceci n'est pas un obstacle à ce que l'entrée en matière de III soit un écho direct ou indirect de cette tradition.

Les mots *πολεμίων* (vers 1*a*) et *σφαλμάτων* (vers 1*e*) se rapportent à des faits que nous ignorons. Nous ne pensons pas que les ennemis en question soient les higoumènes; malgré le vers 423 (*ἑκὼν ἐξέρχομαι μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου* *g*, *αὐτὸς ἐξῆλθον τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Θεοφίλου* *CSA*), tout le poème suppose que l'auteur habite encore le monastère, au moment où il écrit. Quant au mot *σφαλμάτων*, il est d'autant plus surprenant que nulle part l'auteur ne parle de ses fautes.

En somme, tout ce passage, qu'on envisage le groupe *gV* ou le groupe *HCSA*, ne nous apparaît pas comme le véritable début du poème. Nous trouvant dans l'impossibilité de rétablir ici, même approximativement, le texte original, nous l'avons remplacé par deux lignes de points.

Vers 9. *Πῶς ὅλως ἔξω γέγονε τῆς τούτου μυωξίας* (*μυωπίας* *g*, *βιωτίας* *V*). Coray, *Ἄτακτα* I 230, propose *μυοπίας* (*ἀπὸ τὸ Μῦς καὶ Ὀπή*). Aucune de ces leçons n'est compréhensible pour nous. La leçon primitive était peut-être *μυρμηκίας*.

Vers 21*a*. *Καὶ τὴν ἰσχὺν ἐπίσης τε μύρμηκος κεκτημένου*. Nous avons supprimé ce vers parce qu'il est inutile au sens et que la construction *ἐπίσης τε* est la preuve d'une addition postérieure. Autres exemples de cette construction: II 6, III 1*e*, 70, 289*o*, IV 291, leçons qu'il convient de rejeter partout.

Vers 23—24. *Οὐδὲ γὰρ μύθους παλαιῶν ἱστοριῶν σοὶ γράφω, τὸν νοῦν ἐχόντων ἀκριβῆ, δυσνόητον τὴν λύσιν*. *Ἱστοριῶν* peut être un participe; voir Lobeck, *Phrynichus*, 79 et Rutherford, *The new Phrynichus*, 155 sqq.; mais, même dans ce cas, le vers 24 s'adapte mal au vers précédent.

Vers 30—31. *Καὶ πρόσθες ἄρτι τὸ λοιπὸν ἐμοὶ τὰς ἀκοάς σου, καὶ πάντα σαφηνίσω σοι κατὰ τὴν πρᾶξιν, ἄναξ*. Coray, *Ἄτακτα* I 230, propose *πρόσσχες* au lieu de *πρόσθες*, et cette émendation a pour elle *τὰς ἀκοάς σου πρόσσχες* III 400*pp* (*g*); mais au même passage *CSA* donnent *πρόσθες* et, à IV 1*e*, on trouve *τὰς ἀκοὰς προσθεῖναι* (*CSA*) en regard de *προθεῖναι* (*g*). Ces vers 30 et 31 nous semblent très suspects; cf. III 400*pp* et IV 164—165; c'est en quelque sorte un cliché, qui a pu s'introduire facilement ici; *ἄναξ* en fin de vers ne se trouve que III 237, où *H* donne *πάντα*, que nous avons cru devoir préférer. Le vers 29 lui-même, *ἄτιν' ἐλέγξων ἔρχεται κατὰ μικρὸν ὁ λόγος*, est des plus médiocres. Nous avons fait observer dans l'Introduction que nous aurions pu supprimer beaucoup de ces touffes parasites; si nous les avons conservées, c'est moins par conviction et par respect pour l'accord des manuscrits que pour ne pas introduire dans notre édition un élément trop subjectif.

Vers 34. *Καὶ παρὰ τὴν διάταξιν πατρὸς τοῦ πανοσίου*. Il s'agit sans doute ici du fondateur du monastère.

Vers 37*a*. *Καὶ τρέχω πρὸς ἀπόγνωσιν πεσεῖν τῆς ἀθυμίας*. Incompréhensible dans toutes les versions et manque dans *H*.

Vers 38 et suivants. *Ὅταν ἐξέλθω γὰρ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἂν ῥαθυμήσω πώποτε καὶ λείψω ἀπὸ τὸν ὄρθρον* . . . On retrouve la même idée III 119 sqq., *στιγμὴν ἂν λείψω ὁ ταπεινὸς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν* . . ., et III 270—271, *εἰ δὲ ἀφήσουν με ποτὲ νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὴν πόρταν, καὶ οὐ φθάσω εἰς τὸν ἀπόστολον, καὶ οὐκ εἶμαι εἰς τὸ εὐαγγέλιον* . . .

Vers 44. *Ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἑσπερινόν, ἂς τὸν ἐκβάλουν ἔξω*. L'*ἑσπερινὸς* ici placé cadre mal avec le vers 39, où il n'est question que de l'*ὄρθρος*.

Vers 45*a*. *Μὴ συντυχαίνῃς πρόσεχε κἂν ὅλως τὸν ὁδεῖνα*. *H* donne cette phrase au vers 58, en meilleur contexte.

Vers 55. *Καὶ τὸ νὰ τρώγῃς σύντομα, νὰ πίνῃς εἰς τὸ μέγα.* Si le mot *σύντομα* a ici l'acception courante de „brièvement, rapidement", le sens est juste le contraire de celui qu'on attendrait.

Vers 59 et suivants. *Ἐκεῖνος ἔν' πρωτοπαπᾶς, σὺ δὲ παρεκκλησιάρχης...* Les passages énumératifs du genre de celui-ci (voir aussi III 41 et suiv.) prêtaient aux additions et il est difficile de fixer son choix parmi les différentes versions. Nous avons suivi le manuscrit *H* pour des raisons générales, sans être assurés qu'il soit resté particulièrement fidèle au texte original.

Vers 75—76. *Αὐτὸς ψηφίζει πέρπυρα καὶ γράφει καὶ στρογγύλα, σὺ δὲ ψηφίζεις φάβατα καὶ γράφεις κονιδᾶτα.* Nous avons adopté la version *g*, qui nous paraît la moins obscure, mais nous ne nous dissimulons pas que le désaccord de ce manuscrit avec le groupe *HCSA* constitue une grave difficulté. Encore ne sommes nous pas certains de saisir exactement le sens de cette version: *κονιδᾶτα* de *κόνιδα* „lente" s'opposerait à *στρογγύλα* et signifierait „une mauvaise écriture, des pattes de mouche"? Legrand (*Bibl. gr. vulg.*, I 79) estime, contrairement à l'opinion de Coray, que la métaphore de *κουδουμέντα* se comprend fort bien; peut-être a-t-il pensé à l'épicier, qui ne compte que des fèves et n'inscrit que des condiments, mais, avec cette explication, il n'y a plus symétrie d'opposition entre les deux vers. Nous n'osons pas introduire dans le texte la correction *γωνιδᾶτα*.

Vers 81. *Σὺ δὲ ἀπὸ πάσχα εἰς ἕτερον πάσχα λουτρὸν οὐ βλέπεις.* Nous ne pouvons accepter ni *οὐδέναν*, ni *οὐδὲν ἐβλέπεις*, dont on ne trouve pas d'autres exemples dans Podrome. Des vers comme III 35, *πατήρ, υἱός, τὸ κάκιστον ζεῦγος, ὢ θεία δίκη*, nous permettent, comme pis aller, d'admettre une césure entre l'adjectif et le substantif et par conséquent de recevoir, faute de mieux, la leçon *H*, avec interversion de deux mots. Si nous ne craignions d'être accusés d'en prendre trop à notre aise avec les leçons des manuscrits, nous proposerions volontiers, pour le second hémistiche, *λουτρόθυραν οὐ βλέπεις*, en nous appuyant sur IV 9—10, *αὐτός, ὅταν ἐμάνθανε, λουτρόθυραν οὐκ οἶδε, καὶ τώρα λουτρακίζεται τρίτον τὴν ἑβδομάδα.* — Le Typikon du Monastère de la Kosmosotira (voir ci-après, p. 110) ordonne aux moines de prendre un bain *ἅπαξ καθ' ἕκαστον μῆνα* (*Typikon-Kosmosotira*, 50).

Vers 85. *Σὺ δὲ οὐδὲ φόλιν κέκτησαι νὰ δώσῃς τὴν ψυχήν σου.* Ne vaudrait-il pas mieux lire *νὰ δώσῃς εἰς ψυχήν σου*?

Vers 95—107. *Καὶ μὴ θεωρῇς τοὺς βαθρακούς, τὰς ὕσκας, τὰ ψησσία, καὶ τρέχουσι τὰ σάλια σου καὶ συχνοκαταπίνῃς...* La suite des idées est mauvaise; les ordres alternent avec des accusations de gourmandise d'autant plus extraordinaires que les détails de la table sont énumérés plus loin, vers 158 et suivants. Pour nous, il est hors de doute que ce passage est en grande partie interpolé, mais l'accord de nos

manuscrits ne nous permet pas de séparer, avec une précision suffisante, le bon grain de l'ivraie.

Vers 119—122. *Στιγμὴν ἂν λείψω ὁ ταπεινὸς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, τὸ κρασοβόλιν μου κρατοῦν, τὸ νεροκοπημένον...* Cf. III 38 sqq., 270—272.

Vers 127—128. *Ἂν δώσουν στάμενον ποτὲ δι' ἀνάγκην νὰ ψωνίσω, λέγουν με' „σήμερον ἰχθὺς οὐ τρώγεται εἰς τὴν μέσην".* Si l'on me donne un sou, pour faire des emplettes, en cas de nécessité, on me dit: „on se rattrapera en ne mangeant pas de poisson aujourd'hui" (?).

Vers 132*a*—132*h*. *Καὶ πάντοτ' ἀνυπόδητον νὰ μὲ παραχωροῦσι H...* Ces vers ont bien les apparences d'une digression ajoutée ultérieurement. Ils rompent la symétrie du passage, qui se divise en phrases commençant par *ἂν* et répondant au type: si un de mes amis vient me voir, on lui interdit l'entrée. De plus, beaucoup d'entre eux offrent de grosses difficultés d'interprétation, certains même sont totalement incohérents. On remarquera aussi que les *καρροῦχαι* (vers 132*c*, *καὶ μᾶλλον ὅταν τρέχουσιν σύνδυο οἱ καροῦχοι*) sont d'ordinaire l'occasion d'interpolations maladroites; c'est le cas pour 132*c*, qui du reste manque dans *H* et qui se retrouve IV 130*b*, sous la forme *ὅνταν ἐβγοῦν καὶ τρέχουσιν σύνδυο αἱ καρροῦχαι*; c'est encore le cas III 74*a* et 74*b*.

Vers 133. *Ζητῶ σαπούνιν νὰ λουθῶ καὶ λέγουν με „τὸ ζέμαν".* Vers suspect: il ne répond pas au type précédemment indiqué et il y est question du bain, dont il a déjà été parlé au vers 123.

Vers 137. *Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσι, καὶ οὐδὲ πεζὸν μὲ ἀφίνουν.* Cf. III 126, *τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν καὶ ἀφίνουσίν τον ἔξω.*

Vers 145—146. *Τὰ μὲν εἰς τὸν ἐγκλειστιανόν, εἰς τὸν πατέρα λέγω, τὰ δ' ἄλλα πάλιν ἀλλαχοῦ πρὸς τὸν υἱὸν ἐκείνου.* Ces vers pourraient disparaître sans inconvénient; ils manquent dans *g* et ne sont que le développement du vers 144.

Vers 155—157. *Αἴ, νὰ ἔφαγα ἐκ τὰ θρύμματα, νὰ ἔπια ἐκ τὸ ζουμίν των, καὶ χιώτικον νὰ ἐτσάκωσα κἂν τέσσαρα μουχρούτια, καὶ νὰ ἐρευξάμην εὔνοστα καὶ νὰ ἐπαρηγορήθην.* Une interpolation est ici fort possible.

Vers 167. *Πολλάκις μὲ παρώτρυνε ὁ λογισμὸς νὰ ποιήσω.* *H* est seul à donner *ποιήσω*; les autres manuscrits ont *ἐγέρθω* ou *γέρθω*, dont l'accent, quoique irrégulier, n'a cependant rien de surprenant, voir à l'Index. L'acception de *ποιήσω* n'est pas claire pour nous; peut-être ce verbe signifie-t-il ici quelque chose comme *νάρχίσω* C'est précisément cette obscurité de *H*, dont les leçons sont souvent bonnes pour ce poème, qui nous fait pencher pour *ποιήσω*; on conçoit plutôt un changement de *ποιήσω* en *ἐγέρθω*, qu'un changement de *ἐγέρθω* en *ποιήσω*.

Vers 183. *Καὶ λίτραν τὸ χριστέλαιον, πεπέριν φοῦκταν μίαν.* Le mot *λίτραν* est une apposition à *τὸ χριστέλαιον*; cf. Pernot et Le Flem, ***Mélodies populaires grecques***, n° 27, vers 6, *νὰ φέρ' ἀμάξιν τὸ τσερὶ τσ ἀμάξιν τὸ λιβάνι.*

Vers 187—194. *Αἴ, τσοῦκκα ὁποῦ τὰ ἐβάστασεν! πῶς οὐκ ἐσχίσθη μέσα;...* Ce passage rappelle les vers 155—157 (*αἴ, νὰ ἔφαγα ἐκ τὰ θρύμματα, νὰ ἔπια ἐκ τὸ ζουμίν των...*), qui nous ont déjà paru suspects. Le texte gagnerait à passer du vers 185 au vers 195.

Vers 202. *Καὶ καταπίνω πάντοτε χολόκουκκα πικρίας.* Cf. III 322, *ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκκα μετὰ πολλὰς πικρίας.*

Vers 211—212. *Ἂν δὲ παγώσῃ ἐκόλλησε καὶ ἀπέκει οὐκ ἀνασπᾶται, καὶ ἀπὸ μανίας μου ῥίπτω το μετὰ τοῦ σκουτελλίου.* Ces deux vers nous sont suspects. Il est surprenant que ce moine se livre impunément à un acte aussi inconsidéré, lorsque le moindre murmure doit attirer sur lui un châtiment exemplaire (vers 217—224, cf. 289*a* et suivants). A vrai dire, tout le passage, de 199 inclus à 216 inclus, nous paraît sujet à caution.

Vers 216*a*—216*pp*. *Ἄλλο γὰρ τί χειρότερον παρὰ τὸ νὰ ψωφήσω...* Nous sommes en présence d'une de ces digressions particulières à *g*. L'inhabileté du style, la modernité des formes, l'inanité du fond, tout concourt à prouver que ce passage a été surajouté par un scribe maladroit.

Vers 238—239. *Καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, οἴμοι, τὰς ἀδικίας, καὶ ταύτας ἐξεμίσησας καὶ τὰς παρανομίας.* Nous avons adopté la version *CSA* comme étant la moins mauvaise, mais nous sommes loin de trouver ces deux vers satisfaisants.

Vers 246—250. *Τάχατε προφητεύομαι καὶ λέγω τα μεγάλως, ὡσεὶ θελήσῃς, δέσποτα, τὰ τούτων ἐρευνῆσαι...* Le rapport entre 246 et 247—250 nous échappe et, pour les vers 249—250, *ὡς ἀληθῶς φανήσεσαι θράσος βαρβάρων παύων, τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος ὡς ἔθος συμμαχίαν*, qui nous semblent corrompus dans toutes les versions, ce n'est qu'avec de grandes hésitations que nous donnons les leçons de *H*, légèrement modifiées. On observera du reste que les vers 236—250 se rattachent assez mal à ce qui précède et à ce qui suit; tout ce passage est peut-être interpolé.

Vers 251—252. *Λοιπὸν εὐθυδρομίσωμεν ἐπὶ τὰς διοικήσεις, ἵνα καὶ τούτων ἀκριβῶς τὰ πάντα καταμάθῃς.* Ici commence un nouveau développement; nous entrons dans la seconde partie de ce poème, celle que nous considérons comme surajoutée. Qu'on admette ou qu'on rejette les vers 246—250, la suite des idées n'en est pas moins défectueuse, il y a des défauts de soudure manifestes, et ce n'est pas sans doute par un simple effet du hasard que le Vaticanus, après une lacune de plus de 200 vers, reprend précisément à cet endroit. On verra par la suite de ces notes que, dans cette partie surajoutée elle-même, il y a lieu encore d'établir des distinctions: certains passages sont suffisamment nets, d'autres au contraire sont particulièrement gauches, souvent même incompréhensibles; tout ne provient pas de la même

personne, les premières interpolations ont été suivies d'autres et il en est résulté un enchevêtrement dont le lecteur attentif se convaincra certainement. C'est surtout dans l'espoir d'amener cette conviction que nous avons poursuivi l'établissement du texte, pour cette seconde rédaction, au lieu de nous arrêter au vers 250.

Vers 260. *Ἐκεῖνοι νὰ κοτσώνουσι τὸ χιωτικὸν εἰς κόρον.* Cf. III 283*e* *οὐδὲ γὰρ οἶνον πίνουσι χιώτικον εἰς κόρον*, III 312 *ἐκεῖνοι πάντα πίνουσι τὸ χιώτικον εἰς κόρον.*

Vers 262—263. *Καὶ κἂν ἂς μὲ ἐγεμίζασι τὸ ἐμποτόπουλόν μου, εἰμὴ ζητῶ καὶ λέγουν με· „περπάτει εἰς τὸ πηγάδιν"*. Vers suspects.

Vers 266—269. *Ἐκεῖνοι καβαλλάριοι διαβαίνουσι τὴν πόλιν.* Pour que la construction fût correcte, dans *VHCSA*, il faudrait ajouter *νὰ* au vers 266 ou le supprimer au vers 269, en écrivant par exemple *φωνάζουσι* au lieu de *λέγουσι.* Le manuscrit *g* donne le passage correctement, mais il y a peu de chances pour que *ὡς δι' ἐμέναν*, transmis par lui seulement, soit la bonne leçon.

Vers 270—272. *Εἰ δὲ ἀφήσουν με ποτὲ νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὴν πόρταν, καὶ οὐ φθάσω εἰς τὸν ἀπόστολον, καὶ οὐκ εἶμαι εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀφίνουσίν με νηστικὸν τὴν ἅπασαν ἡμέραν.* La même idée a été exprimée III 38 sq., III 119—121.

Vers 278. *Καὶ μετὰ..., δέσποτα, καὶ κτένια καὶ σωλῆνας.* Peut-être la bonne leçon, pour le premier hémistiche, est-elle cachée dans *νεύρων H.*

Vers 283. *Καὶ σταφιδίτσας χιώτικας, καὶ ἀπὸ τὸ διὰ κίτρου.* Coray, *Ἄτακτα* I 282, explique que le *διὰ κίτρου* est du cédrat confit, cuit avec du miel ou du sucre, et il cite aussi les expressions *διὰ ῥόδων, διὰ κυδωνίων.* Nous avons gardé la leçon plus générale, sans vouloir prétendre cependant que *δικιτραίου* de *H* doive être rejeté.

Vers 284. *νὰ χωνεύσουσιν ἐκ τῆς ξηροφαγίας.* Au début de ce vers, *H* donne *ἤγουν διὰ νὰ* et tous les autres manuscrits ont *ἵνα καί τι.* Aucune de ces deux leçons n'est satisfaisante. Nous avons songé à *πίνουσι*, pour remplacer les trois syllabes obscures.

Vers 289*a*—289*r*. *Καλόγερος ἐλάλησε, τὸ τυπικὸν ἂς φθάσῃ...* Ceci n'est nullement relié à ce qui précède et le vers 289*r*, *καὶ ταῦτα μὲν ὁ δοῦλος σου ὡς ἔχουσι προσλέγω g*, est une cheville qui rattache mal tout ce passage aux vers 290 et suivants, *ἡμεῖς δὲ νῦν ἐσθίομεν καθόλου τὸ ἁγιοζούμιν.* Les idées exprimées ici l'ont déjà été, dans le même ordre et sous une forme sensiblement pareille, aux vers 217 et suivants: *ἂν δὲ πολλάκις πλανηθῇ κανεὶς τῶν καλογέρων.* Comparer notamment, en se reportant aux données des manuscrits, le vers 234, *ὢ τῆς καλῆς σου, δέσποτα, σοφῆς μακροθυμίας*, et le vers 289*n*, *ὢ τῆς χριστομιμήτου σου πολλῆς μακροθυμίας*; l'imitation est d'autant plus certaine que H commence le vers 289*o* par *ἤνπερ*, qui n'offre aucun sens à cette place et qui est justement le mot par lequel débute le

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

vers 235. Autant qu'on peut en juger, le vers 290, ἡμεῖς δὲ νῦν ἐσθίομεν καθόλου τὸ ἁγιοζούμιν, doit être rapproché de 289, τὸ τυπικὸν φυλάττοντες καὶ νόμους τῶν πατέρων, avec une légère transition que nous ne saurions indiquer d'une façon précise. Tout le passage que nous venons d'examiner n'est qu'une interpolation, dans un texte déjà sujet à caution.

Vers 290 et suivants. Ἡμεῖς δὲ νῦν ἐσθίομεν καθόλου τὸ ἁγιοζούμιν... Il a déjà été question de l'ἁγιοζούμιν aux vers 213—216, et tout ce passage n'est sans donte qu'une amplification du premier.

Vers 300. Καὶ τὸν ζωμὸν ἐκχέει τον ἐπάνω τῶν ψωμίων... Douteux; non donné par *CSA*.

Vers 301*a*—301*h*. Ἐγὼ λοιπὸν ἡγοῦμαι το τοῦτο θερμαλατέαν.. Les manuscrits se contredisent et aucun d'eux ne donne une version quelque peu satisfaisante. On remarquera qu'en supprimant ces vers l'enchaînement des idées reste bon.

Vers 303. Λέγω τον· „τί ἔν' τὸ τρώγομεν"; καὶ λέγει με· „ἰοζούμιν". Tous les manuscrits portent ἁγιοζούμιν. La correction ἰοζούμιν trouve sa justification dans les vers suivants (304—306): καὶ πίστευσον, οὐ ψεύδεται, μᾶλλον εὐστόχως λέγει, etc.

Vers 307—310. Καὶ πίστευσον, ἐμάνην το, καὶ οὐ θέλω νὰ τὸ βλέπω... La répétition de καὶ πίστευσον, à quatre vers d'intervalle, n'est pas normale et les vers 307—310 nous sont des plus suspects. De 308, πεινῶν δὲ πάλιν τρώγω το· εἰπέ με τί νὰ φάγω, rapprocher 216*ff*, καί, κἂν μὴ θέλω, τρώγω την, καὶ πέ με τί νὰ φάγω. Au vers 311, ἐκεῖνοι τρώγουν βαθρακούς, ἡμεῖς δὲ τὸ ἁγιοζούμιν (cf. 216*b*, ἐκεῖνοι τρώγουν βατραχούς, ψησσία, φιλομήλας), nous retombons brusquement dans des oppositions qui forment la suite de celles que nous avons quittées pour entrer dans la digression de l'ἁγιοζούμιν.

Vers 312. Ἐκεῖνοι πάντα πίνουσι τὸ χιώτικον εἰς κόρον. Comparer III 260 et III 283 *e*.

Vers 325*a*—325*b*. Ἐκεῖνοι τὰ λαβράκια καὶ τοὺς τρανοὺς κεφάλους... Nous avons cru devoir supprimer tout ce passage pour les raisons que voici. Les vers 325*a* et suivants manquent de verbe et, pour les rattacher à ce qui précède, il faudrait retrancher les vers 323—325, qui nous paraissent bons; encore ne comprendrait-on pas pourquoi les poissons viennent après le dessert; l'énumération du menu est achevée au vers 321 et ce menu nous a été présenté dans un bon ordre. Enfin, l'ensemble du passage est très mauvais et fait plutôt penser à l'épisode des φιλομῆλαι (III 216*b* et suiv.) qu'aux bonnes parties de notre texte.

Vers 327—328. Οὐ γὰρ ἰσχύει τὸ λοιπὸν ἀλήθεια τοσοῦτον, ὥσπερ τὸ ψεῦδος δύναται πρὸς ἐκβολὴν τῆς πόρτας. L'expression τὸ λοιπὸν sert de remplissage et la rédaction est bien pénible.

Vers 332*a*—332*c*. Καὶ σύντομον ἐξέρχεται γοργὸν εἰς τὸν πυλῶνα... La forme ἐξέρχομαι, donnée par tous les manuscrits, sauf *gV*, ne convient pas. Avec ἐξέρχεται, qui ne peut-être qu'un indicatif présent, la construction est défectueuse. Au vers 332*c*, νὰ γελάσῃς... λόγους n'a pas de sens. Nous sommes en présence d'une de ces transitions maladroites et superflues que nous supprimons sans la moindre hésitation.

Vers 334*a* et *b*. Πάτερ, τὸν πόδα μου πονῶ, νὰ ἀνάβω εἰς τὸν ξενιῶναν, ἵνα τὸν δείξω τοὺς ἰατροὺς καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω. Ici encore, nous trouvons une de ces énumérations qui tentaient la verve poétique des copistes. Ces deux vers sont mal placés et de plus ils manquent dans *g*, qui a l'habitude d'ajouter, mais non de supprimer. Les mêmes remarques s'appliquent aux vers 340*a* et *b*, 344*a* et *b*, où il est également question d'indispositions corporelles.

Vers 337—338. Πάτερ, ῥογεύει ὁ βασιλεὺς ὅλα τὰ μοναστήρια, ἂς δράμω, ἂς ἴδω ποῦ διδοῦν, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω. Il est bien surprenant qu'il faille chercher l'endroit où l'empereur fait ses largesses à tous les monastères. Au lieu de ποῦ, qui est la leçon de *H*, les autres manuscrits donnent τί, qui nous satisfait moins encore.

Vers 344*c* et *d*. Πάτερ, ὀκάτις κράζει με νὰ γράψω πιττακίτσιν, μὴ νὰ μὲ δώσῃ τίποτε, καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω. Nous n'avons aucun autre exemple de ὀκάτις dans nos poèmes; ensuite le prétexte donné est bien futile et il a peu de chances d'être admis par l'higoumène, après ce qui a été dit 331—332; les vers 343 et 344, πάτερ, ὡς λέγουν ἐκ παντὸς ψυχομαχεῖ ὁ ἀδελφός μου, ἂς ἔβγω, ἂς δράμω νὰ ἰδῶ, καὶ τώρα εἶα ποῦ φθάνω, terminent au contraire parfaitement ce passage, car ils contiennent la plus valable de toutes ces excuses.

Vers 347—348. Ταῦτα λαλοῦντες ἔχομεν μικρὰν παρηγορίαν... καὶ παρηγόρημα μικρὸν εὑρίσκομεν δαμάκιν. Cf. III 138*d*. La présence des deux termes à peu près synonymes, μικρὸν et δαμάκιν, ajoute encore à la platitude de ce passage.

Vers 370—372. Καὶ ἂν ἔνι τις καὶ δόκιμος καὶ ἔχῃ ψυχὴν θρασεῖαν, καὶ θήσῃ τὰ τοῦ πλάσματος καὶ ἀποδειλιάσῃ πλήρης, καὶ σφίξῃ τὰ μερία του, καὶ τὴν καρδιὰν πονέσῃ. Nous ne comprenons pas le premier hémistiche de 371; remarquer que ce vers manque dans *H*. Pour 372, aucune des versions ne nous paraît bonne. Tout ce passage rappelle les vers où il est question d'Akritas, III 164 sqq.

Vers 374—375. Καὶ σείσῃ τὸ κοντάριν του καὶ εἴπῃ... καὶ καταβῇ τὸ λέγουσι τινὲς τὸ κόττου βόλον. Nous ne comprenons pas le cri de guerre du vers 374, ἀλλὲς ἀλέτσι *H*, ἀλλ' ἔτσι ἀλλ' ἔτσι *gVCSA*. Du Cange a pensé avec infiniment d'invraisemblance au français „allez". Tous les éditeurs ont écrit ἀλλ' ἔτζι, mais ἔτσι est de date trop récente en grec pour qu'on puisse admettre son existence ici. Au vers 375, κόττου βόλον **g** (**jet de dés**, voir Coray, Ἄτακτα, I 305, et Sophocles,

s. v.) ne va ni avec *καταβῇ*, ni avec l'article neutre *τό*, mais peut cacher une meilleure leçon.

Vers 380—384. *Νὰ μᾶς διώκῃς τῆς μονῆς ὡς ξένους* ... La syntaxe est mauvaise et il n'y a presque aucun vers qui ne donne prise à la critique. Cette observation et celles qui ont été faites antérieurement nous autorisent à douter de l'authenticité relative des vers 370—384. Remarquer qu'au vers 386, le sujet de *παραγγέλλει*, qui doit être l'higoumène, ne se trouve pas exprimé; ce passage ne va donc pas avec celui qui précède.

Vers. 387. Voir notre introduction, page 18.

Vers 390. *Καὶ τότε θέλω νὰ ἰδῶ τὸ πῶς τὸν θέλεις σύρειν.* La conjonction *καὶ* est de trop, mais si on la retranchait pour adopter la version *τότε θέλω νὰ σὲ ἰδῶ τὸ πῶς τὸν θέλεις σύρειν*, le mot *θέλω* ainsi placé donnerait une mauvaise accentuation rythmique.

Vers. 400*a*—400*qq*. *Τὸν δέ γε δοχειάριον ἡσύχως παραγγέλλει.* Les vers 400*pp* et *qq*, qui terminent le passage, *ἀλλ' ὦ μικρόν, θεόστεπτε, τὰς ἀκοάς σου πρόσσχες, ὅπως νὰ μάθῃς ἀκριβῶς καὶ περὶ τῶν νοσούντων*, sont des vers de soudure qui laissent soupçonner une interpolation. Ce passage a, entre autres défauts, celui d'être incohérent, au moins à partir de 400*ff*. Les vers 400*g*—400*h*, *καὶ μὴ νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ στρόφος, καὶ λυτρωθοῦμεν τον γοργόν, διὰ νὰ μὴν παραψάλλῃ* (voir les variantes), sont la répétition de 412*j*—412*k*, *τάχα νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, νὰ πέσῃ νὰ ἀποθάνῃ, καὶ λυτρωθοῦμεν τον γοργόν, νὰ μὴ μᾶς παραψάλλῃ.* De même 400*hh* et suivants, *ποῦ μὲ ὀφελοῦν ὅτι ἔμαθα καμπόσα γραμματίτσια* ... sont un simple écho de notre poème IV. Enfin, l'absence du dit passage dans *H* est une raison de plus pour qu'on le supprime sans regret.

Vers 404*a*—404*m*. *Καὶ ἂς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἂς βάλουσιν ἀπέσω* ... Nous rejetons ces vers parce qu'ils manquent dans *H* et ne sont que le développement de 404, *λέγουσι· „ποίησε τὰ καὶ τά, καὶ ἂς γίνεται καὶ τάδε"* ... Même état de choses aux vers 412*a* et suivants, *μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπον* ...

Vers 415. *Διέβη τὸν 'Οκτάριον, διέβη τὸν Κανίκλην.* Coray, *"Ατακτα* I 321—322, propose de lire *Ἀκτουάριον*, du latin *actuarius*. „*Σημειώσιμον εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ τῆς Αὐλῆς ἐπωνομάζοντο Ἀκτουάριοι· ὥστε νὰ γενῇ τρόπον τινὰ καὶ κυριωνυμικὸν ὄνομα τοῦ κατὰ καιρὸν τοιούτου ἰατροῦ.* (*"Ιδε Δουκάγγ. σελ.* 46 *καὶ* Fabric. *Biblioth. Graec.* XII, *σελ.* 635)". Legrand, *Bibl. gr. vulg.* I, p. 98, écrit: „J'adopte à regret la correction de Coraï, car qui nous dit qu'il n'existait pas alors un médecin du nom d'*Octarios*?" A propos de *Κανίκλην*, voir Coray, *ibid.*, Sophocles, s. v. *κανίκλειον* (*ὁ τοῦ κανικλείου*, or *ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου*, *the emperor's inkstand keeper or holder*). Si l'on adopte la correction *ἀκτουάριον*, il semble légitime d'admettre aussi la leçon *τὸν κανικλείου*, mais alors on ne

voit pas ce que vient faire ce fonctionnaire en pareil contexte. Si on laisse *Οκτάριον* (*'Οκτάβιον*?), il faut garder aussi *Κανίκλην*, et cette fois on se heurte à un autre genre de difficultés, car, si nous connaissons des médecins du nom de *Καλλικλῆς* (voir par exemple Krumbacher, *Byz. Litt.*, 744), nous n'en connaissons aucun du nom de *Καλλίκλης* ou de *Κανίκλης*.

Vers 419*h*. *Καὶ ἡ κοιλιά μου ἐξάρωσεν ἀπὸ τῆς ἀφαγίας.* Cf. I 259, *ὅτι ἡ κοιλιά μου ηὐκαίρησεν ἀπὸ τὴν ἀφαγίαν.*

Vers 427. *Οὐκ ἔστησας τὰς χεῖρας σου ποσῶς εἰς τὸ μὴ δοῦναι.* Que signifie ici l'expression *ἔστησας τὰς χεῖρας*?

Vers 428. *Καὶ μοναχοῖς καὶ κοσμικοῖς καὶ γέρουσι καὶ νέοις.* Cf. II 75.

Vers 433. *Νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν εὐθὺς τῆς ἀθυμίας.* Nous ne saisissons pas le sens de ce vers à cet endroit.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Poème IV.

Vers 1*a*—1*ccc*. Pour le début du poème on a le choix entre trois traditions: *G*, *g* et *CSA*. Le manuscrit *G* commence sans préambule. Le 1310 (*g*) offre une entrée en matière de huit vers (1*a*—1*h**). *CSA* contiennent les cinq premiers vers de *g* avec quelques variantes (1*a*—1*e*), puis une longue addition de 38 vers (1*f*—1*qq*), suivie des trois derniers vers de *g*, également avec variantes (1*rr*—1*tt*), enfin neuf autres vers (1*uu*—1*ccc*), dont les cinq derniers préparent directement le texte proprement dit. Cette troisième tradition est certainement défectueuse; elle renferme des non-sens, des redites, du mauvais byzantinisme. Il est vrai qu'aux vers 1*jj*—1*ll* est mentionnée et qualifiée de récente une révolte qui eut lieu en 1172 (voir notre *Introduction*, p. 17) ce qui prouve qu'il y a dans ce remaniement quelques éléments assez anciens, mais il serait téméraire, en un contexte tellement sujet à caution et pour des poèmes où nous n'en sommes plus à compter les interpolations, de voir là un argument prépondérant en faveur de la tradition *CSA*; une interpolation est ici d'autant plus probable que le vers 1*mm* est un vers de soudure et que 1*nn* et suivants ne sont que la répétition de 1*g* et suivants. Le fait que *g* n'abrège pas d'habitude le texte primitif, tout en prenant avec lui d'excessives libertés, a pour nous une tout autre valeur et nous confirme dans l'opinion qu'il n'y a pas lieu d'adopter la version *CSA*. Les objections qu'on peut élever contre la version *g* ont un caractère moins grave. La principale est que le début de *g* ne fait pas corps avec le poème lui-même; il n'y a pas de transition entre *μηδὲν σὸν ἀποστρέψῃς με δοῦλον κατησχυμένον* et *ἀπὸ μικρόθεν μ' ἔλεγεν ὁ γέρων ὁ πατήρ μου*. On se rappelle également que, pour III, nous avons été amenés à rejeter les commencements de *g* et de *CSA*. Ces deux raisons nous font préférer la tradition *G*, bien qu'elle nous transporte immédiatement au cœur du sujet, ce que nous n'avons pas encore vu jusqu'ici. Nous ne saurions affirmer que ce soit là le vrai début du poème, mais il faut bien reconnaître que ce serait un début excellent.

Vers 2. *Παιδίν μου, μάθε γράμματα, καὶ ὡσὰν ἐσέναν ἔχει.* Ce dernier hémistiche, dont la construction est pour nous difficile et qu'il conviendrait peut-être d'écrire *καὶ ὅσ' ἂν ἐσέναν ἔχει*, paraît signifier quelque chose comme „autant qu'il est en ton pouvoir''; cf. *ὅσον σθένος ἤματα πάντα*, *Introduction*, p. 21; et plus loin, au vers 98, *προφούρνια κἂν νὰ ἐχόρταινα καὶ ὡσὰν ἐμέναν εἶχεν.*

Vers 17*a*. *Καὶ διὰ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν.* Manque dans *G* et se trouve attesté plus loin, vers 38, par tous les manuscrits.

Vers 24—38. *Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ κάμνουσι τὰ κλαπωτὰ καὶ ζῶσι.* Ce passage est en partie suspect. Les vers 23—24 ne se rattachent pas comme sens au vers 23; *ἀπ' αὐτοὺς* fausse le mètre et nous doutons que *ἀπ' αὔτους* appartienne au texte primitif; on retrouve cette dernière forme au vers 130*a*, que d'autres raisons nous ont fait rejeter. Le vers 28, *καὶ παλαμιδοκόμματα καὶ τσίρους καὶ σκουμπρία*, est un vers de remplissage; les vers 31—32, *ἀνοίγω τὴν ἀρκλίτσαν μου νὰ εὕρω ψωμὶν κομμάτιν, καὶ εὑρίσκω χαρτοσάκκουλον ἄλλο μικροτερίτσιν*, ne sont qu'un renchérissement maladroit sur ce qui précède. Au deuxième hémistiche du vers 34, l'accent de *γέμει*, dans *καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία*, rompt la mesure; *τὰς ὅλας*, vers 35, est étrange; au vers 36, *ἀπομεριμνημένος* offre une petite difficulté semantique, voir à l'*Index*.

Vers 65*a*. *Ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, καὶ τρὶς ἀνάθεμά με.* Répétition de IV 89*a*.

Vers 73. *Ἀλλὰ τὰ μέτρα ποῦ ὠφελοῦν τὴν ἄμετρόν μου πεῖναν.* Coray, *Ἀτ.* I, 148, rapproche déjà de ce vers *Τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τ' ἄλφιτα*, Arist. *Nub.*, 648. Il n'y a sans doute là qu'une simple coincidence. Ce serait le seul passage, à notre connaissance, où ces poèmes prodromiques s'inspireraient d'un comique ancien. On sait que les imitations de ce genre sont au contraire fréquentes chez Théodore Prodrome.

Vers 79—89. *Ὥρμησα τάχατε κἀγὼ τὸ νὰ γενῶ τσαγγάρης...* Passage très suspect, qui vient interrompre mal à propos les regrets de l'auteur: si j'étais ceci ou cela. Les vers 89*a* (cf. IV 65*a*) et 89*b* sont particulièrement mauvais et ont les apparences de ces vers maladroits qui servent à souder les passages interpolés. Le manuscrit *g* a allongé cette interpolation en introduisant ici quatre vers (89*c*, *d*, *e*, *f*) que nous retrouverons encore plus loin, IV 114 sqq.

Vers 93. *Ἂν γὰρ οὐκ ἐγυρίζετο ῥάψιμον εἰς τὸν κόσμον.* La suppression de ce vers ne nuirait en rien à la phrase; *ἂν γὰρ οὖν ἐγυρεύετο ῥάψιμον εἰς τὸν κόσμον* donnerait un sens plus clair, mais bien peu satisfaisant encore.

Vers 99—108. *Ὡς γὰρ ἐδιέβαινα προχθὲς ὁκάπου εἰς μαγκιπεῖον...* Épisode suspect, dont la nature et le style rappellent les vers 79—89.

Cette addition a été sans doute amenée par les vers 97—98. Le manuscrit *g* renchérit encore sur les autres, v. 107*a*.

Vers 116*a*—116*e*. *Τὴν χθὲς οὐκ ἐξυμώσαμεν, ἀλεύριον οὐκ ἦτον...* Cf. 145—162 et 202 sqq. L'interpolation est ici manifeste. On retrouve ces vers, également sous forme d'interpolation, dans le manuscrit 1080 de la Bibliothèque nationale d'Athènes (copié en 1590), f° 145 v°. Le poème dont ils font partie est intitulé *Εἴδησις μερικὴ περὶ ὀρθογραφίας*, et voici quel est le contexte:

Τὸ δ' εἴπω, εἶθε, εἴρηκα, ψιλοῦ μου ταῦτα, φίλε,
ὡσαύτως εἰ τὴν σύνδεσμον, εἴωθα τὸ κατ' ἔθος,
εἰκόνα, εἶδος τὴν μορφήν, ἧμαι τὸ κάθημαί τε,
καὶ εἴσω ἔσω γράφεται, εἴασε τὸ ἀφῆκε.
Τὴν χθὲς οὐκ ἐξυμώσαμεν, ἀλεύριον οὐκ ἦτον,
ὁλοκοτίνιν πίστευσον οὐκ ἦτον νἀγοράσω,
καὶ ἠρξάμην ὀλιγοθυμεῖν, καὶ ὡσὰν ἐσκοτιζόμην·
πολλὰ τὴν εἶπα, πεῖνα μου, δίφθογγον νὰ σὲ γράφω,
καὶ μόνον ἔασον μικρόν, μὴ τραλισθῇ τὸ φῶς μου,
ἀλλ' ὅμως οὐκ ὑπήκουσεν, εἰ μὴ νὰ τὴν χορτάσω.
Ὡς ὧδε μετριάζοντες ἐπλέκομεν τὸν στίχον,
ἀπ' ἄρτι δὲ συγγράψωμεν λυτώτερον τὰς λέξεις . . .

Dans le même manuscrit et à la suite d'un autre poème dont voici l'intitulé: *Κυροῦ Γεωργίου Ζηγαβηνοῦ περὶ τῶν ἑπτὰ φωνηέντων, ποῦ δασύνονται καὶ ποῦ ψιλοῦνται, καὶ περὶ ἀντιστοίχων α, ε, η, ι, ο μικρόν, ῦ ψιλὸν καὶ ὦ μέγα· τινὲς λέγουσιν ὅτι τοῦ Πτωχοπροδρόμου κυροῦ Θεοδώρου ὑπάρχουσιν, οἳ καὶ μᾶλλον, ὡς οἶμαι, ἀληθεύουσιν*, on lit également le passage suivant (f° 200—201):

Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν
τὸν καθοδηγούμενον τὰς λέξεις ταύτας.

Φίλε, ἀρκεῖ σοι ἐνταυθὶ τὸ ὕφος τῶν γραφέντων,
ἅπερ σοι ἔγραψα λιπὼν τὰς ἑρμηνείας ταύτας·
ἀμίσθωτος καὶ νῆστις τε τοῦ γράφειν οὐκ ἰσχύω,
οὔτε ψωμὸν μοὶ ἔφερες, οὔτ' οἶνον τὸν εὐώδη,
οὔτε τυρὸν εἰς ὄψον τε, οὔτε ὠὰ ὀρνίθων,
ἃ καὶ οἱ οἶκοι πλήθουσιν ἀεὶ [μὲν] καὶ τῶν πενήτων,
ἀλλ' οὔτ' ὀλίγα κήπεια ἢ καί τινας ὀπώρας,
ἵνα ἐσθίων πρὸς μικρὸν ἰσχύω λέγειν ταῦτα.
Ἀλλ' ἀληθῶς καὶ φανερῶς λέγω σοι ταῦτα, φίλε·
χθές τε καὶ πρώην νηστικὸς οὐκ ἐξύμωσα οἴκοι,
διότι μὴν ἀλεύριον, οἶδε θεός, οὐκ ἦτον,
καὶ νόμισμά μοι πίστευσον οὐδὲν μ' εὑρέθη ὅλως,
οὔτ' ἄσπρον, οὔτε κἂν σολδί, οὐδ' ὀβολοῦ μικροῦ γε,
τοῦ ἀγοράσαι ἄρτον τε, ἰχθύν, τυρὶν ἢ οἶνον,

ἢ ἕτερον ὀψώνιον μικρότατον εἰς γεῦσιν,
ἢ πράσον, ἢ καὶ σκόροδον, κἂν φύλλα μαρουλίων,
κ' ἠρξάμην ὀλιγοθυμεῖν καὶ συνεσκοτιζόμην.
Πολλὰ γοῦν ἐντραλίσθηκα καὶ ἤρχισα δακρύειν,
κλαίων καὶ ὀδυρόμενος λεῖψιν τῶν ἀργυρίων,
καὶ ἐν τῷ κόλπῳ ψηλαφῶ ἄραγε μήπως τύχω,
οὐδ' ἐν αὐτῷ ἐνέτυχον, νὴ τὴν σοφίαν πᾶσαν.
Πολλὰ τὴν εἶπα· „πεῖνα μου, δίφθογγον νὰ σὲ γράψω,
καὶ μόνον ἔασον μικρόν, μὴ σκοτισθῇ τὸ φῶς μου,
καὶ μὴ ὁ νοῦς μου ἐκτραπῇ, ἄλλος ἐξ ἄλλου γένω",
καὶ πρός με ἀπεκρίνατο, πλήρης θυμοῦ μεγάλου·
"καὶ τρίφθογγον εἰ γράψῃς με καὶ οὐ κορέσῃς γάρ με,
πληροφορήσου το καλῶς γοργὸν νὰ σὲ ὀλέσω,
ῥίψω σε δὲ καὶ κατὰ γῆς καὶ χάσῃς τὴν ζωήν σου."
Καὶ οὕτως οὐχ ὑπήκουσεν εἰ μὴ νὰ τὴν χορτάσω.
Ἕως ταυθί σοι ἔληξα τὸν στίχον μετριάζων,
καὶ σύγγνωθί μοι, ἀδελφέ, ταῦτα σοι μνημονεύων,
καὶ σοῦ μνησθείη Κύριος ἐν τέρματι τῶν χρόνων,
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ πάντοτε, ἀμήν τε εἰς αἰῶνας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Les vers 10 et suivants ne sont autre chose, on le voit, que nos vers 116*a*—116*e*, qui se présentent à nous pour la troisième fois et que nous retrouverons même une quatrième, sous une forme légèrement différente, aux vers 202 et suivants. Enfin, d'après M. Lambros, ces vers se lisent avec quelques nouvelles variantes, et également comme interpolation, dans un manuscrit de Vienne et dans un manuscrit du Mont Athos. Voici la note de M. Lambros que nous empruntons au *Νέος Ἑλληνομνήμων* (1908, p. 132 et suiv.):

Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. XI, 40 (34) *κώδικι τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθήκης* Rossiana, *γεγραμμένῳ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, περιέχονται ἐν φ. α—β οἱ ἑξῆς ἀνέκδοτοι* [1]), *ὅσον οἶδα, στίχοι τοῦ Θεοδώρου Προδρόμου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν „Τοῦ αὐτοῦ ἀστεῖον". Ἀναφέρονται δ' αἱ λέξεις „Τοῦ αὐτοῦ" εἰς προηγούμενον ὀρθογραφικὸν στιχούργημα τοῦ Προδρόμου. Ἔχουσι δὲ ὧδε οἱ στίχοι, γεγραμμένοι ἐν τῷ κώδικι καταλογάδην·*

Τῇ χθὲς οὐκ ἐξυμώσαμεν· ἄλευρον γὰρ οὐκ ἦτον.
Ὑπέρπυρόν μοι, πίστευσον, οὐκ εἶχα νἀγοράσω,
καὶ ἠρξάμην ὀλιγοθυμεῖν, καὶ ὡς ἂν ἐσκοτιζόμην.
Πολλὰ, τὴν εἶπα, πεῖνα μου, δίφθογγον νά σε γράφω.
Μόνον [με] ἔασον μικρὸν μὴ σκοτισθῇ τὸ φῶς μου.
Ἀλλ' ὅμως οὐκ ὑπήκουσεν, εἰ μὴ νὰ κάτσω εἰς γεῦμαν.
Ἕως ὧδε μετριάζοντες ἐπλέξαμεν τοὺς στίχους.

---

[1]) C'est une erreur (voir Legrand, *Biblioth. grecque vulgaire* I, 116).

Οἱ στίχοι οὗτοι, ὄντες πιθανῶς ἀπόσπασμα ποιήματος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν, ἀνάλογον πρὸς τὰ ἐκδεδομένα παρὰ τῷ Legrand (*Bibliothèque grecque vulgaire Τόμ. Α' σ.* 38—124), *εὕρηνται καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ.* 246 *κώδικι τῆς ἐν Ἁγίῳ ὄρει μονῆς Κουτλουμουσίου, γεγραμμένῳ ὁμοίως τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα. Φέρουσι δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν „Τοῦ αὐτοῦ ἀστεῖον", προηγεῖται δ' αὐτῶν „Φιλοσόφου καὶ ῥήτορος κῦρ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου στιχούργημα ὀρθογραφικόν, ἀρχόμενον διὰ τῶν λέξεων „Ἰστέον, ὦ παῖ, ὅτι τὸ ἄλφα δασύνεται ἐν λέξεσι τοιαύταις" καθ' ἃ καὶ ἐν τῷ Ῥοσσιάνῳ κώδικι. Λυποῦμαι δὲ, ὅτι δὲν ἀντέγραψα τὸ „Ἀστεῖον", τοῦ Προδρόμου τῷ* 1880, *ὅπως ἀντιβληθῇ τὸ ἀντίγραφον ἐκεῖνο πρὸς τὸ ἐκ τῆς Ῥοσσιανῆς βιβλιοθήκης. Ἐν δὲ τῇ ὑπ' ἐμοῦ ἀντιγραφείσῃ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ὁ Κουτλουμουσιακὸς κώδιξ ἔχει „Τὴν" ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ Ῥοσσιανῷ „Τῇ".*

Tout ceci montre, on ne peut mieux, combien ces productions prodromiques étaient chose flottante et variable.

Vers 128—129. *Ἀλλ' ὡς θεωρῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχιὰν τὴν ἔχω, καὶ τὰς κεντήκλας νὰ ἔμαθα καὶ τὸ ψωμὶν νὰ ἐξήτουν.* Il y a ici de grands écarts de tradition; ces vers sont bien inutiles après ce qui précède; en outre ils se rattachent mal à ce qui suit; nous aurions dû les supprimer.

Vers 129*a*—129*r*. *Κηπουρικὴν πολύκαρπον νἀργάζουμουν τὴν τέχνην...* Développements particuliers à *g* et sur la nature desquels il est superflu d'insister.

Vers 132. *Καὶ πῶς πολλάκις τῶν κρεῶν τὴν τσίκναν ἀπολύει.* Nous ne nous arrêtons à la correction de *g τὴν τσίκναν ἀπολύει* que comme un pis-aller.

Vers 133. *Πῶς δ' αὖ εἰς τὴν ἀνθρακιὰν τὴν φοβερὰν ἐκείνην.* Seul endroit où se lise *αὖ* dans Ptochoprodrome. Le début de ce vers est certainement corrompu.

Vers 139—140. *Ἂν δὲ πολλάκις ἀτυχῇς ἐκ τὰ γραμματικά σου.* La tradition *GCSA* suppose une lacune. C'est ce qui nous fait adopter le vers 139 donné par *g* seulement; mais il est fort possible que 140 soit une interpolation et que 139 ait été fait ultérieurement, pour relier ce vers à ce qui précède; remarquer l'identité des hémistiches finaux de 138 et de 139.

Vers 145—162. *Ἀπὸ γὰρ τῆς πτωχείας μου καὶ βλασφημῶ πολλάκις...* Il n'est plus fait allusion aux misères de la carrière littéraire; le scribe se plaint uniquement de son extrême pauvreté, et peut-être convient-il de rapprocher de ceci l'interpolation 116*a*—116*e*. Le style de tout le passage est défectueux; les vers 155 et 158 entre autres constituent d'ineptes répétitions et, au vers 162, l'expression *κατὰ χάριν δὲ* est des plus gauches. N'eût été l'étendue de cette interpolation et de celles qui vont suivre, nous les aurions retranchées de notre texte pour les placer dans l'apparat critique.

Vers 163—199. *Ἀλλά, κρατάρχα βασιλεῦ τεσσάρων γῆς κλιμάτων, χάρισόν μοι τῷ δούλῳ σου μικρὸν τὰς ἀκοάς σου.* Troisième développement rattaché au précédent par le procédé habituel. Au vers 164 *χάρισόν μοι* fausse l'accent métrique. On pourra rapprocher de l'incident du chat (166—201) les vers 206—219 de notre poème I; ces deux épisodes proviennent sans doute d'une source commune. M. Hatzidakis a déjà fait observer avec beaucoup de raison que ce passage contient plusieurs invraisemblances. Pourquoi repousse-t-on l'auteur, lorqu'il veut s'asseoir à la table commune „suivant son habitude"? Comment a-t-il pu manger en si peu de temps un rôti préparé pour plusieurs personnes? Un simple bruit suffit-il à mettre en fuite tant de gens? Enfin, comment se fait-il que les convives, qui se montraient au début si impitoyables, accueillent leur mésaventure avec un simple sourire? L'imitation maladroite est ici évidente et les vers 196—197, *ὕστερον δὲ τὴν μηχανὴν εὐστόχως ἐπιγνόντες, ὀλίγον μειδιάσαντες ἐξεῖπον ὁμοφώνως*, nous rappellent notamment par leur invraisemblance le passage de notre premier poème où la mère, après être restée si longtemps sourde à toutes les prières, ouvre, sans raison plausible (I 256, *Ἡ μάννα των γνωρίσασα ἐφώνησε τοὺς παῖδας*) la porte de la chambre au mari affamé qui, ici encore, se rassasie amplement.

Vers 200—274. *Καὶ ηὗραν τὰ σκουτέλλια τους πλήρης καθαιρισμένα...* Interpolation particulière à *g*. On y retrouve des imitations de passages déjà vus. IV 201, *πλύσιμον οὐκ ἠθέλασιν καθόλου τὰ πινάκια* = III 105, *καὶ πλύσιμον οὐ δέχεται κἂν ὅλως τὸ πινάκιν.* IV 206—208, *πεῖνα μου, πάλιν πεῖνα μου, καὶ δεύτερον σὲ γράφω*, etc. = IV 116*a*—116*e*, voir ci-dessus, p. 106 et suiv.; IV 225—226, *ἂν ἤμουν παραζυμωτὴς ἢ ζυμωτὴς μαγκίπου, προφούρνια νὰ χόρταινα, νἄχα καλὴν ἡμέραν* = IV 97—98, *ἂν ἤμουν παραζυμωτὴς ἢ δουλευτὴς μαγκίπου, προφούρνια νὰ ἐχόρταινα καὶ νὰ καλοπαθούμην* (*g*). Aux vers 227—257, la scène avec la bouchère n'est qu'une répétition chargée de celle avec la boulangère (99—108). La suite des idées est souvent incohérente. Enfin le ton et le style de ces nouveaux passages ne laissent aucun doute sur leur origine; ils sont bien de la même source que l'interpolation des pélamides, III 216*a* et suiv.

Vers 275—292. *Ἀλλ' ὦ κομνηνοβλάστητον ἀπὸ πορφύρας ῥόδον...* Conclusion commune à *g* et à *CSA*. Il y est question (v. 286) de créanciers que nous voyons apparaître pour la première fois; le style est bon et il se peut que nous soyons en présence de la fin d'un poème qui ne nous est pas parvenu.

Liste de quelques abréviations employées dans l'Index.

Bélis. II . . . . *Ῥιμάδα περὶ Βελισαρίου* (Wagner, Carmina gr. medii aevi, 348 et suiv.).

Bountonas, Velventos . . . *Μελέτη περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος Βελβέντου* etc. par E. Bountonas (*Ἀρχεῖα τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης* II), Athènes, 1892.

Critopoulos, Emendationes . Metrophanis Critopuli Emendationes et animadversiones in Johannis Meursii Glossarium graecobarbarum, ed. Franz, Stendal, 1787.

Dieterich, Sporaden. . . . K. Dieterich, Sprache und Volksüberlieferungen der südlichen Sporaden, Vienne, 1908.

Germano . . . . Grammaire et vocabulaire du grec vulgaire, publiés d'après l'édition de 1622, par H. Pernot, Fontenay-sous-Bois, 1907.

Gloss. Laod. . . . . . . Glossaire grec-latin de la Bibliothèque de Laon (Notices et extr. etc. XXIX, 2, 1880).

Glykas . . . . Poème de Michel Glykas (Legrand, Bibl. gr. vulg. I, 18 et suiv.).

Hépitès, Dict. . . . . . . Dictionnaire des termes scientifiques et techniques, Athènes, 1895—1898.

Kekaumenos . . . . . . Cecaumeni Strategicon etc. ed. Wassiliewsky et Jernstedt, St. Pétersbourg, 1896.

Krumbacher, Fischbuch . . K. Krumbacher, Das mittelgriechische Fischbuch, Münich, 1903.

Livre du Préfet . . . . . Le livre du Préfet ou l'édit de l'empereur Léon le Sage sur les corporations de Constantinople éd. Nicole (Mémoires de l'Institut nat. genevois XVIII, 1900).

Oekonomides, Pont. . . . Lautlehre des Pontischen von Dr. D. E. Oeconomides, Leipzig, 1908.

Picat. . . . . *Ἰωάννου Πικατόρου... ποίημα* etc. (Wagner, Carmina gr. medii aevi, 224 et suiv.).

Poulologos . . . . *Πουλολόγος* (Wagner, Carmina gr. medii aevi, 179 et suiv.).

Prise de Constantinople . . Complainte sur la prise de Constantinople (Legrand, Monuments etc., nouvelle série, n°. 5), Paris, 1875.

Protodicos, Idiotika. . . . *Ἰδιωτικὰ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης* par Protodicos, Smyrne, 1866.

Psaltos, Thracica. . . . . S. B. Psaltos, *Θρᾳκικά* etc. (Bibl. Marasli), Athènes, 1905.

Quadrupes . . . . *Διήγησις... τῶν τετραπόδων ζώων* (Wagner, Carmina gr. medii aevi, 141 et suiv.).

Sakellarios . . . . *Τὰ Κυπριακά* etc. par A. A. Sakellarios, II, Athènes, 1891.

Trimis. . . . . *Κυμαϊκά* etc. par K. A. Trimis, Athènes, 1894.

Tsitsélis . . . . *Γλωσσάριον Κεφαλληνίας* par Tsitsélis (*Νεοελληνικὰ Ἀνάλεκτα* II, 145 et suiv.), Athènes, 1876.

Typikon-Kosmosotira . . . Typikon du monastère de la Kosmosotira près d'Aeënos, publié par le P. Petit (Bulletin de l'Institut Archéologique russe à Constantinople, t. XIII, Sofia, 1908).

Valavanis, Pont . . . . . *Ζῶντα μνημεῖα τῆς ἀνὰ τὸν Πόντον ἰδιωτικῆς* (*Ἀρχεῖα τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης* III), Athènes, 1892.

Ζωγράφειος Ἀγών . . . . . *Ζωγράφειος Ἀγών, ἤτοι μνημεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ζῶντα ἐν τῷ νῦν ἑλληνικῷ λαῷ* I, Constantinople, 1891.

INDEX.

A.

ἅ III 27. — IV 375.

ἀββάδας III 301*c*.

ἀβυσσίου III 441.

ἀγαθέ III 235.

ἀγαθόν II 65*a*.

ἀγανακτήσῃς II 19*f*.

ἀγανακτῶ III 300; voir *ἠγανάκτησα*.

ἀγανακτῶν III 309.

ἀγαπᾷς III 398.

ἀγάπην II 19.

ἀγαπῆσαν III 216*e*.

ἀγαπῶ II 103; voir *ἠγάπησαν*.

ἀγγεῖα III 407.

ἀγγέλοις II 68*d*; voir les *Notes*, p. 92.

ἁγίας III 297.

ἅγιε II 68*a*, 83. — III 325*s*.

ἁγιοζούμιν III 213, 290, 301, 301*d*, 301*f*, 301*h*, 303 (corrigé par nous en *ἰοζούμιν*), 309, 311, 325*b*.

ἁγιόζουμον III 301*b*.

ἁγιοζώμιν III 301. Aux moines du monastère de la Kosmosotira on servait trois fois par semaine *μαγειρίαν τὴν λεγομένην ἁγιοζώμιον*. *Typikon-Kosmosotira*, 33.

ἁγιόζωμον III 301*b*.

ἁγιόθρουμβον II 42*a*, de *ἅγιος* et de *θρούμβη*, *sarriette*, cf. *θρυμβόξυλα* III 299.

ἅγιον III 381.

ἀγκλείστραν III 145; voir *ἐγκλείστραν*.

ἄγομε III 263.

ἀγοράν III 404*c*.

ἀγόρασα IV 84; voir *ἠγόρασα* et suiv.

ἀγόρασε III 49. — IV 1*zz*, 51, 175.
ἀγοράσῃ IV 273.
ἀγοράσῃς III 85.
ἀγόρασον III 49. — IV 175.
ἀγοράσουν II 56, 58.
ἀγοράσω III 333, 335, 340*b*, 344*b*. — IV 116*b*.
ἄγουρος III 373.
ἀγουρίτσης III 165*a*. Cf. Valavanis, *Pont.* 20.
ἀγούρους III 186.
ἀγούρων I 136.
ἀγράμματος III 20.
(ἀγριολαλῶ), voir ἠγριολάλησα.
ἀγριοσταπίδας II 60.
ἀγριοσταφίδαν II 59.
ἀγρίωσον I 170; voir ἠγριώθησαν.
ἀγρόν III 404*c*.
ἀγρυπνίας III 419*v*.
(ἄγω) voir ἄγομε.
ἀγώριν IV 41.
ἀδελφός III 343.
ἀδελφοῖς III 216*mm*.
ἀδελφούς I 148.
ἄδηλα III 196.
ἀδήφαγον III 259*a*.
ἀδιάκριτον IV 107.
ἀδικίας III 238.
ἀδικουμένοις III 248, var. de ἠδικημένοις; voy. ἠδικημένον.
ἀδικούσαμεν IV 199.
ᾀδόμενος III 419*i*.
ἀδρολαλίας III 360 (ms. ἀνδρολαλίας), *longs discours*.
ἀδρύν III 97.
ἀδυνατίζεις I 161.
ἀδύνατον IV 14*d*.
ἀεί II 16. — III 248, 317, 320.
ἀείζωον III 447*d*.
Ἀέτιον III 416.
ἀθερίνας III 160.
ἀθερίνες III 160.
ἀθερίνων III 160. Cf. Krumbacher, *Fischbuch*, 372; Dieterich, *Sporaden*, 153; *Quadrup.* 630: τὰς λέγουσιν ἀθερινάς, τὰς μικροτάτας πάνυ. Ici il est question de μεγάλων ἀθερίνων.
ἀθήριν III 285 (ms. ἀθύριν), raisin. Cf. Hatzidakis, Ἀθηνᾶ XX, 546.

ἄθλιον III 442
ἀθλίως III 222.
ἀθότυρα III 182. Cf. Du Cange, s. v. μυζήθρα; Coray, Ἄτακτα I, 261; Hatzidakis, Γλωσσολογικαὶ μελέται I, 202: ξηρανθεὶς δὲ καὶ ἐξαχθεὶς ἐκ τοῦ τυπείου ὀνομάζεται οὐχὶ πλέον μυζήθρα, ἀλλ' ἀνθότυρος, ὡς ἄνθος τοῦ τυροῦ, διότι ἀληθῶς παχύτερός πως εἶναι τὴν σύστασιν; Hépitès, *Dict.*, 101: ἀθότυρο καὶ ἀθοτύρι, τό· [διαλ. Νάξου] τὸ φρέσκο τυρί, ***fromage frais*** (*mou*).
ἀθρεψίαν III 404*j*.
ἀθρόως I 168.
ἀθυμίας III 37*a*, 433.
ἀθύννα III 259, pour θύννα.
αἱ I 81, 210, 211. — III 74, 132*c* (*bis*), 400*jj*, IV 130*b*.
αἵ III 155, 187, 240, 325*s*, 325*t*, 370, 419*aa*.
αἰγαιομέταξα III 77, variante du suivant.
αἰγειομέταξα III 77. Cf. Coray, Ἄτακτα I, 238. Legrand choisit la forme αἰγαιομέταξα, qui désigne, selon lui, des soieries fabriquées dans les îles de la mer Égée. Nous croyons, pour notre part, qu'il s' agit bien d'un tissu de soie et de poil de chèvre; cf. αἰγιόμαλλον, nom d'un vêtement, Gelzer, *Leont. Nap.* 16, 11 et, en grec moderne, μαλλινομέταξος, λινομέταξος.
αἱματίδας III 394.
αἱματίτσιν III 394, diminutif de αἷμα.
αἰτίαν I 139.
αἰτίας II 70, III 424.
αἰώνιον II 117.
ἀκάπνιν III 151, miel qu'on a retiré de la ruche avant d'avoir enfumé les abeilles. Cf. Coray, Ἄτακτα I, 253 et Gelzer, *Leont. Nap.* 23, 23: μέλι ἀκάπνιστον.
ἀκέραιος III 161.
ἀκήκοα I 230.
ἀκίνητα II 96*e*, 100, 112.
ἀκμήν III 67, gr. mod. ἀκόμη; cf. Krumbacher, KZ., XXVII, 498 sqq., XXIX, 188 sqq.
ἀκοάς III 30, 400*pp*. — IV 1*e*, 1*g**, 1*ss*, 164.
ἀκοῆς III 237.
ἀκοίμητον IV 148, 151.
ἀκολουθεῖν III 11.
ἀκολουθῶν III 11; voir ἠκολούθησα.
ἀκόμη III 67.
ἀκομή III 67.

ἄκοντες III 225*u*.
ἀκοσκίνιστον II 26*a*.
ἄκου IV 269.
ἀκούεις IV 104, *se nommer, s'appeler*.
ἀκούς IV 104.
ἀκούσας I 18.
ἄκουσε II 19*e*.
ἄκουσον I 14. — II 19*d*. — IV 45.
ἀκούσωσι I 28.
(ἀκούω) voir ἀκήκοα, ἤκουσα, etc.
ἄκραν I 82.
ἄκρας I 82. — IV 1*kk*, 78.
ἀκρασίας III 419*f*, *manque de vin*, mot comique formé sur ἀφαγία.
ἀκριβῆ III 24.
ἀκριβῶς II 25*b*. — III 252, 400*qq*.
ἀκρίδας II 103.
ἀκριόπαστον IV 62*a*, voir ἀκρόπαστον.
Ἀκρίτην III 400*y*, *Digénis Acritas;* voir Politis, Περὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἔπους τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, Athènes, 1906; Diehl, *Figures byzantines*, II, 291 sqq.
Ἀκρίτης III 164.
ἀκρόβραστον III 148, *légèrement bouilli.*
ἄκρον I 184.
ἀκρόπαστα IV 179*a*.
ἀκρόπαστον IV 62*a*, 166, 195, 198, *légèrement salé; Gloss. Laod.* 42: ἀκρόπαστον, praesalsum.
ἀκροσαχνισμένην IV 239, *légèrement desséchée.*
ἀκρώμους III 287*a*, *mal cuites*, en parlant de fèves; cf. σύνωμος.
ἀκτημοσύνην III 14.
ἀκτῖνας II 92.
ἀκύμαντος IV 1*k*.
ἄκων III 325*u*. — IV 89*b*; voir ἄκοντες.
ἀλαλάϊν III 320. (?)
ἅλας II 39.
ἀλαφρώση III 411*a*.
ἀλέθης III 106, *moudre*, dans le sens de *manger*.
ἀλειπτούτσικα II 46, sans doute dérivé de ἀλειπτός, *de petits onguents*.
ἀλέσουν II 26*b*.
ἀλεστικά II 37.
ἀλεστικόν II 37.
ἀλεστόν III 279.
ἀλέτσι III 374. (?)
ἀλεύριον IV 116*a*.

ἀλεύριν IV 116*a*.
ἀλήθεια II 24. — III 327.
ἀλήθειαν I 119.
ἀληθείας III 329.
ἀληθεύω III 304.
ἀληθῆ III 400*u*.
ἀληθινά III 275.
ἀληθῶς III 24.
ἄληκτον III 447*e*.
ἀλλ' I 10, 16, 117. — II 115. — III 1*f*. 22, 172, 216*mm*, 272*g*, 325*r*, 368, 374 (*bis*), 400*d*, 400*pp*., 420. — IV 1*yy*, 128, 136, 116*e*, 184, 275.
ἀλλά I 11, 17, 23, 27, 104. — II 19, 96*c*, 104. — III 132*e*, 289*c*. — IV 1*mm*, 1*ss*, 73, 81, 89*f*, 127*a*, 163.
ἄλλα II 60. — III 138*a*, 139, 146, 216, 348. — IV 129*e*.
ἀλλαλάϊν III 320. (?)
ἀλλάξουν II 55, 96*g*; voy. ἤλλαξας.
ἄλλας III 216*q*, 412*h*.
ἀλλαχοῦ III 146.
ἀλλές III 374. (?)
ἀλληλούϊα III 272*d*.
ἄλλην III 84*a*. — IV 52, 107*a*, 108.
ἄλλο I 19. — III 113, 205, 216*w*. — IV 32.
ἄλλοι III 225.
ἀλλοίως I 40.
ἄλλον I 116. — II 56, 83. — III 216*a*, 408. — IV 32, 56, 202.
ἄλλος III 37, 115, 404*d (bis)*, 404*i*, 404*k*, 404*j*.
ἄλλου III 37.
ἀλλοῦ III 113.
ἄλλους III 395.
ἀλλοφύλοις III 249.
ἄλλῳ III 113.
ἄλλων III 132*d*, 278, 400*n*.
ἁλμυρῶν IV 1*l*.
ἄλογον III 134.
ἀλογοτριπλοεντέληνος IV 4, cf. διπλοεντέληνος.
ἀλουσίας III 419*w*.
ἀλουτσίαν III 419*y*, semble être pour ἀλουσίαν.
ἀλφάβητον III 65.
ἅμα III 212.
ἀμανιτάριν II 39. — III 151.

ἁμαρτημάτων II 72.
ἁμαρτάνεις III 254.
(ἀμελῶ) voir ἠμελημένον.
ἀμέριμνος I 181.
ἄμετρον IV 132*d*.
ἀμέτρους I *q*.
ἀμμή III 263, 275, 310*a*, 382*b*.
ἀμμοπλύνουν II 89, *laver du sable (aurifère)*.
ἀμμοπλύται II 89.
ἀμοιβήν II 116.
ἄμπος III 391, impér. de ἀμπώθω (pour la désinence, cf. δός), gr. mod. ἀμπώχνω = ἀπωθῶ, *repousser*.
ἀμύγδαλα II 44, 65*b*.
ἀμυγδαλάτας IV 11.
ἄν = *si*. I 13, 103, 148, 160, 163, 271. — II 6, 24, 28, 67, 90 (*bis*), 97 (*bis*), 98, 108. — III 39, 119, 123, 129, 131, 132*a*, 134, 211, 216*t*, 217, 218, 310, 325*k*, 325*l*, 325*m*, 364, 367, 368, 369, 370, 383 (*bis*), 389, 395, 397, 398, 399, 401, 406*a*, 409, 412, 413. — IV 2, 14, 23, 41, 43, 67, 89*b*, 89*c* (*bis*), 90, 93, 97, 109, 114 (*bis*), 121, 129*k*, 155, 157, 211, 213, 223, 225. — Autres emplois de ἄν: I 116, III 237, 330, 362, 399, 400*qq*. — IV 2, 14, 98, 209.
(ἀναβαίνω) voir ἀνάβω, ἀνέβηκα, ἀνέβω, ἀνήβη.
ἀνάβω III 334, 334*a*, 337, 340*a*.
ἀναβλεμματίζεις III 351, *lever les yeux*.
(ἀναγινώσκω) voir ἀναγνῶναι, etc.
ἀνάγκαις IV 1*f**, 1*rr*, 282.
ἀνάγκην III 127.
ἀνάγκης II 10.
ἀναγνῶναι IV 1*aaa*.
ἀναγνώσουσιν III 289*b*.
ἀναγνώστης III 64, 65.
ἀναγνώσωμεν III 289*b*.
ἀναγνώσωσιν III 289*b*.
ἀνάγουσαν IV 280.
ἀναδράμωμεν III 382.
(ἀναζωῶ) voir ἀνεζώωσεν.
ἀνάθεμα III 325*n*. — IV 64*a*, 65, 87, 89, 89*a*, 156.
ἀνάθεμαν IV 19, 20, 89, 89*a*.
ἀναιδῶς III 359.
ἀναισχυντίζῃ III 388.
ἀναισχυντίσῃ III 388.

ἀναισχυντῶντας I 10, pour ἀναισχυντοῦντας.
ἀναίτιοι III 289*m*.
Ἀναίτιον III 416, leçon fautive pour Ἀέτιον.
ἀναίτιος III 384*a*.
ἀνακαθέζομαι I 245, *se mettre sur son séant*.
ἀνακομπώνεται IV 66, *retrousser ses manches, en les déboutonnant*; cf. Sophocles, s. v. ἀνακομβόω; *Glykas*, 331: ἀνακομπώσου, δέξου τον, καὶ ὡς δύνῃ δούλευσέ τον.
ἀνακομπώματα III 186, substantif dérivé du précédent.
ἀνακρατορίας IV 1*e*, leçon fautive pour ἀνακτορίας.
ἄνακτα III 347*c*.
ἀνακτορίας IV 1*e*.
ἀνάκτων IV 276.
ἀνάλατον III 207.
ἀναλάτους III 287*a*.
ἀναμαθεῖν III 6.
ἀναμαθών III 6, leçon fautive pour ἀναμαθεῖν.
ἄναξ III 31, 237, 274, 301*c*, 426. — IV 276.
ἀνάξιος III 447.
ἀνάπαυλαν IV 1*rr*.
ἀνάπαυσιν IV 46.
ἀναπηδῶ I 237.
ἀναπλαρέαν I 94, *femme de charge, bonne à tout faire* (?).
ἀναριθμήτοις II 4.
ἀναριθμήτους III 224.
ἀναριθμήτων II 4.
ἀνάρξομαι III 419*b*, leçon fautive pour ἀπάρξομαι.
ἀνάρπαστον III 222.
ἀνάρπαστος III 222.
(ἀναρράπτομαι) voir ἀνερράψω.
ἀνασπᾶται III 211.
ἀναστάντος I 219.
ἀναστενάζει III 218.
ἀναστενάξῃ III 218.
ἀνάστηθι I 169.
(ἀνατίθημι) voir ἀνεθέμην.
ἀνατολῆς III 400*z*.
ἀνατολικά IV 129*d*; Sakellarios II, 450: τὰ ἀνατολικά, ὁ καρπὸς τῆς ἀνατολικιᾶς· ἡ ἀνατολικιά, εἶδος δαμασκηνέας παραγούσης λευκὰ καὶ μακρουλὰ δαμάσκηνα.
ἀνατρέχεις III 70; voir ἀναδράμωμεν.
ἀνατροπή III 216*f*.
ἀναφέρει III 289*r*.

ἀναφέρω III 1.
ἀνδρείαν I 195.
ἀνδρολαλίας III 360 (corrigé en ἀδρολαλίας).
ἀνδρότουβον II 42*e*. Du Cange, 1588, cite „τουβίν, ellychnium et ἀπρότουβον, seu potius ἀπτότουβον, eadem notione apud Nicephorum Presb. in Vita Ms. S. Andreae Sali"; voici quel est le passage en question (Parisin. grec 1547, f°. 211 v°): *ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς τὸν οἶκον σου, καὶ ἑτοίμασόν μοι κανδῆλαν καὶ ἔλαιον καὶ ἀπρότουβον καὶ ζώνην καὶ πῦρ, καὶ τῇ τετράδι ἐλθὼν τὸ ποθούμενον σοι ποιήσομαι· ὡς δὲ ἡτοιμάσατο πάντα ἡ γυνή, ἐλθὼν ἐκεῖνος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, λαβὼν τὸ ἔλαιον ὑποψιθυρίζων καὶ ἐπικαλούμενος ἐν τῇ κανδήλῃ ἔθηκε, καὶ ἀπάρας τὸ ἀπρότουβον ἧψεν αὐτήν, καὶ τέθεικεν ἔνθα ὑπῆρχον αἱ εἰκόνες τῆς γυναικός.*
ἀνέβηκα I 131, 261.
ἀνέβω III 333, 335, 340*c*, 344*a*.
ἀνεζώωσεν III 1*f*.
ἀνεθέμην II 19*g*.
ἀνειμένως III 5.
ἀνελπίστως III 165*a*.
ἀνερράψω I 85, de ἀναρράπτομαι, *réparer* (en parlant d'un mur), cf. ci-dessous περιρράψῃ.
(ἀνέρχομαι) voir ἀνῆλθον.
ἄνεσιν III 117.
ἀνήβω III 333, 340*c*, pour ἀνέβω.
ἀνηθοκουδιμέντα II 40.
ἀνῆλθον I 102.
ἀνήλικον II 107.
ἀνημέρως III 5.
ἀνθόμηλα II 65*e*, sorte de pommes (*belle-fleur*?).
ἀνθρακίαν IV 133.
ἄνθρωπε I 67.
ἀνθρώπων II 71.
(ἀνίστημι) voir ἀναστάντος, ἀνάστηθι.
ἀννόνας II 25*e*, 26; cf. Sophocles, *s. v.*
ἀννονικόν II 26*q*.
ἀνοίας IV 1*kk*.
ἄνοιγα IV 26.
ἀνοίγεις I 228.
ἀνοίγω IV 29, 31, 33; voir ἤνοιγα et suiv.
ἀνοίξῃς II 98.

ἄνοιξον IV 279.
ἀνοίξω II 19*k*.
ἀνομίας III 239.
ἀνορεξίαν III 281.
ἀνοχῆς II 87.
ἀντ' II 16. — III 226.
ἀνταμοιβήν I 2.
ἀνταμοῦ III 212, pour ἀντάμα, qui est lui même pour ἐντάμα.
ἄντερα IV 229.
ἀντί III 225, 226.
ἄντικρυς IV 237.
ἀντιλογίαν III 14.
ἀντίς III 225*a* (*bis*).
ἄντις III 225.
ἀντίφωνον III 265, 271.
ἀνυπόδετον III 132*a*.
ἀνυπόδετος III 89.
ἀνυπόδητον III 132*a*.
ἀνυπόδητος III 89.
ἀνυπόληπτον IV 107.
ἀνυπόληφτον IV 107.
ἀνῦσαι III 400*ee*.
ἄνω I 214. — II 25*b*. — III 293, 301*h*.
ἄνωθεν III 162, 289*g*, 424, 444. — IV 193, 270.
ἄξιον III 289*g*.
ἄξυστον III 207.
ἀόκνως III 406*a*.
ἀπ' avec le *gén.* I 39, 82.
ἀπ' avec l'*acc.* III 400*c*. — IV 22, 24, 25, 130*a*. ἀπ' ὧδε I 129.
ἀπαίρει I 125.
ἀπαίρω I 173; voy. ἀπῆρα, ἀπῆραν.
ἀπαιτήσεις IV 286.
ἀπάκια III 180, Coray, Ἄτακτα I, 204, Sophocles, s. v. Le mot a passé en turc dans le sens de *viande fumée*; il manque dans les *Türkische Studien* de G. Meyer.
ἀπάκιν III 180. — IV 166, 174, 181, 185, 195.
ἀπαλαρέα III 185. Lat. *apalare*. Du Cange, 95, traduit par *cochlear*. On trouve le sens d'*assiette* chez Sophocles, s. v. avec renvoi à Jean Lydus 11; cf. Wagner, *Das A B C der Liebe*, Leipzig, 1879, 28: εἴκοσι μῆλα κείτονται 'ς χρυσὴν ἀπαλαρέαν.

Le mot existe aussi chez Somavera, mais sans traduction. Paspatis, *Glossaire*, 75, donne une acception dérivée: *γλυκίσματα καὶ ἐδώδιμα προσφερόμενα τοῖς εὑρισκομένοις ἐν τοῖς μνημοσύνοις*; cf. Valavanis, *Pont.* 108: *ἀπαλαρέα, τράπεζα.* Le sens du présent passage paraît être: ***une cuillerée de vin doux*** de la valeur d'un *μουχρούτι*

ἀπαλαρέας III 321.
ἀπάλλαξον III 443.
ἅπαν III 249.
ἀπανθρωπίας III 289*g*.
ἅπαντα III 63. — III 325*u*.
ἅπαντας III 400*i*, 408*a*.
ἅπαντες IV 136, 192.
ἀπάντων I 178. — IV. 176.
ἀπάνω III 185, 340*c*.
ἀπανωφόριν IV 261.
ἅπαξ II 31. — III 123, 134.
ἀπαξιμάδιν III 179, gr. mod. *παξιμάδι*.
ἀπάρας I 200.
ἀπαριθμημένων II 26*j*, 45*a*.
ἀπάρξομαι III 419*b*; voir *ἀπηρξάμην, ἀπήρξατο*.
ἅπασαν II 96, 110. — III 272, 445. — IV 89*d*, 115.
ἁπάσης III 400*z*.
ἄπαστον III 207.
ἀπεβάλης III 391.
ἀπέγδαρες III 103.
ἀπεδάρτησαν II 57, pour *ἀπεδάρθησαν*.
ἀπέδειρας III 103.
ἀπέδειρες III 103.
ἀπέδω II 65.
ἀπέθανα III 325*h*.
ἀπέθανεν III 383.
ἀπειλεῖ II 54*b* (ms. *ἀπολεῖ*).
ἀπειλάς I 34.
ἄπειρον I 16.
ἀπεκβάλουν III 408*b*.
ἀπέκει II 65. — III 158, 211, 216*i*, 222, 223, 398, 400*q* (*bis*).
ἀπεκεῖθε IV 87.
ἀπεκεῖθεν IV 87.
ἀπέκεινα III 400*q*, passage corrompu; cf. *ἀπέκεινα = μετὰ ταῦτα, ἔπειτα*, Valavanis, *Pont.* 114.
ἀπεκοιμήθην I 234.

ἀπελαθήτω III 289*e*.
ἄπελθε III 107.
ἀπελπισμένον III 356.
ἀπεμάλης III 391, leçon fautive, pour *ἀπεβάλης*.
ἀπέμεινα III 419*n*.
ἀπέμεινεν I 79.
ἀπέξω II 65.
ἀπέξωθεν I 250.
ἅπερ I 14. — III 29, 400*oo*, 419*cc*. Ce pronom, à ses différents cas, est toujours accompagné de *λέγω* ou de *γράφω*.
(*ἀπέρχομαι*) voir *ἄπελθε*.
ἀπέσου, pour *ἀπέσω* III 52, 152.
ἀπέσω I 239. — III 52, 152, 298, 404*a*.
ἀπέσωθεν I 186.
ἀπεχαιρέτησαν I 220.
ἀπῆρα I 216.
ἀπῆραν I 254.
ἀπηρξάμην I 182 (avec *θύραν* comme régime) (?).
ἀπήρξατο I 137.
ἀπιδᾶτον III 283*b*, ***gelée de poires***.
ἄπληστον I 272.
ἀπλήστως III 323.
ἁπλώνω IV 33.
ἁπλοψυχίας II 18.
ἁπλόψυχος II 14.
ἄπλυτον III 207.
ἁπλώθην III 192*a*; voir *ἁπλώση, ἡπλώθη* et suiv.
ἁπλῶς III 22.
ἁπλώση I 162.
ἄπνουν III 1*f*.
ἀπό avec le ***gén.*** I 49, 191. — II 14, 18, 26*p*, 71. — III 38, 45, 129, 200, 212, 216*h*, 284, 310*b*, 352, 387, 412*i*, 419*f*, 419*h*, 419*p*, 419*v*, 419*w*, 419*x*, 440. — IV 1*ii*, 1*pp*, 37, 62*a*, 89*a*, 111, 143, 145.
ἀπό avec l'*acc.* I 109, 138, 173, 259, 265. — II 26*c*, 26*k*, 42, 106. — III 39, 81, 90, 119, 130, 178*a*, 216*j*, 261, 270, 283, 301*h*, 340*a*, 344*a*, 400*ll*, 404*e*, 419*j*, 419*t*, 419*y*. — IV 38, 81, 84, 132, 138, 265. — *ἀπὸ τότε* III 382*b*, 385. — *ἀπὸ μικρόθεν* IV 1. — *ἀπὸ παπποτερόθεν* IV, 277. — ***Voir*** *ἀπ'*.
(*ἀποβάλλω*) voir *ἀπεβάλης*.
ἀποβλέπω III 216.

ἀπογαλάκτισμα III 163, variante de ἀπολάκτισμαν.
(ἀπογδέρνω) voir ἀπέγδαρες.
ἀπόγνωσιν III 37*a*.
ἀπογράφω IV 142*a*, pour ἀπογραφῶ.
ἀποδειλιάσῃ III 371.
ἀποδείρῃ I 163; voir ἀπέδειρας, ἀπέδειρες, ἀπεδάρτησαν.
ἀποδοῦναι III 6.
ἀποθάνῃ III 412*j*, 412*k*.
ἀποθάνω II 112.
ἀποθνήκουν III 265, leçon fautive pour ἀποθνήσκουν.
ἀποθνήσκουν III 265 (ms. ἀποθνήκουν).
ἀποθνήσκω III 122, 265; voir ἀπέθανα, ἀπέθανεν, ἀποθάνῃ, ἀποθάνω.
ἀποκαθισμένων III 21. Dans les Septante, ἀποκαθημένη signifie *une femme qui a ses menstrues* (voir Sophocles, s. v. ἀποκάθημαι); de là sans doute l'acception de *vil*, *méprisé*, que semble avoir ici le mot ἀποκαθισμένος.
ἀποκαρήν III 86, *cérémonie de la tonsure;* cf. κουράν.
ἀπόκαρσιν III 86, comme le précédent.
ἀποκοιμᾶται III 200*a*; voir ἀπεκοιμήθην.
ἀποκοτήσῃ III 373.
ἀποκριθείς III 400*f*.
ἀποκρίσεις I 123.
ἀπόκρισιν IV 106.
ἀπολάκτισμα(ν) III 163; *laite, laitance,* d'après Coray, Ἄτακτα I, 255 sq.; var. ἀπογαλάκτισμα, mais ἀπολάκτισμαν, outre qu'il a pour lui la bonne tradition, est exigé par le mètre. *Poulologos* 544—545: καὶ σὺ ἀπελθὼν εἰς τὴν ξηρὰν ἔτρως γαδάρου ῥάχην, καὶ σκόρφας ἀπογαλάκτισμα, στηθόπλευρον προβάτου. Le vers 545 est faux avec ἀπογαλάκτισμα et deviendrait juste avec ἀπολάκτισμα. A ce dernier passage, ἀπο(γα)λάκτισμα ne nous paraît pas avoir le sens de *Spanferkel* que lui attribue M. Dieterich (IF. XXIV, 106); les mots ῥάχην et στηθόπλευρον nous font croire qu'il s'agit ici d'une partie du corps de l'animal. Ceci rend plus douteuse encore l'explication de Coray, qui se heurte déjà à des difficultés d'un autre ordre. En tout cas, quelle que soit la signification de ce mot au passage qui nous occupe, il est certain que l'idée de sevrage n'y joue aucun rôle et qu'on ne saurait traduire, avec M. Dieterich, „das Junge eines grossen Meerwolfes".
(ἀπολαύνω) voir ἀπελαθήτω.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ἀπολεῖ voir ἀπειλεῖ.
(ἀπόλλυμι) voir ἀπολεσμένον
ἀπολύει IV 132, par correction; cf. gr. mod. ἀπολυῶ.
ἀπολυέντα IV 132, forme corrompue, corrigée en ἀπολύει.
ἀπολυόντων IV 132.
ἀπόλυσον I 166.
ἀπομείνουν IV 142*a*.
ἀπομένει II 26*e*; voir ἀπέμεινα, ἀπέμεινεν.
ἀπομένω III 138, variante de ὑπομένω.
ἀπομεριμνημένος I 66, 104. — IV 36. Si la leçon est bonne, l'acception ne saurait être la même dans ce troisième cas que dans les deux autres; Coray, Ἄτακτα I, 84—85, compare cet ἀπομεριμνημένος à ἀποκαταλυμένος, ἀποκοιμισμένος, ἀποτελειωμένος, etc., où ἀπό ne fait que renforcer le sens du verbe; voir aussi Dieterich, IF. XXIV, 127 sqq.
ἀπομεριμνισμένος IV 36.
ἀπομυρίσω III 340*d*.
ἀπομυρωθῶ III 340*d*, mauvaise leçon, pour ἀπομυρισθῶ.
ἀπόξυσμα IV 102, litt. *râclure*, voir Dieterich, IF. XXIV, 123.
ἀπόξυσμαν IV 102.
ἀποπέμψῃς I 12.
(ἀπορῶ) voir ἠπορημένην.
ἀπορρουχοσυνάκτης III 400*kk*, *celui qui ramasse des guenilles, des* ἀποφόρια.
ἀπορφανισμένην I 110.
ἀποσίας III 200.
ἀποστατήσας IV 1*ll*.
ἀποστέλλει III 400*oo*.
ἀποστέλνει III 400*oo*.
ἀπόστολον III 271, *leçon qui est lue à la messe avant l'Évangile* (cf. Clugnet, *Dictionnaire liturgique*, 19).
ἀποστραφῇς IV 1*ss*.
ἀποστρέψῃς IV 1*h**.
ἀποστροφήν I 34.
ἀποσώνουν II 25*c*, 25*d*.
ἀποτελεῖ IV 132.
ἀποτριχέας III 419*y*, synonyme d' ἀπόθριξις, κουρά.
ἀπότυρα III 182, variante de ἀθότυρα.
ἀποτύχω III 447*a*.
ἀπόφασιν III 433.
(ἀποχαιρετῶ) voir ἀπεχαιρέτησαν.
ἀποχωρίσῃς I 12.

ἀπροσδοκήτων I 29.
ἀπροσμάχητον III 421.
ἀπωλεσμένον III 355.
ἀπώση III 1*j*.
ἀραθύμως, III 5.
ἀρβελισμένον III 148, Germano, 136, s. v. *capuliare*. Coray, Ἄτακτα, II, 401, donne une bonne étymologie: ἄρβηλος, *tranchet de cordonnier;* cf. Dieterich, *Sporaden*, 208.
ἀργαβιάζεσαι IV 172.
ἀρθούνια IV 228, pour ῥουθούνια.
ἀριστέα III 400*x*.
ἄριστον III 400*x*.
ἀρκεῖ II 26*n*.
Ἀριστοτέλην III 416.
ἀρκέση II 28.
ἄρκλαν IV 31, G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 11.
ἀρκλίτσαν IV 31.
ἀρκουδίζω III 269.
ἀρκοῦν I 65; voir ἀρκέση.
ἀρκοῦσι I 117.
ἀρμάριν I 203, 216. — IV 26.
ἄρνα III 171.
ἀρνοῦμαι IV 39.
ἀρξάμενος I 202.
ἀρξάμην III 191.
ἄρξομαι II 19*o*.
ἀρξώμεθα III 141.
ἄρξωνται III 142.
ἁρπάζω IV 107*a*; voir ἥρπασα.
ἄρρητος IV 1*xx*.
ἀρρώστημα I 17.
ἀρρωστήση III 401, 409.
ἀρρωστίαν III 123.
ἀρρωστῶ III 216*r*, 216*t*.
ἄρτι I 32. — III 30, 431. — IV 172.
ἄρτον III 213.
ἀρτυσίαις III 404*h*.
ἀρχαίων IV 1*bbb*.
ἀρχῇ IV 1*cc*.
ἀρχῆς II 77. — IV 1*ccc*.
ἄρχομαι III 216*oo*. — IV 1*yy*; voir ἀρξάμενος, etc., ἠρξάμην, etc.
ἄρχοντα III 233.
ἄρχοντας III 233.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ἀρχόντισσες IV 129*l*, 129*m*.
ἄρχουσι III 33.
ἄρχουσιν III 33.
ἄς I 66, 104, 105 (*bis*), 107, 212. — II 54, 55, 56, 57, 58, 61. — III 42, 115, 216*q*, 216*ii*, 216*ll*, 262, 289*a*, 289*b*, 336, 338 (*bis*), 340, 344 (*bis*), 344*a*, 382*b*, 388, 394 (*bis*), 395*a* (*bis*), 400, 404, 404*a* (*bis*), 404*b*, 411. — IV 50, 263, 273.
ἅς III 422, 424.
ἀσβέστην II 59.
ἀσβολωμένους I 48. — II 26; litt. *couverts de suie;* de là, *tristes.* Voir Hatzidakis, Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά, I, 136, et cf. *Prise de Const.* éd. Legrand, 198; *Bélis.* II, 114: ὁ φθόνος δ' οὐκ ἠρκήθηκεν ὁ μυριοασβολωμένος.
ἀσημοχρύσαψον I 73.
(ἀσθενῶ) voir ἠσθένησαν.
ἀσκοθυριάρης II 57. (?)
ἀσόφους IV 217.
ἄσπαστρον III 207; grec mod. ἄπαστρος.
ἄσπερ III 424.
ἄσπρον III 101, 117.
ἀστακούς III 275.
ἀσταπίδας III 283, pour ἀσταφίδας.
ἀστέρα III 400*aa*.
ἀστέρας II 92.
ἀσύγκριτον IV 184.
ἀσυγκρίτως IV 185, leçon fautive.
ἀσυνείδητον IV 107.
ἀσφάλειαν III 132*d*, 326.
ἀσχημοσύνην III 14.
ἀσχολουμένων I 213.
ἀτενίσαι III 173.
ἀτιμάξεις I 143.
ἀτιμίαν III 132*b*, 433.
ἀτιμιάν III 132*b*.
ἀτίμως I 155.
ἄτινα III 29.
ἀτμόν III 287*b*.
ἀτός III 410.
ἀτσαλοπεριπάτης III 400*ff*, *qui, dans son allure, manque aux convenances.*
ἄτυχος IV 241.

ἀτυχῆς IV 139.
αὖ IV 133.
αὐγά III 181.
αὐγᾶτος III 153, *œuvé.*
αὐγήν IV 49.
αὐγοτάραχα III 281.
αὐγοτάριχα III 281.
αὐδοτάριχα III 281, faute de copiste, pour αὐγοτάριχα.
αὐθέντα II 1, 101.
αὐθέντην I 88.
αὐθέντης II 6.
αὖθις III 419*n*.
αὐοτάραχα III 281, voir αὐγοτάραχα.
αὔριον III 216*ee*.
αὐτά III 138*b*.
αὐταδέλφην II 96*c*.
αὐτάναξ I 271. — IV 1*p*.
αὐτάς III 5, 69.
αὐτές III 216*m*.
αὐτή I 178.
αὐτήν I 154 IV 236. — III 132*f*.
αὐτῆς I 166.
αὐτίκα I 209. — III 216*x*, 222, 265, 325*i*, 363. — IV 178.
αὐτό I 214. — III 216*a*, 325*d*. — IV 34.
αὐτοί III 266, 325*q*.
αὐτοῖς I 99, 229. — IV 1*kk*, 170, 189.
αὐτοκράτορ IV 158*a*.
αὐτοκρατορίας IV 1*qq*.
αὐτοκράτωρ III 1*l*.
αὐτόν III 229, 416.
αὐτός III 69, 74*c*, 75, 77, 78, 80, 82, 84, 87, 400*ff*, 423. — IV 1*u*, 5, 7, 9, 11, 68, 70, 183.
αὐτοῦ II *titre*, 5. — III 228, 291. — IV 194.
αὐτοῦνον IV 256.
αὐτούς III 283*d*.
αὐτούς IV 24, 130*a*.
αὔτους IV 24, 130*a*; cf. Pernot, *Études*, 69, n. 4 et 200, n. 1.
αὐτοφθόγγους II 9, épithète de λέξεις, *mots dont le son même fait impression.*
αὐτῶν III 36, 228, 419*m*, 445. — IV 1*ee*.
ἀφαγίαν I 259. — III 419*h*.
ἀφαγίας III 419*h*.
(ἀφαιρῶ) voir ἀφέλωμαι.

ἀφανίζουσιν III 126, faute de copiste, pour ἀφίνουσιν; voir ἠφανίσθησαν.
ἀφεγγές IV 156, 159.
ἀφελεστέρων III 289*f*.
ἀφέλωμαι III 340.
ἀφέντη IV 245.
ἄφες III 106. — IV 116*c*, 207.
ἀφῆκα III 419*o*.
ἀφῆκεν I 181.
ἀφήσουν III 270.
ἀφῆτε I 257.
ἀφθονίαν II 81.
ἀφθόνως II 79.
ἀφίημι II 49; voir ἄφες, etc., ἀφῶ.
ἀφίνει I 127; voir ἤφινες.
ἀφίνουν III 137, 173, 269.
ἀφίνουσι III 272.
ἀφίνουσιν III 126, 272.
ἄφνω I 207.
ἀφόβως III 11.
ἀφόρητος III 254*a*.
ἀφ' ὅτου II 88. — III 295*f*, 426.
ἀφ' οὗ III 67, 216*f*, 216*z*. — IV 16, 35, 54, 64.
ἀφρατίτσιν IV 80, de ἀφρᾶτος, *pain blanc.*
ἀφρατόδεστον III 317, faute de copiste, pour ἀφρατόζεστον.
ἀφρατόζεστον III 317.
ἀφρατούτσικον III 317.
ἀφῶ II 49.
ἄχρι I 229.
ἀψιδώσουν I 149 (?); semble être un dérivé de ἀψίς, ῖδος, cf. ψίδι et ἀψίδι, *empeigne.*

B.

βαβαί II 21, 26*j*.
βαβᾶν I 91, *nourrice, servante*; Sakellarios, 483: βάβα = βάγια, τροφός; Germano, *nonna*... βαβά; cf. gr. mod. βάβω, *grand mère.*
βαβαλισμένος III 148, variante de βεβαρυμένος et de ἀρβελισμένος (?). Cf. Sophocles, βαβάλια, βαβαλίζω; Sakellarios, 483; Hésychius, βαμβαλίζω, τρέμω.
βαγγέλιον III 271.

βαζιζάνια II 41; variante de μαντζιτζάνιν; sans doute fautivement pour μαζιζάνια.

βαθέα III 49.

βαθρακούς III 95, 311.

βαθραχούς III 95.

βαλανικά II 37 *prix d'un bain*.

βαλανικόν II 37.

βάλε I 165. — IV 49*a*.

βάλετε III 412*d*.

βάλλε III 45, 101.

βάλλει III 299.

βάλλῃ III 41.

βαλλόμενα III 144.

βάλλουσιν III 295.

βάλλω I 246, 248; voir ἔβαλα et suiv.

βάλουν I 31. — II 26*d*.

βάλουσιν III 404*a*.

βάλω I 151. — II 19*l*, 26*l*.

βάλωσι III 404*a*

βαμβάκιν I 97. — II 35.

βάνουν III 272*b*.

βάνουσιν III 295.

βάνω IV 271.

βαπτίζονται III 297.

βαπτιστῆρα III 188.

βαράβατον III 74*b*; variante de παραβατόν (?).

βαρβάροις III 249.

βαρβάρων III 249.

βαρνεώτικον III 313, *vin de Varna*.

βαρνιώτικον III 313.

βαροῦμαι IV 140*e*.

βαρυτάτην I 16.

βαρύς III 138*c*.

βασιλέα I *titre* III 381, 400*t*. — IV *titre*.

βασιλέαν III 381.

βασιλεία III 435.

βασιλείαν III 1*g*, 425, 437, 447*d*.

βασιλείας III 289*n*. — IV 1*j*.

βασιλεῦ IV 1*a*, 1*vv*, 40, 58, 65, 89*a* (βασιλεύς *C*), 141, 157, 163, 176 (βασιλεύς *g*), 186, 188 (βασιλεύς *g*), 266 (βασιλεύς ms.), 276, 286, 288.

βασιλεύς III 337. — IV 284. Voir βασιλεῦ.

βασιλευόντων IV 276.

βασιλέων IV 276, 284.

βασιλικά III 243.

βασιλικάς III 17.

βασιλικήν III 400*cc*.

βασιλικόν III 400*cc*.

βασιλικωτάτας IV 1*g**.

βάσταξε I 159.

βαστάζεις IV 236.

βαστάξω III 151; voir ἐβάστασεν.

βαστοῦν IV 110; voir ἐβάστουν.

βαστραχούς III 311, variante de βατραχούς.

βατόπουλα III 404*f*, *petites raies*, cf. Krumbacher, *Fischbuch*, 373.

βάτους III 404*f*.

βατραχούς III 216*b*, 311.

βαφέα III 339.

βαφέαν III 339. — IV. 272.

βαψίματα II 36.

βγαίνω III 269.

βγῶ III 168.

βεβαρυμένος III 148.

βεβρεγμένους III 287.

βελόνης IV 91.

βελόνιν IV 91.

Βενετίκους III 109, *le quartier des Vénitiens*, cf. Paspatis, Βυζαντιναὶ μελέται, 164; Heyd, *Histoire du commerce du Levant*, I, 249—252. Paspatis, dit en note, à propos des vers 108—110: Σήμερον εἰσέτι σώζονται πάμπολλα μεγάλα τυροπωλεῖα (κοινῶς χαβιαράδικα), πρὸς δυσμὰς τῆς πύλης Βαλοὺκ-παζάρ, τὸ πάλαι Περάματος.

βερζιτίκιν III 180, *poissons provenant de l'Oxiane*, οἵπερ βαρβάρως καὶ κοινῶς βερζίτικα καλοῦνται, Tzetzes, *Chil*. X, 93; Du Cange, *s. v.*

βερζιτίκου III 180.

βηλαρικάς IV 124, adjectif dérivé de βηλάριον, lat. *velarium;* voir Du Cange, aux mots βῆλον, βῆλος et βηλάριον.

βήσαλον III 56, *brique;* G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 14.

βιάζεσαι IV 172.

βιαστῇ III 412*l*.

βιβλία IV 211.

βίβλους IV 1*aaa*.

βικίν II 57*a*; Sophocles, s. v. βικίον, *a kind of earthen vessel*; variante βυκί, *ibid.*; cf. gr. mod. βουτσί. Le contexte καὶ τὸ βικὶν ἐχάσαμεν, ἐκλάστη τὸ ποτήριν,

permet de donner ici à ἐχάσαμεν (= ἐχαώσαμεν) le sens d'*abîmer*, que n'a plus le grec moderne χάνω.

βίον III 353.

βιοτήν IV 45, *vie*, *manière de vivre*.

βίου IV 1*g*, 282.

βιτάλιν II 26*m* (?); cf. βιτᾶλις, ἀείζωον μικρόν, Diosc. 4, 89 (90), ap. Sophocles, et βιτάλια, *victualia*, *dapes*, chez Crusius, *Turcograecia*, d'après Du Cange.

βίτσαν III 224.

βιτσέας III 224, *coups de verge*; sur ce mot et sur le précédent, voir G. Meyer, *Neugr. Stud.* II, 18—19.

βιωτίας III 9 (?); cf. βιοτή.

βιωτικῶν IV 1*nn*.

βλάβην III 216*s*.

βλαβῆτε III 209.

βλαβοῦμεν III 310*a*.

βλάπτει III 305; voir βλάψη, ἐβλάβησαν.

βλάστημα III 420.

βλαττίν III 88, *tissu de pourpre*; cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 16, et Ζωγράφειος Ἀγών, p. 294, où le mot est rendu par πολυτελὲς περιείλημα; *ibid.*, 363, on trouve le proverbe ἂν ἐξεπέση τὸ βλαντί, τοῦ γαάρου στρατοῦρα δὲ γίνεται.

βλασφημῶ IV 145.

Βλάχα IV 259.

βλάχικον III 182. — IV 52.

βλάψη III 289*f*.

βλέμμα I 170.

βλέπε I 142, 166. — III 186, 296, 295*a*, 385. — IV 63.

βλέπει III 130.

βλέπεις III 81, 87. — IV 3, 4, 6, 70.

βλέπης III 57. — IV 174.

βλέπομεν III 346. — IV 137.

βλέπουν I 88.

βλέπουσι II 92.

βλέπουσιν III 403.

βλέπω III 103, 216*t*, 216*v*, 216*bb*, 301*g*, 307. — IV 29, 30, 100, 131, 134; voir ἐβλέπεις, ἔβλεπες, εἶδα et suiv., ἰδέ et suiv., ἰδόντες et suiv.

βλέπων I 205. — III 203, 241.

βλεφάρων I 236.

βλέψαντες IV 193.

βλέψης III 5.

βλέψον III 431.

βλησκούνιν II 42*a*. — III 404*a*.

βλησκουνίτσαν III 412*e*.

βλησκουνίτσι III 412*e*, variante φλησκουνίτσιν.

βοή I 207.

βοήθει III 100, variante βόθα.

βοηθείας IV 78.

βοῆς I 132.

βόθα III 100, variante de βοήθει.

βόθρου IV 280.

βόλον III 375, κόττου βόλον, *jet de dés*, passage obscur.

βομβοκτυπίζον III 332, de βόμβος et κτυπίζω, pour κτυπῶ.

βομβοκτυπίση III 332.

βομβροκτυπίζει III 332, variante du précédent.

(βόσκω) voir ἔβοσκες

βοτάνας II 102, 103.

βοῦκκαν IV 249.

βούκκας III 186.

βουκκιές IV 120.

βούλει I 164. — III 177, 289*i*.

βούλεται II 5.

βουλήν I 156.

βουλήσει III 426.

βούπαπας II 68*c*, composé de βοῦς et de παπᾶς.

βουρβούριζεν IV 11, variante de ἐβουρβούριζε.

βουτλωμένας III 70; Coray, Ἄτακτα, I, 216 pense avec raison à *buccula*. De là est venu le verbe βουκλώνω, puis βουτλώνω (cf. σπέτλον = *speculum*).

βουτουλωμένας III 70, pour βουτλωμένας.

βοῶντες III 289*d*; voir ἐβόων.

βραδύ IV 116; gr. mod. βράδυ. L'accentuation βραδύ est de règle dans les textes du moyen-âge et existe encore dialectalement de nos jours; cf. Dieterich, IF. XVI, 8—9.

βραδύν IV 89*e*, 116.

βρακίν III 90.

βράζη IV 63.

βράσειν IV 50.

βράση IV 50.

βραχιόλιν I 52.

βραχέος I 5.

βρεζιτίκου III 180, variante de βερζιτίκον.

βρέθη III 164, variante de εὑρέθη.

βρέφους I 215, 219.
βρίσκω IV 32, 32*b*, variante de εὑρίσκω.
βροτοσώστης IV 160.
βρουτσίν II 53, pour βουρτσίν, gr. mod. βοῦρτσα: cf. Du Cange, s. v. βροῦτζον; dans le passage cité il semble qu'il soit question non de *fumier de porc*, mais d'une *brosse en soie de porc*.
βρύξον I 171.
βρῶμα I 100.
βρωμάτων III 174, 195. — IV 136.
βρωμιαρέα III 99.
βρωμιαρέαν III 205.
βρωμιάρην III 207.
βρωμισμένες III 216*l*.
βρωμισμένην III 259.
βρωμόκαπνον III 325*b*.
βρῶμον III 325*p*.
βρώσιμα I 146.
βρώσιμον III 412.
βρῶσιν II 26*o*. — III 272*f*. — IV 46.
Βυζαντίδος III 421.

Γ.

γαβάθιν III 412*b*, *écuelle*, du latin *gabata*.
γαδούριν III 356.
γάλα II 68*b*.
γαλέας III 404*g*, *milandre*, aujourd'hui γαλιά; voir Krumbacher, *Fischbuch*, 373.
γαλήνη II 96*g*.
γαλήνιον IV 1*qq*.
Γαληνόν III 416.
γαληνός IV 1*f**.
γανίτικον III 285 (κρασίν), *vin de Γάνος* (Thrace)?
γάρ = *car* I 11, 33, 42, 115, 122, 130, 150, 208. — II 13, 38, 80. — III 1*b*, 1*c*, 1*d*, 1*e*, 4, 6, 20, 23, 32, 33, 38, 118, 132*d*, 138*b*, 197, 199, 208, 216*a*, 216*d*, 216*gg*, 222, 227, 233, 236, 272*f*, 274, 283*c*, 283*e*, 289*h*, 289*q*, 297, 298, 305, 325*j*, 327, 329, 332, 400*p*, 419*b*, 426, 440, 445. — IV 1*f**, 1*k*, 1*n*, 1*u*, 1*cc*, 1*uu*, 1*ww*, 14*a*, 14*f*, 25*a*, 49, 68, 73*a*, 93, 99, 119, 128, 140*g*, 145, 151, 158, 180, 203, 281, 287.

γάρ surabondant ou vague I 15. — III 1*b*, 419*a*.
γαρβέλιν II 52; gr. mod. καρβέλι, *miche*.
γάρισμα III 215, *saumure*.
γάρισμαν III 215.
γαρισμένον III 215.
γάρος III 161, *garum*, sorte de *saumure*.
γαστρίμαργον III 419*e*.
γδάρη III 98, variante de ἐδάρη.
γέ III 288, 289*e*, 301*a*, 400*a*.
γέγονα III 9. — IV 16.
γέγονε III 9. — IV 12*c*, 88.
γέγονεν III 216*f*. — IV 4, 12*c*, 88.
γείτονα IV 44.
γείτοναν IV 41, 47, 130.
γείτονας III 136.
γείτονες I 216.
γειτόνισσας IV 94.
γελᾶν I 190.
γελάσῃς II 66*b*. — III 332*c*.
γελῶν I 15.
γεμᾶτα IV 30, 55.
γεμᾶτον IV 26, 117, 248.
γέματος IV 58.
γέμει III 301*h*. — IV 12, 26, 34; voir ἔγεμε.
γέμεις III 79.
γέμιζα IV 89*f*; voir ἐγεμίσαν.
γεμίζουσιν III 293.
γέμισαν IV 228.
γέμισε III 115.
γέμισεν IV 260.
γεμώζουσιν III 293.
γένεται III 404*b*.
γένει IV 1*s*.
γένῃ II 68*b*. — III 404.
γένηται I 40. — III 404*b*.
γενναίαν III 370.
γενναίον III 430.
γενναίως I 159. — III 367.
γεννιθου III 7, mot corrompu.
(γεννῶ) voir ἐγεννήθη.
γένοιτο II 115.
γένομαι II 97; voir γένεται et suiv.
γενόμενα III 36, 348.

γενόμενος I 233.

γένου IV 140.

γένουμουν IV 129*r*.

γένουν III 404.

γενῶ IV 79.

γένω IV 140*e*, 140*f*, 141*a*, 142*a*.

γένωνται III 404*b*.

γένωσι III 404.

γεράκιν III 354.

γεροβοσκήσης IV 14*d*, variante de γηροτροφήσης.

γέροντας III 428.

γέροντες I 11. — II 76.

γεροντικοῖς IV 13.

γέροντος IV 14*e*.

γέρουσι III 428.

γέρων I 161. — III 396. — IV 1.

γεύεται III 395*a*.

γεῦμα I 201, 234.

γεύματος III 140. — IV 58.

γεύσεσαι III 97.

γεύσεως III 197.

Γεώργιον III 437. — IV 290.

γῆ II 80.

γῆν I 31.

γηροκομεῖν III 419*k*.

γηροτροφήσης IV 14*d*.

γῆς I 189. — IV 1*t*, 144, 163.

γιά III 334, 336, 338, 340, 340*d*, 342, 344.

γιαλαλέϊ III 320 (?).

γίγας III 166.

γίνετ' III 410.

γίνεται [I 207]. — III 404, 410.

γίνομαι III 37; voir γέγονα et suiv., γένομαι, ἐγένετο, ἐγενόμην, ἐγένου, ἐγίνετον.

γινόμενα III 36, 228, 348.

γινομένας I 4.

γίνονται III 376.

γίνου IV 140.

γινώσκει II 117; voir ἔγνω, ἐγνωκότες.

γινώσκεις III 118.

γλαύκους III 180.

γλήγορα III 216*cc*.

(γλιστρῶ, gr. mod.) voir ἐγλιστρῶ.

γλυκασμόν IV 129*n*.

γλυκίσματα III 321.

γλυκόμηλα II 65*e*.

γλυκοποσίας III 286.

γλυκύ III 285, 314.

γλυκύν III 185, 285, 314, 407. — IV 70.

γλῶσσαν III 325*n*.

γνεύω III 302.

γνώμης III 400*j*.

γνωρίζεις I 58.

γνώριμα III 25.

γνώριμον III 25.

γνωρίσαι IV 1*yy*.

γνωρίσασα I 256.

γνωρίσω III 252. — IV 1*ccc*.

γογγύλια II 41.

γογγύλιν II 41.

γόμον III 278, *farce* (?), (terme de cuisine).

γομφάρια III 179*a*, gr. mod. γουφάρια; cf. Coray, *ad Xenocratem*, 76—77 et Vasmer, *Études gréco-slaves* II, 117.

γόνατα III 419*t*.

γόνε III 289*p*.

γονεῦσι IV 14*f*.

γονικά I 53, 64. — III 377.

γόνιμα I 151.

γόνον III 400*v*.

γόνυ III 419*s*.

γοργόν I 173, 191. — II 58. — III 108, 108*a*, 289*b*, 322*a*, 381, 398, 402, 404*h*, 412*g*, 412*k*, 439.

γοργώτερον III 412*l*.

γουλάρην III 259*a*, *glouton*, lat. *gularius*.

γούλας IV 129*g*, *betterave*.

γουλίν II 42, comme le précédent.

γοῦν I 206. -- III. 13, 174, 290. — IV. 1*w*, 92, 159.

γουνίτσας II 34*a*.

γούργουρον II 19*c*, 19*m*. — III 419*r*, *gorge*.

γουφάρια III 325*c*.

γοφάρια III 179*a*, 325*c*; voir λοφάρια.

γράμμα IV 14*f*.

γράμματα IV 11*aaa*, 2, 14, 19, 22, 23, 39, 42, 128, 137, 138.

γραμματικά IV 14, 15, 18, 39, 42, 138, 139.

γραμματικέ IV 175, 245, 246, 254 (*bis*), 255.

γραμματικήν IV 18.

γραμματικοί IV 82.
γραμματικόν IV 42, 137.
γραμματικός III 64. — IV 16, 140*d*, 173.
γραμματικοῦ III (*titre*).
γραμματικῶν IV 39.
γραμματίτσια III 400*hh*.
γραμμάτων II 17. — IV 39, 218.
γρανᾶτα III 283*b*, *grenade*? cf. lat. *granatum*.
γράφει III 75.
γράφειν III 16.
γράφεις III 76.
γράφῃ II 7, 11.
γραφομένων I 32.
γράφουσιν III 18.
γράφω I 14. — 11, 17. — III 19, 23, 27, 419*a*. — IV 206.
γράφων II 13.
γράψω III 344*c*. — IV 77.
γροῦταν II 42*a*; Sakellarios, 516: *γροῦτα, ἡ· γρούτη βυζ. χυλὸς ἐξ ἀλεύρου καὶ μέλιτος, κερατίου ἢ σταφίδος, εἶδος μουσταλευριᾶς*. Cf. *Typikon—Kosmosotira*, 19.
γυαλίου III 403*a*.
γυμνή I 54.
γυμνήν I 108.
γυμνόν III 355.
γυμνοποδῶ III 400*nn*.
γυμνοποδῶν III 400*nn*.
γυναῖκα II 45. — IV 66, 240.
γυναῖκαι IV 110.
γυναῖκαν IV 66.
γυναῖκες IV 112, 126.
γυναικός I 23, 213, 269. — IV 242.
γυνή I 221. — II 21*b*. — IV 234.
γυνήν IV 232.
γυρεύειν IV 189.
γυρεύεις IV 202.
γυρεύω IV 32*a*, 33, 17, 72; voir *ἐγυρεύετο*.
γυρεύων III 404*c*. — IV 83, 189.
γυρίζει III 325*n*; voir *ἐγυρίζετο, ἐγύρισα*.
γυρίζεται III 325*dd*, 325*n*.
γυρίσματα III 194.
γυρίν I 47, *sorte de vêtement*.
γύρωθεν IV 169.
γυψοπλάστην II 54*b*.

γύψος I I 79. — II 54*b*.
γωνιαδᾶτον III 103, variante probablement fautive de *γωνιδᾶτον*.
γωνίαν III 56.
γωνίας IV 32*a*, 35.
γωνίες IV 32*a*.
γωνιδᾶτα III 103.
γωνιδᾶτον III 103, avec *κομμάτιν*, *morceau polygonal* (?).

Δ.

δ' I 127, 138, 172, 183, 187, 190, 200, 219, 221, 230, 242. — II 70. — III 19, 22, 74*a*, 81, 85, 89, 115, 139, 146, 216, 216*w*, 225, 261, 265, 348, 381, 408, 409, 419*m*. — IV 14*e*, 102*a*, 106, 107, 133, 171, 181.
δαγκάσῃ III 419, voir *δάκῃ, δάκνει*.
δαδίν II 53.
δαῖμον III 325*e*.
δαιμονιάροι II 93.
δαιμονικόν III 253.
δαίμονος III 253.
δαίμων III 325*n*.
δάκῃ III 419.
δάκνει III 305.
δάκρυα III 1*e*. — IV 260.
δάκρυσι III 1*e*.
δακρύων II 16. — III 1*e*, 425. — IV 18.
δακτύλιν I 51.
δακτυλίδιν I 51.
δαμάζει III 301*c*.
δαμάκιν III 206, 347, diminutif de *δαμίν*.
δαμάσκηνα IV 129*c*.
δαμασκηναπιδόμηλα IV 129*c*.
δαμίν IV 105, 235, *un peu* (*οὐδαμίον*).
δανεικόν IV 208.
δανειστῶν IV 286.
Δαντόνης IV 1*jj*, voir l'Introduction, p. 17; Papadimitriou, 52—57.
δασύν II 104.
δαυκοψίστης IV 129*k*, *cuiseur de carottes*.
δέ I 35, 106, 123, 182, 185, 186, 223, 244. — II 15, 73, 80, 82, 84, 107. — III 13, 15, 62, 63, 69, 70*b*, 74*a*, 74*d*, 76, 81, 85, 121, 130, 132*f*, 138*d*,

174, 201, 211, 216*f*, 216*r*, 216*z*, 217, 224*a*, 259, 261, 270, 272*d*, 272*e*, 287, 288, 289*e*, 290, 301*a*, 308, 311, 313, 315, 318, 320, 322, 324, 325*b*, 325*d*, 326, 364, 369, 396, 399, 400*a*, 400*k*, 400*p*, 400*s*, 404*i*, 404*l*, 404*m*, 405*a*, 408, 412*a*, 412*g*, 419*a*, 419*u*, 431, 436. — IV 1*q*, 1*z*, 14*c*, 16, 35, 58, 64, 76, 89*a*, 102, 102*a*, 109, 132, 133, 139, 156, 162, 175, 176, 181, 186, 188, 192, 196, 211.

δέδυικα I 34, 273.
δεήσεως IV 278.
δέησιν III 431*a*.
δεικνύεις III 235; voir *δεῖξαι* et suiv., *ἐδείκνυσο*.
δεινά I 268.
δεῖνα III 393, 397, 400*b*, 402 (*bis*), 407. — IV 3.
δεῖναν III 393.
δεινός III 393.
δεινῶν III 443.
δεῖξαι I 26.
δεῖξον I 170.
δείξουν I 149.
δείξω III 334*b*.
δείπνου I 224.
δέκα II 26*q*. — III 66, 84, 345, 408.
δεκαέξι III 184*a*.
δεκαπέντε III 66, 184, 216*ii*, 406*b*, 407.
δεκατέσσαρα III 181.
δεκατέσσερα III 181.
δεκατρεῖς II 26*i*, 27.
δέμνε I 251. Pour expliquer ce mot, nous avons pensé au latin *domine* et au russe *dai mnie* „donne-moi". M. Vasmer, à qui nous avons communiqué cette dernière hypothèse, nous fait observer, entre autres choses, qu'on avait à cette époque *dai mi* *Δόμνε* présentant, pour lui comme pour nous, une difficulté vocalique, il rapproche *δέμνε* du roumain *demnă*, *honorable*, *digne* = lat. *dignus*.
δέν III 138, 216, 216*k*. — IV 7, 136, 172, 174.
δέξαι II 19*f*.
δέξον I 13; pour *δέξαι*, analogique de *δέχου*, de même que, au présent, *λῦσε* pour *λῦσον* est analogique de *λῦε*.
δέξωνται I 63.
(*δέομαι*) voir *ἐδεήθην*.
δέον III 6.

δέονται III 4, 6.
δέρει I 124.
δέρεις I 142.
δέρουσιν III 367.
δέσεις III 3.
δεσποίνης II 96*c*.
δέσποτα II 68*a*. — III 1, 1*i*, 27, 30, 33, 117, 138, 172, 193, 199, 234, 289*i*, 247, 253, 278, 292, 296, 301, 325*m*, 325*s*, 382*a*, 384*a*, 400*j*, 400*m*, 400*mm*, 419*j*, 419*k*, 419*z*, 432, 442, 446, 447*a*. — IV 1, 1*i*, 14*e*, 40, 58, 89*a*, 141, 156, 158*a*, 296.
δεσπόται II 74.
δεσπότη III 1.
δεσπότην II 5.
δεσπότης IV 284.
δεῦρο IV 95 (*bis*).
δευτέραν III 400*m*.
δεύτερην IV 249.
δεύτερον III 80, 148, 400*y*. — IV 62, 63, 129*q*, 206.
δέχεται III 105; voir *δέξαι* et suiv.
δέχονται II 83.
(*δέω*) voir *δήσουσι*, *δήσω*.
δή I 178, 226. — III 138*d*, 140. — IV 176.
δῆλα III 419*c*.
δηλαδή III 140.
δημακέλλι III 400*ll*, (?) variantes, *δημοκέλλιν* et *δημοκήλλιν*.
δημακέλλιν III 400*ll*.
Δημήτριον IV 290.
δημοκέλλιν III 400*ll*.
δημοκήλλιν III 400*ll*, variante de *δημακέλλι*.
δημοτικῶς II 13.
δήσουσι II 56*b*.
δήσω I 150.
δι' (avec *l'acc.*) III 123, 127, 268, 378, 384*a*, 424.
διά (avec *l'acc.*) I 158. — III 85, 97 (*διὰ λόγου σου*), 131, 138*b*, 216*s*, 281, 282, 299, 301*b*, 345, 404*j*, 412*e*, 419*n*. — IV 17*a*, 34, 38, 135, 174.
διά (avec le *gén.*) II 25*e*. — III 272*f*, 283, 310.
διὰ (*νά*) III 284, 310*a*, 400*k*, 406*a*. — IV 191.
διάβα (*verbe*) III 108, 108*a*, 395.
διάβα (*subst.*) III 109.
διαβάζω III 214; voir *διαβάσῃς*, *ἐδιάβασα*.
διάβαινε III 395; voir *διέβαινα* et suiv., *ἐδιάβην*, *ἐδιέβαινα* et suiv.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

διαβαίνει II 54*a*. — III 147.
διαβαίνουσι III 266.
διαβαίνουσιν III 266.
διάβαν III 109.
διαβάσης III 97.
(*διαβιβάζω*) voir *διεβίβασα*.
διάβη III 411. — IV 183.
διαβόλου I 177. — III 35.
διάβω III 340*a*, 344*a*.
διακελεύεις IV 141.
διάκονος IV 142*a*.
(*διακονῶ*) voir *διηκόνισεν*, *ἐδικόνησεν*.
(*διασώζω*) voir *διέσωσε*.
διάταξιν III 34.
διαφορωτερίτσιν IV 224, de *διάφορον*, *intérêt*, *profit*; cf. *μικροτερίτσιν*.
διβίκιν I 59. Legrand traduit „ma haute coiffure"; cf. Suidas: *διβητήσια· διαβίκια* (var. lect. *διβίκια*); Du Cange et Sophocles, s. v. *διβητήσιον*.
διβλαντάριν I 59, probablement pour *διβλαττάριν* (cf. ci-dessus *βλαττί*), vêtement de pourpre mêlée d'une autre couleur. Voir *Le livre du Préfet*, 94, 95.
διδάγμασι IV 14*a*.
διδάσκει III 400*i*.
δίδασιν IV 214.
διδασκαλεῖον IV 21.
δίδε III 102, 387, 393.
δίδει III 408*a*.
δίδειν II 19*i*.
δίδεις II 24, 66, 67.
διδόμενα III 400*c*.
διδομένων II 29.
διδόναι III 427.
δίδονται II 26*o*.
δίδοσιν IV 136.
δίδου III 102, 445.
δίδουν II 87. — III 124, 301, 357, 419 *cc*. — IV 55, 135.
διδουν III 338.
διδοῦν III 338.
δίδουσι II 87. — III 259, 357*a*. — IV 136.
δίδουσιν III 233, 259, 405*a*. — IV 55, 136.
δίδω III 338. — IV 84; voir *δός*, *δότε*, *δοῦναι*, *δώσ'* et suiv., *ἔδιδαν*, *ἐδόθη*, *ἔδωκα* et suiv.
δίδωσι IV 55.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

δίδωσιν IV 233. — IV 55.
διέβαινα IV 99.
διέβη III 415 (*bis*), 416.
διέβην IV 87, 108.
διεβίβασα IV 89.
διέσωσε III 441, 441*a*.
διηγήσομαι III 139.
διηκόνησεν III 71, variante *ἐδικόνησεν*.
διηκόνοις III 251.
διηνεκῶς III 69, 272*f*.
δίκα III 89, variante de *δίχα*.
δίκαιοι III 289*m*.
δίκαιον IV 120.
δίκη III 35.
δικημένοις III 248, leçon fautive pour *ἠδικημένοις*.
δικιτραίου III 283, variante de *διὰ κίτρου*.
δίμιτον I 46.
διοικήσεις III 251.
διόπτιν III 292, leçon corrompue, voir à *δίωτον*.
διόρθωσιν III 245, 377.
διπίνακον III 104.
διπλά III 54.
διπλοεντέληνος IV 4, *à doubte poitrail* (le mot *poitrail* désignant ici la partie du harnais qui couvre la poitrine du cheval), lat. *antelena*.
διπλοκαλαμαρᾶτε IV 246.
διπλόν III 292, leçon corrompue.
διπλοσφουγγᾶτα III 54.
διπλοτήγανον III 160.
δισκαρίων III 321.
δίχα I 132, 223. — II 70. — III 89. — IV 1*z*.
διχώς II 70.
δίψαν III 288. — IV 227.
διψήσει III 412*g*.
διψήση III 412*g*.
διώκης III 380, variante *διώχης*.
διώκω I 92; voir *ἐδίωκες*.
διῶμαν IV 265 (*ἰδίωμα*); le mot existe encore aujourd'hui dialectalement; à Chio, il est synonyme de *καμάρι* et, à en juger par *σεῖσμα* (gr. mod. *dandinement*), ce peut être le cas dans le présent passage, qui est d'ailleurs obscur.
διῶξε III 398.

δίωτον III 292, par correction (Coray, *διώτιν*).
διώχης III 380, variante de *διώκης*.
δοίη II 116.
δοκεῖν I 25.
δόκιμοι III 16.
δόκιμος III 370.
δοκοῦν II 94.
δοκῶ III 325*j*. — IV 90; voir *δοκεῖν*, *δόξη*, *δόξω*.
δόλιον III 213.
δόλους III 385.
δομέστικος III 60, *chef d'un choeur de chantres* (Clugnet, *Dict. liturg.*, s. v.)
δομέστιχος III 60.
δόντια III 365, 419*x*.
δόξα II 1. — III 447*f* (*bis*).
δόξη I 35.
δόξω III 216*mm*.
δόρυ III 400*z*.
δός I 61, 168. — II 51 (*ter*), 51*a* (*bis*), 52 (*bis*), 56, 56*b*. — III 107, 398, 400*d*, 407, 408. - IV 53, 105, 235 (*bis*).
δότε III 131, 387, 406*b*, 407, 412*g*.
δοῦκαν III 437.
δουκᾶτον IV 51.
δουλείας III 419*l*.
δούλευα IV 115, variante de *ἐδούλευα*.
δούλευε III 91.
δουλεύῃ II 56*b*. — III 412*l*.
δουλεύουν I 89.
δουλευτής IV 97.
δουλεύω I 91. — II 96*c*. — III 400*nn*; voir *ἐδούλευα*, *ἐδούλευσα*.
δουλεύων III 409*nn*., variante *δουλεύω*.
δοῦλοι II 74.
δοῦλον III 431*a*. — IV 1*h**, 1*tt*.
δοῦλος I 114, 242, 258. — II 6. — III 289*e*, 447. — IV 169.
δούλους III 385, leçon fautive pour *δόλους*.
δούλῳ IV 164.
δουμάκιν III 347, pour *δαμάκιν*; cf. Pernot, *Études* I, 80.
δοῦναι III 427.
δοχειάρην III 400*a*; cf. Du Cange, s. v. *δοχειαρία*. Le mot a passé en slave avec la signification de *ciborum dispensator* (Vasmer, *Études gréco-slaves* II, 281).
δοχειάρης III 63.
δοχειάριον III 400*a*.

δοχειάριος III 63, cf. *δοχειάρης*.
δράμε III 108*a*.
δράμω III 338, 340, 344.
δράμωμεν III 382.
δράμωσι III 400*t*.
δραξαμένη I 185.
δράξας I 266.
δριμάριν II 68*c*, nom propre (?).
δριμύτης III 305.
δρόληκον III 225*a*, 325*o*; Sakellarios, 531—532, s. v. *δρολύκιν*, *pus*. Byzantios, *Dict.*[3], 550, donne: „*δρολικώνω*, *ἐπιφονούμενον ἐν εἴδει κατάρας εἰς τοὺς τρώγοντας*, *συνώνυμον τοῦ περιδρομιάζω*". Cette acception convient mieux à nos deux passages que la précédente; *δρόληκον* signifie *hydrocèle*, tumeur du tissu cellulaire du scrotum; cf. les variantes *ὑδρόληκον*, *ὑδρόκηλον* et Politis dans *Λαογραφία* I, 220.
δρόμον III 26.
δρομονάριν II 26*f*, sans doute synonyme de *δρομόνι*, *crible*, *van*.
δροσᾶτον III 404*i*, Coray, *Ἄτακτα*, I, 317, traduit par *sirop de roses* et propose l'ingénieuse étymologie *ὑδροροσᾶτον*.
δρουβανιστόν IV 112, (lait caillé) *mis en tonneau*. Oekonomides, *Pont.*, 29: *δρουβάν* (neben *ρδουβάν'*) ein langes Butterfass, welches an Schnüren hängt und so bewegt wird. Psaltis, *Thracica* 177: *δρουβάν'*, *στενόμακρον βαρελοειδὲς σκεῦος, ἐν ᾧ παρασκευάζουσι τὸ βούτυρον*.
δύναμαι I 187. — III 40, 367. — IV 287; voir *ἠδυνήθην*.
δυνάμενα III 245.
δύναμιν I 195. — III 12, 332*b*.
δύνανται III 367.
δυνατά III 200*a*.
δύναται III 328, 367. — IV 273.
δυνατοί III 16.
δύο I 56. — II 26*p*., 56*a*. — III 33, 88, 112, 132*c*, 272*g*. — IV 130*b*.
δυό III 88.
δύπτιον III 292, corrigé en *δίωτον*; cependant Hésychius donne *δίπτιον* et ajoute: *Κύπριοι, μέτρον· οἱ δὲ τὸ ἡμιμέδιμνον*.
δύσεως III 400*z*.
δύσκολα III 340*a*.
δυσμάς I 206.
δυσνόητον III 24.
δύστηνος I 6.

δυστυχίαις II 3.

δυσχερεῖς III 23.

δυσχερῶν III 443. — IV 1*nn*.

δυσωδεστάτην IV 252.

δυσώδη III 287*b*.

δυσωπῶν I 174.

δώδεκα I 48. — II 26, 26*i*. — III 178, 182, 184.

δωρημάτων III 432.

δώροις I 272.

δωροφορεῖ II 80.

δώσ' III 85.

δώσει III 419*cc*.

δώσεις III 248.

δώση I 177. — III 129, 344*d*.

δώσῃς I 160, 166. — II 108. — III 85, 400*b*, 400*d*.

δώσουν I 38. — III 42, 43, 127, 360*a*, 362.

δώσουσι II 85.

δώσουσιν III 141.

δώσω III 127, 168.

δώσωμεν III 141.

δώσωσι III 362.

E.

ἐάν III 5, 38, 119, 123, 127, 129, 131, 132*a*, 138*a*, 310, 325*h*, 325*i*, 368, 370, 397, 401, 412*g*, 412*l*. — IV 41, 43, 89*b*, 90, 109.

ἔασον IV 116*d*.

ἑαυτόν I 157 (= ἐμαυτόν); cf. Blass, *Gramm. des neutest. Griech.*, § 48, 6. — II 10. — IV 173, 182.

ἑαυτοῦ II 5.

ἔβαλα I 49, 50. — IV 249.

ἔβαλε IV 140.

ἐβάστασεν III 187.

ἐβάστουν IV 110.

ἐβγαίνομεν III 346.

ἐβγαίνω III 138.

ἔβγαλε III 391.

ἐβγάλουσιν III 223.

ἐβγάνω IV 272.

ἐβγῇ III 399

ἐβγοῦν IV 130*b*.

ἔβγω III 115, 135, 338, 344.

ἐβδομάδα II 31. — IV 10.

ἐβδομάδαν IV 10.

ἐβδομάδος II 31.

ἐβλάβησαν III 419*l*.

ἔβλεπα III 132*b*.

ἐβλέπεις III 81.

ἔβλεπες III 74.

ἔβοσκες III 72.

ἐβουρβούριζε IV 11; *grouiller*, variante βουρβούριζεν.

ἐβόων III 289*d*.

ἐγγραλοπαστοφάγος III 94, voir le suivant.

ἐγγραυλοπαστοφάγος III 94, *celui qui mange des sardines* (ἔγγραυλις) *salées*, cf. Krumbacher, *Fischbuch*, 374.

ἐγγραυλοπαστοφάγου III 94.

ἐγδείρῃ III 99.

ἐγείρει IV 57; voir ἐγερθῇ et suiv., ἠγέρθην.

ἔγεμε IV 11.

ἐγεμίσαν III 262.

ἐγεμίσασιν III 262, variante du précédent.

ἐγένετο II 56*a*. — IV 88, 167.

ἐγεννήθη III 384.

ἐγεννήθην III 384.

ἐγενόμην III 216*ii*.

ἐγένου I 103.

ἐγερθῇ III 412*l*.

ἐγέρθη III 419, pour ἐγερθῇ, cf. Hatzidakis, *Einleit.*, 435; peut-être amené par l'ind. aor. ἐγέρθην; cf. καὶ δὲν μποροῦν νἀγέρθουν, *Picat.*, 334.

ἐγέρθω III 167, pour ἐγερθῶ.

ἐγέρνεται III 406.

ἐγζεστόν III 147.

ἐγίνετον IV 177.

ἐγκαλέσωμεν III 381.

ἐγκατεπλέκαμεν IV 199, variante ἐκατεμπλέκαμεν; même sens que le gr. mod. (ἐ)μπλέκω.

ἐγκατοίκησεν IV 1*ww*.

ἐγκλειστιανόν III 145, dérivé de ἔγκλειστος, *reclus*, et synonyme de κυριέγκλειστος, *supérieur des moines*.

ἔγκλειστον III 216*o*.

ἐγκλείστραν III 145, *cloître*.

ἐγκωμιάζειν III 1*d*.

(*ἐγλιστρῶ*) voir ἐξεγλιστρῶν, ἐπεγλιστρῶν et cf. Hatzidakis, *Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλλην.* I, 159 sqq.

ἔγνω I 187.
ἐγνωκότες IV 196.
ἐγυρεύετο IV 93, variante ἠγυρεύετο.
ἐγυρίζετο IV 93.
ἐγύρισα I 233.
ἐγώ I 54, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 90, 138, 186, 200, 233. — II 6, 15, 33. — III 19, 27, 121, 201, 216*r*, 216*gg*, 255, 257, 263*a*, 265, 301*a*, 310*b*, 311, 325*j*, 325*p*, 325*r*. — IV 69, 71, 76, 79, 86, 92, 102*a*, 135, 149, 181, 183, 216, 318.
ἔδ' IV 198.
ἐδάρε II 63. — III 325*k*. — IV 23; *voici*. Composé de ἔδε, qui semble être pour ἴδε, et de ἄρε, impér. aor. de αἴρω; plur. ἐδάρτε. Ἐδάρε et ἐδάρτε sont fréquents en grec médiéval.
ἐδάρτε III 325*k*.
ἔδε II 100. — III 325*g* (*bis*), 325*i*, 325*j*, 325*l*, 325*p*, 325*t* (*bis*), 414, 419*z*. — IV 74, 159.
ἐδεήθην III 447.
ἐδείκνυσο III 235.
ἐδιάβασα IV 89.
ἐδιάβην III 415.
ἔδιδαν IV 99*e*, 116, 129*m*.
ἐδιέβαινα IV 99.
ἐδιέβασα IV 155.
ἐδιέβη IV 87.
ἐδιέβην IV 87.
ἐδιέβηνα IV 99.
ἐδικόνησεν III 71, pour ἐδιηκόνησεν = διηκόνησεν, qui n'est pas l'ionien διηκονῶ, mais une forme postérieure de διακονῶ. Le verbe δικονῶ et le substantif δικονιάρης existent encore dialectalement, à Chio notamment, dans les sens spéciaux de *faire l'aumône* et de *mendiant*.
ἐδικός III 261.
ἐδίωκες III 72.
ἔδιωχες III 72.
ἐδόθη III 289*q*.
ἐδούλευα IV 115.
ἐδούλευσα IV 115.
ἐδραιωμένην III 400*aa*, variante ἡδραιωμένην.
ἔδραμα IV 170.
ἔδραμον I 250. — IV 170.

ἐδῶ II 51, 54*a*. — III 364. — IV 129*l*, 172 (τἄδω = τὰ ἐδῶ).
ἔδωκα III 339. — IV 108.
ἐδῶκα IV 84.
ἔδωκαν III 216*jj*.
ἔδωκε I 235.
ἔδωκεν III 87. — IV 106.
ἐξάρωσεν III 419*h*.
ἐζήτουν III 134. — IV 129.
ἔζουν IV 25.
ἐζυμώσαμεν IV 116*a*.
ἐθάρρεις I 103.
ἐθέκασιν III 325*q*.
ἔθεκεν IV 259.
ἐθήκασιν III 325*q*.
ἔθηκεν IV 244, 247, 248.
ἐθλάσθησαν III 419*l*.
ἔθνος III 250.
ἔθος III 250, 295*f*. — IV 170.
εἰ I 9, 35, 106, 115, 164. — II 70. — III 22, 129, 132*f*, 177, 211, 217, 224*a*, 236, 247, 270, 272*e*, 272*f*, 275, 329, 331, 364, 381 (εἰ δ' οὖν, cf. III 22 et Passow, *Griech. Wörterb.*, s. v.), 399, 400*k*, 400*s*, 409, 412*g*., 419*b*. — IV 1*uu*, 209.
εἶα III 334, 334*b*, 336, 338, 340, 340*b*, 340, 344, 344*b*, 344*d*; cf. le gr. mod. γειὰ (pour εἶα) dans les expressions comme γειὰ νὰ δοῦμε, γειὰ νὰ σοῦ πῶ.
εἴασε III 173.
εἶδα I 51. — III 216*o*. — IV 107, 240 (*bis*).
εἶδε I 242, 270. — IV 9.
εἶδεν I 126, 173. — IV 9, 64.
εἶδες I 212. — III 193, 295*c*, 414 (*bis*).
εἶδον I 264.
εἶθ' III 7, 400*a*.
εἰκάζω II 70. — III 253.
εἰκόνα III 87.
εἰκόναν III 87.
εἴκοσι II 26*p*. — III 180, 184*a*, 295.
εἰκότως III 325*u*.
εἰμ' IV 183.
εἶμαι I 144. — III 136, 271, 325*r* (ἐγῶμαι). — IV 140*d*, 183; voir εἶσαι, εἶσι, ἔναι, ἔναιν, ἔνι, ἔστι et suiv., ἤμην, ἤμουν et suiv., ἦσαν, ἤσουν, ἦταν, ἦτον, οὖσαν, ὧσι, ὧσιν.
εἴμεθα II 25*a*.

εἰμή III 263.

εἰμί III 20.

εἶν' III 70a, 70b. — IV 126.

εἶναι II 91, 103. — III 377. — IV 126.

εἶπα III 295e. — IV 116c.

εἶπαν IV 215.

εἰπέ III 308.

εἶπε II 94a. — IV 75.

εἶπεν III 301e. — IV 142.

εἰπεῖν II 5. — IV 220.

εἴπερ III 400d.

εἶπες IV 272 (ms. νᾶπες).

εἰπέτε III 295e.

εἰπῇ III 143, 220, 331, 374, 376; variante πῇ.

εἶπον I 157, 214. — III 412a, 419cc, 424. — IV 158a.

εἰποῦν IV 191, variante ποῦν.

εἰπῶ II 22. — IV 42, 43, 77.

εἴπω II 19k, 68a. — III 131, 331. — IV 42, 43, 76.

εἴρηκα III 174, 400oo, 422.

εἰρήκει III 289j.

εἰρημένον III 444.

εἰς I 4, 28, 31, 37, 49, 50, 51, 55, 63, 71 (*bis*), 75, 87, 100, 126, 150, 151, 157, 201, 239, 266. — II 10, 34, 35, 43, 49, 50 (*bis*), 51, 52 (*bis*), 53, 66, 67, 73, 116. — III 1d, 32, 41, 42, 43, 44, 49, 53, 55, 56, 66, 71, 73, 79, 80, 81, 84a, 86, 87, 100, 108a, 109, 121, 128, 131, 132, 132b, 132f, 136, 145 (*bis*), 168, 169, 191, 216h (*bis*), 216bb, 238, 244, 254b, 256, 260, 263, 271, 283e, 289b, 297, 301f, 309, 312, 325n, 325s, 332a, 334a, 339, 340c, 353, 373, 375, 381, 382, 382b, 385, 397, 400, 400c, 400e, 400n, 404c, 404d (*bis*), 412b, 418, 419q, 419aa, 427, 431, 435, 439. — IV 21, 33, 40, 51, 55, 70, 89, 93, 98, 99, 110, 133, 142, 148 (*ter*), 166, 177, 182, 183, 185, 187, 190, 217, 229.

εἷς III 373.

εἶσ' III 102, 104.

εἶσαι I 66, 70, 142, 161, 194. — II 98a. — III 59, 60, 62, 63, 70a, 92, 93, 102, 350, 352, 364. — IV 140d, 173, 174.

εἰσάκουσον IV 278.

εἰσέβηκα I 130.

εἰσελθών I 262.

εἰσῆλθα IV 103.

εἰσῆλθεν I 199, 222. — III 175.

εἰσῆλθον IV 35.

εἰσι II 19g. — III 16.

εἰσόδου I 226.

εἰσόδους II 84.

εἶτα II 11.

εἶχα III 132b. — IV 116b, 170.

εἴχαμεν IV 202.

εἶχε IV 5, 12a, 120.

εἶχεν IV 5, 12a, 98, 120.

εἶχες I 72, 73. — II 114. — IV 1vv.

εἶχον I 6, 30, 72, 73, 156. — III 132b. — IV 170.

ἐκ avec *l'acc.* I 159. — II 19, 26b. — III 151, 153, 179a, 210, 256, 302, 354, 400kk, 419l, 419y. — IV 73a, 73b, 118, 138, 189, 167, 236.

ἐκ avec le *gén.* I 19, 29, 114, 202, 208 (*bis*), 236. — II 15, 109. — III 102, 104, 132, 219, 250, 263b, 286, 288, 289f, 332a, 343, 346, 391, 441a, 419i, 419p, 419r, 419x, 423, 430, 440, 447b. — IV 1u, 1vv, 1aaa, 37, 88, 102a, 154, 243, 280, 284.

ἐκ' IV 231.

ἐκαθέζου III 74.

ἐκαθέζουν III 74, variante du précédent.

ἐκάθισα III 191.

ἐκάθισαν I 240. — IV 168.

ἐκάθισεν I 181.

ἐκάθου I 104.

ἐκάλεσας I 86.

ἐκάστην II 114, 247. — III 264. — IV 46.

ἕκαστος II 76.

ἐκατέβασαν I 255.

ἐκατέβηκεν III 165a.

ἐκατεμπλέκαμεν IV 199, variante ἐγκατεπλέκαμεν.

ἐκατεπλέκαμεν IV 199, variante du précédent.

ἐκατέστησεν IV 221.

ἐκάτσα I 131, 233. — IV 108.

ἐκάτσεν I 199.

ἐκατοίκησεν IV 1ww.

ἐκβαίνει I 191.

ἐκβαίνομεν III 346.

ἐκβαίνοντες III 346.

ἐκβαίνουν III 269a.

ἐκβαίνω III 269; voir *ἐβγαίνομεν* et suiv., *ἐκβοῦν* et suiv., *ἐξέβαινα* et suiv., *ἐξήβαινα*.
ἐκβαλεῖν III 328, leçon fautive pour *ἐκβολήν*.
ἐκβάλῃ I 39; voir *ἔβγαλε* et suiv., *ἐξέβαλεν*.
ἐκβάλουν III 44, 173*a*.
ἐκβαλουσι III 363.
ἐκβάλω I 152. — IV 74, 76.
ἐκβάλωσι III 223, 286.
ἐκβάλωσιν III 286.
ἐκβεβρωμένων III 332*c*.
ἐκβολήν III 328.
ἐκβοῦν IV 130*b*.
ἔκβω III 115.
ἐκβῶ III 270.
ἐκδάρῃ III 98, variante *γδάρῃ*.
ἐκδαρμένην IV 238.
ἐκδέρνῃ III 98; voir *ἐγδείρῃ*.
ἐκδιδόασιν III 283*d*.
ἐκδικήσῃ I 39.
ἐκδίκησιν III 248.
ἐκδούριν III 355, 356; parétymologie comique (*ἐκδέρω*) faite sur *γαδούριν*.
ἐκεῖ II 51, 92. — III 33, 164, 295*b*, 295*c*, 400*o*, 439.
ἐκεῖθεν III 222, 223. — IV 162.
ἐκεῖθον III 223, leçon fautive pour *ἐκεῖθεν*.
ἐκεῖνα II 11. — III 310. — IV 22.
ἐκεῖναι IV 113.
ἐκείνη I 185. — III 188 (*bis*). — IV 220.
ἐκείνην IV 20, 25, 103, 133, 251.
ἐκείνης I 39.
ἐκεῖνο III 57, 215, 325*b*, 357*a*. — IV 191.
ἐκεῖνοι III 18, 216*b*, 255, 256, 258, 260, 264, 266, 272*c*, 272*f*, 310*b*, 311, 312, 314, 316, 317, 319, 321, 323, 325*a*, 325*c*. — IV 171.
ἐκείνοις III 116, 289*j*, 289*k*.
ἐκεῖνον III 325*b*. — IV 191.
ἐκεῖνος III 59, 60, 62, 63, 64, 66, 70*a*, 70*b*, 71, 73, 383, 400*r*. — IV 1*ll*, 210.
ἐκείνου III 57, 140, 146.
ἐκείνους III 132*g*.
ἐκείνων III 40, 132*d*, 132*h*, 197, 289*h*, 289*k*, 289*l*, 419*u*.
ἐκεῖσε III 269. — IV 101.
ἔκειτο I 192. — III 325*p*.

ἐκέρδισας III 426.
ἐκεφαλίασεν III 419*w*, corrigé par Du Cange, appendice, col. 99, en *ἐκελεφίασεν* On trouvera, *au même passage*, des renvois au mot *κελεφία*, qui signifie *lèpre*; cf. Sakellarios, aux mots *κελέφιν*, *κελεφός*, *ξηκελευκιάζω*. L'identité de *κελεφία* et de notre *ἐκεφαλίασεν* nous paraît probable, mais la correction *ἐκελεφίασεν* ne s'impose pas; il a pu y avoir parétymologie, d'après *κεφάλι*; voir *λυκοκεφαλιάσῃ*.
ἐκζεστάς III 276.
ἐκζεστόν III 147, 404*j*. — IV 61, 64 (*bis*).
ἐκίνησαν III 189.
(*ἐκκεραμώνω*) voir *ἐξεκεράμωσας*.
ἐκκλησιά II 42*c*, IV 264.
ἐκκλησίαν III 38, 119.
ἐκκλησιάν IV 263.
ἐκκλησιάρχην I 98.
ἐκκλησιάρχης III 116.
ἐκκλησίας III 38.
ἐκκλησιαστικά IV 140.
ἐκκλησιαστικός IV 142*a*.
ἐκλάστη II 57*a*.
(*ἐκλέγω*) voir *ἐξεῖπον*.
ἐκλείδωσε I 179.
ἐκλείδωσεν I 199.
ἐκλεκτόν III 404*j*.
(*ἐκμισῶ*) voir *ἐξεμίσησα*.
ἔκνηθες I 105.
ἐκοίμω I 71.
ἐκόλλησε III 192, 211.
ἐκόπην II 55. — III 335.
ἐκόπτασιν III 216*h*.
ἐκότσωσα III 156, voir à *κότσωσα*.
ἔκοψα III 216*kk*.
ἐκπέμπουσι III 287*b*.
ἐκπέμπων III 447*b*.
ἐκπέμψας I 229.
(*ἐκπηδῶ*) voir *ἐξεπήδησαν*.
(*ἐκπίπτω*) voir *ἐξεπέσῃ*.
ἐκπλάττειν III 17.
(*ἐκπουλῶ*) voir *ἐξεπούλουν*.
(*ἐκπωλῶ*) voir *ἐξεπώλουν*.
ἔκραξαν IV 95.

ἔκραξεν IV 95.
ἐκράτησας III 426.
ἐκράτουν IV 110.
ἐκραύγασαν III 289*c*.
ἐκρίνασι III 289*h*.
ἐκρίνασιν III 289*h*.
ἔκρουα IV 120.
ἔκρουγα IV 120.
ἔκρυβεν IV 251.
(ἐκστραγγίζω) voir ἐξεστράγγισας.
(ἐκσφοντυλίζω) voir ἐξεσφοντυλίση.
(ἐκσχίζω) voir ἐξεσχισμένα.
ἐκτεθείσης IV 243.
ἐκτενέστερον III 447*b*.
ἐκτενίσθην IV 7.
ἐκτενίστη IV 7.
ἐκτήθησα IV 219.
(ἐκτίθημι) voir ἐκτεθείσης
ἔκτισαν III 378.
ἐκτίσασι III 378.
ἔκτοτε III 385. — IV 64.
ἐκφέρειν III 17.
ἐκφόρειν III 17, leçon fautive pour ἐκφέρειν.
ἐκχέει III 300.
(ἐκχερσώνω) voir ἐξεχερσώθη.
ἑκών III 423.
ἔλαβες I 107.
ἐλάδιν II 42*f*, 53, 59. — III 412*d*.
ἔλαιον III 183, 298, 412*d*.
ἐλαίτσας III 280, pour ἐλαΐτσας, *petites olives*.
ἐλάλησε III 289.
ἐλάλησεν III 289.
ἐλάλουν IV 111, 122.
ἔλεγαν IV 183.
ἔλεγεν IV 1.
ἔλεγες IV 183.
ἐλέγξων III 29.
ἔλεγον IV 183.
ἐλέησαν III 400*kk*.
ἐλεήσῃς IV 142.
ἐλέησον IV 75, 400*kk*.
ἐλεεινόν III 116*a*.
ἐλεεινός III 119.

ἔλειπαν IV 23.
ἔλειπεν IV 223.
ἔλειψεν III 216*k*.
ἔλεον II 12.
ἔλεος IV 142.
ἐλέους IV 1*n*, 279, 281.
ἐλευθερίαν III 419*cc*, 132*h*, 445.
ἐλεύθερον III 132*h*.
ἐλευθερόψυχον II 69.
(ἐλεῶ) voir ἐλέησαν et suiv.
ἐλθέ IV 172.
ἐλθεῖν IV 172 (par correction), 187.
ἔλθῃ II 54. — III 125, 397.
ἔλθοι I 39.
ἐλθόντα I 270.
ἔλθω II 49. — III 32.
ἐλούθην I 55.
ἐλπίδα I 129, 189.
ἐλπίζοντες IV 179, *s'attendant à ce que*.
ἐλπίζω IV 142.
ἐλπίζων I 243.
ἐλύθησαν I 77.
ἐλώφαξα III 173*a*.
ἐμά II 25*d*.
ἐμαγείρευον IV 167.
ἐμαγέρευον IV 167.
ἐμαγέρευσαν IV 167.
ἐμαγεύθην III 325*j*.
ἐμαγεύθης III 325*j*.
ἔμαθα III 400*hh*. — IV 15, 25, 89*c*, 90, 121, 129, 211, 216, 218.
ἐμάθανα IV 121.
ἐμάθανεν IV 62, 72.
ἔμαθεν III 412*i* (νἄμαθεν).
ἔμαθον III 400*hh*, 412*i*. — IV 15, 48, 90.
ἐμάνην III 307.
ἐμάνθανα IV 121.
ἐμάνθανεν IV 5.
ἐμάνθανε IV 7, 9.
ἐμασσησάμην III 216*kk*.
ἐμαυτοῦ II 5.
(ἐμβαίνω) voir ἐμπαίνω.
ἐμβλεμματίζεις III 351, variante de ἀναβλεμματίζεις.

ἐμβουκκώνεσθαι IV 187, voir ἐμπουκκώνεται.
ἐμέ I 4, 28 (ms. μέ), 34, 41, 127, 181. — II 6, 19*g*, 82, 116. — III 13, 259. — IV 1*f*, 1*yy*, 1*ccc*, 14*c*, 105.
ἔμεινα IV 98.
ἐμεῖς III 74*a* (*bis*). M. Papadimitriou, *Prodrome*, 49 voit ici des termes spéciaux en usage dans les jeux du cirque. Il rappelle fort à propos le passage suivant de l'*Antapodosis* de Luitprand (V, 21): „moris itaque post tertiam vero diei horam emissis omnibus dato signo, *quod est mîs*, usque in horam nonam cunctis aditum prohibere". Nous avons donc probablement affaire à des mots latins défigurés (cf. demittere, emittere, missos facere, etc.).
ἐμελαγχόλησα I 140.
ἐμέν II 26*o*. — III 431.
ἐμένα II 6. — III 259.
ἐμέναν I 105. — II 32. — III. 268. — IV 21, 98, 185.
Ἐμμανουήλ III 289*p*.
ἔμνοστα III 157, 295*d*, pour εὔνοστα.
ἐμοί III 30, 431.
ἐμόν II 5.
ἐμορφοπροσωπᾶτος IV 12*d*, *qui a un beau visage*.
ἐμός III 261.
ἐμπαίνει I 126.
ἐμπαίνω II 49, voir ἐμπῶ.
ἔμπηξε III 165.
ἐμπήξῃς I 87.
(ἐμπίπλημι) voir ἐμπλήσῃς.
ἐμπλέκουνται IV 270.
ἐμπλέξῃ II 96*a*.
ἐμπλήσῃς I 272.
ἐμπόδιζε I 175.
ἐμποτόπουλον III 262. — IV 117; diminutif de ἐμπότης, *cruche*.
ἐμπουκκώνεται IV 68, voir ἐμβουκκώνεσθαι.
ἐμπρός I 162.
ἔμπροσθεν II 23*b*. — III 144, 145, 216*ee*.
ἐμπύρετε III 91.
ἐμπύρετος III 91, voir μυριοεμπύρετος.
ἐμπῶ III 168, variante μπῶ.
ἐμῶν III 254.
ἐν I 113, 198. — III 26, 113, 274, 288, 289*e*, 438, 439. — IV 1*f*, 1*cc*, 1*rr*, 1*ww*, 14*c*, 154, 282, 291.
ἕν I 208.

ἔν' I 196. — III 59, 60, 62, 63, 64, 303, 350. — IV 213. Pour ἔν' (= ἔνι) devant consonne, voir *Glykas*, 274, 444, et Pernot. *Verbe être*, p. 17 = 182. L'explication donnée *ibid.* ne satisfait plus l'auteur, qui voit dans cet ἔν' la disparition d'un *i* interconsonantique.
ἕνα III 204, 384*a*. — IV 56.
ἔναι III 59, 216*q*, 253, 254, 289*j*, 292, 303, 370, 388, 394. — IV 48 (*bis*).
ἔναιν III 74*c*.
ἐνδείας II 95.
ἐνδείκνυσαι III 235.
ἐνδέχεται III 288*a*.
ἐνδεχομένην III 441*b*.
ἔνδοθεν I 199; πάλιν εἰσῆλθον ἔνδοθεν = ἔνδον; cf. I 118, ἐξῆλθον ἔξωθεν κἀγώ, et I 186 ἀπέσωθεν.
ἔνδον I 122. — III 295*b*. — IV 103.
ἐνδόξων III 102, 104, 352.
(ἔνειμι) voir ἐνοῦσαν.
ἐνεργής III 400*e*.
ἐνετράπης I 145.
ἐνέτυχα III 325*i*.
ἐνθυμήσεις IV 305.
ἐνθύμησιν III 32.
ἐνθυμοῦνται IV 203.
ἔνι I 257. — II 6, 14, 72, 93, 94, 105. — III 59, 60, 63, 74*c*, 97, 253 (*bis*), 254, 254*a*, 254*b*, 289*j*, 292, 350, 368, 370, 388, 394. — IV 4, 8, 48 (*bis*), 174, 180, 183. Voir ἔν'.
ἐννεά III 216*ll*.
ἔννοιαν III 32, 132*e*.
ἐνοίκιον I 75.
ἐνοῦσαν II 19.
ἐντάμα I 179.
ἐνταῦθα III 274. — IV 1*ccc*, 150.
ἔντερον IV 235.
ἐντεροχορδοπλύτα IV 255, *laveur de tripes;* cf. Coray, Ἄτακτα, I, 220, qui renvoie à Aristophane, *Plutus*, 1168.
ἐντέχνως III 7. — IV 90.
ἐντρέπου I 193 (*bis*); voir ἐνετράπης.
ἐντροπήν IV 102*a*.
ἐντυλίχθην I 247.
(ἐντυγχάνω) voir ἐνέτυχα.

ἐνώπιον III 289*d*.

ἐξ I 81. — II 10, 18, 77. — III 37, 37*a*, 237. — IV 1*kk*, 1*ccc*, 236.

ἐξαίρετα III 395*e*.

ἐξαιτῶ III 439.

ἐξαιτῶν IV 1*d*.

ἐξαίφνης I 217. — III 165*a*.

ἐξακριβιάσῃς II 24*a*.

ἐξαλείψω III 215*cc*.

ἐξάμηνον III 67.

ἐξαναπιάνω III 216*aa*.

ἐξανεπήλπιστον II 20, voir le suivant.

ἐξανεπίληστον II 20, *inoubliable* (cf. ἀνεπίληστος), correction de M. Papadimitriou, *Viz. Vrem.*, 1898, 116.

ἐξάπαντος III 412*i*.

ἐξαπορήσωσι II 85 = ἀπορήσωσι, Sophocles, *s. v.*; var. ἐξηπορήσουσι.

ἐξαπορῶ I 102. — III 216*u*.

ἐξάπτῃ III 325*r*, variante ξάπτῃ.

ἐξάπτουσι III 294.

ἐξάπτουσιν III 294.

ἐξάφες III 48, 53, 54, 358, 360, 395, 419*o*; variante ξάφες.

ἐξαφῆτε III 412*h*.

ἐξάψαλμον III 43.

ἐξέβαινα III 132*b*.

ἐξέβαινεν IV 224.

ἐξέβαλεν III 84*a*.

ἐξεγλιστρῶν III 332*a*.

ἐξεῖπον III 424. — IV 197.

ἐξεκεράμωσας I 85, *ôter les tuiles pour réparer le toît*; peut-être aussi *couvrir de tuiles*, cf. le grec ancien ἀποστεγάζω, dans le sens de στεγάζω καλῶς, et voir ἐξεμίσησα.

ἐξέλθω III 38, 270.

ἐξεμίσησα III 239, ἐκμισῶ, *détester fortement.* Cf. en grec moderne, ξεκόφτω, *couper tout-à-fait*, ξεπαστρεύω *nettoyer entièrement*, etc., et même ξέξασπρος *tout blanc*, où le préfixe figure deux fois. Voir aussi, ci-dessous, ἐξεπούλουν, ἐξεχερσώθη, ἐξεστράγγισας.

ἐξεμίσησας III 239.

ἐξεπέσῃ III 219.

ἐξεπήδησαν IV 171, cf. *An Alexandrian Erotic fragment* etc., Oxford, 1896, p. 86, ἐξεπήδησαν αἵδε λέγουσαι· ἄνδρες θέλομεν, et le français *faire une sortie* (sens propre et sens figuré); voir aussi *Actes des Apôtres*, XIV, 14.

ἐξεπούλουν IV 113.

ἐξεπώλουν IV 113, 127*a*.

ἐξερεύθην III 157, pour ἐξερεύχθην.

ἐξέρχεσαι III 132.

ἐξέρχεσθαι III 269.

ἐξέρχεται III 332*a*.

ἐξέρχομαι III 270*a*, 332*a*, 423; voir ἐξέλθω, ἐξῆλθον.

ἐξεστράγγισας I 147.

ἐξεσφοντυλίσῃ I 163.

ἐξεσχισμένα IV 85.

ἐξετάσαι III 236.

ἐξετάσῃς II 25*b*.

ἐξεύρεις III 61, 65. — IV 167; variante ξεύρεις, ἠξεύρεις.

ἐξεχερσώθη I 78, *réduire en friche*, cf. ἐξεμίσησα.

ἐξεχισμένα IV 85, pour ἐξεσχισμένα, dissimilation probablement graphique; cf. Pernot, *Études* I, 473.

ἐξήβαινα III 132*b*, variante de ἐξέβαινα.

ἐξῆλθον I 218. — III 423.

ἐξηλώθησαν I 82.

ἐξηπορήσουσι II 85, variante de ἐξαπορήσωσι.

ἐξηράνθη III 419*f*.

ἐξηράνθησαν III 419*v*.

ἐξίσταμαι III 37.

ἐξισωμένην I 3.

ἔξοδας II 84, pour ἐξόδους.

ἔξοδον II 62.

ἐξόδου II 109.

ἐξόδους II 84.

ἐξόδων III 4.

ἐξοπίσω I 232.

ἐξόπλισιν I 241.

ἐξουσίας III 408*a*.

ἐξοφθάλμιστον III 280, *écalé*, *égoussé*, en parlant de fèves ou de haricots, gr. mod. ξεματίζω = ἐξομματίζω.

ἐξοφθάλμωστον III 280, variante du précédent.

ἐξυφτέριν III 108*a*, cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 49.

ἔξω I 127, 181, 186. — II 26*a*. — III 9, 44, 126, 173*a*, 363, 399.

ἔξωθεν I 218. — III 391. Cf. ἔνδοθεν.

(ἐξωθῶ) voir ἐξωσμένην.

ἐξωπορτίσωσι III 363, *mettre à la porte.*

ἐξωπροικίσῃς I 65, *donner à quelqu'un des biens paraphernaux* ἐξώπροικα.

ἐξωσμένην III 242.

ἐξώτυπα II 65, opposé à *ἐσώτυπα*. Legrand traduit: „les espèces frappées en creux et celles frappées en relief", mais un tel sens ne convient guère à ce passage. Peut-être faut-il traduire *ἐξώτυπα* par „émoluments" et *ἐσώτυπα* (= *τὰ τυπικά* du ms. H) par „revenus ordinaires".

ἐξωχείμαστος II 99 *qui passe l'hivers dehors.*

ἐπ' I 214. — III 289*b*.

ἐπαγάλλονται III 429.

ἐπαγόμενος I 133.

ἐπαινοῦντες III 228.

ἐπαινῶ IV 127*a*, variante *παινῶ*.

ἐπαίνων II 114.

ἐπαίρειν II 19*i*; voir *ἐπάρετε* et suiv., *ἐπάρῃς*, *ἐπάρω*, *ἐπῆρα* et suiv., *ἤπαιρναν*, *παίρνῃς*, *πάρῃ*, *πάρουν* et suiv., *πάρω*.

ἔπαιρναν IV 127, 129*m* (*τἄπαιρναν*).

ἐπαίρνει IV 57.

ἐπαίρνω IV 266.

ἔπαιρον IV 129.

ἐπανέλθω IV 1*mm*.

ἐπάνω I 145, 162, 204, 246, 247. — III 185, 300, 301*h*, 306, 340*c*.

ἐπανωκαμελαύχιν I 248.

ἐπαπολαύοντες III 430.

ἔπαρ' IV 96.

ἔπαρε I 58. — IV 96.

ἐπαρεδώκασιν IV 21, variante *παρεδώκασιν*.

ἐπαρεκλάσθη II 57.

ἐπαρελύθην IV 94.

ἐπάρετε IV 112, 124.

ἐπάρῃ III 395.

ἐπαρηγορήθην III 157.

ἐπάρῃς IV 140*b*.

ἐπαρηχωροῦσαν III 132*a*.

ἐπαρόργισεν III 167.

ἐπάρουν II 26*b*, 26*c*.

ἔπαρχος III 216*ii*.

ἐπάρω III 340*b*.

ἐπαρώξυνε III 167.

ἐπαφῆκεν III 173.

ἐπεγλιστρῶν III 332*a*.

ἐπέγνως III 332*a*.

ἐπέξευσα I 131.

ἐπεθύμουν IV 82.

ἐπεί III 436. — IV 140*d*.

ἐπειδή III 436.

ἔπεισε III 1*d*; variante *πέποικε*, donc peut-être *ἔποισε*.

ἐπεκήρωσας I 146 (?).

ἐπεκτήσω I 45.

ἐπελθών I 203.

ἐπεντρανίζεις I 67, *fixer des yeux*; cf. Coray, *Ἄτακτα*, I, 112, Dieterich, *Sporaden*, 159.

ἐπέπεσα III 190.

ἐπέποικε III 1*d*, variante fautive de *πέποικε*.

ἐπεριπάτει IV 3, variante de *περιεπάτει*.

(*ἐπέρχομαι*) voir *ἐπελθών*.

ἔπεσαν III 419*y*.

ἔπεσεν I 208. — II 56*a*.

ἔπεσον I 83, 190, 204.

ἐπέστην IV 220, leçon fautive pour *ὑπέστην*.

ἐπεστράφην IV 1*zz*.

ἐπέτυχα III 325*o*.

ἐπεφώνει I 141.

ἔπηξεν III 165.

ἐπῆρα IV 107*a*.

ἐπῆρεν III 165, variante *πῆρεν*.

ἐπί I 204, 225. — II 86. — III 108, 108*a*, 109, 216*ee*, 251, 325, 344*a*, 382, 395, 404*e*. — IV 1*q*, 1*y*, 119.

ἔπια III 155.

ἐπιάνα IV 119.

ἔπιανα IV 223, *νἄπιανα* IV 119.

ἐπίανα IV 119.

ἔπιασα III 189, 190.

ἐπιάσα III 189. — IV 86.

ἐπιάσθησαν III 216*d*.

ἐπιάστησαν III 419*l*.

ἐπιβαλτάριν IV 262, *sorte de vêtement*; Coray, *Ἄτακτα*, I, 222, suppose qu'il s'agit d'une *camisole*.

(*ἐπιβλέπω*) voir *ἔπιδε*.

ἐπιβουλάς III 349.

ἐπίγειος III 289*o*.

ἐπιγείοις III 289*o*.

ἐπιγνόντες IV 196; voir *ἐπέγνως*.

ἔπιδε III 431.

ἐπίδος III 107.

ἐπιδρομήν I 136.
ἐπιδρομήσωμεν III 251.
ἐπιθεῖναι III 7.
ἐπιθέσεις IV 286.
ἐπιθυμεῖς IV 140*c*.
ἐπιθυμοῦν IV 82.
ἐπιθυμῶ IV 17, 212; voir ἐπεθύμουν.
ἐπικαμίσου III 89.
(ἐπικηρῶ) voir ἐπεκήρωσας.
ἐπικουρήσω II 19*n*.
ἐπικρότους II 9.
(ἐπικτῶμαι) voir ἐπεκτήσω.
ἐπιλαλήσῃ III 373, *s'élancer;* pour les détails de la transformation sémantique, voir Pernot, *Études* I, 319.
ἐπιλείψει III 419*d*.
(ἐπιπίπτω) voir ἐπέπεσα.
ἐπίσης III 21*a*.
ἐπιστάμην IV 241.
ἐπίσταται III 400*r*.
ἐπιστήμην IV 90.
(ἐπιστρέφω) voir ἐπεστράφην.
(ἐπιτίθημι) voir ἐπιθεῖναι.
ἐπιτόμῳ I 113, 198.
ἐπιτρέχεις I 168.
ἐπιτυγχάνειν III 1*i*; voir ἐπέτυχα.
ἐπίτυχα III 325*l*, 325*o*; variante ἐπέτυχα, πέτυχα.
ἐπιτύχῃ III 325*f*.
(ἐπιφωνῶ) voir ἐπεφώνει.
ἔπληξα III 325*h*.
ἐπλήρωσες III 67.
ἐπλήσθην I 242, 258.
ἔπνιξα III 325*h*.
ἐποίησαν IV 23.
ἐποίησεν IV 191.
ἔποικαν IV 23.
ἐποῖκεν I 128.
ἔποικεν IV 191.
ἐποῖκες I 46, 147.
ἔποικες I 62.
ἔποισαν IV 23, pour ἐποίησαν; voir ἔπεισε.
ἐπόνεσα III 419*r*.
ἐπόνησα III 419*r*.
ἐπουλούντασιν III 216*ll*.

ἑπταπλασίου III 441*a*.
ἐπώλουν IV 109.
ἔργα III 400*j*.
ἐργάζουμουν (ms. νὰργάζουμουν) IV 129*a*, 129*o*.
ἔργον III 254.
ἐρεύγεται III 56.
ἐρεύγομαι III 201; voir ἐρευξάμην.
ἐρεύνας II 70.
ἐρευνῆσαι III 236, 247.
ἐρευξάμην III 157.
ἐρημίτριαν I 147.
ἑρμηνεύσω III 417.
ἔρραψας I 46.
ἔρριψαν IV 194.
ἐρρουκάνιζεν IV 102.
ἐρρύσατο III 440.
ἐρυγῶ III 340*d*.
ἔρχεται III 29, 116.
ἔρχομαι IV 69; voir ἐλθέ et suiv., ἦλθεν et suiv., ἤλυθα, ἠρχομην et suiv.
ἔρχονται III 403.
ἔρχουνται III 403.
ἐρώτησε III 109.
ἐσαπρώθη I 77.
ἐσέ II 6.
ἐσέβαινε III 73.
ἐσέβαινεν III 73.
ἐσέβασα I 184.
ἐσέβηκα IV 103.
ἐσέν III 378. — IV 261, 262.
ἐσέναν IV 2, 14, 262.
ἐσηκώθησαν IV 178.
ἐσθίειν III 288*a*.
ἐσθίομεν III 274, 290.
ἐσθίουσιν III 274.
ἔσκυψα IV 250.
ἐσπαράχθησαν III 419*x*.
ἑσπερινόν III 44.
ἔστησαν I 241.
ἔστησας III 427.
ἔστι II 26*a*.
ἔστιν III 132*e*.
ἐστράφην I 129, 232.

ἐστρεφόμην IV 127*a*.
ἐστρίγγιζα IV 111, 122, *crier*; cf. gr. mod. *στριγλίζω*.
ἐσύ III 60, 62, 63.
ἐσυνέτριψεν III 166.
ἐσυνήχθησαν I 240.
ἔσυραν IV 168.
ἐσχίσθη III 187, 192.
ἐσχίσθης III 187.
ἐσχίστης III 187.
ἔσω II 65. — III 272*b*.
ἔσωθεν IV 100.
ἐσώτυπα II 65, voir à *ἐξώτυπα*.
ἐταύριζεν I 186, *tirer*, gr. mod. *τραυῶ* ou *τραβῶ*.
ἕτεροι III 404*m*.
ἑτέροις I 218.
ἕτερον III 81, 407.
ἕτερος III 164, 404*m*.
ἔτι I 117.
ἕτοιμος III 404*e*, 404*k*, 404*l*.
ἔτος II 73.
ἐτοῦτο III 232.
ἐτραυματιάσεν II 58.
ἐτροπολόγησε II 96*b*.
ἐτρύπησαν III 419*p*.
ἔτρωγα III 216*n*.
ἔτρωγαν III 216*p*.
ἐτρώγαμεν III 216*m*.
ἔτρωγες (*νἄτρωγες*) IV 256.
ἐτσάκωσα III 156.
ἔτσι III 374 (*bis*); n'est par le gr. mod. *ἔτσι*.
ἐτσιγαριζόμουν III 325*p*, *rissoler*, pris ici dans un sens figuré = *se consumer*, *se tourmenter*, cf. Critopoulos, *Emendationes*, 89: *ἐκεῖνος* (*μοῦ*) *ἐτζηγάρησε τὴν καρδίαν*.
εὐαγγέλιον III 271.
Εὐγένην III 216*jj* (?); cf. plus bas *Εὐγενίου*.
εὐγενική I 69.
εὐγενικόπουλον III 352.
Εὐγενίου III 404*d*, *τὰ Εὐγενίου*, nom de lieu, voir Coray, *Ἄτακτα* I, 273.
εὔγνωμα III 157.
εὐδία II 97; encore en usage dialectalement, voir Dieterich, *Sporaden*, 174.

εὐεργεσίας I 3.
εὐεργετημάτων IV 1*m*.
εὐημερίαν II 78.
εὐθείας II 15.
εὐθείασε III 107, gr. mod. *φτειάσε*.
εὐθειάσῃ II 57.
εὐθέως III 250.
εὐθυδρομήσωμεν III 251.
εὐθύς I 217, 220, 245, 262. — III 165*a*, 199, 403, 433. — IV 50, 71, 251.
(*εὐκαιρῶ*) voir *ηὐκαίρησεν*.
εὔκολα III 25.
εὐκολεστάτως III 22, variante de *εὐκολωτάτως*.
εὐκόλως III 406*a*.
εὐκολωτάτως III 22.
εὐλαβεστέρων III 289*f*.
εὔληπτα III 25.
εὐλόγησον IV 75.
εὐλογίαν III 124. Coray, *Ἄτακτα*, I, 247: „*Εὐλογίαν ὠνόμαζαν τὸν μοιραζόμενον ἄρτον, ἢ ἄλλο τι φαγίον ἢ ποτὸν ἀπὸ τὸν Ἡγούμενον εἰς τοὺς Μοναχούς· ὅθεν καὶ ὁ στερευόμενος τὴν μερίδα του, διὰ ποινὴν τινὸς ἁμαρτήματος, ἐλέγετο, Ἀπ' εὐλογίας, καὶ βαρβαροσυνθέτως, Ἀπευλογίας.*“ Du Cange, *s. v.* et Suicerus, *Thesaurus eccles.* 1248, 1249.
εὐλόγως I 25.
εὐλύτως III 25. — IV 1*vv*.
εὔνοστα III 157, 295*d*, *savoureusement*, *gentiment*.
εὐπάθειαν II 78.
εὐπαθείας II 15.
εὐποσίας III 200.
εὐπώσῃ III 1*j*, faute de copie pour *ἀπώσῃ*.
εὑρέθη III 164.
εὕρηκα I 250. — IV 83.
εὕρῃς II 67. — III 249.
εὑρήσω III 108.
εὕρισκα III 216*n*. — IV 26, 129*p* (*ναὕρισκα*).
εὑρίσκεται III 216*dd*.
εὑρίσκομεν III 347.
εὑρίσκω I 203, 246. — III 216*ee*. — IV 32, 32*b*; voir *βρέθη*, *βρίσκω*, *ηὗρα* et suiv.
εὗρον IV 181.
εὗρουσι III 404*f*.

εὔρω III 310. — IV 31.
εὑρών I 184.
εὕρωσι III 404*f*.
εὐσεβέστατον III *titre*.
εὐσπλαγχνίας II 98.
εὐστόχως III 304, 305, 386. — IV 196.
εὐσυγκρίτως IV 185, leçon probablement fautive.
εὐτελῶν III 21.
εὐτέχνως IV 1*g*, leçon fautive pour ἐντέχνως.
εὐτραπελίαν I 23.
εὐτυχῆ III 400*x*.
εὐτυχήσεις IV 14*b*.
εὐτυχήσῃς IV 14*b*.
εὐτυχιάν IV 128.
εὐφημοῦντες III 429.
(εὐφραίνω) voir ηὔφρανε.
εὐφροσύνης II 17.
εὐχαριστίας III 400*l*.
εὐχέτην I 274.
εὐχήν III 325*m*, 447*c*.
εὐχόμενος I 174.
εὔχωμαι IV 143.
εὐψύχει I 84.(?)
εὐωδίαν III 176, 412*e*.
εὐωδίας III 198.
εὐωνυμίαν III 301*b*.
ἔφαγα III 155. — IV 108.
ἔφαγε IV 198.
ἔφαγεν IV 195, 198.
ἐφαίνετο III 90.
ἐφαλμάτων III 1*e*, leçon fautive pour σφαλμάτων.
ἐφάνη I 244. — III 289*k*.
ἔφερε IV 185.
ἔφερες I 52, 58. — III 353
ἐφευρεῖν I 172.
ἐφευρεμάτων III 332*c*.
ἐφευρημάτων III 332*c*.
(ἐφευρίσκω) voir ἐφευρεῖν.
ἔφησεν III 289*r*.
ἔφθασα IV 1*m*.
ἐφλεβοτόμησα III 344*a*.
ἐφλοβοτόμησα III 344*a*, variante du précédent; voir Pernot, *Études* I, 91.

ἐφόρει IV 12*b*.
ἐφόρεσας I 47.
ἐφύγασιν IV 178.
ἔφυγον III 216*i* (ὀποὔφυγον). — IV 178.
ἐφώνησε I 256.
ἐχάσαμεν II 57*a*, voir au mot βικίν.
ἔχει II 22. — III 66, 78, 110, 289*r*, 291*a*, 325*e*, 382*a*, 400*n*. — IV 41, 46, 120, 129*h*.
ἔχεις I 44, 48, 94 (*bis*), 96, 98. — III 85. — IV 172.
ἔχῃ II 105. — III 370, 394, 406*a*. — IV 2, 14, 209, 213.
ἔχῃς III 325*i*.
ἔχομεν III 345.
ἔχοντα I 264.
ἔχοντες II 83, 84.
ἐχόντων III 24.
ἐχόρταινα IV 98.
ἐχόρτασα I 56. — III 192.
ἐχόρτασαν III 216*g*.
ἔχουν I 88. — IV 128.
ἔχουσα III 150.
ἔχουσι I 122. — II 79, 84. — III 289*r*.
ἔχρηζεν III 216*g*.
ἐχρίσθη III 192.
ἔχω I 16, 139. — II 19*a*, 32, 62. — III 138*a*, 216*i*, 325*s*, 333, 400*f*. — IV 41, 47, 128, 130, 135, 140*f*, 154, 155, 157 (*bis*), 158, 207, 261; voir εἶχα et suiv., ἔχουν et suiv., ἔχωσι.
ἔχων III 216*w*, 370. — IV 155, 158.
ἐχώρει IV 264.
ἐχώρεσες III 187.
ἔχωσι I 119.
(ἐῶ) voir εἴασε.
ἕως I 82. — III 162, 293, 301*h*. — IV 270.

Z.

(ζαρώνω) voir ἐζάρωσεν.
ζάχαριν III 340*b*.
ζαχαρόθερμον III 404*i*, *eau chaude sucrée*.
ζέμα III 133, *eau chaude*.
ζέμαν III 133.
ζεματίσετε III 412*a*.
ζεματιστάς III 412*b*.

ζεῦγος III 35.
ζῇ III 382*b*.
ζημίαν IV 1*zz*, 191.
ζηλεύω IV 89*b*.
ζήσῃ IV 42.
ζήσω III 118, 132*i*, 216*u*.
ζητήσῃ III 412, 413.
ζήτησιν III 433.
ζητήσω III 134, 340, 342, 344.
ζητῶ III 133, 263, 432, 434, 439. — IV 71, 135; voir *ἐζήτουν*.
ζίντζυφα II 65*d*, gr. mod. *ζίζυφα* et *τζίτζυφα*.
ζουμίν III 300.
ζουμίτσιν III 155.
ζοῦσιν IV 24.
ζυμωθῇ II 26*e*; voir *ἐζυμώσαμεν*.
ζυμώματος I 74.
ζυμωτής IV 97, 225.
ζῶ IV 22; voir *ἔζουν*, *ζῇ*, *ζήσῃ*, sq., *ζοῦσιν*, *ζῶντα*, *ζῶσι*.
ζώμην III 325.
ζωμίν III 155.
ζωμόν I 264, 267. — III 300.
ζωνάριν III 335.
ζώνας III 325.
ζώνου III 51.
ξῶντα I 30.
ζῶσι IV 24.

H.

ἡ I 64, 123, 221, 256, 259, 266. — II 47, 48, 57, 80 (*bis*), 111. — III 1*c*, 52, etc. — IV 14, 47, etc.
ἤ I 2, 61 (*ter*), 109. — III 4, 86, 205 (*ter*), 219, 221, 276, 384, 400*ee*, 400 *ll*, 401, 409, 412*l*, 415, 419, 419*cc*. — IV 73*b*, 81, 97, 225.
ἠγανάκτησα I 183. — III 216*gg*. — IV 274.
ἠγάπησαν III 216*p*.
ἤγαρ III 5.
ἠγέρθην I 225.
ἠγόρασα IV 84.
ἠγόρασας I 87. — III 83.
ἠγόρασες III 83.
ἡγοῦμαι III 301*a*. — IV. 140*g*, 151.
ἡγούμενε III 301*a*.

ἡγουμένοις III 144.
ἡγούμενον III 112.
ἡγούμενος III 113, 216*nn*, 401, 406, 408*b*, 410.
ἡγουμένου III 444, 216*y*, 227, 330.
ἡγουμένων III *titre*, 32, 144, 251.
ἤγουν III 284.
ἠγριολάλησα I 140.
ἠγριώθησαν III 419*v*.
ἠγυρεύετο IV 93, variante de *ἐγυρεύετο*.
ἤδη I 5, 206.
ἡδέως III 200.
ἠδικημένοις III 248.
ἠδικημένον III 254*b*.
ἡδίστων III 447*e*.
ἡδραιωμένην III 400*aa*, variante de *ἑδραιωμένην*.
ἠδυνήθην I 172.
ἠθέλασιν IV 201.
ἤθελες I 106.
ἠθέλησα I 105.
ἠθέλησας III 236.
ἠθέλησεν II 68*d*.
ἠθικάς III 243.
ἦθος IV 170.
ἠκολούθησα IV 230.
ἤκουσα I 258. — IV 14*e*.
ἤκουσας II 62 (*bis*).
ἤλλαξας I 84.
ἦλθεν IV 189.
ἦλθες III 67, 89.
ἦλθον I 255. — III 1*b*. — IV 1*pp*, 187.
ἡλίου I 206.
ἤλυθα III 1*b*.
ἡμᾶς III 229, 238, 272*d*, 287, 324. — IV 1*dd*.
ἡμεῖς III 290, 311, 313, 315, 316, 318, 320, 322, 325*b*, 325*d*, 325*u*, 381. — IV 199, 202.
ἠμελημένον III 241.
ἠμελημένως III 5.
ἡμέρα I 227.
ἡμέραν I 43, 56, 101. — II 96*b*. — III 132*f*, 214, 264, 272, 272*c*. — IV 20, 115, 226.
ἡμέρας III 214, 216*ii*, 272*g*, 283*c*, 411, 412*h*.
ἡμερωθέντων I 260.
ἡμερώθη IV 208.

ἡμερῶν III 132*d*, 412*a*.
ἤμην I 68, 69, 70, 132*a*. — III 325*r*. — IV 92, 97, 109, 114.
ἡμῖν III 238.
ἥμισυ III 224.
ἤμουν IV 89*c*, 92, 97, 109, 114, 129*k*, 225.
ἤμουνε IV 114.
ἠμπορῶ III 132*i*.
ἡμῶν II 19*n*. — III 409.
ἥν III 291*a*, 435. — IV 21, 128.
ἡνίκα I 130.
ἤνοιγα IV 26.
ἤνοιξα I 216.
ἥνπερ III 235, 289*o*.
ἠξεύρεις III 65. — IV 167; variante de *ἐξεύρεις*.
ἤπαιρναν IV 127.
ἠπλώθη III 192*a*.
ἠπλώθην I 189.
ἤπλωσας I 145.
ἠπορημένην I 108.
ἠρξάμην I 251. — III 191. — IV 182, 187, 232.
ἤρξατο I 190. — IV 75.
ἥρπασα I 249.
ἤρχομην IV 1*uu*.
ἤρχομουν IV 1*uu*.
ἤρχουμουν IV 227.
ἡρωϊκάς III 17.
ἡρώων I 116.
ἦσαν III 310, 325*k*. — IV 85.
ἠσθένησαν III 419*t*.
ἤσουν I 68.
ἦσπερ III 235.
ἡσυχάζειν III 1*d*.
ἡσυχίας III 404*m*.
ἡσύχως III 400*a*.
ἦταν III 370.
ἥτις III 1*i*. — IV 152.
ἦτον III 41, 42, 43, 44, 188, 190, 383. — IV 116, 180, 189, 256.
ἡτον III 188.
ηὐκαίρησεν I 259, *se vider*, *se creuser*; cf. gr. mod. *εὔκαιρος*, *εὐκαιρώνω*; pour l'évolution sémantique comparer *ἄδεια*, *ἀδειάζω*, *ἄδειος*.

ηὗρα IV 181, 231.
ηὗραν IV 200.
ηὕρηκα IV 83, 181.
ηὕρισκα IV 26.
ηὔφρανε I 266.
ἠφανίσθησαν I 76.
ἠφέρασι III 241.
ἤφερες III 353
ἤφινες I 105.

Θ.

θάλασσα II 80.
θάλασσαν I 58 peut-être dans le sens moderne de *fatras*? — IV 1*g*.
θαλάσσης III 440. — IV 144.
θαλαττίου III 441.
θάνατον IV 147.
θανάτου II 100. — III 289*h*.
θανατώσουν III 216*k*.
θάπτω II 26*k*; voir *θάψης* et suiv.
θαρρεῖς I 142; voir *ἐθάρρεις*.
θαρρήσας III 446.
θαῦμα II 68*a*. — III 253.
θαύμασον III 8.
θαυμαστόν IV 195, 198.
θαύματος III 175, 289*g*.
θάψης II 23.
θάψουν I 30.
θέ III 154, pour *θεέ*.
θέαμα III 325*i*.
θεανθρώπου IV 184.
θεαρχικωτάτη IV 1*bb*.
θέας III 198.
θεέ II 87. — III 154.
θεία III 35.
θείαν III 242.
θείας III 283*c*.
θεῖον IV 14*f*.
θέλ' II 31.

ϑέλει II 45, 46 (*bis*). — IV 19.
ϑέλεις II 19*j*, 25. — III 247, 350, 364, 390.
ϑελεῖς III 350.
ϑέλῃ III 223, 389.
ϑέλῃς IV 2, 14.
ϑελήσεις III 247.
ϑέλομεν II 30*a* (*bis*).
ϑέλουν II 26*i*, 34*a*, 35, 43, 46.
ϑέλουσιν II 32. — III 405.
ϑέλω I 26, 102. — II 5, 30 (*bis*), 33, 34. — III 132*h*, 138, 216*r*, 216*ff*, 307, 333, 390; voir *ἠϑέλασιν* et suiv.
ϑέλων III 138.
(*ϑεμελιῶ*) voir *τεϑεμελιωμένην*.
ϑέμις III 295*f*.
ϑέντες IV 168.
Θεοδώρου I *titre*; III *titre*. — IV *titre*.
ϑεόϑεν III 426.
ϑεόν IV 281.
ϑεός III 272*c*, 289*o*, 400*r*.
ϑεόσοφος IV 1*xx*.
ϑεόστεπτε I 178. — III 400*pp*. — IV 288.
ϑεοστεφίᾳ IV 292.
ϑεοῦ III 426. — IV *ww*, 184.
Θεοφίλου III 423.
ϑεραπείας IV 78.
ϑερμαλατέαν III 301*a*, *saumure chaude*.
ϑερμοδότης III 62, *le serviteur qui apporte l'eau chaude*; cf. Gelzer, *Leont. Nap.* 5, 6.
ϑερμόν III 107. — IV 50.
ϑερμότσικον III 102, pour *ϑερμούτσικον*.
ϑερμούτσικον III 102.
ϑές III 56. — IV 61, 62.
ϑέσῃ III 371.
ϑέτουν III 301*d*; voir *ἔϑεκα* et suiv., *ϑέντες*, *ϑήσῃ*
ϑεωρεῖς I 67, 228.
ϑεωρῇς III 95.
ϑεωροῦσι III 403*a*.
ϑεωρῶ IV 128.
ϑηρίοις III 10.
ϑήσῃ III 371.
ϑλάω voir. *ἐϑλάσϑησαν*.
ϑλίβομαι III 400*mm*; voir *τεϑλιμμένας* et suiv.
ϑλιμμένη I 55.

ϑλίψεις III 3, 419*z*.
ϑλίψιν I 16. — III 325*s*, 419*z*.
ϑόρυβον I 212.
ϑορύβου I 132.
ϑρασέαν III 370.
ϑρασεῖαν III 370.
ϑράσον III 249, variante du suivant.
ϑράσος III 249.
ϑρασύς III 168.
ϑρέφει IV 129*h*, 129*i*.
ϑρέψετε III 412*e*.
ϑρέψῃ II 26*n*.
ϑρέψῃς IV 14*d*.
ϑρήνους II 16.
ϑρηνῶ I 57.
ϑρηνῶν I 218.
ϑρήνων II 16.
ϑριμύτης III 305, pour *δριμύτης*.
ϑρόνον IV 243.
ϑρυβόξυλα III 299, variante de *ϑρυμπόξυλα*.
ϑρυμπόξυλα III 299, *brins de sarriette*; cf. *ἁγιόϑρουμπον*, II 42*a*.
ϑρυμτόξυλα III 299, variante du précédent.
ϑρύμματα I 265. — II 105. — III 155, 301*h*, 310.
ϑρυπτόξυλα III 299, variante de *ϑρυμπόξυλα*.
ϑυγατέραν I 107.
ϑυγατέρας I 65.
ϑυμιατόν III 41.
ϑυμοῦ III 229.
ϑύννα III 99, *thon*; voir Krumbacher, *Fischbuch*, 370; Germano, *ϑύννος*, *ὁ*, *s. v. tonno*
ϑύνναν III 104, 205, 259. — IV 94.
ϑυννόκομμαν III 206.
ϑυννομαγειρίαν IV 27.
ϑυννομαγερίαν IV 27.
ϑύρα II 57. — IV 281.
ϑύραι I 81. — II 57.
ϑύραν I 84, 126, 130, 180, 182, 183, 188, 205, 226. — II 98. — IV 9, 179.
ϑύρας III 328.
ϑυρωρόν III 396.
ϑωρῇς III 95.
ϑωροῦσι III 403*a*.
ϑωρῶ IV 128.

I.

ἴαμβον IV 71, 73*a*.
ἴασιν III 7.
ἰατρεία III 404*b*.
ἰατρεὶαι III 404*b*.
ἰατρειάν III 511*b*.
ἰατρεύση III 417.
ἰατρικά III 404*c*.
ἰατρικῶν III 404*c*.
ἰατρόν III 334*b*, 406*b*, 407, 414.
ἰατρός III 410.
ἰατρούς III 334*b*, 402, 405*a*.
ἰδέ III 325*i*, 325*p*.
ἴδε III 327*p*. — IV 184, 198.
ἰδεῖν III 173.
ἰδέτε III 325*l*.
ἰδῇ II 96*b*.
ἴδη III 224*a*, 399. — IV 49.
ἰδῆς II 26*e*.
ἴδης III 295*b*, 295*c*.
ἰδίαν II 76.
ἰδικός III 261.
ἰδόντες IV 193.
ἰδού III 381, 422. — IV 159.
ἴδω III 125, 135, 216*r*, 338, 344.
ἰδῶ III 204, 216*z* (ἀφοῦ δὲ ’δῶ), 390. — IV 65.
ἰδών I 267. — IV 169.
ἴδωσι I 148.
ἱκανώση II 28.
ἱκετίας III 447*a*.
Ἱλαρίων III 387, voir notre *Introduction*, 9, 10, 18, 19.
Ἱλαρίωνα III 431*a*.
Ἱλαριῶνα III 387.
Ἱλαρίωνος III *titre*.
ἵλεως II 115.
ἱμάτιν I 50, 60, 93. — III 302.
ἱμάτιον I 46.
ἵνα I 86. — II 56*b*. — III 1*e*, 138*c*, 216*k*, 216*mm*, 232, 252, 284, 286, 289*f*, 325*k*, 332*b*, 334*b*, 344*b*, 382, 400*p*, 408*b*, 412*k*, 418, 447*d*. — IV 80, 142, 165, 172 par correction.

ἰντίβιν II 40, *chicorée blanche*, gr. mod. ἀντίδι.
ἰοζούμιν III 303, (par correction) *soupe au vert-de-gris*.
ἰός III 306.
Ἱπποκράτην III 412*i*, 416.
Ἱπποκράτους III 412*i*.
ἵσταμαι IV 36.
ἱσταμένην IV 100.
ἱστάμενοι II 91.
ἱστάμην I 250.
ἵστασαι III 351.
ἱστέκεσαι III 351, variante de στήκεσαι.
ἱστέκη III 45.
(ἵστημι) voir ἔστησαν et suiv., στήσας
ἱστίαν IV 131, variante νιστίαν; cf. Pernot, *Études* I, 231.
ἱστοριῶν III 23.
ἰσχάδας III 282.
ἰσχύει III 327.
ἰσχύεις III 61, 74*d*.
ἰσχύν III 14, 21*a*.
ἰσχύουσιν III 400 *ee*.
ἰσχυροῖς III 10.
ἰσχύσει III 327.
ἰσχύσουσιν III 400*ee*.
ἴσως I 162. — II 70. — III 10, 368.
ἰταμωδεστέρους I 27, *audacieux*, cf. gr. anc. ἰταμός.
ἰχθύν III 274.
ἰχθύς III 128.
ἰχθύων III 143, 258. — IV 134.
ἴχνεσιν III 11.
Ἰωνᾶν III 441.

K.

κ’ III 62, 108*a*, 216*h*, 216*n*, 216*p*, etc. — IV 56, 69, etc.
καβάδιν IV 12*a*, *caftan*; Sophocles, s. v.; Lambros, *Romans grecs*, 342; Vasmer, *Études gréco-slaves*, 236. Le mot existe encore aujourd’hui dialectalement; à Chio il a le sens de φουστάνι.
καβαλλάρης III 69, 136.
καβαλλάριοι III 266.
καβαλλάριος III 69.
καβαλλικεύουσιν III 266.

καβαλλικεύω II 26*m*.
καβαλλικεύσωσι III 405.
κάγκελλα I 82.
κἀγώ I 218. — II 95. — IV 16, 79, 188.
κἀδεκατέσσαρα III 181, variante de *κἂν δεκατέσσαρα*.
κάδος II 56.
καθ' avec l'*acc.* I 43, 101, 235. — II 91, 114. — III 216*m*, 256, 264, 272*c*, 322, 329. — IV 1*dd*, 21, 46, 182.
καθ' avec le *gén.* II 19*n*.
καθά III 190.
καθάπερ. I 171. — III 171.
καθαρῶς III 36, 143, 173, 249.
καθαροκόσκινον II 52, *crible à sasser.*
καθέζεσαι I 75, 100.
καθέζεται III 325*a*.
καθέζομαι I 54. — III 201, 216*v*, 301*f*; voir *ἐκαθέζου*, *καθίζου*; cf. *καθημένους* et suiv., *καθίζει* et suiv.
καθέν' III 366.
καθεξῆς III 400*i*, 408*a*.
καθερισμένα IV 200, pour *καθαρισμένα*; Pernot, *Études* I, 78—79.
καθές IV 61.
κάθεσαι III 53.
καθηγούμενος III 301*a*.
καθημένους IV 216*mm*.
κάθηται II 7. — III 399, 400; voir *ἐκάθισα* et suiv., *κάθισ'* et suiv., *κάθονται*; cf. *καθέζομαι* et suiv.
κάθηνται II 90. — III 227.
καθίζει IV 65; cf. *καθέζομαι* et suiv., *καθημένους* et suiv.
καθίζου I 158.
καθικετεύειν IV 1*d*.
καθικετεύων IV 1*d*.
κάθισ' IV 245.
κάθισα III 191.
[*καθίσαι*] I 262.
κάθισε III 325*i*. — IV 245.
καθίση III 397.
καθίσῃς IV 172.
κάθισμα III 42, *tropaire pendant lequel il est permis de s'asseoir; une des vingt grandes divisions du psautier* (Clugnet, *Dict. liturg.* 71, 167).
κάθισμαν III 42, variante du précédent.
καθιστᾷ III 419*c*.
καθιστάνω III 419*c*.

καθιστῶ III 419*c*, voir *ἐκατέστησεν*, *καταστήσω*.
καθόλου III 105, 290. — IV 201.
κάθονται II 90. — III 227.
καθορᾷν III 143.
καθυβρίζειν III 233.
καθυβρίζουσι IV 136.
καθώσπερ III 171. — IV 1*ii*.
καί I 5, 7, 8 (*bis*), etc. — II 1, 4, 6 (*bis*), etc. — III 2, 3 (*bis*), 5, etc. — IV 1*g**, 1*h*, 1*n*, etc. Pour les contractions de *καὶ*, voir au cours de la lettre *κ*.
καινουριοχαλασμένον IV 267.
καίπερ III 138*d*.
καιρόν II 65*a*, 83. — III 400*o*. — IV 20.
καιρός I 41, 244.
καιροῦ I 5.
κακά III 331.
κἀκεῖνα III 33. — IV 113.
κἀκεῖνοι III 33.
κακίας III 385, 400*j*.
κακίστοις III 232, mauvaise leçon pour *κακοῖς τισί*.
κάκιστον III 35.
κακκάβιν III 101, 292.
κακκαβίου III 294.
κακοαδικημένος III 224.
κακοδικημένον III 419*bb*, pour *κακοηδικημένον*.
κακοδικημένος III 224, pour *κακοηδικημένος*.
κακοδικήσω II 108, pour *κακοδιοικήσω*.
κακοῖς II 4. — III 232.
κακομήχανον IV 242.
κακόν II 72. — III 289*c* (*bis*).
κακότυχος III 132*i*, 400*kk*.
κακοχυμίαν III 282.
κακῶν II 4.
κακῶς II 167.
καλά II 89. — III 310, 365, 376.
καλάμιν I 249.
καλαμαρίτσια III 275*a*.
καλαμαύχιν II 26*l*, voir *καμελαύκιν*
καλαπόδιν IV 59.
καλάς III 154, 224*b*, 398.
καλέ IV 127*a*, 254.
κάλει III 301*a*.

καλεῖ III 301*a*.
καλές III 216*q*.
καλή I 227.
καλήν II 96*b*. — III 296. — IV 226, 240 (*bis*).
καλῆς III 234, 301*b*.
καλῇς III 301*b*.
καλίγια II 48. — III 49, 336. — IV 85; *chaussures*; Sophocles, s. v., G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 23.
καλίκια II 33. — III 49, comme le précédent.
κάλλια I 238.
καλλιγράφος IV 210.
κάλλιστα IV 77.
κάλλιον III 383. — IV 140*f*, 256.
καλλίστην I 91.
κάλλιστον I 274. — II 59.
καλλίστου IV 88.
καλογερίτσιν III 354.
καλογεριτσίους III 301*c*.
καλόγερον III 400*b*, 400*kk*.
καλόγερος III 48, 289*a*, 397.
καλογέρου III 194.
καλογέρους III 130, 301*c*.
καλογέρων III 217.
καλόγηρον III 400*b*, 400*kk*.
καλογήρους III 130, 301*c*.
καλοκαβαλλάρης IV 8.
καλοκαίριν I 196. — IV 12*b*.
καλοκτένιστος IV 8.
καλολέοντας III 295. (?)
Καλολέοντος III 295*c*. (?)
καλόν III 103, 325*e*, 354, 361, 434, 437. — IV 92, 224.
καλονάρχος III 59, voir *κανονάρχος*.
καλοοικοδέσποινες IV 123, 126.
καλοκοδέσποινες IV 123, 126.
καλός IV 213.
καλοστιχοπλόκοι IV 82.
καλούμενον III 419*e*.
καλούμενος III 419*k*, 419*m*, 419*u*.
καλοῦντες III 301.
καλούς III 180.
καλόφωνος III 74*c*.
καλοχτένιστος IV 8.
καλοψουνιστής IV 48.

καλοψωνιστής IV 48.
καλῶ I 121; voir *ἐκάλεσας*, *κάλει* sq., *καλούμενον* sqq.
καλῶν II 81.
καλῶς II 66. — III 331, 400*cc*. — IV 1*cc*.
καμαροτριχάρης IV 8.
κἀμέ III 442.
καμελαύκιν I 171, aujourd'hui *chapeau des prêtres grecs*; cf. Sophocles, s. v. G. Meyer, *Alban. Wörterbuch*, 172, Vasmer, *Études gréco-slaves*, 237; une autre forme est *καλαμαύχιν*, cité plus haut.
καμελαύχιν I 165, voir le précédent.
καμμίαν III 84*a*.
κάμμυε III 366.
κάμμυζε III 366.
κάμμυσε III 366.
κάμνει III 400*q*.
κάμνουσι IV 24.
κάμνω I 93, 95 (*bis*), 96, 97.
κἀμοί III 30.
κάμπον IV 130*a*.
κάμποσα III 400*hh*.
κάμπου IV 130*a*.
κἄν = (*et*) *si* I 15, 40 (*ter*), 119; cf. III 138, 223; *ὅσα κἄν* I 159.
κἄν, *pris adverbialement*. I 67, 193. — III 38, 45*a*, 45*b* 66, 78, 83, 84, 84*a*, 86, 105, 156, 173, 179*a*, 180, 181, 182, 184*a*, 204, 216*dd*, 216*ii*, 216*oo*, 221, 237, 259, 262, 269, 295, 310, 370, 400*hh*, 406*b*, 407, 408, 412*h*, 412*l*. — IV 14*c*, 55, 83, 94, 98, 119, 121, 129*g*, 129*n*.
κανείς III 130, 216*g*, 217, 224*a*, 325*f*, 370.
κανένα III 169.
κανέναν III 169.
Κανικλείου III 415, voir les *Notes*.
Κανίκλην III 415.
καννναβοσησαμᾶτος IV 129*j*, *pourvu de chènevis et de sésame*.
καννναβούριν II 45, *chènevis*.
κανονάρχην I 99, *enfant de chœur*; cf. Clugnet, *Dict.* 74.
κανονάρχος III 60, cf. *καλονάρχος*; voir le précédent.

καντήλαν II 42*e*.
καπήλου I 107.
καπνίσματα II 42*g*.
καπνισμένον III 207.
καπνός IV 1*ff*.
κάπου IV 83.
καπουλικήν IV 89*c*, ***métier de portefaix***, cf. Coray, *Ἄτακτα*, I, 175 et Sophocles, s. v. *καπούλιον* et *σκαπούλιον*.
κάππα IV 261, 258 (***bis***), 259, 273 (***bis***), 274.
κάππαν IV 268.
κάππαριν III 344*b*.
καραβίδας III 276.
καραβιδίτσας III 276.
καράνος I 257. Au sujet de ce mot, M. Vasmer nous écrit: „Der Vers *ἀφῆτε τον, πτωχός ἐνι, καράνος, πελεγρῖνος* macht mir keine Schwierigkeiten: von ***karati*** „büssen lassen, strafen" giebt es freilich im Aksl., so viel ich weiss, kein belegtes Wort ***karan***, doch kann es erschlossen werden aus kroat. ***karan*** „Mannsname", s. Daničić, ***Rječnik hrvatskoga jesika*** IV 855: kroat. ***kârnî*** „büssend" ib. p. 870, neuslov. ***káranec*** „der Gerügte", s. Pleteršnik, ***Slovensko-nemski slovar*** I 388, čech. ***káranec*** „Züchtling", s. Kott, ***Slovnik*** I 670. Alle diese Zeugnisse lehren uns, dass das part. praeteriti passivi von ***karati-karan*** schon in alter Zeit zum Substantiv wurde, welche Bedeutung („Büsser") es also auch im Aksl. haben musste. So wird *καράνος* mit „Züchtling" zu übersetzen sein und ist als slavisches Lehnwort zu betrachten. Dossios, ***Studii Greco-Romane*** (Jasi 1901), I 17 erklärt *καράνος, σκαράνικος* als rumänische Lehnwörter".
καρβούνια III 419*z*.
καρβούνιν II 30. — III 325*t*, 419*z*.
κάρδαμον II 40.
καρδιά I 228, 266.
καρδίαι III 178.
καρδιακόν I 21.
καρδίαν I 151. — II 19*a*.
καρδιάν III 372.
καρδίας III 178, 447*b*. — IV 143.
καρίδας III 276. — IV 129*j*.
καριδίτσας III 276.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

καρκατσᾶς I 35, ***tête***? Cf. *κάρκανον = τὸ γυμνὸν ὀστοῦν τῆς κεφαλῆς* (Manolakakis, *Καρπαθιακά*, Athènes, 1896, 194). Dans le ***Poulologos*** (214, cf. 227, 228) *καρκαντσᾶς* désigne un oiseau (numida meleagris L.), voir l'***Annuaire du Parnassos***, 1897, 120. A Lesbos, *καρκατζέλα*, signifie ***colin-maillard*** (Kretschmer, ***Lesbos***, 467).
καρναβάδιν II 38, 45. — III 162; ***sorte de cumin***.
καροῦχαι III 74, 132*c*. — ***char***, Sophocles s. v.
καροῦχοι III 74, 132*c*.
καρόφαλον III 150, variante de *καρυόφυλλον*; cf. gr. mod. *γαρούφαλο*.
καρροῦχαι IV 130*b*.
καρτέρησε III 400*f*.
καρτέρησον III 400*f*.
καρυδᾶτ' IV 129*l*, ***gâteau de noix;*** dans un autre sens et ironiquement *Quadrup*. 171.
καρυδᾶτον III 283*a*.
καρύδια II 44. — III 282.
καρυδίτσια III 282.
καρυδοκουκκουνάρια II 44.
καρυόφαλον III 150, voir le suivant.
καρυόφυλλον III 150.
καρφίν I 87.
κάστανα II 65*d*.
κατ' avec le ***gén***. I 166. — IV 1*ee*, 194.
κατ' avec l' ***acc***. I 41. — II 19*g*, 73, 82. — III 216*pp*. — IV 1*f*, 1*yy*, 1*ccc*.
κατά avec le ***gén***. I 189. — III 294. — IV 66, 130*a*.
κατά avec l' ***acc***. I 92. — II 76. — III 14, 18, 29, 31. — IV 91, 130*a*.
κάτα IV 191.
κατάβα I 168.
κατάβαινε III 100.
καταβῇ III 375.
κατκβλαττᾶς IV 114, ***teinturier*** (?), cf. *βλαττίν*; Coray, *Ἄτακτα*, I, 185. Il ne peut être ici question que d'un métier vulgaire. Chez Théodore Prodrome (Migne, ***Patrol. gr.***, 33, 1265) on trouve de même *βλαττοπώλης* opposé à *σοφός*.
καταβυθιζόντων IV 1*oo*.
κατάγῃ II 10.
κατάγνωσε II 68.

καταδαπανᾷ IV 152; voir κατεδαπάνησα.
καταδεχομένη I 123.
καταδίκασε II 68.
καταδικάσουσι IV 147.
καταδικάσουσιν IV 147.
καταδικάσωσι IV 147.
κατάδικος III 289*k*.
κατάδραμε I 167.
καταζαρωμένην IV 222.
(καταισχύνω) voir κατησχυμένον.
κατακαῶσι IV 1*hh*.
κατακλύζουσαν IV 1*h*.
κατακόπτουσι I 53, obscur à ce passage.
κατακρατήσας IV 1*x*.
κατακρίνεις II 70.
κατακρίνομεν III 272*e*.
κατάκρινον II 68.
κατακρίνουσιν III 324.
κατακρίσεις IV 287.
καταλάβῃς II 109.
καταλέγειν III 419*b*; voir κατεῖπον.
κατάλειψον I 195.
καταλιμπάνω III 138*b*.
κατάλληλον I 7.
κατάλογον I 116.
καταλόγων III 18.
καταλύοντες III 289*l*.
καταμάθῃς III 252.
κατάνευσον III 439.
κατάξηρον II 19*c*.
καταπαύσαντος I 219.
καταπεσών I 169, 189.
καταπεφρονημένα III 216*j*.
καταπίασε II 54*a*.
καταπίνῃ III 395*a*.
καταπίνουσιν III 225.
καταπίνω III 202.
καταπίπτουσιν I 78; voir καταπεσών.
καταποντιζόντων IV 1*oo*.
καταπρόσωπα IV 253.
κατάργα IV 163, pour κρατάρχα, par dissimilation graphique.
κατάρραχα III 224*b*, 398, *sur le dos*, cf. κατακέφαλα, κατάκαρδα, etc.
κατασκηματίσῃς II 24*a*, pour κατασχηματίσῃς.

καταστήσω II 19*m*.
κατατεθεῖναι III 439.
κατάτρεχε I 169; voir κατάδραμε.
(καταφεύγω) voir κατέφυγα.
καταφλέγει II 70.
καταφρονημένα III 244; voir καταπεφρονημένα.
καταφύγιον IV 283.
(καταχρειῶ) voir κατηχρειωμένον.
(κατεβάζω) voir ἐκατέβασαν.
(κατεβαίνω) voir ἐκατέβηκεν.
κατέβηκεν III 165*a*, variante de ἐκατέβηκεν.
κατεδαπάνησα II 96.
(κάτειμι) voir κάτεισιν.
κατεῖπον III 444.
κάτεισιν II 10.
(κατεμπλέκω) voir ἐκατεμπλέκαμεν.
(κατέρχομαι) voir κατῆλθον.
κατεσθίομεν III 290; voir κατέφαγον.
κατευθύτας III 380 (?)
κατευτελισμένοι III 139; voir κατηυτελισμένα et suiv.
κατευτελισμένον III 1*j*.
κατέφαγον II 96.
κατέφυγα III 1*g*, 425.
κατέχουσαν IV 101.
κατῆλθον IV 188.
κατησχυμένον IV 1*h**.
κατηυτελισμένα III 244.
κατηυτελισμένοι III 139.
κατηυτελισμένον III 1*j*, 116*a*.
κατηυτελισμένος III 139.
κατηυτελισμένων III 21*j*.
κατηφής IV 36.
κατηχίζει III 392, 396.
κατηχίζουσι III 324.
κατηχρειωμένον IV 1*tt*.
(κατοικῶ) voir ἐκατοίκησεν.
κατονείδιζε II 68.
κατορθωμάτων III 1*c*.
κατούδιν IV 190, 193, 199.
κάτσε III 325*i*.
κάτσῃ III 397, 400. — IV 64.
κάτσωμεν I 243.
κάτω I 209. — III 1*f*, 162, 294. — IV 188, 270.

κατώγαιον IV 177.
κατώγιν IV 177.
κατώφλιν IV 9.
καυκίν III 124.
καύσιμον II 30.
καύχημα II 1.
καυχήσθην IV 216.
(*κεῖμαι*) voir *ἔκειτο*.
κείμενα IV 32*b*, 134.
κειμένη IV 134.
κειμένην IV 134.
κείμενον III 1*f*. — IV 181.
κεῖνες IV 113.
κεῖνος III 395*a*.
κεῖται III 148, 400, 411, 419*aa*.
κείτεται III 411.
κείτομαι III 216*t*.
κέκτημαι III 138*d*. — IV 151.
κεκτήμεθα III 325*v*.
κεκτημένοι III 325*v*.
κεκτημένος III 12, 21*a*.
κεκτημένου III 21*a*.
κεκτημένων III 21, 21*a*.
κέκτησαι III 85.
κέκτηται III 84, 400*n*.
κελεύεις I 61.
κελεύῃς II 19*d*.
κελλάρην III 100, 203, 392.
κέλλη IV 192; cf. Sophocles et G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 30.
κελλίν IV 166.
κελλίου IV 32*a*.
κεντήκλας IV 121, 124, 127, ***vêtement ou couverture d'étoffe grossière;*** la forme ordinaire est *κέντουκλον* (lat. *centunculus*), cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 30 et *Typicon-Kosmosotira*, 37.
κεντηνάριν III 110.
κέντησε IV 96.
κέντησον IV 96.
κεντούκλας IV 63, 121, 124, 127, 128; cf. *κεντήκλας*.
κεντούκλεαν IV 121, variante du précédent.
(*κεντῶ*) voir *κέντησε*.
κένωνε II 19*j*.
κενώτατα I 270.

κερά IV 61, 104 (*bis*).
κεράδες IV 123, 126.
κεραμίδια I 77.
κερατᾶν I 20; Tsitsélis, *Gloss. de Céphalonie*, 222, cite le mot comme synonyme de *περίδρομος* et de *παρωνυχίς*, donc *panaris*.
κέρδη I 151.
(*κερδίζω*) voir *ἐκέρδισας*.
κέρδος IV 129*p*, 129*r*.
κερίν II 42*f*, 59.
κερνοῦν IV 56.
κεφαλῇ III 240.
κεφαλήν II 19. — III 240, 404*k*. — IV 40.
κεφάλι IV 433*a*.
κεφάλια III 184.
(*κεφαλιάζω*) voir *ἐκεφαλίασεν*.
κεφάλιν III 325*g*, 325*j*, 412*c*.
κέφαλοι III 325*k*.
κέφαλος III 153.
κεφάλους III 325*a*.
κηκίδιν II 60.
κήλην I 18.
κηντηνάριν III 110.
κῆπος I 78. — IV 129*i*.
κηπουρικήν IV 129*a*.
κηπουρόν IV 129*i*.
κηπουρός IV 129*g*, 129*h*.
κηπουρῶν IV 129*c*.
κηρόν III 86.
κηρός IV 1*ii*.
κηροστούπιν II 53 (?), *rat de cave*, d'après Legrand.
κηρούς III 86.
κήτους III 441.
κηρυχθήσῃ IV 1*t*.
κιβαρίτην IV 81, ***pain grossier***, lat. ***cibarius***, voir Du Cange et Sophocles; cf. *Quadrup.* 365—367: *ὡς οὐδ' ὁ ἥλιος ποτὲ ἰσάζει μὲ τὰ ἄστρα, | ὡς οὐδὲ τὸ καλὸν ψωμὶν τὸ σεμιδαλευρᾶτον | ἰσάζει μὲ τὸ κιβαρὸν ἢ μετὰ τὸ κριθίνον* (variante *μὲ τὴν κριθαρίδα*).
κιθαργός III 161, ***limande***, en grec ancien *κίθαρος*; cf. Coray ***ad Xenocratem***, 92.
κινδινεύσῃς III 418.
κινοῦμαι III 309.

κινοῦν II 11, 12. — IV 67.

κινῶ I 249; voir *ἐκίνησαν*.

κιρνοῦν IV 56.

κιτρίου III 283.

κίτρου III 283; Coray, *Ἄτακτα* I, 282: „*Τὸ διὰ κίτρου εἶναι γλύκισμα κίτρου* (cédrat confit) *ἑψημένου μὲ μέλι ἢ σάκχαρον. Οὕτως ὠνόμαζαν Διὰ ῥόδων, Διὰ κυδωνίων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ τὸν καρπὸν ἢ τὰ ἄνθη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσκευάζοντο*“.

κλαίγω IV 18.

κλαίματος III 374 (?)

κλαίω I 57. — III 400*mm*, 431.

κλαίων III 431.

κλαπωτά IV 24, 39, *ouvrage d'or filé*, voir Du Cange, au mot *κλαπωτός*.

κλαπωτήν IV 25, 25*a*.

κλαπωτοῖς IV 39.

κλάσματος III 374, mot obscur à ce passage, variantes *κλαίματος*, *πλάσματος*.

κλειδᾶς II 57, gr. mod. *κλειδαρᾶς*.

κλειδίν I 216; voir *ἐκλείδωσε*.

κλειδωμένον I 203.

κλείει I 126.

κλείσασα I 180.

κλείσῃς IV 1*g**, 1*ss*.

κλῆρον I 63. — II 77, 83.

κλῆσιν III 400*cc*, 297.

κλῆσις III 289*q*.

κλιμάτων IV 163.

κλίναι I 206.

κλινάριν I 71.

κλίνην I 201, 204.

κλίνης I 202.

κλίνων III 419*s*.

κλονίζομαι III 400*mm*.

(*κλῶ*) voir *ἐκλάστη*.

κλώθει IV 68, *tordre*, dans le sens de *manger avidement*.

κλώσῃ IV 54; voir le précédent.

κλωστᾶτα III 295*d* (*καὶ κρούσιν καὶ κλωστᾶτα*?), cf. *κλωστή*.

κλωτσᾶτα III 295*d*, variante du précédent, cf. *κλωτσῶ*?

κνήθει III 404*k*; voir *ἔκνηθες*.

κνήθεσαι III 47.

κνηκῆτον I 60.

κοδιμέντα I 13, *condiments*; G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 38, Vasmer, *Études gréco-slaves* II, 243; cf. plus bas *κονδιμέντα*.

κοιλιά I 259. — III 419*h*.

κοιλία III 192*a*, 216.

κοιλιάν IV 253.

κοιμᾶσαι III 79.

κοιμηθείς I 223.

κοιμοῦμαι III 419*o*. — IV 269; voir *ἐκοίμω*.

κοιμῶνται II 90.

κοινοβίοις III 26.

κοινοβίῳ III 26.

κόκκινη III 152.

κόκκινος III 152.

κολάζομαι IV 150.

κόλακας III 400*i*.

κόλακες III 227, 289*d*.

κολακεύειν IV 232.

κολακεύουσα I 192.

κολάσεις IV 149.

κολέντας III 295. Coray, *Ἄτακτα* I, 286, voit là l'italien *collana*, *collanetta*, ce qui offre des difficultés phonétiques. On peut penser à *κόλεντα* „gimblettes de Noël ou du jour de l'an" (G. Meyer, *Neugr. Stud.* II 52, III 23, Vasmer, *Études gréco-slaves* II, 245), mais un tel sens ne convient pas ici.

κόλλειται III 211, variante fautive de *ἐκόλλησε*.

κόλλυβα II 43.

κόλπος IV 11, 12.

κολυμβᾶν I 103.

κολυμβητής I 103.

κομμάτας IV 129*m*.

κομμάτια I 267. — III 103, 104, 159.

κομμάτιν III 103, 206. — IV 31.

κομματίτσιν III 434.

κομματοπούλιν III 434, diminutif de *κομμάτιν*.

κομματούκλας IV 89*e*, augmentatif de *κομμάτιν*.

κομματοῦραν IV 116, comme le précédent.

Κομνηνόβλαστε IV 1*b*.

κομνηνοβλάστητον IV 275.

Κομνηνόν III *titre*, 400*v*. — IV *titre*.

κομπάζων III 138, *se vanter*; cf. Coray, *Ἄτακτα* II, 195.

κομποκτυπίζων III 332, leçon fautive pour *βομβοκτυπίζων*.

κομπώσειν I 106, *tromper*; voir Du Cange, s. v. *κομβώνειν*, et Coray, *Ἄτακτα* II, 195.

κομπωσίας I 111, *tromperies*.

κόνει III 240.

κονιδᾶτα III 76, de κόνιδα, *lente*; cf. *pattes de mouches*, mauvaise écriture.

κόνιν III 240.

κόνις III 249.

κοντάριν III 374.

κοντίτους II 42*g*; Sophocles, *s. v.* κονδῖτος, Vasmer, *Études gréco-slaves*, II, 245.

κοντογύρισμα I 176, *courte volte.*

κοντός I 161.

κοντοσφίκτουρον II 34, *vêtement court et serré*, voir Du Cange et Sophocles, s. v. σφικτούριον, et Coray, Ἄτακτα I, 55, 332; on trouve plus loin μεταξοσφικτουρᾶτος, *vêtu d'un* σφικτούριον *de soie.*

κοντριάρικον III 355, *couvert de plaies*; cf. Germano, s. v. *piagato*, μᾶνας μαῦρος παλιόμαυρος, χιλιῶν χρονῶν κοντριάρης; cf. Kanellakis, *Chiaca Anal.*, 5, et κοντρογα(δ)οῦρα. Sakellarios, 602.

κοπανίσουσιν III 362.

κοπανίσωσι III 362.

κοπετόν III 358. — IV 120.

κόπου I 49. — IV 15.

κοπροξύστης III 70*a*.

κοπροπαραγέμιστον IV 252.

κόπτε III 101; voir ἐκόπην et suiv., κόφτε et suiv.

κόπτομαι I 57.

κορεσθείς I 217.

κορεσθῆναι IV 187.

κόρον III 260, 283*e*, 287, 312. — IV 187.

κορυντζάριν III 356, *qui a la pépie.*

κορυτζιάριν III 356, comme le précédent.

κορφήν III 404*k*.

κόρφος IV 11.

κορώνας III 72.

κοσκινᾶν IV 130.

κοσκινᾶς IV 140*f*.

κοσκινίσουν II 26*d*.

κόσκινον II 52.

κοσμήτης I 79, *entablement*; cf. Du Cange, Sophocles, s. v., et Lambros, *Romans grecs*, 14; *ibid.*, 307, v. 433 et p. 311, v. 535, ce mot a le sens de *linteau.*

κοσμικοί II 75.

κοσμικοῖς III 428.

κοσμικούς III 428.

κοσμοκράτορ IV 1*b*, 73*a*, 149.

κόσμον III 346, 389*b*. — IV 1*x*, 93.

κόσμου IV 211.

κοσμοσωτήριον IV 1*i*.

κοτσώνουσι III 260, variante: χορταίνουσι.

κοτσώνουσιν III 260.

κοτσώνει IV 70, variante: χορταίνει.

κότσωσα III 156, variante: ἐτσάκωσα.

κοτσώσω III 169, variantes τσακίσω, τσακώσω. — IV 116*e*, synonyme de χορτάσω.

κόττου III 375, voir βόλον.

κουβάλει III 101. — IV 140*a*.

κουβάλειε IV 140*a*.

κουβαλεῖν IV 140*g*.

κουβάνει IV 140*a*, leçon fautive pour κουβάλει.

κουβούκλιν I 126, 200, 239, 249; G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 33.

κουδιμέντα III 76, voir κοδιμέντα.

κουδουμέντα III 76, comme le précédent.

κουδοῦπαν I 154; Sakellarios, 607: *seau en bois d'un moulin à eau*; à ce passage, sans doute terme vulgaire pour désigner la *tête*. M. Hatzidakis (*Viz. Vrem.* IV, 106) a proposé de lire ici κουροῦπαν, mais cette correction ne s'impose pas.

κουκκίν III 130.

κουκούμαριν II 51, *chaudière*; cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 34, Vasmer, *Études gréco-slaves*, II, 249.

κουκούμιν II 51, comme le précédent.

κούκουμον II 19*l*, peut-être κούρκουμον, *bâillon*, voir Du Cange, s. v.

κουλλουρίτσιν II 26*h*.

κουνουπίδιν II 42.

κουντῶ III 202.

κουράν III 84*a*, cf. supra ἀποκαρήν.

κουραπελάτης III 92, variante de κουροπαλάτης.

κουρατόρισσαν I 94, *intendante*; cf. Du Cange et Sophocles, s. v.

κουροπαλάτης III 92, *curopalate*, Du Cange et Sophocles, s. v.

κουροπαλάτου III 92.

κουροῦνες III 72.

κουρούνας III 72.

κουρταλίζουν III 295*d*, pour κροταλίζω, Du Cange, s. v., Coray, Ἄτακτα I, 286; cf. plus loin κρουσταλίζουν.

κουρταλίζουσιν III 295*f*, variante de κρουταλίσουσιν.

κουρταλίσουσι III 295*f*.

κουρτέσης III 419*m*, ici *dandy*? cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III 36, Du Cange, s. v., et Passow, *Pop. carm.*, 439, 19.
κουτάλιν IV 66.
κουταλίστριαν II 53 (?).
κουτρουβίων III 314 *câpre*; cf. Sakellarios, 615: κουτρούβιν· ὁ καρπὸς τῆς καππάρεως. Coray (Ἄτακτα I, 290) explique le mot par ἀγγεῖον ὕδατος ἢ οἴνου.
κουτνίν I 59 (?), Legrand traduit par *complet*.
κουτσοπαρδάλαν I 108, de κουτσός, *boiteux*, et de παρδαλός, *tacheté*; Legrand traduit, peut-être avec raison, par *quelque fille boiteuse et pleine de taches de rousseur*.
κόφτε III 101.
κόψετε III 412*c*.
κόψῃ III 325*h*.
κόψω IV 250.
κραββατοστρώσια III 78, variante de κρεββατοστρώσια.
κραββατοστρώσιν I 62.
κραδίαι III 178, variante de καρδίαι.
κράζει III 113, 344*c*, 400*a*, 402.
κράζειν I 251.
κράζουν III 402.
κράζουσιν III 257*a*; voir ἔκραξαν, κράξε et suiv.
κράμβην II 42.
κραμβία IV 129*f*.
κραμβίν III 178.
κράξε II 54*b*.
κράξουσι I 243.
κράξωσι I 263.
κρασᾶτον IV 62, *mets au vin*.
κρασίν I 179. — III 43, 124, 185, 216*nn*, 275, 285, 289*j*, 387, 407. — IV 27, 49*a*, 117.
κρασίον IV 117.
κρασίτσιν IV 89*f*.
κρασοβόλιν III 120, 221. — IV 117.
κραταιᾷ III 419*c*.
κραταιός IV 160.
κραταιῷ III 1, 2.
κραταιῶς IV 27, 144.
κρατάρχα I 268. — IV 163.
κράτει (*verbe*) I 175. — III 365.
κράτει (*subst.*) I 7. — III 138*c*, 400*oo*, 419*c*, 422, 434, 446. — IV 51, 292.

κρατεῖ II 56.
κρατηθῶ III 132*b*.
κρατῆς II 107.
κρατῆσαι IV 144.
κρατήσας IV 186.
κράτησεν III 192.
κρατήσῃ II 97. — III 401, 409.
κρατήσῃς I 167. — IV 144.
κράτιστε IV 1*b*, 144.
κράτος III 1, 2. — IV 1 *p*, 1*t*, 1*qq*, 142, 277.
κρατοῦν III 120, 341, 343.
κράτους I 4. — III 400*dd*, 430, 447*c*. — IV 1*s*.
κρατοῦσι III 341, 403.
κρατύνεις IV 1*aa*.
κρατῶ I 90; voir ἐκράτησας et suiv., κράτει et suiv., κρατοῦν et suiv.
κρατῶν I 182.
κραυγάζουσιν III 289*c*; voir ἐκραύγασαν.
κρεάς IV 231.
κρέατα IV 132.
κρέατος II 26*p*.
κρεββάτιν IV 89.
κρεββατοστρώσια III 78, variante de κραββατοστρώσια.
κρεῖσσον I 30. — III 383.
κρεῖττον III 396.
κρείττονας I 196.
κρεῶν IV 132.
κρητικόν III 98, 181, 285.
κριθήν III 406*b*.
κρικέλιν I 51.
κρίμα I 139. — II 72.
κρίματα II 113.
κρίνω IV 156; voir ἐκρίνασι.
κρίσεις III 243.
κρίσιν IV 184.
κροκᾶτα II 46. — IV 129*c*.
κροκάτη III 149.
κροκατομαγειρία III 149.
κροκᾶτος III 149.
κρομμύδια III 184, 295.
κρομμύδιν III 412*a*.
κρομμυδίου III 305, 412*c*.
κρομμυδίτσια IV 129*e*.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

κρομμυδίτσιν III 412*c*.
κρομμυδολεόντων III 295*c* (?), comparer le vers 295.
κρομμυδοφύλαξ III 63.
κρομμύδων III 305.
κρομμύων III 305.
κρότους III 194.
κρού' III 325*r*, variante de *κρούω* — IV 253, pour *κρούει*.
κρούει II 19*i*.
κροῦσαν I 209.
κροῦσιν III 295*d*.
κρούσματος IV 88.
κρουσταλίζουν III 295*d*, variante probablement fautive pour *κρουταλίζουν*; voir *κουρταλίζουν*.
κρουταλίσουσιν III 295*f*.
κρουῶ III 325*r* (variante *κρῶ*). — IV 253; voir *ἔκρουα*, *κρού'* et *κρῶ*.
κρούων I 183.
κρύπτεται I 127, 180; voir *ἔκρυβεν*, *κρύψω*.
κρυπτῶς I 216.
κρύψω I 139.
κρῶ III 325*r*, pour *κρούω*.
κτᾶσθαι III 325.
κτένια III 278.
(*κτενίζω*) voir *ἐκτενίσθην*.
κτήματα III 353.
κτήτορος III 241, 400*ee*.
(*κτίζω*) voir *ἔκτισαν*.
κτίστην III 447*c*.
κτύπος IV 177, 189.
κτύπους III 194.
(*κτῶμαι*) voir *ἐκτήθησα*, *κτᾶσθαι*.
κυάμους III 287.
κυδωνᾶτον III 283*a*.
κυθροκαντήλας III 88, *veilleuse en forme de pot*, variante *σκυθοκαντήλας*.
κυκλούμενος II 3.
κύλισον I 167, par correction.
κυμάτων IV 1*pp*.
κυμινοθέρμιν III 288 = *θερμὸν ὕδωρ κυμίνῳ συνηρτυμένον* (*Typikon-Kosmosotira*, 19); c'était, au monastère de la Kosmosotira, la boisson des moines pendant la première semaine du grand carême.
κυμινόθερμον III 419*j*.

κυμινοθέρμῳ III 288.
κυμινοθέρμων III 288.
κύμινον II 38.
κύνα III 419.
κυπριναρίου III 179.
κυπρίνου III 179.
κύρ IV *titre*.
κυρά I 227. — IV 61, 104 (*bis*), 233 (*ter*).
κυράδες IV 112, 123, 126.
κύρβας III 216*f*; Coray, *Ἄτακτα* I, 269, propose de lire *κύρτας*, *nasses*.
κύρι I 44 (*bis*), 45 (*bis*), 193. — II 55.
κύρι' III 400*kk*.
κυριακήν IV 263.
κυριδᾶτον I 251 (?)
κύριε III 220. — IV 75. — III 400*kk*.
κυριεγκλείστου III 330, voir au mot *ἐγκλειστιανόν*.
κύριον IV *titre*.
κύριος III 272*c*.
κυροῦ I *titre*. — III 423.
κύταλον IV 17, *croûte*.
κυττάζω I 239.
κωβίδια III 404*g*.
κωκυτῶν II 16.
Κωνσταντίνου IV 1*r*.
κωπηλάτης IV 129*q*.
κωχυτοῦ II 16, leçon probablement fautive pour *κωκυτοῦ*.

Λ.

λάβειν I 106.
λάβης II 113.
λαβόντες II 77.
λάβουν II 85.
λαβούσης IV 243.
λαβράκια III 82, 325*a*.
λαβρακίου III 163.
λάβω III 423.
λαγαρός III 400*ff* (?), voir *λογαρᾶς*.
λαγηνᾶτα IV 129*d*, *en forme de cruche*.
λαγχάνει III 74*a*; variante *λαχαίνει*, *λαχάνει*.

λαγωνικόν I 238.

λαζοφαρδεύης I 197, conjecture de Legrand, ms. λαξοφαρδεύης. M. Hatzidakis (*Glotta* I, 126) accepte cette conjecture; il songe, avec une hésitation bien justifiée, à ὑλάω, ὑλάσσω + φαρδύς et traduit par „belle nicht so breit, halte dein Maul", en comparant l'expression moderne μὴ γαυγίζῃς. Dans les *Oracles de Léon le Sage*, I, 20, 21 on lit μετὰ Σέρβων κουμπανάτων | καὶ πτερῶν λαζοφαρδάτων, passage dont le sens nous échappe.

λάθῃ III 399.

λαίμαργον III 419*e*.

λαιμόν II 19*l*. — III 98.

λάκκου IV 280.

λακτίσεις III 391.

λαλάγγια III 319, *beignets*.

λαλάτσια III 319, leçon fautive pour λαλάγγια.

λαλεῖς III 351.

λαλῇ II 11.

λάλησε II 54.

λαλήσῃ III 368, 389.

λαλήσῃς III 368.

λαλήσουν III 368.

λαλήσω II 19*k*. — III 368. — IV 1*b*.

λαλίας I 230.

λάλος III 138*c*, 289*e*.

λάλον III 211.

λαλοῦν III 344.

λάλουν IV 122, dans νὰ λάλουν, pour νὰ ἐλάλουν.

λαλοῦντες III 345.

λαλοῦσα I 155.

λαλοῦσιν III 132.

λαλῶ II 11. — III 263, 302; voir ἐλάλησε et suiv., λαλεῖς et suiv.

λαμβάνειν II 19*i*.

λαμβάνουσιν III 296.

λαμβάνω II 63. — III 400*ii*; voir ἔλαβες, λάβειν sqq., λάβω.

λαμιώνουσιν III 255, *goinfrer*, dérivé de λάμια.

λαμιώνωσιν III 255.

λαμνώνουσι III 255, fautivement, pour le précédent.

λαμπρά III 1*c*, 78.

λαμπράς I 3.

Λαμπρήν IV 263.

λαπρόν III 347.

λαμπρόν III 414.

λαμπροπουκαμισᾶτος IV 12*c*.

λαμπρός IV 12*c*.

λαμπρῶν III 430.

λάμψει IV 1*hh*.

λανθάνει I 180; voir λάθῃ.

λαξοφαρδεύης I 197 (?), voir λαζοφαρδεύης

λαπάραν IV 119, 222, 236 (*bis*), 237, 248, 257.

λαπαριμαῖα IV 118, *pris dans la partie lombaire*.

λαπρός IV 12*c*.

λάρυγγα IV 183.

λαρυγγίσειν II 19*o*.

λαρυγγίσματα II 9, dérivé du verbe précédent, *effort de la voix*.

λαρυγγίσω IV 77.

λάρυγγος IV 78, 174, 183.

λάρυξ III 419*f*.

λαφύξω III 171.

λαχαίνει III 74*a*.

λαχάνει III 74*a*, variante de λαγχάνει.

λαχανίτσιν III 277.

λαχανόγουλα IV 129*f*, *cœur de choux*, Coray, Ἄτακτα, I, 259.

λεβατάρης III 63, variante, peut-être fautive, du suivant.

λεβετάρης III 63, *celui qui s'occupe des chaudrons*, λεβέτιν.

λεβέτιν III 101.

λέβητος III 306.

λέγε III 400*f*.

λέγει III 269*a*, 303, 304, 329, 400*b*. — IV 49*a*, 50, 61, 253.

λέγειν IV 182.

λέγεις I 44. — IV 40, 140*c*, 141.

λέγεται III 301.

λέγῃ I 159. — II 7.

λέγῃς III 359.

λεγμένον III 289*c*; variante de λελεγμένον.

λέγξει III 376, pour λέξῃ.

λέγξων III 29, pour λέξων.

λέγομεν III 325*u*.

λεγόμενα I 117, 121. — II 19*n*. — IV 471.

λεγόμενον III 384. — IV 176.

λέγοντι III 329.

λέγουν III 124, 128, 133, 209, 263, 272*d*, 301, 301*d*, 301*h*, 325*d*, 325*i*, 325*m*, 325*o*, 343, 404. — IV 80, 81, 83, 129 (*bis*), 136, 146.

λέγουσι III 132, 263*a*, 268, 375, 404. — IV 81, 146.
λέγουσιν III 128, 216*c*, 216*q*, 257*a*, 259*a*, 268, 272*d*, 295*e*, 325*i*, 375, 404. — IV 146.
λέγω III 140, 145, 216, 246, 303, 304, 310, 329. — IV 18, 103, 104, 145, 182; voir εἶπα et suiv., ἔλεγαν et suiv., ἔλεγον, λελεγμένον, λέξη, λέξον et suiv., λεχθέντα et suiv., ῥηθείσας.
λέγων II 6, 13, 174. — III 382*a*. — IV 186, 244.
λέγωσιν III 132, 257*a*, 404.
λείπει IV 203; voir ἔλειπαν et suiv., λείψη, λείψω, λιπών.
λείψη II 26*c*.
λεῖψες IV 204.
λείψω III 39, 119, 209.
λελεγμένον III 289*c*, variante λεγμένον.
λελέλεβε III 320 (?)
λέξεις II 9.
λέξη III 376.
λέξον III 118.
λέξων III 29, corrigé en ἐλέγξων.
λέοντας III 15.
λεόντων III 11.
λέπραν I 105.
λέπτην II 49, *le détail*; de λεπτός, cf. θερμός, θέρμη, ζεστός, ζέστη, etc.; variante: λέφτην.
λεπτοκοποῦσιν III 208.
λεπτομερέστερον IV 1*f*.
λεπτομερῶς III 444.
λεπτόν III 139.
λεπτυνθήσεται III 249.
λεπτῶς III 419*b*.
λερωμένον IV 12*a*.
λερωμενοστόλης III 400*gg*, de λερωμένος et στολή.
λερωμενοτσόλης III 400*gg*, variante fautive du précédent.
λερωμενοτσόχος III 400*gg*, de λερωμένος et τσόχα.
Λευκάτην II 65*b*.
λέφτην II 49, pour λέπτην.
λεχθέντα III 325*u*.
λεχθέντων III 382*a*.
λέων I 171. — III 171.
ληρομυθουργίας IV 1*bbb*.
λῆρον I 120.
λιβαδιώτικα II 19*e*, de Λιβάδεια? Sens obscur, dans un passage corrompu.

Λιβάνιος IV 213.
λιγδίτσα III 192, *graisse*.
λιγδίτσαν III 192.
λιγοθυμῶ IV 37.
λιγούτσικον III 213, 412*d*.
λιγοψυχῶ IV 37.
λίθον IV 194.
λίθους I 254. — IV 194.
λιμαγχονημέμοι II 82, *étranglé par la faim*.
λιμένα IV 1*i*.
λιμήν IV 1*k*.
λιμιώνουσι III 255, pour λαμιώνουσι, variante fautive amenée par λίμα.
λιμοκοπημένους III 257, *hâché par la faim*.
λιμοκτονισμένοι II 82, *tué par la faim*.
λιμοταγισμένον III 257, *nourri de faim*.
λιμοταγισμένος III 257.
λιμοῦ III 310*b*.
λιμπισίαν II 65*a*, cf. λιμπίζομαι, *convoiter*.
λινάριν I 96. — II 35.
λινέλιν II 53.
λινοβάμβακον I 93.
λιπανάβατον II 26*g*, gr. mod. λειψανάβατος.
λιπαρόν II 53, 106.
λιπαρωμένα IV 118.
λιποθυμῶ IV 37.
λιποψυχῶ IV 37.
λιπών IV 1*l*.
λίτραν III 84*a*, 183.
λίτρας II 26*p*. — III 84.
λιτῶς III 22.
λογαρᾶς III 400*ff*, dérivé de λογάρι, *argent*. Le mot se retrouve, comme synonyme de λογαριαστής chez Krumbacher, *Fischbuch*, 361, 4 (cf. *ibid.*, 367). Sa signification reste obscure dans le présent passage, qui est interpolé; variante λαγαρός et λυγηρός. Coray, Ἄτακτα, I, 312, traduit par πολυλογᾶς, *hâbleur*, mais nous ne connaissons aucun exemple de λογάρι avec le sens de λόγος; la traduction *sermo* donnée par Du Cange, s. v. λογάρη, est erronée; l'acception *argent* convient parfaitement aux exemples cités.
λογαριάσε II 66.
λογαριαστής III 62, voir Du Cange, s. v.
λογάριν III 84.

λογισθήσομαι II 19*p*.
λογισμόν III 361.
λογισμός III 167.
λόγοις III 369. — IV 13.
λόγον II 19*h*. — III 18, 384*a*, 419*a*. — IV 185.
λόγος III 29, 163.
λόγου I 231. — III 97, 268. — IV 289.
λόγους I 155. — III 332*c*, 369, 419*a*. — IV 1*uu*.
λόγῳ III 268.
λόγων III 14.
λοετροῦ IV 9.
λοιπά IV 72.
λοιπόν I 41, 183. — II 111. — III 1*d*, 1*j*, 6, 30, 251, 301*a*, 327, 400*dd*. — IV 14*b*, 65, 211, 221.
λοιπῶν I 178.
λοκοτίνιν IV 209, voir ὀλοκοτίνιν.
λοξόν I 170.
λουθῶ III 123, 133.
λουρικᾶτος IV 12*c*, *cuirasssé*, voir Du Cange et Sophocles, s. v. λωρικᾶτος.
λοῦσε III 111, 112.
λουσθῶ III 123.
λουστῶ III 133.
λουτρά III 48.
λουτρακίζεται IV 10, *se baigner*.
λουτρικά I 62.
λουτρικίζεται IV 10, variante de λουτρακίζεται.
λουτρόθυραν IV 9.
λουτρόν I 55. — III 80, 81.
λουτροῦ IV 9.
(λούω) voir ἐλούθην, λουθῶ, λοῦσε sqq.
λοφάρια III 325*c*, variante de γοφάρια, gr. mod. λουφάρια et γουφάρια.
λυγηρός III 400*ff*, variantes: λαγαρός, λογαρᾶς.
λύειν faute de copiste pour λύσιν, IV 1*vv*.
λυθῆναι III 447*c*.
λυκοκαυκαλιάση II 61, *se gangrener*; pour λυκοκελεφιάση, avec parétymologie d'après καύκαλο? Voir ἐκεφαλίασεν et λυκοκεφαλιάση. A Chypre, λύκος a la signification de κασσιδιάρης et de κασσίδα, λυκιάζω celle de κασσιδιάζω, Sakellarios, 642; comparer *lupus*, nom de la maladie bien connue.
λυκοκεφαλιάση II 61, comme le précédent; voir au mot ἐκεφαλίασεν

λύπη III 254*a*.
λυπούμενοι III 368.
λυπούμενος III 368. — IV 108.
λύρα II 19*p*.
λύσεις III 3, faute de copiste pour δέσεις; 400*dd*, *rescrit*.
λύσιν III 24. — IV 1*vv*.
λῦσον III 3. — IV 286.
λυσσομάμμουδον II 60, *cantharide* (?), composé de λύσσα et de μαμμούδι.
λυτρωθοῦμεν III 400*h*, 412*k*.
λυτρωθῶμεν III 412*k*.
λυτρώσηται IV 162.
(λύω) voir ἐλύθησαν, λυθῆναι.
(λωφῶ) voir ἐλώφαξα.

M.

μ' (*pronom*) I 46, 62, 235, 255. — III 137. — IV 1, 21, 23, 44, etc.
μ' (*préposition*) III 148.
μά (= *par*) II 19 (*bis*), 20.
μαγειρεύασιν III 216*e*.
μαγειρεύουν III 301*d*; voir ἐμαγείρευον et suiv.
μαγειρεύουσιν III 404*h*.
μαγειρεύσουσιν III 404*h*.
μαγειρία III 149, 154. — IV 162.
μαγειρίαν III 104. — IV 27.
μαγειρίας IV 66.
μάγειροι III 293.
μάγειρος III 298.
μαγεμένοι II 94.
(μαγερεύω) voir ἐμαγέρευον et suiv.
μαγερία III 154.
μαγεριάν III 104.
μαγερίας IV 66.
μάγεροι III 293.
(μαγεύω) voir ἐμαγεύθην, μαγέμενοι.
μαγιωμένοι II 94, variante de μαγεμένοι; formation nouvelle sur μάγια.
μαγκιπεῖον IV 99, *boulangerie*; voir G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 40.
μαγκιπείον IV 99.
μαγκίπισσα IV 104, *boulangère*.

μαγκίπισσαν IV 100.

μαγκίπου IV 92, 97, 225, *boulanger.*

μαγκλάβια III 216*jj*, *instrument de torture, fouet*, voir G. Meyer, *Neugr. Stud.* III 40. Le sens du passage paraît être: „Que ne suis-je préfet durant une quinzaine, pour leur faire donner le fouet au quartier d'Eugénis, lacérer leur chair et les rendre plus mangeables!"

μάγουλα I 124.

μάγουλον III 224*a*. — IV 221.

μαδισμένην I 154.

μαζί III 148.

μαζός III 148, nom de poisson, voir Krumbacher, *Fischbuch*, 376; Somavera I, 454, traduit par *merluzzo fresco*, merluche fraîche.

μάθανα IV 23.

μάθε IV 2, 14, 42, 43, 215.

μαθεῖν III 289*i*. — IV 1*aaa*.

μάθῃ I 32.

μαθημάτων III 23.

μάθῃς III 332*b*, 400*qq*. — IV 45.

μαθόν III 97. — IV 172, *sans doute, donc*; gr. mod. μαθές; cf. Hatzidakis, Ἀθηνᾶ I, 500, note.

μάθουν III 362.

μάθω IV 22.

(μαίνομαι) voir ἐμάνην.

μακάρι III 216*n*, 325*g*.

μακαρίζω III 132*g*.

μακελλάρη IV 232, 234.

μακελλειόν IV 230.

μακράς III 50.

μακρέας III 50.

μακρόθεν IV 102*a*.

μακροθυμίας III 234, 289*n*.

μακρομύτικα IV 6.

μακρότερον III 400*n*.

μακρυμύτικα IV 6.

μακρύν I 249.

μαλακά III 419*o*.

μαλάξω III 330.

μαλάσσω III 216*aa*.

μαλάξῃ III 330.

μάλιστα I 211. — III 25.

μαλλίτσια III 419*y*.

μᾶλλον I 12. — III 25, 132*c*, 304.

μαλλωτά I 95.

μανδίν I 247. — II 241, 47, 48.

μανδραγοῦραι I 211, *sorcières.* Sur des noms de démons formés de μανδραγοῦρα, voir Politis, Παραδόσεις II, 1328.

μάνθανε III 177, 291*a*; voir ἔμαθα et suiv., μάθανα et suiv., μεμαθηκότες.

μανίας III 212, 216*h*.

μανίκια III 52.

μανινέα I 109 (?) Legrand traduit par *banlieue.* Nom propre?

μάννα I 256. — II 48.

μάνναν IV 17; cf. gr. mod. ἡ μάννα τοῦ νεροῦ, *la source.*

μανοηλᾶτα III 407, 408. — IV 12; *pièces d'or à l'effigie de Manuel*, cf. μιχαηλᾶτον (Du Cange, s. v.), κωσταντινᾶτο.

μανολᾶτα III 408. — IV 12.

Μανουήλ III *titre*, 216*mm*, 289*p*, 400*v*. — IV *titre.*

μανουλᾶτα III 408. — IV 12.

μαντζιτζάνιν II 41, probablement *aubergine*, variante βαζιζάνια; cf. Du Cange, aux mots μαντζιτζάνια, ματζιτζάνα et μαζιζάνιον; Critopoulos, *Emend.* 56: μαζιζάνιον, *melangiana, herba quae fert fructum pomorum instar coloris purpurei.*

μαντίλια IV 12.

μαντίλιν IV 247.

μάρμαρα I 76.

μαρμάρινον I 80.

μαρτυρήσαντας IV 289.

μαρτυρούσης III 198.

μας II 57. — III 206, 209, 216*c*, 216*g*, 301, 364, 380, 400*h*, 412*k*. — IV 130, 174, 190.

μασσοῦμαι III 216*oo*; voir ἐμασσησάμην.

μαστάριν IV 235.

μαστομαγερίαν II 104, variante de παστομαγειρίαν.

μάστορη IV 95.

μαστόρισσα IV 233.

μάστιγας III 422.

ματζάνας IV 129*b*, *aubergine*; Du Cange, s. v.; Vlachos μαντζάνα = μελιτζάνα.

μάτην III 244.

μάτια III 366, 419*u*.

μάτιν III 102.

ματόπουλον III 404*f*, leçon fautive pour βατόπουλον.

ματσοῦκαν IV 130*a*.

ματσουκᾶτος I 68; de *ματσοῦκα*, *massue*, donc *portemassue*, *claviger*.

Ματσουκίνη I 70.

ματσουμᾶτος I 68, leçon fautive pour *ματσουκᾶτος*.

Μαυροϊωάννην IV *titre*.

μαῦρον II 26*l*, 68*b*.

μαυροτριχαρᾶτος IV 8.

μάχαιραν IV 186.

μαχίμου I 23, 269.

μαχίμους I 135.

μαχίμων I 135.

μέ (*pronom*) I 28, 29. — II 23, 24. — III 114, 115. — IV 1*g*, 1*h*; etc.

μέ (*préposition*) I 111 (*bis*), 112, 241. — II 24. — III 50, 55, 70, 161, 212, 213, 216*u*, 267 (*bis*), 277, 279, 288, 317, 319, 320, 321, 322, 361 (*bis*), 379. — IV 25*a*, 227 (*bis*), 253.

μέγᾳ III 2, 419*c*.

μέγα II 68*a*. — III 55, 325*l*, 325*t*, 373.

μεγάλα I 265. — III 179*a*, 246.

μεγάλας III 160. — IV 89*e*.

μεγάλες III 160.

μεγάλη I 207. — III 152, 254*a*.

μεγάλην I 212. — III 1*g*, 425. — IV 116, 231.

μεγαλογράμματον I 60.

μεγαλοπορφυρογέννητον III titre.

μεγάλου III 163, 289*g*.

μεγάλους IV 260.

μεγαλοψύχως II 19*f*.

μεγάλων III 429, 430.

μεγάλως III 45, 132*g*, 228, 239, 246, 289*b*, 304. — IV 14*b*, 155.

μέγαν I 74. — III 55, 111, 400*x*, 414, 437. — IV 129*r*.

μέγας IV 140*d*.

μεγίστου III 289*r*.

μεδίμνους II 26.

μεθ' II 26*j*. — III 104*m*.

μεθυσμένοι II 93.

μεθυστήν III 263*b*.

μεθυστής III 419*i*.

μειδιάσαντες IV 197.

μεῖς III 74*a* (*bis*); voir à *ἐμεῖς*.

(*μελαγχολῶ*) voir *ἐμελαγχόλησα*.

μελάνιν IV 256.

μελανίτσιν III 334.

μελανούς III 287*a*.

μέλι III 151, 279, 319.

Μελίας IV 1*jj*, voir l'*Introduction*, p. 17; Papadimitriou, 52—57.

μέλιν II 39. — III 151, 279, 319.

μέλλοντος I 206.

μεμαθηκότες I 253.

(*μέμφομαι*) voir *μέψεται*.

μέν III 27, 114, 195, 289*r*, 367, 404*c*, 404*i*. — IV 14*b*.

μέναν IV 105.

μένουσαν III 447*e*; voir *ἔμεινα*.

μέραν IV 89*d*.

μερδικόν III 57.

μέρει III 113.

μερία III 372.

μερικόν II 31. — IV 118.

μερικῶς I 164.

μέριμνα IV 204.

μερίου IV 62*a*.

μέρος III 139, 371.

μερτικόν III 57, 393. — IV 118.

μερῶν IV 1*t*.

μέσα III 152, 165*a*, 187.

μεσάνυκτον IV 169.

μέσην dans ses acceptions modernes: I 37. — III 168, 289*b*, 373, 400*c*; III 128, 400*c* = *repas du midi* (?); dans le sens de *μέση λεωφόρος*: III 49.

μέσης IV 143; *de moyenne qualité*, IV 81.

μεσίτας IV 288.

μεσίτην III 436.

μεσοκάθαρον IV 81.

μεσοκάθαρτον IV 81.

μεσοκόμματα III 159.

μέσον III 165*a*, 373. — IV 143.

μεσονέφριν II 106.

μεσοϋπόκοιλον III 178*a*; Coray, *Ἄτακτα* I 259, explique le mot par „*τὸ χυδαίως λεγόμενον ποκοίλι ἤγουν ὑποκοίλιον*", *bas-ventre*.

μεστόν III 278.

μετ' (avec l' *acc.*) II 32. — IV 25.

μετ' (avec le *gén.*) II 16. — III 400*l*, 408*a*.

μετά (avec l' *acc.*) III 174, 267, 277, 412a. — IV 91, 119, 147, 188, 192, 281.
μετά (avec le *gén.*) I 152, 237, 245, 255. — III 1k, 15, 68, 212, 229, 277, 278, 295c, 314, 315, 317, 321, 359, 379, 403a, 418a, 425, 447e. — IV 15, 18, 134, 134a.
μετά (avec le *dat.*) III 116.
μεταλαβών III 197, voir μετέλαβον.
μετανοίας III 41, 419t.
μεταξοσφικτουρᾶτος IV 12d, voir à κοντοσφίκτουρον
μεταξωτόν I 50.
μετέλαβον III 197.
μετερχόμην IV 129p.
μέτρα II 26q. — III 407. — IV 72, 73.
μέτρη IV 72.
μετρία I 80, épithète de συγκοπή.
μετριάσματα II 8.
μέτρον II 26c, 76.
μετρῶν (*subst.*) III 292.
μετρῶν (*verbe*) IV 69.
μέχρι II 21. — IV 187.
μέχρις IV 187.
μέψεται III 216nn.
μή I 9, 12. — II 23, 99. — III 12, 45a. — IV 63, 80; etc.
μηδ' I 12, 19, 22, 134. — III 366. — IV 172.
μηδέ I 136, 197. — III 216dd, 419. — IV 1h*, 1ss.
μηδέν I 253. — III 21, 42, 43, 310a. — IV 174.
μηκύνω III 419a.
μηλίτσια III 282.
μήν III 57, 95, 255, 301b, 325r, 388, 400b, 400h, 411a, 418. — IV 1s, 63, 174.
μήνα III 169.
μῆνα II 27.
μηναιάζουν II 26, *durer pendant un mois.*
μηναῖον II 64.
μῆναν III 80. — IV 89.
μήπως I 28. — III 173a, 216mm, 331. — IV 1hh, 147.
μηρία III 372.
μητρόθεν IV 277.
μητρός II 25d.
Μητροφάνην III 387, voir notre *Introduction*, p. 18.
μηχανάς III 385.
μηχανημάτων III 443.

μηχανήν IV 196.
μηχανικόν III 400p.
μηχανικῶς III 400p.
μίαν III 84a, 183 (*bis*).
(μιγνύω) voir μίξον.
μικρά II 26.
μικράν III 138d, 345.
μικράς III 412b.
μικρόθεν IV 1.
μικρολαλεῖν I 137.
μικρόν I 194. — II 15. — III 29, 38, 135, 216j, 216k, 236, 325v, 347, 399, 400f, 400pp. — IV 86, 92, 116d, 164, 192, 220.
μικρός IV 9.
μικρότερον III 393, 400n.
μικροτερίτσιν IV 32.
μικροῦ IV 1, 1jj, 165.
μικρούτσικον III 412c.
μιλιαρᾶς II 54a, *chaudronnier.*
μιλιάριν III 101, *chaudron*, Sophocles, s. v.
Μίλιν III 108, 354, 404e, voir van Millingen, *Byzantine-Constantinople*, Londres, 1899, 5.
μιμήσασθαι III 132h
μιμοῦμαι IV 151, fautivement pour ἡγοῦμαι.
μιμούμενος III 250.
μιξοκλαιάματα III 272a; peut-être μυξοκλαιάματα, de μύξα, *morve*?
μίξον II 63.
μισήσασθαι III 132h, leçon fautive pour μιμήσασθαι.
μισθάρνισσα I 144, *mercenaire.*
μισθόν IV 140b.
μισόν III 278.
μισούριν IV 55, 70, *écuelle*; Sophocles s. v., Psichari, *Études*, 165, G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 44.
μίσσον IV 62, *mets*, Sophocles s. v., G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 44.
μίσσους III 166, 216y.
μιτυληναιόν III 285.
μόδια II 26i. — III 406b, 407.
μόδιν III 322.
μοδίους II 26i.
μοι I 25, 141, 155, 198, 228. — II 19, 29, 68, 98, 111, 115. — III 118, 131, 329, 439, 445. — IV 1e, 1y, 1ss, 53, 105, 116c, 141, 164, 165.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

μοιάζουν III 216*hh*; voir ὁμοιάζουν.

μόλις I 264. — II 28. — III 1*a*, 206, 325*o*. — IV 1*a*, 1*g*, 1*l*, 1*nn*.

μονάλλαγος IV 12*b*, *qui n'a pas de vêtement de rechange*. Comparer en grec moderne ἀνάλλαγος, *non habillé, en négligé*.

μονάρχα IV 1*gg*.

μοναστήρια III 337.

μοναστήριν III 224*a*, 378.

μοναστηρίου II 25*e*. — III 391.

μοναστοῦ III 230.

μοναχικῶς III 22.

μοναχοί II 75.

μοναχοῖς III 428.

μοναχόν III 289*h*.

μοναχός III 21, 289*j*, 379, 383, 384*a*, 397, 400*k*, 400*r*, 409.

μοναχοῦ III 230.

μοναχούς III 288*a*, 380, 428.

μοναχῶν III 400*s*.

μονῇ III 28.

μονήν III 66, 71, 87, 353, 435, 439.

μονήρη III 26.

μόνης III 198, 237.

μονῆς III 346, 363, 380, 423, 432.

μονοκράτορ IV 1*gg*.

μονοκρατορίας IV 1*aa*.

μονοκυθρίτσι III 175.

μονοκυθρίτσιν III 175.

μονόκυθρον I 239. — II 104. — IV 63, *pot-pourri*; voir Coray, Ἄτακτα I, 123.

μονοκύθρου I 235. — III 177. — IV 118.

μόνον II 23. — III 132*e*, 399. — IV 1*ee*, 116, 207.

μόνος I 233. — III 27, 216*r*, 400*r*. — IV 282.

μονοτρόπους III 231, mauvaise leçon pour ὁμοτρόπους.

μόνῳ IV 1*ee*.

μοσχᾶτα II 46.

μοσχομυρίζει IV 132.

μόσχους II 42*g*.

μου I 38, 50. — II 1, 35. — III 3, 120. — IV 1, 2; etc.

μουλλώνεται I 127, gr. mod. μουλλώνω (Vlachos μουλλόχνω), synonyme de λωφάζω; voir Coray, Ἄτακτα IV, 335.

μουνταλωμένας III 70, variante, peut-être fautive, de βουτλωμένας ou μουτλωμένας.

μουρήνας III 178*a*.

μουρμουρίζης III 46.

μουρμουρίσει III 218.

μουρμουρίση III 218, 389.

μουμουρίσης III 47.

μουρούνας III 178*a*.

μουστακᾶτα III 159.

μουστάκι III 192.

μουστάκιν III 192.

μουτεμένον III 354, voir le suivant.

μουτευμένον III 354. Ζωγράφειος Ἀγών, 22: „μουτεύω· ποιῶ τι μοτόν· ταὐτόσημον πρὸς τὸ μοδίζω, τίλλω"; du latin *mutare*, *muer*; cf. Du Cange, s. v. μοῦτα; dans les exemples cités par ce dernier, μουτεύω a aussi le sens de *muer* (non pas de „includere"). Au présent passage, il y a un jeu de mots sur καλογεράκιν et καλὸν ἱεράκιν.

μουτλογατανόσκουφε IV 234 *dont le bonnet est garni de boucles et de ganses*.

μουτλουμένας III 70, variante de βουτλωμένας.

μουτλωμένας III 70, comme le précédent.

μουχρούτια III 156.

μουχρούτιν IV 55, 70, variante et synonyme de μισούριν; voir G. Meyer, *Alban. Wörterb.*, 288 et ajouter aux renvois Sakellarios, 669.

μουχρούτινος III 185.

μουχτερόν IV 129*h*, 129*i*, *cochon*, encore usité dialectalement; de μοχθηρός, à cause de son impureté.

μοχθηριάν I 26.

μοχθηρίαν I 42.

μοχθῶ I 92.

μπηγοματσούκης IV 140*f*, *enfonceur de bâtons, de pieux*, comparer le vers 130*a*; variante σπηγοματσούκης.

μπήγουσιν IV 130*a*.

μποτόπουλον IV 89*f*, voir ἐμποτόπουλον.

μπουρδᾶτον III 147, variante de τουρδᾶτον. Le rapprochement avec μποῦρδα (= τσουβάλι, Pernot, *Études* I, 87 = σάκκος, Trimis, *Kymi*, 78) ne donne aucun sens satisfaisant.

μπυρετόν III 358, variante graphique de πυρετόν.

μπῶ III 168, variante de ἐμπῶ.

μυγδαλίτσια IV 129*b*.

μῦθον I 121.

μυθοπλαστῶν IV 1*uu*.
μυθουργῶν IV 1*bbb*.
μύθους III 23.
μυιοπίας III 9, leçon incompréhensible.
μῦλον II 26*b*. — III 108.
μυλωνᾶς III 270*a*.
μυλωτικόν II 26*c*.
μυρίαις II 3.
μυριάκις III 329.
μυρίας III 329.
μυριεμπύρετος IV 138.
μυριοεμπύρετε IV 138.
μυριοεμπύρετος IV 138.
μυρίζομαι III 216*bb*, 263*a*.
μυρίζονται I 13.
μυρίζουν II 28.
μυρίση III 412*d*.
μύρμηκα III 13.
μύρμηκος III 8, 21*a*.
μυρωδία I 235.
μυρωδίαν III 299, 412*e*.
μυστήριον III 325*e*, 325*t*.
μυστικωτέρων I 19.
μύτας III 50.
μυωξίας III 9, ***trou de souris***, mais le mot va mal avec *μύρμηκος* du vers précédent.
μως III 325*f* (*νά μως*), pour *πῶς*? cf. *ἵνα μήπως* III 216*nn*; III 400*p*.

N.

νά (suivi d'un *subjonctif*) I 29, 30. — II 7, 10. — III 53, 55. — IV 22, 31; etc.
νά (suivi d'un *passé*) = *ἄν* IV 92, 94, 95; etc.
νὰ μή = *sans que* I 55, 56; Legrand traduit fautivement: ***pour ne pas***.
νἀγέρθη III 419, pour *νὰ ἐγερθῇ*.
νἀγέρθω III 167, pour *νὰ ἐγερθῶ*.
νἀγκώθην III 192*a*, variante de *νὰ ὠγκώθην*.
νἆδες III 193.
νἄζουν IV 25.
νάθημα IV 89*a*, leçon fautive pour *ἀνάθημα*.

ναί IV 89*a*.
νἄμαθα IV 25.
νἄμαθεν III 412*i*.
νᾶμαν II 42*f*, ***vin que donnent les fidèles pour l'eucharistie***; cf. Sakellarios, 672; Dieterich, *Sporaden*, 187.
νἄμουν IV 92.
νἄμπηξεν III 165.
νἄπαιρναν IV 127.
νἆπες IV 272.
νἄπια III 155.
νἄπιανα IV 119.
νἀργάζουμουν IV 129*a*, 129*o*.
ναρθήκια I 95.
νἆσαι III 364.
νἄτρωγες IV 256.
ναύκλερος IV 129***r***.
ναῦρα III 310.
ναὔρισκα IV 129*p*.
ναὔρω III 204. — IV 31.
ναυτικήν IV 129*o*.
νἆχα IV 129*r*, 226.
νἄχασιν IV 129*n*.
νέας IV 1***r***.
Νεεμάν IV 1*ll*, voir l'*Introduction*, p. 17; Papadimitriou, 52—57.
νεκρόν I 209.
νεκρῶν IV 132.
Νεκτάριον III 415.
νέκυν III 1*f*.
νέοι II 75.
νέοις III 428.
νέον III 400*y*.
νέος III 20.
νέους III 428.
νεροκοπημένον III 120, 313, 387.
νερόν II 56. — III 101, 121, 225.
νεροῦ III 263*b*.
νερούτσικον III 315, 412*g*, 413.
νεύματι IV 1*ee*.
νευρώδη IV 237.
νεύρων III 278.
νεύση III 372.
νεύσης IV 1*ee*.

νεύω III 302.
νεφρά III 419*l*.
νεωτέρου III 193, probablement avec le sens de νέος; Legrand, *Bibl. gr. vulg.*, t. II, p. 51, v. 3, ὁ νιώτερος ζητᾶ φιλὶ κ' ἡ κόρη δακτυλίδι, cf. *ibid.*, v. 16, 18, etc.
νηστεύουσιν III 272*g*.
νηστευτάς III 272*e*.
νηστικόν III 272.
νηστικός I 138. — III 411.
νικητήν III 400*x*.
νικητικάς III 17.
νικοποιῶ III 2.
νῖμαν III 107, pour νίμμαν.
νινίτσιν I 194, *petit enfant*; cf. Coray, Ἄτακτα IV, 350; Kretschmer, *Lesbos*, 422.
(νίπτω) voir νίψε et suiv.
νιστίαν IV 131, variante de ἱστίαν.
νίψεται IV 64.
νίψιμον III 107.
νίψον III 107.
νοήση III 325*g*.
νοήσης II 25*c*.
(νομίζω) voir νομίσαντες.
νομίσματα III 323, 408. — IV 12.
νομίσαντες IV 179.
νόμοι III 233.
νόμος III 233.
νόμους III 289.
νοσηλευθείς III 216*j*.
νόσημα I 21.
νοσήση III 406*a*.
νοσυν III 6, mot mutilé.
νοσοῦντος III 6.
νοσούντων III 6, 400 *qq*.
νόσους III 6.
(νοσῶ) voir νοσήση et suiv.
νοτάρη IV 245, 254.
νοτάρην I 99.
νοῦν I 157. — III 24, 330. — IV 182.
νουνεχής III 400*e*.
νουνεχῶς III 400*l*.
Νουραδῖνος IV 1*kk*, voir l'*Introduction*, p. 17; Papadimitriou, 52—57.
νοῦς III 325*g*.

(νοῶ) voir νοήση et suiv.
ντόμυρε I 252. M. Vasmer nous communique au sujet de cette forme la note que voici: „cf. ντόμπρε, aksl. *dobrŭ* oder vielleicht aus metrischen Gründen an dieser Stelle *dóbəre*, was ein spät-aksl. *dobŭrŭ* voraussetzt (vgl. dazu Sobolevskij, *Lexcii po istorii russkago jazyka*, 3te Aufl. 53 sq.)." Le mot slave a le sens de *bon*; cf. Kretschmer, *Lesbos*, 431.
νύκτα II 47*a*.
νύκταν III 216*hh*.
νυκτοκλέπτην III 400*jj*.
νυκτοκλέπτης III 400*jj*.
νῦν III 132*e*, 201, 248, 263*b*, 290, 358, 367, 387, 396, 400*cc*, 419*h*, 436, 442. — IV 159.
νυστάζοντες II 90.
νυστάζουσιν II 90.
νυστάζω IV 268.
νῶμον IV 110, pour ὦμον.

Ξ.

ξάπτη III 325*r*, variante de ἐξάπτη.
ξάφες III 358, variante de ἐξάφες.
ξε- voir à ἐκ-.
ξέβαινα III 132*b*, variante de ἐξέβαινα.
ξέλθω III 270, variante de ἐξέλθω.
ξένας III 295*a*.
ξένης III 196.
ξενιῶνα III 334*a*, pour ξενῶνα.
ξενιῶναν III 334*a*.
ξένοι I 53.
ξένον III 442.
ξένους III 380.
ξενῶνα III 334*a*. — IV 89.
ξερόν III 418.
ξεροχασμᾶσαι III 46; voir Hesseling, Ξηρός (*Sertum Nabericum a philologis Batavis collectum*, Leyde, 1908, 154).
ξεύρεις IV 167, variante de ἐξεύρεις.
ξηρά III 97.
(ξηραίνω) voir ἐξηράνθη et suiv.
ξηροκοιτίας III 419*p*.
ξηρόν III 97, 213, 418.
ξηροφαγίαν II 19*c*.

ξηροφαγίας III 283*d*, 284, 286, 419*x*.
ξηροφαγοῦντες III 273.
ξηροφαγοῦσιν III 273.
ξηροχασμᾶσαι III 47, voir ξεροχασμᾶσαι.
ξιφιοτράχηλον III 179, *nuque* du poisson nommé *don*.
ξιφοτράχηλον III 179, comme le précédent.
ξιφοτρόχηλον III 179, leçon probablement fautive pour ξιφοτράχηλον.
ξυγάλατος IV 110, variante de ὀξυγάλακτος.
ξύδιν III 221, 261.
ξύλα I 254. — III 101.
ξύλον II 30. — III 101.
ξυλοκράμβιν II 42, synonyme de κουνουπίδιν?
ξυλώσωσι III 360*a*.
ξυραφιστής III 400*kk*.
ξῦχος II 47*a*, leçon fautive pour ψῦχος.

O.

ὁ I 6, 14. — II 2, 3. — III 29, 114. — IV 1, 11; etc.
ὅ III 340*d*, 400*n*. — IV 128.
(ὀγκῶ) voir ὠγκώθην.
ὀγόη III 362; Germano: „guai, calamità γοή, ἡ, βάσανον, τὸ", cf. *ibid.* s. v. danno: „μὲ τὸ γόμου, γόημου, γάϊμου", et Somavera, au mot γό. La forme γάϊ est le vénitien *guai*; τὸ γόϊ fait penser à un substantif verbal de γοΐζω.
ὀγόν III 362, voir le précédent.
ὄγου III 362, variante du précédent.
ὁδεῖνα III 45*a*, 45*b*, pour δεῖνα.
ὁδεύει III 69.
ὁδ[ηγίᾳ] I 261.
ὁδοιπορῶν IV 122.
ὀδόν III 68. — IV 107*a*.
ὀδόντας III 170.
ὀδόντες III 419*x*.
ὀδόντια III 365.
ὀδούς III 68.
ὀδυρμοῦ II 16.
ὀδυρμῶν II 16.
οἱ (*masc.*) I 53, 63. — II 27, 77. — III 74, 132*c*. — IV 291; etc.
οἱ (*fém.*) III 216*d*, 400*jj*. — IV 129*m*, 270.
οἶδα I 47, 102. — II 27. — III 132*i*. — IV 90, 104.
οἶδας III 325*m*.

οἶδες III 325*m*.
οἰκείας III 400*j*.
οἰκέτην IV 1*tt*.
οἰκίαν II 110.
οἰκοδεσπότης IV 92.
οἰκοκυρεύω II 110.
οἶκον I 270.
οἰκονομίαν II 19*d*.
οἰκονόμον III 111.
οἰκονόμος III 70*a*, 113.
οἰκονομῶ I 92.
οἰκοσκευή I 64.
οἴκου II 62.
οἰκτείρει III 419*bb*.
οἰκτειρήσει III 419*bb*.
οἰκτιρμῶν IV 281.
οἶκτον II 11.
οἰκτρόν III 431*a*.
οἴμοι III 238.
οἰνάρι . . ν II 26*q*.
οἶνον III 283*e*.
οἰνοπότης III 419*i*.
οἴνου III 226.
οἰνοχόον III 386.
οἱόν II 6.
οἷος II 6.
οἱός II 6.
οἵτινες III 16.
ὁκάποιας IV 94, gr. mod. κάποιας.
ὁκάποσαι IV 126, gr. mod. κάμποσες.
ὁκάποσες IV 126.
ὁκάπου IV 83, 99, gr. mod. κάπου.
ὁκάτι II 68*c*. — III 325*e*, 325*j*, 325*v*. — IV 129*p*, 177, gr. mod. κάτι.
ὁκάτις III 344*c*, *quelqu'un*.
ὀκταποδίτσια III 275*a*.
'Οκτάριον III 415.
ὀκτώ III 216*ll*.
ὅλα III 337, 400*c*.
ὅλας III 273. — IV 55.
ὅλην III 272.
ὅλης III 9.
ὀλίγας II 84.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ὀλιγάς III 283.
ὀλίγον I 193, 265. — III 182, 216*oo*, 216*pp*, 218, 270, 371, 400*f*, 412*g*, 413, 434. — IV 129*n*, 197, 235.
ὀλιγόν III 176, 216*pp*, 283*a*, 334, 412*e*, 412*f*.
ὀλιγοστά III 310*a*.
ὀλιγούτσικον III 388, 400*o*, 412*d*.
ὀλιγοψυχήση III 412*f*.
ὀλιγωρίας III 219.
ὀλιγωρῶ IV 37.
ὀλιγώτερον III 388.
ὁλόγυμνον III 363.
ὁλόγυμνος III 419*n*.
ὅλοι III 273.
ὁλόκληρον IV 89.
ὁλοκλήρου I 81.
ὁλοκόκκινον IV 372.
ὁλοκοτίνιν III 341. — IV 116*b*; nom de monnaie, *δηνάριον*.
ὅλον III 237.
ὅλους IV 29, 264.
ὅλως I 67. — III 9, 40, 45*a*, 45*b*, 105, 132, 173, 216*dd*, 273, 331, 349, 366, 419*j*, 419*s*, 447*a*. — IV 106.
ὁμαδόν II 63.
Ὅμηρον IV 214.
ὁμιλῆσαι II 68*d*.
ὁμιλίαν II 19*m*.
ὀμμάτια I 148. — II 19*b*. — III 366.
ὅμοια III 392.
ὁμοιάζεις III 354.
ὁμοιάζουν II 93; cf. *μοιάζουν*.
ὁμοιάζω III 257, 400*jj*. — IV 272; voir *ὥμοιαζεν*.
ὁμοίαν I 107.
ὁμοίοις III 232.
ὅμοιον III 392.
ὁμοίως III 400*i*.
ὁμοτρόπους III 231.
ὁμοῦ I 15, 98.
ὁμοφρόνους III 231.
ὁμοφώνως IV 171, 197.
ὁμωνυμίαν III 301*b*.
ὅμως I 40, 164. — II 109. — III 18, 177, 216*m*. — IV 1*z*, 116*e*.
ὄν IV 157, 183.
ὀνειδίζῃ IV 44.

ὀνειδιζόμενος III 419*s*.
ὀνειδισίαν III 419*n*.
ὀνειδισίας I 43. — III 348, 419*n*.
ὄνομα III 325*e*.
ὀνομάζω I 120; voir *ὀνομάσουν*.
ὀνόματος III 291.
ὀνομάσουν IV 44.
ὄντα III 438.
ὄνταν IV 58, 130*b*, 259.
ὀντάν IV 5, 7.
ὄντως III 289*o*.
ὀνύχων III 12.
ὀξείδιν II 39.
ὄξον III 226.
ὄξος II 59, 60. — III 151, 221, 226, 261.
ὀξύγαλα IV 109; ce mot est identifié avec le *γιαούρτι* moderne par M. Ménardos dans la revue *Ἡ μελέτη*, 1908, 255.
ὀξυγάλακτος IV 110, variante *ξυγάλατος*.
ὀξύγαλαν IV 109, 112.
ὀξυγαλατᾶς IV 109.
ὀξύγαλον IV 109, 112.
ὀξύγαλου IV 109.
ὀξύδιν II 39. — III 221, 261, 322.
ὄξυνον III 289*j*, 387.
ὀξυνόγλυκος III 149.
ὀπαδούς I 134.
ὀπήν I 184.
(*ὀπισθοποδῶ*) voir *ὠπισθαπόδησα*.
ὁπλιτῶν I 135.
ὁποίανδε I 2.
ὁπόταν III 32.
ὁποῦ (*adv. de temps ou de lieu*) I 61. — III 216*i*.
ὁποῦ (*adv. de relation*) II 94. — III 187. — IV 19, 21, 24, 130*a*, 198, 273.
ὅπου (*adv. de lieu*) IV 203.
ὅπου (*adv. de relation*) II 96*a*, 96*b*.
Ὀππιανόν IV 215, 216, 219.
Ὀππιανός IV 223.
ὀπτασίας III 196, 295*a*.
ὀπτούτσικα III 158, caritatif de *ὀπτά*.
ὀπτούτσικος III 161.
ὅπως III 400*qq*. — IV 1*f*, 105.

ὁράματα III 216*hh*.
ὁρᾷς IV 1*pp*.
ὁρᾶται III 404*d*.
ὀργήν I 33.
ὀρειτρόφους II 102.
ὄρεξιν III 216*bb*, 291*a*.
ὀρεύγομαι III 201, leçon fautive pour ἐρεύγομαι.
ὄρθρον III 39.
ὁρίζει III 113, 402.
ὁρίζῃς III 353; voir ὥρισα.
ὁρίσει I 36.
ὁρμᾷ III 404*d*.
ὁρμᾶται III 404*d*.
ὁρμήσῃ III 389; voir ὥρμησα et suiv.
ὅρμον IV 1*rr*.
ὅρμος IV 1*f**.
(ὁρμῶ) voir ὁρμᾷ et suiv.
ὀρνίθιν III 356.
ὀρνιθοκορυζιάρικον III 356, voir le suivant.
ὀρνιθοκορυτζιάριν III 356, *oiseau qui a la pépie*.
ὅρον III 289*l*.
ὀρρειάριος III 63, *préposé aux provisions*; Paspatis, *Gloss.*, 397: „ὡρειάρης, ἀντὶ ὡρειάριος, ὁ ἐπὶ τῶν σίτων καὶ ἀλεύρων τῆς Νέας Μονῆς ἐπιστάτης”.
ὀρύζιν III 279.
ὀρφανῶν III 400*bb*.
ὁρῶν III 241; voir ὁρᾷς et suiv.
ὁρῶνται III 289*m*.
ὁρῶσι III 403*a*.
ὅσα I 159. — II 11, 12, 19*j*, 66.
ὁσάκις III 132*f*.
ὅσει IV 116*e*, variante de ὅσον, cf. ὡσεί.
ὅσῃ III 132*e*.
ὅσον III 132*e*, 328. — IV 116*e*.
ὁσπίτιν I 28, 75, 90, 152. — II 42*d*, 73.
ὀσπριούτσικον II 30*a*, caritatif de ὄσπρια.
ὀστᾶ III 216*pp*, 419*p*.
ὀστέα III 419*p*.
ὅστις III 164.
ὀστρειδομυδίτσια III 277.
ὀσφρήσει III 287*b*.
ὅταν I 129. — II 85. — III 38, 67, 132*c*, 141, 325*i*, 405. — IV 5, 7, 9, 49, 58, 65, 130*b*, 157.

ὅτε II 26*k*.
ὅτι I 131, 187, 190, 259. — II 14, 19, 93, 108. — III 33, 67, 136, 216*z*, 269*a*, 400*b*, 400*d*, 400*f*, 400*hh*. — IV 26, 29, 42, 43, 127*a*, 142, 179, 191, 195, 207.
ὅτου voir à ἀφ' ὅτου.
οὐ I 13, 42, etc. — II 18, 25, etc. — III 40, 105, etc. — IV 26, 97, etc.
οὗ III 223 (ὡς οὗ), III 310 (δι' οὗ); voir aussi à ἀφ' οὗ.
οὐδ' II 18, 103. — III 173, 325*r*, 352, 353, 419*cc*.
οὐδέ I 52, 79, 80, 85, 144, 172, 194, 230, 231. — II 96*a*. — III 4, 23, 65, 85, 92, 137, 220, 283*e*, 352, 378. — IV 222, 287.
οὐδέν III 6, 81, 85, 97, 187, 333, 400*f*. — IV 9, 67, 135, 215, 219, 264.
οὐδέναν III 81.
οὐδέποτε III 197.
οὐδόλως II 25.
οὐθ' III 19.
οὐκ I 6, 10, etc. — II 24*n*, 27 etc. — III 67, 74*d*, etc. — IV 5, 7 etc.
οὖν I 6, 12. — II 77. — III 22, 139, 187, 216*s*, 216*kk*, 272*g*, 367, 381, 400*pp*.
οὖσαν IV 239.
οὐσίαν II 96.
οὐσίας II 96, 96*e*.
οὔτε I 87.
οὗτος III 9.
οὕτω III 442. — IV 1*h*, 1*x*.
οὕτως I 40 (*bis*). — II 22 (*bis*), 26*o*, 70. — III 7, 19, 288*a*, 400*a*, 400*i*, 442. — IV 1*x*.
οὐχ III 19. — IV 116*e*.
ὀφθαλμούς I 170.
ὀφτόν IV 62*a*.
ὀχλαγωγίας I 132.
ὀχλήσεως II 71.
ὀχυρωθῶσι III 400*cc*.
ὀχυρωθῶσιν III 400*cc*.
ὀψαρίων IV 134.
ὀψάρωγας II 42*b* (?).
ὀψικαρίους III 267, synonyme de ὀψικάτορας.
ὀψικάτορας I 112. — III 267; *gens de la suite*.
ὀψίκιν I 112. — III 267; *suite*, *cortège*; cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 72.
ὀψώνιν II 31.

Π.

πάγει IV 230.
παγετοῦ IV 154.
παγετῷ IV 154.
παγούρια III 275.
πάγω IV 263, 266; voir *πάγει* et *ὑπάγω*.
παγώσῃ III 214.
παθάνω IV 269, pour *πάσχω*, gr. mod. *παθαίνω*.
πάθει I 215. — II 95.
παθεῖν III 382*a*.
πάθος I 17 (*bis*), 18. — II 95.
πάθους I 219.
παῖδας I 221, 256. — III 441*a*.
παῖδες I 63, 240, 253. — III 295*e*.
παιδία I 91, 125, 150.
παιδίν II 26*h*, 58. — III 92, 93. — IV 41, 43, 50, 51.
παιδίτσια II 34*a*.
παιδός I 215.
παίδων I 208, 260.
παίζῃ I 176.
παιζόμενον III 295*b*.
παίζοντας I 10.
παίζουν III 295*b*, 295*f*.
παίζουσι I 11. — III 295*e*.
παίζουσιν III 295*e*, 295*f*.
παίζω II 26*m*. — III 270*a*.
παίζων I 15.
παινῶ IV 127*a*, variante de *ἐπαινῶ*.
παίρνῃς IV 140*b*.
πάλαι III 400*c*.
παλαιοκάλιγον III 355.
παλαιόν IV 180.
παλαιόπληγον III 356.
παλαιόσπιτον IV 267.
παλαιοχαρβαλωμένη IV 258.
παλαιῶν III 23.
παλαμιδαν III 205, 216*o*, 216*t*, pg. *πηλαμύς*, voir Coray, *Ἄτακτα* I, 73.
παλαμίδας III 216*c*, 216*j*, 216*p*, 216*w*, 216*dd*, 216*gg*, 216*hh*.
παλαμίδες III 216*d*, 216*l*.

παλαμίδιν III 205.
παλαμιδόκομμα III 99.
παλαμιδόκομμαν III 99.
παλαμιδοκόμματα IV 28.
παλαμναῖος III 166.
παλαμναίους III 166.
παλατιανός III 63.
παλάτιν III 73.
παλατῖνος III 70*b*.
παλάτιον II 21.
πάλε III 216*n*.
πάλι III 163.
πάλιν I 9, 141, 169, 186, 199, 204, 222, 232. — II 19*e*, 19*o*, 26*d*, 56*b*, 107. — III 74*a*, 115, 146, 163, 172, 177, 216*aa*, 216*ee*, 308, 314, 325*d*, 384, 396 400*c*, 400*pp*, 404*e*, 404*k*, 404*l*, 412*h*, 412*l*, 414*u*, 447*f*. — IV 1*mm*, 53, 58, 89*a*, 142*a*, 156, 162, 206, 258.
παλλ' IV 208, faute de copiste pour *παῦ'*.
παλληκαρεύεσαι I 197.
παμβασιλεῦ III 289*p*.
παμπλείστους III 424.
παναμναίους III 166, variante de *παλαμναίους*.
πανάριστον III 414.
πανάχραντε I 175.
πανευκλεοῦς II 96*d*.
πανευτυχοῦς II 96*d*.
παννίτσιν III 339.
πανοσίου III 34.
πανουργίαν III 400*m*.
πανσέβαστε II 1, 101.
πάντ' III 73.
πάντα I 41, 115, 120, 147. — II 19*n*, 62, 73, 96, 96*e*. — III 28, 31, 73, 118, 237, 252, 312, 314, 393, 400*j*, 419*c*. — IV 157.
παντάναξ III 420. — IV 160.
παντάπορος II 2.
πάντας I 221. — III 91, 231, 400*i*.
πάντες III 141, 216*e*, 216*g*, 216*p*, 257*a*, 367, 382, 400*j*, 429. — IV 44, 178.
πάντοθεν II 3, 79.
παντοίας I 4.
Παντολέοντος III 295*c*.

παντός III 69, 272*f*, 343.
πάντοτε I 57. — III 69, 75, 82, 132*a*, 212, 216*x*, 216*y*, 257, 272*g*, 283*c*, 301*c*, 305, 384*a*, 400*mm*, 406*a*. — IV 86, 89*b*, 238.
πάντων I 213. — II 78, 81. — III 419*i*. — IV 1*f**, 1*rr*, 1*vv*, 283, 284.
πάντως II 28, 62. — III 132*a*, 309, 367. — IV 1*v*, 44.
πάνυ IV 180
παξιμάδια III 179.
παξιμάδιν III 97.
παπᾶ IV 137.
παπαδικά IV 140, 141*a*.
παπᾶς II 42*d*, 68*c*. — IV 100, 198.
πάπλωμαν IV 261.
παπποτερόθεν IV 277.
παρ' (*préposition*) I 129, 189. — III 36, 228, 289*k*, 419*u*. — IV 29.
παρά (*préposition*) I 91, 177, 238, 269. — III 34, 216*j*, 216*k*, 289*m*, 289*p*.
παρά (*conjonction*) I 32. — III 216 *a*. — IV 257.
παραβάλλων I 101.
παραβάλουν III 325*q*.
παραβατόν III 74*b*, obscur à ce passage.
παραβίαζε III 400*e*, leçon fautive pour παραβίβαζε.
παραβίβαζε III 400*e*.
παραβιβάζω III 216*x*.
παραβλέπῃ III 400*h*.
παραβροντισμένοι II 94.
παραγγέλλει III 386, 392, 400*a*, 400*i*, 406, 410.
παραγεμιστοτράχηλος IV 12*d*, *qui a le cou extrêmement replet.*
παράδειγμα III 231.
(παραδίδω) voir ἐπαρεδώκασιν.
παραδραμών IV 1*g*.
παραζυμωτής IV 97, 225, *aide-mitron.*
παράθεσιν III 174.
παραθέσουσι IV 64.
παραθέσουσιν IV 64.
παρακαλεσίας III 272*a*.
παρακαλῶ III 272*b*, 431*a*.
παρακαλῶν I 174. — IV 1*d*.
παρακκλησιάρχης III 60, variante de παρεκκλησιάρχης.
(παρακλῶ) voir ἐπαρεκλάσθη.
παρακρανιαροκέφαλον IV 44 *cerveau détraqué*, var. σαλοκρανιοκέφαλον.
παρακρουνιαροκέφαλον IV 44, variante du précédent.

παρακύψῃ III 399.
παραλαβοῦσα I 221.
παράλυμαν IV 96*a*, *ce qui est décousu.*
παραλύω voir ἐπαρελύθην.
παραμουρμουρίζῃς III 47.
παραμυθίαν III 345.
παραμυθίας I 223.
παρανοίγει I 188, *entr'ouvrir.*
παρανομίας III 239, 424.
παρανόμους III 33.
παρανόμως III 33.
παράξενον III 325*e*.
παραπεινᾶν I 202.
παραπέμψει III 435.
παραπέμψεις III 435.
παραπνευμονίαν I 22, pour περιπνευμονίαν.
παραπονεμένα I 224.
παραπονεμένη I 54.
παραπονεμένον III 419*bb*.
παραπόνεσες III 254*b*, 419*aa*.
παραπόνεσιν III 325*t*.
παρασημαίνει IV 1*v*.
παρασημαίνων IV 1*v*.
παρασκευή III 273.
παρασκευήν III 273.
παράστα III 112, 114.
παραστήκονται I 89.
πάρασχε IV 279.
παρατρέχεις III 68; voir παραδραμών, παρέδραμε.
πάραυτα III 122.
παραυτίκα I 260.
παράχυσε III 115, variante de περίχυσε.
παραχωροῦσαν III 132*a*, variante: ἐπαρηχωροῦσαν.
παραψάλλῃ III 400*h*, 412*k*, *chanter trop, ennuyer de ses cris.*
παρέδραμε I 244.
παρεδώκασιν IV 21, variante de ἐπαρεδώκασιν.
παρεκβαλεῖν III 328, leçon fautive pour πρὸς ἐκβολήν.
παρεκβάλῃ III 400*p*; Sakellarios, 715: παραβγάλλω· ξεβγάλλω; cf. Paspatis, *Gloss.*, 271.
παρέκει IV 102*a*.
παρεκκλησιάρχης III 59, 60, *celui qui aide ou remplace l'* ἐκκλησιάρχης.
(παρεκκλίνω) voir παρεξέκλινα.
παρελύθη IV 94, variante de ἐπαρελύθη(ν).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

παρέμπω II 99, de *παρεμβαίνω*, sens obscur à cet endroit.
παρεξέκλινα II 15.
παρέξῃ III 447*d*.
πάρεξον III 445.
παρεστησάμην I 114.
παρέστησε III 1*g*.
παρέστησεν III 1*g*.
παρέτρυνεν III 167, variante de *παρώτρυνε*.
παρευθύς I 200, 236, 254. — III 289*k*. — IV 57, 95, 103.
παρέχυμα III 148, variante de *περίχυμα*.
παρέχυσε III 115, variante de *περίχυσε*.
(*παρέχω*) voir *παρέξῃ* et suiv.
πάρῃ III 395.
παρηγορήθην III 157, variante de *ἐπαρηγορήθην*.
παρηγόρημα III 325*v*, 347.
παρηγόρημαν III 347.
παρηγορίαν I 210. — III 138*d*, 345.
πάρηχος III 64, 74*d*, *qui chante faux*.
παρηχωροῦσαν III 132*a*, variante de *παραχωροῦσαν*.
(*παρίστημι*) voir *παράστα*, *παρεστησάμην*.
παριστίαν II 26*h*, synonyme de *ἑστία*; voir *Du Cange* au mot *στία*.
παρό III 384*a*. — IV 29; *au lieu que*.
(*παροδηγῶ*) voir *παρωδήγησας*.
(*παροξύνω*) voir *ἐπαρώξυνε*.
(*παροργίζω*) voir *ἐπαρόργισεν*.
(*παροτρύνω*) voir *παρώτρυνε*.
πάρουν III 216*nn*.
πάρουσιν III 216*z*.
παρρησίας III 359.
πάρω III 168. — IV 208.
παρωδήγησας I 110.
παρώργησεν III 167.
παρώτρυνε III 167.
πάς III 108.
πᾶσα III 25*a*.
πᾶσαι I 81.
πᾶσαν III 242.
πάσαις III 404*h*.
πάσης III 37*a*. — IV 144.
πᾶσι IV 291.
πᾶσιν III 25.
πασμένος III 162, variante de *πεπασμένος*.
πασπαλᾶτα. III 106, *menu comme fleur de farine*.

(*πάσσω*) voir *πάσω* et *πεπασμένος*.
παστά II 42*a*.
παστελλοπούλης IV 129*j*.
παστομαγειρίαν II 104.
παστόν I 265. — III 179.
παστοῦ II 26*p*.
παστρεύουν III 310*b*, variante de *σπαστρεύουν*.
Πάσχα III 81 (*bis*).
Πασχαλίαν I 47. — II 47.
Πάσχας III 81.
πάσχῃ III 261, 384*a*; voir *παθάνω* et suiv., *πέπονθα* et suiv.
πάσω III 240 (*bis*).
πάτερ III 289, 333, 334*a*, 337, 339, 340*a*, 340*c*, 341, 343, 344*a*, 344*c*, 376.
πατέρα III 145, 400*bb*. — IV 14*c*.
πατέρας III 107, 272*e*.
πατέρες III 209, 289*c*.
πατέρων III 289.
πατήρ III 35. — IV 1.
πάτος I 76.
πάτου I 191.
πάτους IV 29.
πατράσιν III 107.
Πατρί III 447*f*.
πατριαρχεῖον III 382.
πατριάρχην III 382.
πατρικά III 377.
πατρικήν II 8.
πατρικοῖς IV 13.
πατρικόν II 77, 83.
πατρόθεν IV 277.
πατρός III 34, 238. — IV 14*e*, 166.
πατρῷον I 63.
παῦ' IV 208.
παύοντες III 288.
παύουσι III 288.
παύουσιν III 288.
παῦσε III 106, 358.
παύσεις III 249.
παύων III 249.
παχαινευμένην IV 238, pour *παχυνομένην*; cf. le grec mod. *παχαίνω*.
παχυμολαρᾶτος IV 4, voir le suivant.
παχυμουλαρᾶτος IV 4.

παχύν II 34, 104. — III 160.
παχύτερα II 49.
πέ III 216*ff*.
πεδίον III 375.
πεζάλαν III 270*a*, παίζω τὴν πεζάλαν; comme Coray, nous ignorons le sens de cette expression.
(πεζεύω) voir ἐπέζευσα.
πεζολεξίαν II 10.
πεζόν III 137, 269.
πεζοπορίαν II 20.
πεζοπορῶν III 400*mm*.
πεζός III 68. — IV 3.
πεζούλι III 400.
πεζῶν I 136.
πεθυμᾷς IV 140*c*, variante de ἐπιθυμεῖς.
πείθεσθαι IV 14*f*.
πείθομαι III 446; voir πεισθῇς et suiv.
(πείθω) voir πείσω.
πεῖνα IV 116*c*, 206 (*bis*), 221.
πεῖμα IV 73, pour πεῖνα.
πεῖναν IV 17*a*, 38, 73, 214, 215, 219, 227, 229.
πείνας IV 37, 102*a*, 158.
πεινᾷς IV 175.
πεινάσω I 56.
πείνῃ IV 158.
πεινῶ III 308.
πεινῶν III 308, 309.
πεινῶντα III 431.
πεινῶντες III 216*m*.
πεισθῇς IV 14*a*.
πείσθητι IV 13.
πεῖσμαν III 325*a*.
πείσω III 330.
πέλαγος IV 1*l*, 1*m*, 1*o*.
πελάγους III 440.
πελεγρῖνος I 257.
πελεγρίνους III 132*g*.
πέμπον III 176.
πέμπτον III 158.
πέμψῃς III 391.
πένην III 431*a*, 442.
πενήντα III 90.
πένης II 2.

πένητες II 74, 82.
πενίαν II 83. — IV 151.
πενίας IV 280.
πέντε III 216*h*.
πεπανή III 154.
πεπασμένος III 162, variante: πασμένος.
πεπέριν III 183. — IV 124.
πεπεροτρίπτας IV 121.
πεπλησμένα I 122.
πεπλουτηκώς III 250.
πεποιημένον III 331.
πέποικε III 1*d*, variante: ἐπέποικε.
πέπονθα I 268.
πεπόνθασι IV 1*jj*.
πεπόνια II 65*c*.
πέπτον III 158, pour πέμπτον.
πέραμαν III 108*a*, 404*d*, IV 129*p*; Paspatis, Βυζαντιναὶ μελέται, 165, pense qu'il ne s'agit pas ici de Galata, mais de l'endroit où l'on s'embarquait pour Galata, aujourd' hui Valouk-pazar; c'est près de là que se vendent encore les ἰατρικὰ σπέρματα. Voir Βενετίκους.
πέρασε III 358.
περέχυμα III 148, variante moderne de περίχυμα.
περέχυσε III 115, variante moderne de περίχυσε.
περεχύτην II 51*a*, *doucheur*.
περί III 195, 324, 400*qq*.
περιβόλιν I 83.
περιεπάτει IV 3, variante: ἐπεριπάτει.
περιθρασυνθῶσι IV 1*dd*, par correction.
περιθραυθηθῶσι IV 1*dd*, voir le précédent.
περιθραυθησῶσι IV 1*dd*, voir περιθρασυνθῶσι.
περικόπτουν IV 205.
περιλεξίαν II 10, corrigé en περιττολεξίαν.
περιμάζωσε IV 96.
περιμένων I 201.
περιπάτει III 91. — IV 136.
περιπατεῖ III 325*e*; voir περιεπάτει.
περιπατοῦν II 88.
περιπατῶ III 400*ii*.
περιπατῶν IV 111, 122, voir ἐπεριπάτει.
περιπέσῃ III 232.
περιπροφητεύομαι III 246.

περιρραπίσω I 156.

περιρράψη I 86, en parlant d'un mur; cf. ἀνερράψω.

περισουφρώσω IV 86.

περισσά III 375, 419*a*.

περισσήν I 72, 195. — III 412*e*.

περισσόν I 267. — II 31.

περισσοψωρίζης III 47.

περιστατεμένος II 2, variante du suivant.

περιστατημένος II 2, *environné*.

περιστατιζόμενος II 4, comme le précédent.

περιστρεφόμενος I 205. — III 303.

περισωρεμένην IV 25*a* (?); le sens de *amoncelé* ne convient pas ici.

περιτειχιζόμενος II 4, variante de περιστατιζόμενος.

περιτραλίσης I 164, *étourdir*; voir plus loin τραλίζονται.

περιτρέχεις III 68.

περιττολεξίαν II 10, par correction (ms. περιλεξίαν).

περιφανείᾳ I 8.

περιφλεγμονίαν I 21, pour περιπνευμονίαν; cf. en grec moderne φλεμόνι = πνεμόνι.

περιφρονημένην IV 25.

περιχαρασσομένην IV 49, *poindre aux alentours*, en parlant de l'aube; comparer le gr. mod. χαράζει, χαράματα, χαραυγή.

περίχυμα III 148, *sauce*.

περίχυσε III 115, *arroser*.

περιχύτριαν II 51*a*, *doucheuse*.

περιχώσουν I 31, *enfouir*.

περιψουψουρίζης III 47, *murmurer*, *chuchoter*.

περιψουψουρίσης III 47.

περπάτει III 263.

περπατοῦν II 90.

περπατῶ III 400*ii*.

πέρπυρα III 75. — IV 12; voir ὑπέρπυρα.

περσίκιν IV 33, *poche*, voir Hesseling, *Pentateuque*, 437; Chaviaras, *Symi*, 257, 1, 33; 258, 1, 25: περεσίκα = θυλάκιον.

(περῶ) voir πέρασε.

πεσεῖν III 37*a*.

πέσῃ III 412*j*.

πέσω II 112.

πεσών I 234.

πέτασον III 108.

πέτραν I 166. — III 1*h*, 400*aa*.

Πέτρον III 440.

πετροτρίπτας leçon fautive pour πιπεροτρίπτας, IV 121.

πετσία II 36.

πετσίν III 131, 333.

πετσώματα II 36.

πετσώνει IV 57.

πετσώνω IV 53.

πετσωτήν IV 47.

πέττεται III 75, leçon fautive pour πέρπυρα; variante πάντοτε.

πέτυχα III 325*l*, variante de ἐπίτυχα.

πεφανερωμένα I 118.

πέφτω IV 268.

πῇ III 220, 374; variante de εἴπῃ.

πηγαδόσχοινον II 55.

πηγάδι III 263.

πηγάδιν III 263.

πηγάτικα II 65*c*, dérivé de Πηγή, nom propre (?)

πηγή IV 1*n*.

(πήγνυμι) voir ἔπηξεν.

πηδήματα III 193.

πηδήσας I 162.

πηδήσασα I 185.

πήδησον I 167, par correction (ms. πόδησον).

πηλόν IV 140*a*, 140*g*.

πῆρεν III 165, variante de ἐπῆρεν.

πιάνει III 122; voir ἐπιάνα et suiv.

πιάνουν III 403.

πιάσας I 226.

πιάσε I 165.

πιάσῃ III 400*g*, 401, 409, 412*j*. — IV 66.

πιασμός III 216*f*; ici *prise* et non *peste*, comme le suppose Coray, Ἄτακτα I, 269.

πιάσουν I 37, 149.

πιάσω III 170, 210.

πιέ III 358.

πίῃ III 413.

πιθανολογίας I 24, 119.

πίθον II 19*j*.

πιθυμοῦν IV 82, variante de ἐπιθυμοῦν.

πικρίας I 122. — III 202, 322.

πιλαλήσῃ III 373, variante de ἐπιλαλήσῃ.

πιλαλήσῃς III 373, fautivement pour le précédent.

(πίμπλημι) voir ἐπλήσθην, πεπλησμένα.

πίνακα I 264. — III 169.

πίνακαν III 169.
πινάκια IV 201.
πινάκιν III 105, 301*g*, 315, 412*b*.
πινακίου III 315.
πινακίων III 315.
πίνει IV 56.
πίνης III 55.
πίνοντες III 226.
πίνουσι III 312.
πίνουσιν III 226, 283*e*, 312.
πίνω III 121, 215; voir ἔπια, πιέ sq., πιών.
πίνων III 199.
πιπέρια II 38.
πιπέριν III 183. — IV 49*a*, 225.
πιπεροτρίπτας IV 121, 125, 127.
πιπεροτρίφτας IV 121, 125, 127.
πίπτω I 201. — III 37*a*. — IV 158; voir ἔπεσον, ἔπεσεν et suiv., πεσεῖν et suiv., πέφτω.
πιστάκια II 44.
πίστευσον III 216*i*, 304, 307. — IV 116*b*, 140*e*.
πιτερᾶτον III 316, *pain de son*.
πιττακίτσιν III 344*c*.
πιττακώσωσιν I 29; *dénoncer*, voir Du Cange, au mot πιττάκωμα.
πίτταν II 26*g*.
πιτυροῦντα III 316, variante de πιτερᾶτον.
πιτύχῃ III 325*f*, variante de ἐπιτύχῃ.
πιών I 217.
πλάγιν III 191.
πλάκας II 65*c*.
πλακώσῃ IV 179.
πλανᾷ II 101.
πλανηθῇ III 217.
πλανήσειν I 106.
πλάσματος III 371, mot obscur à ce passage.
πλατέα III 419*o*.
πλάτυσμαν III 56 (?) Du Cange, en citant ce passage, traduit par *vestis pars latior*, mais un tel sens ne convient pas ici.
πλάτωμα III 56, variante du précédent.
πλεῖοι III 400*s*.
πλείονα II 45*a*. — III 412*e*.
πλείους III 400*s*.
πλεῖστα III 138*a*. — IV 180.

πλείω II 80.
πλέξω IV 76, 77.
πλέον II 66, 210.
πλευρά III 419*l*.
πλήθη III 143. — IV 134.
πληθυντικόν IV 27.
πλημμελήματα II 113.
πλήν I 157, 166. — II 24. — IV 15, 48, 63, 102.
πλήξῃ III 400*g*, 412*j*.
πλήξης I 160.
πλήρης (*adjectif*) II 19*p*.
πλήρης (*adverbe*) III 325*o*, 371. — IV 85, 200.
πληρώσῃ III 221; voir ἐπλήρωσες.
πλησίον III 227. — IV 99.
πληττόμενον III 419*q*; voir ἔπληξα, πλήξῃ et suiv.
πλουσίαν III 117. — IV 218.
πλούσιοι II 74.
πλουσίως II 79. — III 405*a*.
πλουτάρχως I 25 (?). Cf. dans le dialecte d'Icaros, πλουτάρκος = ὁ διὰ τοῦ πλούτου ἄρχων ἢ πλούσιος καὶ ἄρχων (Hatzidakis, Μεσ. κ. νέα Ἑλληνικά II, 459).
πλουτοδοσίᾳ IV 161.
(πλουτῶ) voir πεπλουτηκώς.
πλύσιμον III 105. — IV 201.
πλωρήτης IV 129*q*, *prorète*, voir Jal, *Gloss. nautique*, 1230; Coray compare, très à propos, les vers 542—544 des Chevaliers d'Aristophane.
Πνεύματι III 447*f*.
πνίξῃ IV 179.
πόδα III 334*a*.
ποδάριν I 49.
πόδας III 404*m*. — IV 69.
ποδέας III 165, *pan du vêtement*.
πόδησον I 167, leçon fautive pour πήδησον.
ποδίας III 165, variante de ποδέας.
ποδο[κόπιν] I 72, voir les *Notes*.
ποδο[νήπτριν] I 72, voir les *Notes*.
πόθεν II 98. — IV 189.
ποθῶ III 446.
ποίαν I 143 (*bis*).
ποιεῖ II 14.
ποιῆσαι III 245.
ποιήσατε III 404.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ποίησει III 377.
ποιήση I 177.
ποίησον III 377.
ποιήσουν II 61.
ποιήσουσιν III 400*t*.
ποιήσω III 167.
ποιήσωμεν III 411*b*.
ποιήσωσι III 400*t*.
ποικιλίαν III 289*j*.
ποικιλοχρόους II 92.
ποιμένος III 116*a*, 227, 289*d*, 332, 400*m*.
ποῖον I 46. — III 74*a*.
ποιόν I 46, 47. — III 74*a*.
ποῖος III 419*bb*.
ποιοῦν II 26*f*.
ποῖσε III 404.
ποίσω I 153, 154. — IV 141.
ποιῶ II 18; voir ἐποιεῖτο et suiv., πεποιημένον et suiv., ποιεῖ et suiv.
ποκάμισον IV 262.
πόλει III 266.
πολεμάρχον III 400*y*.
πολεμεῖ III 400*q*.
πολεμίων III 1*a*.
πολέμοις III 438.
πολεμῶ III 132*h*; voir πολεμεῖ.
πόλιν II 26*k*. — III 266.
πολίτης I 69.
πολιτικά II 8.
πολιτικούς I 9.
πολιτίτσης III 400*gg* (?) variante πουλιτσίτσης, πουλιτσάκης, πουλιτσάτσης.
πολιτογραφίας II 8, voir les *Notes*.
πολιτσάτσης III 400*gg*, voir πουλιτσάκης.
πολλά (*adjectif*) II 9, 19*g*, 24, 105. — III 106, 138*a*, 186, 376. — IV 32*b* (*bis*), 260.
πολλά (*adverbe*) IV 19*b*, 116*c*, 146, 180, 205.
πολλάκις I 35, 139, 160. — III 71, 123, 132*f*, 134, 167, 173, 217, 327, 368, 399, 400*d*, 400*k*, 400*s*, 400*oo*, 419*e*, 419*m*, 419*q*. — IV 132, 139, 145. A ces divers passages, πολλάκις se présente avec le sens de *souvent*, *parfois*, et même *par hasard* (gr. mod. τάχα, τάχατε); cf. *Belth. et Chrys.*

(Legrand, *Bibl. gr. vulg.* I, p. 129, v. 103), et le hollandais *soms* qui a aussi les deux significations *parfois* et *par hasard*.
πολλάς II 84, 92. — III 224, 322, 349, 398, 419*l*, 424. — IV 205.
πολλές III 216*d*.
πολλήν I 23. — II 19, 20. — III 132*d*. — IV 17*a*, 38, 134*a*, 228.
πολλῆς I 242, 258. — III 234, 289*n*. — IV 37.
πολλοῦ I 128, 255. — IV 15.
πολλούς III 289*f*.
πολλῶν I 114. — II 16. — III 4, 289*m*, 332*c*, 400*s*.
πολύ III 267, 294.
πολυγραφίαν III 138*b*.
πολύθλιβον II 19*a*.
πολύκαρπον IV 129*a*.
πολύκοπον IV 129*o*.
πολυλεξίαν III 138*b*.
πολυλογίαν III 138*b*.
πολύν I 112. — III 267. — IV 224, 265.
πολυπλόκους III 3.
πολυποικιλίαν III 291.
πολύπονον II 19*a*.
πολυπραγμόνει III 366.
᾿πόλυσον I 166, correction de Legrand (ms. ἀπόλυσον).
πολυστένακτα II 19*b*.
πολυφαγίας III 411*a*.
πολυφωνίας III 419*r*.
πομάτων III 196.
πομπῆς I 152.
πονέση I 160. — III 272.
πονηρίαν III 400*m*.
πονηρόν IV 199.
πόνον I 16.
πόνος III 400*g*, 401, 409.
πόνους III 5.
πονῶ III 334*a*; voir ἐπόνεσα et suiv., πονέση.
πόνων III 14.
πορεύσονται IV 1*ff*.
πόρους II 79.
πόρρω IV 1*ff*.
πόρτα III 332.
πόρταν III 126, 137, 223, 268, 270, 397, 400.

πόρτας III 326, 328.
πορφύρας III 289*p*, 400*v*, 420. — IV 1*s*, 275.
πορφυρογέννητον III *titre*. — IV *titre*.
πορφυρογεννήτῳ IV 1*y*.
πόσα III 272*a*, 400*dd*, 400*hh*. — IV 77 (*bis*).
πόση III 419*aa*.
ποσίν III 69.
πόσιν II 26*o*.
πόσου IV 15.
πόσους IV 76, 77 (*bis*).
ποσῶς I 13. — III 12, 53, 132, 132*b*, 219, 224*a*, 274, 310, 384, 427. — IV 69, 208.
ποτά I 146.
ποτάμιν IV 67.
ποταμόν III 418.
ποταπές III 216*l*.
ποτέ I 52, 55, 85, 148. — III 83, 125, 127, 270, 325, 419. — IV 1*g*, 7, 73*b*, 93, 227.
ποτε I 84, 115.
πότε I 263. — IV 73*a*, 133, 212.
ποτήριν II 57*a*.
ποτηρόπουλον III 262.
ποῦ II 23*c*. — III 41, 42, 43, 44, 325*p*, 400*hh*. — IV 73, 172, 251. — εἶα ποῦ III 334, 340, 340*b*, 340*d*, 342, 344, 344*b*, 344*d*.
ποῦ (*relatif*) III 187, 385, 419*q*.
ποῦ III 400*ee*, leçon fautive pour τοῦ.
πουγγίν IV 33.
πουλιέται III 110, variante πωλιέται.
πουλιτσάκης III 400*gg* (?) variante πολιτίτσης, πουλιτσίτσης, πουλιτσάτης; cf. Πουλίτσιν.
πουλιτσάτσης III 400*gg*, voir le précédent.
Πουλίτσιν III 108, nom de lieu.
πουλιτσίτσης III 400*gg*, voir πουλιτσάκης.
πούλουν IV 109, 113, pour ἐπώλουν; voir ἐπουλούντασιν, πουλιέται.
ποῦν IV 191, variante de εἰποῦν.
πούπετε III 419, voir Pernot, *Études* I, 141.
πούποτε III 419.
πράγματα I 64. — III 295*a*, 376. — IV 128.
πράξεις III 6.
πρᾶξιν III 31. — IV 241.
πρασινίζει III 306.
πρασινομόρφους II 92.

πρασομάρουλον II 40.
πράττειν III 400*j*.
πράττουν III 400*j*.
πρέσβυν III 436.
πρήσκεται III 216.
πρῆσμαν IV 88
πρίν II 61, 112. — III 130*b*, 362. — IV 1*ll*.
πρό I 5 (*ter*), 128, 178, 273. — IV 1*jj*, 150, 165.
προαίρεσιν IV 240.
προάστειον III 400*n*.
προβάλλομαι III 436. — IV 288.
προβάλλουσα I 24.
πρόβας III 74*b*.
πρόβατα III 72.
προβατικόν II 106.
πρόβλημα II 19*h*.
προβλήματα I 24.
προγεύματα III 54.
προγεύσωμαι IV 53.
πρόδηλα I 118.
Πρόδρομε I 158.
Πρόδρομον I 274.
Προδρόμου I *titre*.
προθεῖναι IV 1*e*, voir προσθεῖναι.
προθύμως III 446.
προῖκα I 72.
προκείμενα III 144.
προκείμενον IV 1*mm*.
προκρίνω IV 39.
προκύψατε IV 124.
προλέγει III 289*r*, leçon fautive pour προσλέγει.
προλέγω III 289*r*, leçon fautive pour προσλέγω.
πρόλοιπα II 25*c*.
προμήθεια II 111.
προνοία en fin de vers, pour πρόνοια, IV 1*ww*.
προξενήσω III 417.
προπατόρων IV 284.
πρόπερσι III 216*d*.
προπομπούς I 134.
πρός, avec l'acc. I *titre*, 3, 83, 200, 203, 205, 206, 210, 234, 249, 270. — II 5, 11, 12 (*bis*), 21, 26*o*, 42*c*, 86. — III 1*b*, 1*g*, 5, 37*a*, 116*a*, 146, 216*y*, 229, 235, 270, 299, 325*u*, 328, 400*t*, 400*u*, 425, 437, 447*c*. —

IV *titre*, 1*i*, 1*m*, 1*mm*, 1*qq*, 1*rr*, 22, 40, 50, 103, 128, 141, 176, 244.
προσαγαγεῖν I 6.
προσαιτῶ III 400*ii*.
προσβάλλομαι III 436.
προσγινόμενα III 244, synonyme de γινόμενα.
προσγίνονται III 28, synonyme de γίνονται.
πρόσδεξαι III 3.
προσδοκᾷς I 101. — II 102, 107.
προσεδόκουν I 263.
προσέδραμον IV 1*i*.
προσέθηκας I 45.
προσειποῦσα I 198.
προσειπών I 227.
προσεκύνησα IV 103.
προσελθόντες IV 192.
προσενέγκω I 2.
προσέρχομαι IV 1*c*; voir προσελθόντες.
προσεφώνει I 192.
πρόσεχε I 143. — II 33 (*ter*). — III 45*a*, 45*b*, 47, 332*b*. — IV 146; voir πρόσσχες.
προσηγορίαν III 291.
προσηγορίας IV 1*u*.
προσθεῖναι IV 1*e*. τὰς ἀκοὰς προσθ., *prêter l'oreille*, variante προθεῖναι.
πρόσθες III 30, 400*pp*; voir προσέθηκας.
πρόσθησον III 30.
προσθήσω II 22.
(προσκυνῶ) voir προσεκύνησα.
προσλέγω III 289*r*; voir προσειποῦσα et suiv.
προσμονάριον I 98, voir Du Cange et Sophocles; Suicerus, *Thes. eccl.*, s. v.: „dicebatur is cuius erat postremo in templo permanere oleumque in lampades infundere et lampades exstinguere".
προσνεύματος I 231.
προσοίσων I 1.
προσοχήν I 44.
προσπεφευγότων IV 1*k*.
πρόσσχες III 332*b*, 400*m*, 400*pp*, 431.
προσταγάς III 40.
πρόσταγμα III 400*cc*.
προστάγματα III 243.
προστάξει III 116*a*.
προστάξῃ III 400*d*.

προστάξω III 400*d*.
προστάξωσι III 400*d*.
προστάσσει III 114, 405*a*, 408*b*.
προστάτην III 400*bb*.
προστάττει III 114.
(προστίθημι) voir προσθεῖναι et suiv.
προστρέχοντα III 1*k*; voir προσέδραμον.
προσφαγίου III 204.
προσφάν IV 203, pour προσφάγιν.
προσφέρων III 404*l*; voir προσενέγκω, προσοίσω.
(προσφεύγω) voir προσπεφευγότων.
προσφορά II 42*f*.
προσφοράν II 26*f*.
προσφωνῶ) voir προσεφώνει.
προσχεάρης IV 140*e*, dissimilation graphique pour le suivant.
προσχεράρης IV 140, 140*e*, 141*a*, *ouvrier*, variante de προχεράρης.
προσχεριάρης IV 140, 140*e*, variante du précédent.
προσώμιν IV 140*a*, *sac ou coussinet que mettent sur leurs épaules ceux qui portent le mortier*.
πρόσωπον I 153.
προσώπου IV 1*ff*, 1*hh*, 1*ii*.
προσώψιν IV 140*a*, variante fautive de προσώμιν.
προτελευτησάντων II 43.
πρότερον III 386. — IV 129*q*, 190.
προτιθέασι III 287.
προτιθέασιν III 287.
προτραπείς I 262.
προφανῶς I 26.
πρόφασιν II 19*h*.
προφέρεται I 25.
προφητεύομαι III 246.
προφούρνια IV 98, 226, *premier pains sortis du four*.
προφούρνιν IV 98.
προφρούνιν II 26*g*, comme le précédent.
προχεράρης IV 140, 140*e*, *ouvrier*, variante de προσχεράρης.
προχθές III 339. — IV 99.
πρῶτα III 258.
πρώτην IV 249.
πρωτοβαβᾶν I 36, voir βαβᾶν.
πρωτοκαρκουσοῦραι I 211, voir le suivant.
πρωτοκουρκουσοῦραι I 211, *vieilles commères*; Sachlikis (Wagner, *Carm. gr.*, 82), 115: καταλαλοῦν, σουρεύουν

(ms. κουρκουσουρεύουν) τον, λέγουν κακὰ δι' ἐκεῖνον; cf. le grec mod. κουσκουρεύω, κουσκούρης; Kekaumenos (56, 9) donne κουρκουσούρας dans le sens *d'entremetteuse.*

πρῶτον II 27, 147. — IV 62.
πρωτοπαπᾶς III 59.
πρώτος III 27, 154.
πρώτου III 392.
πρώτῳ III 392.
πρώτων III 392.
πταῖσμα III 289*i*.
πτερνιστῆρας III 70.
πτερύγων III 1*c*.
πτοοῦμαι I 273.
πτοούμενοι IV 1*gg*.
πτῶμα III 289*i*, leçon fautive pour πταῖσμα.
πτώματος III 289*g*, leçon fautive pour πταίσματος.
πτώσεις II 54*b*.
πτωχειά IV 217.
πτωχείας IV 89*a*.
πτωχειᾶς IV 81, 145.
πτωχόν III 355.
Πτωχοπροδρομᾶτον II 101.
Πτωχοπρόδρομος I 70. — IV *titre*.
Πτωχοπροδρόμου III *titre*. — IV *titre*.
πτωχός I 69, 257. — II 101. — III 400*h*.
πτωχούς III 132*g*, 380.
πυκνογυριζόμενος III 204.
πύλης III 269.
πυλῶνα III 53, 132, 332*a*, 397, 400.
πυλῶνος III 132, 332*a*, 391.
πύξους III 295*d*, παίζω τοὺς πύξους (?).
πῦρ III 294.
πύργιον III 400*z*.
πυρέσσω III 340*a*.
πυρετόν III 358.
πυρός III 441*a*. — IV 1*ii*.
πυροστάτην I 74.
πυρρίχιον IV 72, 73*b*.
πῶ III 382*b*. — IV 77, variante εἰπῶ.
πωλεῖται III 110, variante πουλιέται, πωλιέται.
πωλιέται III 110, variante πουλιέται.
πώλησον I 61.

πωλίν I 100, *oiseau;* cf. Hatzidakis, Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά, I 636, sqq.
πωλοτρόφον II 52; *celui qui élève de la volaille.*
πωλοῦν III 120; voir ἐπώλουν, πωλεῖται et suiv.
πώποτε III 39, 325, 330, 397, 419.
πωρινά III 281.
πῶς I 44, 145 (*bis*). — II 27, 110. — III 9, 74, 110, 117 (*bis*), 118, 132*i*, 139, 187, 216*u*, 218, 240 (*bis*), 272*b*, 295*d*, 325*d*, 325*m*, 349, 351 (*ter*), 390, 400*p*. — IV 65, 66, 73*b*, 104, 131, 132, 133, 177, 185.
πώσποτε III 39, 218.

Ρ.

ῥαβδεάς III 224*b*.
ῥαβδέας III 224*b*, 398.
ῥαβδίν I 165, 176. — II 26*m*.
ῥάβδον I 172.
ῥάβδους I 254.
ῥαβδούχους I 134.
ῥαθυμήσω III 39.
ῥαθύμως III 5.
ῥακενδύτης III 20, *moine*. Cf. Sathas, Μεσ. βιβλ. VII (1894), 401, 16: ῥακενδύτης ἐκ τοῦ γένους τῶν Κομνηνῶν.
ῥακενδυτῶ III 400*nn*.
ῥακενδυτῶν III 400*nn*.
ῥάμματα IV 91.
ῥάμματος IV 91.
ῥαπτικῆς IV 90.
ῥαπτικόν IV 96.
(ῥάπτω) voir ἔρραψας, ῥάψε.
ῥάφτης IV 93.
ῥαφτικήν IV 90.
ῥάσον II 26*l*. — III 357, 357*a*.
ῥάχιν I 50.
ῥάψε IV 96*a*.
ῥαψίματα II 36.
ῥάψιμον IV 93, 96.
ῥεπανᾶς IV 129*k*.
ῥεύγεται III 200. — IV 56, variante de ἐρεύγεται.
ῥεύγομαι III 201, variante de ἐρεύγομαι.
ῥευξάμην III 157, variante de ἐρευξάμην.
Ῥήγιν III 153, voir Paspatis, Βυζαντιναὶ μελέται, p. 77.

ῥηγιναρχῶν	IV 1*p*, de ῥήγινα (v. Sophocles, s. v.) et ἄρχω.
ῥηγλίν	I 80, *corniche*; cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 56.
ῥηθείσας	III 283*c*.
ῥήματα	II 17.
ῥημάτων	II 17.
ῥητά	I 122.
ῥήτορας	III 15.
ῥήτορες	III 19.
ῥητρεύειν	III 17.
ῥήτωρ	IV 210.
ῥῖγος	III 122.
ῥίζης	III 353 pour ὀρίζης.
ῥινηλατίσας	I 238.
ῥιπίσιν	III 404*l*.
ῥίπτει	IV 59 (*bis*).
ῥίπτω	II 42*d* — III 212 voir ἔρριψαν.
ῥίψας	I 236. — IV 102*a*.
ῥίψον	I 165.
ῥίψων	I 236.
ῥόγαν	II 64.
ῥογδαλίζει	III 200*a*, variante de ῥοχαλίζει.
ῥογεύει	III 337.
ῥοδάκινα	IV 129*b*.
ῥοδίτσια	IV 129*b*.
ῥοδοβολεῖ	III 199.
ῥόδον	IV 275.
ῥοΐδια	II 44.
ῥόκαν	I 125.
ῥοκανίτζειν	III 191, pour ῥουκανίζειν.
ῥουκανίζειν	III 191. — IV 75.
ῥουκανίσω	IV 105; voir ἐρρουκάνιζεν.
ῥοῦχα	I 53. — II 86.
ῥοῦχο	IV 96.
ῥοῦχον	IV 94, 96.
ῥουχοσυνάκτας	III 400*kk*.
ῥοχαλίζει	III 200*a*, variante ῥογδαλίζει; gr. mod. ῥουχαλίζει, signalé *Pap. Leid.* II, 95, par M. Hatzidakis (Μεσ. καὶ νέα Ἑλληνικά, I, 162).
ῥύμας	IV 122.
ῥύμην	IV 108.
ῥύμνας	IV 111 = ῥύμας, *rue*; cf. Kretschmer, *Lesbos*, 456.
ῥῦσαι	IV 285 (*bis*).
ῥύσηται	IV 161; voir ἐρρύσατο.

ῥυσθείς	IV 1*nn*.
ῥωμάνιζε	III 400, *fermer, barrer une porte* (ῥωμανήσιον, lat. *romanense*, *barre*; cf. Du Cange s. v.).
ῥωμανίζουσι	III 126, 137.
ῥωμανίζουσιν	III 126, 137.
ῥωμάνισε	III 268.
Ῥώμης	IV 1*r* (*bis*).

Σ.

σ' = εἰς	III 404*c*.
σ' = σέ	I 152. — III 381. — IV 259.
σ' = σύ	III 89.
σά	II 25*d*.
σαβοῦρα	III 216*r*; voir Politis, *Proverbes*, III, 267; παίρνω σαβοῦρα, *prendre du lest* en parlant d'un bateau, *donc se préparer au départ*; on peut garder ici quelque chose de l'image en traduisant par *prendre le large*.
σάβουρος	I 129, *vide, les mains vides*; Politis, *Proverbes* III, 267.
σαγολέβαν	III 77, *toile à voiles*; cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 57.
(σαθρῶ)	voir σεσαθρωμένον.
σακκολέβαν	III 77, voir σαγολέβαν.
σακκολήβαν	III 77, variante du précédent.
σαλγαμαριοῦ	III 93, correction de Coray. Le mot se trouve dans les actes du Concile de Chalcédoine (Ἄτακτα I, 241). *Le livre du Préfet* (47, 48) ne connaît que la forme σαλδαμάριος (cf. les variantes de notre texte σαρδαμαρίου, σαρμαδαρίου, σαμαρδαρίου); d'après ce document les σαλδαμάριοι vendaient „κρέας, ἰχθύας τεταριχευμένους, νεῦρον, τυρόν, μέλι, ἔλαιον, ὀσπρίων πᾶν εἶδος, βούτυρον, ξηρὰν πίσσαν καὶ ὑγράν, κεδρίαν, κανάβην, λινάριον, γύψον, σκαφίδια, βουττία, καρφία καὶ τἆλλα ὅσα καμπανοῖς (*romaine*, en gr. mod. στατέρι) ἀλλὰ μὴ ζυγοῖς διαπιπράσκονται". Du latin *salgamarius*, *marchand de salaisons* (G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 58.
σαλέ	IV 146, *insensé*; Sophocles, s. v.
σάλια	III 96, 189. — IV 67.
σαλίας	III 358, *insanités*.
σαλοί	II 94.
σαλοκρανιοκέφαλον	IV 44, voir παρακρανιαροκέφαλον.
σαλόν	III 325*e*.

σάλπιγξ III 1*c*.
σάλπιξ III 1*c*, variante du précedent.
σάμαιον III 285, pour σάμιον, de Samos.
σαμαρδαρίου III 93, voir σαλγαμαριοῦ.
σάμιον III 285.
σάμνε I 252 (?).
Σάμου III 285.
σάν III 190, 412*i*.
σανίδιν I 84, 87. — IV 59.
σαπούνιν III 133.
(σαπρῶ) voir ἐσαπρώθη.
σαπώνιν II 37.
σαρακιάρικα IV 32*b*, *mangés des vers*.
σαρανταπέντε III 289*p*.
σαραντάπηχον III 88.
σαραντάσημον III 88, épithète de βλαττίν; cf. pg. πεντάσημος.
σαρδαμαρίου III 93, voir σαλγαμαριοῦ.
σάρκαι III 400*jj*, pour σάρκες.
σάρκας III 216*kk*.
σάρκες III 400*jj*.
σαρμαδαρίου III 93, voir σαλγαμαριοῦ.
σάρξ III 419*w*.
σάρπιγξ III 1*c*, pour σάλπιγξ.
σάς I 3.
σαυρίδιν III 204.
σαφῆ III 25.
σαφηνίσαι I 41.
σαφηνίσω III 31. — IV 165.
σαφῶς III 235.
σαχαλτίκιν III 178*a* (?)
σάχαρ III 340*b*.
σαχαρᾶτα III 283*b*.
σαχαρόθερμον III 404*i*.
σαχλόν III 207.
σάχναν II 42*b*.
σαχνές III 216*l*.
σαχνόν III 207; cf. ἀκροσαχνισμένην.
σέ I 88, 92, etc. — II 101. — III 142, 325*n*, etc. — IV 137, 147, etc.
σεβαστέ II 101.
σεβαστήν II 96*o*.
σεβαστοκράτορα II *titre*.
σεβαστοῦ III 92.

σέβηκεν IV 229.
σείση III 374.
σεῖσμαν IV 265, voir à διῶμαν.
σειστός III 73, *en se dandinant*.
σέλινον II 40.
σελινοπρασορέπανα II 40.
σεμίδαλαν III 316, variante fautive de σεμίδαλιν.
σεμιδαλᾶτον IV 101, *pain de farine fine*.
σεμίδαλιν III 316.
σερφετίας II 13, *espièglerie*, gr. mod. σερπετιά; variante: τσουρουχίας.
σεσαθρωμένον IV 180.
σευκλογουλᾶς IV 129*k*, *marchand de bettes*.
σευκλογούλια IV 129*k*, *bettes*.
σή II 111.
σῆ IV 161, 292.
σήκωνα IV 89*a*.
σηκώνει I 191.
σηκώνομαι I 237.
σηκώνουν III 222.
σηκώνω III 301*g*; voir ἐσηκώθησαν.
σηκωτής IV 89*c*, 89*d*, 114, 115.
σημειώματα III 400*dd*, *édits royaux*, Du Cange, 1362.
σήμερα III 111.
σήμερον III 108, 128, 272*b*, 301*d*. — IV 209.
σήν III 1*g*, 425.
σηπίας III 275*a*.
σῆς III 1*b*. — IV 1*e*.
σησαμᾶτα IV 129*l*.
σησάμιν III 317.
σησαμίου III 317.
σθένησαν III 419*t*, variante de ἠσθένησαν.
σθλαβοποῦλα I 144, gr. mod. σκλαβοποῦλα; voir Vasmer, *Zeitschr. für Deutsche Wortforsch.* 1907, 22 et suiv.
σίγα IV 146.
σιγηρός I 66, 104, 158.
(σιγῶ) voir σίγα.
σικυαστήν II 54, *poseur de ventouses*.
σιμιδάλιν III 316, variante de σεμίδαλιν.
σιμιδάλινον III 316.
σιτεύομαι II 103.
σῖτος II 26.
σίτου II 26*n*.

σκάλαν I 255, 261.
σκάμμα III 114, *mousse de savon.*
σκαράνικον I 248, *sorte de coiffure*, voir Du Cange, 660 et 1382.
σκατωτήν IV 257.
σκάφην I 26*d*.
σκαφίδιν II 56*a*.
σκαφοδούγας I 73.
σκελίζονται II 91, variante σχελίζουσι.
σκέπη III 419*c*. — IV 1*c*.
σκέπην III 1*b*, 1*k*, 425. — IV 1*c*.
σκηπτοῦχε IV 1*b*.
σκῆπτρα IV 1*aa*, 143, 144.
σκηπτροκρατῆσαι IV 144.
σκηπτροκρατίας III 1*b*.
σκηπτροκρατορίας III 1*b*.
σκηπτροφόρους I 134.
σκιρτῶντες III 629.
σκλαβώνικον I 246, *sorte de vêtement.*
σκόλασμα IV 119.
σκολειόν IV 21.
σκόνταψον I 168.
σκόπει III 13, 291.
σκοπήσας I 157.
σκοπήσω III 36.
σκόρδα III 184. — IV 129*c*.
σκορδαλοῦ III 325*j*, κεφάλιν σκορδαλοῦ, *tête de linotte.*
σκορδᾶτον IV 64, sans doute identique à la σκορδαλιά moderne, *ailloli.*
σκορδαψόν I 22. — III 325*j*; *maladie des yeux*, cf. Sakellarios, 788.
σκορδαψός III 325*j*.
σκοτασμόν IV 156.
σκοτεινά I 224.
σκοτίζομαι IV 158.
σκότος IV 148, 156, 159.
σκότους IV 148.
σκοτωθείτω IV 194.
σκουλήκια III 325*h*.
σκουλήκιν III 325*h*.
σκουμπρία III 184*a*. — IV 28.
σκουμπρίν III 205.
σκουμπροπαλαμιδόπαστος III 94.
σκουμπροπαλαμιδόπαστου III 94.
σκουμπροπαλαμιδόπλαστος III 94, leçon fautive pour le précédent.
σκουπόρραβδον I 173, 182, 184, 188.
σκουπριά III 184*a*, variante de σκουμπριά.
σκουπρίν III 205, variante de σκουμπρίν.
σκουτέλλια III 216*z*.
σκουτέλλιν III 210, 212, 301*g*.
σκουτελλίου III 210, 212.
σκουτελλίτσιν IV 248.
σκουτελοπίνακα II 50*a*.
σκύβαλα III 403*a*.
σκύβαλον III 26*a*.
σκυβαλοφύλαξ III 70*b*.
σκυθοκαντήλας III 88, variante de κυθροκαντήλας.
σκυλίν I 238.
σκύλον III 419.
σκύφτω III 121, voir ἔσκυψα.
σκώληκα IV 148, 151.
σκώληκαν IV 148.
σκωλήκιν III 325*h*.
σκώληξ IV 159.
σμήχειν III 1*e*.
σμιλίν IV 60.
σμικροτάτου I 231.
σοι I 6, 41. — II 116. — III 1, 23, 27, 31, 289*r*, 400*d*, 438.
σοί I 1, 115. — II 115. — III 447*d*. — IV 1*k*, 1*ww*, 141.
Σολομῶντος IV 1*xx*.
σόν I 271. — III 431*a*. — IV 1*h*, 142.
σου I 49, 63, etc. — II 87. — III 30, 52, etc. — IV 13, 40, etc.
σοῦ III 1*ff*, 400*dd*, 430*a*.
σουβλεάν IV 87.
σουβλίν IV 60, 84.
σουγλεάν IV 87.
σουγλίν IV 60, 84.
σουγλιταρεάν IV 231, *brochée.*
σουλῆνας III 278.
σουλῆνες III 278.
σουρβομέσφιλα II 65*d*, composé de σοῦρβον (Du Cange, s. v., G. Meyer, *Neugr. Stud.* III 62), *sorbum*, et de μέσφιλα, gr. mod. μούσ-

μουλα, voir Psichari, *Études de phil. néo-grecque*, LXXIX.

σουφρίζω III 138, *froncer les sourcils* (cf. σουφρώνω), gr. mod. κατσουφιάζω.

σοφῆς III 234, 289*n*.

σοφία IV 1*xx*.

σοφιστής IV 74.

σοφοί III 19.

σοφῶν III 443.

σοφῶς III 18.

σπανάκιν II 41.

σπανίως III 325*v*.

(σπαράσσω) voir ἐσπαράχθησαν.

σπάσμα III 362.

σπαστρεύεσθε III 209, leçon fautive, pour le suivant.

σπαστρεύετε III 209, gr. mod. παστρεύετε, voir Pernot, *Études* I, 472—473.

σπαστρεύουν III 310*b*.

σπατάλην III 291*a*.

σπατάλης II 14.

σπαταλικά II 13.

σπαταλιῶ II 96*a*, pour la forme voir Lobeck, *Phrynichus*, 79, Rutherford, *The new Phrynichus*, 155 sqq.

σπαταλοκρομμύδη III 257*a*.

σπαταλοκρομμύδην II 69.

σπαταλοκρομμύδης III 257*a*.

σπερμάτων III 404*c*.

σπέτλον I 79, *verre*, *miroir*, lat. *speculum*; voir Du Cange, s. v. σπέκλον, et plus bas le mot σφετλίν.

σπηγοματσούκης IV 140*f*, voir μπηγοματσούκης.

σπήγωσι IV 130*a*, variante: μπήγουσιν.

σπήγωσιν IV 130*a*.

σπίτιν IV 103, 179, 266, 267 (toujours précédé de τὸ).

σπλάγχνα II 19*b*.

σπονδεῖον IV 71.

σπουδάζει III 325*i*.

σπουδάζεις III 325*i*.

σπουδάζουσι III 404*f*.

σπουδάζουσιν III 404*f*.

σπουδάζω III 216*cc*.

σπουδάζωσι III 404*f*, leçon fautive pour σπουδάζουσι.

σπούδασε III 108.

σπούδασον III 108.

σπρώσεις III 391, gr. mod. σπρώχνω.

σταβλίζωνται III 256.

σταβλίζωνταιν III 256.

στάζει III 298.

στακούς III 275, variante de ἀστακούς.

στακτοεγκυλισμένον III 318.

στακτοκυλισμένον III 318.

σταλείς III 116*a*.

στάμενα III 341. — IV 34; *petite monnaie*; voir Du Cange, s. v.

σταμεναρεάν IV 52, *pour la valeur d'un* στάμενον; cf. plus haut σουγλιταρεάν.

στάμενον III 127, 130. — IV 34, 51.

σταμένου IV 91.

στανεό III 138.

σταπιδίτσας III 283, variante de σταφιδίτσας.

στάς III 216*f*.

στασιαστοῦ III 230, par correction.

στάσσει III 298.

στάσσων III 298.

σταυροῦ IV 1*v*, 1*w*.

σταφίδας III 276.

σταφιδίτσας III 283.

σταφιδόχνοτον IV 239 (?)

στάχος III 150, *nard*, voir Coray, Ἄτακτα I, 253.

στέγος I 77.

στειροπορτέω I 252, pour στεροπορτέω, *être privé de la porte*, composé comique.

στέκεσαι III 351, variante de στέκεσαι.

(στέλλω) voir σταλείς.

στεναγμόν I 229. — III 395*a*.

στεναγμούς IV 260.

στενάζω I 57.

στενάζων IV 108.

στενάς III 214.

στενήν III 214.

στενούμενον III 431.

στενοχωρίαν II 19. — IV 17*a*, 38.

στερεά I 187.

στερεάν III 1*h*.

στερεός III 400*k*.

στερεῶς III 332, 400*e*.

στερηθῆς II 114.

στερήσεως IV 285.

στερνοκοπῶ III 431.
στερνοκτυπῶ III 431.
(*στεροῦμαι*) voir *στερηθῆς*.
στερρόν III 400*y*.
στερρῶς III 332. — IV 289.
στεφηφόρε I 1, 128. — III 13, 432. — IV 1*a*, 89*a*, 158*a*.
στεφηφόρῳ III 2.
στεφοδότης III 1*i*.
στηθαῖα I 83.
στήθη III 1*e*.
στήθους III 1*e*.
στῆκε III 45.
στήκει I 124.
στήκεσαι III 351, variantes: *στέκεσαι*, *ἰστέκεσαι*.
στήν III 100, 128, 168, 216*v*, 216*ll*, 325*n*. — IV 73, 228, 263.
στήσας IV 190.
στιβάζω I 97.
στιγμήν III 119.
στιλβώματα III 360, en grec ancien *cosmétique*; ici sans doute dans un sens plus général, quelque chose comme *ἄφησε τὴν κομψότητα*; cf. Byzantios[3], aux mots *σκλιβόνω* et *στιλιβόνω*, et plus bas *στλιβίτσης*.
στιχίζειν III 16.
στιχιστής IV 74.
στιχιστός IV 74, variante fautive du précédent.
στιχιτός IV 74, variante fautive de *στιχιστής*.
στίχοι IV *titre*, 74.
στίχον III 45.
στιχοπλόκος IV 140*d*.
στίχους I 9. — IV 69.
στίχων IV 69.
στλιβίτσης III 419*m*; Coray, *Ἄτακτα* I, 325, rattache avec raison ce mot à *στιλβός* (supra *στιλβώματα*) et en rapproche *Στιλβίδης* et *Στιλβωνίδης*, chez Aristophane, ce dernier étant ainsi commenté par Suidas: *ὁ λαμπρὸς ἀπὸ βαλανείου καὶ κεκαλλωπισμένος, ἢ ὄνομα κύριον.* Vasmer, ***Études gréco-slaves*** II 187.
στό III 79, 101, 109, 121, 191, 263, 271. — IV 33, 103, 266.
στολίζουν III 224*b*.
στόμα II 19*k*.
στόμαν I 33.
στοματᾶ III 230.
στόμαχος III 261.

στομοκρατεῖν II 19*o*.
στόν III 108, 216*jj*, 340*c*, 381, 382*b*, 397, 400. — IV 93, 110.
στούπινον IV 12*a*.
στούς III 136. — IV 217.
στραβόν I 177.
στράβωσον I 171.
στραγαλοσταφίδας II 45, ***raisins secs et pois chiches***.
στραμαλοσταπίδια II 45, variante fautive du précédent.
στράταν IV 227, 228.
Στρατηλάτην IV 290, surnom de S. Théodore, le Martyre (mort en 230). Voir ci-dessous *Τύρωνα*.
στρατιώτας I 133.
στραφείς I 204.
στραφῇ III 224*a*.
στραφῶ I 55. — IV 65.
στρέφονται II 86, voir *ἐστράφην* et suiv.
στρέψῃ III 389.
στρίγγιζα IV 111, 122, variante de *ἐστρίγγιζα*.
στρογγύλα III 75.
στρογγύλεα III 75.
στρογγυλούτσικα III 75.
στρουθομηλίτσια II 65*e*, *coing*.
στρόφος III 400*g*, 412*j*, peu-être synonyme de *σφάκτης*, *σφάχτης*; voir à ces mots.
στρώματα III 419*o*.
στυλομαχία III 360(?), variante de *στιλβώματα*.
σύ I 66, 68, etc. — II 6, 109. — III 59, 60, etc. — IV 1*k*, 1*n*, etc.
συακοκόμματα III 159, ***morceaux de turbot***.
συββουκίζεσθαι IV 182, synonyme de *ἐμπουκκώνεσθαι*.
συγγενεῖς III 379.
συγγενούς III 379, variante de *συγγενεῖς*.
συγγραφάς III 17.
συγγράφῃ III 138*a*.
συγγράφω III 27; voir *συνερραψάμην*.
συγγράψαι I 115.
συγγράψῃ III 138*a*.
συγκαθίσαι IV 170.
σύγκαυσιν IV 1*gg*.
(*συκκλείω*) voir *συνέκλεισα*.
συγκόμματα III 159, leçon fautive pour *συακοκόμματα*.
συγκοπή I 80, ***mosaïque***, voir Du Cange et Sophocles.
συγκριτικόν II 19*h*.

συγραφάς III 17, variante de *συγγραφάς*.
συγχαρίκια III 417, variante: *συχαρίκια*.
συγχάρισε III 325*o*.
συγχώρησον III 325*o*.
σῦκα II 65*d*. — III 282.
συκίτσια IV 129*b*.
συλίγουρδα III 404*a* (?).
συλίγουρδον III 404*a* (?).
συλλαβήσειν III 65.
συλλαβῆσαι III 65.
σύλλαρδον IV 167.
συλλογίζεσθαι IV 182.
συμβάν IV 165.
συμβυθίζω voir *συνβυθίζουσαν*.
συμβολήν III 400*s*, pour *συμβουλήν*.
συμβουλαῖς IV 14*a*.
συμβουλήν III 400*s*.
συμβούλῳ IV 141.
συμμαχίαν III 250.
συμπαραβίβαζε III 400*e*.
συμπλέκειν III 17, 23.
σύμπλευρον IV 167, 181.
συμπλήρωσιν III 412*a*.
συμπτώματι I 215.
συμφθάνει III 220.
συμφορά III 254*a*.
συμφορᾶς IV 76.
συμφορῶν III 443.
συμφώνως I 141, *de toute sa voix*, cf. *σύλλαρδον*, *σύνδακρυς*, et en grec moderne *σύσσωμος*.
συμψηφίσῃς II 24.
συμψηφίσω II 24.
σύν I 99, 218, 222. — III 116, 404*h*, 433. — IV 1*kk*, 170, 189.
σύναγε III 56; voir *συνήχθησαν*.
συνάγει I 125. — III 224.
συνάγουσιν III 323; voir *ἐσυνήχθησαν*.
συνάγωσιν III 323, variante fautive du précédent.
συναγρίδα III 154, *dorade*.
συναγρίδας III 82.
σύναξε IV 140*b*.
σύνασσε III 56. — IV 140*b*.
συνάσσει III 224.

συναχθῶμεν III 142.
συναχθῶσι III 141.
συνβυθίζουσαν IV 1*h*.
σύνδακρυς I 233.
συνδεδραμηκότες I 220.
συνδείσας II 95, leçon fautive pour *τῆς ἐνδείας*.
σύνδυο III 125*c*. — IV 130*b*.
συνεγραψάμην I 116.
συνέκλεισα II 96*e*.
συνελθόντες IV 192.
συνελθόντων I 214.
συνεπτώθη I 76, pour *συνέπεσε*.
συνεργής III 400*e*, variantes: *ἐνεργής*, *νουνεχής*.
συνεργίαν I 135.
συνεργούμενος IV 1*bb*.
(συνέρχομαι) voir *συνελθόντες* et suiv.
συνεστράφησαν I 81, *se resserrer*, *jouer*, en parlant de portes? Le contexte demanderait plutôt *κατεστράφησαν*.
συνεσταλμένους I 10.
συνετρίβησαν III 419*p*.
(συνέχω) voir *συσχεθείς* et suiv.
συνεχῶς I 251.
συνήθειαν III 242.
σύνηθες IV 250.
συνήθη I 141.
συνήθως III 144, 400*c*.
συνήχθησαν I 210.
συνοδικάς III 243.
συνοδοιπορήσουσιν IV 292.
συνοδοιπόρον III 438.
συνοδοιποροῦσι IV 292.
συνοστέατον III 394, variante du suivant.
συνόστεον III 394, *osseux*.
συνοχλοφλακαρίζει IV 131, voir *συχνοφλακαρίζει*.
σύνστεον III 394, leçon fautive pour *συνόστεον*.
συνταξιδεύσουσιν IV 291.
συνταξιδεύσωσιν IV 291.
σύντομα III 55, 108, 111, 404. — IV 113, 127*a*.
σύντομον III 108, 113, 332*a*, 404*b*, 412*k*.
συντόμως II 111. — III 305, 386. — IV 1*pp*, 113.
συντρίβω III 216*pp*. — IV 271; voir *ἐσυνέτριψεν*, *συνετρίβησαν*.
συντρίψω III 170.
σύντσεφλον III 171; cf. Pernot, *Études* I, 141.

συντσεφλοτσακίζω III 171, *casser, déchirer tout entier* (cf. allemand „mit Haut und Haar").

συντυχαίνεις III 350.

συντυχαίνῃς III 45*a*, 366. — IV 146.

συνφθάνει III 220.

σύνωμον III 394, *tout cru*; cf. ἄκρωμος.

σύρειν III 390.

σύρῃ I 162.

συρίας III 329, leçon fautive pour μυρίας.

σύρνει IV 247.

σύρνω III 302.

συρόμενον III 223.

σύρουν I 37.

συρράπτει III 385.

συρράπτουν III 385.

σύρω I 187. — III 302; voir ἔσυραν, σύρνει sqq.

σύσγουδα III 150, voir le suivant.

σύσγουδον II 39. — III 150; mot obscur, pour nous comme pour Coray; Legrand traduit par *nard*.

σύσκατον IV 251.

συσκευήν IV 241.

σύστεον III 394, leçon fautive pour συνόστεον.

(συστέλλομαι) voir συνεσταλμένους.

(συστρέφομαι) voir συνεστράφησαν.

συσχεθείς II 95.

συσχεθέν II 95.

συτνογυρίσματα I 111, leçon fautive pour συχνογυρίσματα.

συχαρίκια III 417, variante de συγχαρίκια.

συχνά I 205. — II 9. — III 48, 263, 320.

συχνάζουν III 319.

συχνάκις III 144, 319.

συχνάς II 92.

συχνογυριζόμενος III 204.

συχνογυρίσματα I 111.

συχνοερωτῶ III 302.

συχνοκτενίζου III 51.

συχνομουρμουρίζειν I 137.

συχνόν III 320.

συχνότερον III 200.

συχνοφακλαρίζει IV 131, *flamboyer fréquemment*; lat. *facula*, *facla*; cette forme prodromique vient s'ajouter à celles que donne G. Meyer, *Neugr. Stud.* III, 67.

συχνοφλακαρίζει IV 131, variante du précédent, voir *ibidem*.

συχνῶς III 320, 419*s*.

συψωμίτην III 302.

σφαγῇ III 400*g*, 412*j*.

σφαιροδρόμιν III 295*b*, *sorte de jeu de boule*.

σφαλιζορωμανίζουσι III 126, voir ῥωμανίζουσι.

σφαλισμένον I 250.

σφαλμάτων III 1*e*.

σφάκτην III 395*a*, voir le suivant.

σφάχτην III 225*a*, paraît être synonyme de στρόφος; Politis, *Λαογραφία* I, 220, explique le mot par ὀξὺς ῥευματικὸς πόνος, Byzantios[3], 463, le traduit par *tranchées*, colique aigue.

σφενδονητῶν I 136.

σφετλίν IV 60, *verre à gratter dont font usage les cordonniers*, et qui est souvent un morceau de miroir; lat. *speculum*, cf. σπέτλον supra.

σφηκώματα IV 60; σφήκωμα, τὸ λεπτὸν σχοινίον (Suidas).

σφίγξῃ III 372; voir σφίξε et suiv.

σφίγξον III 365.

σφικτά III 365.

σφικτήν I 126.

σφικτοσφίκτουρον II 34, variante de κοντοσφίκτουρον.

σφίξε III 365.

σφίξῃ III 372.

σφίξον III 365.

σφίξω II 19*l*.

σφοδρῶς I 183.

σφουγγᾶτον IV 62.

σφυγμόν III 403.

σφυμόν III 403, variante du précédent.

σχελίζουσι II 91, graphie inverse pour σκελίζουσι; variante: σκελίζονται.

(σχίζω) voir ἐσχίσθη et suiv.

σχόλασμαν IV 119.

σώζουν II 25.

σώζουσιν II 25.

σωθῇς I 193.

σωλῆνας III 278.

σωματοφυλάκων III 172.

σῶν III 1*c*, 430. — IV 1*c*.

σώπασε IV 146.

σωτῆρος IV 289.

σωφρονεστέρως I 11.

T.

τ' = *τά* (*article*) IV 228, 229.

τ' = *τό* (*article*) I 184. — III 97, 151, 261, 311, 317. — IV 107 (*bis*), 185.

τ' = *τό* (*pronom*) II 8. — III 289*b*, 301*h*. — IV 272.

τά (*article*) I 36, 38, etc. — II 5, 43, etc. — III 36, 48, etc. — IV 6, 14, etc.

τά (*pronom personnel*) I 63, 159. — II 24, 87 (*bis*), 88, 89. — III 49, 97 (*bis*), 138*a*, 187, 206, 246, 404*h*. — IV 19, 56, 86.

τά (*pronom relatif*) I 62. — II 63, 66, 67. — III 400*q* (*bis*). — IV 129*d* (*bis*), 167.

τά (*pronom démonstratif*) III 404 (*bis*).

τάδε III 404, 406, 410.

ταῖς III 404*k*, IV 14*a*, 101.

ταλαίπωρον IV 14*d*.

ταλαίπωρος III 301*e*, 419*m*.

τάλας I 14, 172. — II 96. — III 444. — IV 1*d*, 242.

τάντανον III 395*a*, *frisson*, *peur* (Somavera).

ταντανοτραγάτην I 20, nom d'une maladie, fièvre (?); mot composé de *τάντανον* (supra) et de *τραγάτης*; cf. Tsitsélis, *Céphalonie*, 332: *τραγανίζω τὰ δόντια, κροτῶ, βρύχω τοὺς ὀδόντας*.

τανῦν IV 161.

ταξειδεύοιεν IV 291.

ταξειδίοις IV 291.

ταπεινόν III 16*a*, 354, 442. — IV 199.

ταπεινός III 119, 220, 224, 272*b*.

ταπεινοῦ III 194.

ταπεινούς III 301*c*.

τάραξεν IV 229.

τάρασσε III 114.

ταραχή I 207.

ταραχήν I 212.

ταροί II 96*g*. = *καιροί*? Cf. gr. mod. *καιροί*, *temps*, *vents*. Voir sur le mot Hatzidakis, *Einl.* 10, Thumb, *Gr. Sprache*, 91 et rapprocher aussi: *μονητάρου*, omnino,

totalmente, Vlachos, *Thesaurus* (éd. 1659) 413; Somavera: *μονιτάρου* et *μονοτάρου*, synon. de *μόνερης*, c'est à dire *μονώρας* = subito, presto; Paspatis, *Gloss.* 239: *μονοτάρους πίε το*; Chaviaras, Syme II 241, 2, 7: *μὴν πάῃς καὶ χάσω σε καὶ μονοτάρου* = *μονομιᾶς*; Valavanis, *Pont.* 182: *τάρια* = *τάχιστα, παρευθύς*; *Asin. Lup.* (Wagner, *Carm. gr.* 127) 96: *καὶ μὲ θυμὸν καὶ μάνητα λέγει του μονοτάρου.* Le mot paraît bien avoir été très répandu.

τάρταρον IV 148, 153.

τάρταρος IV 159.

ταρτερόν III 130. — IV 83, pour *τεταρτηρόν*, nom de monnaie, voir la note de Nicole dans *Le livre du Préfet* 90, 91. Cf. ital. *quartino*, holl. *kwartje* etc.

ταρτεροῦ III 83, 340*b*. — IV 91.

τάς (*article*) I 3, 4 etc. — II 34. — III 3, 6 etc. — IV 1*e*, 1*g* etc.

τάς (*pron. personel*) I 65. — III 216*g*, 216*h*, 216*p*, 216*r*, 216*cc*, 216*jj*, 216*kk*, 419*z*. — IV 150, 205.

τατίκιν I 49, *courroie*, cf. en grec ancien *τατικός*, *ce qui sert à tendre.*

ταυρίσουν I 37; gr. mod. *τραυῶ* et *τραβῶ*, Hatzidakis, *Einl.* 395; voir *ἐταύριξεν*.

ταῦτ' I 242.

ταῦτα I 198. — II 67, 73. — III 27, 195, 237, 289*r*, 325*u*, 345, 367, 400*l*, 410, 419*c*, 422. — IV 186, 188.

ταύταις III 274.

ταύτας III 239. — IV 149.

ταύτην III 426. — IV 25*a*.

ταύτης I 26, 42, 221. — III 138*d*.

τάχα I 167, 192. — III 216*cc*, 246, 369, 412*j*. — IV 16, 22, 47, 79, 86, 189, 216.

τάχατε III 246, 369. — IV 79, 86, 268.

τάχει III 289*e*.

ταχέως III 431*b*.

τάχους I 255.

ταχυνώτερον I 225.

τε I 217, 254. — II 6, 25*e*. — III 1*e*, 16, 21*a*, 151, 198, 243, 282, 283*b* (*bis*), 287*a*, 289*o*, 436. — IV 291.

τεθεμελιωμένην III 1*h*.
τεθλιμμένας III 214.
τεθλιμμένην III 214.
τεῖχος II 4121.
τέκνον IV 2, 3.
τέκτονα I 86.
τελάμενοι II 91; cf. τελάζω, τελάω = περιφέρομαι, De Lagarde, *Neugriech. aus Klein-Asien*, 64.
τελέσουν I 149.
τελευτῇ IV 14*c*.
τελευτῆς IV 150.
τελευτοῖς IV 14*c*.
τέλος III 289*l*.
(τελῶ) voir τελέσουν.
τερποσύνην I 17.
τές (*article*) III 72. — IV 32*a*.
τές (*pronom personnel*) III 216*g*, 216*n*.
τες (*pronom personnel*) III 216*e* (*bis*), 216*n*.
τέσσαρα I 150. — III 78, 156, 179*a*, 182. — IV 55.
τέσσαρας IV 32*a*, 288.
τέσσαρες III 78.
τεσσάρων III 292. — IV 1*t*, 163.
τέσσερα III 156. — IV 55.
τετάρτην III 182.
τέταρτον III 80, 158, 400*a*. — IV 63, 250.
τετράγγουρα II 65*c*; Suidas: σικύα· τὰ τετράγγουρα; autres renvois chez Du Cange, s. v. ἀγγούριον.
τετράδα III 273.
τετρακαλαμαρᾶτον IV 137.
τετραμέρειαν IV 1*v*.
τετραμερῆ IV 1*x*.
τετραμερής IV 1*w*.
τετράμηνον II 25.
τετράνακτι IV 1*q*.
τετραύγοστον IV 1*u*, leçon fautive pour τετραύγουστον.
τετραύγουστε IV 1*z*; pour le sens de ces épithètes et de tout ce passage, voir Coray, Ἄτακτα I, 41.
τετραυγουστομόρφῳ IV 1*q*.
τετραύγουστον IV 1*u*.
τετραυγούστου IV 1*z*.
τετραυγούστῳ IV 1*y*.
τέχνη (acc.) IV 25.
τέχνην II 76. — IV 25, 129*a*, 129*o*, 218.

τεχνίτα IV 95.
τεχνῖται II 88.
τεχνίτην III 414. — IV 23, 95.
τεχνίτης II 86. — III 64, 74*c*. — IV 16, 23, 74, 92.
τεῶς IV 83, 94.
τέως IV 83.
τζαγγία, τζαγκίων, τζακία III 68; voir τσαγγία et suiv.
τῇ I 7, 8, 226, 261. — III 28, 287*b*, 419*c*. — IV 1*c*, 1*bb*, 1*hh*, 14*c*, 28, 88, 158, 161, 192, 292.
τηγάνι II 26*g*.
τηγάνου III 158, 276.
τήκεται IV 1*ii*.
τήκῃ IV 73.
τήκομαι III 37.
τηλικαύτην III 8.
τήν (*article*) I 26, etc. — II 10, etc. — III 7, etc. — IV 10, etc.
τήν (*pronom personnel*) I 156, 164, 166, 167, 187. — II 57. — III 189, 190. — IV 116*c*, 116*e*, 120, 251.
την (*pronom personnel*) I 35, 58, 140, 160, 169, 175. — III 216*x*, 216*aa* (*bis*), 216*bb* (*bis*), 216*dd*. — IV 103.
τήν (*pronom relatif*) I 58. — II 162. — III 325*s*, 419*z*. — IV 46, 128, 236.
τῆς (*article*) I 202, 226. — II 15, 21. — III 9, 12. — IV 37, 66.
της (*pronom personnel*) I 33 (*bis*), 34 (*bis*), 35, 36 (*bis*), 124, 125, 126, 162. — III 191. — IV 103, 107, 107*a*.
τῆσδε III 421.
τί I 1, 6, 45 (*bis*), 101, 102 (*bis*), 110, 142. — III 110, 216, 216*a*, 216*ff*, 226, 272*e*, 284, 289*i*, 301*d*, 303, 308, 338, 344, 350 (*bis*), 382*a*, 382*b*, 419*a*. — IV 40, 127*a*, 135, 141, 154, 155, 158, 198, 202, 211, 269.
τι I 19. — III 205, 211*w*, 325*v*, 331, 340*d*.
τίλω III 240.
τίμα I 196.
τιμή II 1.
τιμηθῇς IV 14*b*.
τιμῶσιν I 89.
τίνα I 142. — III 74*b* (*bis*).

τινά I 114, 122. — II 60. — III 245, 299, 325*c*. — IV 41.
τίναν III 74*a* (*bis*), 74*b* (*bis*).
τινάν III 138*d*. — IV 41.
τινάς I 9, 133.
τινές III 325*i*, 375. — IV 1*cc*.
τινός I 5, 230. — II 70. — III 219.
τινῶν II 71.
τίποτα II 344*d*, 389.
τίποτε I 32, 108, 244. — II 108. — III 39, 216*oo*, 218, 344*d*, 389.
τίς I 39, 142. — III 138*a*, 143, 164, 326, 350, 419*bb*.
τις I 207. — III 129, 232, 329, 369, 370, 409. — IV 209.
τισι III 232.
τό (*article*) I 6, 20, etc. — II 35, 42, etc. — III 30, 35, etc. — IV 17, 21, etc.
τό (*pronom personnel*) I 44, 52, etc. — II 22, 28, etc. — III 210, 405, etc. — IV 34, 115, etc.
το (*pronom personnel*) I 93, 246, etc. — II 14. — III 56, 132*b*, etc. — IV 29, 42, etc.
τό (*pronom relatif*) III 124, 295*e*, 303, 357*a*, 375. — IV 80, 81, 82.
τόδε III 74*a*, 404 (*bis*).
τοιάδε I 157. — II 60. — III 229.
τοιαῦτα I 192, 268. — IV 244.
τοιαῦται III 404*b*.
τοιαύτας III 283*d*.
τοιαύτη III 404*b*.
τοιγαροῦν I 18, 113, 155, 198, 213, 260; toujours à la fin du premier hémistiche.
τοίνυν II 95. — III 381, 439. — IV 1*ccc*, 103.
τοῖς (*article*) I 218. — II 25*b*. — III 1*e*, 10, 11, 25, 26, 70, 107, 144, 216*mm*, 232, 248, 249, 289*o*, 369. — IV 14*a*, 14*c*, 14*f*, 39.
τοῖχοι I 78.
τοῖχον I 85.
τόλμαν III 8.
τόλμην III 8.
τολμήσας II 19*g*. — III 1, 447. — IV 1*a*.
τολμῶν III 289*r*.
Τομπρίτσας I 247.

τόν (*article*) I 150, 236, etc. — II 5, 27, etc. — III 26, 39, etc. — IV 3, 20, etc.
τόν (*pronom personnel*) I 86. — III 41, 43, etc. — IV 42, 55, etc.
τον (*pronom personnel*) I 257. — III 126, 170, etc. — IV 6, 56, etc.
τόν (*pronom relatif*) III 87. — IV 153, 157, 183.
τοπαρχῶν IV 1*p*.
τόπον IV 172.
τορνεσάκιν IV 83.
τορνεσιοῦ III 83. — IV 91 (ms. *g* seulement), petite monnaie d'origine française; voir Du Cange, s. v., Politis, *Λαογραφία*, I, 46, Schmitt, *Chron. de Morée*, index, Paspatis, *Gloss. de Chio*, 360.
τόσα III 106.
τόση III 132*e*.
τοσοῦτον III 327.
τότε I 212. — II 66, 68 (*bis*), 86. — III 132*e*, 148, 164, 186, 193, 216*ll*, 295*a*, 382*b*, 385, 390, 411. — IV 23, 36, 53, 62, 157.
τότες III 164.
τοῦ (*article*) I 4, 74, etc. — III 8, 16, etc. — IV 15, 17, etc.
του (*pronom personnel*) I 241. — III 84*a*, 165 (*bis*), 211, 372 (*bis*) 383, 403*k*, 404*k*, 404*m*, 410. — IV 6, 7, 11, 12, 50, 54, 59, 60, 61, 131.
τουβία II 33, *guêtres*, Du Cange et Sophocles, s. v. *Dig. Acritas*, éd. Legrand (Bibl. gr. vulg. VI), IV, 226.
τουρδᾶτον III 147; cf. lat. *turdus*, français *tourd* (oiseau et poisson de mer); variantes: *τρουδᾶτον* et *μπουρδᾶτον*.
τουρλᾶτον III 147, correction de Coray, *Ἄτακτα* I, 251, pour le précédent; cf. Paspatis, *Gloss. de Chio*, s. v. *τροῦλα*; cette correction ne s'impose nullement.
τουρτουρίζω IV 153, 155.
τουρτουρισμόν IV 153.
τούς (*article*) I 27, 43, etc. — III 15, 91, etc. — IV 29, 89*b*.
τούς (*pronom personnel*) II 28. — III 166, 406*a*, 408*b*. — IV 179.
τους (*pronom personnel*) I 12, 13. — II 77, 86. — III 320. — IV 200.
τούς (*pronom relatif*) II 32.

τοῦτο II 269, 95. — III 253, 254, 301*a*, 301*c*, 378, 400*p*. — IV 40, 127*a*, 129*h*, 141, 174, 179.
τούτοις III 116, 199, 274.
τούτου I 185. — III 145, 289*i*, 439.
τούτους I 155. — IV 169.
τούτῳ II 95. — III 439.
τούτων I 261. — II 29. — III 132*h*, 236, 239, 247, 252, 276, 382*a*, 419*b*, 419*d*. — IV 1*vv*, 161, 176, 287.
τραγανά II 68*b*, ***à haute voix***; synonyme de τραγανιστά, donné par Byzantios[3].
τραγανόδεχτον IV 237, ***cartilagineux***; Coray, Ἄτακτα I, 216—217, pense à τραγανόδηκτον, τραγανὴν εἰς τὸ δάγκαμα, σκληράν.
τραγούδια III 295*e*.
τραγουδοῦν III 295*e*.
τράκτον II 59, ***cire blanche***, voir Du Cange et Sophocles, s. v.
τραλίζονται II 91; Germano: stordire, ζαλίζω, τραλίζω; Somavera: τραλίζομαι, stordirsi; cf. supra περιτραλίσῃς. Le mot semble venir de τραυλίζω par le même phénomène que ξεύρω devenant ξέρω.
τραλισθῇ IV 116*d*; comme le précédent; synonyme de μὴ ζαλισθῇ τὸ φῶς μου, ***avant que ma vue ne se trouble.***
τρανά III 103, 186.
τρανόν II 19*l*. — III 103. — IV 55, 70.
τρανούς III 325*a*.
τρανώτερα II 49.
τρανώτερον III 57, 393.
τράπεζαν III 100, 216*v*, 301*f*. — IV 168.
τραπέζης III 140. — IV 193.
τραπέζιν I 241. — IV 61, 168, 190, 244, 247.
τραυματάλειμμα II 61.
(τραυματιάζω) voir ἐτραυματιάσεν.
τραχηλεά III 52.
τραχηλιά III 52.
τράχηλον I 150.
τραχυτέροις III 369.
τραχυτέρως III 369.
τρεῖς III 411, 412*h*, 441*a*. — IV 149.
τρεισκαίδεκα II 25*a*.
τρέμω I 273.
τρέφε IV 173.
τρέφομαι II 96*a*.
τρέφονται III 272*f*.
τρέφωμαι II 102.

τρέχει III 404*e*. — IV 67.
τρέχειν III 10.
τρέχουν III 74. — IV 67.
τρέχουσι III 96.
τρέχουσιν III 26, 96, 132*c*. — IV 130*b*.
τρέχω I 92, 200. — III 23, 37*a*, 121; voir δράμε et suiv., ἔδραμα et suiv.
τρέχωσιν III 132*c*. — IV 130*b*.
τρία III 104, 141.
τριάδι IV 1*bb*.
τριάδος III 297.
τρίβει III 404*m*.
τρίβεσαι III 47.
τρίβετε IV 125.
τρίβουν III 404*m*; voir τρίψε.
τριγλία III 159.
τρικράτιστον IV 277.
τρίκωλα I 38; τὰ τρίκωλα καὶ τὰ χαρακτικά μου. Legrand traduit: ***mes vers et mes paperasses***, nous songerions plutôt ici au grec moderne κῶλος qu' à l'ancien κῶλον; τὰ χαρακτικὰ pourrait avoir un sens analogue.
τριπίνακον III 104.
τριπούτσικον IV 105, leçon fautive pour le suivant.
τριπτούτσικον IV 102, 105; diminutif de τριπτός, ***broyé***, ***râpé***.
τρίς III 298. — IV 64*a*, 89*a*.
τρισαθλία IV 106.
τρισάθλιος IV 1*zz*.
τρισαλιτηρίας I 269.
τρισκράτιστον IV 277.
τρισκρατίστῳ IV 292.
τρισπίθαμος III 153.
τρίτην IV 116*c*, 249.
τρίτον III 116, 149, 396, 419*k*. — IV 10, 63.
τρίτος III 116.
τρίτου I 229.
τριφτούτσικον IV 105, variante de τριπτούτσικον.
τρίφυλλον I 109(?), épithète de χορταρίναν; pour τρυφηλήν??
τρίχας III 240.
τριχομαδίζεται I 124.
τρίψε III 114.
τριψίδια II 38, ***cannelle***, Du Cange, s. v.
τριψίδιν III 150.

τριψιδογαροπίπερον II 38.
τρίων III 412*a*.
τροπαιοῦχε III 420.
(*τροπολογῶ*) voir *ἐτροπολόγησε*.
τρόπον IV 242.
τρουδᾶτον III 147, variante de *τουρδᾶτον*.
τροχούς II 92.
τρυγοκράμβιν II 42 (?), leçon probablement défectueuse; cet accent fausse le vers.
τρύπας III 90.
τρυπημένον II 19*j*; voir *ἐτρύπησαν*.
τρυφεράν III 404*g*.
τρυφεράς III 404*g*.
τρυφηλόν III 259*a*.
τρῶγε IV 138.
τρώγει IV 152.
τρώγεις III 357.
τρώγεται III 128.
τρώγετε III 316*c*.
τρώγῃς III 55, 364, 379.
τρώγομεν III 301, 303, 325*d*.
τρώγοντες III 256.
τρώγουν II 87. — III 216*b*, 311.
τρώγω III 216*w*, 216*x*, 216*ff*, 308; voir *ἔτρωγα* et suiv. *ἔφαγα* et suiv., *φάγε* et suiv., *φάμεν*, *φάσιν*.
τρώς III 106, 357.
τσαγγάρην IV 43, 84.
τσαγγάρης IV 74, 79.
τσαγγάρου IV 45.
τσαγγία III 68, *chaussures*, Sophocles, s. v., variante: *τσακία*.
τσαγγίων III 68.
τσακάρην IV 43, 84.
τσακάρης IV 74, 79.
τσακία III 68, variante de *τσαγγία*.
τσακίζω IV 271.
τσακίσω III 169, 171.
τσακώσω III 169, voir *ἐτσάκωσα*.
τσαλοπεριπατάρης III 400*ff*, variante de *ἀτσαλοπεριπάτης*.
τσαλοπεριπάτης III 400*ff*.
τσαλοπερπατάρης III 400*ff*.
τσαντσαλιάρην III 400*ll*, *déguenillé*.
τσαντσαλιάρης III 400*ll*.

τσαντσαλιαρουτσούριχος III 400*ll*, fautivement, pour *τσαντσαλιαροτσούριχος*, composé de *τσαντσαλιάρης* et de *τσούριχος*. Sur ce dernier mot, dont le sens exact reste obscur pour nous, voir Du Cange 1575; comparer aussi *τσουρουχίας*, plus bas.
τσάντσαλον IV 12*a*, *haillons*. Voir G. Meyer, *Neugr. Stud.* III 92, et Kretschmer, *Lesbos*, 428.
τσαντσαλοφορεμένον IV 12*a*.
τσαντσαρίσω III 135. Coray, *Ἄτακτα* I, 249 rattache ce mot à l'italien *cianciare* et le considère comme synonyme de *ληρεῖν*, donc *bavarder*.
τσαρούκιας III 68.
τσατσαρίσω III 135.
τσερδέλλας III 216*u*; Pernot, *Études* I, 287.
τσιγαρίζεται III 325*f*, voir *ἐτσιγαριζόμουν*; *se consumer*, *peiner*, synonyme de *τυραννῶ*, *βασανίζω* et, au moyen, de *τυραννιοῦμαι*, *βασανίζομαι*. C'est ce sens, et non celui de „incantare more sagarum", qu'ont les nombreux exemples cités par Du Cange au mot *τζηγαρίζειν*.
τσίκνα IV 132, 228.
τσίκναν IV 132, 134*a*, 230.
τσικνώνω IV 135, *roussir*, en parlant des mets; ici le mot est pris au sens figuré: *brûler*, *griller d'envie*.
τσιμπῶ III 216*aa*.
τρίρους III 184. — IV 28.
τσοῦκκα III 187, 188, *courge*. Cf. Ménardos, *Ἡ Μελέτη*, 1908, 255.
τσουκκαλολάγηνα II 50.
τσουκκαλοῦδα III 188.
τσοῦκκαν IV 110.
τσουρουχίας II 13; voir le mot *τσαντσαλιαροτσούριχος*; variante: *σερφετίας*.
τσούρουχον III 400*ll*.
τσούρουχος III 400*ll*.
τυγχάνει III 132*e*, 400*k*. — IV 1*w*.
τυγχάνεις III 48, 61, 74*d*, 289*o*.
τυγχάνωσιν III 195, variante de *τυγχάνουσι*.
τυγχάνουσι I 118. — III 195.
τυγχάνων III 1*l*; voir *τυχεῖν* et suiv.
τυλίγομαι IV 268.
τυμπανάρη IV 88.
τυμπανόκρουστην IV 257.

τύμπανον IV 88.
τυπικά II 65. — III 400*ee*.
τυπικόν III 241, 269*a*, 289, 289*a*, 289*l*, 400*ee*.
τυπικοῦ III 289*l*.
τύπον III 289*l*.
τύπος IV 1*w*.
τυπωμάτων II 29; Legrand traduit ce mot par *argent*.
τυρίν III 98, 110. — IV 52, 54.
τυρίτσιν II 30*a*.
Τύρωνα IV 290, Lat. *tiro*, *recrue*, *conscrit*. Surnom de S. Théodore le Martyre (mort en 297). Voir ci-dessus Στρατηλάτης.
τυχεῖν III 1*d*.
τύχη I 163. — II 26*f*, 97. — III 325*l*, 370.
τύχω IV 78.
τῷ (*article*) I 7, 215 (*bis*). — II 95 (*bis*). — III 1, 2, 138*c*, 392, 400*oo*, 419*c* (*bis*), 422, 434, 446. — IV 1*g* (*bis*), 1*s* (*bis*) 1*y* (*bis*), 1*ee*, 1*yy*, 164, 292.
τῶν (*article*) I 7, 215 (*bis*). — II 95 (*bis*). — III 1, 2, etc. — IV 69, 135, etc.
των (*pronom personnel*) I 256. — III 216*s*, 216*kk*. — IV 131.
τώρ' III 325*h*. — IV 29.
τώρα III 325*h*, 325*o*, 334, 334*b*, 336, 338, 340, 340*b*, 340*d*, 342, 344, 344*b*, 344*d*, 360*a*, 381. — IV 4, 6, 8, 10, 12, 12*c*, 29, 153, 207.
τώρη III 360*a*, variante du précédent; cf. Crusius, *Turcograecia*, 217, l. 19, 38, 40 (Chio, 11 déc. 1577), et Germano, s. v. *adesso*.

Υ.

ὑαλίου III 403*a*.
ὕβρεις III 349.
ὑβρίζεις I 143.
ὑβρίζω IV 18.
ὑγειάνη III 412*l*.
ὕδατος III 226.
ὕδερον I 22.
ὑδρόκηλον III 325*o*.
ὑδροκοπημένον III 215.
ὑδρόληκον III 325*o*, voir δρόληκον.
ὑδρωμένον III 215.

ὑδρωπικιάσα III 419*j*.
ὑδρωπικιασμένον III 263*b*.
ὕδωρ III 293.
ὑελίου III 403*a*.
υἱόν III 146.
υἱός III 35.
υἱοῦ III 238.
Υἱῷ III 447*f*.
ὑπ' III 419*m*.
ὑπάγαινε III 361.
ὑπαγαίνομεν II 97.
ὑπαγαίνω IV 266.
ὕπαγε III 111. — IV 217.
ὑπάγει III 80, 224*b*, 404*c*.
ὑπάγειν III 405.
ὑπάγουν I 28.
ὑπάγω III 135, 335, 340, 342, 344. — IV 69; cf. πάγω.
ὑπάγωμεν III 381.
(ὑπακούω) voir ὑπήκουσεν.
ὑπάρχεις III 48, 354.
ὑπάρχουσιν III 289*m*.
ὑπάρχω III 216*s*.
ὑπέθανεν III 383, pour ἀπέθανεν.
(ὑπεκκλίνω) voir ὑπεξέκλινα.
ὑπεκοιμήθην III 157.
ὑπεκρύβη I 222.
ὑπεξαίρεσιν II 26*j*.
ὑπεξέκλινα II 15.
ὑπέρ III 138*d*, 447*c*. — IV 185, 289.
ὑπεραθνίζον III 176, variante de ὑπερατμίζον.
ὑπερασπιστής IV 282.
ὑπερατμίζον III 176.
ὑπεραχλίζον III 176, variante du précédent; cf. gr. mod. ἀχνίζω.
ὑπερδεδοξασμένης II 96*d*.
ὑπέρογκα III 432.
ὑπέρπυρα IV 12, *perpre*, monnaie d'or, voir Du Cange, s. v.; variante: πέρπυρα.
ὑπέρφωτον III 400*aa*.
ὑπέστην IV 1*zz*.
ὑπεύθυνος III 384*a*.
ὑπηγαίνω IV 69.
ὑπήκουσεν IV 116*e*.
ὑπηρεσίαν II 50*a*.

ὑπνιάρης III 419*u*.
ὕπνον I 236. — III 264.
ὕπνους I 235.
ὑπό III 1*k*. — IV 1*e*.
ὑπόδεσιν IV 5.
ὑπόδημα IV 57.
ὑπόδημαν IV 57.
ὑποδήματα II 33. — III 131.
ὑπόδησιν I 32. — IV 5.
ὑποδρομίτης II 101 (?).
ὑποίσει III 143.
ὑποίσομεν III 139.
ὑποίσωμαι III 139.
ὑποκαμισόβρακα I 97.
ὑποκαμίσου III 89.
ὑποκοιμᾶται III 200; voir ὑπεκοιμήθην.
(ὑποκρύπτω) voir ὑπεκρύβη.
ὑπολάβῃς I 18.
ὑποληπτική I 68.
ὑπόληψιν I 153.
ὑπομεῖναι III 349.
ὑπομείνῃ III 326.
ὑπομείνω III 117, 349.
ὑπομένει III 326.
ὑπομένω III 138, 349. — IV 69.
ὑπομουγκρίζουσα IV 220.
ὑπομουγκρίζωσα IV 220, fautivement pour le précédent.
ὑποταγάτους III 267, *domestiques*; voir Du Cange, s. v.
ὑποταγήν I 90, *domesticité*, *Apocopos* (Legrand. *Bibl. gr. vulg.* II), 123.
ὑποτροφήν III 131.
ὑπότυρα III 182, variante de ἀθότυρα.
(ὑποφέρω) voir ὑποίσει et suiv.
ὕσκας III 95, 325*c*, sorte de poisson; voir Coray, Ἄτακτα I, 242, et Krumbacher, *Fischbuch*, 371.
ὑστερήσεως IV 285, leçon fautive pour στερήσεως.
ὕστερον IV 196.
ὕσχας III 95, 325*c*, variante de ὕσκας.
(ὑφαίνω) voir φάνῃ.
(ὑφίσταμαι) voir ὑπέστην.
ὑψηλόν I 59.
ὕψους I 208.
ὑψώσω III 142.

Φ.

φάβατα III 76; Oeconomides, *Pont.*, 192: φάβατον, τό, *die Bohne.*
φαβατίτσιν III 279, diminutif du précédent.
φάγε IV 137, 138, 175, 254.
φάγειν III 256.
φαγεῖν III 216*w*, 225*a*, 256. — IV 158.
φάγῃ III 216*o*. — IV 54.
φάγουν I 240. — IV 64, 168.
φάγω I 263. — II 100, 112. — III 216*ff*, 307, 338. — IV 31, 73*a*, 135.
φαγών I 217.
φαεινότατον III 400*aa*.
φαίνεται II 14. — III 301*h*, 382*b*; voir ἐφαίνετο, ἐφάνη, φανήσεται et suiv.
φαίνετον III 90.
φαίνονται III 400*jj*.
φαίνουν III 400*hh*.
φαίνουνται III 400*jj*.
φαίνωμαι I 15. — III 110.
φακήν II 45. — III 277.
φακρασήν III 263*a*, *ivrogne*; cf. Moritz, *Die Zunamen bei den byz. Historikern u. Chronisten*, 1897—1898, 55 (aussi φαρκασῆς), et Hatzidakis, Ἀθηνᾶ XII, 310.
φάλσωμα IV 130; φαρσώνω, περιορίζω διὰ σανίδων, Bountonas, *Velvento*, 105; cf. Protodicos, *Idiotika*, 77.
φάμεν I 243.
φαμιλία II 25*a*.
φαμιλίαν II 26*n*.
φανερόν I 20.
(φανερώνω) voir πεφανερωμένα.
φάνῃ IV 259.
φανήσεται III 249.
φανῶ III 136.
φαρδύν II 19*m*; cf. Hatzidakis, Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλλ., 29.
φαρμάκιν III 225, 320.
φάρσωμαν IV 130, variante de φάλσωμα.
φασί III 269*a*, 288*a*.
φάσιν III 325*h*. — IV 168.
φασόλια III 280.
φασόλιν III 280.
φασούλιν III 280.

φεῖσαι II 86.
φελέσης IV 2, 14.
φελοῦν III 400*hh*, variante de ὠφελοῦν.
φέρε I 159. — III 367. — IV 52.
φέρει III 40, 70, 400*l*.
φέρειν III 40, 367, 400*oo*. — IV 287.
φέρετε III 402.
φέρνει III 216*bb*.
φέρομεν III 325*u*.
φέροντες III 325*u*.
φέρουν II 26*b*.
φέρουσαν IV 134*a*.
φέρουσι III 404*a*. — IV 134*a*.
φέρουσιν III 27, 206.
φέρω I 42. — III 367; voir ἔφερε et suiv., ἠφέρασι et suiv.
φέρων III 70, 400*oo*, 422.
φερωνύμως III 289*q*.
φέρωσι III 206, 404*a*.
φέρωσιν III 206, 404*a*.
φεῦ IV 76.
φεῦγε IV 217.
φεύγει I 180. — III 210.
φεύγω II 26*k*; voir ἐφύγασιν et suiv., φυγών.
φήμης III 301*b*.
φησί IV 14*f*; voir ἔφησεν, φασί.
φθάνω III 334, 334*b*, 336, 338, 340, 340*b*, 340*d*, 342, 344, 344*b*, 344*d*; voir ἔφθασα.
φθάσας I 214; voir la note à ce vers.
φθασάτω II 111.
φθάσει I 35.
φθάση I 271. — II 54. — III 289*a*. — IV 54, 58.
φθάσον III 108.
φθάσω III 271.
φθεγγόμενοι III 229.
φθεγγόμενον III 419*d*.
φθεῖρας III 79. — IV 11.
φθειριάρικον III 355.
φιλαλήθως I 117.
φιλανθρωπίαν II 12. — IV 184.
φιλανθρωπίας III 289*n*. — IV 1*o*.
φιλαργυρίας III 324.
φιλάσθενος III 216*s*.
φιλεύσπλαγχνος IV 284*a*.

φιλευσπλάγχνως I 14.
Φιλοθεῖτας III 235.
Φιλοθέου III 28, 423.
φιλοικτίρμων IV 284*a*.
φιλοίκτωρ IV 284*a*.
φιλομῆλα III 152, voir Krumbacher, *Fischbuch*, 372.
φιλομῆλαι III 325*k*.
φιλομήλας III 82, 216*b*.
φιλομῆλες III 325*k*.
φιλομηλίτσαν III 404*g*.
φιλομηλίτσας III 404*g*.
φίλον III 135.
φιλοπότιν I 138.
φίλος III 125.
φιλόσοφε IV 246, 255.
φιλόσοφος IV 210.
φιλοσόφων III 15.
φιλότεκνος IV 284*a*.
φιλοτιμίαν III 296.
φιλοτιμιάς II 64, *libéralités reçues*; cf. Sophocles, s. v. et Du Cange au mot φιλότιμον.
φιλοχρίστους III 129.
φιλοχρίστων III 129.
φλεβοτόμος II 54.
(φλεβοτομῶ) voir ἐφλεβοτόμησα et suiv.
φληναφίας I 121. — II 19*p*.
φλησκουνίτσιν III 412*e*, variante de βλησκουνίτσι.
φλογισμένα II 19*b*.
φλυαρίας III 358.
φλύαρος III 289*e*.
φλυάρου III 230.
φοβᾶσ' III 418.
φοβεῖ III 231, leçon fautive, pour φοβείτω.
φοβεῖσαι IV 215.
φοβείτω III 231.
φοβεράν IV 133.
φοβηθείς III 173*a*.
φοβῆσαι III 418.
φόβον III 371.
φοβοῦμαι I 27, 33 (*bis*). — II 99. — III 216*s*. — IV 219; voir φοβᾶσ' et suiv.
φοβούμενος III 419*q*.
φοβοῦνται I 89.

(φοβῶ) voir φοβεῖ, φοβείτω.
φοίνικας III 282.
φόλαν III 85, *menue monnaie*, lat. *follis*; voir Du Cange et Sophocles.
φόλιν III 85, 216*ll*, 400*ii*.
φονευθήτω IV 194.
φονευθῶ I 273.
φόρει III 49. — IV 140*a*.
φορεῖ III 69, 77. — IV 6.
φόρειε IV 140*a*, impératif, variante de φόρει.
φόρειν IV 12*b*, variante de ἐφόρει.
φορεῖν IV 154, 155.
φορέσω I 52.
φορῇς III 50.
φόρον III 340*a*, 344*a*.
φορτικόν IV 140*g*.
φορτικός III 216*mm*.
φορῶ I 93. — II 34; voir ἐφόρει et suiv., φόρει et suiv.
φουδουλίας III 90, φειδωλία? On pourrait aussi songer à un substantif dérivé de *foedulus, sordide, sale*; cf. Le Blant, *Inscript. chrét. de la Gaule*, p. XCVII.
φοῦκτα III 183.
φοῦκταν III 183.
φουρνητάρης IV 223, *fournier.*
φουρνιάτικα II 37, *argent payé au fournier.*
φουρνιατικόν II 37.
φουρνιστῇ II 26*e*.
φουσκωμένα II 105.
φουσκωμένη III 190.
φράξε III 358.
φρένας III 37.
φρικτόν II 68*a*.
φρίξε III 358.
φρόνει I 196.
φρονήσωσι IV 1*dd*.
φρόνιμος III 400*e*.
φρονούντων IV 1*cc*.
φροντίδων III 4. — IV 1*l*, 1*nn*.
φροντίζει III 404*j*.
φροντίζεις I 75.
φροντίζω III 132*e*.
φροντίς III 132*e*.
(φρονῶ) voir φρόνει et suiv., φρονούντων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

φρύγιον II 42, dans l'expression φρύγιον κράμβην, leçon évidemment fautive; variante τρυγοκράμβιν. Faut-il lire φρυγόκραμβην, en songeant à φρύγω??
φτάσε III 108; voir le suivant.
φτειάσε leçon fautive pour φτάσε, III 108.
φτειάσουν III 216*q*.
φτερνιστῆρας III 70.
φυγών III 1*a*.
φυλάσσοντες III 289.
φυλάττοντες III 289.
φώναζε III 45.
φωνάζῃ III 45.
φωνάζῃς IV 146.
φωνάζω IV 18.
φωνήν I 165. — III 365.
φωνῆς I 230. — IV 278.
(φωνῶ) voir ἐφώνησε.
φῶς IV 116*d*.
φωστῆρα III 400*u*.
φωταγωγίαν II 42*c*.

X.

χαβιάριν III 83, 280.
χαβιαρίτσιν III 280.
χαβιαροκαταλύτοι III 93.
χαβιαροκατελύτου III 93.
χαβιαροποῦλοι III 208.
χαιρεκάκων II 71.
χαίρων IV 127*a*.
χαλᾷ IV 179.
χαλεπά III 419*cc*.
χαλεπόν I 17.
χαλεπῶν III 419*cc*.
χαλίκια IV 140*b*.
Χαλκῆν III 340*c*; voir Coray, Ἄτακτα I, 297.
χαλκόν III 325.
χαλκοῦν III 325.
χάλκωμαν III 101.
χαμαιμέλαιον II 59, voir χαμομηλέλαιον.
χαμηλά III 50.
χαμηλούτσικα III 51.
χαμομηλέλαιον II 59, ***huile de camomille.*** Le bas latin *camomilla*

prouve que *χαμόμηλον* a remplacé de bonne heure *χαμαίμηλον*.
χάνεται III 210; voir *ἐχάσαμεν*, *χάσῃς*.
χαρακτικά I 38, voir à *τρίκωλα*.
χαρᾶς I 242, 258. — II 18.
(*χαρίζω*) voir *χάρισον* et suiv.
χάριν I 2. — IV 162.
χάρις IV 1*n*.
χαρίσμασι I 272.
χάρισον I 61. — III 325*o*. — IV 164.
χαρίσου III 325*o*.
χάριτας IV 274.
χαριτότητι I 8.
χαρίτων II 116. — III 430. — IV 1*n*.
χαρμονήν II 17.
χαρμονῆς II 17.
χαροκόπος IV 48.
χαρτία IV 30, 32*b*, 34.
χαρτοσάκκουλα IV 30.
χαρτοσάκκουλον IV 32.
χάσῃς I 274.
χασμένον I 100.
χαυνίζει I 188, *lâcher*, grec ancien *χαυνῶ*; cf. gr. mod. *ἀχαμνός* (Pernot, *Études* I, 368).
χείλη II 19*k*. — III 189. — IV 129*n*.
χειμόν IV 12*b*, voir Coray, *Ἄτακτα* I, 51—52.
χειμῶνα IV 12*b*.
χειμῶνι IV 154.
χειμωνικά II 33.
χειμωνικάς II 34*a*.
χειμῶνος IV 154.
χεῖρα IV 279.
χειραγωγήσῃ IV 142.
χεῖρας I 266. — III 1*a*, 169, 427.
χειρί I 226. — IV 88.
χειρομάχισσες IV 123.
χεῖρον II 100.
χειρονόμος III 64, 74*c*, ***qui bat la mesure.***
χειρός IV 243.
χειρότερον I 19. — II 93.
χειροτεχναρίους IV 89*b*, 127*a*.
χέριν IV 87, 107*a*.
χερίτσιν IV 271.

χερονόμος III 64, 74*c*.
χερότερον III 216*a*.
χεροτεχναρίους IV 89*b*, 127*a*.
χερσί IV 101.
χηρῶν III 400*bb*.
χθές IV 116*a*.
χιονᾶται III 178.
χιονάτας III 178.
χιώτικας III 283.
χιώτικον III 156, 260, 283*e*, 312.
χλευασμούς I 43.
χλωρούς III 180.
χλωρούτσικα II 65*b*.
χνοῦς III 216*dd*.
χοιρινός II 68*d*.
χολήν III 226.
χολόκοκκα III 202, 322, pour *χολόκουκκα*.
χολόκουκκα III 202, 322.
χονδρόγυλον III 318.
χονδρόκοιλον III 318, variante fautive de *χοντρόχυλον*.
Χονδρόν III 295*c*.
χονδρός III 400*gg*.
χονδρόχυλον III 318, *sorte de pain grossier*. Coray suppose, avec vraissemblance, qu'il s'agit ici d'un pain mal pétri; cf. Sakellarios. p. 867.
χοντρά I 267.
χοντραί III 178.
χοντράς III 178.
χορδόκοιλα IV 51, 54, ***tripes.***
χορδοκοιλίστρα IV 233.
χορδοκοιλίτσα IV 51, 54.
χορδοκοιλίτσια IV 51, 54.
χορδοκοιλίτσιν IV 51.
χορδόν III 295*c*.
χορηγίαν II 81.
χορνταίνω III 121, pour *χορταίνω*.
χορόν III 295*c*, 419*q*.
χορός III 172.
χορτάζουσιν II 27.
χόρταινα IV 98, 129*g*, 226.
χορταίνει IV 70.
χορταίνῃς IV 140*c*.
χορταίνουσι III 258, 260, 264.

χορταίνουσιν	III 255, 258, 264.
χορταίνω	III 121, 255; voir ἐχόρταινα et suiv.
χορταίνωσι	III 258.
χορτάνω	III 255.
χορταρίναν	I 109, *marchande de légumes?*
χόρτασε	IV 137.
χορτάσῃς	III 310. — IV, 140*c*.
χορτάσω	III 259, 310. — IV 73*b*, 80, 212.
χορτάσωσιν	II 27.
χουρδουβελίαν	II 50, parait être une combinaison de χορδή et de ὀβελός; Legrand traduit: *les ficelles et les broches.*
χρείαν	I 173.
χρέη	IV 142*a*.
χρήζουσι	II 73. — IV 113.
χρήζω	I 102. — II 42*b*. — III 336; voir ἔχρηζεν.
χρήσεται	III 369.
χρηστότητι	I 7.
χρήσωνται	III 369.
Χριστέ	I 175. — II 86, 87. — III 189, 190. — IV 19.
χριστέλαιον	III 183, *huile qui sert aux onctions.*
χρίστην	III 192, variante de ἐχρίσθη.
χριστομίμητον	III 400*u*.
χριστομίμητος	III 1*l*.
χριστομιμήτου	III 289*n*. — IV 1*j*.
Χριστόν	III 340*c*.
Χριστός	II 115. — III 1*i*, 440. — IV 160.
Χριστοῦ	III 250. — IV 289.
χριστωνύμων	IV 283.
(χρίω)	voir ἐχρίσθη.
χρόνον	III 123, 125, 127, 134, 216*i*.
χρόνος	III 419*d*.
χρόνου	I 5.
χρόνους	I 48. — III 66.
χρυσάν	III 84.
χρυσᾶς	III 84.
χρυσάφιν	IV 213.
χρυσέων	IV 1*c*.
χρυσῆς	IV 1*r*.
χρυσολάχανον	II 41.
χρυσόν	III 84.
χρυσορράπτην	IV 23.
χρυσοφόρων	I 135.
χρυσοφτερνιστηρᾶτος	IV 4.

χρυσοχοί	II 88.
χρυσοχοός	II 88.
χρυσῶν	IV 1*c*.
χρώμενον	II 67; voir χρήσεται et suiv.
χρώμενος	IV 141.
χυλόν	III 404*j*.
χυμούς	III 286.
χυτός	III 73.
χύτραν	III 283*a*.
χωνεύουσιν	II 88.
χωνεύσουσιν	II 88.
χωνεύσωσιν	III 284.
χωρεῖ	IV 264.
χώρεσες	III 187.
χωρίζει	IV 130.
χωρικόν	I 99.
χωρικός	III 325*r*.
χωρικούς	IV 217.
χωρικούτσικον	I 194.
χωρίς	I 132, 224. — II 29.
(χωρῶ)	voir ἐχώρει et suiv., χωρεῖ et suiv.

Ψ.

ψαθίν	III 79; voir Hatzidakis, Ἀθηνᾶ XX, 547.
ψαλιδόπουλον	IV 92.
ψάλλε	III 45.
ψάλλειν	III 61, 74*d*.
ψάλλετε	III 272*d*.
ψάλλῃ	III 45.
ψάλλομεν	III 419*q*.
ψάλλοντα	III 419*q*.
ψάλλουσιν	III 272*c*.
ψάλλων	II 42*d*.
ψάλουν	III 142.
ψάλωμεν	III 142.
ψείρας	III 79. — IV 11.
ψεῖρες	IV 270.
ψειριάρικον	III 355.
ψεύδεται	III 304.
ψευδῆ	I 120.
ψεύδομαι	III 304.
ψεῦδος	III 328, 331.

ψευδοτσαγγάρην IV 47.
ψεύδους III 322*b*.
ψηλαφᾷ II 7.
ψηλαφήσω IV 35.
ψηλαφῶ IV 34.
ψήνασιν IV 231.
ψήσετε III 412*c*.
ψησσία III 95, 216*b*, 325*c*, 325*h*, 325*k*, 404*f*, *limande*, *plie*; cf. Krumbacher, *Fischbuch*, 367.
ψησσόπουλα III 404*f*.
ψησσόπουλον III 147.
ψηφίζει III 75.
ψηφίζεις III 76.
ψήφισε II 25.
ψιαθίν I 71, 79.
ψιθυρίζει III 400*a*.
ψιλάς III 442.
ψιλῆς III 237.
ψιλόν II 52.
ψιλονήτριαν I 96, *fileuse de fin*.
ψιλοῦ I 231.
ψιλούτσικον III 412*c*.
ψίχαν IV 17.
ψιχίτσας III 412*b*.
ψιχίων IV 300.
ψουνίζει III 82, variante de ψωνίζει.
ψουνίσουν III 127, variante de ψωνίσουν.
ψοφήσω III 216*a*.
ψοφιάρικον III 419.
ψοφισμένον III 419.
(ψοφῶ) voir ψοφήσω, ψόφουν.
ψουψουρίζῃς III 45*b*, *chuchoter*.
ψουψουρίσῃ III 388.
ψόφον III 201.
ψόφος III 400*g*.
ψόφουν IV 214.
ψόφους III 194.
ψοφῶ III 310*b*.
ψῦξιν II 34.
ψυχάρια I 36, 88, *esclaves*, *serviteurs*; Du Cange et Sophocles.
ψυχή I 228. — III 192*a*.
ψυχήν I 158. — II 19*a*. — III 85, 325*s*, 370, 372, 419*aa*.
ψυχῆς I 229. — III 45. — IV 111.

ψυχίας III 325*c*.
ψυχικόν III 129, 357, 357*a*.
ψυχοκρατοῦν II 25, *entretenir*, *suffire à la vie de*.
ψυχομαχεῖ III 343.
ψύχραν II 34.
ψυχροκρατοῦν II 25, fautivement pour ψυχοκρατοῦν.
ψυχρούς I 48. — II 26.
ψωμίν I 179. — III 42, 43, 131, 213, 225*a*, 357, 364, 434. — IV 17, 27, 31, 80, 129, 129*g*, 157, 202, 203, 207, 209, 212.
ψωμίου IV 204.
ψωμιοῦ III 225. — IV 17.
ψωμίτσιν III 82.
ψωμίων III 300.
ψωνίζει III 82, variante: ψουνίζει.
ψωνίσουν III 127, variante: ψουνίσουν.
ψωνίσω III 127, 216*a*.
ψωριάρικον III 355.

Ω.

ὦ I 42, 156. — III 27, 30, 35, 154, 172, 257*a*, 289*p*, 296, 376, 420, 446. — IV 275, 276.
ὤ III 143, 164, 234.
ὠά III 181.
ὠγκώθην III 192*a*.
ὧδε I 129. — III 376, 398.
ὠδίνων III 444.
ὥμοιαζεν IV 222.
ὦμον IV 110, variante: νῶμον.
ὧν II 114. — III 174, 412*a*.
ὤν III 447.
ὠνῆσαι III 400*ee*.
ὧνπερ III 419*cc*, 444.
ὠπισθαπόδησα I 232, sans doute fautif pour ὠπισθοπόδησα.
ὥρα IV 58.
ὥραν II 91. — III 140, 256, 322, 329. — IV 116*c*.
ὥρας I 273.
ὡριά III 275, pour ὡραῖα.
ὥρισα III 216*jj*.
ὥρμησα III 10. — IV 79, 170.
ὥρμησεν III 10.

ὡς = *comme*	I 13, etc. — II 19*h*, 19*p*, etc. — III 108*a*, 165*a*, etc. — IV 67, 88, etc.
ὡς = *ainsi que*	I 128, 178, etc. — II 22, 25, etc. — III 289*r*, 295*f*, etc. — IV 128, 158*a*, etc.
ὡς = *lorsque*	I 131, 183, 187, 190, 242, 258, 270. — IV 14*e*, 99, 107, 113, 216.
ὡς = *attendu que*	I 138, 161, 172, 230, 244. — IV 85, 126, 181.
ὡς = *jusque*	III 108, 162, 301*h*.
ὡς = *jusqu'à ce que*	III 223 (ὡς οὗ), 325*f* (ὡς οὗ). — IV 208 (ὡς νὰ). Autres emplois de ὡς: III 268 (ὡς δι' ἐμέναν); III 447*b*, (ὡς ἂν); IV 165 (ὡς ἵνα); ὡς par confusion paléographique, III 49.
ὡσάν	I 140, 161. — III 293. — IV 2, 56, 73, 98, 159.
ὡσαύτως	I 146. — III 382, 396.
ὡσεί	III 223, 247. — IV 1*ff*.
ὦσι	III 16.
ὦσιν	III 16.
ὥσπερ	I 209. — II 69, 89. — III 1*l*, 19, 235, 328, 375, 380, 400*ff*. — IV 1*ll*.
ὥστε	II 85.
ὦτα	III 332.
ὠφελοῦν	III 400*hh*. — IV 73; voir φελέσης et suiv.

TABLE DES MATIÈRES.

Introduction	p. 1— 24.
Tableau de concordance	„ 25— 29.
Poème I	„ 30— 37.
Poème II	„ 38— 47.
Poème III	„ 48— 71.
Poème IV	„ 72— 83.
Notes	„ 84—109.
Index	„ 110—274.

ERRATA.

	au lieu de:	lire:
P. 26, l. 34,	**388*a*, 389, 389*a*, [389*b***	**288*a*, 289, 289*a*, [289*b*.**
„ 33, v. 138,	*ὦς*	*ὡς.*
„ 34, v. 149,	*ἀφιδώσουν*	*ἀψιδώσουν.*
„ 36, v. 7,	*νά γράφῃ*	*νὰ γράφῃ.*
„ 44, v. 59,	*χαμωμηλέλαιον*	*χαμομηλέλαιον.*
„ 44, v. 60,	*ὄξος ἀγριοσταπίδας*	*ὄξος, ἀγριοσταπίδας.*
„ 46, v. 92,	*συχνὰς*	*συχνάς.*
„ 49, v. 9 (app. critique),	*μυωπίας*	*μυιοπίας.*
„ 52, v. 101,	*κουβάλε*	*κουβάλει.*
„ 53, v. 127,	*Ἄν*	*Ἂν.*
„ 55, v. 152,	*μεγάγη*	*μεγάλη.*
„ 55, v. 168,	*ἔμπω*	*ἐμπῶ.*
„ 64, v. 344*a* (app. critique),	*ἐφλοβοτόμησα, ἂς*	*ἐφλεβοτόμησα, ἂς.*
„ 65, v. 362,	*κοπανήσουσι.*	*κοπανίσουσι.*
„ 75, v. 45,	*βιωτήν*	*βιοτήν.*
„ 124,	*ἄσπρον* III 101, 117	*ἄσπρον* IV 101, 117.
„ 124, ajouter, après	*ἀργαβιάζεσαι*	*ἀρδαμαριοῦ*, III 93.